מדינת ישראל

משרדי הממשלה

משרד ממ"פ

תיק מס'

עתונות + ישיע + פוליטי

3/93 - 1/94

גיול - 17

מחלקה

שם תיק: עתונות + ישיע + פוליטי
זיהוי פיזי: 51355/1-גל
זיהוי כריט: 000sgqz
תובת: 2-105-7-10-7
תאריך הדפסה: 15/11/2018

מראש ההר

השלון המועצה האזורית שומרון

גליון מספר 37 - כסלו תשנ"ד - דצמבר 1993

ממשיכים למכור בתים בכדים

ראה כתבה בעמוד 10

המו"ל: המועצה האזורית שומרון
עורכת: אהובה שילה

גרפיקה: סדר שלי - חגית שמואלי
סדר: שלי - הרצליה **דפוס:** סגל - תל־אביב
חומר לעתון:
"מראש ההר" — מועצה אזורית שומרון
אלון־מורה ד.נ. לב השומרון מיקוד 44862
טלפון: 02-973666 - רב־קווי **פקס:** 02-973727

שלום רב,

לפני שבועיים יצא עתון "תל אביב" השייך לרשת המקומונים של "ידיעות אחרונות", בכותרת מאירת עיניים: "היחיד שזעק חמס", כשכותרת המשנה מסבירה: "מאז ה־13 בספטמבר צועק פנחס ענברי, כתב 'על המשמר' לעניינים ערביים, 'זאב, זאב', ואיש לא שומע. ענברי טוען בעקשנות שהציבור בישראל הוטעה על ידי התקשורת ואינו בקי בעובדות. הוא התריע שהפת"ח ברובו קרוב בעמדותיו לחזית הסירוב, הוא דבק בגירסה שאש"ף לא אישרר את הסכם וושינגטון עד תחילת השבוע האחרון. אחרי שנודעה זהותם של רוצחי חיים מזרחי הי"ד, מסבירים הקולגות, למעט אהוד יערי, איפה הם טעו ועד כמה הוא צודק".

פנחס ענברי הכותב ב"על המשמר" בעשר השנים האחרונות, שימש בעבר במשך 14 שנה ככתב "קול ישראל" ביהודה ושומרון. הוא נתפס על ידי כל הכתבים לעניינים ערביים כאחד היותר מבינים ואמינים בתחום. ורד לוי, כתבת מקומון "תל אביב" יצאה לראיין את הכתבים שאיפשרו את "קשר השתיקה" כדי לא לקלקל לעם את אופוריית השלום. אומרת סמדר פרי, כתבת "ידיעות אחרונות" לעניינים ערביים: "ערפאת דאג להביא את אישור ההסכם להצבעה ולאשרור במוסדות אש"ף שבהם ידע כי יש לו רוב, אבל נמנע מלהעבירו בהליך דמוקרטי במוסדות פת"ח, משום שחשש מכישלון. בפת"ח היתה ביקורת אדירה על מהלכי ערפאת והיה ברור שהוא נוקט לשון כפולה ועושה תרגילים". שפי גבאי, כתב "מעריב" לעניינים ערבים, נשלח על ידי עיתונו לתוניס לדווח על מהלכי ערפאת. לורד לוי הוא מספר על כך שעמד בלילות בשער בית הספר שבו התנהלו הישיבות של הפת"ח עם ערפאת: "היה חם, החלונות היו פתוחים", מספר גבאי, "ויכולתי לשמוע כמעט הכל. הם ירדו עליו כאסח, כולם. צעקות איומות, קולניות: תקפו אותו ואת ההסכם מכל זווית אפשרית והודיעו שלא יתמכו בו. למחרת שמעתי שהם כביכול אישררו את ההסכם. זה באמת היה אבסורד". התשובה של גבאי לשאלה, למה אם כך לא טרח להעמיד דברים על דיוקם ולא פירסם את שענברי חשף, מפתיעה: "לא הכניסו את זה בטענה שאין מקום"...

★

לא צריך להכביר מלים ולהסביר עד כמה התקשורת נוטלת חלק נכבד בקביעת מהלכים מדיניים, ביצירת דעת קהל ובהשפעה על עמדות הציבור. מצאתי לנכון להביא בפניכם קטעים מהכתבה שריח "סקופ" עתונאי נודף ממנה, אך משום מה לא מצאה את דרכה ל"ידיעות אחרונות" היומי, אלא נדחקה למקומון המופץ רק בתל־אביב. לצערנו הרב, תושבי יש"ע יודעים על מה ולמה הם דואגים וחוששים מרגע החלת האוטונומיה על עזה ויריחו (סליחה, "תחילה"...), אני מאמינה שתושבי תל־אביב שקראו את מקומון "תל אביב" לפני שבועיים, מתחילים לחשוש גם הם...

שלכם,
אהובה שילה

ראיון בכורה לראש מועצה שקיבל את אמון הציבור בבחירות ראשונות בשומרון

השירות לציבור — בעדיפות עליונה

"אני מאמין בקשר הדוק בין המועצה ועובדיה לבין הישובים" ■ "מליאת המועצה עברה שינוי כה גדול שאני עצמי מופתע מעוצמתו" ■ "אני מודה שיש עניין מיוחד לעמוד בראש המועצה בתקופה כל־כך משמעותית לארץ ישראל" ■ ראיון על ענייני מועצה נטו וכמעט בלי פוליטיקה

ראיינה: **אהובה שילה**

תמו מאה "ימי החסד" של ראשית כהונתך כראש מועצה — איך אתה מרגיש בתפקיד החדש?

אריה: "נכנסתי לתפקיד בחשש מה, וזה טבעי ונכון להרגיש כך. לא שערתי בנפשי שכל כך מהר אקלע לקלחת אירועים פוליטיים כל כך קשים. למרות זאת אני מרגיש בסדר גמור. אני מקדיש רבות לעניינים מונציפליים ויחד עם זאת פעיל במועצת יש"ע ומרגיש שאני מייצג נאמנה את תושבי המועצה האזורית שומרון בגוף זה. באורח כמעט פרדוכסלי אני מודה שיש עניין מיוחד לעמוד בראש מועצה בתקופה כל כך משמעותית לארץ ישראל, כמו זו שאנו חיים בה היום".

האם למצב המדיני הקשה לענו אליו יש השפעה על עבודתך המוניציפלית?

אריה: "בהחלט שלא. מה שמשתנה הוא הקצב. אני עובד על פי תפישת עולם שבניתי אותה במשך שנות עבודתי במועצה כסגן ראש מועצה. אני מתנהל בקצב מסויים, אולי לא מהיר כפי שהייתי רוצה, אבל אני מאמין שהדברים זזים קדימה. אם להיות ספציפי יותר, אתן כדוגמא את המפגשים עם מזכירויות הישובים. לקחתי על עצמי כמשימה ראשונה לערוך סבב פגישות עם כל מזכירויות הישובים. חשבתי שתוך תקופה קצרה אוכל להקיף את כל הישובים והפגישות גזלו יותר זמן משחשבתי. הקצב מטורף. נפגשנו לעיתים עם שמונה מזכירויות בשבוע. אנרגיה מרובה מושקעת בכל פגישה כזו.

לצד הפעילות השוטפת במועצה, ולא חלילה במקומה, אני מקדיש זמן גם לקידום ענייני השומרון ויש"ע כולו בהנהלת מועצת יש"ע.

הזכרת את סבב הפגישות עם מזכירויות הישובים — מה תכליתן של פגישות אלה?

אריה: "אני מאמין בקשר הדוק בין המועצה ועובדיה לבין הישובים. בפגישות עם מזכירויות הישוב אני מקבל מידע ממקור ראשון על הנעשה בישוב, על הבעיות, הקשיים, התקוות והמאווים. אני בהחלט מזמין ביקורת — ומקבל אותה. לשמחתי הרבה הפגישות נינוחות, והמגמה הכללית היא של שביעות רצון מתפקוד המחלקות השונות. אני לא מתעלם מביקורת דוגמת טענות על 'מריחה' של דברים, חוסר התייחסות, אי־מענה בזמן על מכתבים ופניות וכו'. אני מתייחס לכל טענה כזו ברצינות ובודק אותה ביסודיות. אני מאמין שהתייחסות רצינית לבעיות הקטנות תביא בהכרח גם לשינוי לטובה בפתרון בעיות משמעותיות יותר".

תושבי המועצה ייחלו לשינוי. האם אתה יכול להצביע על שינויים מאז שנבחרת לראשות המועצה?

אריה (בחיוך גדול ורציני): "השינוי הגדול הוא ההסכם שנחתם עם אש"ף, ואת השינוי הזה אני דווקא לא זוקף לזכותי... ואם להיות רציני, הרי שמערכת הבחירות שלי לא התבססה על שלילת הקיים, לא הכרזתי שאני הולך לעשות מהפכות גדולות, אבל בהחלט דיברתי על שינויים. חלק מהציבור מצפה ל'עריפת ראשים' במועצה. אני מאמין שעובדי המועצה, ברובם הגדול, עושים עבודתם נאמנה. אני עדיין בוחן את המערכת אבל כבר היום אני יכול לציין שיהיו צימצומים במצבת כוח־האדם במועצה.

השינויים המהותיים שכבר היום אני יכול להצביע עליהם הם בעבודת מליאת המועצה, עבודת וועדות המליאה, 'דלת פתוחה' ואוזן קשבת למצוקת התושבים, המגע הישיר של מנהלי המחלקות עם הישובים ובישובים, הסיורים הרבים מני ספור שאני עורך בישובים, ועוד".

הזכרת את מליאת המועצה, מהו השינוי הגדול שחל בעבודת המליאה?

אריה: "מליאת המועצה עברה שינוי כה גדול שאני עצמי מופתע

המשך ←

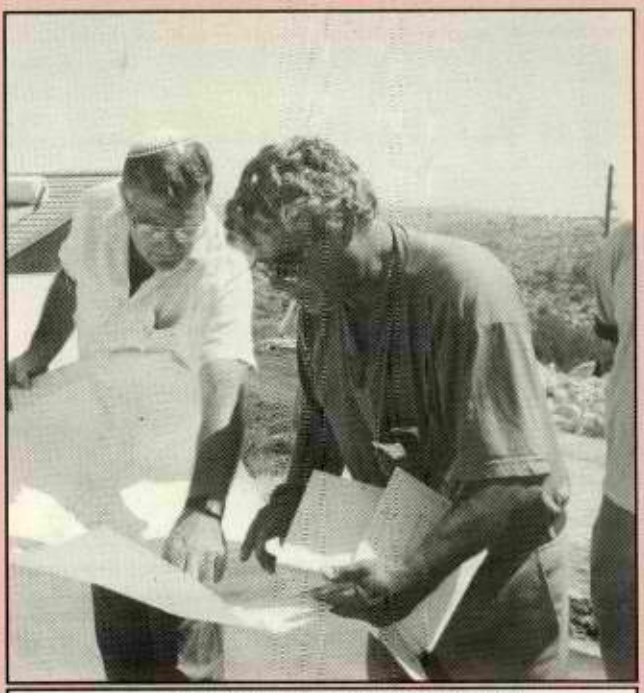

סיור גינון בעלי-זהב: פה תקום גינה חדשה

סיורים בישובים

מאז החל עבודתו כראש מועצה הנהיג אריה עופרי מסורת של סיורים קבועים בישובים. אריה מצטרף לכל מנהלי המחלקות לסיורים. עד כה סייר עם מחלקת חינוך מספר פעמים, עם מחלקת גינון, פיתוח, תחזוקה, בריאות, בטחון וכבר מתחיל בימים אלה סבב נוסף עם כל המחלקות. יום חמישי נקבע כיום מיוחד המוקדש לסיורים, ומאז שנבחר הקדיש את מרבית ימי החמישי למטרה חשובה זו. בנוסף, משתדל אריה עופרי לבקר בישובים "ביקורי פתע" בהם הוא מסתובב בשבילים, פוגש תושבים מזדמנים וחש את דופק הציבור מקרוב. מסביר אריה: "הביקורים המזדמנים הללו נותנים לי אפשרות לראות מקרוב דברים שלא תמיד עולים בפגישות מסודרות. אני שם לב לפרטים הקטנים, ומעיר כשצריך. אני מאמין שהאכפתיות שלי מקרינה על הסביבה. בנוסף אני שואב קורת־רוח מרובה כשאני רואה אמא עם תינוק מבלה בגינה ציבורית שזה עתה סיימנו להקימה, כשאני מגלה עוד שביל ועוד כביש חדש בישוב".

מעוצמתו. המליאה הנוכחית, להבדיל ממליאות קודמות, היא בראש וראשונה מליאה עובדת. ישיבות המליאה נערכות בהרכבים כמעט מלאים. כל ישיבה נערכת בישוב אחר, כשחברי המליאה נעזרים בתחבורה שאנו מעמידים לרשותם. חברי המליאה, שנבחרו בישובים בבחירות האחרונות, מרגישים כנראה מחוייבות יתר לציבור הבוחרים, לצד ההרגשה שמליאת המועצה איננה בשום פנים 'חותמת גומי'. מאז כינון המליאה החדשה הנהגתי חידוש בדמות עבודה בוועדות. כל חברי המליאה חברים בוועדות שונות כשלהחלטות שיתקבלו יהיו השלכות לעתיד".

אינך חושש שיהיו חב־ מליאה שינצלו את כוחם כדי לנטרל או חלילה לקלקל?

אריה: "אני מאמין שכל מי שהעמיד עצמו לבחירה כחבר מועצה עשה זאת בתום לב ומתוך רצון כן לקדם את המועצה ולחזק את ההתיישבות בשומרון. אם חס־ושלום יהיו שיקולים לא ענייניים, הרי שלראש מועצה יש כוח רב לנטרל. אני מאמין שלא אצטרך להשתמש בכוחי זה, ואת הפתיחות הרבה שאני מגלה יידעו אנשים לנצל רק לטובה. בהזדמנות זו אני מבקש לציין כי אני מאמין שהיום, לאחר מערכת בחירות מכובדת שעברנו בשומרון, גם חברים שהיו מזוהים עם איש זה או אחר, יתלכדו יחד למען מטרה אחת ויחידה: קידום ופיתוח ישובי השומרון".

בכל הרשויות בארץ קיים מנהג קבלת־קהל. לצערנו הרב לא מרבים תושבי המועצה להגיע למשרדים באלון־מורה, כיצד יש בדעתך לעזור לתושב הזקוק למפגש ישיר עם מנהל מחלקה זו או אחרת?

אריה: "שלא בדומה לעיריות ולמועצות המקומיות, לתושבים בשומרון יש 'מתווך' — מזכיר הישוב. בדרך כלל רוב הבעיות נפתרות על ידי

המשך ←

סיור מחלקת פיתוח: בית הספר יקיר - תוספת למבנה הקיים

מזכירי הישובים. קיימות מחלקות בודדות בהן זקוק התושב לקשר בלתי־אמצעי, כמו מחלקת בניה ומחלקת חינוך. וכדי לפתור את הבעיה הכרזנו על קבלת־קהל במחלקת בינוי באזור התעשיה בברקן. המיקום נוח לרוב רובם של הישובים. בעתיד, אם יהיה צורך, גם מחלקות נוספות יקבלו קהל בברקן.

אני ער וקשוב לבעיות הציבור. הנהגתי 'דלת פתוחה' במגמה להגיע לציבור הביתה ולשמוע את בעיותיו וטענותיו. תושבים רבים מנצלים הזדמנות זו והרבה בעיות נפתרות בדרך זו. ככלל, אני חוזר ומדגיש שאני עומד לרשות התושבים, מקבל הרבה מאד פניות למשרד ואפילו הביתה, ומנסה לעזור ככל יכולתי. לשמחתי הרבה גם שני סגני מגלים פתיחות, רגישות והבנה לבעיות הציבור".

כולנו יודעים למי ניתנה הנבואה, ולמרות זאת איך אתה רואה את פני השומרון בעוד חמש שנים?

אריה: "צריך היום דמיון פרוע כדי לשער כיצד ניראה בעוד חמש שנים. משאלות ליבי נושאות אותי הרחק, אל עבר מרחבי מחיה גדולים לישובים קיימים וחדשים. לעיתים אני נסחף ומנסה להאמין לראש הממשלה שלי, שאומר שלא תקום כאן מדינה פלשתינאית, ומהר מאד מתפכח וחוזר למציאות שאומרת שהיחידים היכולים למנוע הקמת מדינה כזו הם מתיישבי יש"ע. לא בכדי מנסים לתלות בנו האשמות בנוסח 'מכשול לשלום', כשבעצם ברור לכול שאנחנו מכשול להקמת מדינה פלשתינאית. אני בטוח שבשנים הקרובות נמשיך לקלוט משפחות חדשות. 3000 נפש נקלטו בחודשים האחרונים ביש"ע, נבנים בתים חדשים בשכונות 'בנה ביתך', ומעט אור בוקע בקצה מנהרת הממשלה שהבטיחה באחרונה באמצעות שר השיכון להפשיר למכירה את כל יחידות הדיור שנבנו בשומרון. אני מאמין שאם נכלכל צעדינו בתבונה, ונדע להלחם על הצודק והנכון — כל חזיונות השמאל על מדינת־פיקציה לאזרחי ירדן בתחומי קוי 1967 — יפרחו עם הרוח.

אתה אופטימי?

אריה: "מטבעי אני אופטימיסט ידוע. בחודשים האחרונים, ובעיקר מאז שהתחלתי לכהן כראש מועצה אזורית שומרון, אני לא ישן כל כך טוב בלילה..."

עוזב את המועצה - ופונה לדרך חדשה

יואל מור, מנהל מחלקת פיתוח.

היה נפלא לעבוד אתך, הצלחה וכל טוב.

אריה עופרי
וכל עובדי המועצה

לתחזק עם כל הלב

בפגישות עם מזכירויות הישובים עוברת כחוט־השני ההערכה הרבה לה זוכים אנשי מחלקת תחזוקה ובראשם דוד נחום — פרופיל של מחלקה מצליחה

מחלקת תחזוקה מסיימת בימים אלה את "פרוייקט הקיץ" בה החלה לפני חודשים ספורים. פרוייקט זה מבוצע כל שנה בכל מוסדות החינוך בישובי המועצה. השנה כלל הפרוייקט צביעת כל המוסדות ושיפוץ מתקני החוץ במעונות, בגנים ובבתי־הספר. עלות הפרוייקט כולו כ־240 אלף שקל.

במשך שנים, מאז הוקמה המחלקה במתכונתה הנוכחית (בעבר, כזכור הועסקו אנשי תחזוקה על־ידי הישובים) היא נאבקת על תדמיתה ומנסה ככל יכולתה להשביע רצון ולהעמיד סטנדרטים גבוהים של מהירות ביצוע מול טיב ואיכות. במסגרת הפגישות אותן מקיים ראש המועצה עם מזכירויות הישובים, עוברת כחוט־השני, מישוב לישוב, ההערכה הרבה לה זוכים אנשי המחלקה ובראשם מנהלה דוד נחום. מיטיב לבטא זאת ניר כספי, מזכיר סלעית: "מאז נכנס דוד נחום לתפקידו כמנהל המחלקה, השתפר ללא הכר שיתוף הפעולה בין הישוב למחלקת תחזוקה. אני זוכה לתמיכה רבה ולסיוע בכל הנדרש. אני מעריך מאד את מנהל המחלקה ומבקש לציין גם את מזכירת המחלקה, מלכה תם, אותה הייתי מגדיר כ'שתי ידיו הימניות של דוד נחום'...".

דוד נחום, הוא דוגמא למנהל שצמח מהשטח. בימים אלה "חוגג" דוד מלאות עשר שנים לעבודתו במועצה. את שנותיו הראשונות במחלקה עשה כאיש צוות העובד בשטח. מהר מאד מונה לאחראי צוות ומשם, באורח טבעי, עשה דרכו לתפקיד סגן מנהל המחלקה. כששמעון עוזרי, מנהל המחלקה הקודם עזב, היה זה אך טבעי להטיל תפקיד אחראי זה על סגנו.

אנשי המחלקה עובדים בצוותים על פי האזורים השונים: **צוות גב־ההר** — אלי ששונקר; **צוות מערב** — שמעון ג'מיל ונסים דלעי; **צוות מרכז** — מוטי עוזרי וברוך חלא **וצוות צפון** — **אלי גרינוולד ומוטי אסולין. צוות חשמל** — מקיף את כל ישובי המועצה — יהושע עמרני ויצחק ניצן. לצד צוותים אלה פועל **בית־מלאכה** באלון מורה המשרת את כל הישובים והגופים בעבודות נגרות ומסגרות. בבית המלאכה מייצרים סככות, מדפים, ארוניות, מתקני עזר, מתקני ספורט, מתקני משחקים ועוד. את בית המלאכה מאיישים עופר הד ומשה דקל. כשבוחנים את היקף העבודה השנתי של המחלקה, מתקבל הרושם שהמחלקה מונה עשרות עובדים. גדולתה של מחלקת תחזוקה מתבטא בעובדה שעם צוות עובדים כה מצומצם ניתן להערך לעבודה רחבת היקף., כפי שביטא זאת מזכיר ישוב: "במחלקת תחזוקה האיכות גוברת על הכמות...".

בהערכות החדשה של חלוקת התיקים במועצה, מונה מאיר קיהן, מזכיר המועצה, להיות נושא תיק התחזוקה. דוד נחום מציין את שיתוף הפעולה הטוב והפורה לה הוא זוכה ממאיר, עובדה התורמת רבות ליכולת הניהול ולרמתו, הבאה לידי ביטוי בציבור תושבים המעריך ומוקיר את עבודת המחלקה.

סיור תחזוקת מוסדות חינוך.
במרכז דוד נחום, מימין דודו ארביב ומשמאל יאיר לסר.

מליאת המועצה בהילוך גבוה

טרם כינון המועצה החדשה היה מנוי וגמור עם אריה עופרי, להפוך את מליאת המועצה למנוף לקידום ההתיישבות בשומרון. אריה הקדיש מחשבה רבה לנושא, במטרה להפוך את מליאת המועצה למליאה עובדת ותורמת.

הנושא הראשון עליו חשב ראש המועצה היה כיצד לגרום לכך שישיבות המליאה יתנהלו בנוכחות מלאה של כל הנציגים. את הפתרון לכך מצא ברעיון עריכת הישיבות בישובים עצמם. כל ישיבה תערך בישוב אחר כשחברי המליאה יעזרו בתחבורה ואורגנת ומסודרת לכל ישיבה. עד כה ניתן לומר שהרעיון הוכיח עצמו. ישיבות המליאה התקיימו עד כה במספר ישובים (בעינב, פדואל, מבוא דותן ומעלה־שומרון) — הנוכחות היתה כמעט מלאה.

הרעיון הנוסף אותו מיישם אריה במליאה הנוכחית הוא עבודת ועדות. ועדות המועצה משמשות כלי עבודה בתפקוד המועצה לצורך קבלת החלטות ויישמו. חברות חבר המליאה בוועדות מבטיחה מעורבות רבה יותר בנעשה במועצה, ייצוג גישות שונות וראייה רחבה של צרכים מחד, והכרת הרצונות של תושבי הישובים המיוחדים במועצה מאידך.

ועדות המליאה נבחרו בישיבת מליאה במבוא־דותן. רשימת הועדות הוצגה למליאה על ידי אריה עופרי ונמסר דיווח מה תפקידה של כל ועדה. חברי המליאה יכלו לבחור בועדות בהתאם לכישוריהם ולנושאים הקרובים לליבם. (פרוט הוועדות ושמות חבריהם — ראה מסגרת)

בסוף חודש אוקטובר התקיים יום עיון מיוחד במלון אשל השומרון באריאל. יום העיון אורגן על־ידי המרפ"ד, בשיתוף עם מפעם (מרכז אזורי לפיתוח המינהל בשלטון המקומי של משרד הפנים). ביום העיון קיבלו חברי המליאה מידע רב על פעולות הועדות השונות, טכניקות העבודה, הבטים משפטיים ועוד.

בימים אלה יושבים חברי הוועדות השונות על מדוכת התקציב, במטרה להגיש הצעות תקציב למליאה לקראת אישור הצעת התקציב לשנת 1994. השנה, בפעם הראשונה בתולדות המועצה, ייבנה תקציב הפיתוח בישובים במשותף עם מזכירי הישובים וועדת הפיתוח של המועצה.

במסגרת דיוני התקציב ידע כל ישוב את התקציב העומד לרשותו בנושא פיתוח, והישוב יכין את בקשותיו לפי סדר עדיפויות. ערב עיון מיוחד נערך למזכירי הישובים בשבי־שומרון במטרה להדריכם בהכנת התקציב.

ועדות המליאה

ועדת ביקורת: יעקב רוזנבלט (חומש) — יו"ר, טוביה צדוק (קרית נטפים), משה רוזן (ברקן), עוזי אליעזר (ברכה).

ועדת מכרזים: עזרא שמיר (שקד) — יו"ר, חנן ניב (חיננית), אבי וגשל (עינב), שמואל בראשי (עץ אפרים), יוסי גולן (מבוא דותן).

ועדת חינוך: אליהו לוי (אלון־מורה), בני עזר (ריחן), ניצן ימין (איתמר), אמנון חבר (יקיר), דוד גורפינקל (שערי־תקוה).

ועדת פיתוח: יואל נוימן (יצהר) — יו"ר, זאב פיינה (עלי זהב), שלמה אופנהיים (מעלה שומרון), רפאל ואקנין (אבני חפץ), שמריה זכריה (שערי־תקוה), שמואל בראשי (עץ אפרים), ניר כספי (סלעית).

ועדת בטחון: אבי וגשל (עינב) — יו"ר, בני עזר (ריחן), יוסי גולן (מבוא דותן), שמריה זכריה (שערי תקוה), אבנר סינואני (גנים).

ועדת הסברה: אמנון חבר (יקיר), זאב פיינה (עלי זהב), יואל פלהיימר (פדואל), גנוסר רביב (חרמש), ניצן ימין (איתמר).

ועדת עליה וקליטה: חיים לויטה (שבי שומרון), משה בלוגורודסקי (תפוח), אהרון אפריל (שאנור), רביב גנוסר (חרמש), חנן ניב (חיננית).

מליאת המתנ"ס: יעקב אבן (כדים), דוד גורפינקל (שערי תקוה), רפאל ואקנין (אבני חפץ), יוסי חממי (מגדלים), ישראל בלונדר (צופים) אליהו לוי (אלון מורה).

דירקטורים בחברה לפיתוח: שלמה אופנהיים (מעלה שומרון), ישראל בלונדר (צופים), יעקב רוזנבלט (חומש), יואל נוימן (יצהר), עוזי אליעזר (ברכה), עזרא שמיר (שקד).

מרכז לטיפוח יזמות

פרוייקט חדש בצפון השומרון

בימים אלה הולך ומוקם בישוב שקד מרכז לטיפוח יזמות עיסקית (מט"י), המשותף למועצה ולחטיבה להתיישבות (חבל התיכון) של ההסתדרות הציונית. הרעיון העומד מאחורי הקמת מרכז כזה, שכבר הוכיח עצמו במקומות רבים ברחבי המדינה, הוא עידוד וסיוע לעסקים קטנים לקום, להתפתח ולהצליח מבחינה כלכלית.

על ניהול המרכז הופקד משה כהן, תושב רמת־גן, שנבחר מבין מועמדים רבים לאחר מיון קפדני של חברה מקצועית. משה כהן הוא כלכלן בכיר, בעל נסיון עשיר ומגוון בתחום הניהול התעשייתי. מטעם המועצה מלווה את הפרוייקט סגן ראש המועצה עזרא שמיר, המופקד על תיק התעשיה.

היעד הראשון של המרכז יהיה טיפוח עידוד וליווי העסקים שכבר קיימים בצפון השומרון. הכוונה לסייע לעסקים קטנים להתפתח באופן מסחרי וריווחי תוך שימת דגש על ניהול נכון.

חממה עסקית

בעתיד הקרוב תוקם באזור התעשיה בשקד חממה עיסקית שתפקידה יהיה איתור, עידוד והקמת עסקים חדשים. החממה תישכון במבנה מרכזי אחד, בו יוכלו היזמים לפתוח את עסקיהם ולקבל שרותים וליווי מאנשי מט"י. תושבים להם רעיון בעל פוטנציאל עסקי יוכלו להעזר באנשי מקצוע שירוכזו בחממה וישמשו כחונכים, על מנת להביא רעיון עסקי טוב למימוש — ולהצלחה.

המרכז לטיפוח יזמות יספק מידע עסקי מתאים ליזמים, יספק שרותי יעוץ מקצועי כמו ניתוח שיווקי, ניתוח כלכלי, הכנת תוכנית עיסקית וכו', יעזור בהשגת מקורות מימון, יטפח קשרים עיסקיים, ילווה מקרוב כל עסק מתחיל, יציע ליזמים קורסים וסדנאות בנושאים הקשורים להקמה ולהרצת עסק (כולל הדרכה בשפה הרוסית) ועוד.

השרות שיעניק המרכז לטיפוח יזמות הינו ללא תשלום. בשלב הראשון יפעל המרכז בגוש הצפוני כשבעתיד תישקל אפשרות פתיחת מרכז דומה באזור נוסף בשומרון.

מייד עם תום ההכנות לפתיחת המרכז תשלח הודעה לתושבים המעוניינים להעזר בשרותיו.

ישיבת "עוד יוסף חי" - הרובע היהודי, שכם

מועצה אזורית שומרון | **מועצה דתית שומרון** | **הסתדרות הפועמ"ז שומרון** | **הועד לכתיבת ס"ת לכבוד יוסף הצדיק זיע"א**

"למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקוט
עד יצא כנגה צדקה וישועתה כלפיד יבער"

מזמינות את הציבור להכנסת ספר־תורה בקבר יוסף הצדיק עיה"ק שכם תובב"א

בהשתתפות: רבנים, חכ"ים, ואישי ציבור.

האירוע יתקיים, אי"ה, ביום א', אור לנר ה' דחנוכה, כ"ח כסלו ה'תשנ"ד בשעה 18.00

בתכנית:
- ★ **סיום כתיבת ספר־התורה בציון קבר יוסף הצדיק.**
- ★ **הדלקת נרות חנוכה.**
- ★ **תפילת ערבית.**
- ★ **שירה וריקודים עם מוסה ברלין ותזמורתו.**
- ★ **נאומים מפי רבנים, חכ"ים, ואישי ציבור.**
- ★ **כיבוד קל.**

האירוע אמור להסתיים, אי"ה, בשעה 22.00 ויתקיים בכל מזג אוויר.

הסעות: צומת תפוח — משעה 17.00 ואילך. כפר־סבא — תחנה מרכזית, התחנה לשומרון בשעה 17.00. קדומים — רחבת ביה"כ המרכזי 17.30. יצהר — רחבת המזכירות 17.00. ברכה — רחבת המזכירות 17.15. איתמר — רחבת המזכירות 17.30. אלון־מורה — רחבת המזכירות 17.45.

"חזק ונתחזק בעד עמינו ובעד ערי אלוקינו"

86 מפעלים – 400 מיליון דולר – 3500 עובדים

מאת **יעקב פייטלסון**
מנהל אזור התעשיה

בשנת התקציב 1992 הושקעו באזור התעשיה ברקן כשניים וחצי מיליון שקל לצרכי פיתוח. בשנה הנוכחית יסתכמו ההשקעות בכחמישה מיליון שקל.

במסגרת ההשקעות באזור התעשיה ברקן, המוערך כאחד מאזורי התעשיה הגדולים והמפותחים בארץ, יושלמו עבודות פיתוח לעשרה מפעלים חדשים, הורחב כביש הכניסה לאזור התעשיה ולישוב ברקן, בוצעו מדרכות מאבן משתלבת באורך של כ־3,000 מטר, בוצע שלב ב׳ של תאורת רחוב, מכסה היום כתשעים אחוז משטח אזור התעשיה, בוצעה תאורת הצומת בכניסה לאזור התעשיה, הוקמה תחנת מעבר לפינוי אשפה, הוחלף שילוט ההכוונה, הושלמה תכנית־אב לפיתוח וגינון לכל איזור התעשיה, בוצעו עבודות גינון על־פי שלב א׳ ו־ב׳ של תוכנית האב, הופעלו תוכניות יערן למפעלים (חונכות) במסגרת משותפת למנהלת אזור התעשיה של המועצה ולמשרד התעשיה והמסחר, הושלם התכנון נומצא לקראת ביצוע מתקן לטיהור שפכים המתקדם ביותר בארץ, הוחל בבנית מגדל מים בגובה 25 מטר ובתכולה של 250 מ״ק. בנוסף לכל הפעילות הענפה מסתיים בימים אלה בניית מבנה שישמש מרכז שירותים לאזור התעשיה. מבנה זה הוא פרי יזמתה של מנהלת אזור התעשיה. בגודל של 3400 מ״ר. בנק ״אוצר החייל״ כבר פתח שעריו במבנה החדש ובעתיד מתוכנן להקים בו סניף דואר, מסעדה, חנויות ומשרדים.

אזור התעשיה מונה כיום 86 מפעלים כשהמחזור השנתי שלהם כ־400 מיליון דולר. כ־3,500 עובדים עובדים מוצאים היום את פרנסתם באזור התעשיה, רובם הגדול יהודים מעלי, שילה, מעלה אפרים, עינב וחומש ומאריאל. כ־450 עובדים מגיעים לאזור התעשיה מהשפלה. 600 מהעובדים במקום הם עולים חדשים, רובם מרוסיה.

תחומי הפעילות של המפעלים בברקן הם בעיקר בענפי מתכת, חשמל ואלקטרוניקה, פלסטיקה וגומי, מזון, טקסטיל, יהלומים, נייר, עץ ועוד.

מפעלים חדשים

תשעה מפעלים קיימים הורחבו בשנת 1993. חלקם עברו למבנים חדשים וחלקם משלימים בימים אלה את הרחבת מפעלם הישן. שמונה מפעלים חדשים כבר חתמו חוזה עם מנהל מקרקעי ישראל לצורך הקמתם באיזור התעשיה בברקן. עם השלמת הקמת המפעלים החדשים יהיו בברקן קרוב ל־100 מפעלים ועסקים שונים, בהם יעבדו כ־4,000 (!) עובדים, בשטח בנוי שיגדל מ־180 אלף מ״ר בשנת 1993 לכ־210 מ״ר בשנת 1994 — כל זאת למרות המצב הפוליטי הקשה ומדיניות ה״הקפאה״ של ממשלת ישראל על שטחי יש״ע.

חדר היצור במפעל ״רב בריח״

מלגות לסטודנטים

במועצה האזורית שומרון הוחלט על חלוקת מלגות לסטודנטים המתגוררים בישובי המועצה. המלגות יחולקו על־פי קריטריונים של השתכרות בני־המשפחה ויכולת הסטודנט לממן את שכר הלימוד.

בחלוקת המלגות מבקש אריה עופרי, ראש המועצה החדש, להעניק תשומת לב לדור הצעיר בשומרון, וזאת כחלק ממדיניות כוללת של התייחסות עתידית לדור הביניים שהגיע עם הוריו להתיישבות צעירה, ומהווה כיום את דור ההמשך בישובים שהתבססו.

סטודנטים המעוניינים בקבלת מלגה מתבקשים לפנות למזכירות הישוב בו הם גרים, ולמלא טופס מתאים, אותו יש לשלוח למועצה עד אמצע חודש ינואר. המלגות יחולקו בטקס מיוחד בחודש אפריל.

בכדים ממשיכים למכור בתים

מאת **אהובה שילה**

אם הייתי צריכה להגדיר את התרשמותי מביקור ארוך שערכתי בכדים הייתי אומרת בלי היסוס: כדים הוא פשוט ישוב יפה. היופי כל כך בולט שם שגם מי שאינו רגיש לנוף פסטורלי, לא יוכל להשאר אדיש למראה היערות המקיפים את הישוב מחוץ, למראה עמק יזרעאל הנשקף מההר ולמראה גגות הרעפים האדומים של בתי הישוב המציצים מתוך חורשות אורנים עבותות. הישוב הקטן והסימפטי הזה מוקף בנוף טבעי מהיפים ביותר בשומרון.

כדי להגיע לכדים, בדרך הקצרה ביותר ממרכז השומרון, צריך לעבור בג'נין. ואם באותו יום לא מתחשק לך בדיוק לעבור בג'נין — אתה יוצא "לטיול שנתי" ונוסע דרך נחל עירון (ואדי ערה) הפקוק, מגיע לצומת מגידו ופונה ימינה. כעבור מספר ק"מ אתה ב...ג'נין. לא ממש בעיר עצמה, אבל העיר הזו הולכת ונוגסת כל חלקה טובה הסמוכה לכביש עוקף ג'נין.

הישוב כדים הוקם בפברואר 1984 על־ידי חמש משפחות שעברו למקום משאנור. עד לאותה שנה היתה כדים האחזות נח"ל, שבתיה שימשו את ראשוני המתיישבים במקום.

מאז הימים הראשונים של כדים ועד עצם היום הזה משמש יעקב אבן, תושב הישוב — כמזכיר. אין ספק שיעקב אבן הוא תופעה. גם להיות מזכיר ישוב כל כך הרבה שנים, וגם לעבוד במקום בו אתה גר — משימה קשה לכל הדעות. אנחנו מתעניינים לדעת איך הצליח כל כך הרבה שנים לעמוד בתפקיד כה שוחק — ועוד לעשותו בהצלחה. יעקב אבן רואה בתפקיד הרבה יותר מסתם עבודה: "אני מאמין במה שאני עושה, ורואה בכך ייעוד. יש לי עוד הרבה מה לתרום. אני מאמין שמזכיר ישוב העושה לביתו, עושה זאת עם מוטיבציה גבוהה יותר ועם רצון גדול יותר להצליח". על פניו נראה ששנות עבודתו הן הצלחה גדולה. הוא מעורה בכל הקשור לחיי הישוב, החל מתחזוקה ותברואה, גינון וטיפוח, חינוך, השגת משאבים כספיים לישוב ועד לארגון סופי־שבוע לתושבים ועזרה לועדת תרבות בהפקת ערבי תרבות ובילוי.

בישוב גרות היום 27 משפחות. "אם היינו קולטים את כל המשפחות שעברו אצלנו בועדות הקליטה, היינו היום ישוב גדול", מספרת תמי גרין־ליסקר המזכירה הנאמנה של יעקב אבן. "הקליטה שלנו היתה סלקטיבית ועמדנו על כך שנקלוט משפחות שיתאימו לרובד החברתי שחי בישוב. אנחנו לא מצטערים היום שהקפדנו בקליטה. המרקם החברתי שלנו [redacted] טוב ואנשים חיים ביחד באווירה טובה ונעימה".

כל המשפחות הוותיקות בכדים רכשו את האשקוביות הזמניות שקיבלו לישוב, והפכו אותן לבתי קבע נאים למראה. בשנת 1988 נבנו בישוב עשרה בתי אגודה, מהם נמכרו שמונה — ושניים נותרו ריקים ומהווים נטל כספי כבד על הישוב. ב"בום" הבניה הגדול בשומרון, זכו תושבי כדים בבניה מסיבית של בתים דו־משפחתיים בבניה־קלה לצד עשרים יחידות דיור בבניה קונבנציונאלית. מרבית הבתים לא חוברו לתשתיות, להוציא רחוב אחד בו סיים משרד השיכון את הכנת התשתיות, כולל חיבורי חשמל.

בתקופה האחרונה רכשו שלוש משפחות מנצרת עילית בתים בכדים, ועוד שתי משפחות נמצאות [redacted] קנייה סופיים. חברי הישוב רואים כהצלחה גדולה את העובדה שדווקא היום, כשהמצב המדיני כל כך מעורפל, ישוב כמו כדים מצליח למכור בתים ולקלוט משפחות. יעקב אבן מספר כי לאחר שנואשו מפרסום מודעות בעתונים, הציעו את הבתים למתווך בנצרת — והשיטה הוכיחה עצמה.

תושבי הישוב מדגישים את חיי התרבות בישוב. "אנחנו מקיימים ערבי תרבות בנוסח ישן וטוב שמזכיר

המשך ←

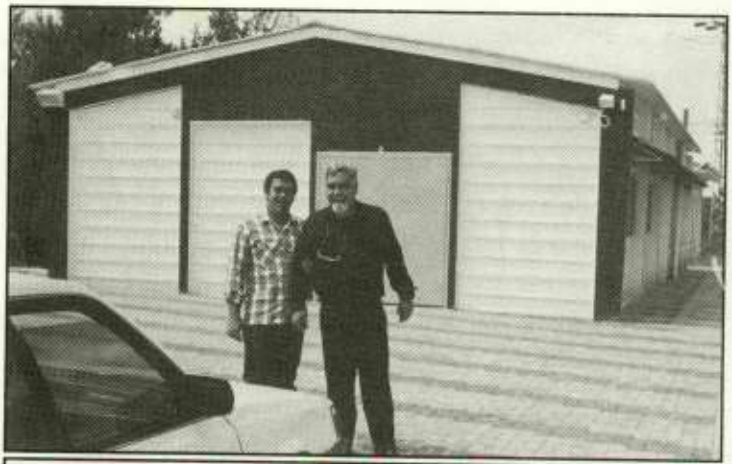

יעקב אבן, מזכיר כדים, לצידו דודו ארביב. מאחור מועדון כדים ששופץ.

לפעמים את תנועת־הנוער", מספרת תמי "לאחרונה קיימנו מסיבה בה הופיעו חברים מהישוב ב'תזמורת בצורת' וההנאה היתה מושלמת. את כל החגים אנחנו חוגגים ביחד ובהחלט נהנים ממסיבות ומאירועים". יעקב מדגיש כי החברים תורמים הרבה מכספם ומכישורם לפיתוח וטיפוח הישוב: "אנחנו משלמים היום 120 שקל מס ישוב וזה נחשב למסים גבוהים. בכסף שאנחנו גובים מהתושבים אנחנו יכולים לארגן פעילות לילדים ולנוער, לקיים פעילות תרבותית וכו'. בעבר התקנו כבלים במימון החברים, והיום אנחנו נהנים מהקרנת סרטים מגוונת".

בטרם נפרדתי מיעקב ותמי ויצאתי לדרכי, הצצתי לגן הילדים שם שהו הזאטוטים בצהרון שמנהלת חוה. בשיחה קולחת ועירנית סיפרו לי הילדים על הצהרון, על האוכל הטעים שמבשלת להם חוה ועל המקום הנהדר שהם גרים בו. הגדילה מכולם שלי רובינשטיין (בת חמש) שהכריזה: "הכי טוב לי מכל העולם זה לגור בכדים".

גן המשחקים בכדים טובל בחורשת אורנים

במחלקת בינוי אין "הקפאות" בניה

מאת: **אברהם שבות**
מנהל מחלקת תכנון ובניה

בשבועות האחרונים הוגשו עשרות בקשות להיתרי בניה על־ידי בעלי הבתים המבקשות לבנות את ביתן בשומרון. הבקשות הגיעו מהישובים: פדואל, שערי־תקוה, עץ אפרים, שקד, כדים, מעלה שומרון ועוד.

נתונים אלה מחזקים את נתוני מועצת יש"ע על הצטרפותם של כ־ 3000 נפש ליש"ע בתקופה האחרונה. למרות האיומים ולחצי "ההקפאה" למיניהן, מקבלת המחלקה עוד ועוד תוכניות הגשה לאישור וחתימה. המחלקה עושה מאמץ רב כדי לזרז את אישור התוכניות.

לנוחיות התושבים החלה המחלקה לקבל קהל במשרדי מינהלת אזור התעשיה בברקן, פעמיים בשבוע, בשעות הבוקר ואחר־הצהריים. ימי הקבלה הם ביום שלישי בין השעות 16.00 עד 19.00 וביום חמישי בין השעות 8.00 עד 12.00 בבוקר. על מנת שאפשר יהיה להכין את התיקים המתאימים מתבקשים התושבים לתאם את פגישותיהם בטלפון המועצה.

בימים אלה עוסקת המחלקה, בשיתוף ההסתדרות הציונית, בקידום תכנון תוכניות מיתאר ותוכניות מפורטות של הישובים, כדי להביאם לאישור סטטוטורי. המחלקה רואה חשיבות עליונה בהבאת התוכניות לאישור המוסדות המתאימים.

מחלקת תכנון ובניה מכינה הצעות לתכניות כבישים אזוריים וכבישי גישה חדשים לישובים, ועוסקת יחד עם מחלקת הבטחון של המועצה באיסוף נתונים והכנת מפות לקראת הערכות המועצה לקידום פני האוטונומיה המאיימת על המירקם הקיים של הישובים והתושבים ביש"ע.

הזווית של עליזה

קול הרע"ם מירושלים

יש רגעים בחייו של כל אדם, או נכון יותר בעברו של כל אדם, הנחרטים בזכרונו כ"תמונה", ומלווים אותו לאורך שנים רבות. בדרך כלל "תמונות" אלה הינן אפיזודות קטנות המלוות ארועים גדולים.

"תמונה" כזו מלווה אותי שנים: הימים ימי מלחמת ששת־הימים ואני, תלמידה צעירה בבית ספר יסודי, יושבת במקלט בתוך חבורת ילדים ומבוגרים הצמודה לטרנזיסטור בתקווה ללקט עוד פירור מידע. מדי פעם מעביר אחד המבוגרים תחנות, ומבקש לשמוע את "קול הרע"ם מקהיר" (הרפובליקה הערבית המאוחדת) ותחנות ערביות אחרות.

כמובן שהפער בין הדיווחים — קול־ישראל מול קול־קהיר — היה עצום. כשנודע לנו מדיווחי "קול ישראל" כי שחררנו את ירושלים, דיווחו ב"קול־קהיר" כי חיילי ירדן כבשו את ירושלים המערבית... רבים מבינינו זוכרים, כאילו היה זה אתמול, את הקריין המדווח בדרמטיות: "כוחותינו גוברים על האוייב הציוני בכל החזיות ומחסלים אותו..." כולנו צחקנו וריחמנו על האיש האומלל היושב שם ברדיו ומפזר את אשליות הרגע של מנהיגיו.

אנחנו במקלט היינו רגועים, בעיקר משום שידענו שאפשר לסמוך על הדיווחים ברדיו שלנו, ושהתקשורת אמינה. ואולי בגלל שהדיווחים מהשטח היו אופטימיים? לאו דווקא. מאוחר יותר, בעודי נערה צעירה הנוטלת חלק במלחמת יום כיפור, העבירו אמצעי התקשורת דיווחים קשים מזירות הקרב. האופטימיות היתה מהם והלאה — ולמרות זאת האמנו שכל מה שמדווח אמת, וקווינו לטוב.

לא הייתי פותחת בפניכם את "תערוכת תמונות" הזכרון שלי, אילו לא היה כל כך קשה היום להתמודד עם חוסר אמירת האמת מצד ממשלת ישראל, לצד "קשר השתיקה" שגזרו עליהם אמצעי התקשורת הישראלים. מה שצוטט בבוקר מפי אחד המנהיגים שלנו, אינו עומ במבחן עד הערב, וחוליית החמאס לה שוייך הפיגוע האחרון היא בעצם חוליית הפת"ח של אש"ף. ובאחד הימים הקשים, כשצוטטו משפטים מפי מקור בכיר באש"ף חשבתי פתאום, ונחרדתי בעצמי ממחשבתי, שאולי אם אני רוצה לדעת באמת מה קורה ומה עוד יקרה, עלי להאזין לאותו מקור בכיר של האוייב?? ומשהו נשבר בי כשהתחלתי להאמין לדיווחים אלה.

התהפכו היוצרות: אמצעי התקשורת בישראל זורעים בעם אשליות ותקוות של רגע, בדיוק כמו "קול הרע"ם מקהיר" של אז...

עליזה דרור

לשמעון ג'מיל

תנחומנו הכנים

במות אביך ז"ל

המקום ינחם אותך בין שאר אבלי ציון וירושלים

אריה עופרי-ראש המועצה
דוד נחום-מנהל מחלקת תחזוקה
וכל החברים במועצה

לגילה וזאב וולברג
מזל טוב בהגיע בנכם
זהר למ"ב
ובאיחור קל: מזל טוב
להולדת דור
אריה עופרי-ראש המועצה
אברהם מינץ-מנכ"ל החברה לפיתוח

למיכל ואברמי שבות
מזל טוב
בהגיע בנכם למצוות
שתזכו לגדלו לתורה,
לחופה ולמעשים טובים
אריה עופרי-ראש המועצה
והחברים במועצה

הארנונה — שלך ובשבילך

תחזוקת המים, הגינון ומבני־החינוך, תאורת הבטחון הפנימית וההיקפית ותחזוקת כבישי הגישה לישובים — אלה רק מעט מהשרותים שמעניקה המועצה לתושביה

■ הארנונה מהווה חלק קטן מסעיף הוצאות המועצה

☺☹☺☹☺☹☺☹☺☹☺☹☺☹☺☹☺☹☺☹☺☹☺☹☺☹☺☹☺☹

ישיבת המליאה האחרונה שהתקיימה במעלה־שומרון, אישרה פה אחד את ההצעה לצו ארנונה לשנת 1994.

הארנונה הנגבת על פי חוק, עודכנת כל שנה במחירי מינימום, על ידי משרד הפנים. רשות מקומית אינה רשאית לגבות מתחת לתקרת המינימום עליה הכריז משרד הפנים. עליית מחירי הארנונה במועצה האזורית שומרון הינה על פי שיעור העליה המינימלית.

מועד תשלום הארנונה, על פי חוק הוא האחד בינואר 1994. למשלמים מראש תינתן הנחה בשיעור של 4%. כל תשלום שלא ישולם באחד בינואר יישא הפרשי הצמדה וריבית בהתאם לחוק. עד כה לא חוייבו תשלומי הארנונה בהצמדה וריבית כנהוג בשאר חלקי הארץ. את תשלומי הארנונה ניתן יהיה, החל מינואר 1994, לשלם בהסדר תשלום דו־חודשי (בכל חלקי הארץ משלמים ארנונה עבור חודשיים, דוגמת תשלומי החשמל והטלפון). השנה לראשונה יונהג חידוש של תשלום ארנונה בחיוב ישיר למועצה, ולא דרך מזכירויות הישובים. בשיטה הנוכחית, מנכה המועצה את תשלומי הארנונה מתושבי הישוב ב"סל". תושבים שאינם משלמים את מיסיהם בצורה מסודרת, גורמים למזכירויות הישובים לגרעון מצטבר ולהפסדים כספיים. שיטת הגביה הישירה תופעל באורח נסיוני במספר ישובים.

פטור מתשלום

לאחר בחינה מדוקדקת של ראש המועצה בשיתוף עם מחלקת הבינוי הוחלט השנה לפטור מתשלום שטחים עליהם שולמה ארנונה בשנים הקודמות, וזאת במגמה "ללכת לקראת התושב" ולהקל עליו עד כמה שניתן את העומס הכספי המשולם למועצה.

החל מינואר 1994 לא תגבה ארנונה מקומת עמודים מפולשת גם אם הרצפה מיושרת ומהודקת, אם גובה החלל אינו עולה על 2.19 מטר — בין אם השטח סגור בקירות או פתוח. בנוסף יקבל כל תושב פטור מארנונה למקלט עד 4 מ"ר, או לממ"ד עד 5 מ"ר ראשונים. הקלה נוספת תינתן במרתף הבית. מרתף שאינו עולה על 1.80 מטר יזכה לפטור. עליות גג שגובה התקרה אינו עולה על 1.80 מטר ושטחו פחות מ־6 מ"ר יזכה לפטור בחישוב הארנונה. אם עליית הגלל צרה וארוכה יחול הפטור על רוחב מקסימלי של 2 מטר.

מה יוצא לי מזה

חיוב הארנונה למגורים יהיה השנה בגובה 14 שקל למ"ר לשנה, תוספת של 10.4%. שטח המשמש כמחסן או מוסך, או קומת עמודים, כולל קומת עמודים מפולשת, שאינם עומדים בתנאי הפטור, יחוייבו בסך 50% ממחיר הארנונה.

הנוסח המחייב לגבי שיעור הארנונה וההגדרות הוא הנוסח המופיע בצו הארנונה.

טענה רווחת מאחדת הרבה תושבים בשומרון: "מה אני מקבל בכלל תמורת המסים שאני משלם למועצה? מה אני מקבל חוץ מפינוי הזבל? ובכן, כדאי לפרט פעם את מיגוון השרותים אותם מקבל התושב הבודד והישוב ממועצה אזורית שומרון: המועצה מפעילה את מערך תחזוקת הגינון, המים, הביוב ולעיתים גם החשמל, תחזוקת מבני החינוך (גן, מעון, בית ספר), המערכת הבטחונית ההקפית, נורות תאורת רחוב ותאורת גדר ואת תחזוקת כבישי הגישה והכבישים הפנימיים בישובים. בנוסף מפעילה המועצה את מערך פינוי האשפה, ההדברה ומציידת את מוסדות החינוך בציוד הנדרש. כמו כן מממנת המועצה עשרה אחוזים מעלות הסעות התלמידים בשנה (הרבה מאד כסף...) ומעמידה את עיקר התקציב למתנ"ס, למרפ"ד ולמכון להתפתחות הילד. כמו כן משתתפת המועצה באחזקת מגנגון הישוב (מזכיר, מזכירה, הנהח"ש ועוד) ומשתתפת בהחלפת רכב הישובים. המועצה מממנת מבצעי איכלוס וקליטה, משתתפת במימון חגיגות וטקסים בישובים ו...קצרה היריעה מלפרט. ומרשימת כל השרותים המוענקים (בזכות, ולא חלילה בחסד) — הארנונה מהווה חלק מזערי מתקציב המועצה...

וכמו שאמרנו — הארנונה היא שלך — ורק שלך!!

נוכיח שיש לנו אחות...

מאז הוחלפו אחיות קופת החולים באחיות המועצה — חל שיפור ברמת השרות הרפואי

מאת: **שוש ענבר**

"שרות הבריאות לתלמיד, מהווה המשך טבעי של השרות המונע אשר ניתן לילד במסגרת התחנה לטיפול באם ובילד. רצף הטיפול תורם להכרת הרקע ההתפתחותי, האישי והסביבתי של התלמיד ולהבנת בעיותיו. הטיפול בתלמיד מסייע באיתור בעיות המשפחה". כך פותח חוזר משרד הבריאות העוסק בשירותי בריאות התלמיד. בין השורות גלומה תפישת עולם רחבה שעיקרה: סיוע לכל תלמיד למצות את מלוא הפוטנציאל הגלום בו מבחינה גופנית, נפשית, חברתית ולימודית.

פנינה שטיגליץ, מנהלת מחלקת הבריאות במועצה, פעלה תקופה ארוכה מאד כדי שתוכל להתחיל וליישם תפישת עולם זו במוסדות החינוך במועצה. הבעיה הראשונה היתה כוח־אדם. בעבר קיבלו בתי־הספר את שרותי הבריאות דרך קופות החולים. אחות בית־הספר שהיתה מועסקת על ידי קופת־חולים זו או אחרת, לא היוותה חלק מצוות בית־הספר והדבר בא לידי ביטוי בשיתוף או בחוסר שיתוף הפעולה בין האחות למחנכים, או בין האחות להורים.

פנינה שטיגליץ, מנהלת מחלקת בריאות

אחיות עובדות מועצה

כיום השתנתה התפיסה מקצה לקצה. מאז קיבלה על עצמה המועצה את נושא הבריאות במוסדות החינוך, והאחות הפכה להיות עובדת מועצה, השתנו פני הדברים והשרות הטוב החל נותן אותותיו. זו השנה השניה בה פועלים שרותי הבריאות במסגרת המועצה ואחיות המועצה כבר הפכו לחלק אינטגרלי מצוות בית הספר, עובדה המסייעת באיתור ובטיפול בבעיה עוד בראשיתה.

צוות שרותי הבריאות מונה כיום חמש אחיות: מנוחה פרומן בבית־הספר באלון־מורה (בימים ב' ה' משעה 8.00 עד 13.00); מדלן שליט בבית־הספר ביקיר (ביום ה' משעה 8.00 עד 11.00); דפנה שוורץ בבית־הספר בשבי־שומרון (בימים ה' ו' בשעות 8.00 עד 13.00) ובאולפנית להב"ה (בימים ב' ד' משעה 8.00 עד 13.00); אולגה קפלניקוב בבית הספר בשקד (בימים ב' ה' משעה 8.00 עד 13.00) וכוכבא שורן בישיבה התיכונית בקרני־שומרון (בימים ב' ג' משעה 8.00 עד 13.00). החל משנת הלימודים תשנ"ד משמשות אחיות אלה גם כאחיות גני הילדים.

בריאות בגן הילדים

מטרת שרותי הבריאות במוסדות החינוך רבות ומגוונות: קידום תפקודו של התלמיד; שמירה וקידום בריאותו של התלמיד ושל משפחתו; מניעת מחלות ובעיות בריאות אחרות; גילוי מוקדם של סטיות מהנורמה ודאגה לטיפול הולם; מעקב אחר תלמיד מוגבל; חינוך לאחריות בנושאי בריאות; הדרכה ויעוץ בנושאי בריאות שונים (לתלמידים, להורים ולצוות החינוכי); איסוף נתונים להערכת מ[illegible] הבריאות של התלמיד; גילוי מפגעי תברואה במבני המוסד החינוכי ועוד.

עבודת האחות בגן הילדים אמורה לתת מענה להקניית הרגלים וערכי בריאות כמו הגיינה אישית, מניעת מחלות עונתיות, בריאות הפה והשיניים, השלמת חיסונים ועוד.

פנינה שטיגליץ רואה היום שכר לפעולתה. במשך השנה האחרונה צומצם הפער בין המצוי לרצוי, והחל משנה זו מקדישות האחיות את מרבית זמנן לקידום שרותי הבריאות לילדים. פנינה דואגת לערוך מידי פעם השתלמויות בנושאים מקצועיים, ומאפשרת לאחיות לעבוד עם הציוד המשוכלל והחדיש ביותר שנרכש על־ידי מחלקת הבריאות במועצה.

פנינה אופטימית היום ביחס לשרות המוענק לילדי המועצה: "אני [illegible] שכיום השרות המוענק במוסדות החינוך עולה עשרת מונים על מה שנעשה בעבר. אין לי ספק כי מעקב האחיות אחר התפתחות התלמיד, לצד חינוך לבריאות על כל גווניו — משפר את איכות הלמידה ומאפשר לכל תלמיד למצות את הפוטנציאל הגלום בו. יש עוד הרבה מה לשפר וליעל — ואנחנו במחלקה איננו שוקטים על השמרים. אני מתכוונת להמשיך ולהצטייד במיכשור המודרני והטוב הקיים היום בשוק לרווחת האחיות, ועוד יותר לרווחת התלמידים".

פזמון לשומרון

להקת צעירי השומרון בסיום חזרה מוצלחת
במרכז למעלה שני מימין עזרא מוריאל ומשמאלו שמוליק רהט במאי המופע

הופעת בכורה (עולמית...) ערכה להקת "צעירי שומרון" של מתנ"ס שומרון בחגיגת בר־המצווה למעלה שומרון. מחיאות הכפיים הסוערות שליוו את הלהקה התוססת, מהדהדותעדיין באוזני רבים מהנוכחים באירוע. היתה זו הופעה מלוטשת, מתוזמנת ומלווה בעיבודים מוסיקליים מקצועיים.

מאת: **אהובה שילה**

את רעיון הקמת הלהקה הגה עמי שגב מנהל המתנ"ס לפני תקופה ארוכה. להקות הצעירים הקיימות ברחבי המדינה (צעירי תל־אביב, צעירי קרית־מלאכי, להקת צופי ת"א ועוד) ליקו את דמיונו של עמי, שחפץ להקים להקה ייצוגית גם בשומרון. חברה לעמי שושי הורוביץ, תושבת מעלה שומרון, שעמדה בראש הועדה המארגנת את חגיגות ה־13 לישוב. שושי, עקשנית ונחושה בדעתה, החליטה שהמופע המרכזי בחגיגות יוקדש להופעת הדור הצעיר בישוב. שושי ראתה בעבודת הנוער במסגרת הלהקה, פרוייקט חברתי, שיאחד את בני הנוער הדתי והחילוני בישוב ויקרב אותם. עמי שגב הרים את הכפפה, והחליט שהגיע הזמן לממש את חלומו. שושי פנתה למחלקת הרווחה במועצה וזכתה לתמיכה נלהבת של מנהלת המחלקה חיה שכנר. יחד הן פנו לינון חבר, מנהל חבל התיכון בחטיבה להתיישבות והצליחו להדביק גם אותו בהתלהבות. בסיועו הפעיל של המתנ"ס קרם הרעיון עור וגידים ויצא לפועל.

שמוליק רהט, במאי מנוסה בפרוייקטים קהילתיים, נשכר על־ידי המתנ"ס כדי שיעבוד עם הנוער. בכישרון ובחן בחר שמוליק ברפרטואר שירים מיוחד, והוסיף שירים וקטעי־משחק שכתב במיוחד ללהקה, קטעים המאפיינים את חיי הנוער בישוב קהילתי בשומרון. לצידו של שמוליק נשכר עזרא מוריאל, מנהל מוסיקלי מחונן, שעיבד את כל הקטעים המוסיקליים, והכין את הנוער להקלטות אולפן מקצועיות.

מספר שמוליק רהט: "לפגישה הראשונה הגיעו 16 בני נוער. אחרי מספר חזרות נשרו נערים שהמסגרת לא היתה נוחה להם. כל הנותרים התגבשו לחבורה אחת שנהנתה מאד להיפגש, להציג ולבלות ביחד. עבדנו יחד שנה ולא חסרו משברים. הלהקה בנויה כך שאין לה כוכבים. לכולם יש ביטוי בלהקה. מחבורה לא מלוכדת הפכו החברה ללהקה מגובשת, שהעבודה איתם מהנה מאד. הם חייבים להמשיך ולעבוד יחד. מראש התייחסתי אליהם כאל להקה ייצוגית שיכולה להופיע בכל מקום שתדרש. אני מקווה מאד שיהיה להם אפשרות להופיע ולעבוד על תוכנית חדשה בהמשך".

חבורת "צעירי שומרון" מונה כיום עשרה משתתפים, רובם ממעלה־שומרון, להוציא נערה אחת משבי־שומרון.

ללהקה מתוכננות בקרוב שלוש הופעות בשומרון ומחוצה לו, ותקוות כל המשתתפים להפוך ולהיות להקה ייצוגית מכובדת שתביא את דבר תושבי השומרון בשיר, בזמר ובמשחק לכל פינה בארץ.

בס"ד

שמור על קשר!

יוצא לחופשה?
למילואים?
מסתובב בשטח?
רוצה להרגיש בטוח?

שמור על קשר!

שרותי מוקד - קשר בטחוני
שרותי מוקד - הודעות ומזכירה.

מזכירה אנושית (פלאמסר)
לקבלת הודעות מהטלפון שלך.

פלאפון למכירה ולהשכרה.
מכירה והשכרת ציוד קשר רב תחומי.

שרות בכל חלקי הארץ

מוקד בשומרון, מיסודה של החברה לפיתוח השומרון בע"מ

לפרטים והזמנות:
קרני שומרון, טל' 09-929444
פקס: 09-920160

תמורת 03-9344680

פינוי בסימן טוב

מאת **עליזה דרור**
כתבת מראש ההר

לפני שבועות מספר, בטקס סיום מחזור אחרון של טירונים, נפרדו תושבי שבי־שומרון, אמנם לא בצער רב כיאה לפרידה, אך עם תחושה עמוקה של סיום תקופה שלא תשוב עוד, מבסיס התותחנים הנושן לישוב.

לפני כ־24 שנה, סמוך לסיום מלחמת ששת־הימים, קבע צה"ל את מקום משכנו של בט"ר חת"ם (בסיס טירונים תותחנים) על הציר הראשי המוביל לטול־כרם, בלא להביא בחשבון כי שבע שנים מאוחר יותר, בשנת 1977, יתנחלו להם בבסיס ממש, משפחות אדיאליסטיות שבאו להקים את ביתם בשומרון — בשבי־שומרון.

ראשוני המתנחלים בשבי־שומרון עלו למקום עוד בטרם הוצבו המבנים הזמניים הראשונים. הם התנחלו באוהלי הבסיס וקיבלו על עצמם באהבה רבה את התואר "אזרחים עובדי צה"ל"... כעבור תקופה הגיעו המבנים הראשונים לישוב, ומוקמו בסמוך לבסיס הטירונים הוותיק.

במהלך השנים נוצרו יחסי רעות הדוקים בין חיילי הבסיס לתושבי שבי־שומרון. חיילים דתיים שהגיעו להתפלל בבית־הכנסת בשבתות, זכו לאירוח בבתי החברים, תושבי הישוב נעזרו במבני הבסיס המרווחים לחגיגות ואירועים רבי־משתתפים, טקסי יום זיכרון ויום העצמאות נחוגו במשותף, קצינות החינוך נעזרו במדרשת שומרון להקניית ציונות וערכים לחיילי הבסיס וכיו"ב.

גם קוריוזים לא חסרו במהלך השנים. תמיד ידענו מהן שעות האימונים בבסיס, בעיקר דיירי הבתים שבמורד ההר, כשבשעות הצהריים (ותמיד זה היה בשעת מנוחת הצהריים...) קפצו למשמע הירי במרגמות. השתתפנו, לא תמיד מרצוננו החופשי, בסיום מסע כומתה כשלפנות בוקר נכנסו לשערי הישוב עשרות חיילים בשירה אדירה, וקולו הרועם של רס"ר הבסיס החריד את הישוב כולו...

כיום, לאחר שנים רבות בהם לחצו פרנסי הישוב על שלטונות צה"ל לפנות את הבסיס ולהעתיקו למקום הולם יותר, ולאפשר לשבי־שומרון לגדול ולהתפתח, באין עתודות קרקע חלופיות לישוב, החל פינוי הבסיס לנגב.

במהלך טקס סיום הטירונות, שהיה כאמור הטקס האחרון שערכו טירוני התותחנים בשומרון, אמר אחד ממפקדי הבסיס בעבר: "אני חייב לציין את שבי־שומרון ואנשיו, את האווירה

מסדר סיום טירונות אחרון בבסיס בט"ר חס"מ בשבי שומרון

צילמה: מנדלאיל צפורה

המשפחתית והשכנות הטובה שנוצרה במקום פסטורלי זה, בין ישוב אזרחי למחנה צבאי. אני לא מכיר עוד מקום דומה לזה בארץ ישראל...".

מזכיר הישוב העניק למפקד הבסיס תצלום אווירי של שבי שומרון, וקבוצה מילדי הישוב סיימה את ברכתה במילים: "והיום כשאנו 'על באמת' נפרדים, וראינו שהציוד והכלים מכאן יורדים, השמחה כלל וכלל אינה מושלמת, זו לא הפרידה עליה הייתי חולמת. ועם כל הקושי והצער שבפרידה, נאמר לכם היום תודה, על הקשר החם שנרקם, שכמוהו עוד לא קם".

בסיום הטקס המרשים, בעודי פוסעת מהורהרת לכיוון ביתי, נתקלתי ברחבת המכולת בקבוצת חיילים מסגל הפיקוד לוגמת משקה קר, וסביבה מתגודדים, כרגיל, ילדי שבי־שומרון. בלא משים קלטו אוזני את השיחה הבאה:

חייל: תגידו, אתם שמחים שאנחנו עוזבים? כן! קראה ביחד החבורה כולה. חייל: מה תעשו בשטח שהתפנה? תבנו קניון גדול? אולי תבנו בית־קולנוע? מה פתאום, קרא לעברו אחד הילדים: אנחנו נבנה כאן שכונת בנה־ביתך! והשני מיהר לתקן: לא, לא, נבנה בתי־אגודה... כל כך קטנים — וכבר "מתנחלים".

ילדי הישוב מברכים את מפקדי הבסיס

צילמה: מנדלאיל צפורה

נר מרכז קהילתי שומרון

אליצור שומרון

מועצה אזורית שומרון

מרוץ הלפיד תשנ"ד בסימן "התחזקות בשומרון"

מרוץ הלפיד יוצא לדרך ב־ד' חנוכה, כח' כסלו תשנ"ד (12.12.93)

המרוץ מתקיים בישוב ברקן ובאזור התעשיה

מרוץ תחרותי — ישוב ברקן ואזור התעשיה (מרוץ שליחים תחרותי)

מרוץ עממי — ישוב רבבה — ברקן. (מרוץ משפחתי לאורך 6 ק"מ)

תעודות למשתתפים — דיגלונים וגביעים לישובים המנצחים

בדבר פרטים נא לפנות לרכזות הקהילה בישובים

"מוקד בשומרון" – מערכת משלימה למערכת הקשר שלך

מאת **אברהם מינץ**
מנכ"ל החברה לפיתוח השומרון

בשנת 1988 הקימה החברה לפיתוח השומרון, בסיוע חברת "מוטורולה" מוקד קשר ובטחון שישרת את תושבי השומרון, בעיקר נוכח פגעי האינתיפדה והנסיון לתת מענה לתושב הנוסע ברכבו ללא יכולת להתעדכן על מצב הבטחון בכבישים.

המוקד שנושא את השם "מוקד בשומרון" התרחב מאד במשך השנים והיום מספק שירותים גם מחוץ לאזורי יו"ש.

שרותי המוקד רבים ומגוונים ואפשר לתמצת אותם במלים: "מוקד בשומרון" משמש כמזכירה 24 שעות ביממה, 364 ימים בשנה. למוקד אפשר להתקשר מהרכב ולבקש להעביר הודעה טלפונית לכל אדם בארץ ולהיפך – ניתן למסור את מספר המוקד לכל אדם, וזה יוכל ליצור קשר עם בעל הרכב באמצעות המוקדנית.

במסגרת שרותיו מספק המוקד מגוון שרותים: העברת הודעות עיסקיות ואישיות מהרכב לכל טלפון בישראל, קבלת הודעות עיסקיות ואישיות אל הרכב, קבלה ומסירת הודעות טלפוניות ("ביפר" אנושי), קבלה ומסירת דיווחים על אירוע בטחוני ובטיחותי ובמקביל אזעקת כוחות הבטחון המתאימים למקום.

ל"מוקד בשומרון" הסכם עם מוקדים דומים לו אשר יזעיקו עזרה ללקוחותיו באזור עזה, בנימין, ירושלים ודרום הבקעה.

"מוקד בשומרון" הרחיב בשנים האחרונות את סל מוצריו והוא עוסק כיום גם במכירה והשכרה של מכשירי פלאפון וביפרים.

זהו עוד שרות, במחיר מתקבל על הדעת, שהמועצה מספקת לתושביה. דיווח מיידי על תאונות דרכים ואזעקת שירותי הצלה, הזמנת שירותי גרירה במקרה של תקלה ברכב ועוד.

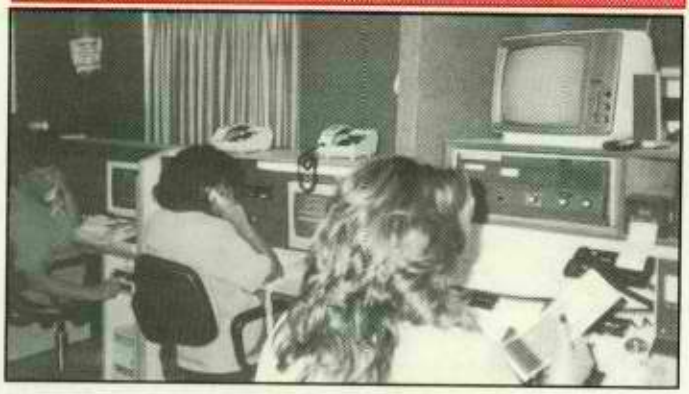

מוקדניות בפעולה

חידוש במיגון הרכב

הועדה הבינמשרדית בראשות יועץ ראש הממשלה ללוחמה בטרור החליטה להכליל במסגרת הזכאות למיגון רכב במימון ממשלתי מלא, גם רכב שני במשפחה, וכן רכבים בבעלות ציבורית – רכב ישוב, מועצה ורכב השייך למלכ"רים (מוסד ללא כוונת רווח).

ממשלת ישראל תממן הוצאות המיגון לרכב הרשום על תושב יש"ע בתנאי שעברו שלוש שנים בין מיגון אחד לשני. תושב שקיבל מיגון חוזר עקב בלאי – הספירה של שלוש שנים תחל מתאריך אישור המיגון החוזר.

היערכות לחורף 94-1993

למרות מזג האוויר הקיצי המאפיין את תחילת החורף הנוכחי, הרי שבקרוב מאד נהיה בעיצומו של חורף סוער וגשום. כדי שלא להיות מופתעים, אנו מפרסמים את פנייתו של רס"ן שמעון שעתל ממחלקת התחזוקה של חטמ"ר שומרון:

על מנת לעבור את החורף בשלום ובשלווה להלן מספר עצות למזכירי הישוב ולתושבים: * יש לבדוק את תקינות הגנרטורים בישובים ולדאוג למלאי סולר ושמן מנוע מתאים * יש לדאוג למלאי סולר רזרבי לחימום ביתי * עם מתן אתראה בכלי התקשורת על ירידת שלגים יש להצטייד במוצרי יסוד בסיסיים מחשש לניתוק צירים * יש להשאיר ברז מים אחד פתוח בכל בית במצב בינוני (על מנת למנוע קפיאת הצנרת) * יש לגזום עצים שענפיהם קרובים לחוטי החשמל * עיש לנקות מרזבים וגגות * יש לתקן, לאטום ולכסות גגות דולפים.

קל לזרוע דכאון — קשה לטעת תקוה

מאת: **אמנון חבר**

ישנם רגעים בהיסטוריה — שבני־אדם עושים אותם, וישנם גם רגעים בהיסטוריה שבהם האירועים עושים את בני־האדם.

רצה הגורל ומתיישבי יש"ע היו החלוץ לפני המחנה.

רצה הגורל ומתיישבי יש"ע היו אלה שהניפו את דגל ההתיישבות המתחדשת המונה כיום כ־130 אלף נפש.

רצה גם הגורל שאותם מתיישבי יש"ע עומדים כיום בשעת מבחן גורלית. גורלית למתיישבים — וגורלית למדינת ישראל וציביונה.

אנו נדרשים לתת לעצמנו מענה בשאלות גורליות החוצות את מחננו, קורעות את ליבנו ומטרידות את מנוחתנו.

מהו הערך העליון? ערך החוק או צו־המצפון? ערך המדינה — או ערך ההתיישבות? הקול "הקר" — או הלב הרותח!? הנהירה אחר קול העם — או קול השבט?

מה בעדיפות ראשונה: ביתנו האישי — או ביתנו הלאומי?

ומשאלות אלה נגזרת שאלת השאלות: איזו הנהגה היינו רוצים לראות — הנהגה מתנגשת — או הנהגה מתחברת? הנהגה שיוצרת ריחוק — או הנהגה שיוצרת אמפטיה והזדהות? הנהגה שיוצרת חייץ — או הנהגה הבונה גשרים?

זהו לנו המבחן האמיתי — ועל כך תשפוט אותנו ההיסטוריה!

לא אם הצלחנו, או לא הצלחנו, חס־וחלילה, לעצור את הנסיגה...לא אם הצלחנו, או לא הצלחנו למנוע הקמת מדינה פלשתינאית — אלא אלו משקעים, אלו פערים, אלו תהמות, אלו קרעים נצליח למנוע — או, חס וחלילה, ליצור.

קל מאד לזרוע דכאון — קשה מאד לטעת תקווה!

קל מאד להפחיד — קשה יותר להבטיח עתיד ורוד.

קל מאד לשחרר יצרים — קשה מאד לשלוט בהם.

קל מאד להרוס — קשה מאד לבנות.

ציפיית מתיישבי יש"ע מההנהגה היא לחוש את הדופק — ולפעול על פיו. לא רק את הדופק שביד (דופק המתיישבים), אלא את הדופק שבראש (הממשלה, ההנהגה הקיימת) ואת הדופק שבלב (לב העם) — ולפעול בהתאם.

אין לי ספק כי יישמעו קולות שישללו דרך זו מכל וכל בטענה שאל לנו ללכת בעקבות הרוח. אל לנו ללכת עם הזרם. מתפקידנו להוביל את העם, לעוררו ולפקוח את עיניו.

תשובתי לכך ברורה: אם העם סומא הרי שבכוח לא ייפקחו עיניו. אם העם לא רואה את הסכנות — באלימות לא נצליח לגרום לו שיראה את מה שהוא לא רוצה לראות. אם העם חש בסיכוי לשלום — בהיסטריה לא נצליח לשלול ממנו תחושות אלה. אם העם מאמין בראש ממשלתו הנבחר — בצעקות "בוגד" לא נצליח לשנות את דעתו עליו.

אני מאמין שהתפקיד שלנו היום הוא לאחד את העם — ולא חלילה לפלגו.

חידוש רשיון אקדח פרטי

על פי החוק, עד סוף חודש דצמבר חייב כל בעל רשיון לאקדח לעבור מטווח.

החל מחודש ינואר 1994 מותנה חידוש רשיון האקדח בהצגת אישור על ידי במטווח.

האישור חייב להיות ממדריך מורשה מטעם משרד הפנים.

כדי למנוע עיכובים בחידוש הרשיונות מתבקשים התושבים לערוך מטווח כחוק.

שוקי לוין
מנהל מחלקת בטחון

ספורטאי בית־הספר שקד במקום הראשון

מאת **עופרה נורי**

בתחרות אתלטיקה קלה שנערכה באיצטדיון העירוני בכפר־סבא לכל בתי־הספר במחוז המרכז, קצרו תלמידי בית־ספר שקד שלל פרסים ומדליות. בתחרויות האישיות זכו ליאונל גלובר מחינגית ועינת נורי משקד במקום הראשון!!!

ברכות רבות על ההשגים המרשימים.

כנס נוער בסימן עשייה

לא מכבר התקיים במלון "אשל השומרון" באריאל כנס נוער (כתות י"א-י"ב)מרחבי יש"ע, הבקעה והגולן. בכנס השתתפו מאות בני נוער, והוא יזמתם של הרב בן-ניסן ואמנון חבר, אנשי אולפנת להב"ה.

הכנת הכנס היתה קפדנית ולוותה בהתייעצות עם אנשי מקצוע מתחום הרווחה, הפסיכולוגיה והחינוך. המטרה העיקרית לשמה נאספו בשעות הבוקר צעירים דתיים וחילונים, קיצונים ומתונים היתה לגבש הנהגת נוער שבעתיד תפעיל את הנוער במשימות הקשורות בעתיד בהתיישבות ביש"ע הגולן והבקעה.

את הכנס פתח אריה עופרי ראש המועצה האזורית שומרון, שקרא לבני-הנוער להרתם לכל המשימות העומדות בפתח: "את כל המהפכות הגדולות בעולם עשה הנוער" הוא אמר "אנחנו שהקמנו את ראשוני הישובים בשומרון, רואים בכם את ממשיכי דרכנו, ומצפים לראות אתכם מקימים את ביתכם בהתיישבות החדשה ביש"ע". ח"כ אריאל שרון נתן סקירה רחבה על בעיות הבטחון הקשות שנוצרו לאחר חתימת הסכם הביניים עם אש"ף וקרא לבני הנוער להיות ערים למתרחש סביבם. סגן שר הבטחון מרדכי גור, שהוזמן לשאת דברים בכנס, ביטל ברגע האחרון את השתתפותו.

בחלקו השני של הכנס הציגו שני שחקנים מקצועיים מצבים אפשריים בהם יכול הנוער להתקל בעתיד, ופאנל של בני-נוער שישב על הבמה התייחס לכל מצב. בין המצבים שהוצגו נראה חייל שברח מהבסיס ביום בו נודע לו כי עליו ועל חבריו ליחידה לפנות את ישובו השכם בבוקר שלמחרת. החייל שהגיע הביתה נרעש ומבולבל נתקל בחברתו המבקשת ממנו לחזור מייד לבסיס ולא להפר פקודה. הדיון שנערך לאחר הקטע היה סוער ורבים בקהל ביקשו להביע את דעתם. הרוב המוחלט הסכים עם הדעה האומרת שאסור היה לו לחייל להגיע לישוב ולגלות סוד צבאי (דבר הפינוי נשמר בסוד), וכי עליו למלא את הוראות מפקדיו, גם אם אינם תואמות את השקפת עולמו.

בסיום הכינוס נבחרה מועצת נוער שבין החלטותיה הראשונות: גיבוש קבוצת בני-נוער שתפעל להבטחת הישובים תחת ריבונות ישראלית, יצירת מפגשים עם בני נוער בארץ כדי שהנוער יכיר ויוקיר זה את זה, ארגון סיורים ביש"ע לבני נוער מרחבי המדינה כי שיוכלו להכיר את ההתיישבות ולגבש עמדה עצמאית ביחס לבעיות שעלולות להיווצר עם פינוי צה"ל והעברת הריבונות לאש"ף ועוד.

את הכנס הינחה העתונאי מאיר עוזיאל, שחזר פעם אחר פעם באוזני המשתתפים: "חייבים להחליף את הממשלה בישראל!!".

ראש המועצה אריה עופרי מברך את באי כנס הנוער, משמאלו מאיר עוזיאל מנחה הכנס
ברקע תזמורת הנוער של בי"ס למוסיקה

אמנון חבר – חתן "פרס ירושלים" לשנת תשנ"ג

"פרס ירושלים" לחינוך יהודי־תורני בגולה מוענק אחת לשנתיים לשליח מצטיין שחזר משליחות חינוכית בגולה

אמנון חבר, תושב יקיר, וסגן מנהל אולפנת להב"ה הוא חתן "פרס ירושלים" לחינוך תורני בגולה לשנת תשנ"ג. אמנון חבר קיבל את הפרס מידי נשיא המדינה מר עזר ויצמן, בטקס מיוחד שנערך לפני זמן לא רב.

אמנון חבר

בנימוקי ועדת הפרס, בראשותו של כב' השופט פרופ' יעקב בזק, נאמר: אמנון חבר הוא דוגמא מופתית לשליח מסור ורב תושייה העושה את פעולתו החינוכית גם מחוץ לכתלי בית־הספר ותורם לקהילה כולה ברוח ישראלית.

אמנון חבר היה בשליחות המחלקה כמורה להיסטוריה בבי"ס התיכון Community Hebrew Academy of Toronto (CHAT). כבר בשנה הראשונה לשליחותו מצא נתיבות ללב התלמידים והשפעתו עליהם היתה מעבר לפעולתו כמורה. במפגשיו הפורמליים והבלתי־פורמליים עם תלמידיו הצליח לנטוע בלבם הזדהות עמוקה עם תולדות העם היהודי, ועם מדינת ישראל.

גם בקרב הקהילה היהודית במקום רכש אמנון חבר לעצמו מעמד והוקרה בשל פעולותיו הרבות בבית הכנסת בו התפלל, שם אירגן שיעורים והרצאות על ישראל, ובשל יוזמתו בשידור תכנית מיוחדת בטלויזיה, תכנית הכוללת דברי תורה וראיונות עם אנשי ציבור בענייני יהדות ובענייני מדינת ישראל. יצויין כי התוכנית מוסכם להתקיים אחת לשבוע, גם לאחר שסיים אמנון את תפקידו כשליח בטורונטו וחזר לביתו שביקיר.

ברכות ויישר־כח לאמנון על זכיתו בפרס

מסיבת ראש חודש כסלו

מאת: **חגית ריין**

רכזת נשות "אמונה" בשומרון

בראש חודש כסלו, ליל יום ראשון, התכנסו כ־250 נשים מכל רחבי השומרון ב"מרכז חיים" בקדומים, למסיבת ראש חודש כסליו, שנערך בחסות "אמונה", מתנ"ס שומרון והאגף לתרבות תורנית.

מסיבת ראש החודש הוקדשה למורשת היהודית בסימון "בימים ההם בזמן הזה". את הערב פתח הרב דניאל שילה, רב הישוב קדומים, שדיבר על לקח הימים ההם ויישומו בזמן הזה. אחריו נשא דברים הרב בני אילון, תושב בית־אל ורבה של ישיבת "בית אורות" בירושלים. הרב אלון סיפור על מנהג שהיה נהוג בישיבת "מרכז הרב", שכל בחור שנקלע למשבר היה פונה לרב צבי יהודה זצ"ל ומבקש למצוא עידוד וחיזוק. הבחורים יצאו מעודדים ומחוזקים והרב אילון הסביר כי התגברות על משברים מוסיפה מימד נוסף לבניית עוצמת האמונה של כל אחד ואחד.

נשות "אמונה" בשומרון

המחצית השניה של המסיבה הוקדשה לזמרת שולי נתן שהפליאה בשירה מרטיטה ומרגשת. כל הנשים הצטרפו לשירי ארץ ישראל הישנה והטובה. "נשוב נרד אל ים המלח בדרך יריחו" הידהדו מילות השיר בשירה מכל הלב. את הערב הנחתה מרים טרטנר מקדומים שגם חיברה שיר מיוחד לכבוד האירוע.

חוטמית זיפנית
תיק "עזרה ראשונה" בטבע

מאת: **אלי מועלם** — מחלקת גינון

חוטמית הזיפנית הוא צמח גבוה ודק המלא בפרחים ורודים־סגולים מרהיבים. לעיתים מגיע הצמח לגובה של 2 מטר. הוא פורח באורח חופשי בטבע ובגינות פרטיות רבות.

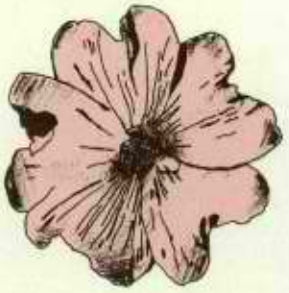

אפשר ומומלץ להשתמש בצמח זה כ"תיק עזרה ראשונה" בכל עת שנדרש. נפצעתם? כוס מים רותחים נשפכה לכם על היד? — שיברו קצה מהגבעול, או קחו עלה ושימו מעט מיץ הצמח על המקום הפגוע. יותר טוב, אך פחות מיידי הוא לבשל עלים וגבעולים של החוטמית במים למשך כחצי שעה. הדבק הסמיך המתקבל בבישול יעיל וטוב כמשחה לטיפול בפצעים שונים.

תכונות נוספות של הצמח יעילות כנגד דלקות גרון ועיניים. יש להשרות את הדבק הסמיך במים רתוחים ומן התערובת שהתקבלה לשתות שלוש־ארבע כפות פעמיים ביום. לטיפול בדלקת עיניים יש לטבול צמר־גפן במישרה ולהניח על העין.

ולמי שרוצה להראות צעירה ורעננה — מעט מהנוזל על עור הפנים ויש לך מי פנים בחינם מן הטבע.

בהצלחה ולבריאות.

שכר־לימוד בגן הילדים לתלמידי טרום חובה

עם כינון הממשלה החדשה בישראל, הוכרזו מקומות ישוב שונים כאזורי פיתוח הנהנים מפטור על תשלום בגני ילדים לגילאי טרום חובה. מדיניות הממשלה החדשה מנעה מישובי יש"ע להנות מפטור זה.

בעבר שילמו הורים לילדי הגילאים שלוש־ארבע עשרה אחוז מתשלום מלא (33.7 ש"ח במקום 337 ש"ח). בתחילת שנת הלימודים הנוכחית הודיעה המחלקה לחינוך להורים לילדי גן טרום חובה כי בהתאם למדיניות הממשלה החדשה יצטרכו לשלם את מלוא שכר הלימוד עבור ילדיהם. הודעה זו שונתה בעקבות פרסומי מועצת יש"ע כי בסיכום עם מנכ"ל משרד החינוך הוחלט כי בשנת הלימודים תשנ"ד תימשך גביית 10 אחוז משכר הלימוד המלא.

לצערנו חלה טעות בפרסומים, והודעה זו חלה רק על ילדים בגיל ארבע. ילדים בגיל שלוש ישלמו 64 אחוז מהסכום המלא, דהיינו 216 שקל לחודש.

בימים אלה נערכת מחלקת החינוך לגביית שכר־הלימוד מילדים בגיל שלוש וארבע לשנת הלימודים תשנ"ד. ילד בן ארבע (כל מי שנולד בין התאריכים 9.12.88 עד 28.12.89) ישלם 33.70 שקלים לחודש עבור עשרה חודשי לימוד — 337 שקלים לשנה. וילד בן שלוש (כל מי שנולד בין התאריכים 29.12.89 עד 17.12.90) ישלם 216 שקלים לחודש עבור עשרה חודשי לימוד — 2,160 שקלים בשנה.

הודעות מפורטות על אופן התשלום ומועדיו נשלחו למזכירויות הישובים.

לבני גרון ומשפחתו
ברכות ואיחולים
לבר המצוה של בנכם
החברים באופקה

ליהושע גארני ומשפחתו
מזל טוב
להולדת הבת
רוד נחום-אנהל אחי תחוקה
והחברים באופקה

לניסים רגני ומשפחתו
מזל טוב
בהגיע בנכם למצוות
רוד נחום-אנהל אחי תחוקה
והחברים באופקה

"שבת ארגון" בבני־עקיבא

שבת ארגון בני עקיבא בשבי שומרון, שבט אחדות החדש צילמה: ציפורה מנדלאיל

מאת: **עליזה דרור**
כתבת מראש־ההר

בטקס חגיגי ומרשים, מלווה במצעד לפידים, בהנפת דגלים ובכתובות אש מרצדות, חגגו סניפי "בני עקיבא" בשומרון את "שבת הארגון", במוצאי־שבת של ראשית חודש נובמבר (פרשת "חיי שרה"). הטקס היווה את שיאו של "חודש הארגון" בכל סניפי התנועה בארץ.

נושא החודש היה השנה "דורשי ציון". כל שבט התמקד בהכרת אישיות מרכזית אחרת בציונות הדתית־לאומית (הרב קלישר, הרב מוהליבר, הרב קוק ועוד). על פי המסורת הנהוגה בבני־עקיבא, ב"שבת הארגון" חוגגים בני חבריא א' (כתה ט') את סיום הפרק הראשון בחיי התנועה ועולים לשכבת הבוגרים: חבריא ב'. שכבת הבוגרים מקבלת שם, והשנה הוחלט לקרוא לשבט החדש: "אחדות", שם משמעותי לתקופה בה אנו חיים כיום.

בדבר ההנהלה הארצית לחניכי התנועה שהוקרא בטקס נאמר: "בשעה גורלית זו, בעיצומה של מחלוקת קשה בעם על צביונה של מדינתנו, על דמותה של ארצנו ונחלתנו, נכריז בקול גדול: מאוחדים — נמשיך במעלה ההר; מאוחדים נישאר — כי עם אחד אנחנו; אחדות — בין עם ישראל לארצו; אחדות — בין כל חלקי העם; אחדות — בעם, בלב, בנפש.

בפגישה שקיים מזכ"ל "בני עקיבא" עם נציגי הישובים וראשי המועצות בשומרון הוחלט להקצות לתנועה רכז מיוחד בשומרון, שיהווה חלק ממחוז השרון. לתנועה כיום כ־12 סניפים, ביניהם סניפים גדולים במיוחד, המפוזרים על פני כל ישובי השומרון.

יום משטרה־קהילה בבית־הספר שקד

מאת: **עופרה נורי**
כתבת מראש ההר

לפני שבועות מספר התקיים בית־הספר האיזורי בשקד יום משטרה־קהילה, שבא לבסס קשר חיובי בין השוטרים לתלמידים. בית הספר דמה ביום זה למשטרה בזעיר־אנפין. בכל פינה הסתובבו שוטרים במדים וניידות משטרה מלאו את חניית בית־הספר.

השוטרים הציבו תחנות שונות ברחבי בית־הספר והתלמידים עברו מתחנה בתחנה. באחת הם קיבלו הסבר מפי חבלני משטרה על חפצים חשודים וכיצד להיזהר מהם, בתחנה אחרת צפו התלמידים בסרט וידאו על פעילות משטרה, בתחנה מיוחדת הוצגו לתלמידים קלסטרונים שונים וכיצד מציירים אותם בצרוף הסבר כיצד פועלת המעבדה לזיהוי פלילי. פופולריות ביותר היו ניידות המשטרה שדלתותיהן נפתחו בפני התלמידים הסקרנים, שמעולם קודם לכן לא חזו בניידת מבפנים.

לקראת סיום הפעילות המוצלחת והמעניינת התכנסו התלמידים והשוטרים באולם הספורט ונהנו מהופעת תזמורת משטרת ישראל בניצוחו של מנשה לב־רן.

את יום המשטרה־קהילה בשקד יזמו וארגנו קרלוס דוליצקי, קצין המבצעים של שמשטרת נפת שומרון, רב־פקד עיסא בשארה, מפקד תחנת ג'נין ורס"ר משה שיק הממונה במשטרת ישראל על הפעילות החינוכית בבתי־הספר. השלושה הסבירו לי כי משטרת ישראל טורחת על ימי משטרה מסוג זה בכל רחבי המדינה כדי להכיר את פעילויות המשטרה המגוונות לתלמידים ולקרב אותם לנושא. במשטרה הועלה החשש שילד ששומע משחר ילדותו: "אם תהיה רע נקרא לשוטר", מתייחס לאנשי המשטרה כאל משהו מפחיד ומאיים. המשטרה העמידה אנשים מיוחדים ומשקיעה משאבים לא מבוטלים כדי לבוא במגע עם תלמידים וקהילות וליצור חיבה ויחס חם כלפי השוטרים ופועלם.

מרפאות שיניים — מועצה אזורית שומרון

בתחום המוא"ז שומרון פועלות 3 מרפאות שיניים בשקד, קדומים ובאלון־מורה.
המרפאות מצויידות במיטב הציוד והחומרים הדרושים ונמצאות בפיקוח משרד הבריאות

השירותים הנתנים במרפאות כוללים:

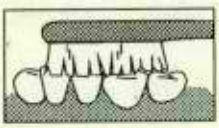

- ★ רופא שיניים כללי
- ★ הדרכה בהיגיינת הפה והורדת אבן שן
- ★ טפול שיניים — משמרת (סתימות, עקירות, טיפולי שורש)
- ★ שיקום הפה — כתרים, גשרים ותותבות (במרפאת קדומים בלבד)
- ★ טיפול שיניים לילדים
- ★ יישור שיניים (במרפאת קדומים בלבד)

הורים המעוניינים לבצע את טפולי השיניים דרך בית־הספר במרפאות השיניים של המועצה, יהנו ממחירים מסובסדים, או ממחירון מיוחד לילדים (מחירי טפולי השיניים זולים יותר ממרפאות פרטיות).

לשעה: **הילדים** יוסעו בקבוצות דרך בית־הספר למרפאה הקרובה אחת לשבוע, באמצעות מחלקת הבריאות (ללא תשלום).

כדאי יותר במרפאות השיניים של מועצה אזורית שומרון

קדומים
א' — 8.00—19.00
ב' — 8.00—16.00
ג' — 8.00—19.00
ד' — 8.00—16.00
ה' — 8.00—20.00
ו' — 8.00—12.30
טל' 09-921153

אלון מורה
ב' — משרד תורים
ג' — 9.00—18.30
ד' — 8.00—18.30
טל' 02-973048

שקד
ב' — משרד
ה' — 8.00—18.00
טל' 06-350071

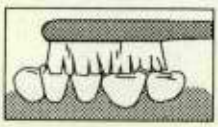

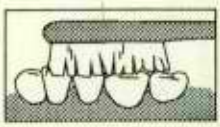

בית-כנסת "רחמי תורצה" נחנך באלון-מורה

בס"ד

מקורה ומחומם במיוחד לחורף

המזין שרותי קייטרינג בע"מ

מודיע על פתיחת גן ארועים

ב־

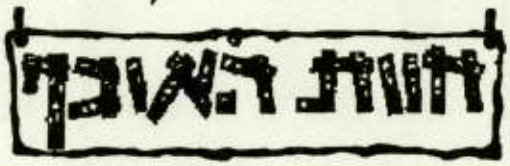

★ לרגל הפתיחה מחירים מיוחדים לתושבי השומרון.
★ מתקבלות הזמנות גם לארועים בבתים ובישובים.

המזין אזור התעשיה ברקן טל' 03-9366770, 9364567
בהשגחת לשכת הרבנות שומרון

בס"ד

אני מגנתי אצל צביקה

בשבי שומרון מה איתך?

חברת "שומרי עץ" - מיגון רכב מודיעה:

תושבי השומרון זכאים למיגון חינם
על רכב שני (פרטי) במשפחה.
הרכב חייב להיות רשום על אחד מבני הזוג.
צעיר מגיל 18 זכאי למיגון חינם.

צלצל עכשיו למיגון רכבך:

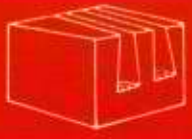

צבי פריזנט שומרי עץ בע"מ
טל' 09-627515, 09-330163
פקס: 09-330721

מועצה אזורית שומרון

בס"ד

האגף לחינוך ורווחה
מודיע על חלוקת

מלגות

(על פי קריטריונים)

לסטודנטים תושבי המועצה

הלומדים במוסדות המוכרים על-ידי המועצה להשכלה גבוהה, לקראת קבלת תואר ראשון

לקבלת טפסים נא לפנות למזכירות הישוב

את הטפסים יש לשלוח למועצה אזורית שומרון
(ליד"ן על המעטפה שכור מילואים)
עד ליום ד' כשבט - 16.1.1994

בכבוד רב,

מאיר דיין
סגן ראש המועצה
ראש האגף לחינוך ורווחה

אריה עופרי
ראש המועצה

המועצה לימין תושביה

מראש ההר

בטאון המועצה האזורית שומרון

גליון מספר 36 - ראש השנה תשנ"ד - ספטמבר - 1993

פתיחת שנת הלימודים תשנ"ד

שנה טובה!

המו"ל: המועצה האזורית שומרון
עורכת: אהובה שילה
חברי מערכת: עמי שגב, שמוליק הולנדר, אהרון גולדנברג, רפי אבישר, רותי אור, מתתיהו לוז, אלחנן אופנהיים
גרפיקה: סדר שלי - חגית שמואלי
סדר: שלי - הרצליה **דפוס:** סגל - תל־אביב
חומר לעתון:
"מראש ההר" — מועצה אזורית שומרון
אלון־מורה ד.נ. לב השומרון מיקוד 44862
טלפון: 02-973666 - רב־קווי **פקס:** 02-973727

שלום רב,

הפגנת ההמונים ביום שלישי, מול משרד ראש הממשלה בירושלים, ביטאה עוצמה וכוח של ציבור ערכי, שאינו מוכן שיוליכו אותו באף. היה זה יותר מכל, הפגנת אחדות המחנה הלאומי בישראל. כבר שנים לא ידעה מדינת ישראל הפגנה בסדר גודל כזה. ישובים שלמים עלו לירושלים סוחפים עמם רבבות מפגינים מהערים והשכונות במדינה. ההפגנה עברה בסדר מופתי ובאיפוק רב מצד המפגינים. קשה להבין את שיקולי המשטרה, מונעת ודאי בהוראות מגבוה, שמצאה ל נכון להשתמש בכוח מאד בלתי סביר נגד נשים וילדים. להפגנות מסוג זה כללי משחק ידועים, המשטרה, משום מה, בחרה להפר כללים אלה.

אמצעי התקשורת עסקו במשך כל הימים שקדמו להפגנה בנושא סגירת מוסדות החינוך בישובי יש"ע. מעולם לא נשמעו טענות כלפי ועדי־הורים שבחרו לנקוט בצעד לגיטימי כמו השבתת בתי־ספר בשל סיבות פרוזאיות כמו חימום או קרור כתות, בתי־שימוש שבורים וכו'. זכורה לי שביתה בעיריית באר־שבע, שם החליט ראש העיר להשתיק עיר שלמה, כולל מוסדות חינוך, בשל סרוב משרד הפנים לכסות את גרעונות העירייה. לא זכור לי שמדינה שלמה סערה, בעידוד אמצעי־התקשורת, נגד החלטת ראש העיר להשבית תלמידים מלימודם. ילדינו אינם, בשום פנים ואופן, כלי־משחק בהפגנות אלה. מי שמחנך את ילדיו לערכים, מי שמעניק לילדיו קצת יותר מ"ריבוק" ו"ליוויס", מי שבז לריקנות ולאווירה המטריאליסטית ש[redacted] אופיינית לשכבות רבות בציבור הישראלי, מאמין בכל ליבו שהפגנה היא גורם מחנך ומלמד. ילד שביתו נתון בסכנה קיומית, ראוי שיזעק! למרות הכל, טוב עשתה המועצה שלא סגרה את מוסדות החינוך, והותירה את ההחלטה בידי ההורים.

★

לאחר תקופת בחירות, החל אריה עופרי בתפקידו כראש מועצה. הרבה ציפיות יש מהאיש שלא הירבה להבטיח בעת מערכת הבחירות. מעט מההבטחות שהשמיע מיושמות הלכה למעשה כבר מראשית כהונתו: מליאת מועצה נודדת בין ישובים, וועדות מליאה פעילות שישפיעו ויכריעו בקבלת החלטות, חלוקת אחריות בין שני סגנים והחשוב מכל, רצון להעניק שרות בו יחוש התושב כי הוא המרכז. אריה מאמין בגישה ישירה לישוב ולתושב. הוא מרבה לסייר בישובים, להצטרף למנהלי־המחלקות המסיירים בישוב, להקשיב לתושב ולבעיותי[redacted] ב"דלת פתוחה" ועוד ועוד. כל התושבים שב[redacted] באריה עופרי (וגם אלה שלא) מצפים ומייח[redacted] להצלחתו.

★

השנה החדשה צופנת בחובה הפתעות רבות. לא קל לנו, מתיישבי השומרון, בימים אלה. רב הנסתר על הגלוי. מה שברור לכולם שימים קשים מצפים לנו. הלוואי שנדע לכלכל צעדינו בתבונה, הלוואי שנוכל להגיע לשנה הבאה מחוזקים ומעודדים.

שלום,
אהובה שילה

מסת לסט

דקה או שתיים עם ראש המועצה

כשהצגתי עצמי לבחירות לראשות המועצה האזורית שומרון, שיערתי כי תקופת כהונתי כראש מועצה תהיה קשה מאד במישור הציבורי־מדיני. לצערי, המציאות עולה על כל דימיון. הסכם הכניעה שממשלת ישראל מבקשת לחתום עם ארגון הגג של המחבלים, מעמיד את מתיישבי יש"ע, את ירושלים ומדינת ישראל כולה בפני סכנה קיומית ממשית.

לראשונה בתולדות הציונות וההתיישבות בארץ ישראל, עומדת מדינת היהודים להכיר באוכלוסיה ערבית בארץ, המונהגת על־ידי ארגוני מרצחים, כשותפים שווים לבעלות על ארץ אבותינו, ולהעניק להם דריסת רגל ריבונית בארץ ישראל. וחמור עוד יותר, בהסכימה לשיבת מאות אלפי פליטי מלחמת ששת־הימים וצאצאיהם לתחומי יש"ע, מעניקה ממשלת ישראל הכשר ודחיפה לתביעת הנהגת הישות הפלשתינאית הריבונית וה"פזורה" הפלשתינית, להגשים את "זכות השיבה" שפירושה אחד: הצפת מדינת ישראל הקטנה, זו שבתחומי "הקו הירוק" — לוד, רמלה, יפו, שייך־מוניס (רמת־אביב של היום), עכו, חיפה, באר־שבע וכו' וכו' — במיליוני ערבים.

אנו עומדים בראשיתה של תקופה גורלית, הרת אסון להתיישבות היהודים ביהודה, שומרון וחבל עזה, וסיכון כל המפעל הציוני בארץ ישראל. אסור לנו להישאר אדישים נוכח נסיונות ממשלת רבין, הנשענת על רוב יהודי בין אחוז אחד (!) לגרום לפילוג בעם. הפגנת ההמונים בימי שלישי ורביעי הוכיחה ללא צל של ספק כי הציבור שבא למחות נגד ההסכם המביש שחתם רבין עם ערפאת, אינו נמנה אך ורק על ציבור מתיישבי יש"ע. ההמונים שיצאו לרחובות הם ציבור עקשן שנושא שלמות הארץ כאש בעצמותיו. טוב יעשה ראש הממשלה אם יקח לעצמו פסק זמן בטרם ימצא עצמו חו"ח, לצידה של מדינה פלשתינית שבירתה, ירושלים. פסק זמן זה יוקדש לעריכת בחירות, תוך הצגת עמדות הצדדים באופן הברור ביותר, מבלי להסתיר ולומר חצאי אמיתות — כפי שעשה בבחירות האחרונות. ואם הוא בוטח כל כך בעצמו ובתוכנית השלום, אין הרי כל סיבה שלא יעמיד אותה לרצון הבוחר. בכך ימנע ראש הממשלה קרע ופילוג, או חו"ח מלחמת אחים העלולה לפרוץ בשל אובדן שליטת ההנהגה — ויפה שעה אחת קודם.

שנה טובה
שנת ישועות ונחמות
עלינו ועל כל בית ישראל
אריה עופרי

המועצה אזורית שומרון
ראש השנה תשנ"ד
מברכת את תושביה בברכת
שנה טובה
כתיבה וחתימה טובה
מי יתן ויתמלאו כל משאלות ליבנו לטובה

פתיחת שנת הלימודים תשנ"ד:

גידול במספר התלמידים

גם השנה, כבשנים עברו גדלה מצבת התלמידים בשיעור של כ־6.5 אחוז, מ־4,242 תלמידים בשנה החולפת ל־4,505 בשנה הנוכחית. הגידול הניכר ביותר הינו במספר התלמידים בבתי־הספר של המועצה. גם במעונות חל השנה גידול בשיעור 7.1 אחוז — עובדה המלמדת כי למרות "התבגרות" הגרעין המייסד בישובי השומרון, קליטת משפחות צעירות במרבית הישובים נותנת את אותותיה.

מערכת הלימודים נפתחה באחד לספטמבר ללא כל תקלות, למעט מספר איחורים בהסעות התלמידים. קקימות עדיין בעיות צפויות, כמו גן ילדים באבני־חפץ שבנייתו טרם הושלמה, וצפיפות אוכלוסין בגן הילדים החדש ברבבה. יש להניח שעד אחרי החגים יעברו ילדי אבני־חפץ למבנה גן הקבע שבנייתו מסתיימת בימים אלה, ונשקלת האפשרות להוסיף קרוון לגן הילדים ברבבה.

גם השנה הוקדשו שעות אין־סוף להכנת מערך הסעות התלמידים. אילוצים רבים משבשים את הליך הכנת המערך, כשהבולט בהם הוא אי־הגשת מערכת לימודים קבועה בראשית השנה. בתי־הספר של המועצה מגישים, בדרך כלל את מערכת השעות, ובעיקר את שעות סיום הלימודים בזמן, בשעה שבבתי־הספר שמחוץ למועצה, מוגשת המערכת הסופית לאחר תחילת שנת הלימודים. אילרץ זה גורם שיבושים ומכעיס הורים ותלמידים הנאלצים לחכות בבית־הספר להסעה, גם לאחר תום הלימודים. בעיה נוספת היא "שעת האפס" בבתי־הספר בעיר. משרד החינוך אינו מאשר הסעה ל"שעת אפס", וכמובן שאינו ממן הסעות אלה. בשנה שעברה נמצאו פתרונות דחוקים לבעיה, והשנה פתרונות אל אינם עולים בקנה אחד עם המציאות. מחלקת החינוך עושה מאמצים למצוא לתלמידים אלה פתרונות מתקבלים על הדעת, ולהקל עליהם את אפשרות ההגעה לבית־הספר.

למרות הקשחת עמדת משרד החינוך כלפי בתי־הספר ביש"ע, מצליחים המנהלים לקיים תוכנית לימודים שלמה, מגוונת וטובה. אין ספק כי גם השנה, כמו בשנים עברו, נמשיך להוות דוגמא ומופת לחינוך איכותי בהשוואה לבתי־ספר במדינת ישראל.

גן ילדים חדש בפדואל

תנומת צהריים במעון פדואל

בני קצובר, בראיון פרידה מראשות המועצה האזורית שומרון:

"אני מצפה מתושבי השומרון שיעמידו את המאבק הציבורי לפני צרכי הפרט"

"היום המערכה היא על כל הקופה. כל מה שבנינו ויצרנו — עומד למבחן. ההיבט הציבורי חייב להיות בעדיפות עליונה. אנחנו חייבים להקדיש עצמנו בעקשנות ובמסירות למערכה על גורל יש"ע. ממשלת ישראל הנוכחית לא תוכל לגבור על רבבות יהודים מאמינים, נחושים ומסורים ■ כראש מועצה נתתי במפורש עדיפות לביסוס התשתיות ולהרחבת הישובים, ועם זאת לא הזנחתי את השירותים השוטפים ■ בתחומים רבים אנו בין עשר הרשויות המובילות בארץ, תחומים אחרים אחרים לוקים בחסר, אבל אסור לשכוח את האילוצים והקשיים ■ אני מצטער שלא נפגשתי מספיק עם התושבים במהלך כהונתי"

ראינה: אהובה שילה

בתום 13 שנים רבות פעלים ומעש, פורש בני קצובר מראשות המועצה האזורית שומרון. בני, שהוגדר לא אחת בתקשורת כ"מתנחל מקצועי", לא הציג עצמו לבחירת התושבים בבחירות האחרונות בשומרון, ופינה את כסאו ברצון ובכוונה שלמה לזה שיבוא אחריו. לאורך כל שנות כהונתו כראש מועצה, ידע בני מאבקים לא קלים, גם כשממשלה לאומית כיהנה בישראל. היום, כך נראה, אנו עומדים בראשיתה של תקופה גורלית לכל מפעל ההתיישבות ביש"ע, כשבני מרצא עצמו מחוץ למערכת המוניציפאלית בשומרון.

ראיון הפרידה מבני קצובר תוכנן לפני ימים רבים. חשבנו שראיון כזה יוקדש לבעיות מונציפליות גרידא. האמנו שנוכל לתת לתושבים פרופיל של ראש מועצה נטו, בלי מאבקים, בלי פוליטיקה, בלי שלמות הארץ. קיווינו שנוכל להתרכז בבעיות שיכון ובניה, חינוך ורווחה — ולא עוד. לפני ימים ספורים נפל דבר במקומותינו, ורעיון המדינה הפלשתינית התעורר מחדש לחיים "בזכותם" של פרס ורבין — ובני קצובר נתון כיום כל כולו למאבק הציבורי העומד לפתחנו.

בני סוגר כעת מעגל בן 13 שנה של ניהול המועצה האזורית שומרון, שמשיק למעגל גרעין אלון־מורה וסבסטיה, שמשיק למעגל חידוש ההתיישבות בחברון (קריית־ארבע) לפני 25 שנה, שסוגר מעגל בן אלפי שנים מאז ימי יהושוע בן־נון... ובעצם פותח מעגל חדש של מאבקים ומסירות־נפש להמשך כינון הציונות בארץ ישראל.

— אם היית יודע שאנחנו עומדים בפיתחה של תקופה סוערת וקשה כל כך להתיישבות בשומרון היה הדבר משפיע על החלטתך לפרוש מראשות המועצה?

בני: "את החלטתי לפרוש גיבשתי כבר לפני כארבע חמש שנים. משנה לשנה המצב המדיני החמיר, ואני דחיתי את פרישתי. כל עוד משך זמן הדחיה היה נתון לשליטתי יכולתי ל'רמות' את עצמי ולדחות את פרישתי. כשהגיעה מערכת הבחירות ידעתי שהצגת מועמדותי לבחירה פירושה עוד ארבע־חמש שנים בתפקיד, עובדה המנוגדת ל'אני המאמין' שלי ואת

המשך ←

ישיבת מליאה חגיגית - פרידה מבני קצובר

והגיון מלא להיאבק על כל שלב וכלל פרט. המצב שלנו דומה לבית בין עשר קומות, אנחנו גרים בקומה העשירית ובקומה הראשונה פורצת שריפה. רק שוטה יאמר: זה לא נוגע לי. כשמתחוללת דליקה, אדם מתפנה מכל עיסוקיו ומקדיש את השעות והימים הדרושים לכיבויה. כיום ניתן עוד לכבות את השריפה. אני מאמין שיש לנו מספיק כוח ומספיק תמיכה בציבור הישראלי כדי להצליח במערכה על סיכול הקמת המדינה הפלשתינית".

— אתה לא מודאג מהציבור במדינת ישראל שרואה בהליך המדיני ובנסיונות החלת האוטונומיה ב"עזה ויריחו תחילה" בעיה פרטית של המתנחלים? הרי גם בחוגי ימין שונים אתה שומע את האמירה: "נמאס — הגיע הזמן לנסות משהו אחר".

בני: "יש תחושת עייפות כללית בעם, והמנהיגים מטפחים אותה. הבעיה תהיה שהעם יתעורר, ואבריו יהיו מפורקים כתוצאה מהמנוחה והשאננות בה הוא שרוי. קיים, לצערי, הלך רוח כזה בעם, ויש מי שדואג לטפח אותו. אבל תמיד יש בעם מספיק כוחות בריאים, שאם הם יתגבשו, יתאחדו ויפעלו ביחד — המרכיב הבריא בעם יתעורר. רוב הציבור מעריך את החלוציות ואת המסירות שלנו, ואני גם מאמין שייתן לנו גיבוי. אם נתכופף ולא נעשה כל צעד מול הגל המאיים לשטוף אותנו, הרי אז יקרה מה שהזכרת בשאלה: אנחנו נידחק לפינה, והציבור יראה בנו בעיה שולית. אסור לנו בשום פנים לאמץ את תיזת העייפות וללכת לנוח. החובה להתעורר ולעורר קיימת כל הזמן. אני חושש שגם נסיבות חיצוניות קשות יעזרו לנו לעורר. הרי מגיע רגע שעם מוכרח לפקוח עיניים. אני מאמין שהחרדה לגורל ארץ ישראל אינה נחלתם של 20 אחוז מהעם, אלא של אחוז גבוה מאד — וככל שניאבק וככל שנזעק, כך יעלה שיעור התומכים, שיסכל כל נסיון למכור חלקי ארץ ולהפוך אזרחים לפליטים".

לבני קצובר

שעמד במשך 13 שנה בראש ציבור המתיישבים בשומרון

תודה מקרב לב על פועלך רב־השנים למען השומרון ומתיישביו.
הצלחה רבה בהמשך דרכך — דרכנו
שנה טובה וגמר חתימה טובה לך, ולבני משפחתך

מ־12 אלף תושבי המועצה האזורית שומרון

נא להכיר:
עזרא שמיר
סגן ראשון לראש המועצה

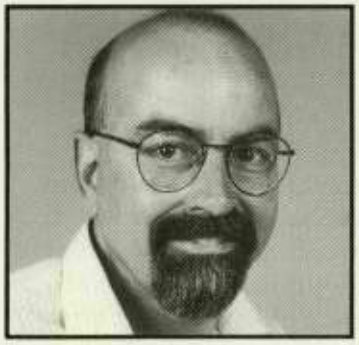

יליד 1953, נשוי לרינה, מזכירה במרפאה האזורית בשקד, אב לארבעה ילדים. ממקימי הישוב שקד, שם שימש כיו"ר ההנהלה בשנים 1989-1991.

עזרא שמיר נושא בתעודת בוגר קורס למינהל עסקים באוניברסיטת חיפה. שרת בקבע 12 שנה, ולאחר מכן שימש במשך שמונה שנים מנהל בקרת איכות וכוח־אדם במפעל תעשייתי גדול. בתפקידו האחרון היה מנהל סניף בחברת כוח־אדם.

פעילותו הציבורית של עזרא שמיר קשורה בתנועת הליכוד. הוא חבר מרכז הליכוד ונציג השומרון בלישכת הליכוד; חבר פעיל במזכירות משקי חרות בית"ר; חבר מזכירות מרחב יש"ע של הליכוד, וחבר מרכז קופת־חולים לאומית. בתפקיד זה היה שותף להקמת מרפאות בשומרון ופעל להקמת המרפאה האזורית באזור השרותים המרכזי לגוש הצפוני בשקד.

כזכור, "רץ" עזרא לבחירות במועצה ברשימה מטעם הליכוד, ויום לפני הבחירות הסיר מועמדותו וקיבל עליו את תפקיד סגן ראשון לראש המועצה.

במסגרת ההערכות החדשה במועצה, קיבל עזרא את האחריות לתיקי התעשיה; הבטחון והבריאות. כמו כן יטפל בנושאי תחבורה ותיירות.

הצלחה רבה בתפקיד — הצלחתך, הצלחת כולנו.

נא להכיר:
מאיר דיין
סגן ראש המועצה

יליד 1948, נשוי לתמר, גננת במקצועה, ואב לחמישה ילדים. תושב שערי־תקווה משנת 1984. עובד בכיר בחברת "אל על" משנת 1970.

בשערי־תקווה מוכר מאיר כמי שתרם יותר מכל אחד אחר לקידום הישוב וביסוסו. בשנים 1986 ועד 1991 נבחר שלוש פעמים רצופות(!) לשמש יו"ר הוועד המקומי, תפקיד אותו מילא בכל הלהט והדבקות האופיניים לו.

מאיר דיין היה פעיל בשערי־תקווה בתקופת מערכת הבחירות, ועמד לצידו של אריה עופרי מבלי לבקש תמורה. לאחר שהובטח לישוב הגדול ביותר במועצה כי אחד מתושביו יכהן בתפקיד סגן ראש מועצה, היה זה אך טבעי לראות במאיר דיין מועמד טבעי, הן בשל כישוריו המגוונים, והן בשל אופיו הנוח והנעים.

במסגרת חלוקת התיקים במועצה, הוטל על מאיר דיין לקבל אחריות על נושאי החינוך והרווחה במועצה: מחלקת חינוך; מחלקת רווחה; קליטה ועליה ומחלקת גיגון.

הצלחה רבה בתפקיד — הצלחתך, הצלחת כולנו.

ממשלה בשדה מוקשים

מאת **זאב פיינה** — עלי־זהב

בשבוע שעבר, ימים ספורים לאחר הפיגוע הרצחני במחסום דיר בלוט, בואכה פדואל ועלי־זהב, ישבנו קבוצת ידידים ותיקים בעלי־זהב לשיחה על כוס־קפה במרפסת המשקיפה אל עבר הנוף ההררי.

שאלות רבות וקשות הטרידו את החברים. רק לפני חודשים ספורים הם גרו במקום שנחשב לאזור בטוח ושקט. הקירבה לנמל התעופה לוד ולמרכז הארץ הוסיפה מרגוע ללב. היריות הרצחניות במחסום דיר־בלוט, בהם קיפחו חייהם שני חיילי צה"ל, לצד הצהרותיה, מעשיה ומחדליה של הממשלה הנוכחית הדירה שינה מעיניהם.

★

לא מזמן יצא לי לשמוע כמה "אבירי שלום" המדברים על השלום. אחד מהם הסביר כי בעולם כולו חלים שינויים מפליגים: השינאה לציונות פושטת את טיבעה הטרוריסטי, ארגוני אש"פ עוברים הליך של שינוי, ערפאת מגלה רצון אמיתי לשלום.

אמירות אלה מצטיינות באמונה מעוותת. חסידיהם מגלים מצד אחד אמונה נאיבית להחריד ביחס לערפאת וכוונותיו, ואילו בכל הנוגע לרעיון הציונות, ארץ ישראל, עם ישראל — אמונתם רפה. השבוע, במסווה של תכנית האטונומיה "עזה ויריחו תחילה", גרמו "אבירי השלום" להנחת אבן היסוד למדינה פלשתינית.

★

הכל התחיל בבחירות האחרונות. הממשלה התחייבה לא לנהל מגעים ישירים עם אש"פ. ראש הממשלה התחייב לא לעשות וויתורים טריטוריאלים. דיברו על סדר עדיפויות שונה, והציבור, בעוונותיו, הושיב את רבין ופרס בכסאותיהם.

ראש הממשלה הבטיח להביא שלום, ודאג להגביל את הבטחתו בזמן — תשעה חודשים. חלפה שנה ומאום לא קרה. כל המגעים לא הובילו לפתרון הבעיה, הממשלה, בעידוד שרי מר"צ, החלה לשדר מצוקה ויאוש. הרצון להגיע לשלום בכל מחיר, גבר על השיקולים האחרים, והתוצאה: "עזה ויריחו תחילה". צה"ל ייסוג ואש"פ ייכנס, מפקדת ערפאת ביריחו ובטחון הפנים בידי משטרה פלשתינית, מעמד מוכר לאש"פ ואחיזה בארץ ישראל, ומי שחושב שזה הסוף נאיבי — זוהי רק ההתחלה...

★

ונשאלת השאלה הפשוטה: לכשתתפכח הממשלה, או לחילופין כשתוחלף בממשלה אחרת, האם תוכל ממשלת ישראל לצאת משדה המוקשים מבלי להיפגע? האם אפשר יהיה להחזיר את הגלגל אחורה? ושאלת השאלות: איך בכלל הגיעו לתוכנית כזו? "אם לא אש"פ, אומרים לנו, אז יהיה חמאס". וההבדל? אלה מאמינים בשחרור פלשתין בשלב אחד, ואלה בשני שלבים... המטרה — אותה מטרה. והשאלה המורכבת יותר: האם בזכות רוב הנשען על ערבים, יש לממשלה רשות לוותר על חלקי ארץ ישראל, וזאת מבלי לחשוף עצמה לביקורת ציבורית קודם לחתימת ההסכם?

★

ובמרפסת על גב ההר כבר ירדה החשיכה. החברים נפרדים ומתכוננים לחזור לביתם. "לקחתם את הנשק?", אני שואל "לקחתי?, משיב יוסי בשאלה — כבר דרכתי כדור".

★

הסברה — צו השעה

מחלקת הסברה וקשרי ציבור החלה לפעול במועצה מייד עם כניסתו של אריה עופרי לתפקיד ראש המועצה. אם בעבר היתה התלבטות אם תפקיד כזה דרוש במועצה, הרי שכיום ברור שלהסברה חלק חשוב מאד במרכיב ההשפעה על תפישות, על קבלת החלטות וכו'.

מחלקת ההסברה, בראשותה של אהובה שילה, תשאף ליצור ערוץ תקשורת דו־כיווני בין המועצה לתושבים, תפעל להביא את דבר המועצה לתושבים, ואת דבר התושבים לאמצעי התקשורת השונים, תארגן ביקורים של אישים וגופים מחוץ לשומרון בישובים ובמועצה, תעסוק בהסברת חוץ (דוברות) ובהסברת פנים. במסגרת התפקיד תשמש מנהלת ההסברה גם כרכזת תלונות הציבור.

הקמת מחלקת הסברה במועצה נותנת ביטוי לרצונו של ראש המועצה הנבחר להעמיק את הקשר והשרות הטוב לתושבים, המתבטא בסיורים השבועיים בישובים, ברעיון ה"דלת הפתוחה" בישובים (עד כה התקיימו מפגשים עם תושבי צפון השומרון וישובי ציר חוצה שומרון) ועוד.

עתון "מראש ההר" מתעתד להרחיב שורותיו ולהעסיק כותבים בשכר, בעזרת העמקת הפרסום המסחרי בעתון. עתון המועצה אמור לשמש במה לכלל תושבי השומרון, במה רעיונית, במה לביקורת וכו'. אנו מצפים מהתושבים להענות לאתגר ולקחת חלק פעיל בכתיבה בו.

בעתיד תעסוק מחלקת ההסברה ביצירת תשתית לקרן השומרון, קרן שמטרתה איסוף כספים ברחבי העולם למטרות ציבוריות בישובי השומרון.

עשור לשערי תקווה ולגנים

גנים - לובשת חג לכבוד חגיגת העשור

וזוהי רק ההתחלה . . .

אורח הכבוד בחגיגות העשור בשערי תקווה,
ראש הממשלה לשעבר, יצחק שמיר,
מימינו אריה עופרי ולשמאלו יו"ר ועד הישוב

ריקודים חסידים במופע העשור

מזל טוב!

אורח פתיחת שנת הלימודים בשומרון — הרב הראשי לישראל — הרב לאו שליט"א

קבלת פנים באלון מורה

מסורת היא שבפתיחת שנת הלימודים עורכים ראשי המדינה ביקורים חגיגיים בבתי־הספר, מתבשמים מהאווירה החגיגית ומעניקים ליום מיוחד זה משמעות ממלכתית. השנה זכינו גם אנו לארח אישיות ממלכתית ביום פתיחת שנת הלימודים, את הרב הראשי לישראל, הרב לאו שליט"א.

משבי שומרון המשיך סיור הרב לאלון־מורה. שם נפגש הרב עם התלמידים במרכז הפיס במקום. לאחר ארוחת צהריים ב"מכון חלקת השדה" ומנוחה קצרה יצא הרב לישיבה התיכונית בקרני־שומרון, לא לפני שעצר בקבר יוסף לתפילת מנחה.

בקרני שומרון קיבלו התלמידים את הרב בשירה ובריקודים, מלווים בתזמורת נערי בית־הספר. הרב לאו לא הסתיר את התרגשותו הרבה. גם כאן נפגש עם הנהלת בית־הספר ומורי הישיבה, ושמע בגאווה רבה על השגי התלמידים ועל התוכנית החינוכית במקום. השיחה המוסרית שקיים הרב עם תלמידי הישיבה חתמה יום ארוך ומספק, שכולנו תקווה יהפוך למסורת במוסדות החינוך של המועצה.

מלווה באריה עופרי ראש המועצה, הרב צוריאל, רב צפון השומרון, סגני ראש המועצה, מזכיר המועצה, מנהל מחלקת החינוך וסגנו פתח הרב הראשי לישראל את ביקורו בבית־הספר האזורי לצפון השומרון בשקד. דווקא שם התרגש הרב במיוחד. מאות ילדים לבושים כחול־לבן, מנפנפים בדגלונים קידמו את פניו בצהלות שמחה. "איזה מראה משובב נפש" מציין הרב באוזני מארחיו. לאחר ברכה מסורתית על הלחם (חלה קלועה שאורכה יותר ממטר) והמלח, פנה הרב לילדים וריתק אותם בסיפור אגדה על חסיד שאינו יודע לקרוא, ומבקש להתפלל ביום כיפור בבית־הכנסת בעיירה. ב[illegible] זועק החסיד את אותיות הא'־ב' ומבקש מבורא עולם שיחבר בין האותיות ויצור מהן תפילות.

משקד יוצאת השיירה, מלווה בג'יפ משמר הגבול לשבי־שומרון. לאחר פגישה עם מנהלת בית־הספר אילנה קאופמן, יוצא הרב לבית־הכנסת בישוב שם מחכים לו התלמידים קשובים ונרגשים. גם כאן מפליא הרב בסיפור אגדה על אודות מלך שטעה ביער ופגש ביערן בעל כובע עם נוצה ירוקה (כמו משמר־הגבול, מסביר הרב). היערן מציל את המלך וכאות תודה מזמינו המלך לארמון. בארמון מתמנה היערן לאיש סודו של המלך. כעבור שנים בוגד היערן במלך ומוסר את סודות המדינה לאויבי המ[illegible]. בטרם הוצא להורג ביקש היערן [illegible] אחרונה: ברצוני למות חבוש בכובעי המרופט, כך הובאתי לארמון וכך ברצוני למות. כשראה המלך את היערן לבוש בבגדים בהם הובא לארמון, ניזכר כיצד הציל היערן את חייו וחנן אותו. הרב לאו משקיע מידה בלתי מבוטלת של מאמץ דרמטי, עובדה הניכרת היטב במראה הילדים המהופנטים. הרב קושר את הסיפור לימים הנוראים, ימי שכר ועונש, ואינו מרפה מהם עד שברור לו לחלוטין שהמשל והנמשל הובנו כראוי.

תלמידה, עולה חדשה מרוסיה, מברכת את הרב הראשי. לימינה מנהל בית ספר שקד רבי סנדרוב, הרב לאו, הרב צוריאל והרב זילבר עוזר הרב הראשי

קשה איתם - ובלתי אפשרי בלעדיהם

מחלקת התכנון והבינוי של המועצה אינה סובלת מעודף פופולריות. לא קל לאכוף את החוק על חבריך הטובים ביותר ולדאוג לקיימו ■ תחומי הפעילות של המחלקה רבים ומגוונים ■ התושב נפגש במחלקה בתקופה הלחוצה ביותר בחייו■

למחלקת הבינוי של המועצה יש בעיה לא קלה של תדמית, וזו עובדה. עובדה נוספת היא שלמרות כל מאמציהם של אנשי המחלקה להעניק שרות טוב ויעיל, בהיקף עצום של נושאים בהם מטפלת המחלקה, לא אחת נתקלים הם בחוסר הבנה ורגישות לפועלם.

מחלקת הבינוי נתפשת לעיתים כמי ש"מציקה" בדרישות, וכמי שכל תפקידו "להפריע" לתושבים תמימים המבקשים לבנות את ביתם בשומרון... והרי לשם מה מעסיקה המחלקה פקחים, אם לא כדי ש"יציקו, יפריעו ויעכבו את הבניה?"...

הרבה בורות וחוסר ידע מלווים התייחסות פשטנית זו, למחלקה שתחומי אחריותה רבים ומגוונים, החל ביזום, ליווי, מעקב ושותפות בהכנת תוכניות פיתוח אזוריות, תוכניות אב, תוכניות מתאר של ישובים ואזורי תעשיה, וכלה בבדיקת תוכניות בניה פרטיות, ציבוריות, מסחר ותעשיה, תשתיות ועוד. אחריות חשובה היא הטיפול בהכנת תוכניות מפורטות לישובים ואישורן. התוכניות המפורטות קובעות את יעודי השטחים בישובים למגורים, לבניה ציבורית, שטחים ירוקים, תעשיה ומסחר, חקלאות, ספורט וכו'. התוכניות קובעות את זכויות הבניה, ובכך מאפשרות בניה בישובים. ובתוך כל המגוון העצום והרחב של תחומי פעילות המחלקה, נתקל תושב השומרון במחלקה בשעה שהוא עסוק בפרוייקט חייו — בניית ביתו הפרטי. ובשעה קשה זו של לחצים כלכליים ונפשיים לא קלים, כל עיכוב אותו מעמידה המחלקה בפניו, הופך לא אחת ל"מלחמת עולם" בינו לבין המחלקה... כשכל כוונת אנשי המחלקה למנוע חיכוכים חברתיים מיותרים בין שכנים וחברים (גדר המוצבת מעבר לקו המגרש, חנייה הפולשת למגרש השכן, גובה בניין החורג ומפריע לבית שלפניו) לאפשר חזות מכובדת לשכונות מגורים, לדאוג לשטחים ירוקים בין הבתים ועוד.

מחלקת הבינוי עוסקת בתכנון אזורי בשומרון, גם בשטחים שאינם כלולים מוניציפאלית בתחומי המועצה האזורית שומרון. בנושאים מסויימים שותפה המחלקה לתכנון אזורים הנושקים לשומרון ולחלקי ארץ נוספים, כשהמטרה היא לגרום לכך שאזור השומרון יכלל במערך התכנון הארצי.

בנוסף, מטפלת המחלקה באיתור, מיקום ובתכנון ישובים חדשים. היא שותפה בתיכנון ובהמרצת ביצוע תשתיות אזוריות (כבישים, חשמל, מערכות מים, סילוק שפכים, אתרי פינוי אשפה ועוד) ובנוסף עוסקת המחלקה בשיתוף עם מחלקת הבטחון באיתור אדמות מדינה בשומרון.

גם בטיפול במערכות אזוריות כמו שמורות טבע, תיירות, איכות הסביבה ופיתוח חקלאות, אינה טומנת המחלקה את ידה בצלחת. רק לאחרונה מינתה המחלקה עובד מיוחד שישמש כמזכיר ועדה חקלאית שתפקידה לאתר, ליזום, להדריך וללוות כל יוזמה חקלאית שתקום בשומרון.

במסגרת הפעילות השוטפת של המועצה, מעניקה מחלקת הבינוי שירותי תכנון ויערץ לשאר מחלקות המועצה כמו גם לגופים חיצוניים הקשורים לעבודת המועצה, כמו משרדים ממשלתיים, ההסתדרות הציונית ועוד.

רגישות מיוחדת

מתן היתרי בניה הינה פעולה המעוגנת בחוק, כשם שוועדת התכנון והבניה פועלת מכוח החוק. היתר בניה הינו תעודה משפטית, ומכאן שקבלת היתר הבניה מותנית בעמידה בכל התנאים המחוייבים על פי חוק.

מדור הרישוי (ראה מסגרת המפרטת את שמות העובדים ותחומי אחריותם) בודק את תוכניות הבניה בתיקים הפרטיים, הציבוריים, במבני תעשיה ומסחר וכו' ומוודא שהתכניות מתאימות לדרישות החוק והתקנון, וכי התוכנית ההנדסית עומדת בתקנים. לא אחת קורה שבעקבות הבדיקה מתברר כי בתוכנית ההנדסית לא נלקחו בחשבון אילוצי גובה או מבנה הקרקע במקום, וההערה שנמסרה לבעל התוכנית חסכה לו עגמת נפש רבה שכסף רב בצידה...

פקח בניה — "פיקוח נפש"

חלק בלתי נפרד ממערכת הרישוי הינם פקחי־הבניה. רובם אינם אהודים במיוחד בישובים והיחס אליהם הוא כאל מי שבא "להלשין" לשלטונות.

המשך ←

מאד פופולארי להשמיץ את הפקחים. פחות פופולארי לספר איך מונעים פקחים אלה חיכוכים ומריבות בשעה שהם מדווחים על שינויים בשטח, מול הרשום בתוכנית שהוגשה לרישוי. שכנים שהיו חברים בלב־ובנפש עד שהחלו לבנות, הפכו לשונאים וליריבים בנפש בשעה שאחד מהם החליט לבנות בחצר ביתו מחסן מכוער, בדיוק מול החלון הפונה לנוף של חברו היקר... או בעל בית שהחליט לבנות חניה מפוארת למכוניתו וחרג במטר אחד או שניים, לא משמעותיים, לחצר חברו... — רק אז יודעים להעריך את עבודתו של הפקח, המונע בעיות אלה בעודן באיבם. תפקיד הפקח לבדוק כי הבניה בשטח מתבצעת בהתאם לתכניות ולאישורים, במטרה למנוע מפגעים בטיחותיים, חזותיים וחברתיים.

נגישות נוחה

מודע לבעיתיות בקשר שבין התושבים לאנשי מחלקת התכנון והבינוי, בעיקר בנושא רישוי מבני מגורים, החליט ראש המועצה החדש לתת את הדעת על מציאת פתרונות הולמים לשרות טוב ויעיל, תוך בניית הבנה בין אנשי המחלקה לתושבים. בכדי ליצור נגישות נוחה למחלקה, עובדה שתקל על האדריכלים והמהנדסים הקשורים לתכנון ביתו הפרטי של תושבי השומרון, החליט ראש המועצה להעביר את מחלקת התכנון והבינוי למבנה הקניון החדש בכניסה לאזור התעשיה בברקן, שבנייתו עומדת להסתיים בקרוב. עד לסיום הבניה (בעוד כחודשיים), תערך קבלת קהל במינהלת אזור התעשיה בברקן בשעות היום, וגם בשעות אחר־הצהריים והערב לנוחיות התושבים המתפנים בשעות אלו. (פירוט במודעה המתפרסמת בגליון זה). בנוסף יערכו אנשי המחלקה סבב בישובים בהם התעוררו בעיות בעבר, כדי לפגוש את התושבים ולהפיג את המתח הקיים בין התושבים למחלקה.

הגשת "תיק ורוד" — הליכי הרישוי

כדי לייעל, לעדכן ולהזכיר אנו מפרסמים את הצעדים הננקטים בהליכי הרישוי לבית מגורים. בתקווה שמשפחות רבות יזדקקו למידע זה בעתיד הקרוב ביותר...

★ הגשת התיק על־ידי המתכנן למזכירות המחלקה. רישום ממוחשב והעברה למדור הרישוי.

★ בדיקה ראשונית של התכנון בהתאם לתקנון ועמידה בדרישות חוק התכנון והבניה.

★ בדיקה בשטח של מדור הפיקוח — התאמה לתכנון ולבינוי השכונתי.

★ תכנון העומד בדרישות החוק, תקנון הבניה הישובי, ומתאים לתכנון ולבינוי השכונתי — מוגש על־ידי מדור הרישוי לוועדת משנה לרישוי.

★ כשהתכנון אינו עומד בדרישות, פונה המחלקה בכתב למתכנן ולתושב, בבקשה לתקן או לשנות בהתאם להנחיות.

★ ועדת המשנה לרישוי בודקת ומאשרת את התוכנית. לאחר החלטת הוועדה נשלח מכתב למתכנן ולמבקש עם תנאים ודרישות הוועדה, ברובם תנאים סטנדרטיים לקראת מתן היתר.

★ לאחר מילוי תנאי הוועדה, ותשלום אגרת בניה — מוצא היתר הבניה.

הערה: כהכנה לתכנון, מומלץ להפנות את האדריכל לקבלת הנחיות מאנשי המחלקה. הנחיות אלה יכולות למנוע הרבה עגמת נפש במהלך הבניה.

גם תכנון שאינו עומד בדרישות ונשלחת בקשה לתיקון — כדאי מאד למתכנן או למבקש ליצור קשר עם אנשי המחלקה ולדון בפרטי השינויים.

חתימה ראשונה כראש מועצה על תוכנית בניה

מבנה מחלקת תכנון ובינוי

מנהל המחלקה: אברהם שבות **מזכיר ועדת תכנון ובניה** — אתיקה יעקב
מזכירות: ג'ולי חסן, שרה עמיר
ספריית תיקי בניה, תכניות וארכיב — אורנה מימרן
רישוי — בניה ציבורית, מסחר ותעשיה — יפים פולוקשט
בניה פרטית — דורה סייביץ'
פיקוח — ויקטור פינחסוביץ' -פקח ראשי יונתן קובלוב חזי זכריה
מזכיר ועדה חקלאית — בני זגרון

מחלקת תכנון ובינוי בקניון ברקן

במגמה לשפר את השירות ולהקל על התושבים במתן ייעוץ והדרכה, עומדת מחלקת התיכנון והבינוי להעתיק את מקום מושבה לקניון שבכניסה לאזור התעשייה בברקן (כביש חוצה שומרון). המעבר ייתבצע, אי"ה, מייד עם סיום בניית הקניון (בעוד כחודשיים).

כשלב ביניים תחל המחלקה בקבלת קהל במינהלת אזור התעשיה (הקרוונים הסמוכים למבנה הקניון) פעמיים בשבוע, החל מיום כ"ז בתשרי — 12.10.1993:

ביום שלישי בשעות 16.00 — 19.00

ביום חמישי בשעות 8.00 — 12.00

כדי לייעל את העבודה יש לתאם מראש, טלפונית, את מועד הביקור, כדי שניתן יהיה להצטייד בתיקים הדרושים.

טלפונים לתאום: מועצה — מחלקת בינוי — 02-973666

מינהלת אזור התעשיה — 03-9365959

בברכת בניה ויצירה

שנה טובה לכל בית ישראל

אברהם שבות
מנהל המחלקה

אתיקה יעקב
מזכיר הוועדה

לאריה עופרי
ראש המועצה האזורית שומרון
ברכות לבביות
בהיכנסך לתפקיד
ראש המועצה
עלה והצלח
מאחלים: משפ' סאלוס

לאריה עופרי
ראש המועצה האזורית שומרון
זר ברכות
ושנה טובה
איזו אברהם

לאריה עופרי
ולכל תושבי
מועצה אזורית שומרון
שנה טובה
שנת בנין ויצירה
שומרון - שרותי הנדסה בע"מ
[illegible]ופרה טל' 02-812727

לאריה עופרי
עם הבחרך לראשות המועצה
האזורית שומרון
שא ברכות
יחיאל לרנר, מנכ"ל
א.ג.י. אל. שותפות לבניה
מתועשת מקבוצת מליבו ישראל

עזרא בנין
וכל צוות "טרמק טכנולוגיות"
מאחלים הצלחה
לאריה עופרי
לבחירתו לראשות המועצה
האזורית שומרון
שנה טובה

ג. א. מהנדסי הצפון
מברכים את
אריה עופרי
ראש המועצה האזורית שומרון
שנה טובה
לכל תושבי השומרון

לאריה עופרי לעזרא שמיר
ברכות לבחירתכם בהצלחה בתפקיד
היו נושאי הדגל למנהיגות חכמה ובונה
שנה טובה
אברהם סופר עבודות חשמל בע"מ

תנועת צומת

פעילות "צומת" בשומרון
יוני 1992 — ספטמבר 1993

נצחון הבחירות של תנועת "צומת" נחוג בשומרון במלון אשל השומרון. בדבריו שם הדגיש ח"כ רפאל (רפול) איתן את הקשר האמיץ בית תנועת "צומת" לבין מתיישבי השומרון, והסביר מדוע נבחרה דווקא אריאל לשמש אכסניה לשמחת הנצחון.

★ ★ ★

במסגרת אימוץ צפון השומרון, נערך בחנוכה טיול משפחות של סניף חיפה והקריות באזור גנים-כדים. בסיום הטיול נערכה מסיבה משותפת בגנים.

★ ★ ★

ח"כ מודי זנדברג פתח לשכה פרלמנטרית בישוב שקד. ח"כ זנדברג נפגש עם תושבי צפון השומרון שהעלו בפניו בעיות אישיות וכלליות. ח"כ זנדברג עושה כמיטב יכולתו לעזור בבעיות אלה, ונמצא בקשר עם כל התושבים שפונים אליו.

★ ★ ★

ח"כ אלכס גודפרב הגיש הצעה לסדר היום להקים משמר אזרחי ביש"ע.

★ ★ ★

בחודש נובמבר 1992 ערכו הח"כים של "צומת" סיור בישובי צפון השומרון בליווית בני [redacted]. השתתפו בסיור ח"כ רפאל איתן, ח"כ חיים דיין, ח"כ משה פלד וח"כ מודי זנדברג. כן השתתף בסיור מנכ"ל התנועה דורון שמואלי. שבמהלך הסיור פגשו הח"כים תושבים רבים והאזינו לבעיותיהם.

★ ★ ★

חברי "צומת" מכל הארץ קיימו את מסורת נטיעת עצים בט"ו בשבט בצפון השומרון. ח"כ גונן שגב וח"כ מודי זנדברג התארחו בגנים, ובשקד התארחו ח"כ אסתר סלמוביץ וח"כ משה פלד. גם בישוב נילי נערך טקס נטיעות דומה.

★ ★ ★

ח"כ אסתר סלמוביץ, סגנית יו"ר הכנסת [redacted] בועדת החינוך מקדישה מזמנה לפתרון בעיות [redacted] בקרב מתיישבי צפון השומרון.

★ ★ ★

ישראל בטוחה בצומת

מודעה

תנועת צומת

תנועת "צומת" מקדישה משאבים רבים ושמה דגש רב על פעילות הנוער — "נוער צומת". בני הנוער המשתייכים לתנועה זוכים לחינוך לאהבת הארץ ולערכי הציונות האמיתיים. את פעילויות הנוער מרכז בהצלחה רן כרמי — רכז הנוער הארצי של "צומת". נוער "צומת" משתתף בטיולים רבים בשומרון וברמת־הגולן, נוטל חלק בהפגנות המאורגנות על ידי המטה המשותף (כמו הפגנת גן הורדים וגן צ'רלס קלור) ומשתתף בפעולות הסברה בצמתים ברחבי הארץ.

★ ★ ★

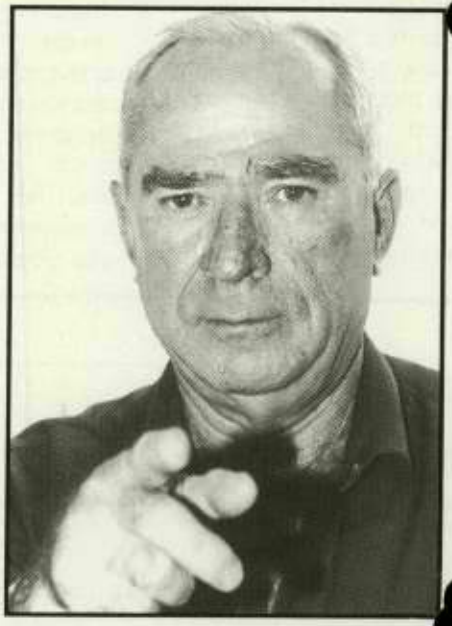

תנועת "צומת" מברכת בחום את ראש המועצה החדש אריה עופרי. תנועת "צומת" תמכה בגלוי בבחירתו של אריה עופרי לראשות המועצה, וגאה בנצחונו. תנועת "צומת" מברכת גם את שני סגני ראש המועצה, עזרא שמיר ומאיר דיין בהצלחה רבה בתפקידם החדש.

★ ★ ★

תנועת "צומת" רואה חשיבות רבה ביצירת דעת קהל נגד החזרת שטחי ארץ ישראל ביש"ע. התנועה משתתפת במימון כספי של הפגנות הימין ומסייעת במערך ההסברה נגד ממשלת רבין. תנועת "צומת" תעשה כל שלעיל ידה, הן בזירה הפרלמנטרית והן בזירה ההסברתית למנוע פגיעה בישובי השומרון ויש"ע.

★ ★ ★

על פעילות "צומת" בצפון השומרון ובשומרון כולו אחראי איציק נורי, תושב שקד. איציק מזמין את כל תושבי השומרון להתפקד לתנועה ולחזקה. טפסי הרשמה ניתן לקבל אצל איציק, בטלפון: 06-350183.

תנועת "צומת" מברכת את מתיישבי יהודה ושומרון
בברכת שנה טובה, שנת שלום, בטחון הרחבת ההתיישבות וביסוסה.

ישראל בטוחה בצומת

מודעה

שיח חרשים

עוד בטרם נפלה פצצת "עזה ויריחו תחילה", ערכו 11 ח"כים מסיעת העבודה, ביקור בשומרון, יזום על ידם, ומלווה על־ידי מאיר הר־נוי, ראש המועצה הראשון בשומרון. בסוף חודש אוגוסט ביקרו הח"כים בראשות ח"כ אלי דיין יו"ר סיעת העבודה בכנסת, באורנית, באזור התעשיה ברקן, באריאל, בקדומים ובקרני־שומרון.

אריה עופרי, ראש המועצה ארח את הח"כים לארוחת צהריים, בה נשאו דברים הרב דניאל שילה, רב הישוב קדומים, אריה עופרי, גבי בוטבול, ראש המועצה המקומית קרני שומרון, וח"כ דיין. אלי דיין ענה לאריה עופרי שהאשים את מפלגת העבודה בעובדה כי "פיסת נייר" הקרויה "שלום" חשובה להם יותר ממלחמת אחים ומארץ ישראל עצמה. ח"כ דיין, בוטה וזועף, בעיקר נוכח מצלמות הטלויזיה ויעקב אחימאיר העומד מאחוריהם אמר: "אתם זכיתם שלא בצדק בסדרי עדיפויות שפגעו בשאר תושבי מדינת ישראל. זכיתם לתקציבים מעבר לכל פרופורציה. אתם עכשיו אזרחים שווים. אנחנו מתקנים את העיוות ואתם בוכים כי לקחנו לכם את הקרם מהעוגה". הרב דניאל שילה קצף ומחה על הדברים שהושמעו והסביר לחברי העבודה כי על פי כללי הדמוקרטיה בידיהם הכוח, אבל אין להם צידוק "למכור" חלקי ארץ ולעזור בכינונה של מדינה פלשתינית.

בתום החלק הפורמלי של המפגש, התקיימה שיחה בלתי אמצעית בביתו של הודי ליברמן בקרני־שומרון. חברים מקדומים, מיקיר, מפדואל ומקרני־שומרון הגיעו לפגישה מוכנים, וניסו להסביר את עמדתם לח"כים. מבין כל הדוברים, כבשה את הלב חיה שכנר, מנהלת מחלקת הרווחה במועצה, שבקול שקט ושלו פנתה לח"כים בשאלה מהם הערכים המנחים אותם. היא דיברה על הערכים בהם דבקים הערבים, והדגישה כי כאדם יכולה היא להבין ולהעריך את דבקותם בערכים אלה. לדעתה, אנשי העבודה איבדו את הכיוון, והדבר מתבטא בעיקר בקיבוצים. אנחנו, לעומת זאת מגדלים דור על ערכי אהבת המולדת והעם. דבריה חדרו ללב, ונותרו ללא מענה מצד אנשי מפלגת העבודה. הגדיל לעשות ח"כ אפרים סנה, שמיד בתום דבריה העביר אליה פתק עם מספר הטלפון הפרטי שלו, בתוספת בקשה אישית לשמור על קשר...

האוירה בביתו של הודי נעה בין חיוכים לזעם — ואיש איש דבק באמונתו. קשה היה להבחין בשינוי עמדות, או בתחושה שהדברים שנאמרו בכנות ובכאב נפלו על אוזניים קשובות. למתבונן מהצד נראה היה כי השיחה היא בין חרשים — או ליתר דיוק, בין אלה השומעים רק את עצמם.

לכל חברינו וידידנו ביו"ש
ובא"י השלמה
לקראת השנה החדשה
אנו מברכים אתכם בברכת
שנה טובה
שנה שבה נתקע יתד חזק
ואיתן בארצנו
חיזקו ואימצו
יהי ה' עמכם
בית יקיר

לתושבי השומרון
כוחות הבטחון, תעשיינים
שנה טובה
שנת בטחון ותעסוקה
שנת בריאות וסיפוק
עזרא שמיר
סגן ראש המועצה

סבסטיה 93

בסימן ח"י שנים לשומרון

לצ.ה.ל. באהבה

ביום שלישי ו' תשרי תשנ"ד (21.9.93) בשעה 19:30

נדחה

★ פרידה ממפקד האוגדה היוצא משה יעלון (בוגי).
★ פרידה מראש המועצה הפורש בני קציבר.
★ חבורת הזמר מ"ראש ההר" בשירים מתכניתה החדשה.
★ להקת צעירי השומרון בהופעת בכורה.
★ מהווי החטיבות.
★ זיקוקין ופעלולי לייזר.

אורחי הערב: סגן שר הבטחון מר מרדכי גור; אלוף פיקוד המרכז – האלוף דב תמרי
את הערב תלווה תזמורת ביה"ס למוזיקה
ינעל את הערב:

יהורם גאון בלווי תזמורת חיל האוויר

מחיר הכרטיס: 10 ש"ח, תרומה לאגודה למען החייל שומרון. (המחיר כולל הסעה)
הסעות מכל הישובים בתיאום עם החברה לפיתוח

נא להצטייד בלבוש חם

מתחילים שנה עם מתנה

אתם מתכננים רכישה של מוצר חשמלי לבית? יש לכם הזדמנות שאסור להחמיץ. עכשיו אפשר להתחיל את השנה החדשה עם המוצרים העולמיים המובילים ולקבל מתנה נפלאה.

חינם

כל הרוכש תנור קינג מולטי סיסטם משולב או מדיח כלים קינג אלקטרולוקס מסדרה 300 מקבל חינם רדיאטור 9 צלעות תוצרת חוץ

חינם

כל הרוכש מיקרוגל או שואב אבק או מכונת כביסה פריג'ידר או אלקטרולוקס מקבל חינם מערכת פורצלן לקפה 18 חלקים

חינם

=

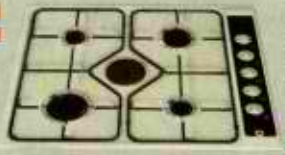

+

כל הרוכש תנור קינג בנוי וכיריים קינג, יקבל במתנה קולט אדים וסט מגבות למטבח 1+1=4

Electrolux

Frigidaire

24 תש' ללא ריבית

KING

שווק והפצת מוצרי חשמל

מרכז מסחרי אריאל, טל. 03-9365346

קאור

בס"ד

עמנואל בת עשר

עיתון העיר עמנואל

עשור לעמנואל

עמנואל לך מלאו שנים עשור,
התישבתי לכתוב לך שיר מזמור.

על גבעה בשומרון ביתי שוכן,
עצי זית, נקודות של חן.

על שביליך בין בתיך, ילדים,
וקול התורה מתנגן ומפעים.

ואם מתגנבת לתוך הפסטורליה
חוסר וודאות, הסתר פנים.

האמן כי הגאולה לא תרחק,
איש לרהו יאמר חזק.

כי שם יפה לך – עמנואל
על כן נקווה ונייחל.

הר-אבן

ז' טבת תשנ"ד (21.12.93)

ראש המועצה המקומית – הרב שמואל זיבלד

בדרכנו

חג אורים שמח!

גליון מס' 9 • נר ראשון של חנוכה תשנ"ד • ארץ ישראל • 8.12.1993

בית"ריות יקרות, בית"רים יקרים,

גליון תשיעי זה של "בדרכנו" מוקדש במיוחד לשלושה נושאים עיקריים:

★ חג החנוכה

★ 70 שנה לייסוד בית"ר

★ המצב הטראגי שאותו מכנה ממשלת השמאל "תהליך השלום".

בימי מבחן קשים אלו, חובה על כל אלה שהולכים בדרכו של ראש בית"ר, לשוב ולהישבע אמונים לתורתו ולמורשתו. בשום פנים ואופן איננו יכולים לקפוא על שמרינו ולהניח לדברים לקרות מאליהם. יש להניח הצידה את כל הנושאים האחרים, המתנמדים לנוכח הסכנה הקרבה לבטחוננו ולעצם קיומנו.

לכל אחת ואחד מאיתנו יש מה לתרום. יש בקרבנו אנשים מוכשרים ונאמנים, המסוגלים להקדיש כל דקה מזמנם הפנוי לטובת הנושאים היקרים לליבנו. הניחו לוותיקי בית"ר להוביל את התנועה הלאומית כולה, ולהוות מרכז להסברה ולפעולה.

אני מאמין בתוקף, כי ממשלה זו, שממילא לא מייצגת את רצון העם, חייבת לסיים ימיה בהקדם האפשרי. הנזק שכבר גרמה אינו ניתן לתיאור. הבה נמנע ממנה לגרום נזקים בלתי-הפיכים נוספים.

ב-26 בדצמבר 1993 נתכנס כולנו להצדיע לבית"רים אשר ייסדו את בית"ר בריגה ב-1923.
אנא קבלו זאת כהזמנה אישית ממני.

הבה נתכנס באווירה בית"רית אמיתית, במפגש שאני מקווה יהווה אירוע בל-יישכח.

אני מבקש לנצל הזדמנות זו ולשגר אליכם, מעל דפי "בדרכנו", את ברכתי לחג חנוכה שמח, לכם ולבני ביתכם.
אני מקווה כי תהנו מקריאת הגליון.

יוסף א. שטיינר
יו"ר

"ויאמר-מתתיהו-לבניו:
"זכרו מעשי אבות אשר עשו בדורותיכם ונחלתם כבוד גדול ושם עולם"
(מכבים א, ב, מח')

★★★

אייר מאת נוסטב דורה, מאייר הסיפורים התנכ"יים הצרפתי הנודע

הנכם מוזמנים

לערב הנצחה ליובל ה-70
לייסוד בית"ר ריגה 1923-1993

שיתקיים ביום ראשון, י"ב בטבת תשנ"ד
26.12.93, בשעה 20.00 בבית זיבוטינסקי
רח' ביאליק 37, רמת-גן

★

בהשתתפות:

מר יצחק שמיר - ראש הממשלה לשעבר,
ד"ר עוזי לנדאו - ח"כ ויו"ר לשכת הליכוד,
מר יוסף כרוסט - תלמידו של ראש בית"ר.

★

תוכנית אומנותית - כיבוד קל
המקומות אינם שמורים - התכנסות החל משעה 19.00 -
השתתפות בכנס 20 ש"ח ליחיד.

הישראלי כ-Schutzjuden - מרצון

מאת: שמואל כץ

אחת התופעות המזעזעות בתולדות עם ישראל בגולה היתה ה-Schutzjuden - היהודים המוגנים.

המנהיג המקומי, או האלקטור בגרמניה של האימפריה הרומית המקודשת, נטל תחת חסותו את קהילת היהודים הכפופה לו, או יהודים שביקשו לתחום שלטונו. הם היו בלתי מוגנים לחלוטין. תמורת תשלום (בצורת מסים או אמצעים אחרים) הוא היה "מבטיח" את שלומם מפני התקפות אנטישמיות. תוצר של קיום בשפל המדרגה, תלות זו היתה אחד האלמנטים, רוחני ופיזי כאחד, שהציונות ביקשה לעקור מן השורש.

חרפת ה-Schutzjuden - ויהא דמותה אשר יהא - חוסלה על-ידי דור חדש של הגנה יהודית, אשר נוסדה בתחילת המאה ברוסיה הצארית למודת הפוגרומים. באותה עת, החלוצים הציוניים בארץ ישראל הקימו את "השומר" שלהם. כך קמו הגדודים היהודים אשר השתתפו בשחרור ארץ ישראל מידי התורכים במלחמת העולם הראשונה, מסורת צבאית מלאה, אשר היתה רדומה משך 1800 שנה. בהמשך התפתחה לידי ההתנגדות המזוינת לשלטון הדיכוי של הבריטים בפלשתינה; ואף פרחה במסגרת צבא ההגנה לישראל - אשר נחשב לאחד הטובים - אם לא הטוב שבצבאות העולם.

היום ב-1993, לפתע (שכן ההסכם בין רוה"מ רבין לנשיא בוש בתמורה לערבויות האמריקניות, התבשל רק בשנה שעברה) ממשלת ישראל העצמאית כוללת בתכניותיה את החייאת מצב ה-Schutzjuden. לפי תכנית זו חיילים זרים "יגנו" על יהודים בישראל.

ההגיון מגוחך. פירושו: Schutzjuden לא מכורח נסיבות היסטוריות טראגיות, כי אם Schutzjuden מרצון. קהילת יהודים גאה ועצמאית מטבעה. נכפית על ידי ממשלתה שלה למצב של תלות.

מזעזע לא פחות מן ההשפלה המוראלית והרוחנית הטמונה בתכנית "השלום עם סוריה" של ממשלת רבין-פרס, הינו העדר כוח הרצון וקו מחשבה, שאינם יכולים לעמוד בפני ביקורת ההגיון. הרעיון הוא שהסורים יכבדו חוזה שלום עם ישראל, אם ישראל תוותר על רמת הגולן. "שאם לא כן", כך נרמז, סוריה תפתח במלחמה.

כנושא צבאי טהור, הדברים אינם הגיוניים. מעמדה האסטרטגי של סוריה, בעומדה מול הגולן, נחות יחסית לזה של ישראל. ואכן, הגולן הוא גורם ההרתעה הטבעי החזק ביותר שיש למדינת ישראל. מסיבה זו הקפידה סוריה על קיום התנאים הטריטוריאליים של הסכם "הפרדת הכוחות" כביכול, שהושג אחרי מלחמת יום הכיפורים ב-1973, ואשר הותיר את ישראל בטווח ראייה מדמשק עצמה.

ואולם ממשלת ישראל מבהירה, קבל עם ועולם, כי היא מפחדת כל כך מאיומי המלחמה שהיא מוכנה להקריב את ביטחונה מצפון, ולהעביר לידי סוריה - ובייחוד לידיו של הערץ צמא הדם ולידי יורשיו ויהיו אשר יהיו - את עצם המפתח לאותו ביטחון.

ואכן, לחסדיהם של הסורים נהיה נתונים, שכן כאשר הפנינה האסטרטגית של הגולן תהיה בידיהם - הרי שכפי שהצהירו - הם יוכלו להחליט שהגיעה העת "למתקפה הסופית" על ישראל, ואזי לא יהססו להורות לכוחות "המובטחים" האמריקנים לפנות את השטח תוך 24 שעות. לחילופין, אם הכוחות האמריקאים יתנגדו, הרי שהסורים יתקיפו אותם במידה כזו שתתסיס את הקהל האמריקני נגד נוכחות כוחותיהם באזור המריבה. או שישראל תידרש לוויתורים נוספים על מנת למנוע פגיעות באמריקנים.

המשך בעמוד הבא ←

הם כבר שכחו...

האני אמין אל חוסייני המופתי של ירושלים, מנהיג הערבים בזמנו, עם היטלר בברלין 1941. המטרות הן זהות -רק הדמויות והשיטה השתנתה

המשך מעמוד קודם

הישראלי כ-Schutzjuden - מרצון

לקריאה האמריקנית לנסיגת כוחות תהיה הצדקה רבה, וזו תישמע מכל הכיוונים, מפי ידידי ישראל ומפי גורמים עויינים כאחד.

מכל הכיוונים, באותה הבהירות שהלילה רודף את היום, ייאמר: "אם הישראלים הללו, שהיו בהחלט מסוגלים להגן על עצמם, היו כה טיפשים כדי לוותר על שטחים לטובת ערבים שמשך שני דורות מאיימים ופעמיים ניסו להשמידם, מדוע שהצעירים האמריקנים יסכנו את חייהם כדי להגן עליהם?".

אמריקנים ידענים יותר יוסיפו כי ממשלת ישראל הסכימה לוותר על רמת הגולן בתמורה להבטחת האמריקנים לערבויות - ואילו יכלו לדאוג בעצמם משך חמש שנים מתוך מקורות ישראליים - אם גם בריבית גבוהה יותר, אך ללא מחויבויות פוליטיות. האם צעירים אמריקנים חייבים לסכן את חייהם כדי להגן על ישראלים מפני תוצאות האיוולת של ממשלתם?

יתר על כן, אמריקנים בעלי זיכרון טוב יזכרו, כי הישראלים תמיד התגאו, ואף עמדו על כך, שאינם רוצים שחיילים זרים יילחמו עבורם.

לא, "הערבויות", אם יינתנו אי פעם, יינדפו ברוח (כמו שהיה בסיני ב-1967).

לתחושה שאמריקנים יגנו על יהודים משמעות מיוחדת לאור החיבה המיוחדת שחש הממשל האמריקני כלפי סוריה. קשה למצוא סיבה פרגמטית לטיפול שבו זוכה הדיקטטור הסורי.

בתחום הפוליטי, לסוריה אין דבר מיוחד להציע; זוהי מדינה ענייה וחסרת מאגרי נפט. אין לה קסם אידיאולוגי והיא ממשיכה לעטר את רשימת המדינות מעודדות הטרור.

ואולם משך שנים, ביחוד מאז ימיו של הנשיא קארטר, פונקה סוריה וטופחה. האינטרסים שלה הוגנו, למרות היותם בלתי-לגיטימיים, ופשעיה טואטאו מתחת לשטיח. אסד היה המדינאי הזר הראשון שעמו בחר הנשיא קארטר להיפגש ב-1977. באותה פגישה אמר לקארטר, כי ישראל "חייבת לסגת מכל השטחים" וכו', והוסיף שעל ישראל לאפשר החזרת הפליטים ליפו, עזה ולוד. עם שובו לארה"ב, הצהיר קארטר כי אסד הינו "מתון".

פרשיית האהבים הזו המשיכה. במלחמת המפרץ, שבה הצטרפה סוריה רשמית לקואליציה נגד עירק אך לא נקפה אצבע בלחימה, היא זכתה במענק של 2 מיליארד דולרים (אשר מיד הוקצאו לרכישת נשק). וכאשר סוריה רכשה טילי סקאד מצפון קוריאה, הזהירה וושינגטון את ישראל - המטרה המיועדת של הטילים - לבל תעצור את הספינה שהובילה אותם ליעדם הסורי.

שמואל כץ היה במפקדה הראשית של האצ"ל.
ח"כ לשעבר.
פרסם מספר ספרים אודות היסטוריה ציונית ויהודית.
לאחרונה פרסם ביוגרפיה של זאב ז'בוטינסקי בשני כרכים.

על יוסף כרוסט הידיד

מאת: יהושע הלוי

במלאות 70 שנה לייסוד בית"ר העולמית, עולים לעיני רוחם של המעטים והמתמעטים, בני דור הראשונים והוותיקים מכל הסניפים ומכל התקופות - זכרונות הקשורים באלה שנשאו בעול מצוות עשה, השבט הקטן של "תמיד נאמנים". הגענועים הנפשיים האלה אינם מתרחבים לעבר התקופה, בה היתה בית"ר תנועת הנוער הציונית התוססת, הנדולה והעקבית ביותר בציונות המגשימה, כי אם גם ובמיוחד אל העשרות המעטים, האישים המרכזיים של תנועה פטריארכלית זו שהטביעו חותמם האישי על נפשם של מאות ואלפי חניכים.

דמות מיוחדת, נעלה ומגשים תורת ההדר, חי היום בחוג משפחתו הקטנה ובקרב ידידיו הרבים בצניעות ופשטות בנתניה "הלאומית". הוא יוסף כרוסט אחד משני קציני שלטון בית"ר הנותרים שראש בית"ר עצמו הציעם להרכב השלטון בכנוס העולמי. יוסף הוא סופר, עתונאי, עורך, מתרגם, בלשן, מרצה ועוד - שלא מזמן חגגו ותיקי בית"ר את יום הולדתו ה-85 - הוא נבר מלא מרץ נעורים, פעיל ומפעיל, יוזם ומבצע, מחדש ומנצית.

בעיני רבים הוא מייצג את השיא שכדרגת האידיאליזם. איך אפשר למדוד זאת? פשוט: כאשר אדם, בעל כשרון אינטלקטואלי נדיר, מוותר על יתרונות חומריים, על חיים נוחים יותר, על סיכוי בטוח לקריירה ציבורית - ונשאר תקוע לכל ימי חיין בתנועה הלאומית! יוסף שערך, תרגם וכתב למעלה מ-100 ספרים; אדם הבקי במידה מעודרת פליאה בספרות העברית והעולמית, בתולדות האנושות והעמים, אדם הכותב, קורא ומתרגם ביותר מתריסר שפות, - אילו דרכה רגלו בשדות הירידים, היה היום מבוסס, חי ללא דאגות חמריות, מוכר בחוגים הספרותיים והאיטלקטואליים במדינה והיו עולים אליו לרגל. אבל הוא בחר בנו מכל התנועות, נשאר אתנו בכל התקופות, יצר עבורנו והדריך אותנו בכל השטחים ונשאר נאמן לא למסגרת בלבד, כי אם לאיש שלא קם בישראל גדול ממנו ונערץ יותר - ראש בית"ר!

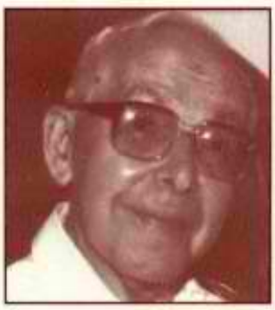

הזכרנו את גילו - אבל זה לא יכול לו. זכרונו הפנומנלי מביא לעתים לפליאה גם את החוג המצומצם (לא ביותר) של ידידיו-מוקיריו: ציטטות מהספרות העולמית, הזכרת תאריכים היסטוריים מדוייקים, בקיאות ברזי-רזים של השפה, ההיסטוריה, גיאוגרפיה, פילוסופיה - ומה לאז (כן, לא שכחנו: כלכלה הוא לא למד, כדי לנצלה לטובת עצמו). האיש שהבמה הפוליטית המרכזית מעולם לא משכה אותו, הוא היום המרצה המבוקש והמנחה המקובל ביותר במשפחה הלאומית, גם אם חלק מ"משפחה" זו הפך לאחרונה למגדל-בבל אידיאולוגי ולשוק של מבקשי הישועים.

ואנו שואלים: איזה כח בלתי נראה דוחף את יוסף שלנו לפעילות מלאה באמצע העשור התשיעי לחייו? התשובה: הכח של הרוח. הרוח הז'בוטינסקאית שיוסף נשם אותה "ממקור ראשון" ומאציל ממנה לחוג הרחב של ידידיו ומשפחתו. פוליטיקאים מסוגלים וגם עושים; לשנות קו, להגיע לפשרות בלתי-רצויות ומסוכנות; להתנגש ביסוד היסודות של תורתם, תורת תנועתם, אבל יוסף עקבי וויציב. הוא לא פוליטיקאי. הוא אדם. הוא בית"רי.

גם לאישים הגדולים ביותר אין רק מעלות ונדאי גם ליוסף יש חסרונות (פרט לחסרון-כיס שזה מסורת בתנועתנו). אבל לצורך מאמר קצר זה לא הספקנו לראיין את רעייתו חישקה, לה הוא נשוי זה 62 שנה ולכן קשה להחליט, אם נאמנות זו היא תכונה או מגרעת? אבל עקביות, הקרבה עצמית - ודאי יש בדבר. וביובלות אלה מן הראוי להזכיר ברצון ובכבוד גם את העזר-"כנגדו".

ברשימת אהבותיו תופס מקום מרכזי אהבתו לשפת-עבר. נדיר שאדם שסיים בי"ס תיכון ואוניברסיטה לועזיים, מתעמק ומקפיד בעברית שלו ושל אחרים כעורך, או מתרגם - הוא קפדן במיוחד ועושה בעצמו גם את ההגהות, לבל תקופח השפה העברית. עברית היא אצלו גם תחביב וגם אהבה. ואם נוכל לצטט את "הנדר" כדי להמחיש את אופיו ("ייהיר בפני שרים, ענו עומת בן עונו, נוכר כדי למחול"), הרי נדמה לי, כי ראש בית"ר כתב ליוסף, בטרם נולד ידידינו (1903) את המלים: "בשעה שמעתיקים את מרכז-הכובד החינוכי אל ההכרה העצמית, נהפכת השפה העברית מטבע הדברים ובהכרח למכשיר הראשי בחנוך".

יוסף ידידינו הצעיר,
נכס המשפחה הז'בוטינסקאית
-
כה לחי!
(ידיד ולא "ידיד")

לקראת המאבק בבחירות להסתדרות

מאת: ח"כ יעקב שמאי -
ראש הליכוד בהסתדרות

ערב חג החנוכה הקרב ובא, מוצא אותנו בתקופה סוערת מבחינה מדינית ובטחונית, בשעה של סיכום משביע רצון של תוצאות מאבקי הליכוד במישור המוניציפלי, ובעיצומן של ההכנות להתמודדות בזירה הקשה של ההסתדרות.

ההסכם שנחתם בין ממשלת ישראל לבין אש"ף מקרטע. מעשי הטרור התכופים שגם ידם של אנשי הפתח נגועות בהם, מביאים רבים בציבור שנטו לתמוך בהסכם, להרהור שני.

עם התפוגגות גלי האופוריה שאחזה בעם, נבחן עתה ההסכם לגופו ומתגלים הבקיעים הרבים שיש בו ואשר מאיימים להביא אל פתחה של המדינה סכנות לא מעטות.

הליכוד מהווה כיום אלטרנטיבה יחידה לממשלתו של רבין, ורק בכוחו לבלום סכנות רבות לבטחונה של ישראל. הדרך לעשות זאת, היא על ידי רכישת אמון העם מחדש וקבלת מנדט לנווט את עניני המדינה.

יש כיום מחלוקת כיצד לעשות זאת, גם בתוך הליכוד. אין חילוקי דעות לגבי הצורך למנוע את הסכנות הרבות הטמונות בהסכם, אך יש תפיסות שונות כיצד ניתן לעשות זאת. לדעתי, שאף הבעתי אותה במרכז הליכוד, אנו חייבים להעביר לעם מסר ברור שאין בכוונתנו לבטל הסכמים שנחתמו על ידי ממשלת ישראל, אלא בכוונתנו לפעול בכל הדרכים הלגיטימיות להבטחת האינטרסים הקיומיים של ישראל. אם הציבור יהיה משוכנע שזו דרכנו, הוא יתן בנו אמון, והדבר אף עשוי להתרחש מוקדם מהצפוי. הבחירות לרשויות המקומיות כבר מאחורינו והבחירות להסתדרות לפנינו.

הליכוד הוכיח שהוא מושרש היטב בקרב העם, גם לאחר המפלה הצורבת בבחירות לכנסת. חוט השדרה של הפעילים והאוהדים לא התערער, בניגוד לנבואות של רואי השחורות עד לפני זמן לא רב. עתה אנו נקראים לשנס מותניים לקראת מאבק קשה בהסתדרות. המנגנון ההסתדרותי המונה אלפים רבים של עסקנים בשכר ובני משפחותיהם עומד הכן כדי להדוף כל נסיון לערער את שלטון הרוב של המערך בהסתדרות. הדבר מחייב מיצוי מירבי של כל הכוחות שיש עימנו כדי שבמאבק הצפוי ברחוב על דעת הקהל של חברי ההסתדרות, ידנו תהיה על העליונה וב-10 במאי נרשום, לזכותנו נצחון בזירה חשובה זו.

יוסף כרוסט מקבל תעודה מיוחדת מוותיקי בית"ר.
מימין לשמאל: אברהם שדמון, אהרון הר-אבן, גבי כרוסט, יוסף כרוסט, יוסף א. שטיינר-יו"ר.

חג אורים שמח
לכל ותיקי בית"ר
ומרכות מיוחדות
לבית"רי שעריית הפליטה
מאחל: יוסף פרכנר ומשפחתו, חיפה

גליון מס' 9 • נר ראשון של חנוכה תשנ"ד • ארץ ישראל • 993

ד"ר ראובן הכט ז"ל

מאת: משה דותן

אפופיה נדירה של לוחם אציל ואמיץ לתקומת עם ישראל ומדינתו. באפריל שנה זו, הלך לעולמו אחד האישים המופלאים בדורנו, ידידם של כל הבית"רים, ד"ר ראובן הכט, שהיה איש מעש והדר, הוגה דעות מעמיק ומקורי, אסתט רחב-אופקים, תלמיד חכם ומנאמני ארץ-ישראל השלמה.

בפנתיאון האישים שרשמו פרקים מפוארים בתולדות תקומת ישראל, יישמר מקום מיוחד לד"ר ראובן הכט, ואילו למחנה הלאומי אבד עם פטירתו אחד מבכירי חבריו הדגולים והאמיצים.

כאדם ענו מטבעו לא התבלט, ואולי דוקא משום כך ראוי שכל בית"רי יכיר מקרוב את אישיותו וקורותיו של מי שהיה מידידיהם של זאב ז'בוטינסקי, מנחם בגין, יצחק שמיר וישראל אלדד, נשיאי מדינת ישראל ואישי האקדמיה רבים ובני "המשפחה הלוחמת".

קורות חייו

יליד 1909, בלגיה, התחנך בגרמניה ושוייץ, רכש השכלה גבוהה, תואר דוקטור באוניברסיטת הייידלברג, כאשר תחומי התמחותו היו רחבים: מדעי המדינה, כלכלה, משפטים, ארכיאולוגיה, תולדות האמנות, היסטוריה של העולם העתיק ועוד.

מאז ילדותו שאף הכט לגור בארץ ישראל ובשנת 1931 עלה ארצה ועבר לאורכה ולרוחבה ברגל והתנסה באהבה עמוקה ומתמדת לירושלים, אהבה שמצאה את ביטויה גם בשירה. שנים רבות לאחר מכן פירסם שיר על ירושלים באלבום מקורי, מאוייר ביופי רב, ע"י הוצאת הספרים "שקמונה" שייסד בשנת 1965.

בשנת 1931 היה ד"ר הכט בין מייסדי ברית סטודנטים אקדמאים רויזיוניסטים בשם "יבנה ויודפת". לאחר שסיים את חוק לימודיו עבד במפעלים משפחתיים ימיים, בהובלה ימית ויבשתית, שינוע והחסנה וכן גם מטענים מכל הסוגים.

בשנת 1936 עלה ארצה ועבד בבנק יפת, בחברת דיג ועוד. בשנים בין 1936-1939, שנות המאורעות, אנו מוצאים את ד"ר הכט בחברתם של רזיאל, קוק, בן-אליעזר וראשי אצ"ל אחרים שפתחו במערכת תגובות נגד התפרעויות הערבים. בשנת 1938 נאסר הכט וישב בבית-הסוהר בחיפה. בשנת 1939 חדר ד"ר הכט לתוך מסכת פעולות ענפה בעליה בלתי לגאלית שאורגנה ע"י האצ"ל ובית"ר.

כשליחו של רזיאל באירופה, פתח ד"ר הכט בצריך משרד הגירה שפעל בשם זה (אמיגרציונס ביורו) בשיתוף עם ארגונים רויזיוניסטיים שונים בצ'כוסלובקיה ורומניה, הונגריה ויוגוסלביה, איטליה ואוסטריה ובן גם בצרפת. לא מעט מכספיו הפרטיים השקיע ד"ר הכט בכל פעולות משרדו, שתמיד חסרו לו אמצעים למילוי תפקידיו שהלכו ורבו מיום ליום.

ד"ר הכט ניצל את מלוא כישוריו הדיפלומטיים וכושר השכנוע שלו ואמנם הצליח לגייס את אהדת השלטונות בשוייץ שהעלימו עין מפעולות משרדו. ד"ר הכט פעל תחת הכינוי המחתרתי "ירושלמי" והיה מארגן משלוחי פליטים, שכר מטוסים שוייצריים, היה נושא ונותן עם שלטונות העיר ציריך לשם קבלת סיוע כספי, מתחנן, משכנע ומפתה אנשי שלטון בשוייץ למען משרדו, משרד הגירה תמים.

עם פרוץ מלחמת העולם היה עליו להתמודד עם לחצים קורעי לב של פליטים, בית"רים ואחרים שמספרם הלך ותפח ואתם החמירו הבעיות שהוטלו על משרדו. ד"ר הכט תרם יחד עם חבריו תרומה עצומה להצלת יהודים ממלתעות הטורף הנאצי. לא לחינם נכלל שמו ברשימה שחורה של הבריטים ועלייתו ארצה נאסרה באותה העת. גם ברשימה השחורה של הגסטאפו נכלל שמו והוא היה אחד האנשים המבוקשים על ידי

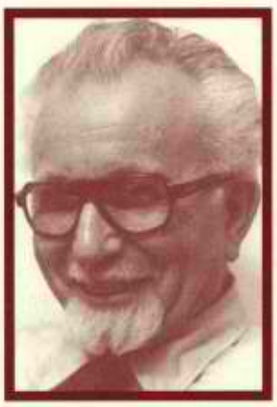

הצורר הנאצי.

במהלך המלחמה ולאחריה פעל בשוויץ כנציג ה"ארגון" והוועד הפועל של הצ"ח העולמית. היה חבר הועד האירופי של "ועד ההצלה" (ועדת החרום האמריקאית) מטעם איחוד הרבנים בארה"ב וקנדה; היה הנציג האירופי של "הועד העברי לשחרור לאומי" (קבוצת ברנסון) ועוד פעולות הצלה במערב-אירופה.

עם ההכרזה על הקמת מדינת ישראל ב-1948 יכול היה סו"ס לחזור לארץ ועם שובו התחיל בהגשמת הפרוייקט שהציע בשעתו לממשלת המנדט - הקמת ממגורות לתבואה בנמל חיפה. כבר ב-1950 קבל את הזכיון הראשון להקמת "דגון" בנמל חיפה, בניין שהפך במהרה למפעל הגדול והיפה בכל המזרח התיכון. מפעל זה מתבלט לא רק בחיצוניותו, בגודלו וביופיו אלא הוא גם מיוחד בהישגיו הטכניים והחברתיים המופלגים נוסף לערכו הפונקציונלי והתכליתי והוא מאכלס בתוכו, נוסף לממגורות, את המוזיאון הארכיאולוגי בנושא דגן: "המוציא לחם מן הארץ".

רק לאחר הקמת הממגורות והפעלתן המוצלחת, החל ד"ר הכט בפעולה ענפה בשטחי כלכלה ופיתוח שהיו קרובים לתחומי התמחותו וקיבל על עצמו שורה של תפקידים ציבוריים ויצוגיים שונים ורבים. גם פעילותו התרבותית-ציבורית היתה רחבה ביותר ורשימת חברותו במועצות מנהלים של גופים נכבדים ביותר הנה ארוכה למדי.

כן היה בין מייסדי גופים ציבוריים ותרבותיים רבים כגון: "תנועת ארץ ישראל השלמה", אוניברסיטת חיפה, "שיקמונה" חברה להוצאה לאור של ספרים בנושאי ציונות; אמנות וארכיאולוגיה ועוד שורת מוסדות רבים וחשובים. בשנת 1988 הוענק לו "פרס ישראל" על שירות חיים למופת לחברה ולמדינה.

מבין המוסדות שיזם והקים, ראה את גולת הכותרת במוזיאון לאמנות וארכיאולוגיה של אוניברסיטת חיפה (הקרוי "מוזיאון ראובן ואדית הכט") שאת הגרעין לו מהווה האוסף של ארכיאולוגיה ישראלית ואוסף האמנות שלו.

רשימת חברות-כבוד בגופים שונים מכילה עשרות שמות מכובדים ביותר ובכולם נטל חלק פעיל, ביזמה ובתרומה, מתבונתו וממרצו - כאשר בכל מגעיו עם האנשים היה משוך קסם וחן אישי וזיקתו לאידיאלים נאצלים מקרבת אליו אנשים מכל שיכבות הציבור היהודי והנכרי כאחד.

* * *

היה זה בראשית 1939, בפאריס, ברחוב דה פונטואז, וחבורה קטנה היתה ישובה במשרדים האפלים של מטה ההסתדרות הציונית החדשה (הצ"ח) והיתה מאזינה לניתוחו של ז'בו על המצב שנוצר אחרי הכניעה כמינכן והשלכותיה על העם היהודי ועל הצורך לטפח בקרב הנוער תחושה של הכרת ערך עצמו וכבודו, דוקא בימים קשים אלה.

תוך כדי כך העלה ז'בו את אחד הנושאים החביבים עליו: המושג "הדר", שהגדרתו בפיו היה הצירוף של תכונות תרומיות כגון: אידיאליזם, נאמנות, מסירות, אבירות, צניעות, גבורה, נדיבות וביצוע למופת.

בשלב מסויים פנה אליו אחד הנוכחים והקשה לשאול: "מתאר אדוני משהו אידיאלי, שאינו ניתן להגשמה. היוכל אדוני להעלות במחשבתו דמות כלשהי הקרובה להגדרת "הדר"?"

על כך ענה ז'בו: "אמנם כן - רודי הכט".

* * *

אינג' משה דותן

יליד רוסיה (1908) בוגר גמנסיה "הרצליה" (תל אביב) מתלמידיו של ז. ז'בוטינסקי משחר נעוריו. היה מזכיר ארגון עובדי הצה"ר ובית"ר; ממיסדי הסתדרות העובדים הלאומית וקופת חולים לאומית, ישב במחנה מעצר בלטרון 1944-1945. היה מנהל מפעל המים בעיריית ת"א מעל ל-15 שנה, היה עורך עתון אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים ומשמש כיו"ר מערכת "האומה" מזה שנים ארוכות.

חג שמח

קארין ואברהם שדמון

חג שמח לכל יקירי

מרדכי שחורי ומשפחתו

משה ניר ומשפחתו
★
נתן בן יוסף ומשפחתו
נתניה
★
ורדה ויוסי וייסליב
★
חנה וינשטיין
קרית-אונו
★
יעקב שיף ומשפחתו

חג שמח לכל ותיקי בית"ר

בתקוה שנמשיך לפסוע יחד לשמירת ארץ ישראל והגשמתה

משה מורגנשטרן ומשפחתו
★
מלי חיימוביץ
★
מרים וחיים גלזר
★
חיים אבני ומשפחתו
★
יוסי פרנקל ומשפחתו
★
שרה ואהרון הראבן
★
שמשון פדר ומשפחתו
★
לאה פדר
★
מנחם הפנר
★
משה לנדא

יוסי קיסטר ומשפחתו
★
בן עמי זמיר ומשפחתו
★
סוניה שף
★
בת אל נחמיאס
★
אסתר ומשה כהן
כוכב יאיר
★
דוקה ושמואל טאו
★
אדית ויעקב פליישמן
בני ברק
★
יוכבד וישראל צינסטוחובסקי
★
הדסה ויחיאל אבו
רמת גן

רבקה הירש
★
כרמלה וחיים סטולובצקי
★
אידה ויהודה קפלן
★
מאיר ליברמן
★
מימי ואפרים גשורי
★
ריקה ומאיר אריאל-הורוביץ
ראשון לציון
★
דרי אלכס גרוס ומשפחתו
★
שמואל וייס ומשפחתו
★
משה גולדברג ומשפחתו

דויטש יצחק
בני ברק
★
צילה כתריאל
★
אורה שחק
★
אריאל דורה ודב
★
יהודה אייזמן
★
עמוס שפירא
★
יוסף פיק
חיפה
★
נתן זפקוביץ
נתניה
★
מרים ונתן בן חיים
נתניה

המועצה המקומית בית-שאן

ברכתי שלוחה לכל עם ישראל, לכל תושבי בית שאן ולכל וותיקי בית"ר-

חג שמח לכל ותיקי בית"ר!

שלמה בן לולו

ראש המועצה

★
סמי דוד
★
שרה אבדי
★
חנניה שמחון
★
דוד יוטן
★
רות ומשה בן שחר
★

חג שמח! ברכות חמות

ותיקי בית"ר במושב נורדיה

גליון מס' 9 • נר ראשון של חנוכה תשנ"ד •

חנוכה - חג הלוחמים לחירות

מאת: ד"ר יצחק אלפסי

שני חגים בישראל הם "מדרבנן" - היינו: הם אינם כתובים בתורה ורק חכמי ישראל: "כנסת הגדולה" או הסנהדרין קבעו אותם כימי חג. חנוכה בחודש כסלו ופורים בחודש אדר.

פורים זכה להכנס לכתבי הקודש וסיפורו נקבע במגילת אסתר הנקראת מדי שנה בשנה בבתי הכנסת ואילו סיפור החשמונאים נשתמר רק ב"ספרים חיצוניים". יש לכך סיבות היסטוריות שלא נפרטם כאן.

איזה הבדל עצום בין שני החגים האלה. פורים מתרחש בגולה והוא מאפיין את יהודי הגולה ויהודים שהגלות בקרבם. כל הסיפור הוא סיפור של התרפסות. מטרתו להוכיח שהיהודים חשובים הם ותורמים למדינה. הנה מרדכי הוא זה המגלה למלך את המרד של בגתן ותרש "אשר בקשו לשלוח יד במלך אחשורוש", אסתר זוכה להיות המלכה ע"י זה שהיא גורמת להשתכרותו של המלך אחשורוש אוהב היין ובתמרון מוצלח בעזרתו של השר חרבונה, היא מצליחה לשכנע את המלך "כי אין הצר שווה בנזק המלך".

לעומת זאת: חנוכה. זהו חג ארץ ישראלי מובהק, לא רק משום שסיפורו מתרחש בארץ ישראל, אלא משום שמהותו היא ארץ ישראלית.

יכלו יהודי ארץ ישראל לכרות ברית עם יון. לא היה שום קושי בכך. היה צריך "רק" למלא אחרי התנאים של יון ואזי היה שלום בארץ, אפשר היה לקיים "יחסי חוץ" טובים, פיתוח תעשיה ותרבות הלנית. טוב ויפה. אכן היו כאלה ורבים היו שתבעו לעשות כן - "המתיוונים" קראו להם.

האם בעצימת עינים לא נוכל לקרוא את ה"מתיוונים" בשם מפלגת פועלי ארץ ישראל.

האם בימי המאבק בשלטון אנגליה, לא דרשו "דבר" ו"הארץ" הבנה עם הבריטים, ללכת לקראתם, "להתפשר" על מיכסות סרטיפקטים, להסתדר אתם. לא ללחום, לא להאבק ל"הוכיח" כמה טוב לארץ בעליית יהודים. לא מלחמת שחרור.

האם כיום בהסדר הויתורים והחידלון של ויתור על רמת הגולן, על יהודה ושומרון - ערש ממלכת ישראל, לא באים השכנועים של הישגים כלכליים שיבואו, על "הכרת" המדינות בישראל, על פיתוח, על התרחבות כלכלית. "רק" לוותר על הגאוה הלאומית, רק לוותר על חלקים מארץ ישראל!

בני החשמונאים נלחמו לחופש דתי ולחרות לאומית. הם לא הסתפקו בארץ קטנה, אלא הרחיבו את גבולותיה, באשר בטחו בכחם ובאמונתם שזו ארצם שלהם.

כאשר הנך מוציא מהכלל את מורשת היהדות - מהי הזכות להרחבת הגבולות! לא בכח אנו דורשים את ארץ ישראל השלמה, אלא בזכות היותה שלנו "מקצה עד קצה"

אכן הגדיר זאת זאב ז'בוטינסקי: "תעודת הציונות היא גאולת ישראל וארצו, תחיית ממלכתו ושפתו והשרשת קדשי תורתו בחיי האומה... הקמת המדינה העברית על יסודות החופש האזרחי ועקרוני הצדק ברוח תורת ישראל".

או ברוח המניפסט החשמונאי, בהכרזת המרד שלהם:

"אם אמנם יסורו כל עבדי המלך, גוי-גוי מאלהיו וישמעון להמיר את חוקות אבותיהם. לא כן אנכי ומשפחתי, כי לא נסור ימין ושמאל מאחרי חוקות אבותינו. חלילה לו לשוב ממצוות ה' אלוקינו ולהפר בריתו אתנו. לכן את דתי המלך לא נעשה ואת חוקותינו לא נמיר בחוקות המלך".

גם אז דרשו החזרת שטחים. כמה הדברים אקטואליים והם נשמעים כאילו נאמרים היום.

"והמלך אנטיוכוס בן דימטריוס (לא "הרשע" - אפיפנס או אפימנס) שלח ספרים מאיי הים אל שמעון הכהן נשיא ישראל ואל כל העם לאמור: המלך אנטיוכוס לשמעון כהן הגדול ולעם יהודה שלום... ועתה הנה הניחותי לך כל אשר הניחו המלכים לפני והכח בידך לעשות מטבעות זהב וכסף בארצך כנפשך. העיר ירושלים תהיה קודש וחפשית והערים הבצורות אשר בנית וכל כלי קרב אשר אספת יעמדו תחת ידיך... וישלח לו אחד מקרוביו, את אתינובוס לאמור לו: אתם לכדתם את יפו ואת גזר ואת המצודה אשר בירושלים והם ערי מלכותי. את גדולי הארץ השמותם ונחלתי שמתם לחרבה ועל ערי ממשלתי תשתררו. ועתה השיבו לי את הערים אשר לקחתם ואת כל תרומות הערים אשר הרימותם מחוץ לגבולי יהודה..."

מה דורשת סוריה דאז: "השיבו לי את הערים אשר לקחתם ואת כל תרומות הערים אשר הרימותם מחוץ לגבולות יהודה". מה משיב על כך שמעון - איזה סמליות בשם: שמעון החשמונאי ולא שמעון פרס:

"הארץ אשר שבנו לרשתה אחוזת אבותינו היא ואין לאיש זר חלק ונחלה בתוכה. כי אויבינו שדדו נחלתנו ויאחזו בה באוון ובעוול ועתה כי הצליח ה' את דרכנו לקחנו את נחלת אבותינו וישבנו בה".

אולי משום כך מצוות חנוכה היא להדליק בכל יום נר נוסף - "מוסיף והולך" לרמוז שאז - והיום - הנצחון גדל מיום ליום. תחילה ארץ ישראל הקטנה (בלי יפו.) לאחר מכן כבשנו את הגליל, לאחר מכן את ירושלים, יהודה ושומרון, הגולן והרצועה. מוסיף והולך!

אף גם זאת: יש לשים את הנר בחלון הבית או בפתח הדלת מבחוץ - "לפרסומי ניסא" - לפרסם את הנס, כדי שכל אחד ואחד יראה שאם נעמוד על שלנו, ככל אומה גאה, איש לא יקח מאתנו כי שלנו הארץ כולה, בכח זכותנו עליה! "כי לקחנו את נחלת אבותינו וישבנו בה".

גם בכך יש רמז. שמן שהיה בו ל"הדליק יום אחד" דלק ובער שמונה ימים. לומר: גם כאשר הנר המעט תוכל להאיר, הרבה למעלה מזה שסביור הנך שביכולתך להאיר.

צריך רק להאמין ולבטוח.

חנוכה חייב ללמדנו גאוה יהודית, אמונה יהודית, אחדות יהודית.

בכך ננצח!

"הפורשים"

מאת: דודו וייס - עורך "בדרכו"

רוני מילוא, מאיר שטרית, אסעד אסעד - זכרו את השמות. שלושה אלה מצטרפים לחבורה די גדולה ולא מכובדת של אנשים אשר נטלו מנדט שניתן להם ע"י בוחרי הליכוד והשתמשו בו בניגוד למצע התנועה כדי לקדם מאוויים אישיים.

בשנים האחרונות כבר היו לנו כמה וכמה כאלו, ודי אם אציין שמות כסבידור, ברמן, זייגרמן, שריר, מודעי וחבורתו.

כמעט תמיד היו אלו ח"כים מהחטיבה הליברלית לשעבר, חבורת טרמפיסטים שנכנסו בהמוניהם לכנסת ללא בקרה של מרכז הליכוד ומבלי שאיש ידע מהם דעותיהם הפוליטיות וזאת על חשבונם של מצביעי "הליכוד".

לאחר איחודו הסופי של הליכוד חשבנו לתומנו שסוף סוף נבחרה הנבחרת האידיאולוגית המתאימה ביותר לכנסת זו, ומכיוון שהליכוד הכניס הפעם רק 32 מנדטים יכולנו לצפות שהפעם יהיה לנו בכנסת גדעין קטן אך אידאולוגי ואמיתי אשר יאבק כגוף אחד למען שמירת ארץ ישראל.

השלישיה הזאת, אשר לא התנגדה להסכם הכניעה המחפיר של ממשלת השמאל עם רב המרצחים, ערפאת, אמנם לא שינתה את תוצאות ההצבעה אולם למספר המתנגדים להסכם היתה ודאי השפעה, הן על מהלכי יצחק רבין בעתיד, הן על הגיבוי שהפרלמנט נותן לו, הן על הציבור בישראל והן על דעת הקהל העולמית.

גרוע מזה, הצבעתם אף גרמה סדקים בתוך המחנה הלאומי והעלתה ספקות לגבי הצבעות דומות וחשובות יותר בעתיד הקרוב, וזאת שעה שהיה ידוע שדווקא במערך יש "סופרמרקט" של דעות.

דעותיו של רוני מילוא לגבי עזה אכן היו ידועות בעבר, אך לא ידענו שהוא כל כך שש להיפטר גם מיריחו. כמה אירוני הדבר, שהאיש שהיה כל כך מקורב לראשי בית"ר בשנים האחרונות, נתן בעצם את ידו להחלטה המורידה את האחזות "אלישע", פאר גרעיני הנח"ל של בית"ר בשנים האחרונות, וכל זאת בעבור ראשות עירית תי"א.

ובעצם, אם זו הנורמה בביתי"ר כיום, אז למה לא מגיע גם לו!

מאיר שטרית תמיד נתפס בעיני כטרמפיסט אידאולוגי שעלה לגדולה בליכוד על גבם של שכבות המצוקה.

כעת, לאחר הנפילה הגדולה של הליכוד בבחירות 92 בעיירות הפיתוח לטובת ש"ס והמערך, ולאחר שהליכוד צנח ל-32 מנדטים, שבאו מהגרעין האידאולוגי הקשה שלו, אפשר לשאול את מאיר שטרית: בעצם, בשם מי אתה מדבר! ומדוע בסקרים שנערכו לפני הפריימריס לראשות התנועה צפו לך בין אחוז לשלושה אחוזי תמיכה בלבד!

באשר לאסעד אסעד, כולנו כבר יכולים לנחש כיצד יצביע האיש אם חלילה תעמוד על הפרק נסיגה מהגולן (מסעדה, מגדל שמס...), ונשאלת השאלה, לשם מה בעצם צריכים אותו בליכוד! האם כדי שיצביע עם האופוזיציה בענייני תקציב, ועם הקואליציה בהכרעות על מסירת שטחי ארץ ישראל!

מסופקני אם נדוניית הקולות שהביא אסעד אכן שווה למנדט שקיבל מהליכוד בתמורה.

נסיון העבר הוכיח שכל "הפורשים" למיניהם, כלומר, אלו שהצביעו נגד הליכוד ברגעים חשובים וקריטיים מצאו את עצמם במוקדם או במאוחר מחוץ לכנסת. בוחרי הליכוד אינם טיפשים, ובבוא היום הם יזכרו למילוא, שטרית ואסעד את הצבעתם האומללה.

בית"רים משאירית הפליטה!

ותיקי בית"ר ומוזיאון הלוחמים והפרטיזנים מכינים ספר על פעילות בית"ר בשנים 1945-1948 ברחבי אירופה ובמחנות העקורים באוסטריה, איטליה, גרמניה ובקפריסין.

אנו פונים אל הבית"ריות והבית"רים ששהו באירופה בשנים הללו ונטלו חלק פעיל בהקמתה מחדש של בית"ר לאחר השואה, שעסקו בנושאי אירגון, חינוך, תרבות או בכל תחום אחר - בבקשה, למסור למערכת הספר יומנים, מסמכים, עדויות, צילומים וכל חומר רלבנטי הנמצא ברשותם, כדי להכלילם בספר (החומר יוחזר לבעליו לפי בקשתו).

במגמה לשחזר בעזרתכם תמונה נאמנה ככל האפשר של אותה תקופה מפוארת ולהנציחה, אנו מעוניינים בפרטים אודות המחנות והערים שבהם נוסדו ופעלו פלוגות בית"ר, קיני בית"ר הצעירה, סניפי הצה"ר, ברית ישורון, הכשרות, בת"ס מקצועיים; מתי הוקמו, מי עמד בראשם (שמות מפקדים, חברי מיפקדה, יושבי-ראש ונושאי תפקידים אחרים - נא לנקד).

את החומר יש למסור בהקדם במשרד מוזיאון הלוחמים והפרטיזנים, בית ז'בוטינסקי, רח' המלך ג'ורג' 38, תל-אביב (בימים א'-ה', בשעות 9-13), או לשלוח בדואר לת.ד. 23195 תל-אביב 61230. לבירורים נוספים בטל' 03-202492, בשעות המשרד.

בית"ר/ה!

לפניך ההזדמנות ששמך ופעילותך יונצחו בספר הנ"ל - אל תחמיץ/י אותה!

בברכת חג שמח,

המערכת

לתשומת לב הנהגת בית"ר

עתודת בוגרי בית"ר

מאת: אהרן הר-אבן

...אל תגידו כי איננו דם אבינו המכבי...

ז. ז'בוטינסקי

חלפו למעלה משנתיים ימים מאז מכהן הבית"רי יוסף שטיינר כיו"ר חטיבת ותיקי בית"ר. כידוע, נבחר יוסף שטיינר בהליך דמוקרטי-נקי מול מועמדו של הממסד הבית"רי, שלא זכה לאמון הותיקים. טבעי הדבר שהממסד הפגין מורת רוח.

בחירתו של יוסף כיו"ר היתה פועל יוצא מאי-שביעות רצונם של בוגרי בית"ר מהמימסד הבית"רי, שראה בחטיבה גורם שולי ורדום שאינו ראוי לתשומת לב והתיחסות מעבר למס שפתיים, וככל שיישאר רדום - מוטב.

המפנה שחל העלה את החטיבה למעמד ודרגת פעילות שכמוה לא היתה מאז קום המדינה.

יקיצתה של החטיבה, על בוגריה, שיבשה את השאננות והשלוה במימסד הבית"רי. במקום להבין ולהתיישר עם החטיבה, נערך המימסד להתמודדות עם החטיבה והיו"ר שלה, החל משימוש בארגומנטים פורמליים, וכלה בשיטות שלא הדרי לפרטם כאן. למרבה הצער המאבק הלך והחריף וגרם לא מעט נזק לתדמיתה של תנועת בית"ר.

הנסיונות שנעשו לגשר בין החטיבה לבין הנהגת בית"ר, ע"מ ליצור תנאים לשיתוף פעולה העלו חרס. נוצר מצב מביך כתוצאה מעמדתה של הנהגת בית"ר.

מזל יש לחטיבה שבראשה עומד יוסף שטיינר, אשר בכושרו הארגוני, יוזמתו ומירצו, התגבר על הקשיים והמכשולים שהערים עליו המימסד הבית"רי. הוא הצליח להחיות את החטיבה, ולבנות נרעין פעיל, לגייס משאבים ולהניע חברים לעשות רבות למען תנועת בית"ר. וכל זאת ללא כל סיוע כספי או ארגוני מהנהגת בית"ר, המחוייבת לכך עפ"י חוקת בית"ר.

ככל שנבר המאבק כן גברה הפעילות של החטיבה. זרם הבוגרים שהצטרפו לחטיבה הלך וגבר. תרמו לכך גם הכנסים שקיימה החטיבה, בהם השתתפו מאות רבות בכל כנס, רבים מהם הביעו רצונם ליטול חלק בהוויה הבית"רית, לתרום להרחבת השורות במיוחד בימים אלה.

גולת הכותרת של החטיבה הינה הבטאון "בדרכו" אשר הופיע שמונה פעמים. בימים אלה הולכת ונשלמת עריכתה של החוברת מס. 9. ותופיע בדצמבר 1993, לקראת שנת ה-70 ליסוד בית"ר.

פרשת נפילתה של העיר העתיקה בירושלים במלחמת העצמאות לא נודעה גם לאחר שחוררה בידי צה"ל במלחמת ששת-הימים. במיוחד עורר עניין "מבצע קדם" (17 ביולי 1948) - כיבוש העיר העתיקה, שבו גם נטלו חלק כוחות הארגון הצבאי הלאומי.

בספר שיצא לאחרונה על-ידי אחד ממפקדי האצ"ל בירושלים יהודה ("ינמרוד") לפידות, "על חומותיך - זכרונות לוחם אצ"ל" (משרד הבטחון - ההוצאה לאור, תשנ"ב-1992, 384 עמ') נכתב: "מבצע קדם" לא נכשל, כי מלכתחילה לא נועד לכיבוש העיר העתיקה! היתה זו אחיזת-עיניים, שתוכננה היטב על-ידי (דוד) שאלתיאל. הרעיון של מבצע "קדם" לא נולד אלא כדי לפתות את האצ"ל למבצע משותף, כביכול, ולמנוע ממנו על-ידי כך פעולה עצמאית לכיבוש העיר העתיקה".

גילוי זה, כמו גילויים אחרים, נחשפים לראשונה בספרו של פרופ' יהודה לפידות. לדבריו, "גורל העיר העתיקה נחרץ לא בגלל חולשה צבאית, אלא בגלל החלטתו המדינית של (דוד) בן גוריון לחלק את ירושלים: העיר המזרחית - לערבים, והעיר המערבית - ליהודים".

המחבר מבסס דבריו אלה על שיחה שניהלו ערב "מבצע סיני" ("מבצע קדש") ראש הממשלה ושר הבטחון דוד בן גוריון ורמטכ"ל צה"ל רא"ל משה דיין. זה, האחרון, העלה במהלך אותה שיחה את פרשת נפילתה של העיר העתיקה במערכת ירושלים תש"ח. משה דיין היה סבור כי אפשר היה לשחרר את העיר העתיקה של ירושלים במלחמת העצמאות בסיבה שחלק זה של העיר נותר בידי האוייב הירדני טמונה בכך שלא נעקשנו במידה הדרושה. בעניין זה היה בן גוריון תמים דעות עמו ואמר: "...אני יודע למה לא לקחנו את ירושלים, לא מפני שלא היה לנו כוח..." סתם, ולא פירש.

ואכן, לימים הגדיר בן גוריון עצמו מחדל זה כ"בכיה לדורות". אולם לא חלפו אלא תשע עשרה שנים, ונבולות "שביתת הנשק" שבקו חיים. ביום הראשון למלחמת ששת הימים יצא צה"ל להדוף את התקפת הלגיון הערבי על ירושלים העברית, ולא חלפו אלא שלושה ימים ובירת הנצח החצויה והשסועה של עם ישראל אוחדה.

באותם ימים גורליים כיהן מנחם בגין, מי שהיה מפקד האצ"ל בתקופת המרד, כשר בממשלת הליכוד הלאומי, והוא אשר יזם את הדיון ההיסטורי בממשלה, שבסופו נתקבלה ההחלטה להורות לצה"ל לשחרר את העיר העתיקה של ירושלים, החלטה שנתקבלה ברוב של קול אחד!

המערכה על ירושלים בתש"ח, וחלקו של האצ"ל במערכה זו מתוארים בספר זה ממקור ראשון. המחבר השתתף במבצע כיבוש הכפר דיר יאסין על-ידי כוחות אצ"ל ולח"י כסגן מפקד הכוח, ופיקד על פלוגת לוחמי האצ"ל בבלימת הצבא המצרי בגזרת קיבוץ רמת רחל.

ספר מעניין ומעורר שאלות, בו משולב סיפור-חיים מרתק של המחבר על רקע תקופתו. אכן צדק מנחם בגין, שציין בדברי הקדמתו כי "ראוי הספר הזה שיקראו בו רבים, בייחוד מן הדור הצעיר ויידעו את פרשיות הגבורה של הלוחמים למען תקומת ישראל".

חג חנוכה שמח
לכל בית ישראל

ברכות מיוחדות לכל חברי המחנה הלאומי ולותיקי בית"ר. **חיזקו ואימצו!**

אליעזר שוסטק

חג אורים שמח

לכל עם ישראל
ולכל הביתר"ים
חיזקו ואימצו במאבקכם
על ארץ ישראל

ארנה וצבי אדמון (רוט)

גורל ירושלים בתש"ח נחרץ טרם קרב

מאת: יוסף קיסטר

ההסטוריה תשפוט אתכם...

מתוך נאומה של ח"כ נעמי בלומנטל בנושא הסכם הכניעה שנחתם בין ממשלת ישראל לאש"ף.

...אני לא מדברת על הדמעות שזלגו ולא על הדם שנשפך. את אלה אנחנו כבר בכינו ולעולם לא נשכח, זה לא העבר שמכה בנו והזכרון שלא יימח, זאת איננה הנקמה וזאת לא משיחיות. זאת גם איננה אמונת שווא, ואולי כפי שמכנים אותה אידיאולוגיה שעבר זמנה. זה הכאב וזאת הדאגה והפחד מפני ההונאה הגדולה.

אנחנו כמהים לשלום, לרוגע, לימים של עדנה, אנחנו איננו איזה מין ימין פנאטי צרחני, קיצוני שארץ-ישראל חשובה לו מחייו ומילדיו. אנחנו רק חושבים, מעמיקים, מתלבטים, תוהים ומהססים האם זו באמת הדרך, האין בלתה, אני בוחנת את חברי מן השמאל, כל כך בטוחים, כל כך שאננים, מאושרים, חלום חייכם התגשם. הצלחתם לבנות לערבים תושבי ישייע מדינה משלהם, כל הכבוד להישג, אתם ששמעתיכם כבר מתווכחים ביניכם מי יהיה שר הבריאות במדינת פלשתין בוודאי כבר עוזרים להם ומלמדים אותם ומתווים להם את הדרך איך לשפר את בתי הספר שלהם ואת המוסדות, איך לזרוע ולהשקות, וכמובן, את רזי התחיקה ומערכות השלטון, הלא יד ביד אתם עם המרצחים צועדים שבעי נצחון. אני אינני אומרת שאתם בוגדים במדינה שלכם. אני רק אומרת שחשובה לכם יותר המדינה החדשה שבדרך ואשר בעצם כבר קמה, מדינת פלשתין.

וזה לא משום שאתם רודפי צדק או שוחרי שלום, זה רק משום שאתם סלון אינטלקטואלים, מורמים מעם, שחצנים, שונאי מתיישבים ולאומיות יהודית, ורק מתעניינים במה שיאמרו הגויים. כבר היו לנו כמותכם בהיסטוריה היהודית, אך הלקח של דרכם היה מר ונמהר.

ומפני חילוניות היום, להבדיל מקדושת היום, והסרקאזם האליטיסטי בו אתם ניחנים. לא אדבר על התוצאות, על המשרפות. אני רואה אתכם ואני מתביישת בכם, רודפי שלום מזוייפים. לא את הצדק אתם מחפשים, אחרת לא הייתם פועלים במועל יד, ללא היסוס, ביהירות, להקמת מדינה ערבית נוספת.

האם אין די מדינות ערביות באזורנו? אותה תרבות, אותה דת, אותה יישות, אותן אמונות, אותה שפה, ומה ההבדל בין ערבי פלשתיני החי בירדן וערבי פלשתיני החי בחברון? שום הבדל. הם פשוט רצו עוד מדינה, ולמה לא. עוד סכינים, עוד טרור, עוד שנאה, עוד משגרים, עוד קטיושות, עוד בקבוקי תבערה, וזאת רק ההתחלה. ארסנל הנשק האמיתי מצוי עדיין במזרח.

לא, זה לא יגמר. גם אף אחד לא הבטיח בדיוק שזה יפסק. זה רק יגיע מעמדות פתיחה נוחות יותר.

קומו חברי מן השמאל, ריקדו עם אחיכם לקול תרועות הנצחון, עימדו דום לכבוד ההמנון הפלשתיני, הניפו את הדגל שחור אדום ירוק. אלה הם חבריכם האמיתיים, כי לנו אתם בזים. אנחנו איננו אחים לכם, אנחנו זרים לכם בשל החששות המקננים בנו, בשל הספקות, בשל כמיהתנו האמיתית לשלום שבאזניכם מצלצלת כקריאת מלחמה, בשל דבקותנו בארץ הזאת האחת והיחידה לנו. הארץ האהובה עלינו, שבדמים ובסבל אלפיים שנות הגענו אליה ובנינו אותה. ועל כך כבר אמר דוד בן-גוריון "אם בנוסחה שלכם אתם רוצים לקבוע את שוויון ערכה של הארץ לגבי היהודים והערבים, הרי שוב אתם מחטיאים את העיקר ומסלפים את האמת.

רק רסיס אחד של העם הערבי יושב בארץ ישראל וקשור בה, מה שאין כך ביחס לעם היהודי. בשביל האומה היהודית כולה זוהי הארץ האחת והיחידה אשר גורלה ועתידה ההיסטורי קשור בה בתור אומה, רק בארץ זו היא יכולה לחדש ולקיים את חייה העצמיים, את משקה הלאומי ותרבותה המיוחדת. רק פה היא יכולה לקיים את קוממיותה וחירותה הממלכתית. וכל מי שמטשטש אמת זו, את נפש האומה הוא קובע".

אתם איננם רוצים לראות אותנו, איננכם רוצים לראות את האמת, ללמוד מן ההיסטוריה, איננכם רוצים לשמוע אותנו להרגיש אותנו. כי אנחנו לכם המראה, ראי המציאות, השתקפות הספקות, המחשבה השנייה.

אבל אתם איננכם רוצים להביט בעצמכם, לראות את עצמכם בראי, להסתכל לעצמכם בעיניים, שמא יצוצו ספקות, שמא תעלינה שאלות, אולי כמה נקודות מעורפלות בהסכם, אולי איזו אי בהירות שתבהיר לכם את הסכנה. רכבת מתקפת השלום דוהרת קדימה, אין זמן לתחנות, אין בהירות שתבהיר לכם את הסכנה. רכבת מתקפת השלום דוהרת קדימה, אין זמן להצבעות, למשאל-עם, לבחירות, כי מהי דמוקרטיה אל מול השלום, ומהו העם היהודי אל מול "העולם" שנעשה לערבים. רוצו אל מדשאות האדונים, אל לחיצות הידיים עם רבי המרצחים, דהרו אל הקוקטלים רווי הנסך והשמפניה, אוצו אל המטוסים, אל החיים הקלים, עצמו את העיניים, אטמו את האוזניים, השילו מאחוריכם את הציונות את האידיאלים והערכים אשר בהשראתם בנינו את הארץ הזאת. כי בלא חזון יפרע עם, ובלא אמונה נימח, והלוואי שאתבדה.

נא שימו לב להזמנה לערב החגיגי בעמוד 1

בעמ' 15 דיווח על משלחת ותיקי בית"ר בהונגריה

בית"רים! צאו מן המחבואים

מאת: יוסי פרנקל

תוצאות הבחירות לרשויות המקומיות ב-2 בנובמבר האחרון העלו חיוך מאולץ על פניהם של ראשי ה"ליכוד" אך שמחה זו עלולה להתברר כמוקדמת מדי. אף עמדה פוליטית אחת לא עמדה למבחן הבוחר. אף כי הצהרותיהם של הצמד המוביל פרס-רבין בדבר המשמעות הפוליטית של ההצבעה, דחפה רבים מן המצביעים, בעיקר בירושלים, להצביע "ליכוד", היה זה נצחונם האישי של המתמודדים עצמם.

ה"ליכוד" נהנה תמיד מרוב יחסי בירושלים ורק אישיותו של טדי קולק מנעה את נפילת העיר בידיו בשנים עברו. תל אביב, לעומת זאת, הגיבה בשיעור הצבעה נמוך מאוד ובחרה ברוני מילוא, פוליטיקאי שנון, שהכריז "עזה תחילה" ויצר לעצמו תדמית א-פוליטית. רוב חברי המועצה בתל אביב נמנים על ה"עבודה" ושמאלה ממנה, ואילו רשימת ה"ליכוד", שאינה מצטיינת באישים בעלי שיעור קומה, הוכתה מכה קשה.

באם ינוח ה"ליכוד" על זרי הדפנה המפוקפקים שלו, באם יניח לפרי הביאושים של האינדיבידואליזם העקר, הכוחנות הממאירה והבוזות המעליבה לאכול כל חלקה טובה בנחלתו, באם לא יתעשת ויחזור לכור מחצבתו הלאומי - לא רק עתידו אלא גם גורל ארץ ישראל כולה ניצב בספקנה.

איני רואה כיום שום חוט שידרה רציני שיכול לעמוס עליו את המחנה הלאומי של זאב ז'בוטינסקי ותלמידי-תלמידיו. זו היא שעת המבחן שלכם. בית"רים! צאו מן המחבואים. רק אתם, שיש לכם אהבה יוקדת ונוקבת לקצב ולהד בנכסי הרוח של בית"ר, יכולים להחזיר למחנה הלאומי את שפת התוכחה ושפת "נחמו נחמו עמי", שפתם של משוררים - מחוקקים, נביאים וגיבורי תהילה. רק אתם יכולים להתמודד מול התרבות השינקינאית העלובה, שמזינה את תעלות הביוב של "שלום עכשיו" והופכת את הפטריוטיות למלה מגונה.

העונש על ההסתאבות - אש"פ

העונש של הליכוד על מריבותיו הפנימיות ועל הסתאבותו בשלטון התבטא בהחזרת ציוד. לא נורא. אף אחד משרי הליכוד לשעבר לא קיבל "וולוו" בירושה ולא נולד עם פלאפון במיטה אבל העונש שלנו הוא המו"מ עם רוצחי אש"פ ומכירת החיסול של ארץ ישראל. על כך איני סולח להנהגת ה"ליכוד".

הגשם בושש לבוא ובכל זאת השמים מעוננים ומתפוצצים מברקים. לראשונה בתולדות הציונות, מוותרת ממשלה יהודית על נשמת אפה ומנסה לארגן מעין "נסיגת כבוד", לא רק ממה שהטיפו לו תלמידי ז'בוטינסקי אלא גם ממה שלחמו עליו חסידי בן גוריון. אף כי היה ויכוח מר וקשה בין הצדדים, הוא נסב על הטקטיקה ולא על האסטרטגיה. אלה גם אלה הסכימו, שארץ ישראל היא ביתו של העם היהודי ושאין מקום לחלוקה נוספת של הארץ ולהקמת מדינה ערבית שניה בצידה של ירדן.

לא עוד. ההסכמה נופצה בין הירידים הפוליטיים והשטן מנכח לו בצד, כאילו צדקו טוינבי והסטוריונים אנטישמיים אחרים, שטענו כי היהדות היא דת והיהודים אינם ראויים למדינה משלהם.

ממשלת ישראל נבחרה על גלי תעמולה של "מושחתים נמאסתם" אך היא בגדה בבוחרים התמימים, שנתנו לה את הרוב הזעום. רגש הכניעה ותסביך הנחלות משולבים בכל צעדיה הפוליטיים.

איני משוכנע שרוב הציבור בארץ מתנגד למה שזוייף כ"תהליך שלום" וזאת, למרות ההפגנות הסוערות בירושלים. סימני העייפות מן ה"אינתיפאדה" והצלחת הסגר על ה"שטחים", יצרו תחושה בקרב רבים, שיש להיפרד מרצועת עזה ומיהודה ושומרון. גם בהזדהות עם רמת הגולן חלו בקיעים. "שלום על השטחים" זועקים ה"סטיקרים" על זגוגיות המכוניות בצפון ת"א, אותו צפון שהעניק לרוני מילוא את הניצחון.

מירוץ האמוק אחר הפקרת ארץ ישראל מושפע גם מן ההבטחות המפליגות של המימסד הקלינטוני. כלכלנים כבר עושים חשבון כמה מליוני דולרים יוזרמו לאיזור, לא רק כדי לשקם את "הכלכלה הפלשטינית" אלא גם לתת לישראלים תחושה של רווחה כלכלית איתנה. הסעודים יבואו לכאן, בין קפיצה אחת ל"קזינו" בלונדון לבין קפיצה שניה לבית זונות בפריז כדי להלביש עור ונידים על חזון העצמות השבורות של שר החוץ.

אנו עלולים לעמוד בפני עידן-שפע, שלא ידענו קודם לכן, גם אם הוא זמני. שערי הבורסה יקיעו שחקים ויצליחו להאפיל על הלחישות הארסיות של המואזינים במסגדי ירושלים המזרחית, שכם וג'נין, שמקומם של היהודים הוא מעבר לקו הכחול של הים...

הפוליטיקה הערבית הערמומית הצטיינה מאז ומתמיד בסבלנות של ברזל אבל עד שהאמת תתגלה בכל מערומיה, עלולה ממשלת ישראל ללכת למשאל עם או לבחירות ואפילו לזכות בהן. רווחה כלכלית מדומה והעדר חוסן נפשי בקרב הציבור הישראלי המדושן והעייף, יכולים לפעול לטובת הרעיון המבחיל של "אבקואציה בהסכם". גם ב"ליכוד" כבר נשמעו קולות, שמצדדים ברעיון.

אש"פ לא ישמוט החבל

מנהיגי הכנופיות הערביות למדו את הלקח מן העבר ולא יחזרו על טעויות אבותיהם. הנהגת אש"פ תתמקח עם ממשלת ישראל אך לא תשמוט את החבל שנזרק לה, לאחר שכבר היתה מוטלת על הקרשים כמעט בלא רוח חיים.

רק המחנה הלאומי יכול וחייב לצאת למאבק עד אין קץ בכל הדרכים הלגטימיות אך כאן גם שורש הבעיה. כל עוד ה"אינדיבידואליסמוס", אם להשתמש במלה מבוזה על ידי ראש בית"ר או רוח ה"פריימריס", אם להשתמש במונח בן-זמננו, שולטת בליכוד ובמוסדותיו, קשה להפוך את רעיונות השרות וההקרבה למשמעותיים. אף כי האינסטינקט הטבעי לארץ ישראל, עדיין קושר את לבבות המחנה הלאומי, לא נעשה דבר, גם במשך שנות השלטון הארוכות של הליכוד, כדי להשקותו במימיה המפכים של התרבות הלאומית.

לא תרבות של דרך-ארץ, לא תרבות שלטון ולא מחוייבות למורשת הסטורית קשרו את הפלגים ניצים ב"ליכוד" אלא מאבק על שררה ואדנות בסגנון חמולות אפדנדיות, שנקלט היטב בבחירות ל"פריימריס". ורק לדוגמה: מי שקפץ על הבמה בכנוס מרכז ה"לכוד" לפני שנים אחדות והרים יד על ראש ממשלת ישראל יצחק שמיר, משמש כיום כמ"מ ראש ה"ליכוד" בעירית תל-אביב.

"כי צו בית"ר הוא הד לצו ליבי" כתב זאב ז'בוטינסקי ובעיני רוחו, לא ראה את הסיסמאות האישיות המבוזות ואת האליפות של ה"אגו" האישי אלא את משמעת הברזל מרצון שהיא החרות האמיתית. אחדות אמיתית עוברת ומתחשלת בכוח הרצון הקולקטיבי והאידאה. כך האמין ז'בוטינסקי, כך מאמינים אנחנו.

תנועת בית"ר מי שהיתה צריכה להזרים דור המשך לשורות הליכוד, כשלה ואינה קיימת על המפה, למעט אצטדיון "טדי" בירושלים. המתיישבים ביהודה, בשומרון ובגוש קטיף אינם שלה ותורתו של הרב קוק ולא תורת ז'בוטינסקי היא המדברת מגרונם. בפעם האחרונה שראיתי בית"רים במדים (למען האמת מדים מגוחכים), היה זה בבחירות לשביעיות ב"ליכוד", כאשר חילקו "סטיקרים" עבור מועמדיהם לכנסת.

אבל קיים המחנה הגדול והעצום של ותיקי בית"ר ובוגרי בית"ר בארץ ישראל בשנות החמישים, הששים והשבעים, המחנה שיכול וחייב להתגייס לטובת האידאה הטהורה של השרות הלאומי והממלכתי.

להצית אש בלבבות

הדבק הרעיוני, שמאחד את בוגרי בית"ר לדורותיהם חזק מכל ה"סטיקרים", קבלני הקולות ומומחי הבחירות. הוא יכול להצית אש בלבבות. הוא יכול להחזיר את האמונה. הוא יכול להוביל את המחנה הלאומי, שהרבי מלובביץ' מעניק לו את ברכתו אך מנהיגיו הרוחניים הם הרצל וז'בוטינסקי.

יש מי שרואה במדינת ישראל עוד טלאי במפת הגלובוס המרופטת ויש מי שרואה בה אומה עברית חדשה משוללת תכונות הגיטו - אמיצה, נאה ואחראית לעתידה אך גם מי שתורמת לאנושות ערכי מוסר נעלים וקדושת חיי אדם. "ציונות רוממה" קרא זאב ז'בוטינסקי לחזונו, שכמעט התנדף ב"דילים" הפנימיים ב"ליכוד" ובאימוץ התכסיסים המקיאווליסטיים.

לא בנעליו של ראש בית"ר נלך אלא בדרכו - צופנים את צו ההדר, "יהיר בפני שרים, ענו לעומת בן עניי", וקורעים קורי חלום-נדף".

כי לאמת שלנו, שלמות המולדת, אחדות העם וצדק חברתי, אין שום מחיר שבעולם והיא גם תנצח בריב ההסטורי עם ה"עכשוויזים" האופנתי ובר-החלוף.

אקטואלית

מאת: יצחק בן-יעקב

נציגינו בסוכנות היהודית

בחודשים האחרונים אנו עדים לכרסום אדיר במעמדה של הסוכנות היהודית בדעת הקהל הישראלית ויהדות העולם. וכל זאת לאור כשלונו של היו"ר, מר שמחה דיניץ, לעמוד במבחנים הציבוריים של "טוהר מידות".

יותר מתמיד חרתה תנועת החרות ובית"ר על דגלה את טוהר המידות הציבורי ובקנאות בלתי מתפשרת "מלאכותית" לכשלעצמה ניסתה לשמרו. אבדן השלטון, בבחירות האחרונות, נבע לא מעט מאבדן טוהר מידות זה ועתה אנו עדים לשתיקה מוחלטת של סיעה שלמה בכל המתרחש בסוכנות. האם שתיקה זו מהווה שותפות לפשע?

האם נציגי התנועה בסוכנות היו בין הנהנים משיטות פסולות ועל כך שתיקתם?

איך יתכן שסיעה שלמה נזרה על עצמה שתיקה ולא משמיעה את קולה לגופו של ענין. משום מה ניתן לנו להבין, בתחקיר קצר, שראש הסיעה של התנועה בסוכנות משתף פעולה מלא עם היו"ר ומשמש לו כסות קבועה לכל נושא.

האם זה תפקידו של נציג התנועה בסוכנות?

יש לקרוא לסדר דחוף את נציגי התנועה בסוכנות ולחייבם להוקיע את הקורה שם ולהדגיש את נקיון כפיהם בכל הקשור לשחיתות שפשתה במערכת זו.

* * *

כפר הנוער יוהנה ז'בוטינסקי - בי"ס שנתי למדריכי בית"ר.

תנועה הנוער בית"ר חייבת לעבור שידוד מערכות והתרחבות מקצועית. ארחת משמורות הטבע היפות ביותר של המערכת התנועתית מצויה בבאר-יעקב בהשגחתו של בית"רי יקר וותיק, מר פתחיה שמיר. אני משוכנע שהוא לא יתנגד להקמת בי"ס למדריכים של בית"ר, בכפר הנוער, בקורס שנתי של 50-60 מדריכים שיבואו מכל חלקי הארץ ויקבלו תעודת הסמכה של משרד החינוך, עם סיום הקורס. כך ניתן יהיה להכשיר מדריכים למועזים השונים ברחבי הארץ שיהיו בעלי קו עבודה אחיד וכפר הנוער יוכל להנות מכח אדם שידריך באופן מעשי את חניכי הכפר (בצד הפרקטי היום-יומי).

תוספת כח של מחזורים ראשונים של בוגרי קורסי מדריכים אלו יכולה לשמש מנוף כביר להתפתחותה של בית"ר לתנועת נוער אמינה וערכית ושומה על מנהיגות בית"ר העכשוית לחשוב בכיוון כזה שיביא סיכוי להרחבת שורות התנועה בתקופה כל כך חשובה למדינה ולעם ישראל.

אגב, בהקשר לנושא הבית"רי יש להתריע על כך שפעמיים בתקופת היותו ראש ההנהגה העולמית הנבחר, הפר הביתי"רי מר הרצל מקוב את שליחותו בכך שביכר קריירה אישית על עבודת שליחותו בבית"ר. פעם בעברו למשרד ראש הממשלה ועתה בנסיעתו לשליחות (לא תנועתית!) לקנדה.

בית"ר חייבת להפסיק לשמש חממה לעסקנים וחייבת להיות חממה למנהיגים אמיתיים וערכיים.

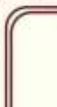

עיריית אשדוד

לכל תושבי אשדוד,
לוותיקי בית"ר
ולכל עם ישראל-

חג שמח!

צילקר צבי

ראש העיר

מועצה מקומית ראש העין

בסימן חג המכפים

נמשיך לחזק את שרשי וערכי עם-ישראל בארץ מולדתו
ברכות חמות לוותיקי בית"ר
לתושבי ראש-העין
ולכל עם ישראל

יגאל יוסף

ראש המועצה

מועצה מקומית מטולה

חג שמח לכל בית ישראל!

יוסי גולדברג

ראש המועצה

יו"ר פורום קו העימות

ריגה - מולדת בית"ר

מאת: מוסקה שטיין

טוב לדעת ולהזכר בימי "הבראשית" של הקמת הסניף הארצי הראשון של בית"ר העולמית. עצם הזכרת שמות המייסדים הראשוניים, מוסיפים עוצמה, חן וכבוד לעיר בה נוסדה בית"ר. זכות הראשוניות נשמרת לדורות. במרוצת השנים הפכה בית"ר לתנועת הנוער הטרום-ממלכתית בתפוצות וחלפו לפחות 3 דורות של קומץ צעירים נלהבים - 43 חברים שחלמו, לחמו למען החשת הקמתה של מדינת היהודים בארץ-ישראל ואשר היתה "בבת-עינו" של ז'בוטינסקי. מתמעטים והולכים לעולמם ותיקיה ועצם תיאור אוטונטי של יסודה של בית"ר לטביה והזכרת שמותיהם של ראשוניה וראשיה המה בבחינת עידוד וחיזוק מעמדנו כתנועה מובילה ברחבי תבל ובישראל, על לוחמיה ופעיליה הבולטים. עמוקים השרשים שהניבה תנועת המונים, גבורים, חלוצים ומגשימי תורתו של ר"ב בימינו. ללכת "בדרכו" ולשאוף להגשמת מורשתו הניצחת היא לכשעצמה זכות גדולה. בית"ר מצאה את הקשר הטבעי להיות החוליה המקשרת בין דורות העבר הרחוק והעתיד המיוחל. בית"ר הצמיחה ענפים פוריים בתחום החינוך הלאומי, תרבותה, הכשרותיה הצבאיים, המקצועיים והחקלאיים.

הבית"רים "כתבו" בגופם ובחילם פרקי הסטוריה להתחדשות לאומית, גזע מחודש ומתנועה חינוכית הפכה במרוצת השנים לתנועה מגשימה, לוחמת, חלוצית בפלוגות הגיוס שלה והפכה לעמוד התווך של התנועה הפוליטית-הצה"ר. האמונה והנאמנות לרעיון, ל"חד-נס", המשמעת הפיקודית, המשטר ואורח החיים האידיאליסטי שחרתה על דגלה: ציות, הדר ותגר הקיים בנדר הבית"רי.

כבר במאי 1923 הזמין ד"ר יעקב הופמן נציגים של 4 חוגים מבתי הספר העבריים, האידיש וגרמנית על מנת להקים מסגרת ארגונית ליסודה של הסתדרות נוער מאוחדת והכין את הקרקע לבקורו הראשון של ז'בוטינסקי בריגה, שם הרצה לראשונה ב-23 לדצמבר 1923 במועדון הקורפורציה "חשמונאי" - והנושא: "היהודים ומיליטריזם" הרצאה זו וההתארגנות סביבה יצרה את "האקלים" הנוח להקמתה של התנועה. ז'בו פרסם אז את המאמר "אני מאמין" בו הגדיר לראשונה את עיקרי מהותה של התנועה: לגיוניזם וחלוציות. ד"ר הופמן - "הזקן" שבחבורה יחד עם קומץ קטן הניפו את הדגל ברמה בקרב הנוער העברי הכמה לציון והפך כעוזרו הראשי של ז'בוטינסקי ובכינוס העולמי הראשון בדנציג נבחר לשמש כשופט בית"ר, תפקיד אותו מילא עד פטירתו.

בגרעין הראשון היו "אז" החברים: ד"ר י. הופמן א. פרופס, מרדכי הלשטיין (החשמונאי) משה יואלסון, גרשון נמוז, נתן מיכלין, סוזאייב, מאיר גרין, ב. לובוצקי ואחרים. היו כבר אז כמה גרעינים מאורגנים מזערים - "בית רימון", "קדימה", "תל-חי" ובינואר 1924 התכנסו נציגיו לראשונה לדון בדבר איחוד מלא של הגרעינים ויסודה של תנועת נוער ע"ש טרומפלדור שהפכה להיות בית"ר. היו אלה 43 ראשונים שהיוו את נבחרת הנוער וחלקם שמשו כחברים "בועד הראשים" המאוחד. במפגש זה בחרו באהרון פרופס לנשיא "ועד הראשים" ותוך השנה נבחר להיות נציבה הראשון של בית"ר לטביה וכעבור שנים נשלח לשמש נציבה של בית"ר פולין. משה יואלסון המשפטן, היה המחנך האידיאולוגי, עורך "משואות" הבטאון של בית"ר ו"המדינה" שבא במקום הירחון הקודם. מאיר גרין ייצג את קבוצת "מנורה" שיזמה את ההתקשרות עם בית"ר "האוסטרלית" בארץ-ישראל. לאחר זמן די קצר הצטרף גם בנימין לובוצקי ל"ועד הראשים" וסייע רבות לעיצוב דמותה של בית"ר לטביה ובמרוצת השנים נהיה לנושא דברה של בית"ר בשערי הרבים ברחבי עולם ונתמנה כמזכיר הכללי של שלטון בית"ר העולמית שמושבה - פריס. כן הצטרף במהרה אריה דיסנציק המארגן הדינמי, "הביצועיסט" למוסדות התנועה והחליף את לובוצקי כמזכיר שלטון בית"ר.

קריאת התנועה ע"ש תרומפלדור מייחסים בצדק להרצאתו הנלהבת של ז'בו בעברית רהוטה בבקוריו בריגה שערך בגמנסיה העברית, בה העלה את דמותו של גבור תל-חי לא רק מבחינת הגבורה והעמידה הזקופה של חלוץ הוגה, המסוגל לכל מלאכה ולכל תפקיד בשרות הלאומי שבא לידי ביטוי. רשת פלוגות הגיוס של בית"ר על בסיס של שרות חובה דו-שנתי). דב הר-לב, רימשן, הלל צור שעלה לביה"ס החקלאי מקוה-ישראל ואח"כ שימש כמנהל המח של השרות הבית"רי, ע. ינגס, מ. זליקוביץ ואחרים.

ראשוני עולי בית"ר לטביה הקימו בארץ את קבוצת "מנורה", שתחילתה בבנימינה, פרדס חנה והיוותה את כור ההיתוך לתנועת העבודה הלאומית.

בשנת 1926 הפך "ועד הראשים" למרכז העולמי הראשון של בית"ר. התחילו לקום סניפים ארציים ברחבי תבל וכבר בכינוס העולמי הראשון בדנציג בשנת 1931 נקבעו העקרונות, הנדר, התקנון, פלוגות הגיוס, חובת העליה ארצה.

שרידי בית"ר לטביה ערש בית"ר העולמית מצדיעים היום, על היצירה המופלאה ששמה בית"ר.

ראש בית"ר זאב ז'בוטינסקי עם הביתר"י הראשון אהרון צבי פרופס

דמעה על קבר רענן

לד"ר שרה אורן שאיננה

...."היתה אחת מלינה - וגם היא איננה", וכך הולך ומתמעט דור הראשונים, מאבני היסוד. יש אומרים, כי למעלה במרומים, ישנם הרבה יותר ידידים מאשר גלי אדמות, והיא, שרה שלנו, תהיה לנו מליצת-יושר לבאים אחריה.

משחר נעוריה - ילדה יפה, חיננית ומחוננת וחכמה; מזיגה נפלאה של הגיון ורגש. בגימנסיה העברית בריגה מהתלמידות המצטיינות בכל והתברכה בידע רב-גווני.

לבית"ר הצטרפה, מתוך הכרה בהיותה בת 14 ומהר קלטה את משנתו של ז'בוטינסקי ובאמונתה ובנאמנותה התמידה עד ליום מותה. סוד מחלתה לקחה עמה לקבר.

ב-1935 כשלמדה רפואה באיטליה בקרה ביוזמתה בארץ, בראש-פינה, וקלטה מהר את הישראליות בנפשה ושאפה בכל מאודה להגיע במהרה ארצה עם סיום לימודיה. בינתיים פרצה מלחמת העולם השניה וחלו נדודיה ברחבי רוסיה; רבות סבלה, אך ידעה להתגבר על כל הקשיים. נישאה לבחיר ליבה וחזרו לריגה.

כאן בריגה, החל המאבק לקבלת היתר יציאה, ולא פסק עד לעליתם ארצה, יחד עם בעלה הפרופ. אהרן פינוס-אורן.

חרוצה, נמרצת בעלת אינטליגנציה וידע רב בספרות ואמנות, מוסיקה ומה לא! אך משימתה העיקרית - להיות לעזר לזולת.

מאז התאלמנה מצאה ניחומים בעבודתה בקופ"ח לאומית ואכן כולם העריצוה ואהבוה על טוב ליבה ויחסה החם לא רק לעולים מחבר העמים אלא ל"עמך".

הקדישה גם הרבה מזמנה בקליטתם של העולים החדשים.

פעילותה ההתנדבותית אצל הפרופ. הראל היתה טבעית והיתה מהעוזרות הבכירות שלו.

התמידה בתפקידה כיו"ר ועד "ארגון יוצאי בית"ר לטביה ואסתוניה" וכאן הרגישה עצמה בבית. במפגשים, מסיבות וטיולים שמשה כמנצחת על "תזמורת" מנוסה ותוססת. "מרכז" האירועים החברתיים היתה, ואירחה בביתה החם את ידידיה תלמידי כיתתה בגמנסיה העברית בריגה והיתה זו חוויה בלתי נשכחת במפגשים השנתיים ושמירה על הקשר החי בין ידידים מימים עברו.

היתה ואיננה עוד. נפרדה מאיתנו, אך אנו ידידיה לא נפרדים ממנה, תמיד יהיה זכרה הברוך שמור בלבנו.

מוסקה

סיפורו של בית"רי אלמוני

מאת: יוסף כרוסט

סיפורו של בית"רי פשוט, אין ספק בלבי שזה היה גם סיפורם של רבים כמותו. לצערי נשאר הבית"רי הזה אלמוני, באשמתי. אינני בטוח היום האם שאלתי בזמנו לשמו של הנער הזה ושם זה נשתכח ממני במרוצת השנים, או שבכלל לא שאלתי. באחד הימים נקלעתי לביקור בקן בית"ר, אחד מאותם מאות קנני בית"ר שהיו קיימים בעיירות הקטנות והנדחות שמאות כמותן נמצאו על מפת פולין והתחבורה אליהן נעשתה בעגלה, כיוון שהיו גם מרוחקות מתחנת רכבת כלשהי.

הגעתי בשעה מוקדמת למיבנה העלוב בו היה קיים קן בית"ר והייתי עד להכנות למיסדר הקן לכבוד האורח מווארשה, כלומר לכבודי, ולהתכנסותם של הצעירים והצעירות שהגיעו למקום לברושים במדים החומים של תלבושת בית"ר. והנה הופיע לפתע צעיר כבן 16, לבוש בגדי חסידים, קפוטה שחורה ארוכה, כובע חסידים בעל תיתורת צרה, פיאותיו מסולסלות, נטע זר בתוך כל הציבור הזה לובש מדים כעין-צצאיים.

לא הספקתי לשאול והמפקד הסביר לי, כי גם נער זה הוא חבר קן בית"ר, אלא שהוא בן לאב חרד וקנאי, שאינו מסכים בשום פנים ואופן, כי בנו ילבש בגדים של אפיקורסים וכמובן שגם אינו מרשה לבנו לבקר בקן בית"ר. בחשאי, בתנאי מחתרת ממש, מאלץ הנער הזה להתגנב לכל הפעולות של הקן אליו השתייך. "רחכה כמה דקות", אמר לי המפקד. "עוד מעט תראה אותו במדי בית"ר". ואכן כעבור כמה דקות חזר אלינו הנער כשהוא לובש מדי בית"ר ככל האחרים. גם פיאותיו המסולסלות נעלמו, הוא קיפל אותן תחת הכובע הבית"רי.

למשך שעה קלה השתחרר הנער, שחי בשני עולמות שונים, משלטונו של אביו העריץ, עמד בשורה, צעד בסך ושר את "שיר הירדן". אחרי המיסדר ובתום כל התכנית שוב נעלם בחדר השני, בו היו שמורים מדיו ובפנינו הופיע שוב נער חסידי שאין ולא כלום בינו ובין שאר הנוכחים.

פעמים רבות חשבתי במרוצת השנים על הנער הזה. ההשתחרר סוף סוף מתחת מרות אביו הקנאי? ההצליח להצטרף לקבוצה של עולים בדרך חוקית או בלתי חוגית והגיע ארצה, או שלא זכה לכך והוא חילק את גורלם המר של מיליוני אחיו על אדמת פולין?

היום, במלאת 70 שנה ליסודה של בית"ר, נזכרתי שוב בנער הזה - סמל לנוער שבדרכים מיסתוריות חדרה ללבם קריאתו של ראש בית"ר בשנות העשרים המוקדמות. ואני מזכיר ביראת-כבוד את הנער הזה ומצדיע לזכרו האלמוני.

"אם ארצי דללה וקטונה היא שלי מראשה עד קיצה" זאב ז'בוטינסקי

• ארץ ישראל • 8.12.1993

הזאב הבודד

שמואל כץ ז'בו-ביוגרפיה של זאב ז'בוטינסקי, הוצאת דביר, תל-אביב, תשנ"ג

מאת הסופר משה שמיר

יתכן, כי הדבר הראוי ביותר להוקרה בבואנו להעריך את מפעלו המונומנטלי של שמואל כץ, הוא מידת האיפוק שנהג כלפי נושא ספרו, אף כי אין ספק שהוא רואה בזאב ז'בוטינסקי את המנהיג הגדול ביותר בעולם היהודי ובתנועה הציונית אחרי הרצל.

אמרתי "מונומנטלי", אבל ספר זה איננו מונומנט. הוא ביוגרפיה רצינית, אחראית, מתועדת ובדוקה, מתוך קפדנות שאינה מצויה במקומותינו. אמנם, אפשר שספר זה יהיה מונומנט, בסופו של דבר. קרוב לוודאי שייחשב בעצמו למפעל בעל משמעות היסטורית, אבל יהיה זה לא מתוך יומרתו של המחבר, אלא מתוך רושם מצטבר של קוראים רבים ואולי זמן לא קצר. לא תהיה זו שגרת-שבח, אם נאמר, כי ההיסטוריוגרפיה הציונית לא תהיה עוד מה שהיתה., לאחר ספר זה.

מידת האיפוק האמורה כרוכה בצד האיכותי של הספר, בסגנונו השפוי והדייקני ובהימנעותו מכל סחף של רגשנות. אבל אין המחבר בולם את עצמו כשהדבר נוגע למימוש האידיאל של ביוגרפיית המופת הקלסית: האישיות הבודדת על מרב נביכיה ונפתוליה, אורותיה וצלליה, על רקע רחב ומפורט ככל האפשר של התקופה, על אישיה ומאורעותיה. מבחינה זו אין שום איפוק במפעלו של שמואל כץ, והוא מעביר לנגד עיני הקורא פנורמה מדהימה של אישים ואירועים, ארצות ונופי-תרבות, מאבקים רוחניים ופוליטיים, וכל אלה על רקע הדרמות הגדולות של המאה, שתי מלחמות-עולם, המהפכות החברתיות והלאומיות באירופה, ובעיקר במזרחה - ובהתמד מטריף-דעת מול שואה מתקרבת: אין האונים של נושאי הגורל היהודי.

במרכז נמצאת, כמובן, דמותו של זאב (ולדימיר) ז'בוטינסקי (1880, אודסה - 1940, ניו-יורק). הצלחתו של המחבר, הנשענת על עושר בלתי-נדלה של חומר ביבליוגרפי ולא פחות מכך על שנים של היכרות אישית קרובה, לעצב דיוקן מרשים, מתבטאת קודם כל ברב-צדדיות של האיש, שהיה כה שנוי במחלוקת בחייו ואפילו אחר מותו, של פעילותו היוצרת, וממילא באופן שבו נקבעו יחסיו עם סביבתו, ואפילו באופן שבו מסוגל עתה הקורא הרגיש לקבוע את יחסו שלו אל האיש ואל תורתו.

שמואל כץ הוא נאמנו של ניבור דורנו במלוא מובן המלה: הוא מקבל אותו והוא נותן אותו במלואו ובשלמותו, על כל זוויותיו, על הממד הטרגי וההירואי גם יחד. בזכות אותה נאמנות יכול הקורא הרגיש להבחין גם בזוויות שנרמו לכך ש'בוטינסקי נשאר זר ודחוי בזרמים מרכזיים בעמו. לפנינו דיוקן רב-ממדי, אמין ומשכנע, ורגשי התודה של הקורא למי שהגיש לנו מוצר כה משוכלל כוללים את התודה על היכולת-החובה למעשה - לחוות דעה גם על האופן שבו נשפט ז'בוטינסקי על-ידי חסידיו או שוללין, ועל האופן שבו ראוי לשפטו היום, כאשר גם חסידיו וגם שוללין כבר עמדו גם הם למבחן המציאות.

> "אני עצמי איני אלא פליטי", העיד ז'בוטינסקי על עצמו (עמ' 617), וכאשר מצטרפת לכך העובדה (שנתגלתה לי בראשונה בספר שלפנינו), כי מאז פקע תוקף דרכונו הרוסי (עם מהפכת 1917), נשא ז'בוטינסקי כל ימיו ובכל מסעותיו דרכון "נansen", דרכון של פליטים, מתברר, כי התואר "זאב בודד" יש בו הרבה יותר ממשחק מלים. הוא היה זאב בודד, מתוך מיצוי מלא של שתי המלים, הוא היה "איש החוץ" (ה-Outsider) הנדול והטרגי של העם היהודי במאה שלנו. אין זה מפחית מגדולתו ההיסטורית, ולמעשה יש בכך תוספת הוד לגדולתו האישית, כמו לטרגדיה של חייו.

ז'בוטינסקי גילם את הגורל היהודי במובן זה, אולי, שבמקום להיות כבשה בודדת נטל על עצמו להיות זאב בודד. מנעוריו - עלם ברוך-כשרונות, יוצא-דופן גם בין בני דורו היהודים וגם בין חבריו למקצוע, אנשי העיתונות הרוסית. מראשית דרכו הציבורית ועד סופה - יחיד-סגולה וקיצוני-חיצוני. אפשר להתוות קו זיגזגי של ניגודים פנימיים וסתירות פנימיות לכל אורך חייו. סופר ומשורר - ומדינאי וחייל; מנהיג מרתק המונים - ועסקן מפלגתי הנודד מסניף לסניף; יהודי גאה - ואיש העולם הגדול; מהפכן נמרץ, קשוח ותוקפני כשדרוש - וליברל נדיב-לב.

הוא היה זאב בודד כמעט בכל תחום שנקלע לתוכו במהלך חייו (כעיתונאי רוסי עתיר-הצלחה עשה את עיקר הקריירה שלו מחוץ לרוסיה), וגם כשהיה בנדר מצטרף צעיר אל גדולי הציונות - שמר על בדידותו ביניהם. מן הפרקים המרתקים ביותר בספר - תיאור מאבק היחיד שלו (נגד רבים וטובים בקהילה היהודית ובהנהגה הציונית) למען גיוס גדודים עבריים לצבא הבריטי במלחמת העולם הראשונה. גם להצהרת בלפור (שהושגה באותה תקופה) היו מתנגדים מבני עמו (הליווי המתמיד של קטני-מוחין, שאינו מרפה מאתנו עד היום), אבל עמד לה כל המנגנון הציוני שהתרכז בלונדון, ווייצמן בראשו. לעזרתו של ז'בוטינסקי עמדו יהודי אחד, יוסף טרומפלדור, וגוי אחד, פטרסון, שני מפקדי "נהגי הפרדות" מגליפולי - ומול התנגדות מוצקה של גדולי הצבא והממשלה בלונדון יצא הזאב הבודד הדון קישוטי וניצח. שלושה גדודים עבריים (ובעיקר גדודו של ז'בו עצמו) השתתפו בכיבוש ארץ-ישראל מידי התורכים - וקבעו ללא ערעור את היסוד הצבאי כחלק אינטגרלי בלתי-נמנע בשיבת ציון, קודם כל בתודעתו ובתורתו המדינית של ז'בוטינסקי עצמו, אבל בהמשך הזמן, ומתוך פרספקטיבה היסטורית צוברת-ניסיון, גם בתמונת-הקבע ובעקרונות היסוד של ההיסטוריה היהודית בדורנו.

יותר מכל היה ז'בוטינסקי בודד בכך שהיה, למעשה, כל ימיו, בחוקת גולה. לא היה לו בית בארץ-ישראל, ארץ חזונו, אלא במשך שנתיים-שלוש, בסוף שנות העשרים, בעיקר בגלל איסור כניסה מצד השלטון הבריטי, שראה בו תמיד את הקיצוני והמסוכן שביריביו. אבל קשה להשתחרר מן הרושם, כי נדודיו הבלתי-פוסקים בכל רחבי העולם (כמו גם בין ארבע-חמש לשונות כתיבה לפחות), נבעו גם ממשהו פנימי באישיותו, מאי-שקט מתמיד, מאותה עצמיות עקשנית של מי שמעדיף להיות ראש לשועלים ובלבד שלא יהיה זנב לאריות, או ביתר פשטות: או ראשון - או בחוץ. הטרגדיה היתה בכך, שהוא היה למעשה ראש וראשון, והגיע לפסגה שאין גבוהה ממנה בתודעה הציבורית של המחנה החלוצי בארץ-ישראל, בהיותו כלוא בעכו על תפקידו בהגנת ירושלים היהודית בפסח תר"פ (1920), אבל עזב את הארץ כדי לפעול בלונדון למען ביטול המשפט כולו (הוא הצליח בכך), ושם הוזמן על-ידי וייצמן להצטרף להנהלה הציונית העולמית. פרישתו ב-1923 סימנה גם את ראשית התרחקותו ממחנה העבודה.

בנושא זה מביא שמואל כץ קטע ממאמר שהתפרסם ב**הפועל הצעיר** ב-20 באפריל 1920, עם מאסרם של ז'בוטינסקי וחבריו, ודומני כי אין בכל ספרות תנועת העבודה ביטוי של הערצה כה חד-משמעי בהתכוונותו כלפי אדם אחד. חסידיו של ז'בוטינסקי - עד עצם היום הזה - לא יוכלו לחבר שיר תהילה לוהט מזה:

לא ז'בוטינסקי האיש נעשה מטרה לחיציה של האינטריגה הפוליטית, אלא ז'בוטינסקי הסימבול, ז'בוטינסקי המשמש ביטוי וסמל לתקוותינו, ולמשאת-[illegible] ולתביעותינו. הקומה הלאומית, הנאון הלאומי שאינו יודע להיכפף ולהיכנע, הרצון התקיף לתחייה ולתקומה, העקשנות העברית, הטמפרמנט הסוער, החריפות והחריצות שאינן מקבלות מרות - כל השאיפות, התכונות והמידות הללו של ז'בוטינסקי, של העברי החדש בכללו, שנואות על מטומטמי-הלב והרגש שבאומות העולם, מטילות עליהם אימה ומקימות אותם לאויבים לנו. ז'בוטינסקי זהו העברי החדש, שאינו מרכין ראש בפני 'המציאות', אינו מתפשר ומסתגל לתקיפי השעה, אינו מוחל לפני חודשים ספורים נתגשם מפעל ספרותי רב חשיבות, שכמוהו לא לעתים קרובות מתרחש, וכאשר מתרחש - מעורר התרגשות, התעניינות, ויכוחים ודיונים. ואולם לא כך ארע ל-1219 עמודי "ז'בו". הביוגרפיה של זאב ז'בוטינסקי הנחלקת לשני כרכים מונומנטליים, ראתה אור בקול ענות חלושה. המאורע הספרותי החשוב הזה כמעט שלא צוין בארועים ובמאמרים, וכמעט שלא עורר התרגשות או התעניינות.

זוהי הביוגרפיה העדכנית והמקיפה של ראש בית"ר, שהופיעה 36 שנה לאחר הביוגרפיה הרצינית הראשונה, בת שלושת הכרכים, של יוסף שכטמן המנוח. לכל אחת משתי הביוגרפיות הללו - היתרון והסגנון שלה. שכטמן עוד יכול היה לראיין לצורך המחקר רבים מבני דורו של ז'בוטינסקי, דבר שכבר נבצר משמואל כץ, בעל "ז'בו". כץ, לעומת זאת, יכול היה להשתמש בחומר, במיסמכים ובכתבים, שנחשפו בשנים האחרונות ולהוציא מתחת ידינו יצירת מופת ביוגרפית, ראויה לכל שבח, מענגת כל קורא.

איני יודע אם מבחינת הוצאת הספרים "דביר" היה פרויקט "ז'בו" בבחינת השקעה כדאית, יוקרה בוודאי נוספה לה להוצאה הוותיקה הזאת - אך האם תמיד ניתן לתרגם יוקרה למונחים של הצלחה מו"לית וכספית!

לא בדקתי - אך נדמה לי כי שני כרכי "ז'בו" (121 ש"ח) לא נמכרו בהמוניהם ולא נחטפו מן המדפים. ומדוע אני סבור כך? כי הופעתם כמעט שלא לוותה במאמרים, בהתייחסויות, בסימפוזיונים בהתעניינות - כראוי להם. ואין הדבר מפליא: השמאל בוודאי לא יראה לנכון "לחגוג" הופעת ספר, המציג בכל תפארתו, בכל הקפו, בכל גודל אישיותו את אבי המחנה הלאומי בישראל. ובשמאל יודעים היטב את מלאכת ההשתקה וההחרמה של ספרים ורקולות, שאינם עולים בקנה אחד עם הקו השמאלני. גורל דומה נפל בחלקו של ספר מחקר רב חשיבות אחר - "אדומים", מאת ד"ר שמואל דותן, ספר שאינו עושה חסד עם המפלגה הקומוניסטית בארץ-ישראל וחושף את קשריה עם המימסד היישובי והשפעתה השלילית-הרסנית.

ומה באשר לימין? כאן נכונה לנו ההפתעה המרה האמיתית. אף כאן, במחנה שלנו, האדישות "חגגה". תנועת הליכוד, העניה בערכי תרבות, בספרי מורשת, במחקרים מעמיקים ורצינים של שורשיה ואישיה, שלא השכילה לטפח ולפתח כתבי-עת רציניים, מחשבה רעננה ומעמיקה, ממש התעלמה מן המאורע הספרותי החשוב הזה, של הופעת שני כרכי הביוגרפיה של "ז'בו". יתר על כן: מענין לדעת כמה מראשיה, ח"כיה, חברי מוסדותיה וכיו"ב, מודעים לעצם הופעת הביוגרפיה, שלא לדבר על "מאמץ רוחני" לקוראה, שעשוי... כמה קנוז כמה התעניינו!...

מקרה "ז'בו" סימפטומטי בוודאי לנעשה בתוך תנועתנו מבחינה רוחנית ואידיאולוגית. תנועה

ז'בו והליכוד

מאת: יוסף אחימאיר

עיריית רמת גן
מברכת את כל תושבי
רמת-גן
את ותיקי בית"ר,
ואת כל בית ישראל

בברכת חג
שמח!

צבי בר
ראש העיר
סגניו וחברי מועצת העיר

מועצה מקומית אריאל

חג שמח!

לכל בית ישראל
למאמינים בשלמות
המולדת
ולתומכים במאבקנו
למען ארץ-ישראל

ח"כ רון נחמן
ראש מועצת אריאל

הליכוד בהסתדרות

מחר התנועה תשנ"ד
שלחה ברכה חמה לכל חבריה ושותפיה

ח"כ יעקב שמאי יו"ר הליכוד בהסתדרות

על כבודו וזכויותיו, ואינו עומד בחצי הדרך... יהדגש המדיני' של ז'בוטינסקי נעשה עכשיו תכנית מינימלית משותפת לכולנו, לכל מפלגותינו וזרמינו, יסוד ותנאי הכרחי לכל עבודת הבנין והתחיה שלנו. (עמ' 410).

"שאינו מרכין ראשו בפני המציאות" - בחצי משפט זה טמונים זרעי המחלוקת ההיסטורית בתנועה הציונית בין מקסימליסטים לבין מינימליסטים, בין "מה שאנו עושים" לבין "מה שהגויים אומרים", אבל אף-על-פי שז'בוטינסקי עצמו הותקף מתוך מחנהו שלו על כך שלא הסכין לנטוש בעוד מועד את המאמץ להחזרת בריטניה אל התמונה הציונית, ולפתוח במאמץ מתמרד לסילוקה מן התמונה הזאת כליל, יש לשבח את ספרו של שמואל כץ על כך שהוא משאיר לקוראיו את העיון בשאלה, האם צדק ז'בוטינסקי בזמנו ולזמנו, האם דרכו ותנועתו והארגונים שעמדו לרשותו - אילו ניתן להם - היו מחישים הצלה ובונים ריבונות יהודית בארץ-ישראל במועד מוקדם יותר מ[illegible] בפועל, או שמא עיקר תו[illegible] היה בעיצוב דרכי חשיבה ומעשה לעתיד-לבוא, כמין תמרור-דרך, שרק עם הבשלת התנאים האובייקטיביים הגיעה השעה לצעוד לפיו.

חצי מאה אחרי פטירתו זוכה ז'בוטינסקי בספר שלפנינו בשחזור חי של דמותו ותקופתו, והודות לכך ניתנת לנו עכשיו האפשרות להשיב על אותה שאלה. כותב הטורים האלה היה בדעה כי זוהי שאלה ללא פתרון, בנוסח: "אין לוח תוצאות בהיסטוריה". אבל לאחר הקריאה בספר זה אפשר לומר, כי לפחות בשניים-שלושה תחומים היה בידידו (מאונס ומרצון) של ז'בוטינסקי היא הסתלקות מוחלטת מכל ניסיונות ההסכם בהווה.

עבודתו המעמיקה והבלתי נלאית של שמואל כץ באיסוף החומר ההיסטורי ניכרת בכל פרק מפרקי הספר, ומעל לכל יש לשבח גילוי תעודות ומסמכים שלא היו ידועים עד הזמן האחרון, או שרק עתה נפתחו בפני ציבור החוקרים; בעיקר מדובר בארכיוני הממשלה הבריטית. פריה של עבודת נמלים זו הוא אולי הלקח החשוב ביותר של הספר, כשהוא חושף בצורה מזעזעת ללא תקדים את עצמת האיבה למפעל הציוני בקרב הגורמים הבינלאומיים, ובראשם ממשלת המנדט, הצבא הבריטי, מדינות אירופה, העולם הערבי כמובן, ולא מעט אישים וחוגים יהודיים. ייתכן כי צריכים היו לחלוף דור ושני דורות מאז ימי הסער והלחץ שבין שתי מלחמות העולם כדי שניווכח כי וייצמן וז'בוטינסקי ובן-גוריון היו, אחרי ככלות הכל, בצד אחד של החזית, כאשר איתני-העולם נלחמים נגדם.

לא נגעתי אלא בצמתים הראשיים של חיי ז'בוטינסקי ומפעלו. בספר עצמו יש חומר לעיון, ולהרחבת הדיון בעוד עשרות נושאים חשובים, המלווים אותנו עד היום, החל בשאלות הלשון והתרבות העברית ועד לשאלות חברה ומוסר, כלכלה ומפלגות. אבל בסך הכל זהו ספר על נושא אחד: **הגורל היהודי - קיום תלוי על בלימה**. בספר זה אנו למדים שוב, כי מתנגדי הציונות מבית היו אלופי ההרדמה העצמית, מכחישי הסכנות, מטפחי אשליית נצח הגלות. אבל האמת שהיתה אז, ז'בוטינסקי היה מראשי מבטאיה, שרירה גם כיום. עד היום העם היהודי הוא עם נרדף, שקיומו נתון בסכנה.

את חיינו מלווה סדרה של מודלים, שאינה נפסקת, אלא רק משנה צורה או מסגרת: מודל הנאציזם הברוטלי הישיר (היה בעיקר גרמני-נוצרי, כיום - ערבי-מוסלמי); מודל המעצמה הגדולה, בעלת החסות מתוך ידידות, כביכול (היתה בריטניה, כיום - ארצות-הברית); מודל השמאלנות הבינלאומית, עם נגרורותיה מבית (היתה מרוכזת בעיקר בקיסרות הקומוניסטית הסובייטית, כיום - בתפזורת עולמית, בסמיכות לתפזורת האנטישמיות המתעוררת).

בדיוק בצורה זו קרא גם ז'בוטינסקי את מפת החזית היהודית לקיום, להצלה, לגאולה. ספרו של שמואל כץ מוכיח, כי היו לו ויש לו תלמידים. השאלה שאין הספר מסייע להשיב עליה היא אחרת: האם יש לו ממשיכים?

★

המערכת מודה למר משה שמיר, על הרשות לפרסם מאמרו הנ"ל.

והרחקתו מן ההנה הראשי של ההיסטוריה היהודית אחד האסונות הקשים ביותר שקרו בה במאה שלנו.

בטרם אמנה, לסיכום, כמה מעקרונות תורתו של ז'בוטינסקי, אשר אי-הנשמתם במאמץ לאומי מאוחד (כי נדחו, יחד עם האיש ועם תנועתו, על-ידי ההנהגה הציונית הרשמית), גרמה לשורה של אסונות לאומיים בתחומה, חובת-אמת היא לציין את המשגה הגדול שלו ושל תנועתו, את אי-ההכרה **בחיוניותה של הציונות המעשית**, בחשיבותה העליונה של הקמת תשתית ההתיישבות בארץ-ישראל ("בנין הארץ - מונה מסוכן" - עמ' 633; "לעמק יזרעאל אין ערך מדיני" - עמ' 657). הרי בלא אותה תשתית לא היה מתממש אף לא אחד מן העקרונות שז'בוטינסקי היה נושא הדגל הראשון והנועז שלהם.

על הצד החיובי יש להעמיד במקום הראשון את **העלייה הבלתי-לגלית**. כאן אין מקום לוויכוח. תנועתו של ז'בוטינסקי פתחה ב"עלייה ב'" רבת-ממדים **לפני** מלחמת-העולם השנייה; התנועה הציונית הרשמית עשתה זאת בעיקר **אחרי** המלחמה, אחרי השואה. בלי להיכנס לפרטים (ויש בנושא זה פרטים לכאן ולכאן), ברור לגמרי, כי מאמץ לאומי מאוחד, באמצעים הכספיים והארגוניים של ההנהגה הציונית הרשמית - יכול היה להביא להצלתם של מאות אלפי יהודים, ואולי גם לשבירתו של "הספר הלבן".

במישור הרעיוני והפוליטי, צדק ז'בוטינסקי במאבקו להציב את **התביעה למדינה יהודית** בראש מעייניה של התנועה הציונית, וזה נכון לא רק משום שבסופו של דבר לא התחילה הציונות להתגשם במלוא ההיקף אלא עם הקמת מדינת ישראל, אלא גם משום שעוד בשנות העשרים, ובוודאי בשנות השלושים, לאחר שהתברר כי אנגליה אינה מתכוונת ברצינות לסייע בהקמת "בית לאומי יהודי" בארץ-ישראל, היה המאמץ הציוני מקבל תנופה ואף זוכה להצלחות בארץ ובזירה הבינלאומית אילו היה הולך בגדולות, אילו לא היה "מרכין ראש בפני המציאות".

כבר הזכרנו את **היסוד הצבאי** כחלק בלתי-נפרע של תהליך גאולת העם בארצו וגאולת הארץ על-ידי עמה גם כאן היה ז'בוטינסקי לא רק מרחיק-ראות, אלא גם רואה נכוחה בזמנו ולזמנו; וההוכחה החזקה ביותר בהקשר זה היא **בשאלת ה"הבלגה"**. ז'בוטינסקי עצמו לא מיהר לאשר מהלומות-נגד במאבק נגד הטרור הערבי בשנות השלושים, אבל היום כבר ברור (וניסיוננו המר ממשיך ומאלף אותנו בנושא זה עד סוף המאה), כי כל ויתור וכל "ספיגה" סבלנית מצד היהודים, גרמו וגורמים רק להתחזקות התוקפנות הערבית ולהיחלשות מעמדם של היהודים בזירה הבינלאומית.

ומכאן לשאלת ארץ-ישראל - **הריבונות והגבולות**. ז'בוטינסקי הבין, מה שהבינו גם ברל כצנלסון ויצחק טבנקין, כי חלוקת הארץ - גימודה הגיאוגרפי - פירושם גימוד הציונות ופיחות הריבונות. רק ארץ שלמה נותנת ריבונות שלמה, ביטחון שלם - ושלום שלם.

ואכן, בסוגיית השלום עם הערבים, טיבו וסיכוייו ומועדו, דן הספר בהרחבה במאמרו הנודע של ז'בוטינסקי, "קיר הברזל" (נובמבר 1923), והציטוט המובא בספר (בעמ' 612), מסכם השקפה הקולעת למצבנו עד היום:

...הדרך היחידה המובילה להסכם כזה הוא קיר הברזל. כלומר, קיומו של כוח כזה בארץ-ישראל, אשר לא יושפע בשום פנים ואופן על-ידי לחצם של הערבים. במלים אחרות: הדרך היחידה להשגת הסכם בעתיד הספר, כדי להפיצו, כדי לפתח סביבו מערכת שלמה של יחסי ציבור ותקשורת, כיאה לו. והעובדה שכל זה לא קרה ואינו קורה רק מחזקת את ההכרה בסיבות שהביאו לנפילת המחנה הלאומי, לירידתו מן השלטון, ולכך שמדינת ישראל נראית היום כפי שהיא נראית.

הליכוד התרחק מתורת ז'בוטינסקי - ורק משלם לה מפעם לפעם מס שפתיים. הליכוד עסוק בשנים האחרונות במאבקים אישיים פנימיים, הליכוד התכתש בתוכי-תוכו, כילה אנרגיות במאבקי כוח פנימיים, ואיבד את מצפונו האידיאולוגי. ובאין מתח אידיאולוגי פנימי, באין מתח תרבותי, באין כתב-עת שידריך וישמש במה להבעת דעות ולוויכוחים על דרך וכיוון, איש הישר בעיניו יעשה. זהו מצב שמוליד ניוון, אדישות וגם תופעה כדוגמת אותו אחד אלי לוי, שגם רוצה להיות איש ליכוד וגם לדבר על מסירת שטחי מולדת ועל נכונות ללחוץ את ידי ערפאת... ולדאבון הלב, "אלי לויים" כאלה נמצאים למכביר בין שורות חברי הליכוד.

כאשר "ז'בו" - הספר והאיש - אינו מעניין את רוב אנשי הליכוד, כאשר אין חוגגים את הופעת הספר, אין רואים בו סיבה לשמחה ולהישג ספרותי-רוחני, אל לנו להתפלא על התנוונות פנימית, שמוליכה להתערערות הרוח האידאולוגית.

הופעת "ז'בו" צריכה היתה לאותת לכולנו - עד כאן! עד כאן התעסקנו עם עצמנו, נלחמנו ונאבקנו איש ברעהו שכחנו את המדינה, את העם, שכחנו את הצורך להיאבק על שמירת המולדת. לדאבון הלב "ז'בו" לא האיר - עדין לא האיר את הנורה האדומה לליכוד. האילתורים נמשכים, המאבק בממשלה חובבני, חסר שיניים ובסיס אידיאולוגי, וארץ ישראל אט אט נמשכת כמו שטיח מתחת לרגלינו, בעזרת שלטון שמאלני, שנורא ממנו לא היה לה לישראל מאז קוממיותה.

התהליך המסוכן שמתפתח, "תהליך השלום" קוראים לו, מלווה בשטיפת מוח של התקשורת ושל סופרים מגוייסים, וכמעט שאינו נתקל בהתנגדות ראויה לשמה של האופוזיציה, בעמידה איתנה של הליכוד לעצירת הסחף שהוא ראשית הסוף של הבית השלישי. אילו היו אנשי הליכוד מתפנים קמעא לקריאת הספר רחב היריעה - "ז'בו" - לבטח היו יכולים לשאוב ממנו תעצומות רוח, רעיונות והשראה, איך לבלום את מהלכי הממשלה, איך להתגייס למאבק מחודש על הזכות ההיסטורית על ארץ ישראל ואיך למשוך אחריהם את המוני העם.

"ז'בו" הוא ספר בעתו, מקיף מצריך מאמץ אינטלקטואלי, שיכול לסמן את ראשית המיפנה הדרוש בתוך תנועת ז'בוטינסקי דהיום: עם הפנים אל העתיד, נחזור אל השורשים. נלמד מן העבר, נתעמק בתורת ראש בית"ר ובאישיותו הססגונית, כדי לשאוב כוחות מחודשים, למען עתיד העם במולדתו, למען מניעת תהליך ההתקפלות והנסיגה מחבלי ארץ שבלעדיהם כמעט אין טעם לקיומנו הלאומי, ולמען הבראת המחנה הלאומי שהליכוד במרכזו.

לותיקי בית"ר

חג שמח!

חברת טרקליני
ההיכל בע"מ
בית קפה ומסעדה
לשרותכם בקומה השניה
היכל התרבות ת"א
הוברמן 1 תל-אביב

לחברי ותיקי בית"ר!
חג שמח!
ח"כ נעמי בלומנטל

הירש צבי כהן בע"מ
חג שמח!
נאשיק בפנינת צרפת ישראל השלימה!
צבי כהן

חג שמח לכל יהודי!
ח"כ חיים קאופמן ומשפחתו

ערפאת אינו אדנאואר

מאת: ידידיה בארי

"כאשר בן-גוריון קבל מאדנאואר את השילומים, הוא לרגע לא שכח את שגרמניה והגרמנים עשו. צריך, אז והיום, לא לשכח אבל להסתכל קדימה מרגע שהוסכם לחתום. את השלום יש לעשות עם אויבים, קשים ומרים לפעמים. 2,596 חללי מלחמת יום-הכפורים נגד מצרים וסוריה, זה מספר כפול מסך כל נרצחי הטרור הפלשתיני מאז 1948. היו הפגזות על אזרחים מסוריה ומירדן" - יצחק רבין, בראיון ל"מעריב", מוסף יוה"כ.

אמירה זו מבטאת חוסר הבנה משווע, ביחס לשניאה שבהכרה באש"ף, כנציג "העם הפלשתיני" וכצד למו"מ על שלום באזורנו.

א. בן-גוריון הצהיר "גרמניה אחרת" - לא "תנועה נאצית אחרת". הוא לא לחץ ידו של היטלר, גבלס, גרינג, הימלר או ריבנטרופ (שהתאבדו או נתלו כפושעי מלחמה). בעל דבריו היה קונראד אדנאואר, מי שהנאצים, בעלותם לשלטון, הדיחו מראשות העיר קלן והשליכו לבית-הסוהר. בענייננו נכרת הסכם עם תנועת מרצחים ערבית; ראשיה, שחתמו בשמה, הם יורשיו האידיאולוגיים-הפוליטיים של המופתי חאג'-אמין-אל-חוסייני, מתומכי אדולף היטלר.

ב. אמת, החללים שנפלו במלחמות נגד מצרים וסוריה, רבים לאין שיעור, מנרצחי הטרור הפלשתיני. ברם, מצרים וסוריה שלחמו בנו כ"אויבים קשים ומרים", לא קמו ואינן קיימות כדי לחסל את מדינת-היהודים. אש"ף, "הארגון לשחרור פלשתין", קם וקיים במוצהר לשם הכחדתנו. זה הצדוק לקיומו, והגיון קיומו (ה-RAISON D'ETRE). אש"ף הוקם ו"האמנה הפלשתינית" פורסמה ב-1964, כשלוש שנים לפני המלחמה של ששת-הימים. אותה עת לא שלטה ישראל ביש"ע. איזו פלשתין בקשו "לשחרר" אז?

אש"ף שולל קיום לאום יהודי ואת זכותו לארץ-ישראל ולירושלים. "טענות הקשר ההיסטורי או הרוחני של היהודים לפלשתין אינן מתיישבות עם אמיתות ההיסטוריה... היהדות כדת שמימית, איננה לאומיות... אין היהודים עם אחד, בעל אישיות עצמית..." - סעיף 20 לאמנה הפלשתינית.

"שחרור פלשתין, מבחינה ערבית, הוא חובה לאומית, כדי להדוף מן המולדת הערבית הנדולה את הפלישה הציונית והאימפריאליסטית ולטהר את פלשתין מן הקיום הציוני..." - סעיף 15 ל"אמנה".

משמע: לא כדי להשתחרר משלטון זה הוקם אש"ף, אלא - לשם חיסול מדינה ריבונית מוכרת, המונעת את "האחוד הערבי" ומהווה "פלישה אל המולדת הערבית הנדולה". בכך נעוץ ההבדל העקרוני, המהותי, בין מדינות ערב לאש"ף, אף בין אלה לבין תנועות לשחרור לאומי ברחבי העולם. שהרי ה-I.R.A מעולם לא כפר בקיום לאומי אנגלי, הזכאי לאנגליה רבונית, שלונדון - בירתה. הוא הדין לגבי ה"מאו-מאו", שלחם לחסול השלטון הבריטי בקניה. בדומה לכך, לא כפר ה-F.L.N, שנלחם נגד השלטון הצרפתי באלג'יריה, בקיום לאום צרפתי, הזכאי לצרפת רבונית, שפריס בירתה.

תומכי הממשלה טוענים, כי אש"ף שינה מהותו ומטרותיו. האמנם? היניח לנו, אם רק נמסור לשליטתו את חבלי-הארץ, שעליהם נוותר?

כבר היום הכתובת זועקת מן הקיר. "עזה ויריחו תחילה" היא ממושה של "תוכנית השלבים" (לשחרור פלשתין), שאימץ אש"ף ב-1974. (ערפאת 1.9.93).

"משמעות ההכרה באש"ף - הכרה בזכות השיבה של פליטי 1948" (עשראווי 9.9.93). "להמשיך באינתיפאדה עד לסיום הכבוש של השטחים הפלשתינים" ו"לאלץ את ישראל לסגת מן הגולן כליל" (הלינה הערבית 21.9.93).

"האינתיפאדה תימשך כל עוד נמשך הכיבוש. ירושלים תשמש בירת פלשתין". (ערפאת) "לא יהיה קץ לסכסוך כל עוד ...לעולם הערבי והמוסלמי - לא רק לפלשתינים" (חסן מלך מרוקו, 19.9.93).

יתרה מזו: סעיף 33 ל"אמנה הפלשתינית" מורה: "האמנה לא תתוקן אלא ברוב של שני שלישים של כלל חברי המועצה הלאומית של אש"ף, במושב מיוחד שיכונס למטרה זו". עד היום לא כונס "מושב מיוחד" לבטול המטרות של אש"ף ואפילו במושב רגיל מן המנין לא הועמדה הצעה כאמור על סדר היום.

אמנם רבין ופרס מתחייבים למנוע הקמת-מדינה פלשתינית ביש"ע ולהבטיח את ירושלים המאוחדת והשלמה, כבירת-ישראל בלבד. ברם, עד לאן מכבר שללו רבין ופרס, במוצהר, מו"מ עם אש"ף ובמצע מפלגתם התחייבו: "...המערך הבטחוני של כוחות צה"ל וההתישבות, הכולל את בקעת הירדן וצפון-מערב ים-המלח, גוש-עציון וסביבות ירושלים, יהיה, לעת שלום בשטה הריבוני של ישראל..." מה נותר מעמדות"נחרצות" אלו?

זאת ועוד: הערבים אזרחי ישראל יגבירו את מאבקם למחיקת-אופיה הציוני של המדינה: שינוי-הדגל, שינוי-ההמנון, ביטולו של חוק-השבות ועוד. כבר היום קובלים מנהיגיהם ומשכיליהם, כי לא יתכנו דמוקרטיה ושיוויון-זכויות, כל עוד מוגדרת מדינת-ישראל כיהודית. לטענתם, אין מדינת ישראל שייכת, במישור הלאומי (!), רק ליהודים אלא גם לערבים; עליה לבטא באופיה ובסמליה, גם את מאוויהם הלאומיים שלהם.

אחרון אחרון: שמעון פרס מתפעל ומתפעם מן "העולם שנשתנה". בהיותו "איש המחר", המביט למרחוק, אין הוא מתרשם, מן הסתם, מעשרות מרחצי-דמים, שמתקיימים היום ברחבי-העולם (לא רק בבוסניה, שעליה מרבים כלי-התקשורת לדווח). מה לעשות ו"אנשי האתמול", "המיושנים", בוחנים את המתחולל בסרי-לנקה, בקשמיר ובפנג'אב; בגרוזיה, באזרבייג'אן ובעוד מקומות רבים, ומסקנותיהם אינן מתישבות עם זחיחות-הדעת של שר-החוץ. הלה צופה מזרח תיכון בדמותה של מערב אירופה. אך האם המנטאליות, המושגים, אורח-החיים והמשטרים, המאפיינים את העולם הערבי הסובב אותנו, אינם תואמים את הדגם של סודך, דוקא?

* * *

ידידיה בארי - בית"רי, ח"כ לשעבר. משפטן.

רון נחמן בדיון סוער בכנסת:
ראש הממשלה בחר בדרך נלוזה

ח"כ רון נחמן ראש מועצת אריאל אחד מהח"כים הפעילים ביותר בכנסת ובין המתמידים בו בנוכחותו מורגשת היטב במליאה ובוועדות.

לאחר רצח חיים מזרחי הי"ד תושב בית-אל מתכבד רון נחמן לפתוח את הדיון בכנסת.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אתמול הובא למנוחות חיים מזרחי, השם ייקום דמו. בעקבות הרצח פתחו תושבי יש"ע בסדרה של פעילויות, שמטרתן להוכיח לעם ישראל את השקרים של ממשלה זו, המבטיחה ביטחון לאזרחיה אבל בפועל אינה עומדת בכך.

חמת הזעם של התושבים, שאינם מוגנים על-ידי ממשלה זו, שמרגישים שהם מופקרים על-ידי ממשלה זו, שעומדים למשיסה בדבריו הבוטים של ראש הממשלה נגדם, הביאה בודדים לפעול בדרך שאיננה מקובלת עלי.

עם כל יום שעובר מתברר לציבור בישראל, שממשלה זו וראשה החליטו לחזור לגבולות 1967, תוך חיסול ההתיישבות והמתיישבים, חלוקת ירושלים והחזרת, בשלב ראשון, 800,000 ערבים.

ראש הממשלה מודע לסחף שבציבור ולכן בחר בדרך הנלוזה, שאותה הוא נוקט מאז נתמנה לשר ביטחון לפני שמונה שנים - מסכסך, תוקף ומסית ציבור שומר חוק, ציבור חלוצי, ציבור שהגשים ומגשים את מטרות הציונות בארץ-ישראל.

הוא תקף את תושבי יש"ע הנרצחים על-ידי ערבים.

גם בין חבריך בממשלה, גם בין חבריך בסיעה, הרוב אינו תומך בדבריך.

אדוני ראש הממשלה, היית צריך לעשות דבר פשוט אחד, לקום ולומר: אני, יצחק רבין, טעיתי, הטלתי דופי, הוצאתי לשון הרע נגד אזרחי המדינה. לא עשית זאת. התחלת להתפלמס ולהתפלסף ולהסביר את עצמך. מדוע? הרי נאמר שבמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, ויכולה היתה לקום לך זכות גדולה. מדוע לא עשית זאת? אומר לך: משום שזו דרך שיטתית הנקוטה על-ידך זה שנים. עד היום הדבקת בנו את הסטיגמה, בנו, המתיישבים, הסתת את ציבור עיירות הפיתוח נגדנו. הסתת והצלחת.

השבוע הטקטיקה שלך נכשלה. ולכן המצאת דבר חדש, והוא הכרוז שקרא לרצוח את ראש הממשלה. כבר שכחת מה קראו המפגינים לבגין ולאריק שרון בזמן מלחמת לבנון. אינני מקבל בשום אופן לא את הקריאות ההן ולא את הקריאות האלה, ואתנגד לכל מי שיאמר כך. אבל אתה, אדוני ראש הממשלה, מה עשית? שלחת את שר החוץ שמעון פרס להגן עליך. והוא, שמעון, מייד יוצא חוצץ בתקשורת. ועל כרוז שהופץ כביכול באור-עקיבא, תוקפים ומאיימים; שוב, על מי? על תושבי יש"ע. יש להגן על הדמוקרטיה. כך, על הדמוקרטיה. שמעון פרס, הנה אני אומר לך: את הכרוז הזה הוציאה מפלגת העבודה, ואתה יודע את זה.

במכתב לתושבי אריאל אפריל 1981

שמעון פרס: העבודה תעשה לביסוסה של אריאל... התקדמותה של אריאל נראית לנו חיובית... ב-3 באפריל 1981 פונה מר שמעון פרס לתושבי אריאל: "שלום רב, שמחתי לשמוע מפיכם על ההישגים באריאל ועל האופטימיות שלכם לגבי אפשרויות הפיתוח לעתיד. כמו-כן לא נעלמו ממני הדאגות אשר כה היטבתם לבטא כפי שאמרתי לכם בשיחתנו, אינני רואה צורך שמפלגתנו תידרש עכשיו להצהרות מדיוקות חדשות בנושא האוטונומיה וגבול השלום בינינו לבין ירדן. התקדמות בעניינה של אריאל נראית לנו חיובית, אני מקווה כי תנועת העבודה תשוב אל ההגה ותעשה לביסוסה של אריאל בתוכנית ראויה ובקצב הנדרש". 12 שנה לאחר מכן...

רבין: ...מי צריך את אריאל ועמנואל... אין להם חשיבות בטחונית והם בסך הכל ערי שינה...

מועצה מקומית תל-מונד

מתל מונד המתפתחת והמשגשגת שלוחה ברכת המועצה לכל התושבים, ולכל וותיקי בית"ר

חג שמח!

רצבי שלמה

ראש המועצה

עיריית פתח-תקוה מברכת את וותיקי בית"ר ואת כל תושבי פתח-תקוה

בברכת חג-שמח שמח.

גיורא לב-ראש העיר

וחברי הנהלת העיריה

בשם משקי חרות בית"ר

אני מברך את כל הבית"רים

בברכת חג שמח!

חיים אבודרם

מנכ"ל משקי חרות בית"ר

עת לחלום, ועת לעשות

מאת: שמשון פדר / רמת השרון

דומני ששני מושגים אלה היו האיפיונים הדומיננטים בתנועת ביתי"ר מראשיתה לאורך כל הדרך לפני הקמת המדינה. במשך השנים הללו היו מכשולים רבים בדרך למדינה, רעיוניים ומעשיים. אולם בטרם יוכלו להתגבר על מכשולים אלה, חייבת היתה להיות בראש ובראשונה חשיבה מעמיקה ומקורית, משהו חדשני, שכל אחד היה מבין ומזדהה עמו. מכך נובע שהחשיבה קודמת למעש. לביתי"ר ולתנועה הלאומית, עמדה בימים ההם שורה ארוכה של אישים שבכוחם להתבטא, ולתרגם את החשיבה על-נבי הנייר ולהציע פתרונות לבעיות לאומיות. הם הטביעו ללא ספק את חותמם על דור שלם שלא הכיר אותם אישית, כח אדיר ורב השפעה, כח מדרבן ומאיץ. אפילו היום, אחרי כל כך הרבה שנים, אתה מדפדף במאמריהם ויכול תמיד למצוא נושא רלוונטי למצב דומה היום, בכל הקשור לעם היהודי בארץ ובתפוצות.

אולם, עם חלוף הזמן הדור הזה נעלם ואיננו עוד. למרבה הצער, לא צמחו אחרים במקומם, לא היה המשך. הסיבות היו רבות אולם הבולטת ביותר, היתה שהתנועה הפוליטית שקמה אחרי 1948 לא ראתה בביתי"ר שותף שווה, ובכך למעשה חנקה את הדור שאמור היה לתפוס את המקום הראוי לו. התנועה הפוליטית לא רצתה מתחרה. יתר על כן, כל הכוחות הצעירים חפשו אפיקים אחרים, זאת היתה רק אחת ההזדמנויות להחיות את התנועה. ביתי"ר היתה תמיד ה"מד-חום" של התנועה, והיה לה מה לומר והיתה בעלת השפעה עצומה ולפעמים אף מכרעת.

מנהיגי התנועה, שגם הם צמחו מבתי"ר לא למדו את הסוד הגדול מראש ביתי"ר - שאפשר, ורצוי לטפח דעות שונות מבלי שזה יביא לקרע. גדולתו של מנהיג היא במציאת שפה משותפת עם מתנגדיו, וכמובן, התוצאות לא איחרו לבוא. המנהיגים, שאתמול היו נרדפים קבלו לגיטימציה והפכו לתנועה פוליטית המיוצגת בכנסת. זאת היתה הנקודה הקריטית. ברגע זה, הם הגיעו למסקנה שאין צורך יותר בעץ ששמו ביתי"ר, שבמשך שנים ארוכות נתן פירותיו לתנועה הלאומית, וכאן טמונה הטרגדיה הגדולה. כמו בימי המנהיג הדגול ZAPATA , גם מנהיגי התנועה הלאומית שכחו מהיכן צמחו, ובזכות מי הם הגיעו לאן שהגיעו. במקום להשקיע, לעודד, ולעזור לביתי"ר, נתנו לה להצטמק, ועל כן פירותיה עכשיו מעטים. במקום אנשים אינטלקטואלים ובעלי מחשבה מקורית, הופיעו אנשי "ביצועי" "אנשי מרפקים". מה שאיפיין "טיפוס חדש" זה היה לאו דווקא מסירותו לרעיון הלאומי, אלא בראש ובראשונה ביסוס מעמדו האישי. אין פלא, איפוא, שבהעדר מוטיבציה רעיונית מחד, ומבלי שיהיה "מוסד חשיבה" מאידך, נוצר מצב שהיום קיים גוף בן 3000 איש, שמתוכם כמחצית יכלה בקלות להצטרף לתנועה אחרת. גוף זה אמור לקבוע את מדיניות התנועה בכל התחומים.

היתה הזדמנות פז נוספת להקים גוף חשיבה בלתי תלוי. זה היה אחרי הבחירות של 1977 שהעלו את התנועה לשלטון. היו בידי הממשלה הכלים הממלכתיים להביא תחת גג אחד אנשי רוח וחשיבה מכל התחומים: כלכלה, חברה, בריאות, חנוך ומשפט, מדעי המדינה ותרבות כדי למלא את החלל הריק. במקום להרחיב ולקרב את האנשים המתאימים, הסתפקו בטפוחם של אלה מהתוגים הקרובים אליהם, ושוב לא למדו את הלקח הגדול.

היום אנו ניצבים מול שאלות נוראיות, ונדמה לי שלא פחות מסוכנות מאלו של שנת 1948, ואין לנו נביאי-זעם שיקומו ויאמרו את האמת, ויפזרו את הערפל ואת האשליה שהכל בסדר, ואנחנו עלולים למצוא את עצמנו במצוקה קשה. במקום זאת אנו רואים עוד מפלגה שאינה מסוגלת לשכנע איש בצדקת דרכה. היכן נמצאים, הפובליציסטים, העתונאים, בעלי חוש הביקורת? התשובה היא - שאין בשורותינו אנשים בעלי שיעור קומה.

פעם קראו לתנועה "רוויזיוניסטית", מפני שהיא קמה לחדש את המחשבה הרעיונית בתוך התנועה הציונית. אני סבור, שאם באחד הימים חושבת תנועתנו לקבל את אמון העם, היא חייבת לבצע "רוויזיה" בתוך עצמה. ולפני "המעש" יש צורך דחוף, בהזמת דם צעיר, חדש, אנשים בעלי חשיבה לאומית מקורית, שטובת הכלל עומדת מול עיניהם.

* * *

שמשון פדר שירת כנציב בית"ר השלישי באוסטרליה וכן שירת כשליח בית"ר באוסטרליה בשנות השישים.

"הקונצרט במחתרת"

מאת: אברהם שדמון

משה (מוסקה) שטיין

"ינפנשים בקונצרט" היתה אחת מהסיסמאות של עובדי תחנת השידור המחתרתית של הארגון הצבאי הלאומי בארץ-ישראל - ומכאן גם שמו של הספר. תחנה זו, אגב, היתה הראשונה מתחנות שלשת הארגונים, שהיו ופעלו אז בארץ בימי שלוט הבריטים כאן ושלחמו נגד השלטון הזר לעצמאות מדינית.

"הקונצרט במחתרת", כפי שכותב המחבר במבוא לספר "מספר על קומץ צעירים נלהבים, שעסקו במלאכת הקודש של הנשת שידורים חשאיים בגלי האתר והבאתו של "קול ציון הלוחמת" [illegible].

ספר זה מטרתו להפניש את הדור, "אשר לא ידע את יוסף" עם תקופת הבראשית של המחתרת ולשמר לדורות הבאים את מורשת הגבורה של בני נוער נועזים וחדורי אמונה, שלחמו להחשת הקמתה של מדינת היהודים.

התחושה בישוב היהודי הקטן שחי אז בארץ היתה שהוא עד לרחשי ההיסטוריה ומקשיב לדברי מבשרי המדינה שבדרך - כי היתה אז זהות מוחלטת בין המילה המשודרת לבין המעש של לוחמי האצ"ל שהיכו בבריטים והיקשו עליהם.

השידורים היו אז כעין נקודת אור יחידה ונחמה פורתא אחרי בשורות האיוב, שהגיעו מאירופה הכבושה בידי הנאצים. לא קלה ומסוכנת היתה העבודה - החל מהשגת מקום ממנו ניתן לשדר ותכופות נאלצו לשנות מקומות אחרי שהבריטים הצליחו לעלות על עקבות המשדרים. שלטונות המנדט עשו הכל שהיה באפשרותם - והם אז השליטים בארץ - לתפוס את התחנה, שלמעשה היתה רק "קעסטעלע" קטנה ומפעיליה ולהקשות על פעולתה ולשם כך אף קבלו "עזרה" מחוגים מסויימים בשמאל ובהגנה - ששלטו אז ביישוב.

נוסף לדברי ימי התחנה אירועיה ומבחר משידוריה כמה נספחים: הראשון "עתון העתונאים" שהתקיים ב"בית סוקולוב" בת"א בהשתתפות נציגי שלש התחנות המחתרתיות דאז בהנחייתו של הד"ר הרצל רוזנבלום עורכו של "ידיעות אחרונות" שראה לעצמו, בדברי הפתיחה שלו, "זכות גדולה לציין את היוזמה המבורכת לזמן בצוותא את שדרני כל המחתרות לתת ביטוי לרחשי לב עמוקים מימים עברו, בהם לא תמיד היינו בצד אחד של המתרס".

הנספח השני, המפגש ב"קול ישראל" ובו התכנית הראשונה של "קול ציון הלוחמת", תחנת השידור של האצ"ל ושודרה ב"קול ישראל" ב-24 באפריל 1979, בהנחייתו של יוסי רונן ובו השתתפו קרייני עורכי ופעילי התחנה וביניהם אסתר רזיאל-נאור, שלום רוזנפלד, משה שטיין, ד"ר מאיר קהאן, שולמית כצנלסון, דבורה ליפשיץ ("חגית"), שמואל תמיר ועוד שסיפרו על זכרונותיהם מהימים ההם.

והנספח השלישי: "רב-שיח בגלי צה"ל" ששודר בתחנה הצבאית ביום העצמאות ה' באייר תשמ"ו (14 במאי 1986) והוקדשה לתחנות השידור של אצ"ל, ה"הגנה" ולחי"ר ולשדריהן - בהנחייתו של יוסף ידין. ובסיומו של הספר דבר מפקד האצ"ל מנחם בגין במוצ"ש ו' באייר תש"ח - למחרת הכרזת העצמאות.

זהו, אגב, ספרו השני של המחבר, אחרי ספרו הראשון "ביום שרות" שסיפר לראשונה את תולדות "פלוגות הגיוס" של ביתי"ר בטרם מדינה, דבר שלא היה ידוע ורק מתי מעט מהציבור בישראל ידעו עליו. משכבתי ההיסטוריה העלימו במתכוון את חשיבותו החינוכית לדור הצעיר שנולד וגדל במדינה.

המחבר, משה (מוסקה) שטיין, יליד ריגה ערש ביתי"ר העולמית, מטובי בניה-בוניה של התנועה הלאומית, שהתגייס משחר נעוריו ומגיל צעיר עלה לארץ לשרתה ולבנותה - החל מפלוגות הגיוס בגליל, דרך שרותו באצ"ל כמפקד "פלוגת הכתל" וכשליח ביתי"ר לאירופה להכשרת קדרים של לוחמים צעירים אוחזי-נשק וסיוע להעפלת "אף על פי".

שני הספרים של "מוסקה" באים להזכיר שלא על מגש של כסף ניתנה לנו המדינה.

מערכת בדרכו,
בשם ותיקי ביתי"ר
מהונגריה
מברכים את
יעקב פליישמן
בהגיעו ליובל -80
עד 120!

אני אשם אני מבטיח

מאת: יעקב שאלתיאל

"הנני מודיע קבל עם ובדעה צלולה - אני אשם!
ראיתי את הכתובת זועקת מהקיר ולא עשיתי דבר.
אני אשם - כי אטמתי אזני בשמעי דברי נאצה ובלע. ראיתי ריב אחים ונרתעתי לאחור. ראיתי זעם ורשף בעיניים והפניתי מבט.
ראיתי אתכם, מנהיגי הליכוד, בתיסכולכם, בחוסר רציונותכם - ולא צעקתי חמס. שתקתי ולא עשיתי דבר על אחזתם איש בגרון רעהו.
אשמתי - כי ידעתי לאן אתם מובילים - ולא עצרתי בכם.
הלכתם כסומים ולא אוויתם להאזין לקולות ולברקים. כיליתם עתותכם בסממנים של כבוד וריצה אחר כיבודים. התעלמתם מכמיהת החברים וההמונים - ואני שתקתי!
עסקתם בעצמכם ואנחנו בכם והרכבת דהרה ללא מוביל ומעצור.
אני מאשים את עצמי ואת חברי, כי לא צעקנו: עד כאן! קשה להבין כיצד היינו אטומים - כיצד הקלנו ראש!! במו ידינו העלינו לשלטון את המסוכנת בממשלות.
כיצד קרה? והתעוררנו למציאות נרועה מחלום הבלהות. הלכנו שולל אחר אנשים קטנים בתפקידים גדולים.
אני מבטיח - לא עוד! לא אתן להרוס את התנועה שלי! לא עוד מסחר באידאולוגיה שלי - ולהפקרת. ארץ-ישראל שלנו. חוננו לכבוד ולהדר והם ישובו לשכון בתנועתנו. אני מבטיח!
אלה אשר רוממות זיבוטינסקי בגרונם והמאכלת בידם - מקומם אינו איתנו. קיר הברזל לא נועד להטיח בו את הראש, אך אין קיצורי דרך באידאולוגיה. הסופר-מרקט הרעיוני גרם לצרות די והותר.
חפצי חיים אנחנו ולכן נעקור את העשבים השוטים אשר צימח גננו. נחדש ונטפח את הברית עם הנוער הנפלא שלנו. נשמור כעל בבת עינינו על אחדות השורה.
הרעיון הציוני הלאומי שלנו הוא נשמת אפה של האומה. נצא לשכונות ולערים. נתריע, נסביר, נזהיר ונעורר. היה והמסר יעבור חלק וצלול ללא מורא וללא גמגום - הדרך חזרה להגה השלטון תהא אך טבעית ומובנת.
ולכל אלה אשר כל כך קשה להם, מתלבטים ומתייסרים עם מצפונם: אם זה למעלה מכוחכם - סורו נא הצידה ותנו למי שיכול - לעשות את העבודה!

* * *

הכותב יעקב שאלתיאל סגן ראש המועצה באריאל ממנהיגי הליכוד ביהודה ושומרון, בונה ומפעיל מרפאות ביו"ש ממקימי הישוב אריאל וחבר המועצה הנבחרת הראשונה.

תורת ז'בוטינסקי
ו"תנועת ז'בוטינסקי"

מאת: מנחם הפנר

התנועה אשר קוראת לעצמה היום "תנועת ז'בוטינסקי ואשר מנהיגיה חוסים בצל תדמיתו ותמונתו, היא ה"ליכוד" שבראשה עומד ביבי נתניהו הנמצא היום באופוזיציה לשלטון ומשתייך למחנה הנקרא "ימני".
אחת מחולשות האדם היא השימוש במושגים מבלי לבחון את משמעותן, וכך גם במקרה שלנו; נוהגים לזהות את "מחנה הימין" עם הלאומיות, ואת ה"לאומיות" עם תורתו של זאב ז'בוטינסקי.

לעומת זאת מסמל ה"מחנה השמאלי" את הרעיון האוניברסאלי-סוציאליסטי, את יפי הנפש, אהבת האדם והשלום. אלה עוסקים במלחמה, ואלה בשלום.
הבה נבחן את המושגים האלה בהתפתחותם ובמציאות הנוכחית.
ז'בוטינסקי בתקופתו הקים את ההסתדרות הציונית החדשה "הצ"ח", ואת תנועת הנוער בית"ר כתגובה למצב מסוים והלכי רוח שהשתרשו בתנועה הציונית. תורתו, תורת ה"חד נס" היתה תגובה ל"תורת השיחרור הסוציאליסטית-מעמדית", אשר ראתה ב"מלחמת המעמדות" את שחרור האדם כולל את היהודי בארצו. שירת התקוה והאינטרנציונל ודגל תכול לבן ליד הדגל האדום, סימלו את החלוציות הציונית ואת מפלגות העבודה היהודיות בארץ ישראל.
תורת ז'בוטינסקי על כל סעיפיה והשלכותיה היתה מיועדת למטרה אחת בלבד, והיא: ריכוז כל משאבי העם היהודי לקראת מטרה אחת בלבד, - מדינה עברית בארץ ישראל.
לעומת "חולמי הסוציאליזם ומשחררי האדם" אשר האמינו ב"פועלי כל הארצות התאחדו", היה ז'בוטינסקי הריאליסט שהאמין בכוחו של העם היהודי לבנות את ארצו באמצעות אותם הכלים המשמשים את כל העמים והלאומים מאז ימי בראשית. מבנים אירגוניים עליהם מבוססים חיי חברה, המאפשרים לה פיתוח כלכלי וחברתי, וארגוני כח השומרים על המסגרת מסכנות פנים וחוץ.
כאשר הקים ז'בוטינסקי את תנועה הנוער בית"ר (ברית יוסף תרומפלדור), הוא לא ראה ב"מיליטריזם" את הערך העליון לעם היהודי, אלא ראה במשמעת הצבאית מכשיר חיוני בדרך התחיה הלאומית, בשדה, בבנין בצבא, במשטרה, באוויר ובים.
החינוך הבית"רי יצר את היהודי המוכן למלא כל תפקיד הנדרש בשירות העם, "מגל, נגלג חרושת, או חרב ופגיון". פלוגות הגיוס של בית"ר עסקו בחקלאות לא פחות מאשר בני הקיבוצים והמושבים.
ז'בוטינסקי לא היה מעולם "ימני" אלא ליברלי המאמין בערכי הדמוקרטיה; דוגמתו הייתה אנגליה אשר מצד אחד שומרת על המסורת המלוכנית, ומצד שני נשלטת על ידי הפרלמנט. שילוב מוצלח של "כתר דויד" ודמוקרטיה מודרנית. "הדר-עברי גם בעוני בן-שר, בכתר דויד נעטר".
גם "הארגון הצבאי הלאומי" בימיו של ז'בוטינסקי לא נועד "לגרש את הבריטים מהארץ", אלא כדי לשנות את המדיניות הבריטית בנושא פלשתינא. פעולות הארגון באו לשבור את מדיניות ההבלגה של מוסדות הישוב, הבלגה כלפי פעולות הערבים. הגנה אקטיבית כנגד הגנה פסיבית. פעולות האצ"ל נגד השלטון הבריטי התחילו למעשה רק לאחר פרסום הספר הלבן של 1939, וגם אז רק כהפגנת כח ולא כמלחמה נגד "הכובש הזר". באותם הימים פרסם ז'בוטינסקי את מאמרו המפורסם בשם "הדומיניון השביעי" שבו הוא מציע לבריטניה לתת לארץ ישראל מעמד של דומיניון, דוגמת קנדה ואוסטרליה.
למעשה התגבש המאבק האנטי בריטי רק בשנת 1944 לאחר "הכרזת המרד" על ידי מנחם בגין, ולאחר שכבר ב-1942 פרסם יאיר את עיקרי המלכות ואת הנדרת הבריטים כ"שלטון זר". תנועת המרי בשנת 1946 נתנה למאבק האנטי בריטי מימדים לאומיים, למרות תקופתו הקצרה.
מול המחנה "הלאומי" של ז'בוטינסקי ניצב "הישוב המאורגן" שבראשו עמד דויד בן-גוריון. האם מחנה זה היה באמת פחות לאומי מזה של ז'בוטינסקי?
לאחר פטירתו של ז'בוטינסקי בשנת 1940 נשאר "המחנה הלאומי" בלי אישיות מדינית שיכלה להתמודד עם אישיות כבן-גוריון. האצ"ל פעל כתנועת מחתרת לוחמת החל משנת 1944, אך ההנהגה הפוליטית של הישוב העברי בארץ ישראל עברה לידיו של דויד בן-גוריון.
עם תחילת מלחמת העולם נגוז גם החלום על "אחדות פועלי כל הארצות" הנלחמים נגד המעמד "הקפיטליסטי".
גם ברית המועצות בראשותו של "שמש העמים" סטלין (כפי שכונה באותם ימים על ידי מפ"מ), נאלצה להלחם. ה"צבאיות" הפכה לנחלת הכלל והישוב העברי התגייס למלחמה בצד בריטניה, אך יחד עם זאת גם נמשך המאבק לעליה חופשית בחזית של ארץ ישראל.
לאחר מלחמת העולם, בשנים 1944-1948 נוצרה למעשה חזית מאוחדת למען מדינה עברית כאשר ההבדלים בין המחנות הלכו והצטמצמו והתרכזו בנושא החלוקה, הגבולות ומעמדה של ירושלים. למרות כל האזהרות והלחצים (של ידידים) שהופעלו על בן-גוריון, הוכרזה המדינה ביום 14.5.48, מדינות ערב פלשו מכל צד, והישוב העברי נאלץ להלחם על חייו.
למעשה הפכה תורת ז'בוטינסקי לנחלת הכלל, גם תנועת החירות ויתרה במשך השנים על "שתי גדות לירדן". מדינת היהודים קמה והצבאיות והבריטחון הפכו לערכים עליונים הרבה מעבר לכל מה שז'בוטינסקי יכול היה לצפות. הדימוקרטיה הישראלית כלפי אזרחיה הערבים ודאי איננה תואמת את חזונו המתבטא בשירו "שם ירווה לו משפע ואושר, בן ערב, בן נצרת ובני", או כאשר הוא מציע סגן ראש ממשלה ערבי במדינה היהודית.
בשנים האחרונות מתברר יותר ויותר שבן גוריון היה הרבה יותר קיצוני מאשר ז'בוטינסקי ואפילו בגין הליברלי אשר מינה את משה דיין איש מפא"י והמחדל, לשר החוץ בממשלתו. לא במקרה מתפוררת היום אותה תנועה המתימרת להמשיך את דרכו של מנהיג דגול זה, אך אשר איבדה את משמעותה נוכח המציאות הנוכחית כאשר אנשים כמו זאבי, רפול, שרון ואפילו רבין (גירוש אנשי החמס) מתיצבים מול ביבי נתניהו.
המציאות הפוליטית במדינת ישראל היום מכתיבה לנו דפוסים חדשים בזירה הפרלמנטרית. מפלגות, ואידיאולוגיות העבר הופכים למושגים נוסטלגיים, כמו שאין מפא"י גם אין יותר "חירות-מיסודו של הארגון הצבאי הלאומי" שאחרון מנהיגיו היה יצחק שמיר. מפלגות ההמשך יצטרכו להתבסס על ערכים בעלי משמעות חברתיים של דור ההמשך. אם יש תנועה אשר בכל זאת רוצה להתבסס על תורתו של זאב ז'בוטינסקי, תצטרך תנועה זו למצוא את ערכי המוסר והטוהר של ההדר בחיי הפוליטיקה הישראלית, טוהר המידות, איכות החיים, תרבות הויכוח וכיבוד האדם, ערכים אשר היו נר לרגליהם של ראש בית"ר ותלמידו מפקד האצ"ל מנחם בגין.

★★★

כותב המאמר מנחם הפנר הנו יוצא תנועת בית"ר ואחד ממפקדי הקן בירושלים בתקופת המאבק בשלטון הזר.

בתקופת כהונתו כמדריך וכמפקד ספגו בית"רים את משנת ז'בוטינסקי - "הדר-תגר" ורובם עשו דרכם כלוחמים באצ"ל; פעילותו נקטעה כאשר נאסר והוגלה למחנות המעצר באפריקה. אביו, ד"ר הפנר היה מראשוני ברית הצה"ר ושרת כרופא האצ"ל בירושלים.

סיור ותיקי בית"ר
לציון 50 שנה למרד גיטו ורשה

מאת: ברוך ורקשטל

לציון 50 שנה למרד גיטו ורשה, הופנתה פניה לכל מוסדות התנועה הלאומית, כולל ההנהגה העולמית של בית"ר, ראשי התנועה, ליכוד, ח"ב ואישים שונים.
ואולם, רק חטיבת ותיקי בית"ר בישראל ובתפוצות - "בדרכו" - בהנהלתו של יוסף שטיינר פעלה באופן מעשי.

תוכנית הורכבה, נקבעו תאריכים לביצוע, אורגנה יציאת משלחת - קבוצת 12 בית"רים ובית"ריות, תלבושת, דגל, סמלים. זה פעל במשך 8 ימי סיורים, ביקורים, טקסי אזכרה בצורה מכובדת, בצינעה ובחדר.

המדריך האחראי למשלחת היה הבית"רי חיים אבני, מותיקי בית"ר. ביום הראשון לסיור ביקרנו ברחוב מילה 18, המצבה הסימבולית לזכר הבונקר של מרדכי אנילביץ - חניך בית"ר קן ג'וזב - מפקד הארגון הלוחם. המצבה, בצורת עץ בגובה מטר ועליה חקוק בפולנית ואידיש. הנחנו זר פרחים עם סרט כחול-לבן עם דמות ראש בית"ר.
הביקור השני היה ליד האנדרטה לגיבורי מרד גיטו ורשה, המנציחה את לוחמי המרד, יצירתו של נתן רפפורט, העשויה ברונזה וגרניט. גילוי האנדרטה היה במלאות חמש שנים למרד ב-1948.
הסיור המשיך רגלי עם דגל בית"ר לאנדרטה (1988) "אומשלג פלאץ", מקום בו הועלו יהודים על משאיות למשלוח למחנה ההשמדה לטרבלינקה.
לרגל האירוע ההיסטור, הוקמה באפריל 1993 אנדרטה-מצבה לזכר מליון ילדים שהושמדו. בשם הועדה להנצחת הילדים, ארגן והקים קרן מיוחדת בקנדה ובארה"ב הלוחם, והשריד היחידי, יעקב אייזנר. נערך טקס מרגש ורב רושם בהשתתפות מאות מיהודי התפוצות: אנגליה, קנדה, ארה"ב, צרפת, נציגי עיריית ורשה, יחידה נבחרת של צבא פולין, משלחת צופים פולנים ומשלחת הכנסיה הקתולית.
לאחר נסיעה ארוכה של 130 ק"מ, עוברים את נהר בוג לטרבלינקה, מחנה מוות של גרמניה הנאצית על אדמות פולין.
בשנים 49-1939, כאן, בעיירה פולנית נידחת נהרגו, נרצחו, נשרפו והושמדו על-ידי גרמנים בעזרת אוקראינים ופולנים, כמליון נפש רובם יהודים.
אחרי חיסול המחנה, השטח נמסר השטח לחקלאים אוקראינים, לחווה חקלאית.

היום נותר מהמחנה שדה רחב, דשא, עצי אורן וברוש.
במקום, אבני זכרון - במאות - עמודי בטון סימבולים - לזכר קהילות יהודיות של אירופה שהושמדו.
אנדרטה מרכזית - בגובה ששה מטר לזכר 6 מליון יהודים ושוכן בקבר אחים סימלי במקום שבו נשרפו קורבנות השמדה. כאן התקיים טקס אזכרה של המשלחת הבית"רית, והנוכחים האזינו ברטט לתפילת "אל מלא רחמים", ע"י המדריך, הבית"רי חיים אבני, ולקדיש של לוחם משארית הפליטה, הבית"רי אברהם ריכטר.

אחרי טרבלינקה התחילה "צעדת החיים", בדרכים של זוועה, רצח, חיסול ומות, לובלין - מיידנק: מחנה השפלה, מחנה חיסול, מחנה משרפות ופיזור האפר. במיידנק, נרצחו, חוסלו, מתו, מאות אלפי יהודים מאירופה כולה, ובמיוחד היה טראגי מצבם של ילדים, וכן נערכו נסיונות רפואיים ע"י הנאצים בבני-אדם.

העצב גובר, ואנו נכנסים לעיר קראקוב. עיר מיוחדת בנוף הפולני. למרות המלחמה והשמדה, נשתמרו בה מקומות יהודים, כולל בית-הכנסת העתיק הראמ"א ובתי הקברות העתיקים משנת 1572. הגיטו היהודי הוקם ברובע המערבי של העיר. שני מחנות עבודה הוקמו בתוך העיר ומחנה השמדה ליהדות גליציה פלשוב - PLASZOW.
לסיום המצעד נכנסנו לתחנה האחרונה, לאושויץ - בירקנאו.
הרבה רגעים קשים ומרגשים עברו על המשלחת הצנועה של ותיקי בית"ר שנפגשה עם שארית הפליטה מכל אירופה, עם אנשי עתונות עולמית, כתבי טלויזיה צרפתית, קנדית ואנגלית, ונוער ישראלי, תלמידי תיכון מכל חלקי הארץ.

אושויצים - אושויץ היום, מוזיאון. המחנה המפורסם להשמדה השאיר מספר ביתנים, ככר לתליה, ביתן עינויים, ביתן ציקלון ב', ביתן חפצים, תנורי משרפות, קיר הוצאה להורג, פיזור האפר, קרמטוריום שהופצץ רק בזמן בריחת הצבא הגרמני.

לסיום - וורשה - עצרת זכרון ממלכתית בהיכל התרבות - יום מר בו נפתחו ארובות השמים והתערבבו - עם דמעות אלפי הנוכחים. האקדמיה הוקדשה בסיסמה: "תחילת נצח לגיבורי המרד בגיטו וורשה".
לסיום, הופיע התיאטרון האידי (שחקנים פולנים) במחזה "אנ יהודים פולנים".

אשמה כבדה רובצת על משלחת מוזיאון הלוחמים והפרטיזנים בת"א: עדיין לא נעשה מאומה להנצחת לוחמי המחתרת הבית"רית Z.Z.W, לא בחומר כתוב ולא בחומר וויזואלי, לא בפרסום ולא בהקמת "אבן" בכבר מורנובסקה בוורשה.
לא קיים עמוד, לוח, לזכר הלוחמים של Z.Z.W שהיה הראשון להניף את הדגל הכחול-לבן על-יד הלבן-אדום הפולני.
לכן חובה, מוסרית עליונה להציב "יד ושם" לזכר הנופלים, הלוחמים, הגיבורים של Z.Z.W, הארגון הצבאי היהודי (בית"ר) על מנת לזכור ולא לשכוח לדורות הבאים.

ביקור ותיקי בית"ר במחנה השמדה טרבלינקה

גליון מס' 9 • נר ראשון של

ללא חשש או משוא פנים

מאת: יוסף א. שטיינר

עמוד זה יוקדש לפריטים קצרים שמהווים אסופת חומר שאותו שמענו או קראנו. אספנו פריטים אלו עבורך ואנו מציגים אותם ללא כל חשש או משוא פנים.

◆ הזדמן לנו לשמוע שיחה אודות יצחק רבין. "הוא שקרן" אמר חבר אחד למשנהו. "לא נכון" השיב חברו. "זמן רב הוא אינו מבחין בין אמת לשקרים" היתה התשובה. גם אנו חשים שאינו יודע את ההבדל.

★★★

◆ מיד לאחר הבחירות לרשויות המקומיות, משכה את תשומת ליבנו מודעה קטנה בעמוד הראשון של הג'רוזלם פוסט. מאחר שנראת הגיונית בעינינו, אנו מוצאים לנכון לצטטה:

ברכות לאהוד אולמרט
ראש העיר החדש
של
ירושלים,
בירתה הנצחית של ישראל.
אנו מסכימים עם
ראש הממשלה
יצחק רבין
שתוצאותיהן של הבחירות
מהוות משאל-עם
אודות "תהליך השלום".

★★★

◆ לא רק מעמדם בהווה חשוב עבור פוליטיקאים, ורבים מהם חושבים במושגי מעמדם בהיסטוריה.

מרבית הפוליטיקאים בממשלה הנוכחית יכולים להיות בטוחים באשר למקומם בהיסטוריה. אין ספק כי מקומם יהיה לצדם של המרשל פטאן, צ'מברליין, ואחרים מאותו קליבר.

★★★

◆ אחרי כינוס הקונגרס הציוני הראשון הכריז הרצל: "בבאזל ייסדתי את מדינת היהודים". בדברי זכרונותיהם יוכלו רבין, פרס, ביילין, שריד ועמיתיהם לומר: "באוסלו הנחנו את היסוד למדינה הפלשתינאית".

★★★

◆ נראה כי מאז ה-13 בספטמבר יש לממשלתנו מידע מוקדם, שלפיו כל רצח מבוצע בידי החמאס. אנו תמהים מהיכן הם מקבלים מידע מוקדם זה? ממשלה חשאית זו אשר מפילה עלינו הפתעה אחר הפתעה, ודאי הניעה להסכם סודי עם מאן דהוא, שלפיו כל מרצח, ביום ביצוע הרצח, מיד עוזב את שורות קבוצת המרצחים של יאסר עראפת ומיד מצטרפים לאלו ש"נלחמים נגד השלום".

★★★

◆ האם שמתם לב שיאסר עראפת לא זנח את מדיו הישנים, ולא השאיר את אקדחו מאחור? ההסבר לכך פשוט. אש"ף ממשיך לחתור לקיום מטרותיו הראשוניות, ויאסר עראפת, שבעל כורחו לחץ את ידו של רבין, רק שינה את הטקטיקה, לא את המטרה.

★★★

◆ צריך להיות ברור לכל מי שעוקב אחר הצהרותיו של עראפת, כי לאחר שישוב לאדמתו "האוטונומית" הקטנה, יזדקק עד מהרה לשטחים נוספים.

בהכרזה שהכריז לאחרונה רבין, נאמר: "לשם מה אנו זקוקים לאריאל? לשם מה אנו זקוקים לעמנואל? ועוד". האם הוא כבר מכין את הקרקע לשטחים הנוספים של עראפת?

★★★

אחמד ג'יבריל - רב המרצחים

◆ התמונה שלעיל הינה תמונתו של אחמד ג'יבריל, רב המרצחים המסוכן ביותר, אשר לפיו - "המלחמה רק החלה".

לג'יבריל כוח מאומן של כ-300 טרוריסטים. בידם ציוד צבאי מתקדם, לרבות פצצות ברומטריות להפלת מטוסי נוסעים, וכן חומר נפץ שמופעל באמצעות תקשורת רדיו או שלט רחוק.

האם הממשלה הנוכחית, תוך כדי לחיצת ידו של יאסר עראפת, הבינה כי הוא אינו הבוס. הם הניעו להסכם עם פוליטיקאי ממולח שכנראה אינו מסוגל לספק את הסחורה.

★★★

◆ בביקורו האחרון של עראפת בכמה מדינות למטרת איסוף כספים עבור מדינתו החדשה, הוא הכריז בבירור על מטרותיו ובמהלך ביקורו בכמה מדינות אפריקניות, שכנע את מנהיגיהן לבל יכוננו יחסים דיפלומטיים עם ישראל עד שתוקם המדינה הפלשתינאית. נראה כי שמעון פרס לא הבין כי ידידו החדש עושה כל שביכולתו לחתור תחת מאמציו בתחום הדיפלומטיה.

★★★

◆ השמאל, בכל האמצעים שברשותו, מבצע שטיפת מוח לעם ישראל. אחרי הכל, אי אפשר להתווכח עם מלת הקסם "שלום", וגם כאשר מזהירים אותם מפני הסכנות הקרבות, תשובתם הדונמטית היא "הבה ניתן הזדמנות". אנו מפחדים מפני הזדמנות זו. היא עלולה לעלות לנו במחיר המלחמה החמורה ביותר שידענו אי פעם.

★★★

◆ לאחרונה ה"שביבה" (נוער הפת"ח), פרסם כרוז שבו הוא קורא לאוכלוסייה הערבית להמשיך באינתיפאדה. הם מתנגדים לטיפול הלא-דמוקרטי של עראפת במהלך העניינים. האם מישהו חשב בשלב זה במושגים של הפיכת עראפת לדמוקרט?

★★★

◆ הגיוס לכוח המשטרה הפלשתינאי נמצא בעיצומו, ונראה כי רשימת המועמדים כבר הגיעה לכלל מיצוי. ברור לכל כי ברשימה כלולים כל הטרוריסטים לשעבר. אחרי הכל, רק הם מסוגלים לכך מבחינה פיזית, ומבחינת נסיון שימוש בנשק. הרשימה כוללת את כל המרצחים בעבר ובהווה. לפי מיטב ידיעתנו, הכוח המשטרתי יכלול כ-30,000 איש. כוח המשטרה במדינת ישראל לא עולה על 18,000 איש. צריך להיות ברור לכל, כי בידיעתה של ממשלת ישראל, יאסר עראפת מקים לעצמו צבא, לא משטרה.

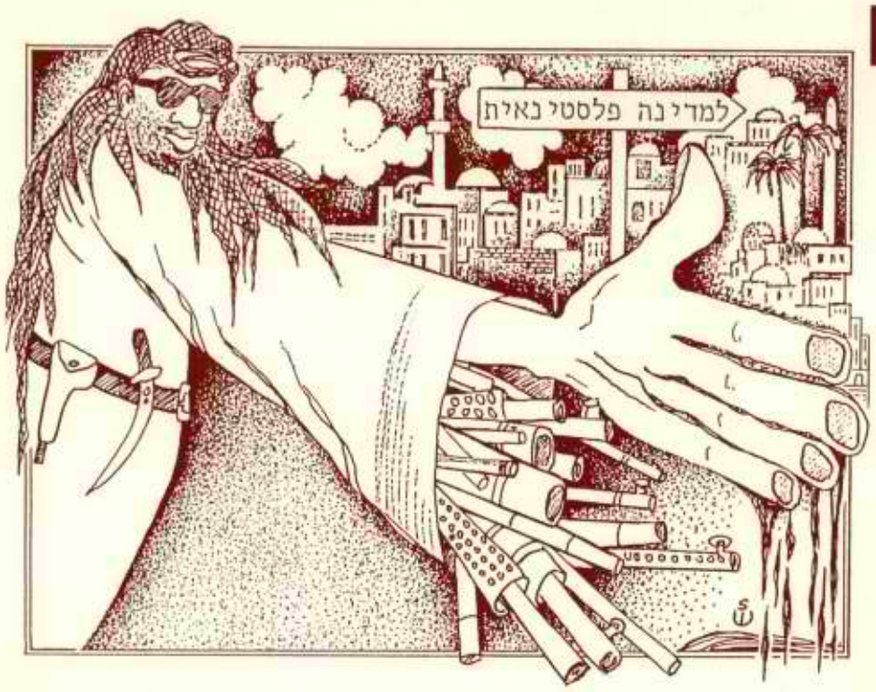

בעיני רבים, לחיצת היד בין עראפת לרבין, היתה דבר מזעזע. האיור שלפנינו מציג את ידו האמיתית של עראפת ביחסו לשלום.

סמל אש"ף הרשמי לא שונה מאז לחיצת היד בוושינגטון. הוא ממחיש בבירור את שחרורה של מדינת ישראל כולה.

THE PALESTINIAN NATIONAL COVENANT

English rendition as published in

Basic Political Documents of the
Armed Palestinian Resistance Movement

Leila S. Kadi (ed.),
PLO Organization Research Centre
Beirut, December 1969

האמנה הפלשתינאית הלאומית אשר קוראת להשמדת ארץ ישראל לא שונתה, עד למועד הדפסת גליון זה. נראה כי ממשלתו של רבין תיאלץ להמתין לכך, שכן האיש שרבין לחץ את ידו בהחלט לא יהיה מסוגל לספק את הסחורה.

עם אויבים עושים שלום

אבל רוצחים מעמידים למשפט!

מדינה פלסטינאית...

התכוונתי למשטרה פלסטינאית...

פליטות הפה של שמעון מצחיקות רק את יאסר.

העם כבר מזמן לא צוחק.

אל השלום בספירה לאחור

מאת: יוסף בן אהרן

"עם שהותקף והוא מתגונן ומנצח, זכות קדושה לו לקבוע לצמיתות מצב פוליטי, שיבטיח לו חיסול מקורות התוקפנות... ולעולם לא יסכים להחזרת הגבולות לקדמותם!" משפט זה נכתב לפני כשלושים שנה (2 בספטמבר 1964) ב"פראבדה", יומון המפלגה הקומוניסטית של ברית המועצות, לציון עשרים וחמש שנים לפרוץ מלחמת העולם השנייה. השלטונות במוסקבה רמזו במאמר זה, כי השלום באירופה שלאחר הניצחון על גרמניה הנאצית מעוגן על אותה מציאות שנוצרה בעקבות התוקפנות הגרמנית ובתוצאות מיגורה.

ואכן, השלום באירופה מאז 1945 נשען לא על "שלום עם אויבים", אלא על חיסול מקורות התוקפנות, כניעה ללא תנאי של אותו משטר שעירער את השלום באירופה ויצירת מציאות חדשה של שלום.

אמנם מאז זרמו מים רבים בנהרות הדנייפר, הוויסלה, הדנובה והאודר-נאייסה. ברית המועצות התפוררה, גרמניה ליכדה שבריה ומדינות מזרח אירופה ומרכזה עברו שידוד מערכות. אך יסודות השלום שנוצקו לפני כחמישים שנה עדיין מייצבים את השלום באירופה ומהווים מסד לביטחון הכללי העולמי.

אולם במזרח התיכון - לשלום ולביטחון היגיון שונה. כאן, התוקפן שקם עלינו לכלותנו מאז שחר עצמאותנו מכתיב את התנאים ולוח הזמנים להסדרי השלום. מה יהיה מהלך ההיסטוריה באזורנו? - על כך קיימים תרחישים שונים. שר החוץ שמעון פרס מבטיח, כי "לא תהיה כאן לא בוסניה ולא סומאליה. לא יהיה כדבר הזה!" (דברים שנשא בכנסת ביום 17 בנובמבר 1993). אך המציאות הנתונה בדרכי ישי"ע ולאורך קו העימות בצפון, ממחישה תופעות באמות של בוסניה וסומאליה. שר החוץ הבטיח, כי ישום דבר לא יאט או יעצור את תהליך השלום. ידענו שנצטרך לעבור בדרך פרוזדור של בעיות וקשיים רבים ורגשות נלהבים - טובים ורעים - וזה אך טבעי שנצטרך להתמודד עם הרגשות האלה". שר החוץ מאמין בתהליך. הוא לא נותן לעובדות לקלקל לו את אמונתו בתהליך. סגן שר הביטחון מרדכי גור מצא לנכון להזכיר לעושי השלום, כי ראש "אש"ף" יאסר ערפאת הפר את הסכם העקרונות עליו חתם עם נציגי ישראל בכך שלא הורה לאנשיו להפסיק את הטרור. "ערפאת לקח על עצמו, כראש הפת"ח, להביא להפסקת הטרור, זה היה התנאי הראשון להסכם, והתנאי הזה כרגע לא מומש". - אמר גור לתכנית הרדיו "הכול דיבורים".

...ובמסגרת "הכל דיבורים" מתקדמים אצלנו לשלום בספירה לאחור...

70 שנות בית"ר בראי הפילטליה

מאת אברהם שדמון

במשך שנים רבות היה מעין "חרם" לא רשמי, על בית"ר והתנועה הלאומית בשרות הבולאי, חרם שהחל למעשה עם קום המדינה; לא בול הקשור בתנועה ואישיה - אף לא חותמת דאר מיוחדת לאירוע כלשהו.

"הסנונית" הראשונה היתה החותמת לרגל הכנוס העולמי השביעי של בית"ר, שהתקיים בתל-אביב בי"א סיון תשי"ז (10.6.57).

לאחר הופעת "הבכורה" חלה הפסקה מסויימת והחותמת הבאה הוקדשה לכנוס העולמי העשירי של בית"ר, שאף הוא התקיים בתל-אביב, בכ"ו כסלו תשכ"ו (20.12.65).

מאז דאגה הנהגת ביתי"ר לחותמות לשלשת כנוסיה הבאים: הכנוס הי"א שהתקיים בת"א, ב"ח תמוז תשכ"ח (13.7.68), הכנוס הי"ב, שהיה גם כנוס היובל של בית"ר (50 שנה לבית"ר העולמית) והתקיים בירושלים ב-ד' באב תשכ"ג (12.9.73) ולו הוקדשה אחת מהחותמות היפות, עד אז, של השרות הבולאי.

והכנוס הט"ז (ה-16) שהתקיים ברוב עם בגבעת-זאב בכ"ט תמוז (22.7.90), לאחר הפסקה ממושכת.

כ"כ הופיעו חותמות-דאר יפות ל-2 "הבית"ריאדות": לראשונה, בת"א, בכ' אב תשי"ח (8.8.58) ולשניה, "שמשון", שנפתחה בכ"ו תמוז תשל"ג (26.7.73).

במלאת 25 שנה לעליתו לגרדום של הבית"רי שלמה בן-יוסף, ראשון עולי הגרדום בדורנו, צויין התאריך בחותמת מיוחדת בא' תמוז תשכ"ג (23.8.63).

ליום ה-70 של בית"ר העולמית, האירוע המרכזי של בית"ר עד כה הופיעה חותמת מיוחדת ואף זכינו ב"דף מזכרת".

בנוסף לחותמות הופיע 3 בולים לזכרו של ראש בית"ר, זאב ז'בוטינסקי. הראשון, ליובל הגנת ירושלים, שז'ז' היה ממקימיה; השני, ליובל ה-30 של מדינת ישראל, בסידרת "האישים", והשלישי; 50 שנה לפטירתו, בכ"ה כסלו תש"ן (12.12.90).

בכ"ה בשבט תשנ"ג (16.2.93) הופיע בול עם דיוקנו של מנחם בגין, שהיה נציב בית"ר בפולין, מפקד האצ"ל ורא' הממשלה הששי של מדינת ישראל.

ונסיים הפעם ב"פיקנטריה": בית"ר בארה"ב הזמינה בדאר "חותמת ביול" ובה מפת ארץ-ישראל בגבולותיה ההיסטוריים.

החותמת היתה בשימוש תקופה מסויימת עד שמאן-דהוא דאג ל"יעדכן" את הנהלת הדאר בארה"ב במשמעות המפה - והחותמת בוטלה.

★ ★ ★

השירות הבולאי, בשיתוף עם "בדרכו"-ותיקי בית"ר, מכינים דף-מזכרת מיוחד מוקדש ליובל השבעים של בית"ר העולמית והצדעה למייסדיה - בית"רי ריגה.

★ ★ ★

ב-26 דצמבר ש"ז בסניף הדאר המרכזי ברמת-גן, רח' ביאליק יחתימו חומר בולאי בחותמת מיוחדת לכבוד האירוע הנ"ל.

★ ★ ★

חג שמח לכל הבית"רים
ברכות מיוחדות לבית"רי דרום אמריקה
משה נס-אל
ירושלים

למרות העלייה במחירי הביטוח, לא העלינו את תעריפינו.
הנחות מיוחדות לוותיקי בית"ר
בברכת חג שמח
א. סודרי
סוכנות לביטוח בע"מ
רח' יהודה הלוי 59, ת"א מיקוד 65781. טל. 5600522, 5606033 פקס: 5603666

חג שמח
לכל הבית"רים
אריה בכר ומשפחתו
פתח-תקוה

חג שמח
לכל הבית"רים ולהמוני בית ישראל
•
פרלה וג'ורג' קמפול

חג שמח
לכל הבית"רים
פנינה ובן ציון גבעוני
לוד

חג שמח
לכל ותיקי בית"ר ומשפחותיהם ולכל חברי המחנה הלאומי בתקווה שנמשיך כולנו לשמור על ארץ ישראל השלימה.
ישראל שמרלינג ורעייתו

חג שמח
נאשיק לשמור על ארץ-ישראל
יצחק גן-צבי

חג שמח
בן-עם גראוזלץ
תל-אביב

ברכות חמות וחג שמח
אירים ומרדכי קריינר
סביון

חג שמח
לכל הבית"רים
שלמה שיטנוביצר ומשפחתו

חג שמח לכל יהודי
יוחנן פלטין
באר שבע

נכנסנו לשנת יובל לחיסול יהדות הונגריה המפוארת

מאת: ליפא פרידמן - בני ברק

ביום ראשון 19 למרס 1944 "כבשה" רשמית גרמניה הנאצית את הונגריה. אנסה לעשות הקבלה בפרספקטיווה היסטורית מהימים ההם לזמנינו.

הייתי מגויס לפלוגות עבודה 11/I שמקום עבודתו היתה בעיר הדרומית על יד הגבול היוגוסלבי אויודק שעל שפת הדנובה, הידועה לשימצה. בעיר הזאת ירו והרגו ההונגרים למעלה מאלף יהודים הי"ד. עוד הרבה לפני כיבוש הנאצים.

בשבת פרשת ויקהל-פקודי (18.3.1944) הייתי בחופשה ובביה"כ קראו למפטיר פרשת "פרה אדומה", להתכונן לחג הפסח חג החירות. למחרת, ביום ראשון בבוקר, נגמרה חופשתי והתכוננתי לחזור לבסיס.

פרידה מרוגשת מאבי הצדיק ר' בנימין זצ"ל הי"ד שלא יכול ללוות אותי לתחנת הרכבת בגלל צורתו היהודית, שבדיוק לפני עשרים וחמש שנה, כמעט עלה לו בחייו. בגמר מלחמת עולם הראשונה, אחרי שהשתחרר מהצבא ושוב גידל זקן ופיאות, ובנסיעו ברכבת, נתקל בשני קצינים הונגריים שתקפו אותו. על שאלתו, למה ועל מה?! ענו, שמזמן לא הזדמן להם יהודי כזה, והוציאו אקדחיהם ואיימו להרוג אותו. אבי זצ"ל קם מלוא קומתו ואמר: "הנני מוכן לקדש שם שמים בגלל יהדותי". בשמעם את זה וראו שמולם עומד יהודי נא נרתעו, ובקת האקדח קבל מכה חזקה על המצח מעל לעין הימנית ונתהוה לו נפיחות בגודל שעועית, והסימן הזה נשאר לו כל ימי חייו.

הצטרף גם אתה למשלחת היוצאת להונגריה!

משלחת של ותיקי בית"ר עומדת להשתתף בטקסים לציון חמישים שנה לשואת יהודי הונגריה. גם אתה ובני משפחתך מוזמנים להצטרף.

בית הכנסת דוהני והמוזיאון היהודי בבודפסט. בבית על-ידו נולד בנימין זאב הרצל חוזה המדינה

8 ימים (7 לילות) בהונגריה

במלאות 50 שנה לחיסול יהודי הונגריה, אנו יוצאים במרץ 1994 להונגריה ונשתתף בעצרות לרגל יובל עצוב זה. נשלב בנסיעתנו אף סיורים מעניינים. נסייר בחמדותיה של בודפשט (הנקראת "פריז הדנובית"), נטייל לגבול הציכי באסתרגום, ארץ האומנים סנטהדרה, ונצא לצפות בהוויי הונגרי בערב של גולש.

מחיר הטיול הוא -.$960 (לאחר שהצלחנו להוזילו) ליחיד בחדר זוגי.

המחיר כולל:

טיסה בחברה סדירה נתב"ג - בודפשט - נתב"ג.

העברה מנ.ת. של בודפשט למלון ומהמלון לנ.ת.

מלון גראנד הוטל הונגריה (מלון טוב מאד ומיקום מרכזי) על בסיס לינה וארוחת בוקר מלאה (מזנון).

סיור פנורמי בבודפשט (המוזיאון היהודי וביהכ"נ, מגדל הדיינים, המלינאום, גלרט, האי מרגרטה, צפיה על בנין הפרלמנט היפה, גשרי הדנובה, הטיילת ועוד).

סיום סיור לאסתרגום, וישגראד וסנטהדרה.

ערב הווי בלוית ארוחת גולש מקומית.

השתתפות בטקסים (קריאת ככר ע"ש הרצל, תפילה מיוחדת בביהכ"נ דוהני). מלווה קבוצה ישראלי מנוסה ומורשה מטעם משרד התיירות.

מדריך הונגרי בסיורים.

ויזה (במידה ותהיה בתוקף)

המקומות יישמרו בהתאם לסדר ההרשמה.

אנו מעוניינים להעניק לך את כל המידע, ולאסוף את כל המעוניינים להשתתף במשלחת זו.

שלח אלינו מיד את הספח המצורף בזאת (השתמש במעטפה המצורפת, אין צורך בבול), וניצור איתך קשר בהקדם האפשרי.

* * *

כתובתנו: "בדרכו" - ארגון ותיקי בית"ר ת"ד 56060, תל אביב 61560

לכבוד

"בדרכו" - ארגון ותיקי בית"ר

אני מעוניין להצטרף למשלחת ותיקי בית"ר היוצאת להונגריה במרץ 1994.
נא ליצור איתי קשר ולהזמין למפגש בנושא.

שם: _____ כתובת: _____

_____

טל. בבית: _____ טל. בעבודה: _____

חתימה: _____

נא מלא את הפרטים ושלח מיד

19.3.1944

תשנ"ד • ארץ יש • 8.12.1993

לפנות בוקר, ביום ראשון ה-19 למרס, ליותה אותי אמי זצ"ל הי"ד לרכבת שנוסעת לעיר הבירה בודאפסט, ונתנה לי נשיקה אחרונה.

בהגיעי לבודאפסט בשעות לפני הצהרים, ובענדי את סרט הצהוב, - זיהויי כיהודי וסימן להשתייכותי לפלוגות העבודה - פגשתי באלמוני שאמר לי שאסתלק מהר מרחוב ושהגרמנים כבשו את המדינה. ואחרי זמן מועט הדהרו רוכבי האופנועים מהצבא הגרמני ברעש מחריש אזנים ובישרו על הכיבוש.

אחרי ההרפתקאות הצלחתי עוד באותו ערב לנסוע לאויודק ולצאת מבודאפסט. פחות משבוע ימים, ב-26 למרס 1944, כבר התארגנו כל מוסדות השלטון ההונגריים, בשיתוף הגרמנים, לחיסול הסופי של היהודים. כפי שמתאר המסמך המצורף, המצווה לכל מנהלי המחוז, שידאגו שבכל עיר וכפר במחוזותיהם יעשו מפקד התושבים היהודים בתוך 3 ימים.

A dunaföldvári járás főszolgabirája.

1962/1944. Tárgy:Zsidó lakósok összeirása.
Határidő: 3 nap.

Valamennyi Község Elöljáróságának! /:11:/

Felhivom,hogy adott határidőn belül a községben lakó zsidókról az alábbi rovatok szerint pontos kimutását készitsen és azt hozzám terjessze fel.
A kimutatás pontjai:
1./Sorszám. 2./Családfő neve. 3./ Születési helye, éve, hónapja napja, 4./ Foglalkozása. 5./Házastársának neve. 6./Az 5.pont alatti szül. helye, év, hó,nap. 7./Gyermekek névsorban és korszerint. 8./ Van-e rádiója és milyen. 9./ Telefon előfizető-e. 10./Jegyzet.-
1944 évi március hó 26-án.

főszolgabiró.

האשימו את היהודים אולי בצדק, למה לא התנגדתם?! הלכתם כצאן לטבח. - ויש תשובות על זה - אולי לא משכנעות.

והנה עכשיו לנגד עינינו, כאן בארץ ישראל, - לא יודע אם מותר להעלות את זה על הכתב - הממשלה הנבחרת החוקית, שרובם לוחמים מהוללים לשעבר, מוסרת לרוצחינו, - לא רק שונאינו - את השלטון על שטחי ארץ ישראל. ואין פוצה פה, ולאן זה יוביל, האם אי אפשר ללמוד מהאסונות מלפני יובל שנים - השם ירחם!

האשמנו ומאשימים את המנהיגים דאז שלא מסרו מידע נכון על "הפתרון הסופי" שהרוב הדומם לא ידע מזה דבר, שהמוח האנושי לא יכול להעלות על הדעת.

גם כיום צריכים לדרוש ולבקש ממנהיגינו למסור כל מידע שברשותם לכל העם, העם רשאי להחליט על גורלו ועל גורל המדינה.

מערכת בדרכו מברכת את כל קוראינו בברכת

חג שמח

ומודה מעומק הלב לכל הקוראים אשר טרחו ושלחו לנו מפרי עיטם.

ברוך ורקשטל - רכז המערכת
דודו וייס - עורך "בדרכו"

לותיקי בית"ר ולכל נאמני ארץ ישראל

חג תנובה שמח!

יצחק אפלבוים

חג שמח ומאושר לכל בית ישראל

וברכות חמות לותיקי בית"ר ולחברי "בדרכו"

הילדה ואברהם טייר
ירושלים

ברכות חמות וזיחותי חג שמח

לכל ידידי בגני תקוה

ברכות לכל ותיקי בית"ר

יפה ודובל'ה פליישמן

חג שמח!

לכל בית ישראל וברכות מיוחדות לביתי"רי דרום אמריקה

מלכה ויעקב מגדלי
סביון

לידידתנו כוכבה מתיתיהו
יושבת ראש סניף הליכוד נווה אביבים

ברכות חמות וזיחותים לכבויים ליום הולדתה השישים
המשיכי בפופולק הפורה
שוב שנים רבות

סניף הליכוד ברמת אביב
ישראל צעסטוחובסקי - יו"ר

מפה ומשם בקצרה

יעקב פליישמן חוגג בימים אלה את יום הולדתו ה-80. בית"ירי, במלוא מובן המלה. החל את הפעילות שלו בבית"ר באחד הקנים המאורגנים - בשופרון שבהונגריה. לאחר השואה התיישב בבודפשט והקדיש עצמו לארגון מחדש של התנועה במקום. הוא שימש כנציב בית"ר האחרון בהונגריה. כאשר בית"ר הוכרזה כבלתי-חוקית, עלה ארצה. סייע לעלייתם של מאות בית"רים מהונגריה ומרומניה. מחנך ואינטלקטואל, סופר ומשורר. עד 120!

★★★

לאברהם - עד 120! **אברהם שדמון** ליובלו ה-75. יליד 1918. בביתי"ר מ-1929. מ-1937 מפקד קן בית"ר בסופוצקין. ב-1939 השתתף בקורסים הראשונים של האצ"ל בגולה בפיקודו של משה שטיין. מפרוץ המלחמה בגירוש ובמעצר; ב-1946 הקים את בית"ר בגליל שצ'יץ'. מפעילי הבריחה וחבר מפקדת הגליל. מסוף 1946 מזכ"ל מרכז הצה"ר ונציבות בית"ר באיזור הבריטי בגרמניה; מערכי ביטאון התנועה "אונזער פראנט" והשתתף בקביעות בעיתונים "אונדזער וועלט", "וואכנבלאט". ב-1948 עלה לארץ ומאז, מעלייתו ועד 1956 מזכיר מכון ז'בוטינסקי; חבר חבר המייסדים של המכון ונרשם ע"י בספר "שי ללאום" ..."על נאמנותו ומסירותו ללא גבול ברכזו כל העבודה ובהרחבת המוסד ובקימומו מחדש"... מ-1957 מנהל הארכיון של "בית אהרנסון". מ-1970 מנהל "המדור לתיעוד ולמידע" במרכז ההסברה. חבר מרכז תנועת החירות ומרכז הליכוד; חבר הנהלת מוזיאון הלוחמים והפרטיזנים; חבר הוועדה לציון חסידי אומות העולם שליד "יד ושם". מאז צאתו לגימלאות מנהל הארכיון המרכזי של הסתדרות העובדים הלאומית.

★★★

ברכות **ליוסי קיסטר**, שספרו "האצ"ל - הארגון הצבאי הלאומי" עומד להתפרסם בהוצאת משרד הביטחון. הספר יעמוד למכירה ב"בית גידי", שאותו אגב, הוא גם מנהל.

★★★

דב (בוריס) מירקין הגיע לגיל 70. עד 120! אחד הבית"רים האהודים בסין, שם בקהילת חרבין פעל ובלט במסגרת התנועה. עם עלייתו נמנה עם מייסדי המושב הבית"רי "עמיקם" ושימש בו כמזכיר היישוב. שמו הולך למרחוק, לא רק בקרב בית"רי סין, כי אם במסגרת ארגון ותיקי בית"ר כולו. הוא תמיד שש להושיט יד ולעזור.

דב - המשך בדרכך זו!

★★★

אבות נחלת ז'בוטינסקי יכולים להתגאות בבניהם. בבחירות לרשויות המקומיות הצליחו שני האחים **לבית אולמרט** להיבחר: - **אהוד** - כראש עיריית ירושלים, **וירמי** - כראש מועצת גבעת שמואל.

זאביק בוים נבחר מחדש לראשות עיריית קרית גת. **מוטי קירמאייר** עומד שוב בראש המועצה המקומית בנימינה.

כה לחי!

★★★

איחולים וברכות להחלמה מהירה **ליוסף כרוסט**, שעבר באחרונה ניתוח בידו הימנית. כולנו תקווה שעד צאת עלון זה לאור, יחזור למסלול וימשיך לתרום לכולנו מפרי עטו היצירתי.

★★★

אנשל שפילמן, אשר עבר ניתוח רציני לפני זמן מה, מחלים במהירות. בשמם של כל ותיקי בית"ר נאחל לו רפואה שלמה. כמנהל בית יאיר, רבים מתגעגעים אליו, וכולנו מקווים כי יוכל לשוב במהרה למלא תפקידו במסירות, כהרגלו.

★★★

"בדרכו" - ארגון ותיקי בית"ר, מאחל **לד"ר אלכס גרוס** ורעייתו, מזל טוב לנישואי בתם.

★★★

ספרו של **משה (מוסקה) שטיין** "הקונצרט במחתרת", יצא לאור. הספר עוסק בשידורי הרדיו המחתרתיים של האצ"ל. משה שטיין היה אחד מקרייניו העיקריים. כה לחי!

(בעלון זה מופיעה ביקורת על הספר).

★★★

על מנת שנוכל להשלים את רשימות חברינו, נשמח אם תשלחו אלינו שמות בית"רים נוספים שאתם מכירים. אנא ידעו אותנו בכל מקרה של שינוי כתובת או טלפון.

★★★

ברוך ורקשטל מונה לאחרונה כרכז מערכת "בדרכו". גיליון זה, ששואף תמיד להשתפר ולהשתכלל, הוא סימן נוסף לתרומתו הנאמנה.

★★★

מכון ז'בוטינסקי שמסייע לכל מבצעי המחקר בתחום, עוזר רבות ל"בדרכו". הבה ננצל הזדמנות זו להודות לצוות כולו על עזרתו בחומר כתוב, צילומים וייעוץ נאמן.

לאה ירדני איננה. "בדרכו" מביע צערו העמוק על מותה של חברתנו לאה ירדני. באישיותה הנעימה ובמסירותה תרמה רבות לפעילות "בדרכו". לאה תחסר לכולנו. לאה נולדה ב-1920. נדלה בעיר וילקומיר בליטא. הצטרפה לבית"ר בגיל 11, ונשארה בית"ריה בלב ונפש עד יום מותה. בווילקומיר אירגנה פלוגה של בנות שתצטרפנה לבית"ר והייתה סמלת הפלוגה. ב-1936 היגרה המשפחה לדרום-אפריקה. שם נכנסה מיד לקן בית"ר והייתה פעילה - לימדה עברית ושירי בית"ר. בדרום אפריקה התחתנה ונולד לה הבן הבכור דן. ב-1954, אחרי מות בעלה, עלתה לארץ עם בנה הקטן. בארץ היתה פעילה בתנועת החרות (למרות היותה עסוקה בניהול חנות וגידול משפחה). בנה השני יוחנן נולד ב-1958, וזמן קצר אחרי זה התאלמנה שוב. כל הזמן היתה פעילה בתנועה, בחרות בסניף רמת-אביב, ולאחר מכן בליכוד.

הניחה שני בנים - ד"ר דן ערבות - מומחה לניתוחי לב וריאה ד"ר יוחנן ערבות - ד"ר לכימיה.

★★★

אמו של **דני נחשון** נפטרה. "בדרכו" מביע תנחומיו והשתתפותו בצערו של דני, בית"רי מסור בלב ונפש.

★★★

סגן נציב בית"ר איטליה, **ד"ר מאור (מאוריציו) מנדס**, ממייסדי בית הספר הימי של בית"ר בציביטבקיה, הלך לעולמו לפני שנה. לא רק בית"רים מצדיעים לזכרו של אדם רב-פעלים זה, כי אם רבים מעמיתיו למקצוע, שבו בלט בתחום מניעת מחלות ריאה ושחפת. בנתניה תיקרא מרפאת הליגה למניעת מחלות ריאה ושחפת על שמו "המרפאה על שם ד"ר מאור (מאוריציו) מנדס ז"ל" על יד שילוט ולוח זיכרון בפנים. אנו מצדיעים לזכרו.

★★★

התנגדות הציבור הדתי בבני ברק למדיניות הממשלה

ביום הראשון 21.11.93 התקיימה ישיבת פעילי וראשי הלכוד, המפלגה הדתית לאומית, תנועת נשי "אמונה" מדריכי בני עקיבא ועזרא.

במשך שעות ארוכות עד מאוחר בלילה, הביעו המשתתפים את צערם וזעמם על מדיניות הרת האסון של ממשלת רבין. הוחלט על שורה של צעדים חשובים, אשר יפגינו את התנגדות וזעם הציבור בבני ברק לצעדי הממשלה, אשר חו"ח עלולים להוביל את המדינה לאסון לאומי ובכיה לדורות בתקופה קשה למדינתנו הורגש במקום, במיוחד חסרונו של קן בית"ר בבני ברק.

מרדכי שחורי-בני ברק.

מערכת "בדרכו", בשמם של ותיקי בית"ר,
מברכת את אברהם שדמון
בהגיעו ליובל ה-75
הרבה שנים של פעילות ביחד, בהמשך למען הרעיון.

לותיקי בית"ר לתושבי קרית מלאכי

חג שמח

משה שמעון שימי

ראש המועצה

וכל חברי המועצה

ותיקי בית"ר ורשה בישראל מביעים תנחומים ומשתתפים בצערו של - סבא - ברוך ורקשטל ומשפחת אדלר.

לימור אדלר ז"ל, הבית"ריה מניו-ג'רסי, שנפטרה באופן פתאומי במעונות-הסטודנטים בבוסטון.

לימור אדלר ז"ל היתה תניכה של יצחק בן-יעקב, שליח בית"ר העולמית, והשתתפה בשני קורסים לקראת עליה לישראל, קורס מחנה קיץ "חץ וקשת" וקורס מטעם בית"ר במשק נורדיה.

בגמר לימודיה בבית-ספר תיכון עברי "פריש" עברה למכינה אוניברסיטאית בירושלים, והמשיכה ללמוד כסטודנטית בפקולטה לרוקחות באוניברסיטה זו.

היתה פעילה במסגרת "חטיבת סטודנטים לאומיים" בירושלים.

בשנת 1992 נסעה לאוניברסיטת בוסטון לשיפור הלימודים והגשת עבודות B.A ולקבלת תואר "דוקטור".

בצער עמוק, אנו מוקירים את זכרה של הבית"ריה לימור אדלר יהא זכרה ברוך

יהודה בן-אפרים - מ. גולדברג הלנה פינקלשטין - רבקה אהרוני צבי רוטבנד - ישעיהו רודינצקי ח. קמינסקי - מ. קנפהייס

התנצלות

★ מערכת "בדרכו" מתנצלת בפני מאיר לוי מרמת גן על כי לא נוכל לפרסם את מאמרו המשובח "חשמל ז'בוטינסקי" בעלון זה עקב חוסר מקום. מאמרו יפורסם בעלון הבא.

★ כמו כן אנו מתנצלים בפני שמעון שפירא על כי לא נוכל לפרסם את כל השירים הנפלאים שקיבלנו ממנו.

★ אנו מתנצלים גם בפני כל שאר הבית"רים ששלחו חומר מצוין, שלא התאפשר לנו לשבצו בעלון זה בגלל המקום המצומצם. נשמח להמשיך ולקבל מכם חומר כתוב ונשתדל לפרסמו בעתיד.

תודה!

באם הפעם נתקלתם בפחות טעויות ושגיאות דפוס התודה לידידינו אברהם שדמון ולמרדכי שחורי. יישר כח!

מלון דפנה

טבריה, קרית שמואל טל: 06-792261-4

לחוף ים כנרת-פנינת הצפון, שוכן מלון דפנה טבריה. אם אתה מחפש שהייה מהנה בתוך אוירה נעימה ומשפחתית, חדרים מרווחים, מיזוג אויר מלא, שטיחים מקיר לקיר וטלפון בכל חדר, וכמובן התפריט המפורסם והמגוון של מטעמים המונשים בטוב טעם באולם האוכל המפואר-מלון דפנה טבריה לשרותך. בנוסף על כל אלה מחכה לך באר אינטימי, אולמות צבוריים מפוארים ושרות אדיב ונאמן של צוות פרופסיונלי מאומן, אשר כל דאגתו להנעים את שהייתך.

חג שמח!

המאמרים החתומים אינם משקפים בהכרח את השקפות המערכת.

"בדרכו"

עלון ארגון ותיקי בית"ר בא"י ובתפוצות

רכז המערכת ברוך ורקשטל

עורך: דודו וייס

תיבת דואר - 56060

תל-אביב 61560

גיליון מס' 173 • כסלו תשנ"ד • דצמבר 1993

עקודה

עיתון היישובים ביהודה, שומרון וחבל עזה

דרור פורר

ערן כחר

אהוד רוט

אילן לוי

אפרים איזבי

שלווה אזנה

חיים דרינה

תאל וקנין

דוד משרטי

סלמאן אל-חוואגילה

קרבנות ה"שלום"

חיים מזרחי

מרדכי לפיד

יצחק ויינשטוק

שלום לפיד

חדש!

חופשי חודשי-
אריאל-גוש דן
סעו כמה שתרצו!

מעכשיו נוסעים "דן-חופשי חודשי" מאריאל והישובים לאורך ציר חוצה שומרון, לכל גוש דן ולאזור השרון, מראשל"צ ועד הרצליה, בכרטיס אחד ובמחיר אחד
[הכרטיס אינו תקף ברעננה ובכפר סבא].

סעו כמה שתרצו, כל החודש במרבית קווי השרות של "דן" ללא הגבלה. מחיר הכרטיס החדש – 350 שקל בלבד. הנהגים באוטובוסים של קווי יו"ש, המפורטים מטה, יציעו לכם כרטיס "חופשי חודשי-אריאל גוש דן" החל מן ה-25 בכל חודש ועד ל-5 בחודש שלאחריו. ריכשו את הכרטיס וסעו בלי חשבון כמה שתרצו!

קו 186
מוצא: אריאל.
דרך: ישיר.
יעד: תחנה מרכזית ישנה ת"א.
שעות פעילות:
מאריאל: 05.00 – 20.00
מת"א: 6.30 – 20.30

קו 86
מוצא: אריאל.
דרך: ברקן, נטפים, אלקנה, שערי תקוה, פ"ת, ר"ג, ת"א.
יעד: תחנה מרכזית ישנה ת"א.
שעות פעילות:
מאריאל: 05.30 – 21.45
מת"א: 06.00 – 23.30

קו 121
מוצא: אריאל.
דרך: אלקנה, צומת הכפר הירוק, ת"א.
יעד: מסוף רידינג ת"א.
זמני נסיעה:
מאריאל: 06.20
מת"א: 16.15

קו 185
מוצא: נופים.
דרך: יקיר, שערי תקוה, אורנית, פ"ת.
יעד: תחנה מרכזית פ"ת.
הערה: הכרטיס תקף רק מצומת יקיר.
שעות פעילות:
מנופים: 05.40 – 18.45
מת"א: 8.45 – 20.15

קו 161
מוצא: בקעת הירדן, מפגש הבקעה.
דרך: מעלה אפרים, צומת כביש אלון, צומת מגדלים, תפוח, אריאל, ברקן, נטפים, אלקנה, שערי תקוה, פ"ת, ר"ג, ת"א.
יעד: תחנה מרכזית ישנה ת"א.
הערה: הכרטיס תקף רק בתחום אריאל-גוש דן בשני כיווני הנסיעה.
שעות פעילות: ממפגש הבקעה: 05.50–20.45 **מת"א:** 5.45–18.30

מוריעין
03-5614444

לקניות מרוכזות וקבלת חשבונית מס, נא לתאם
עם מר ארד - קופת "דן" רח' ארלוזורוב 17 ת"א 03-7543295

אל תשכחו לבקש מהנהג "דן חופשי חודשי" לפני תחילת כל חודש

מכוח התנ"ך

תחת הכותרת "ארץ אבותינו", כותב אהרון שמי ("דבר", 3.11.93) כי אינו מבין למה הרבנים בחרו בתנ"ך לצורך הוכחת הבעלות של עם ישראל על ארץ־ישראל, וכדאי לנו להביא נימוקים טובים יותר מאשר התנ"ך.

אנחנו, אנשי העלייה השנייה והשלישית, שבאנו לארץ־ישראל להגשים את הציונות ולהתיישב על אדמתה, היינו קוראים פרקים מהתנ"ך, וממנו שאבנו כוח. התנ"ך היה בשבילנו תשתית לערכים של תנועת העבודה הציונית, ובזיעת אפינו אכלנו לחם. בהתיישבות העובדת היו חוגים לתנ"ך וחוג כזה נמצא בביתו של בן־גוריון.

"האם לא מוטב שנחזור אל העיקר, אל המנדט של התנ"ך", כותב ברל כצנלסון (כתבים, כרך חמישי). לשיגעון ההיסטורי של אומה שאינו ניתן לעקירה?"

אנו כאן בזכות ולא בחסד, טוענת הציונות. לזכות הזאת נתנה הצהרת בלפור, שהכירה בזכותו ההיסטורית של העם היהודי לארץ־ישראל שבאה מכוח התנ"ך, את הגושפנקא שלה. הציונות מכוח התנ"ך החזירה את עם ישראל לארצו, מכוח אהבת הדורות למכורת האומה ומכוח "ותחזינה עינינו בשובך לציון". כל הסכם שבא לקרוע את כבשת הרש לגזרים, כל הסכם שבא ליטול את זכותינו לארץ אבותינו, ארץ התנ"ך, אינו בר־קיימא.

ר יחזקאל *אדיה יצחקי*

נגד הערב רב

בן בליעל שיסף את דוד אקסלרוד, איש תפוח, יהודי תמים וצדיק, אשר מחה נגד חילול בית־כנסת ונגד הכרה בגוי גמור כיהודי. המקרה הוא תוצאה ישירה של האווירה הרופסת מסביב לתופעה מחרידה של הצפת הארץ בהמוני מהגרים נוכרים.

למרבה דאבון הלב, היישוב היהודי ביו"ש ועזה לא רק שלא היה בין המתקוממים נגד תופעה זו, אלא אף הגדיל לעשות ופתח בפני אותו ערב רב את יישוביו ואת לבו לרווחה, יותר מאשר כל ציבור אחר בארץ.

הכורת, העלול לעלות על כל היישוב היהודי ביש"ע, אולי יעלה "בזכות" אותם אלפי נוכרים, אשר המתיישבים הכניסו אל תוך יישוביהם ולתוך בתיהם.

ירושלים *אלה מייזליש*

הבשורה מתקוע (ומניר־דוד)

"חלק מכם, הכוחניים, המשיחיים, הלאומנים לבטח יעזוב, כי הם בנו את עצמם על דרך הכיבוש וההשתלטות" (א"ב יהושע, "נסו להשתלב בשלום", נקודה 172).

"יש לי לא מעט סימנים מן השטח, שאלה שבאו להתיישבות מתוך תודעה שהם חלוצי צבא הכיבוש, הם הראשונים שיישברו מן המצב החדש" (מנחם פרומן, "לחבר את לב העם אל לב הארץ", נקודה 172).

זו הבשורה שיצאה מן ההתוועדות של א"ב יהושע ומנחם פרומן בתקוע.

נראה בעליל, כי הרב פרומן לא רק נאה דורש, אלא גם נאה מקיים. הוא מבקש מאתנו "להיפתח אל עולמו הרוחני של השמאל". כדי להוכיח את צדקת דרכו, הוא מצטרף, מעל כל במה ועל כל אלחוט, אל מצעד מצהירי ה"אמרתי לכם" מבית מדרשו של אורי אבנרי.

ילמדנו רבנו, לאיזה עולם רוחני הוא מתכוון? יכולתי להבין קריאה של הרב פרומן להתגבר על הרגשת הייאוש לנוכח המצב הנוכחי ולנסות לפתוח אלינו את השמאל, המרוקן מרוח ומתוכן, וללכת עם עולמנו הרוחני, הלא השמאל הישראלי הינו התגלמות הרמייה והרשע. הוא לא הניח מידיו שום מעשה נבלה, במלחמתו חסרת הפשרות בכל הקדוש, היקר והחיוני לעם ישראל. עד כדי יצירת עם, יש מאין, הוא הגיע. את המלחמה הזו, של בני חושך בבני אור, מכנה א"ב "מוסרית יותר". באלגנטיות נבזית, אופיינית לשמאל, הוא שב ומשווה אותנו להיטלר, כדלהלן: "כלומר, ניצחון מציאותי נובע גם מכוח מוסרי. מפלתו של היטלר לא היתה רק בגלל חולשה צבאית...". אכן, הטלת צל של שואה חדשה על כ־4 מיליונים, שארית הפליטה של העם היהודי, למען הקמתה של מדינה, ה־23 במספר, לאימפריה הערבית, בת כ־150 מיליון בני אדם, היא המוסר בהתגלמותו. סגירת שבי ציון בגיטאות והפיכתם למיעוט במולדת אבותיהם ("מה שקרוי בפיכם לב הארץ", א"ב יהושע), היא פיסגה מוסרית לא ידועה עד כה. לפתע היתה השליטה בעם זר למעשה כשר, והיות עם אחד מיעוט במדינתו של עם אחר, לא רק כשר, אלא אפילו חיובי וחינוכי – "אני סבור שחשוב שבמדינה הפלשתינית יחיו יהודים כמיעוט... זה לא טוב לשלום אם מדינת פלשתין תהיה נקייה מיהודים". כאן הציניות והרשעות מרקיעות שחקים ממש.

גם עזריאל נתיב מניר־דוד ("להקריב טריטוריה ולהיות למופת", נקודה 172) מנדב את המתנחלים להיות הקרבן, אם כי בפחות רשעות מזו של יהושע. הוא מנדב את נחלתם ולא את גופם: "אם לא עם סגולה – מוטב להתבולל... ואם עם סגולה – אז מופת אמיתי לכל העמים... וכאן יש הזדמנות היסטורית לאנשי גוש אמונים לזכות במצווה במעשה נחשוני מובהק: בהקרבת נחלתם הם יקבעו במעשה, ולא במלל, שאנו (הוא גם לוקח לעצמו קרדיט, ת"א) היהודים, מחויבים להיות לעם סגולה". את המלל הזה שאב התבר נתיב בחוג הרעיוני ע"ש אבא קובנר. והלא חבל על הזמן היקר המבוזבז בדיוני החוג. שהייה של חמש דקות בארכיוני קיבוצי השמאל יורו לנו את אותו נתיב, המעדיף את תפקידו ה"אוניברסלי" של עם ישראל על יחודו, ומזכיר במידה רבה את הגישה הנוצרית של הגשת הגדה השנייה.

נראה שהרגשת הניצחון של השמאל שיכרה את חושיו, והוא מאמין כי עם מעט ליטוף של אגו "עם הסגולה", הם יצליחו להעבירנו על דתנו ועל דעתנו, להנחיל לנו את השקפת עולמם המעוותת ולהורידנו בסולם הערכים הרעוע שלהם.

יתכן, ואפילו סביר, שהנבואה ברישא תתקיים. כאשר מתיישבי יש"ע יקלטו את גודל השבר, כאשר יראו כי חזון הנביאים התנפץ אל הסלע חסר הלב של השמאל, כאשר יבינו כי הם משמשים בשר תותחים לתושבי תל־אביב וניר־דוד, המאמינים כי הקרבת תושבי יש"ע תשאיר להם את נפשותיהם לפליטה, אם יעזבו. הדעת אינה סובלת כי יהיו קרבנות של שלטון רשע יהודי. או אז יוכלו א"ב יהושע ומנחם פרומן להכריז בגימה של ניצחון: "אמרנו לכם!". עוד ניצחון כזה ו...

ירושלים *חנה איזנמן*

שכר הפחד

א"ב יהושע רואה ערך בישיבתנו תחת ריבונות פלשתינית. על בשרנו הוא רוצה לחנך את הפלשתינים לסובלנות. בלקסיקון של השמאל מכנים גישה זאת לזולת "ניצול". ניצול זה הוא תוצאה של כהות חושים והוא מלווה תמיד בהתנשאות. בקוראי את דבריו עלתה בי התגובה: "כן, סאהיב". אם חשוב ליהושע לחנך את הפלשתינים לסובלנות, אז שיעבור לגור בתקוע ואל יטיף לנו ממקום מבטחו בחיפה.

יהושע כותב על יצירת ה"ישראליות", והוא נוזף בנו: "אתם הייתם צריכים להביא למלאכת היישום הזאת את המקורות היהודיים, הדתיים וההיסטוריים". סליחה, אבל חשבתי שזה בדיוק מה שאנחנו עושים זה שנים רבות. היות והדברים שאמרנו אינם לרוחו של יהושע, הוא מתעלם מהם כאילו לא אמרנו דבר.

הרב יהודה עמיטל מביא בראשית דבריו פרשנות מדינית ארוכה. די לציין את הסתירה היסודית הקיימת מאז ומתמיד במחשבתו. הוא תומך בהסכם כי הוא מפחד ממלחמה. עם זאת, הוא כותב, "עלינו לזכור כי אנו החזקים, השולטים פיסית בשטח. לערבים יש יותר מה להפסיד". לא, הרב עמיטל, כבר הודית כי אתה החלש, למרות כוחו של צה"ל, ולך יש יותר מה להפסיד, כי אתה המפחד. התולשה שלך אינה בשטח אלא בלב. לכן לא אתה ולא יצחק רבין מסוגלים לומר "לא" לאש"ף בשעת משבר. מי שהפחד הוא המניע העיקרי שלו – לא יזכה לא בשלום ולא בביטחון.

(המשך בעמוד 4)

הרב עמיטל רוצה לנחם אותנו שהיישובים יישארו על מכונם. רבין אמר לו. אני זוכר, אפילו אם הוא שוכח, שרבין הבטיח דבר אחד לאביגדור קהלני, דבר שני לשמעון שטרית, ודבר שלישי ליאסר ערפאת. את מלתו למי יכבד? נזכיר כי רבין אינו מפחד כלל וכלל מיהודה עמיטל. אני מאמין כי היישובים יישארו, אך לא בגלל שרבין אמר כן לרב עמיטל.

אין לרב עמיטל ולחבריו מונופול על הרצון לשלום במחנה הדתי־לאומי. ישנם גם כאלה במחננו המכירים בצורך לשלב ולפשר בין ערכים אחרים לבין ערך גאולת הארץ. לדאבוני, הרב עמיטל אינו נמנה עמהם. הפחד גרם לו "להעלות" את ערך גאולת הארץ לרמה הנשגבה של דיבורים ומלים יפות בלבד. איך יחנך הרב עמיטל דור חדש לערך אהבת הארץ וגאולתה? איך יעביר שיעור על נושא פשוט כמו דיבור המתחיל "אמר רבי יצחק" בפתיחת פירוש רש"י על התורה? עובדה: הוא מוכן להפקיר את קביעת המדיניות בידי אלה שעניין ארץ־ישראל "לא מזיז להם".

מעלה אדומים *(ד"ר) יצחק קליין*

ברית אבות ולא ברית אוסלו

הצטערתי לקרוא ב"נקודה" 172 את מאמרו של הרב יהודה עמיטל תחת כותרת הגג "האמונה תגבר על היאוש". מאמר שכל כולו ריאלי ובו מושגים כגון "השתלטות החמאס", ו"ללא התקדמות מדינית עלולה להתחולל מלחמה", ועוד ניתוחים ריאליים, שגם אם חלקם נכונים, הייתי מצפה מכבוד הרב לשמוע יותר דברי אמונה ותקווה לעתיד.

האם לאברהם אבינו לא היו חששות כשנאמר לו "לך לך מארצך... ויעבור אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ"? וכי לא חשש אברהם אבינו מהתגברות הכנענים בעולם הקדמון?

"ש להיזהר מהחדרת יאוש ללב הציבור". כבוד הרב, לא על־ידי שינוי סדרי ערכים, ולא על־ידי הפחדה של התגברות החמאס וסכנת מלחמה ללא הסכם אוסלו. עם ישראל מצפה לאליטה רוחנית בעלת אמונה אמיתית ולא כזו המתחלפת עם הרוח; אמונה שבסיסה הוא ברית אבות ולא ברית אוסלו.

כפי שלימדונו קדמונינו: "עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה".

קרית ארבע *שלמה פולמן*

המום מדברי א"ב יהושע

אני נדהם והמום מדברי הבלע של א"ב יהושע המתובלים בממרח להמתת חסד. מהיכן שואב הנ"ל את העוז והחוצפה להאשים את "הכוחות המשיחיים" בהשתלטות ובהפיכת הפלשתינים לאזרחים מדרגה שנייה?! מי פתח נגדנו באינתיפאדה ומי הפך את דרכי הגישה ליישובים לשדות קרב של אבנים, בקבוקים ויריות?

הרי הנ"ל מעיד על עצמו שהינו אפיקורס גמור, "אין א־ל־הים בהיסטוריה...". מהיכן מתחילה ההיסטוריה היהודית שלו? האם אנו בגלות? האם גלויות ספרד ואירופה הגיעו לישועה? האם הדוגמה שמביא הסופר המלומד מהמפלגות החרדיות שמשתמשות במדינה כ"מדינה זרה" מתאימה לנו, ליהודים הנמצאים במולדתם ההיסטורית? איפה שכם? איפה חברון? בידי מי הר־הבית (המקום המקודש ביותר לעם היהודי, ולא הכותל המערבי)?

אנו, תושבי יש"ע, לא ניתן לשלטון זר לשלוט בנו! ברגע שמדינת ישראל תפקיר אותנו לחסדי זרים, הקב"ה יהיה בעזרנו. "כי עת צרה היא ליעקב וממנה יושע".

קדומים *עלי שלו*

נאמני החוקה

ישנו חוק עליון שכל חוק הסותרו בטל. חוק זה הוא חוקת המדינה. חוקת המדינה היא הביטוי העליון של רוח האומה, של יעדיה הלאומיים וערכיה המוסריים החשובים והבסיסיים ביותר. החוקה

פרסום מודעות מלים בלוח נקודה!

מודעות מלים יפורסמו תמורת 3.50 ש"ח למלה.
נא לשלוח את תוכן המודעה (מינימום 10 מלים)
בצירוף המחאה, לפי הכתובת:
מערכת "נקודה" עפרה, ד"נ מזרח בנימין, 90906

סובארו סטיישן 89', 86,000 ק"מ, טסט לשנה, מיגון, שלישית, מחירון
02-931820

אופל קדט 1300, 86, 5 דלתות, מיגון
ב- 02-963110 ע- 02-961275

וולוו 340, 1985, מנוע 1400, מזגן, אוטומטית, 97,000 ק"מ, שלישית, ממוגנת, 15,000 ש"ח. טל': 02-9733049

להשכרה, בית בגוש קטיף, רפיח"ים, 4 חדרים + גינה.
טל': 07-982028 (דני)

לתושבי יש"ע
שנה מבורכת
מלא מנחה שאת
חוות אמגזית
חב' לפיתוח קרית ארבע ואמגזית כפר עציון

אמנה
תנועת ההתישבות של גוש אמונים
רח' רמת הגולן 23 ת"ד 18181 ירושלים 91181 טל. 816691, 02-322225 פקס.02-813689

דרושים

א. רכז/מלווה לישובי אזור השומרון
ב. רכז/מלווה לישובי אזור חבל עזה

אופי התפקיד
לווי ארגוני חברתי וסיוע בניהול התקציב של הישוב, סיוע בקשר עם מוסדות מיישבים ומשרדי ממשלה, בפעילות קליטה והדרכה כללית.

כישורים נדרשים:
על המועמדים להיות בעלי יכולת טובה בעבודה עם ציבור.
רקע בתחום ההתיישבות, רצון ברזל, סבלנות אין קץ ועבודה סביב השעון.

המועמדים יפנו לאמנה ת.ד. 18181 ירושלים עד ט"ו בטבת תשנ"ד (15.12.93)

זאב חבר
מזכ"ל

היא תעודת הזהות של המדינה. את תוקפה המשפטי והמוסרי שואבת החוקה מן העבר של האומה, ואת העבר לא ניתן לשנות.

יש מדינות שלהן חוקה פורמלית מנוסחת בכתב, ויש מדינות, כמו בריטניה וישראל, שחוקתן לא נוסחה. שני סוגי החוקות תקפים בשווה. הכל יודעים ומסכימים (זולת האנטי־ציוניים) שיסוד היסודות ועיקר העיקרים המופיע בראש חוקת מדינת ישראל – לו נוסחה זו בכתב – היא ההצהרה דלקמן:

"מדינת ישראל היא מדינתו של העם היהודי. תקומתה וקיומה הם התגשמות חזון הדורות של העם היהודי: להיות עם חופשי בארצו, ארץ־ישראל. לפיכך, תכליתה של מדינת היהודים בראש יעודיה הינה: לקבץ את נידחי ישראל מכל פזוריהם וליישבם בארץ־ישראל כאורחי מדינת ישראל" (להלן: "יסוד החוקה").

חק בדבר שינוי יסוד החוקה לעולם אינו אפשרי. אינו חוקי בשום תנאי, אף לא בהסכמה פה אחד של כל 120 הח"כים. כגון: חוק לביטול הבחירות לכנסת (!) כגון: חק האוסר עליית יהודים לארץ־ישראל (!) כגון: חוק האוסר התיישבות יהודים בארץ־ישראל או בחלק מחלקיה (!) או חמור מכך – חק העוקר יישובים יהודיים בארץ־ישראל (!) על אחת כמה וכמה כאשר חוק כזה נתמך ברוב מקרי, מזערי, של 61 ח"כים או מספר דומה לכך, רוב שכלל איננו רוב של יהודים, שאיננו משקף את דעת העם באופן עדכני, ואף על פי כן, מבקשים ברוב כזה להכריע בגורל מדינת היהודים, תוך עקירת יסוד החוקה. איזה אבסורד! איזה חוסר שפיות!

אכן, אין כל הבדל מהותי בין צו לעקירת כרמיאל או אריאל, קדומים או רביבים, עין־זיון או עין־השופט, בין אלו שהוקמו אחרי 48' לאלה שהוקמו אחרי 67'. כולם הרי הוקמו על־ידי הרשויות הממלכתיות ממניע זהה ותכלית אחת: הגשמת יסוד החוקה.

עקירת יישובים משמעותה עקירת יסוד החוקה. נטילת נשמתה של מדינת ישראל. לאחר העקירה לא תהא זו עוד מדינת היהודים, שהוקמה בתש"ח, אלא בבואתה המעוותת והמזויפת, והיא תלך ותשקע מתוך ניוון ערכיה וטירוף מערכותיה עדי חידלון ואבדון ח"ו. אכן, יתכן שהעם היהודי טרם הבשיל דיו לנהל מדינה משלו. יתכן שגם אלפיים שנות גלות לא היה בהם די כדי לשכך את יצר ההרס העצמי. אכן, "מהרסיך ומחריביך ממך יצאו".

הללו שקראו תגר נגד החוקה ומרדו בה, מעיזים ברוב חוצפתם ועוות מצחם להאשים את נאמני החוקה בהסתה למרי ומרד. הצבועים שרוממות החוק והסדר בפיהם, מבקשים לערב, לסכסך ולסבך את צה"ל, צבא העם, בפקודות נפשעות ובלתי חוקיות המכוונות נגד החוקה, תוך שהם מסכנים את אחדות הצבא ועלולים להביא לחורבנו ולהתפוררותו ח"ו.

גם שלום עם האויב – למרות חשיבותו – אינו מכשיר את שינוי יסוד החוקה. אדרבא, "שלום" שמחירו עקירה והרס של היישובים, אינו שלום, אלא זיוף שלום, זיוף זהות המדינה. מאחר וההחלטה בדבר עקירת היישובים לא תצנח לפתע ביום בהיר, אלא תקדם לכך מלאכת מחשבת של ריכוך ושלבי הכנה בדעת הציבור – לכן, יש לעמוד על המשמר ולסכלם באיבם.

כל אזרח וכל חייל חייב כבר היום ליידע את זוממי העקירה, את זייפני החוקה, כי מזימתם לא תצלח בידם, וכי לא זו בלבד שלא ישמש כלי בידם לביצוע מזימתם – אלא הוא קום יקום כנגדם לרודפם יחד עם כל נאמני החוקה.

קדומים — משה סימון

ללא שריד

יוסי שריד אדם עובד, בזה אפשר להיווכח מכל אייטם על פעילות המשרד לאיכות הסביבה. יוסי שריד גם יורד אל העם, בזה אפשר להיווכח מכל ראיון אתו בכל כלי תקשורת אפשרי. מספרים שערוצי הכבלים מתכוונים להוסיף כמה ערוצים בעברית כדי לאפשר לו להתבטא בעוד ערוץ או שניים. גם ב־"056" נערכים בהתאם.

מה יעשה אם כן אדם שמעדיף לצפות או להאזין לתכנית כלשהיא

(המשך בעמוד 7)

להשכרה!
פלא פון נייד
השכרת רכב
בשאקו–לנד
גם פלא–פון
ניתן להשכיר
* על בסיס יומי–שבועי–חדשי
* המחירים אטרקטיביים
* שרות מהיר ואמין
טלפן
והפלאפון בדרך אליך
* מתאים: לאיש עסקים
ליוצאים למילואים
ליולדות ומאושפזים
לארגון ארועים

ובכלל
להיות כל
הזמן בקשר
טל. להזמנות:
02–25–25–85
פקס. 02–231129
כתובת: המלך דוד 18 ירושלים

הכן רכבך לחורף

המבצע לבדיקת תקינות כלי-רכב
יערך מ-21.11.93 עד 14.1.94

היכנס/י לאחד המוסכים המורשים או מכוני הרישוי ותקבל/י:

- ✓ ***בדיקת מערכות מכניות - 11 ש"ח***
- ✓ ***בדיקת מערכות חשמל - 7 ש"ח***
- ✓ ***בדיקת מערכות (מכנית+חשמל) - 18 ש"ח***
- ✓ ***בדיקת צמיגים - חינם (במוסכים לתיקון צמיגים)***

נבדקת?

בקש/י תווית כשירות "מבצע חורף תשנ"ד"
בנוסף לכך תקבל ***פנקס הנחות*** (בקניית מוצרים המפורטים בתלושים)
בשווי 133 ש"ח, הכולל חידון נושא פרסים ברשתות:

להבטחת נהיגה בטוחה חשוב שתדאג/י ללחץ אוויר נכון בצמיגי הרכב.

בתקופת המבצע יבוצעו בדיקות פתע על-ידי משטרת ישראל וניידות משרד התחבורה. רכב שיימצאו בו ליקויים חמורים, יורד מהכביש ונהגו צפוי לפסילת רשיון הנהיגה.

משרד התחבורה/המינהל לבטיחות בדרכים/אגף הרכב גפי מוסכים וניידות משטרת ישראל - איגוד המוסכים בישראל - איגוד מכוני הרישוי

מע"מ

ללא "כבוד השר"? למענו אני מציע מקבץ תכניות "נטולות שריד": "WWF" בערוץ הספורט, "חזונות כבקשתך" ברשת א', "יומן החדשות" בערוץ 7, "ד"ש עם שיר" ברק"ע, "הדרדסים" בכללית, "עסקים דיפן" ב־SKY NEWS, "הפיקרו, הנוכל והשודד" ב־TVE, "היפים והאמיצים ב־STAR PLUS, "הדרך אל התהילה" בערוץ 3, וכמובן – "מסורת מסורת" בצה"ל 1.

תמיד אפשר להסתפק בספר, רק לא בדפי זהב אזורים 03, 02.

ירושלים **יעקב סלע**

לא להתבכיין

היטים קשים עד מאוד. לכולם. סוג הכאב, סוג המורכבות, עומק הרגשות, הוא שונה מאיש לאיש, מקבוצה לקבוצה. גם בחצרות השלטון יש מבוכות, מועקות וכאבים מכאבים שונים. כולנו בני אדם.

עם זאת, אינני מתחיל להבין את אנשינו שבכל מיני מקומות והזדמנויות "מתבכיינים" על כך שאין חברי כנסת, חברי ממשלה, ועל כולנה – ראש הממשלה – מתקשרים ישירות אתנו או מביעים השתתפות בצערם של נפגעינו.

כאשר יש אירוע קשה במקום כלשהו באזורנו וראש הממשלה אינו מוצא לנכון לומר מלה טובה, הרגעה, ניחום, או נתינת כבוד – הרי שזו שיטתו, זה סגנונו, אלה מידותיו וזה האיש. זו רמתו וזו [illegible]ותו של האיש. אין לנו שום סיבה, [illegible] כך, "להשתטח" בעבור עצם שיזרוק לעברנו. יחסינו אתו אינם כשל חסיד – אדמו"ר, ואיננו צריכים אפוא פירורים. מחויבויות יש לא רק לאזרחים כלפי ממשלתם, אלא גם, ואולי בראש ובראשונה – להיפך.

גם בכתובים, גם בהופעות בתקשורת, וגם בערוץ 7, הוזכר עניין זה בכל מיני טונים, גם בכייניים, גם משתלחים, וגם מזהירים.

עם כל הכבוד, נדמה לי שזה מיותר, מביש ולא עוור הרבה. איזה טעם יהיה לפגישה "אנושה", ואיזה טעם יהיה לדברי "נחמה" ממנו, אחרי שהם כמעט נסחטים? האם רבין כזה "פאפא פטריארך", ואנחנו כאלה "פעוטות" הזקוקים למאור פניו? תעזבו את זה!

וכמו בכל עניין, גם בעניין זה נחוצים סבלנות ועצבים חזקים, ונדמה לי כי מצרכים יש לנו בכמויות רציניות יותר מאשר לאחרים.

קדומים **צבי סלונים**

רק שלושה אבל ביושר

בקונגרס הציוני האחרון, שנערך בבניני־האומה בירושלים, שימשתי כממלא מקום ציר מטעם תנועת "מולדת". בתוקף תפקידי, ניתנה לי האפשרות לשאול (ולהביך) את רבין שאלה, וכך שאלתיו:

"איך תסביר את השינוי הקיצוני שחל בדעותיך בין התקופה שבה לבשת מדים לבין ההווה? הרי בעבר טענת שלכל יישוב יהודי יש חשיבות לביטחון המדינה, בעבר טענת שרמת הגולן הינה נכס אסטרטגי...".

תשובת רבין היתה מעלה בי גיחוך, אלמלא נגעה לנושא כה חשוב. תשובתו היתה: "בן כמה אתה היית ב־'67? ובכלל, את רמת הגולן אני כבשתי ולא אתה. ב־'67 אני נלחמתי כרמטכ"ל ולא אתה...".

רבין סבור שאם הוא זה שפיקד על צה"ל ב־'67, זה נותן לו הרשאה לשקר את העם ולוותר על אדמת ארץ־ישראל. בהמשך תשובתו הוסיף רבין: "אתם, אם זכור לי, קיבלתם רק 3 מנדטים, אז העם אינו חושב כמוכם". נכון, רק 3 מנדטים. אבל ביושר.

תל־אביב **שחר אלוני**

לא אמסור את הנשק

בעוד חברי אברהם זריב נאבק על חייו לאחר שהותקף על־ידי מחבלים והצליח לפגוע באחד התוקפים באקדחו, נאמר לי על־ידי שליחיה של ממשלת ישראל כי הוחלט להפקיע את רשיוני לשאת אקדח ולהחרים את נשקי. כמו כן, נלקח גם נשקם של עשרות מתיישבים אחרים ביש"ע, תוך שימוש בנימוקים קלושים, המדיפים צחנה פוליטית חריפה. מעבר לכל הצעדים שנקטה הממשלה, המובילים לשלטון זר בארץ־ישראל ומעניקים ניצחון ועידוד לטרור, משמעותו של צעד זה נגדי הינה פשוטה: פריקת נשק מגן והפקרת חיי וחיי משפחתי, בלב העיר חברון (הרי, כפי שנאמר תמיד על־ידי גורמי הביטחון, צה"ל אינו יכול להיות בכל מקום ובכל זמן).

מאז ילדותי חונכתי על ערכי הגנת המדינה, אהבת מולדת והתיישבות. אבי שירת תחת פיקודו של יצחק רבין בחטיבת הראל פלמ"ח, במערכה על הדרך לירושלים. משפחתי עזבה חיי עיר והלכה להתיישבות, במושב אשר היה אז סמוך לגבול עוין, תוך קשיים ומחסור, על־מנת להחיות ולהפריח את הארץ. בן דודי הי"ד נהרג כלוחם שריון במלחמת יום־הכיפורים. אני עצמי לחמתי כלוחם חי"ר בחזית המצרית מעבר לתעלה, ולאחר מכן כשריונאי בחזית הסורית. לאחר שחרורי מצה"ל נטלתי על עצמי, יחד עם חבריי, את המשימה של חידוש היישוב היהודי בחברון.

המשימה שנטלנו על עצמנו הינה כבדה, אך איני מתלונן: זו דרכי וזו בחירתי. משפחתי (לנו ששה ילדים כ"י) מתמודדת עם קשיי הביטחון היום־יומיים בדרך לבית־הספר ולגן הילדים, למען ערך ההתיישבות בארץ, ובפרט בחברון, עיר האבות.

אני נושא ברשותי אקדח למען הגנת עצמי ומשפחתי. מעולם לא השתמשתי בנשק בשום נסיבות אחרות, וב"ה אף לא הגעתי למצב בו אאלץ לכוון לעבר אדם כלשהו. אך הידיעה כי אני, כמו מתיישבים אחרים בחברון, נושאים נשק, היא זאת שמונעת מיהודים להיות קרבן קל למרצחים, כפי שהיו יהודי חברון בתרפ"ט, אשר ללא נשק מגן נקרעו לגזרים על־ידי חיות הטרף. אנו זוכרים היטב כי לפני פרעות תרפ"ט פקד מפקד המשטרה הבריטי לפרוק את נשק המגן, ועל שוטריו ציווה לשאת אלות בלבד. עשרות יהודים, שחוטים וטבוחים, הם התוצאה.

כעת צועדת ממשלת ישראל, לגבי עשרות נושאי נשק כמוני, באותו מסלול בדיוק. פריקת הנשק, ללא כל סיבה אמיתית, תוך שימוש בנימוקים מעוררי גיחוך, אינה רק צעד אנטי חוקי ואנטי דמוקרטי; זהו צעד אנטי אנושי, ומשמעותו הפשוטה והישירה הינה הפקרת חיים.

כאמור, אינני יכול לראות בכך מקרה בלבד, ולא אמסור את נשקי (שאותו קניתי בכספי). לא אבגוד בערכים עליהם חונכתי וחינכתי – התיישבות, אהבת הארץ, חיי צנע, פשטות, הגשמה והגנה.

כיוון שהשלטון כרגע הוא בידי ממשלת רבין, היא יכולה, כמובן, לצוות לעוצרני; אך היא לא תוכל למנוע ממני להיות נאמן לערכי העם והמולדת. לא אמסור את הנשק, ואלך לבית־הסוהר בלב כבד. במדינה שבה משתחררים אלפי מחבלים ערבים (ובעתיד הקרוב ביותר גם רוצחים) מבתי־הסוהר, יהיה זה אך טבעי והגיוני להכניס יהודי שלא עשה כל רע, שכל חטאו הוא החזקת נשק מגן, לבית־הסוהר.

לנוחיותם, אם יחליטו לשלוח שוטרים לעוצרני, כתובתי היא: בית הדסה, חברון, דירה 3.

חברון **נעם ארנון**

זה לא!

לאחרונה (16.11.93) שוחחתי עם איש מכירות של עיתונכם באוניברסיטת בר־אילן בנושא ההסכם עם הפלשתינים. השיחה התנהלה ברוח טובה, למרות נקודות מחלוקת שהועלו. בשלב כלשהו, בלהט הוויכוח, הטיח הנ"ל: "או תהיה מלחמת אחים". ברור שכאן פסק הדו־שיח.

לאור דברים אלה, אני מציע לכל בעלי המחשבות הדומות, שההסכם האחרון מסעירם עד מאוד, לשקול את דעתם ולבחון היטב את תוצאות מעשיהם. לאותו בחור, ואחרים כמותו, אני מציע להסתגר בביתם ימים מספר, לשוב ולעיין בספרי ההיסטוריה של עמנו, ולראות כיצד הסתיימו אותם ימים מרים בתולדותנו.

אפשר לנהל ויכוח, וחשוב לנהלו. למאבק פוליטי יש כללים וכלים. הטרור והמאבק המזוין הוא פסול מכל בחינה שהיא.

רמת־גן **זאב שפיר**

(המשך בעמוד 8)

יש אינטליגנציה נאמנה

אני מקווה שקריאתו הצורבת והמרגשת של משה שמיר ("לקראת הימים הבאים", נקודה 172), תביא למפנה ברור, וסופרים נוספים בעלי שם, הכואבים את כאבה של האומה, יזעקו לשמים נגד ממשלה שחתמה הסכם אומלל.

אנשי רוח יש בידם לחולל מהפכות. כך קרה בצרפת ערב המהפכה, שלא היתה מתגשמת אלמלא קולותיהם של סופרים כמו דידרו, וולטר ורוסו. גם לאחר המהפכה, בחילופי שלטון רבים שהיו בצרפת, אנשי רוח וסופרים היו מעורים בפוליטיקה ולא פעם הביעו מחאתם נגד המשטר. ויקטור הוגו, לאחר שהוגלה מארצו, תקף בחריפות את נפוליאון השלישי בשירי זעם רבים. ובאחד משיריו הוא כותב שדבריו "יטילו אימה ויצאו כאש להבות, ירעישו עולמות, וינחתו כמו מצילה רוטטה... ואם אחרי כל זה האנשים החיים ימשיכו בתרדמתם, אזי המתים יקיצו". זהו כוחה של זעקה.

ואם נחזור למקורות שלנו, שני משוררים לאומיים, ח"נ ביאליק וא"צ גרינברג הרימו את קולם והרעידו לבבות לזעם ולמחאה. מדינת ישראל הפכה להיות "מדינת ההריגה", ועדיין לא קם משורר לאומי שיזעק את הזעקה ויתאר את הזוועה של טבח והרג יהודים במדינה ריבונית. ההבדל בין פרעות קישינוב דאז לבין הסכינאות דעכשיו הוא בטקטיקה בלבד. שם רצחו יהודים בהמון, בבת אחת, במפתיע, ולאחר ההרג והזוועה שבה רגיעה מתוחה. כאן האויב מתוחכם, הוא הורג יהודים על אש קטנה, מחשש מתגובה חריפה, וכדי להרגיל את דעת הקהל כי מדובר במקרים בודדים, אך המטרה בשתי התקופות זהה, לפגוע, להשחית ולהרוס את היישוב היהודי באשר הוא יהודי.

אין לנו היום נביאים שיעוררו את הממשלה האומללה הזאת, אבל אני מאמין שקול צעקה מאישים בעלי שם, סופרים, אנשי אקדמיה, רבנים ציונים, וכל הנמנים על שלומי אמוני ארץ־ישראל, אם כולם יקומו כאיש אחד ויכריזו בקול רועם: "לא תקום ולא תהיה", ניתן לנפץ ההסכם השקרי. תמיכה של אנשי מעלה מסוגלת לקרב אחים, ליצוק אחדות בעם, והיא הערובה האמיתית לשלום. "ונתתי שלום בארץ", מפרש הרמב"ן: "שיהיה שלום ביניכם ולא תילחמו איש באחיו".

מיתר *(ד"ר) שלמה לוי*

לא משכנע

קראתי בעניין את רשימתו של דניאל שליט "שיחת פנים" (נקודה 172), ואף מצאתי בה נקודות הסכמה. עם זאת, קומם אותי הקטע הבא ברשימתו: "...השלום יושג במחיר הוויתור על כל קדוש, על כל ערך, על כל עיקרון ועל כל אידיאל, ובשעת הצורך גם על האמת" (ההדגשות שלי, ע"ש).

לשון אחר: "הקדוש" לדניאל שליט, "ערכיו", "עקרונותיו" ו"האידיאלים" שלו הם הם הקדוש, הערך, העיקרון והאידיאלים כשלעצמם, אין מלבדם. זו יצירת זהויות מלאכותיות ושרירותיות, שהן לא רק בגדר כשל לוגי חמור בתחום תורת הלשון והסמנטיקה, אלא גם בגדר ניסיון שקוף להציג את יריביו בנושא "השלום" כחסרי כל אידיאל, ערך או עיקרון.

זה לא רציני, ודאי לא משכנע.

גבעתיים *עמרם שייד*

מימי זרובבל לא היתה כזאת

כשנה לפני הבחירות לכנסת ה־12 פניתי, מתוך חשש לבאות, לראשי המפלגות הציוניות, החל מהליכוד ועד המפד"ל, בהצעה לאחד את הגוש הציוני באיחוד

OLIM, תושבים חוזרים

KEF INTERNATIONAL

(since 1979)

SPECIALISTS IN PURCHASING & SHIPPING OF APPLIANCES & HOUSEHOLD GOODS. From U.S.A.

Best Service & Prices in Town

For information call:

KEF INTERNATIONAL כיף

Central Region 09-977110

Jerusalem 02-242725, 250674

מוצרי חשמל אמריקאים

כיף בינלאומי

(נוסד 1979)

ביבוא אישי ובמחירים זולים

הזמן ישיר מאמריקה ותקבל את המוצר לביתך

* רכישה * אריזה * הובלה מבית לבית

מוצרי חשמל, רהיטים, כלי בית מארה"ב לארץ

לפרטים נוספים צלצל עכשיו:

באזור המרכז: 09-977110

בירושלים: 250674, 02-242725

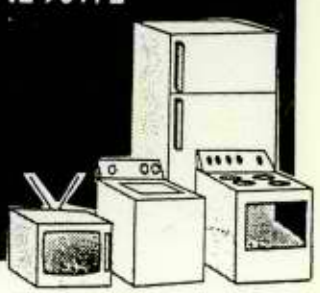

טכני. לא הצעתי פירוק מסגרות אידאיות וארגוניות ולא טשטוש רעיוני וחברתי. ביקשתי להעמיד לפני הבוחר היהודי שתי אפשרויות: גוש יהודי־ציוני חלוצי ולוחם על המשך ההגשמה הציונית כפי שהורגלנו, מול גוש המורכב מכל שרידי השמאל, פושטי היד והרגל, עויני המסורת היהודית והציונית, ואפילו, ויש ביניהם, המתנכלים לה.

אמרתי: למען השם, התאחדו על בסיס המכנה המשותף הכי נמוך לכל ארגוני הימין. עלינו להסביר לעצמנו ולעם כי מימי זרובבל לא היתה כזאת, שהעם היהודי יוותר על ארצו, או על חלק מארצו, מרצונו הטוב, למען נוחותו ולמען כסף.

שלחתי מכתבים לחברי הליכוד, התחיה והמפד"ל, שוחחתי עם אישים, ניסיתי להסביר להם כי אין ברירה אחרת וכי כל דרך אחרת מוליכה לאובדן השלטון הציוני.

ולא רק נימוקים ערכיים עמדו לפני. גם חשבון מעשי יבש, פרגמטי פוליטי. באחת האסיפות הפומביות של התחיה בשומרון, התייצבתי מול הגב' גאולה כהן ואמרתי לה: גם אם תצליחי להגביר את כוחך מ־4 מנדטים ל־8 או ל־12 (וזה בהחלט דמיוני), האם אז תוכלי להרכיב ממשלה בלי הליכוד, האם או לא תוזקקי לעזרת החברים הקרובים אליך מבחינה אידאית ופוליטית, ואם כך, למה לא להקדים את הרפואה ולהתאחד לפני הבחירות?

אין צריך לומר שכל מכתביי נוקבי בעל־פה לא פעלו. יש מהם שענו: המזמחים סוברים שאם נלך לחוד נקבל יותר. והלכו לחוד. התוצאות של הבחירות לכנסת ה־13 אישרו את חששותי ואף עלו עליהם.

אחרי הבחירות לכנסת ה־13 ב־92', שוב פניתי לאנשי הליכוד וצומת בהצעה לבלוק טכני לבחירות לכנסת ה־14, היכולות להפתיע אותנו כל יום. שוב נתקלתי באהדה אך לידי מעשה לא הגענו.

הפעם אני פונה להמוני המצביעים של הליכוד, צומת, מולדת והמפד"ל: חישבו על הדבר הזה בראש צלול ובדרך רעיונית וגם פרגמטית. אם הגעתם אל המסקנה הזהה או הקרובה לזו שלי, אנא הציפו את מנהיגיכם בעשרות אלפי מכתבים. כיתבו אליהם שאם לא יתגברו על החששות והפניות האישיות, על החישובים האמיתיים או המדומים של שיקולים אלקטורליים – תתפורר החזית היהודית הציונית והשלטון יישאר בידיים אנטי ציוניות.

רמת־גן **יחזקאל שמשא**

לחזור לימי סבסטיה

באגרת לתושב מס' 3 של מועצת יש"ע, פורסם סעיף המדבר על יצירת גושים של היישובים, אשר יחוברו על־ידי כבישים. למשל, היישובים כוכב יעקב, פסגות, עפרה ובית־אל, יחוברו בכביש אחד תוך התעלמות מהעיר רמאללה, בדיוק כמו שהכביש החדש, הנסלל בימים אלו מירושלים לגוש עציון, מפקיר את קבר רחל והעיר בית־לחם ל"חסדי" הערבים.

הפקרת ערים שלמות בידי הערבים מהווה, למעשה, מתן לגיטימציה לאוטונומיה ברחבי יש"ע. ויתור זה מצטרף לחולשה הכללית של גורמים שונים במועצת יש"ע, שהרהיבו עוז ונפגשו עם ראש ממשלת הדמים, יצחק רבין, ובכך נתנו סיוע למדיניותו הפושעת, ואישור להיות ראש ממשלתנו.

גם קבלת הפנים הממלכתית לעזר וייצמן בקרית ארבע היא בגידה בתושבי יש"ע. וייצמן תכנן את החרבת סיני וימית, והדריך את סאדאת כיצד לקבל מאתנו את כל השטח, עד "הגרגר האחרון של אדמת סיני הקדושה" (למצרים).

וייצמן בא במגע עם הגרוע שבשונאינו, הדריך אותם והציע להם תחבולות כיצד לקבל מאתנו מדינה פלשתינית־חבלנית.

המתינות, שהיא למעשה כניעה לשמאל, הפכה למעין מלת קסם, כאשר כל גופי "הנהגת" ההתיישבות מתחרים ביניהם מי יותר מתון ומי עושה יותר פשרות.

נמאס לנו לשבת בחיבוק ידיים. אנו צעירי הדור הזה דורשים לחזור לימי סבסטיה, למאבק בממשלה, ואנו מוכנים למאבקים ולמעצרים ולכל מה שדרוש כדי לעצור את ממשלת ישראל ולהציל את ארץ־ישראל.

מעלה אדומים **אבישי רביב**

נקודה

גיליון מס' 173
כסלו תשנ"ד
דצמבר 1993

השער:
פעם נקראו הקדושים שנרצחו על־ידי שליחי ארגוני הרצח הערביים בשם קרבנות. הטרור. לאחר הסכם הכניעה באוסלו קוראת להם מכונת התעמולה האורוולית שמופעלת על־ידי ממשלת ישראל בשם "קרבנות השלום"

מאמרים

יעקב מדן: המחלוקת עם הרב עמיטל 18
יוחנן בן־יעקב: מדיניות "כולה שלי" תביא לאובדן הכל 22
מנחם פליקס: אין ממשלה (לגיטימית) בישראל 26
יהודה שביב: החורבן הכפול 29
חוה עציוני־הלוי: צמרת הצבא והצמרת הפוליטית 30
ורד נועם: גם החומץ עוד יצליח להפוך לשמן 32
אליקים העצני: סימנים לאיבוד שפיות הדעת 38
אריה חסקין: לא יהיה קרע בין יהודה לישראל 42
ישראל מידד: בחירות? לא עכשיו! 45
אבי רוט: יריחו תחילה 50
יחזקאל ינון: הלשלום כזה התפללנו? 52

הספד

מאיר לפיד: על מות אבי ואחי 12

רפורטז'ות

מאירה קצובר: נשיא בתוכנו 14
רחל גיני: אנשים מכוכב אחר 34

סקר

מכון גיאוקרטוגרפיה: ההסכם עם אש"ף ונספחיו 56

טורים

עמיאל אונגר: נקודה לעניין 46
עדי גרסיאל: ברצינות 62

שירים

תמי וולף: מחילה 25
יצחק שילת: השתמשו בקונדום 49

מדורים

גוונים - 3; במקום מאמר ראשי - 10; נתקבלו במערכת - 54; נקודה משפחתית - 58

מו"ל: האגודה לקידום האיכלוס והקליטה ביהודה, שומרון, חבל־עזה ובקעת־הירדן. **עמרה**, ד"נ מזרח בנימין **90906**. **טל':** 02־810488 **פקס':** 02־810388

ישראל הראל: יו"ר מועצת יש"ע ועורך "נקודה"; **מרים גולצ'ין:** מרכזת המערכת; **רפאל אטיה:** מנכ"ל; **שמעון זיסלס:** עימוד ממוחשב. מודעות: משרד פרסום "**תמורה**"

דמי מנוי: לשנה **110** ₪; לשנתיים **190** ₪. **לגמלאים, סטודנטים, חיילים, תלמידים ובני ישיבה:** לשנה **96** ₪; לשנתיים **170** ₪. **מנוי לחו"ל:** לשנה **85$**; לשנתיים **150$**. **הוראות קבע:** כל שלושה חודשים **30** ₪; כל שישה חודשים **60** ₪. **בעלי כרטיס אשראי ויזה/ישראכרט/דיינרס יכולים לרכוש מנוי באמצעות הטלפון והפקס.**

חומר למערכת: מכתבים, מאמרים ותגובות יש לכתוב על צד אחד של הדף וברווחים כפולים בין שורה לשורה. רצוי ביותר שהדברים יודפסו במעבד תמלילים או במכונת כתיבה.

המערכת אינה מחזירה כתבי־יד ואינה אחראית לתוכן המודעות.
ISSN0792־3295

מאמרי ראש

דמינו בראשם

מאה ועשרים פלוגות הוזרמו לישייע, סיפר שר הביטחון, וההרג נמשך. והוא יימשך, להוותנו, גם אם יהיו בשטח 240 פלוגות.

העומדים בראש הצבא אמורים היו להבהיר לשר הממונה עליהם שבאין מדיניות הרתעה, על כל המשתמע מכך, גם ניוס כל המערך הסדיר של צהייל, לא יביא להפסקת מעשי הטרור.

הסכם הדמים האומלל שנרקח באוסלו ונחתם בוושינגטון, ושכבר גבה כל־כך הרבה קרבנות, יסודו בחטא והמשכו בהפקרה ובהפקרות. העם, המתפכח במהירות מסס שלום השקר שהרעיפו עליו מאחזי העיניים מן הפוליטיקה ומן התקשורת, לא יניח שמעשי ההרג ימשיכו. ובראיה לכך מעגלי המפגינים המתרחבים מדי יום והכוללים ציבורים מגוונים, כולל חרדים, שבעבר לא ראינום בהפגנותינו.

אנו קוראים לממשלה, ממש ברגע האחרון, לעצור ולחשוב. חובה עליה לעשות פסק זמן ולבצע הערכת מצב שלא תחת לחץ ערפאת ומרצ. אם את זאת תעשה, היא תגלה שלמעשה היא שבויה בקונצפציות שהן פרי משאלות לב שמגובות באינפורמציה שקרית או מגמתית. ברגע זה של אמת, כאשר אנו מלווים לעתים כה תכופת את מתינו, אנו פונים לממשלה: גלו אומץ לב אישי וציבורי וחזרו בכם בטרם יהיה מאוחר. שכן, אם לא תעשו זאת עכשיו, העם ייאלץ אתכם, במקודם או במאוחר, לעשות זאת, אך הדבר יהיה לאחר שיפלו קרבנות חינם נוספים.

על סף התהום, אנו מזהירים אתכם: עצרו בטרם יהיה מאוחר; בטרם ייגרו דמים נוספים; בטרם יעמיק הקרע בעם; בטרם יימסרו חלקים מארץ־ישראל לשם הקמתה של מדינת אויב טרוריסטית; טרם שאתם נותנים להם רובים ולפני שהעם יקים ועדת חקירה ממלכתית שתשפוט אתכם על חטאותיכם ועל פשעיכם.

קול דמי אחינו זועק אלינו מן האדמה ובשמם אנו אומרים לכם: אם לא תשימו קץ לשרשרת הדמים, דמם של הנרצחים יהיה בראשכם.

עד רדתה

דבר אחד צודק נשיא המדינה, עזר וייצמן: הוא מבחין בירידה ניכרת בתמיכת הציבור בהסכם שבין ממשלת רבין לבין אשייף. וממשלה, הוא אומר, שהרוב הפרלמנטרי שלה מפוקפק, אינה יכולה להוביל עוד את העם למהלכים מרחיקי לכת. ממצא מכריע זה הוא שהוביל את מר וייצמן להטיל את כל כובד משקלו הנשיאותי למען הקמתה של ממשלת אחדות לאומית. ביוזמתו יש, למעשה, מסר עיקרי נוסף: הממשלה, בהרכבה הנוכחי, אינה מתפקדת כראוי בימים אלה, והרמזים באשר למחדליה של הממשלה בתחום הביטחוני הובנו על־ידי כל אלה שהאזינו לדבריו.

בזמנו, לאחר הבחירות ב־1984, יצא הנשיא חיים הרצוג ביוזמה דומה, אולם על רקע שונה לחלוטין. המדינה היתה נתונה אז במצב כלכלי קשה (450% אינפלציה) והיה רצון משותף, של הרוב הגדול בעם, לעזוב את לבנון. המצב היום, לעומת זאת, שונה לחלוטין. הממשלה הנוכחית חתמה על הסכם שאיננו קביל בעיני רוב הולך וגדל בעם ובחלקים רבים באופוזיציה — לא רק בה — רואים בהסכם בגידה בחזון הציוני. קשה, על כן, לראות כיצד מפלגות כמו הליכוד, המפדייל, צומת ומולדת יוכלו להצטרף לממשלה שהדרך הפוליטית שבה בחרה ללכת מנוגדת באופן קוטבי כל־כך לקו הרעיוני והמדיני שלהן.

לא ניתן להשתחרר מן ההרגשה שמהלכו הדרמטי של הנשיא נועד, בצד הרצון הכן לאחדות, לגייס תגבורת לממשלת רבין־שריד על־מנת שזו תקבל הכשר מימין להמשיך, אולי בצורה זהירה ומבוקרת קמעא, במהלכים הנגזרים מהסכם אוסלו.

ישנם גורמים בליכוד, במפדייל ובמיוחד בצומת, שהחיים באופוזיציה קשים עליהם והם מעלים נימוקים שונים בעד המהלך של הנשיא, ביניהם כאלה המדברים על השפעה בתחום הביטחון ליישובי ישייע, וכיוייב. אלה הן, במקרה הטוב, משאלות לב. אם יתרחב הבסיס הקואליציוני של רבין־מרצ, ביטחונם של תושבי ישייע לא יגדל. ההיפך הוא הנכון: נציגי צומת, או המפדייל, יהיו אלה שיסבירו לנו שיהממשלה עושה כמיטב יכולתהיי, ושייאי אפשר להעניק יותר ביטחוניי. וגרוע מזה: הם יתנו הכשר "לאומיי" לוויתור חוזי ומחייב על חלקים גדולים מלב ארץ־ישראל.

במקום לפזול לשותפות בממשלת האסון הזו, על האופוזיציה הלאומית להתארגן, כפי שהתארגנו תושבי ישייע ותומכיהם, לפעילויות ציבוריות רחבות היקף ועוצמה, על־מנת לערער את שארית התמיכה בממשלה החטאה הזו. רק דרך זו, שתלווה בהצגת מנהיגות מקובלת ואלטרנטיבה רעיונית ומדינית ברורה, תשיב את המתנה הלאומי לשלטון.

חזור בך, הרב עובדיה יוסף

יום שבו הדלקנו נר ראשון של חנוכה לזכר ישועתנו כמעטים מול רבים, נפגע יאיר כהן מאקדח מרצחים ליד קבר רחל. יום קודם לכן ליווינו למנוחת עולמים את מרדכי ושלום לפיד הייד מקרית ארבע, ולפניהם את החייל דוד משרתי שנרצח בצומת חולון. לפניו שכלנו את יצחק ויינשטוק מאלון שבות ושלווה אוזנה מירושלים. לפניהם איבדנו את אפרים איובי וחיים מזרחי. וקודם לכן נקטלו החיילים אילן לוי ואהוד רוט בצומת נווה דקלים. ולזוועה הזאת נתנו את הכינוי: "קרבנות השלום".

דמי אחינו אלו זועקים אלינו מן האדמה ומפנים אצבע מאשימה — לא אצבע כי אם שתי ידיים — גם כלפי תומכי הממשלה מבחוץ, כמו הרב עובדיה יוסף, שכל מהלכי ה"שלום" של ממשלת רבין נשענים על כתפיו התומכות. בזיכרונו של עם ישראל יחרת הרב יוסף כחריג יחיד בין הרבנים (כולל מקורביו חכמי התורה שנשמטו ממנו אחד אחד) אשר המיט, אמנם בעקיפין, ובוודאי לא במתכוון, אסונות כה כבדים.

כמה ציונית נראית כיום פסיקתו של הרב לתמוך בהסכם מתוך תפיסה כי "פיקוח נפש דוחה שטחים" וכי "דעת המומחים היא הקובעת בפיקוח נפש". כמה צדקו חזייל בקבעם כי "עשוי אדם לקיים דבריו" ולא לחזור מהם אפילו אם השמים נופלים. האם אטומות אוזניו מלשמוע דווקא את עמדת אנשי הצבא, כמו הרמטכייל וסגנו, בדבר הקשיים הביטחוניים, קרי פיקוח נפש, שייההסכם" גורם?

האם בכלל ניתן לפסוק הלכה מבלי לשמוע את בעל הדבר!

מבלי לראות את החולה? מתי לאחרונה סייר כבוד הרב ביישוב כלשהו בישי"ע? ואנו מעידים כי הוזמן פעמים רבות, כולל לאמירת שיעורים בפני תלמידי חכמים בישיבות ובכוללים הממלאים את רחבי ישי"ע. אפילו ח"כי המערך, סופרי השמאל ושרי מרצ ביקרו ביישובים וניהלו דיאלוגים. כלום נאון כמותו איננו זקוק לשמיעה ולראייה ופסיקתו היא על פי חוש הריח, הלחש או השכר?

מדוע לא נעתר הרב לקבל משלחות מרבני ישי"ע, ראשי ישיבות וראשי יישובים? כיצד הפך עצמו שותף בחריצת גורלנו מבלי להתוודע מקרוב, פנים אל פנים, למצוקותינו?

האם כבוד הרב יכול לרחוץ בנקיון כפיו ולהכריז קבל עם "ידי לא שפכו את הדם הזה", כמצוותה תורה לזקני העדה וכדברי חז"ל המטילים עליהם את האחריות "על שפטרנוהו בלא לוויה"? ושמא "קרבנות השלום" הם העגלה הערופה?

חזור בך רבנו עובדיה יוסף. עיני כל ישראל נשואות אליך ויש קונה עולמו בשעה אחת. ●

התקווה היא התקווה

ב יום שני, כ"ב בכסלו תשנ"ד, התקיים בבית־הסופר בתל־אביב כנס היסוד לתנועת "התקווה", תנועה עממית לאומית, שמטרתה התנחלות בלבבות (כביטויו הבלתי נשכח של הרב יואל בן־נון), כתנאי עקרוני להישרדותו של העם היהודי כעם ריבוני בארץ־ישראל. תנועת התקווה, אם תצליח להמריא, תהווה ביטוי כולל של תנועת התנגדות לאומית רחבה ועמוקה למהלכים של דחיקת רגלי העם בארצו, הנובעים מטירוף המערכות שפקד את הממשלה הנוכחית.

הציבור החילוני־איכותי, נאמני ארץ־ישראל לבתי מדרשיהם השונים, ניאותו בהתלהבות לקמוץ את אצבעותיהם לאגרוף כדי להושיע את ישראל מיד צר. אנשי קיבוצים, ביניהם מתוך חוג "אהלו", ארגוני מחאה של קציניים, ארגוני אקדמאים ותנועות רעיוניות (מתנועת "תכלת" המתונה ועד תנועת "חי וקים" ו"משמרת שלום", "נשים בירוק" ותנועות רבות אחרות כדוגמת אינגודי הרבנים) מבטאים ברגעי הכרעה אלו את יכולתם להתארגן במשותף ולפעול יחד להסרת רוע הגזירה.

בכך מכריזות התנועות, בין השאר, כי הפירוד והפיצול שפקד את המחנה הלאומי למפלגותיו, ואשר תרם תרומה מכרעת לאסון הנוכחי, אפשר שהוא נחלת העבר, וכי המחנה על פלגותיו ומפלגותיו, יכול לפעול באחווה, מתוך תחושת ערבות הדדית.

גם ציבורים ואישים מתוך רוב הזרמים החרדים ניאותו לבטא את תמיכתם במסגרת התנועה, מתוך חרדה משותפת לגורלו ולעתידו של העם היהודי בארצו, וממילא לגורלה ולעתידה של מדינת ישראל.

האחריות הרובצת על כתפי התקווה היא עצומה, וכגודל התקווה להצלחה, כך גודל החרדה לכישלון. אנו שבעים מניסיונות חוזרים ונשנים שלא צלחו לאיחוד המחנה הלאומי לזרמיו. תנועת "התקווה" רואה עצמה כמתאמת ומכוונת את התסיסה הלאומית. המטה המשותף של המחנה הלאומי יפעל במשותף עם תנועת התקווה, והתנועה תפעל בעצה אחת עמו, מתוך תחושת האחריות לשמירת אחדות העם ומתוך עמידה על החוק, הסדר וכיבוד הזולת באשר הוא, תכונות שהממשלה הנוכחית מציגה את הפכן. נקווה כי התקווה, יחד עם כולנו, היא תקווה גדולה. ●

כבר לא ארגון ממריד

ש תי שגיאות חמורות, מרחיקות לכת במשמעויותיהן הציבוריות והמשפטיות, עשה היועץ המשפטי, מר מיכאל בן־יאיר, בראשית כהונתו, ושתיהן נוגעות להתיישבות בישי"ע ולגוף המייצג התיישבות זו, מועצת ישי"ע. ליועץ נודע מהתקשורת – ומחה"כ דדי צוקר שדחק בו לעשות מעשה – כי מועצת ישי"ע עומדת להקים ארגון שנקרא "השומר". הגוף, על פי הפרסומים, אמור לתגבר את השמירה ביישובי ישי"ע נוכח מצב הביטחון המתדרדר, ובמידה ויידרש, צוטט אחד מחברי המועצה, גם בצירים ובדרכים. נוכח ידיעות אלה, ובלי לבדוק עם הנוגעים בדבר – מעשה אלמנטרי שמצפים לו גם מגורמים פחות בכירים מהיועץ המשפטי לממשלה – הוציא היועץ את הארגון (שעד כתיבת שורות אלה הוא בבחינת ביצה שעוד לא נולדה) אל מחוץ לחוק, והורה לרמטכ"ל ולמפכ"ל לפעול בדרכים מתאימות כדי למנוע את פעילותו.

ימים מספר מאוחר יותר, סביב הפרסומים על מבצע מכפיל, קבע היועץ המשפטי בישיבת ממשלה כי מועצת ישי"ע היא "גוף ממריד". משפטנים שבדקו בספר החוקים מה משמעותה של קביעה זו מצאו, בין השאר, כי את החברים בגוף שכזה יש להעמיד לדין בעוון המרדה, אסור לתרום לגוף כזה, להשתתף בפעולותיו ועוד איסורים מאיסורים שונים.

מועצת ישי"ע, כפי שניתן היה להיווכח, לא נשארה חייבת, והחלה בפעולה ציבורית מקפת ובעלת תהודה ציבורית לביטול הקביעות של היועץ המשפטי. לאחר הפגנת נוכחות מול משרדו של היועץ, שבה דרשו ראשי ישי"ע שיעצרו אותם בעוון המרדה או שתבוטל הקביעה שמועצת ישי"ע היא גוף ממריד, הוזמנו נציגי המועצה לפגישה במשרד המשפטים.

כפי שכבר ידוע היום לכל, נפגשו נציגי מועצת ישי"ע עם היועץ ועם הצוות הבכיר של משרד המשפטים, גב' דורית ביינישׁ, פרקליטת המדינה, והגב' יהודית קרפ, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה. נציגי ישי"ע הבהירו כי הם רואים בקביעה שהם גוף ממריד מעשה פוליטי, שאינו עולה בקנה אחד עם תפקידו של היועץ המשפטי לממשלה. דרישתם היתה שהיועץ המשפטי לממשלה יחזור בו מקביעתו הנורפת. אם לא תבוטל הקביעה, תבעו הדוברים, יש למצות עמם מיד את הדין המתחייב מן הקביעה ולהעמידם לדין. התוצאה ידועה: לאחר שעות לא מעטות של דיונים, שעיקרן ניסוח ולא מהות, פרסם היועץ המשפטי הודעה שהוא חוזר בו מקביעתו.

חברים שונים מן ההתיישבות ומחוצה לה לא היו שבעי רצון מעצם הפגישה, ומההזדמנות שניתנה ליועץ המשפטי לחזור בו, וטעות בידם. מלבד הצורך לבטל שתי הוראות משפטיות מחייבות ומקוממות, היו לתוצאות המפגש גם השפעות ציבוריות חשובות ביותר. על המשיגים לזכור כי חלק לא מבוטל מהציבור שמוכן לתמוך תמיכה פוליטית בישי"ע מסייג את תמיכתו, בוודאי את זו האקטיבית, בכך שהמסגרות שהם תומכים בהן לא תפעלנה בניגוד לחוק. זאת ועוד: הודעת היועץ שמטה את המשענת העיקרית שעליה נשענו רבים מן הטיעונים הארסיים שהפיצו התעמלונים של השמאל נגד מתיישבי ישי"ע בשבועות האחרונים. ובכיוון זה, של היתרונות מול החסרונות, ניתן להרחיב כהנה וכהנה.

אנו מקווים שבמשרד המשפטים נלמד הלקח המתאים וזה יאומץ גם על־ידי אנשי ציבור וגופים מפלגתיים ורעיוניים אחרים. הפרשה מוכיחה שכאשר ציבור נלחם באומץ, אך גם בחכמה, על דעותיו, מעמדו וכבודו – ניתן להבקיע אפילו חומות בצורות. ●

על מות אבי ואחי
מות גיבורים שלא בגבורה

נקמתו של יהודי אינה בדם;
נקמתו של יהודי בבניית עולם.
רוצה אני לשמוע את חרטת הלב והמעש של כולנו, שמאל וימין, כי הדם אוזל.
אשר לנרצחים, עליהם אומר שיר שכתבתי בימים אחרים ובהקשר אחר.
צוואה בלתי כתובה הוריש לנו אבי. צוואה מורכבת שבכדי לרדת לעומקה
צורך יש בצלילה לעומקם של מדע ושל תורה.
אם מלות פרידה צריך הייתי לומר לנרצחים, מלות הפרידה שלי היו - אינני נפרד

מאיר לפיד

לוויה זו שקלנו לדחותה למחר, או לעוד שבוע, כפי שיידרש. משום שאין זו לווית אב ובנו, זוהי לוויה של דור.

מעל מזבח מוות זה מבקש אני בשם הנרצחים, כי מגרונם אדבר, שיושמעו כל דברי ללא הפסקות וצנזורות ויהי זה המעט שנוכל לעשות לכבודם האחרון של הנרצחים.

לא היה לי העוז לעמוד כאן לפניכם, לו היה זה רצח נוסף של אחד מבני עמנו. אך מדבר אני בשמם כי אין פה אחר שיבין מכתם. כה התפתחה האנושות עד כי התירה לעצמה לשחק בדמים.

רועד אני מקור ומעייפות ומן המחשבה...

כמוכם באתי מקטנות היום־יום הרגילות, ועוד טרם יקרש הדם ישובו אצל אחדים מכם החיים לסוב אל מסלולם. לאחרים, במהלך קרישתו, ואחרים בסוף קרישתו. אך רק למקצת מקצתכם יישאר הפצע הפתוח כבר מלפנים שותת בנפש.

נפל דבר בישראל.

כה התפתחה רווחת חיינו, עד כי מסוגלים אנו לעשות ניסוי מבוקר בחיים ובמוות. בעוד שאך לפני דור לא היה הדבר בשליטתנו.

אם ניצל אבי בילדותו מן השואה, היום שואה אחרת באה עדינו.

לא, לא שואה פיסית, זוהי שואה רוחנית, שואה שבמחשבה. מצבנו המדיניביטחוני־כלכלי אין הוא עוד כפי שהיה לפנים. היום שולטים אנו בחבל ארץ קטן, והשואה היום, שואה מבוקרת של קרבנות השלום.

"כוונות טובות מרוצפת הדרך לגיהנום".

מי היה מאמין?

מאמין אני כי האוחזים ברסן השלטון, שלום אמת בפיהם, כי על כן יהודים הם. ואותה יהודיות אוניברסלית שבהם, לא נותנת להם להבין את השוני, שבין עם ישראל לשאר האומות.

אין זו גזענות, זו עובדת חיים מבורכת.

המושג הזה גזענות, אין הבעיה היא בו עצמו, כי אם בהשלכותיו. השוני בינות לכל העמים, אף בינות לאנשים פרטיים, עובדה היא. ומי שלא יכיר בה, לא ישנה אותה. ההשלכות של עובדה זו, מי לשבט ולחסד, מי לחיים ולמוות, זו הסכנה. וזהו חטאו של היטלר. לו תחת זאת היה עושה טרנספר לכל היהודים לפלסטינה, הרי מברכים היינו אותו.

פתחו נא את הראש.

לא בארוחות פאר ובפרסי נובל נמדדת ההיסטוריה, בעיקר כאשר כוס פרעה רווית דם. האם בהרמת כוסית של "דם יהודי מבוקר" נעטר את הגיליון הבא של ההיסטוריה?

נמדוד את ההיסטוריה והמעשה במירוק השחור מן המרצפות. אך אל יטעו נא במשל ויישארו במרצפות — בקרקע.

אם ייפרדו האוכלוסיות לא יישפך דם.

אם ייפרדו האוכלוסיות לא יישפך דם.

אם כרוך בזה כסף רב, יתגייסו נא כל מדינות העולם שוחרי השלום,

מאיר לפיד, בנו של מרדכי ואחיו של שלום הי"ד, אמר את הדברים הללו בהספד שנשא ברחבת בית־הכנסת הגדול בירושלים, לפני שמסע ההלוויה המשיך את דרכו לחברון.

ולמשל בכספם של הגרמנים, ישוקמו הערבים המשוקמים ממילא, מעבר לגבול.

כאב הפרידה מן הקרקע, מן "המרצפות" האמורות, מוכר הוא לעמנו. ואם לא די בכך, מוכר הוא לי ולמשפחתי ולעוד שלוש משפחות בישראל, אשר עקר עוכר ישראל מאלון־מורה. לדבר זה לא היו עדים רבים. זה היה השורש לכל שאר הפינויים — הטרנספר ליהודים בלע"ז. כל הגיבורים שמדברים היום על ארץ־ישראל שלמה וקוראים לעצמם ימין התכופפו בפני עוכר ישראל. הימין עצמו הוא שסלל את הדרך ל"בואו חשבון". לא אומר לכם מיהו עוכר ישראל ומי הם שותפיו, כי לא עת היא היום.

היום עת היא לחשבון אחר, חשבון נפש לימין ולשמאל.

המעבר ממקום למקום, כואב ככל שיהיה, ויודע אני על בשרי כאבו, אין הוא שווה ולא במאומה למותו של אדם אחד.

מה יאמרו העמים?

מה יאמרו העמים?

אני לא שואל מה יאמרו העמים, אני שואל ואומר מה נאמר אנו להם. התגייסו ושלמו את מיטב כספכם, קבלו למדינותיכם פליטים ואל תניחו לינה קטנטונת זאת לטבוע ברצח מבוקר.

כברת ארץ זהו רצוננו, כברת ארץ קטנה אך ורק לנו, ואז אור לעמים יהיה.

כל הכאב של מעבר, איננו שווה לטיפת דם אחת.

האדם היהודי שואל את עצמו כיצד אני בכוח אוציא אדם מביתו.

אין אלטרנטיבה לאנטישמיות...

אך האדם היהודי הספקן, כל פעם שפושטת היא ולובשת צורה (האנטישמיות) בדמות או בשפה, בוחן אותה מחדש בנאיביות, שהיא חוסנו והיא חולשתו של היהודי.

אין אלטרנטיבה לאנטישמיות.

ושואל היהודי באותה חולשה האמורה: על מי לעזוב את כברת הארץ הזו. נכון שאלפיים שנה בן בלי ביתי הייתי, אך גם כעת רוצה אני להיות בעל מוסר בלתי תלוי בכאבי ובעברי. ואולי לפיכך עלי לפנות את מקומי בעולם בפני "חיים" אחרים, שכן מה מותר לי עליהם? עניין ה"מותר"; בעצם כבר בשאלה הוסבר, זהו אותו מוסר שבשלו נבעה השאלה מתחילה, אך מותר זה עדיין לא מצדיק תוספת ב"חלוקת המשאבים". עובדת האנטישמיות והבנתה העמוקה, על כל דרכי צורת הופעותיה, תביאנו למסקנה, שבעצם כבר נוסתה פעמים כה רבות בתוך אותן "צורות", כאשר כל פעם נוסף להם ואריאנט חדש ש"בלבל את היהודים" (ריבוי המרכאות ע"מ מטיבו המיוחד של העם הספקן הזה), שאין הבעיה היא בכברת ארץ אחרת או זו, לא בכרי מרעה ולא בבארות נפט שחפר יצחק אבינו לאחר ש"סתמו" את בארותיו של אברהם, כי מדובר בסיבת ה"סתמום", זאת אומרת, סתימת הבארות תועלת לא היתה בה, ואף נזק היה בה לפלישתים (שיכולים היו להשתמש בהן), אך שנאה טהורה, ורק היא, הניעה ומניעה מעשי איבה שנאה ורצח לאורך ההיסטוריה וכך גם בימינו אלה. אפילו אין חשובות הגבולות, חשוב ההפרד ללא ענייני אזרחות.

ואם נשבענו מעל קברם (בשואה) את נקמתם ואת החיים, נוכל לאחד את שני הדברים הללו במעשה כואב אך מבורך בסופו של דבר, מעשה הטרנספר.

האנטישמיות כופה עלינו את הרע במיעוטו. במעשה זה של הפרד אנו נקדש את החיים והנקמה תהיה במניעת קרבנות.

נקמתו של יהודי אינה בדם

נקמתו של יהודי בבניית עולם.

רוצה אני לשמוע את חרטת הלב והמעש של כולנו, שמאל וימין, כי הדם אוזל.

אשר לנרצחים, עליהם אומר שיר שכתבתי בימים אחרים ובהקשר אחר.

זכור יזכרו רק הללו
אשר קולם ברמה השמיעו

אך מי יזכור את אותם
את אותם מחרפי נפשם

אשר את נפשם שמו
שמו בכפם

ויעברו ממעש אל מעש
ללא כל כעס

אף ימותו הם בתחילה
ללא הלל ותהילה

ויקבר שמם עם מותם
ולא נודע כל טרחם משאם וריבם

ימותו הם אף הם
ואני אמרתי אף־אי־הם

כי מה בצע בזיכרון
לאחר מות ושיברון

שהרי אלו אף אלו
לא תחזינה עינינו

כן החלוץ כן המשנה
יקברו שניהם בקבר שווה

יש הזוכים בתשועה
ויש הזוכים בתהילה

צוואה בלתי כתובה הוריש לנו אבי. צוואה מורכבת שבכדי לרדת לעומקה צורך יש בצלילה לעומקם של מדע ושל תורה. אם מלות פרידה צריך הייתי לומר לנרצחים, מלות הפרידה שלי היו — אינני נפרד. כעת בבת אחת נפלו על כתפי הצעירות אולי מדי מסה ומשא. אך לא נותרה ברירה. עבודת חייו של אבי זוהי צוואתו. עוד מעט נוציא את הספר לאור. זו חובתנו. וחובת העם לנסות להבין את המסר שצפון בתוכו. כה אקראי וכה שפל בא עלינו המוות. מפשוטי האוכלוסין אשר בנשק למדו לאחוז, לחבל ולהשחית, בכמה מיליגרמי עופרת השחיתו את החומר היקר ביותר בעולמנו — המוח, ובתוך חומר יקר זה, את היקר שבו, השחיתו מוח נצר לבית דוד, שעה שרק החל במעש. אבידה זו בשל צניעותו ובשל חוסר ההתאמה לעיסוק בפשטי החיים, את המסה "בה"א", החלק האחד והארי למזלנו הוא הספיק לעשות. אבל את החלק השני, שהוא בפרקטיקת העברת הדברים ותרגומם ליהודים, זאת לא הספיק לעשות. וכל אשר לב לו לעם הזה, בשעת יציאתה לאור של עבודתו, ינסה נא להבין ובכך לעשות מהפיכה בחיינו. ●

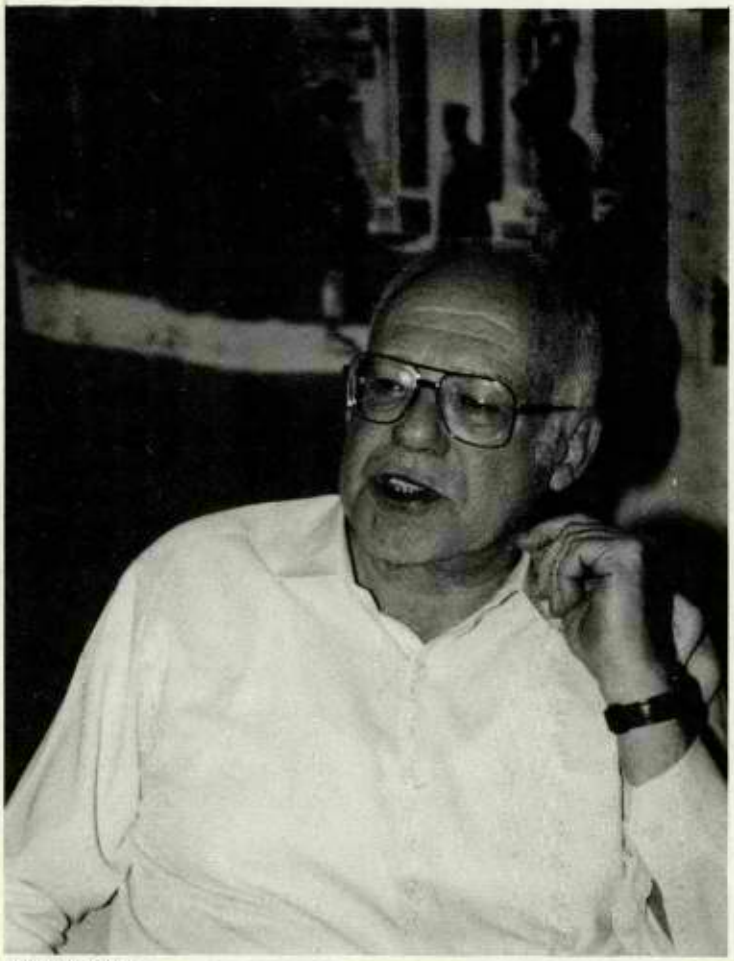

גילומים. נתן זרחובין

בא לסנגר

מאירה קצובר

אותו בוקר יום שישי פיזר הרדיו בכל רשותיו לחלל האוויר עוד אחת מהשתלחויותיו של רבין, אשר חומקות מפיו, וכמו בסרט קבוע מראש, מוסברות למחרת באינטרפרטציה אחרת. אך דווקא באותו בוקר, נדמה היה כי השתלחות נוסח "מי צריך את אריאל ועמנואל" אין בה להרגיז, שכן יש לה תשובות מעשיות, שהן אמיתיות יותר מכל מענה לשון כעוס ותובעני.

במרכזים המסחריים באריאל המולת ערב שבת. ובביתו החדש, פרופ' עוזר שילד נאנח וקובע כי יום שישי אינו היום המתאים לקניות באריאל, אף כי כך היה נוהג בחיפה. "אנחנו עדיין לומדים את המקום הזה", הוא אומר וצוחק צחוק לבבי, אמיתי, והמשפט הזה כל־כך מאפיין את ראייתו ההופכת קשיי הסתגלות לחוויה מרעננת ומעניינת.

לרגע אחד הוא לא יתן לך להרגיש כי המעבר בימים אלה דווקא, ממרכז הנוחיות של חיפה לאריאל היה מעשה הקרבה, או שעל מישהו להכיר לו טובה על כך. העובדה כי נבחר לכהונת נשיאות שנייה באוניברסיטת חיפה, אך ויתר עליה, העתיק מגוריו לאריאל, וכעת הוא מרצה לסטטיסטיקה ומתרגל במכללת יו"ש – אינה מותירה בפיו טעם של ירידה בדרגה, של פחיתות כבוד. "מכובד זה מה שאתה רואה אותו כמכובד", הוא אומר ומשתדל שלא להישמע יותר מדי מתפלסף. וגילי, אשתו, מוסיפה: "מי אמר שזה כבוד כל־כך גדול להיות נשיא אוניברסיטה? ביג דיל. אני מאוד מאמינה בצניעות. קצת צניעות" (ולכן לא תראו את תמונתה בכתבה זו).

והצניעות הזאת הלכה אתם לאורך שורה ארוכה של תפקידים ומינויים בקריירה האקדמאית: לכהונת הנשיאות באוניברסיטת חיפה קדמו שתי קדנציות כרקטור האוניברסיטה, ולפניהן היה מנהל בית־הספר לחינוך שם. העיסוק בחינוך היה "מהפך מקצועי" שני לפרופ' עוזר שילד. הראשון היה עם העלייה ארצה. בקופנהגן, עיר הולדתו, סיים תואר מוסמך בכלכלה. עוד לפני סיום התואר ידע שבכלכלה לא יעסוק. "מאוד אהבתי את לימודי הכלכלה",

הוא מסביר, "יש בזה משהו מאוד אסתטי. אני מאוד אוהב מתמטיקה, מאוד אוהב דברים פורמליים". לכן נהנה מהלימודים, אבל באותה מידה שוכנע שהקשר בין מה שעושים בכלכלה לבין המציאות הוא רופף מאוד. "והמחשבה שאני אבלה את כל חיי בפתרון חידות אינטלקטואליות בלי שום קשר למציאות, הטרידה אותי. ולכן עשיתי 'סוויץ' לסוציולוגיה, המקצוע המשני שלי. ומכאן – לפסיכולוגיה". וכשעלה ארצה, הישר לאוניברסיטה העברית, כתב דוקטורט בפסיכולוגיה חברתית, ולאחר שנים ספורות היה לראש המחלקה לפסיכולוגיה של האוניברסיטה העברית.

המהפך השני בא בעקבות הצעה מאהרון ידלין, שהיה אז שר החינוך והתרבות. הוא ביקש מעוזר שילד לבוא ולהיות המדען הראשי של המשרד. עד אז היו מדענים ראשיים רק במשרדים הטכנולוגיים. ועל אף שתגובתו הראשונה היתה: "מה אתם רוצים ממני – אני לא יודע שום דבר בחינוך", התשובה שכנעה אותו: במשרד לא רצו אינטלקטואלי־מיטסדי, מישהו שיש לו אינטרס אישי. "הם שמעו שאני יודע ללמוד ולקלוט תחומים חדשים, והם שיערו שגם בחינוך אוכל לעשות זאת".

מדען ראשי במשרד החינוך ממונה על כל עבודות המחקר והפיתוח של המשרד, ומשמש כיועץ המדעי הבכיר לשר, האיש היחיד (אז) במשרד שלא היה כפוף למנכ"ל. "היה מאוד מעניין ומאוד נהניתי, אבל הפכתי להיות מאוד ביקורתי כלפי הפרופסורים לחינוך למיניהם בבתי־הספר השונים לחינוך באוניברסיטאות, ולא הסתרתי את זה.

"יום אחד באו מאוניברסיטת חיפה ואמרו לי, פחות או יותר, 'put up or shut up' (או שתטה כתף או שתשתוק), כלומר, אם ביקורתך כנה, אז בוא, קח לידיך את בית־הספר לחינוך שלנו ותעשה אתו מה שאתה רוצה. יש לך את הלוא הגיבוי. תראה לנו איך עושים את זה. אדם צריך אם הוא לא מסכים לכזאת הצעה. ואמרתי כן".

ב־1976 עברה משפחת שילד עם שני ילדיה, יאיר ונורית, לחיפה. והיום הוא מודה, בעוד יותר מבוכה, שלא הצליח לחולל את השינוי שרצה. שכן, אחרי שנתיים נבחר לרקטור האוניברסיטה, ושנתיים הן זמן קצר מדי לשינויים מן היסוד.

על הקיר בסלון ביתם של עוזר וגילי שילד באריאל, תלויה תמונה ענקית התופסת את כל גובהו של הקיר – תצלום של ה"יא־דולורוזה" מן המאה הקודמת. רוב תמונותיו הירושלמיות של הצלם האלמוני הועברו לספריית הקונגרס בוושינגטון, ואלו שנשארו בארץ היו ב"אמריקן קולוני". ביום המעבר לחיפה, התקשרה ידידה ממוזיאון ישראל. התצלומים הוצגו שם בתערוכה, היא סיפרה, ואחד מהם התקלקל – המנקה שפכה מים בקצהו. הכתם אמנם פינתי,

עוזר שילד, נשיא אוניברסיטת חיפה (עם הצעה להמשיך קדנציה נוספת) החליט ("בעיקר לרגל המצב") להגשים סוף סוף את אמונתו ("אני לא עוסק בהפגנות"), ולהתיישב בשומרון. ההוראה במכללת אריאל איננה ירידה בדרגה או פחיתות כבוד (גילי, אשתו: "אני מאוד מאמינה בצניעות"), אך לעת עתה הוא, כדבריו, פקק. יליד דנמרק, חונך למחויבות לעם ולארץ־ישראל, "וכל השאר זה יישומים. עלה ב־1957 ותמך דווקא במפא"י. זיכרון דומיננטי מהשואה (את ילדיהם לקחו בגיל 6 ל"יד ושם"). בבחירות שאחרי מלחמת יום־הכיפורים עבד למען הליכוד. לימים הצטרף לתחייה. פעילות שלא הפריעה לו כלל – "חד משמעי" – בקידומו. התגובות למעבר לאריאל היו מפתיעות. גם חברים מקרב השמאל ניגשו והביעו הערכה. והיו שאמרו: "באמת עברתם לאריאל? יישר כוח. הלוואי וגם לנו היה אומץ". וגם אריאל קיבלה אותם בחום, בשמחה, ונתנה להם הרגשה שהם מקור גאווה. "אז ראש הממשלה אומר: 'מי צריך את אריאל ואת עמנואל?'"

קטן ובלתי מורגש, אך בכל זאת, התמונה אינה מתאימה למוזיאון. אולי אתם מעוניינים לקנות במחיר מוזל? התמונה הועמסה עם המשפחה לחיפה, כמזכרת מירושלים. עכשיו, לפני כחודש וחצי, נדדה אתם לאריאל.

מימין לתמונה חלון גדול שממנו נשקף נוף שומרון טיפוסי. עצי זית אפורים, שמש של חורף, כביש מתפתל. ובעוד העיניים נודדות מן התמונה אל הנוף, מהדהדת התמיהה – האם יש גיל שבו קל יותר לעבור למקום אחר, להתחיל, למעשה, בחיים חדשים?

* * *

בן 62 עוזר שילד. שערו הנותר לבן־אפור, פניו נעימות. דיבורו רך, מציאותי, מנוסח בסגנון מינורי, משתדל לא להיסחף לספירות גבוהות, לא להתנשא. עיניו החומות עמוקות, מתחייכות לעתים קרובות. ידיו מציתות סיגריות בזו אחר זו.

לא קשה לראות בו נשיא אוניברסיטה. גם לא קשה להאמין לו כשהוא אומר שבמעבר לאריאל לא היה שום אקט הפגנתי. "אני לא חושב שאני עוסק בהפגנות", הוא אומר. "היה בזה משהו אישי, הזדהותי. משהו שנבע מתחושה אישית שלנו".

מכיוון שנכנס לכהונת נשיא האוניברסיטה בתקופת משבר, ולא במועד המקובל לחילופי גברי, השאירו לו אופציות פתוחות. הוועדה שהמליצה עליו לכהונת נשיאות שנייה, נתנה לו את הזכות לסיים את תפקידו מתי שיבחר. "בקיץ, עוד לפני תחימת ההסכם, כשהיה ברור לאן הדברים מתגלגלים, התחלנו לדבר על זה שאולי נרגיש יותר טוב אם נגור בשומרון, מאשר בחיפה. התלבטנו. ההחלטה נפלה באוגוסט, והודעתי למוסדות האוניברסיטה שאני מבקש לסיים את תפקידי. המועד היה נוח גם לאוניברסיטה וגם למכללה באריאל".

הרעיון, מאוד בקטן, היה קיים עוד קודם. הוא אינו תולה את העובדה שלא ביצעו את המעבר קודם לכן בתפקיד או במשרה. "זה לא יכול לנבוע מתוקף תפקיד", הוא אומר בכנות, "מפני שאדם חופשי לבחור באיזה תפקיד הוא רוצה". את הרעיון שכבר היה קיים מזמן ("פעם חשבנו על שקד") הוא מגדיר כ"pilot light" (=מצת) על הגז. "הוא קטן, הוא קיים, אך כדי שיצית את הגז צריך גם לפתוח. מה שקרה הוא שבמידה רבה מאוד ההתפתחויות המדיניות הזורימו את הגז, ואז ה־'pilot light' הצית את הכל". בהזדמנות אחרת הוא ממשיל עצמו לאוהד כדורגל. אוהדים הולכים למשחקי הכדורגל, מוחאים כפיים, מתרגשים ומזדהים. מרגישים טוב כשהקבוצה זוכה, ומרגישים רע כשהיא מפסידה. "כך אנחנו ישבנו כל הזמן מהצד, לא היינו על המגרש".

כשהוא מנסה לרדת לשורשים, הוא מתחיל במלחמת ששת־הימים. כשפרצה המלחמה היו ←

ארוחה חמה אחת לשבוע

כזיכרון חד וברור, נותרה במוחו בריחת משפחתו מדנמרק לשבדיה, במלחמת־העולם השנייה, לפני 50 שנה. עוזר היה בן 12, אך הוא זוכר עדיין כל פרט ("או שאני רק מדמה שאני זוכר"). עד היום נושא השואה קרוב מאוד ללבו. את ילדיו לקח כבר בגיל 6 ל"יד־ושם". וכשהזדעזעו חבריו הפסיכולוגים ומחו: "אתם יוצרים אצלם טראומה", ענה: "אנחנו מקווים שאמנם כן. זו בדיוק המטרה. זה הדבר שיהודי צריך לשאת אותו כטראומה".

מאז שהוא זוכר את עצמו, היה ברור לו דבר אחד, פשוט מובן מאליו: הוא יגור בישראל. ביתו שבדנמרק היה בית ציוני־דתי, ולאביו, מפעילי הפועל המזרחי, היתה השפעה עצומה עליו, בכל נושא. "פסיכולוגים שעוסקים היום במידת ההשפעה של הורים על ילדיהם מלמדים שהשאלה אינה כמות האינטרקציה אלא איכותה", הוא מסביר, וכך מרמז על מעט השעות שהיו לו עם אביו. פעמיים בשבוע, בליל שבת ובשבת בבוקר, הלכו שניהם יחד לבית־הכנסת שבקופנהגן, מרחק 45 דקות הליכה לכל כיוון. השעות שהצטברו, עיצבו במידה רבה את עמדותיו ואישיותו, ויצרו את התשתית, כפי שהוא מגדיר אותה היום: המחויבות לעם ישראל ולארץ־ישראל. "וכל השאר – זה יישומים".

גם לאחר הקמת המדינה נשארו בדנמרק. "כולם התחילו אז לשאול מי זה ציוני ומה זו ציונות. ואבי הגדיר אז ציוני כימי שיש לו מצפון רע על זה שהוא לא גר בישראל". האב נתקל בקשיים בגישושיו אחרי אפשרויות התאקלמות בארץ החדשה, ואלו, בנוסף לגילו המבוגר, השאירו אותו בסופו של דבר בגולה.

אחיו של עוזר, אורי, עלה ארצה מיד עם סיום לימודיו בתיכון (היום ד"ר למדעי המחשב באוניברסיטת בר־אילן). עוזר סיים תואר שני בכלכלה, וב־1957 עלה ארצה, לאוניברסיטה העברית בירושלים, אל ימי הקיצוב והצנע. את המחסור לא חש, הוא אומר. "הייתי עולה חדש ללא קשיי קליטה. אמנם הייתי מאוד עני וזכיתי לארוחה חמה אחת בשבוע, אבל כל החברים היו בדיוק באותו מצב, אז אתה לא מרגיש את זה". המעבר לארץ היה חלק. בזכות ביקור של שנה בארץ תוך כדי לימודיו, דיבר עברית שוטפת והכיר את התרבות הישראלית, שהיתה כל־כך שונה מאורח החיים בארצות סקנדינביה. "אבל חוץ מהפשלות הרגילות של עולה חדש, שמתבלבל מדי פעם, לא היו לי בעיות". ולא, הוא טורח להדגיש, הוא באמת לא הרגיש את המחסור. וזה לא נבע משום שפיעמו בו תחושות שליחות ואידיאולוגיה. "אידיאולוגיות משנות כשאתה מחליט החלטה. הן משנות מעט מאוד בחיי היום־יום. כך גם מי שהולך לצבא בתחושת שירות לעם ישראל, כשמקפיצים אותו ב־4.00 בבוקר הוא חושב רק על זה שהוא רוצה לישון. נקודה". ובאותה רוח בדוחה הוא מוסיף עצה טובה משלו להתאקלמות מהירה עבור כל עולה חדש: "מי שרוצה להתאקלם ולהיקלט מהר, צריך למצוא חברה צברית. ברצינות", הוא אומר וממשיך לצחוק, "אין דבר שקולט טוב יותר מזה. וזה קרה לי די מהר. וזה מה שהכניס אותי לחיים החברתיים".

גם בספקטרום הפוליטי מצא במהירות את מקומו. באותה תקופה כללה מפא"י גם אקטיביסטים, ולשילד, כסוציאליסט, היה ברור שיצביע מפא"י. ב־'65, כשרפי התפלגה ממפא"י, התנדב אפילו לעבודת מטה עבורה ("אבל אני לא טוב בפוליטיקה").

בשוויון הוא מאמין כערך בפני עצמו. על רווחה, שוק חופשי, הפרטה וכיוצא באלה הוא אומר: "It's not my cup of tea". לכן, גם היום הוא אינו אוהב את החלוקה ל"מחנה השמאל" ו"מחנה הימין". "בשפה המקובלת בעולם המערבי, 'ימין' זה לא רק עניין של עמדות מדיניות, זה גם עניין חברתי. ובנושאים חברתיים אני בוודאי הרבה יותר שמאלה מאשר רבים שהיום קרויים שמאל. אני לא יודע אם אחרי אירועי מזרח אירופה אני הופך להיות הסוציאליסט האחרון, אני משער שלא. אבל לחלוטין אהדתי בקוטב הזה". פעם אמר שהוא מאחל למדינת ישראל שתגיע למצב שבו יוכל במצפון שקט להצביע מפ"ם.

אבל בכל זאת, מחוסר הנדרה אחרת, בישראל לפחות, הוא איש ימין.

גילי ועוזר בארה"ב. "הייתי בין אלה שלא רצו לתת להם מקום במטוס לישראל. תפקידי בצה"ל היה כזה, כפי שגילי אומרת, שהדבר הגרוע ביותר שיכול לקרות לי זה שעפרון יפול לי על הרגל. חזרנו ארצה רק בקיץ, אחרי המלחמה. ההרגשה היתה נפלאה, רצנו לכותל המערבי ("שאיכזב אותי לגמרי"). אבל אז הדברים היו לגמרי אחרת. לחשוב לגור בשומרון? ה'pilot light' נדלק רק אחרי מלחמת יום־הכיפורים. זה היה הזמן של גוש אמונים, סבסטיה, אלון מורה. אנחנו אפילו היינו באותה תקופה שותפים בגרעין להקמת מעלה אדומים".

אבל אז עלתה חיפה על הפרק והדברים התפתחו אחרת. "ואני מודה, כך אמרתי לעצמי: אדם לא הולך יום יום בהתרוממות רוח. ואני מודה שהנושא של מערכת החינוך בישראל ובתי־הספר לחינוך באוניברסיטאות בלטו יותר בתודעתי מאשר ההתיישבות. המשכנו ללכת להתכנסויות ולאירועים שונים (בדרך־כלל זה משעמם עד מוות. כולם מדברים, מדברים הרבה, מדברים מונולגי, וגם רוצים לשכנע את אלו שאילולא היו משוכנעים לא היו באים). אבל כל הזמן היינו מהצד".

קשה לו, לעוזר לשילד, להתעסק בדיונים מתארכים, לבזבז זמנו בישיבות שאין להן סוף. "גם באוניברסיטה התופעה הזאת קיימת. אבל לפחות כשאני יו"ר, אני יכול ללחוץ על אנשים. אני סקנדינבי במוצא, וייקה באופי. הייתי נשיא של אוניברסיטה שלא רק שאין לה גירעון אגורה, אלא יש לה תקציב שיאפשר לה לגמור את השנה בעודף".

מכללת יו"ש הוקמה בדיוק בתקופה שבה סיים

פרופ' שילד את תפקידו כרקטור. שילד הוזמן לכמה דיונים התחלתיים ואחר־כך החליף את פרופ' יצחק לוין (מבר־אילן), שיצא לשבתון, כמנהל אקדמי. "היה שלב שבו היה נראה שאין לנו כסף, ואני חשבתי לסגור את המכללה. באותו זמן היתה רחל ענבר המנכ"ל, והמנוע שמאחורי המכללה היה יגאל כהן־אורגד. רחל ואני הגענו למסקנה שאנחנו לא יכולים לפתוח את שנת הלימודים. היה ניסיון יפה, וזה חבל, אבל צריך לבטל. יגאל חזר באוגוסט, ולמחרת נחיתתו אמר: 'פותחים'. ואני מחיתי: 'יגאל, האחריות עליך. אני לא אומר לשום מורה שהוא יקבל שכר'. ויגאל אמר: 'פותחים'. פתחנו, והמורים קיבלו שכר, אני לא יודע איך. גם ה קשי קליטה. לאדם שרגיל שהחיים הם כמעט כמו סרגל (אבא שלי בא מגליציה, אז אני לא לגמרי ייקה), קשה לו עם הדברים האלה".

אחרי שנתיים כמנהל אקדמי, נכנס שילד לוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה, והיה חייב לפרוש מכל תפקיד מינהלי באוניברסיטאות שעמן היה לו קשר. הקשר עם המכללה כמעט ונותק, מלבד התעדכנות מידי פעם, "כמו הקשר של הירושלמי המצוי עם בית"ר ירושלים", הוא חוזר למשל שלו, "שהם יבעטו את השערים, אני אמחה כף". עד לקיץ הזה, ולהתפתחויותיו המטרידות.

היום פרופ' שילד מגדיר את תפקידו במכללת יו"ש כ"פקק". המכללה מנצלת את ניסיונו במינהל אוניברסיטאי שרכש במשך השנים. "מבחינתי זה בסדר. אני פקק. מה שצריך – אני עושה".

* * *

אבל השורשים למעשה הם עמוקים הרבה יותר. הבית, זיכרונות הילדות (ראה מסגרת). ובכל זאת, לא מיד עם עלייתו ארצה מדנמרק (1957) מיקם עצמו בצד הימני של המפה הפוליטית. רק בבחירות 77' היה עם הליכוד, מסייע לו במיומנותו המקצועית: מריץ סקרים ומנתח נתונים. אחר־כך היה חבר בתחייה ופעיל במוסדותיה. ועל אף שלמן יומו הראשון בברנז'ה האקדמית חש חריג, מעולם לא הסתיר את דעותיו מחשש לפגיעה בקידומו. "ולא מפני שאני אמין או משהו כזה. מעולם לא ניתנה לי הרגשה שיש לזה משמעות. נכון, חברים אמרו עלי מן הסתם ש'יש לו ג'וק באיזשהו מקום, אך זה לא שייך למקצוע'. שום דבר בקריירה האקדמית שלי לא נפגע בגלל דעותי הפוליטיות. יחד עם זאת, אני שומע בשנים האחרונות מצעירים בראשית צעדיהם האקדמיים, בעלי דעות כמו שלי, שהם מרגישים שהרבה יותר בטוח לשתוק. שאלתי פעם את יובל נאמן, והוא אמר שהוא עצמו לא נפגע, אבל גם הוא שומע דברים דומים מצעירים. אני רק יכול לומר שלגבי אישית, באופן חד־משמעי, לא נפגעתי מכך בשום צורה".

מעטים הם אנשי האקדמיה הימניים מתחום מדעי החברה. פרופ' שילד מונה שם אחד או שניים מכל אוניברסיטה. וזו אינה תופעה ישראלית, הוא אומר. גם בארצות אחרות יש הבדל בין המדענים במדעי החברה לבין אלה שבמדעי הטבע. בקרב האחרונים ישנם יותר ניצים. פרופ' שילד מתקשה להסביר. "פעם שוחחתי עם מי שהיה ראש המחלקה לפיזיולוגיה בבית־הספר לרפואה באוניברסיטה העברית, והוא נתן לי בחירה בין שני הסברים: א. אנחנו (כך חברי איש מדעי הטבע) יותר אינטליגנטים. ב. בעבודה שלנו תונכנו ליותר דרך ארץ לעובדות. אני בחרתי הסבר שלישי... אבל אני באמת לא יודע.

ההסבר שלי קצת קשור להסברו השני של חברי הפיזיולוג: אנשי מדעי החברה עוסקים במלים ומתפרנסים ממלים. מי שמתפרנס ממלים, ומלים הן מוקד עבודתו המקצועית, מתרשם ממה שכתוב וממה שמנוסח. הוא מאמין גם להסכם כתוב, או למה שמישהו אמר. במדעי הטבע מסתכלים יותר על תופעות מציאותיות".

פעילותו הפוליטית באה לידי ביטוי בעיקר בתחומי התמחותו – הרצת סקרים וניתוח נתונים בימי מערכות בחירות (כאשר לא היה בתפקיד אקדמי), בלי ספקולציות ופרשנויות, אלא ניתוחים מספריים, סטטיסטיים. בדיונים פוליטיים ציבוריים כמעט ולא השתתף.

"רגע", הוא נזכר בעוד פעילות פוליטית נשכחת, "בבחירות 84', או אולי 88', הרציתי בחוגי בית מטעם התחייה. זה היה אחד המקרים בהם התרשמתי עד כמה רבים מהמשמאלנים פשוט לא סובלים ערבים. נאמר לי מראש שהאורחים המשתתפים יהיו אנשי מערך ותיקים. מבחינתי זה היה בסדר, כי רציתי להתמקד במיוחד בנושאים חברתיים. אחרי שנתתי את ה'שפיל' שלי, קם אחד הנוכחים ושטח בעיה שמציקה לתושבי אותה עיר: לידה ישנן אדמות שהן בפלוגתא בין הערבים ליהודים לגבי הבעלות. ובכן, מה עמדת תנועת התחייה? ואני, שכמובן לא ידעתי שום דבר על הקרקעות האלה, השבתי: 'אני באמת לא יודע, אבל לתחייה יש מדיניות

(המשך בעמוד 55)

לא מעריכים די את המכללה

רוב הסטודנטים הלומדים במכללת יהודה ושומרון – כ־80% מתוך 3,800 תלמידיה – באים מחוץ לישו"ע. ומשמעות השירות הזה, שנותנת ההתיישבות החדשה לאזרחי ישראל הוותיקה, לדעת פרופ' שילד, לא זוכה למספיק הערכה והכרה.

יגאל כהן־אורגד ציטט לו, כשנקשר למכללה, מדרש האומר שהסיבה ששבטי ראובן, גד וחצי המנשה סולקו מנחלתם, היתה שלא הקימו שם בתי מדרשות. ואין נפקא מינא, אומר שילד, אם נגדיר מקום תורה, כישיבה, או מקום תורה ללימודים חילוניים.

"ודבר זה למדתי ממי שהיה רבה הראשי של צפת, הרב שמחה הכהן קפלן, שהשיא אותי ואת גילי, וערך לנו גם את פדיון הבן. בסיומו של אותו אירוע התנצלתי שאני ממהר לחזור ללמד, חוזר אל לימודי החול. ואז אמר לי הרב: 'כל לימוד שבונה את ארץ־ישראל, זה לימוד קודש'.

"ז'בוטינסקי דיבר על כך שמירושלים יאפשרו ליהודי הגולה לרכוש השכלה", אומר שילד. "ציץ' הבין שאוניברסיטת תל־אביב היא מרכז ההשכלה והתרבות של תל־אביב. האוניברסיטה היא תל־אביב. כל רשויות הנגב חשות נאווה כלפי מכללת ספיר בשער הנגב, וראשיהם מבלים חלק לא מבוטל מזמנם בדאגה לפיתוחה. בבאר שבע הבינה העירייה, כשם שהבינו כל תושבי העיר, שאוניברסיטת באר שבע פירושה מהפך ברמת האוכלוסייה שבעיר, בפיתוח, בתעשייה.

"ואני מרגיש שבישו"ע לא מעריכים את המכללה. אני נדהם כשאני למד שמכללת יו"ש משלמת 120 אלף ש"ח עבור שכר דירה למבנים. גם את ההסעות שמביאות את הסטודנטים מנתניה וכפר סבא משלמת המכללה. מפעל ההתיישבות בישו"ע היה צריך לשמוח שאלפי צעירים נוסעים לשומרון יום יום, בימים שבהם גם חברים טובים מפחדים לבוא, ולממן את ההסעות הללו. המועצות היו צריכות לשחר לפתחה של המכללה על־מנת שתבוא אליהם, ולהעמיד לרשותה מבנים. גם בישיבות הנהלת המכללה, שבה חברים ראשי המועצות מכל יו"ש, מופיעים בודדים". הוא אינו מאשים מישהו ספציפי, הוא מדגיש. הוא גם משתדל להימנע, כחדש, מלתת עצות לוותיקים. אבל בתחום ההשכלה הגבוהה, הוא מתיר לעצמו להשמיע ביקורת, במיוחד כאשר הדברים כואבים לו ממש. "צריך לראות את הפרספקטיבה הרחבה, את המשמעות שמעבר לכך שלבוגר המכללה יש תעודה בביוטכנולוגיה או בחשמל. יש לראות גם את המשמעות שיש במה שאותו בוגר משליך לסביבה. פיתוח ושגשוג שבאים בעקבות מוסד להשכלה גבוהה אינם נראים בטווח הקצר. אבל אין ספק שבעוד 10 שנים הדברים יראו אחרת".

יעקב מדן

ראש ישיבת הר־עציון, הרב עמיטל שליט"א, הוא מורי ורבי, וקניתי ממנו יסודות רבים בתורתי ובאמונתי. מעט אהבת ארץ־ישראל שיש בי, וקורטוב ציפייה לישועה שחבוי באמונתי – עיקרם ממה שספגתי מאהבת ארץ־ישראל הגדולה ומן הלהט המשיחי ומודל האמונה שראיתי ברבי.

הרב עמיטל הוא גם ממניחי היסודות להתיישבות ביש"ע לאחר מלחמת ששת־הימים, ומאות משפחות (כולל בנותיו, חתניו ונכדיו) נמצאות ביש"ע, במידה רבה בזכותו.

הרב עמיטל גם חינך דורות של תלמידים על דבריו ש"עדיין נזדקק למשאבי גבורה עצומים גם בשעה שנצטרך להילחם למען שלמות הארץ ולמען גבולות בטוחים לכאורה ולא למען קיומנו" (חנוכה תשכ"ח, הובא בספרו "המעלות ממעמקים", ירושלים תשל"ד, עמ' 93). תלמידים אלו הם מרכיב לא מבוטל בלוחמים עתה את מלחמתנו בזירה הפנימית, ואף אלו מכוחו ובזכותו.

מכוח ידיעת דברים אלו, אני בא להשיג על כמה מדבריו בנקודה 172 ("יש תקוה להתיישבות הציונית ביש"ע") שהרי הדברים דורשים ליבון, ותורה היא ולימוד היא צריכה.

הרב עמיטל קרא אותנו לחשבון נפש נוקב על דרכנו ותפיסתנו, ואני תומך בקריאתו זו. אני מוכן לחשבון נפש על שיטתנו כפי שהיא, אך לא כפי שהוצגה בדבריו של הרב עמיטל. ואפרט.

א. הנימוקים הפוליטיים

במאמרו הנ"ל, חילק הרב את דבריו לנימוקים הפוליטיים ולבירורים האידיאולוגיים. אפתח בנימוקים הפוליטיים: נקודות מסוימות על מניעי תמיכתו בהסכם נראות לי חלשות ודורשות מחשבה שנייה.

1. במאמרו, הרב עמיטל מודאג, ככולנו, בעיקר מעלייתו של הפונדמנטליזם האיראני בעולם הערבי, ומעלייתו של החמאס ברחוב הפלשתיני. סתם הרב ולא פירש כיצד עוזר לו הסכם אוסלו וגרורותיו לרפא דאגות אלו. כלום מאמין הוא, כרבין, שמתן נשק, מסוקים ושריוניות למחבלי אש"ף ולחיילי צבא השחרור שלו, הבאים הנה מעיראק ומאלג'יריה, היא שתדכא את איראן ואת החמאס "ללא צורך בבג"ץ", כפי שהתבטא רבין? או שמא מאמין הרב, כשמעון פרס, שבאמצעות הכספים שהוא מבטיח לערבים, כספים שאין לא לפרס, לא לאירופה ולא לאמריקה, יצליח לקנות את האיסלאם ולשכנעו להכיר בכיבוש היהודי ביפו, בלוד ובירושלים? והרי אפילו המועצה הלאומית הפלשתינית, החילונית כביכול, לא ויתרה על האמנה הקוראת לחיסול ישראל, וכפי שהתברר לאחרונה, אף לא אישרה את ההסכם עם ישראל, זולתי ערפאת וחבר יועציו לבדם. או שמא סבור הרב, כאותם יועצים המעדיפים לדחות את הבעיות האמיתיות לשלב מאוחר יותר, כשמעמדנו יהיה חלש יותר, והלחץ הבינלאומי חזק יותר, ובינתיים להתעלם מבעיות אלו בנוסח "יהיה בסדר"? אתמהה.

2. הרב עמיטל בוטח ברבין ובהבטחותיו שמפעל הבנייה לא ייעצר, כולל בתים ומפעלים. אני קצת ספקני לגבי הביטחון הזה באשר להסדרי הקבע. רבין סירב להתחייב על דבר לטובת ההתיישבות. בביטויים שפלט בראיונות שונים שפיזר אמר: "אני לא שלחתי אותם לשם", "מצידי שילכו" ועוד ועוד. מל שתיקתו בדבר מחויבותו להתיישבות, מדברים נערי הממשלה והקואליציה – ביילין, ברעם, אורי אור ואחרים, על מסירת תושבי יש"ע לריבונות זרה, ומי שרוצה – שילך. מדברי הרב ניתן להבין שיש לו הבטחות חשאיות כלשהן. אך מניין לו שרבין, שעד עתה הפר את כל הבטחותיו הפומביות לציבור בעניין רמת הגולן ואש"ף, יקיים דווקא את הבטחותיו החשאיות לרב עמיטל, ומניין לרב שהאמריקנים וערפאת, שוודאי לא שמעו על הבטחות אלו ולא הבינו כך את ההסכם, יסכימו להן? והחמאס ואיראן,

הרב יעקב מדן, תושב אלון־שבות, מלמד בישיבת הר־עציון.

להיזהר מהחדרת יאוש ללב הציבור

הרב עמיטל הלך עם אלו שהבינו שהשלום יבוא כשנשכנע את הערבים כמה אנו טובים ונדיבים, ועד כמה אנו מוכנים לוותר על רבים מעקרונותינו – ביניהם עקרונות הצדק והמשפט כלפי מרצחים. הרב עמיטל אינו מאמין כמותם בשלום, אך הוא סבור שבדרך זו תיפתח הסכנה. לדעתי, הרב אינו מביא בחשבון את הסכנה ההפוכה, שבזלזולנו בעולם המוסלמי, ובניסיון לעוקפו על־ידי הברית שכרתה הממשלה עם הטרור ה"חילוני" כביכול, הקמנו מרבצו את הנמר המוסלמי־פונדמנטליסטי המנמנם, והעלנו אותו מולנו מעמדת המתנה לעמדת אש. מוקדם מכדי להספיד אותנו. אנו אמנם פצועים ושותתי דם. עופות הטרף של השמאל הישראלי כבר חגים מעל גופנו החבול ומייחלים להפיכתו לגופה, אך עדיין אנו עומדים נטועים על שתי רגלינו. אני אישית משוכנע שלא נקרוס. וגם אם חלילה יתברר שנכשלנו, לא אזוז מאמונתי בצדקתה העקרונית של דרכנו, שעליה התחנכתי, והיא ש"בהתנחלותם של ישראל בארץ־ישראל יש משום בניין מלכות ה'" (הרב עמיטל, "המעלות ממעמקים")

שהרב כה מודאג מהם, ובצדק, כלום גם הם יסכימו להתפתחותם הטבעית של יישובי יש"ע בבתים ובמפעלים, על סמך הבטחתו החשאית של רבין לרב עמיטל?

קיימות עוד כמה תהיות על דבריו בנושאים הפוליטיים, אך נקצר ונסכם: השקפתנו היתה שהסיכוי לשלום יגדל ככל שמדינת ישראל תהיה יותר חזקה, יותר עצמאית ובלתי תלויה, ועם גבולות בני הגנה. גם סברנו שיש להדביר את הטרור לסוגיו, עד רדתו, לא להתפשר עמו בכלום, שלא יהא חוטא נשכר, ושוהו תנאי בל יעבור לניפוץ האשליה הערבית שניתן להכניע אותנו בכוח. השקפתנו גם היתה שניתן לעשות זאת. יותר קל היה לעשות זאת קודם עיסקת ג'יבריל, שלימדה את הערבים שהחוטא נשכר ושניתן להעמידנו על הברכיים, אך ניתן היה לעשות זאת גם אחר־כך. השקפתנו היתה שבני השיח מקרב ערביי ארץ־ישראל הינם דווקא המתונים והשקטים, עמם היה לנו קשר כל השנים, והם שחיכו שנדביר את הטרור כדי שיוכלו להגיח ממחבואם ומשתיקתם. אנו היינו מוכנים להמתין עוד עשרות שנים, ואולי יותר, עד שישתכנעו הערבים שלא יוכלו לנו בכוח, ובינתיים היתה לנו סבלנות לחיות עמם בדמדומים האפורים שבין שלום למלחמה, ביודענו שאין דרך אחרת.

הרב עמיטל הלך עם אלו שהבינו שהשלום יבוא כשנשכנע את הערבים כמה אנו טובים ונדיבים, ועד כמה אנו מוכנים לוותר על רבים מעקרונותינו – ביניהם עקרונות הצדק והמשפט כלפי מרצחים. הרב עמיטל אינו מאמין בסמים בשלום, אך הוא סבור שבדרך זו תיפתח הסכנה. לדעתי, הרב אינו מביא בחשבון את הסכנה ההפוכה, שבזלזולנו בעולם המוסלמי, ובניסיון לעזקפו על־ידי הברית שכרתה הממשלה עם הטרור ה"חילוני" כביכול, הקמנו מרבצו את הנמר המוסלמי־פונדמנטליסטי המנמנם, והעלנו אותו מולנו מעמדת המתנה לעמדת אש.

זוהי נקודת המחלוקת הראשונה עם הרב עמיטל, וההיסטוריה תשפוט אם צדק, אך הדיון החשוב יותר הוא ביחס לבירור האידיאולוגי.

ב. הבירור האידיאולוגי – התחום ההלכתי

על שלושה תחומים דן הרב עמיטל בבירורו האידיאולוגי. התחום ההלכתי, ההשקפתי והערכי. בתחום ההלכתי הציב הרב את נקודת המחלוקת בינו לבין אלו שתפסו לדבריו הגמוניה על דרכה הרוחנית של הציונות הדתית. הללו ראו, לדבריו, את מצוות יישוב ארץ־ישראל כאינה נדחית מפני סכנת נפשות ושפיכות דמים, וטענו שאין לוותר על שטח מזערי ביותר, גם כשהדבר נוגד אינטרס קיומי של המדינה. לעומתם קובע הרב עמיטל שטובת הכלל הנקבעת על־ידי הנהגת המדינה – עדיפה על קיום מצוות יישוב הארץ.

מדברי הרב עמיטל ניתן להבין שיש לו הבטחות חשאיות כלשהן, אך מניין לו שרבין, שעד עתה הפר את כל הבטחותיו הפומביות לציבור בעניין רמת הגולן ואש"ף, יקיים דווקא את הבטחותיו החשאיות לרב עמיטל? ומניין לרב שהאמריקנים וערפאת, שוודאי לא שמעו על הבטחות אלו ולא הבינו כך את ההסכם, יסכימו להן? ההמאס ואיראן, שהרב כה מודאג מהם, ובצדק, כלום גם הם יסכימו להתפתחותם הטבעית של יישובי יש"ע בבתים ובמפעלים, על סמך הבטחתו החשאית של רבין לרב עמיטל?

ההאשמה שמאשים כאן הרב עמיטל את רבני גוש אמונים היא האשמה חמורה, ועד שלא אשיב עליה אעשה מאמץ לעשות מעט סדר בסוגייה זו.

קיימת מחלוקת בין רבני דורנו בשאלה האם ניתן למסור חלקים מארץ־ישראל לאויב בשל פיקוח נפש של יחידים, ואפילו של יחידים רבים. דעתם של רבים (ביניהם הרב אברהם שפירא שליט"א), שאין למסור בשל פיקוח נפש שטחי ארץ־ישראל. הסיבות: הן בגלל שנצטווינו אף לצאת למלחמה על כיבוש הארץ, והן בגלל שחתימה של עם ישראל על ויתור לצמיתות על מצוות ירושה וישיבה בחלק מן הארץ – כמוה כעקירת מצווה מן התורה, או כגזרת מלכות בשעת שמד בפרהסיא, שמחויבים עליה במסירות נפש (היטיב להביא את הדעות בכך ולהסבירן – הרב שחר רחמני בקונטרס "כי עין בעין יראו", ירושלים תשנ"ג).

אחרים (וביניהם הרב עובדיה יוסף שליט"א) טוענים, מנימוקים שונים, שפיקוח נפש של יחידים דוחה יישוב ארץ־ישראל. ממו"ר הרב עמיטל שליט"א שמעתי לפני שנים רבות כדעה ראשונה, שפיקוח נפש נדחה מפני ארץ־ישראל. אך לאור דברים שאמר לאחרונה בעל־פה, יתכן שחזר בו, והוא סובר כרב עובדיה יוסף ואחרים.

אך כל זה אין לו שייכות כלל למצב שבו פוגע יישוב ארץ־ישראל באינטרס קיומי של מדינת ישראל. למיטב ידיעתי, לא חלק אדם מעולם על כך, שאם החזקה בשטח מזערי, ואפילו בשטח גדול, מסכנת, ואפילו לטווח ארוך, את קיומה של המדינה, וממילא של העם כולו, ודאי שהיא נדחית מפני האינטרס הקיומי. רבני גוש אמונים ודומיהם כתבו עשרות מאמרים בנושאים אלו, ולא מצאתי בהם אחד שיטען כפי שטענו הרב עמיטל בשמם.

טענתם של רבני גוש אמונים היתה, שהאינטרס הקיומי של המדינה הוא שלא למסור אדמה לאויב (בשום משא ומתן פוטנציאלי לא דובר על "שטח מזערי", אלא על שטחים גדולים וחשובים), וזאת מהבנה, שאם העם יימסר מרצון חלקים מארצו לזרים, הוא ירופף בכך את כלל אחיזתו בארצו, שהיתה מבוססת, למן הרמב"ן ועד לטרומפלדור, על צדקת דרכנו באמונתנו, בגבולות ארצנו ובגבולות ההתיישבות היהודית שבה. הרב עמיטל נקט בוויכוח זה בדרכם של אלו שטענו שאינטרס קיומי עדיף – הוא הידיעה שעשינו כל מה שיכולנו, ואפילו במחיר ויתורים, כדי למנוע שפיכות דמים. אני מכבד בעלי גישה זו, ויתכן שאפילו הייתי משתכנע מדרכם, אילו נקפו אצבע ופעלו למען ויתורים ברמת החיים בתחום הרכב, כדי למנוע שפיכות דמים בכבישים. מכל מקום, אני מכבד את דרכם ומוכן להתמודד עמה בבירור רעיוני ובחשבון נפש נוקב, ממש כפי שדרש הרב עמיטל. אך קודם כל יש להבהיר שנקודת המחלוקת אינה ויתור על שטח מזערי מול ויתור על אינטרס קיומי, אלא מהי הדרך ללחום בעד האינטרסים הקיומיים של עם ישראל ומדינת ישראל.

←

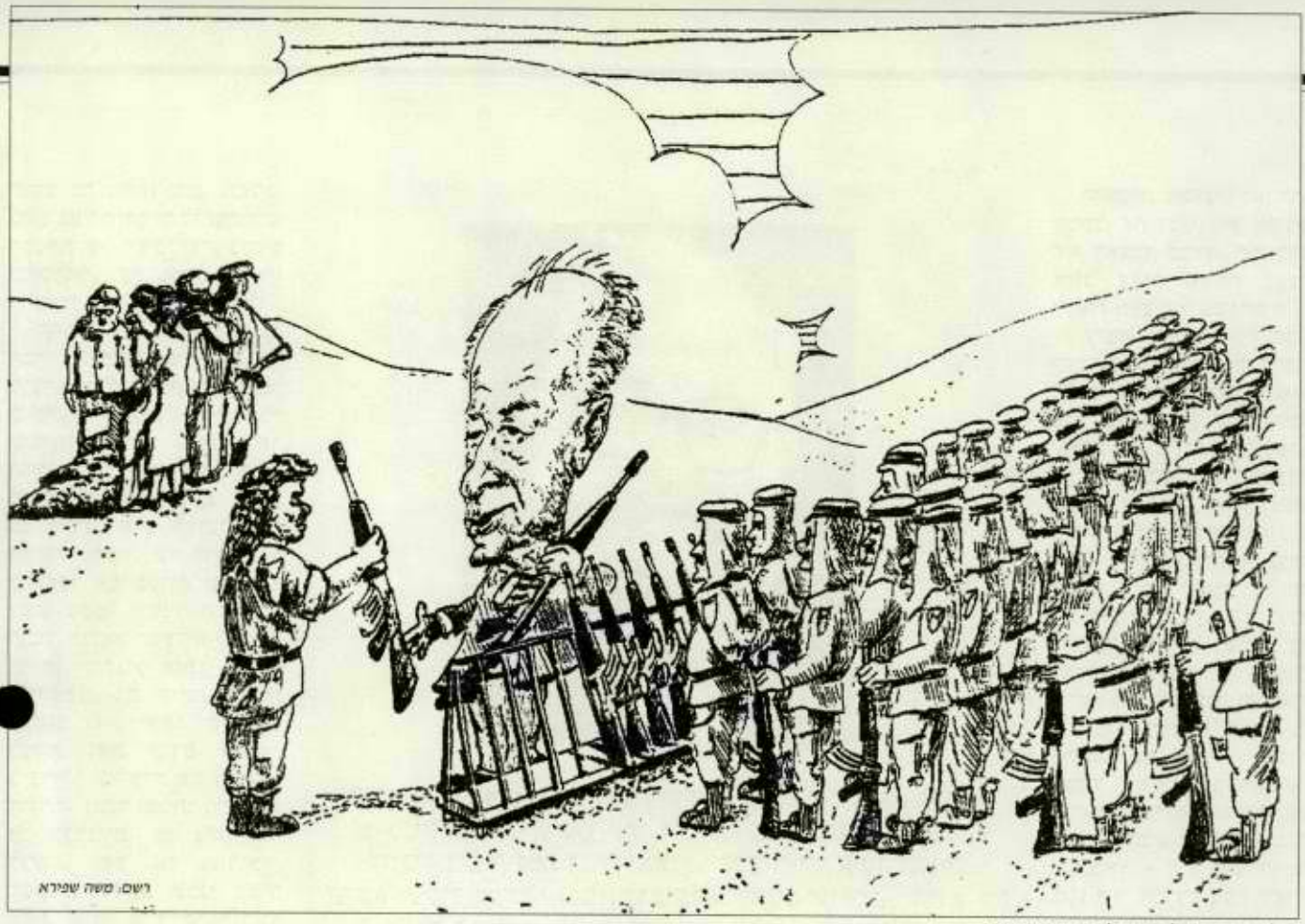

אלה בוכים ואלה מקבלים מרבין רובים

ג. התחום ההשקפתי

בתחום זה העמיד הרב עמיטל את נקודת המחלוקת בינו לבין התפיסה הרווחנית השלטת בציונות הדתית, על מידת הצורך לשלב ריאליזם בתהליך "ראשית צמיחת גאולתנו". לדבריו, סבורים רבני הציונות הדתית דהשתא, שניתן לוותר על ריאליזם מדיני בשל הכרחיותו של תהליך הגאולה.

אינני סבור שבדרכנו נטשנו מכל וכל את הריאליזם המדיני. ובכלל – אין איש רשאי לטעון לבעלות על ריאליזם מדיני. הריאליזם שלנו אולי שונה מזה של הרב עמיטל, אך הוא קיים. נראה לי ששתי נקודות שוני עיקריות יש בין נקודת מבטנו המדינית לזו של הרב עמיטל.

1. זו שהוזכרה בתחילת דברינו. אנו חשדנים יותר מהרב עמיטל כלפי כוונת השלום של הערבים, וכלפי יכולתם של העולם החופשי ומדינת ישראל למנוע מלחמת השמדה נגדנו בגבולות החדשים של המדינה על פי כל הסדר נראה לעין.

2. וכאן נקודה עקרונית יותר. אינני מאמין בריאליזם צרוף ללא אמונה וחזון. כל הקמת מפעל או יישוב בארץ, שזורים בה ריאליזם וחזון. גם מדיניות ה"שלום" כביכול של הממשלה, מושתתת על הרבה מאוד אמונה וחזון, שאינם מעוגנים כל צרכם במציאות הריאלית. אני סבור שגם בתכנון מדיניות ריאליסטית מותר לבטוח בעזרתו של הקב"ה, כשבאים להתוות מדיניות שאנו משתדלים שתהיה ישרה בעיני ה'. מותר לנו לבטוח בה' לא פחות משאנו בוטחים בערפאת שיושיט לנו את עזרתו כשנתווה מדיניות שתהיה ישרה בעיניו. קבלות שיש לקב"ה על עזרתו לנו בדור האחרון, אינן מעטות מקבלות שיש למדינאי אירופה ואמריקה על עזרתם לנו. ביטחון בקב"ה במצבנו הרוחני הירוד קמעא, אינו יכול להיות מנותק לחלוטין ממציאות מדינית ריאלית, אך לפחות במקום ספק מותר לנו להשליך עליו את יהבנו. הרב עמיטל, בדבריו על התחום ההשקפתי, דחק את מה שכינה "ההשגחה העליונה", לפינה כה צדדית לעניות דעתי, שיקשה עלי מאוד להסכים עמו.

ד. התחום הערכי

בפרק זה דן הרב עמיטל בשאלת הקדימויות בין שלושת הערכים: עם ישראל, תורה וארץ־ישראל. לטענתו – בסולם הערכים שלו קודם עם ישראל לארץ־ישראל, ובסולם הערכים שלנו – הערכים שקולים. כמו בתחומים הקודמים, גם כאן, לעניות דעתי, לא הציב מו"ר הרב עמיטל את המחלוקת בנקודה הנכונה. אילו חלילה היה עומד על הפרק קיומו של עם ישראל מול קיומה של ארץ־ישראל, על כפות מאזניים שונות, איני רואה מאן־דהוא שלא היה מעדיף את כף המאזניים של עם ישראל. אך בשתי נקודות היתה דרכנו שונה משל הרב.

1. אנו סרבנו בתוקף להעמיד את קיומו של העם מול קיומה של הארץ ולהכריע ביניהם – בשם התקווה הבריאה שלעולם הדברים לא יעמדו [illegible] האם נוכל להציב שאלה לפני כל אדם האם יעדיף להציל ממוות את אביו או את אמו? האם נוכל להציב שאלה כזו לגבי בנו ובתו? והרי פשוט הוא שכל אדם בריא בנפשו יילחם עד כלות נפשו להצלת שניהם!

הראי"ה קוק עוסק בשאלה דומה (אורות התחייה, פרק כ), במחלוקת שבין אגודת ישראל למזרחי, האם ראוי להפריד את האומה, ויעשו שומרי המצוות שבת לעצמם וייבדלו מפורקי העול, או שיעדיפו את אחדות העם, ויוותרו לפורקי העול על נשיאת דגל התורה ברמה. לשון אחרת – שלמות התורה או שלמות העם – מה משניהם עדיף. הרב קוק דחה בחריפות את שתי הגישות והמשילן לשתי הזונות שבאו למשפט שלמה. הוא טוען שאין לוותר אף לא על אחת משתי השלמויות, ויש להיאבק עליהן כאחת. כיוצא בו השתדלנו אנו לנהוג כך לגבי עם ישראל וארץ־ישראל.

2. להבנתנו, אחת הסיבות למשבר הרוחני הגדול שפקד את העם, היתה היחלשותו של הכוח הציוני, שהיה הכוח העיקרי שהוביל את העם במשך עשרות שנים.

באמצעות התיישבות, חיי יצירה, גאולת אדמות וחיזוק הזיקה בין עם ישראל לארצו, רצינו לא רק לגאול את הארץ משממונה, אלא גם את העם,

שהלך והצטנף בהוויה התל־אביבית המצויה. ניסינו ליצור זיקה דרך חבלי יהודה, שומרון וירושלים, אל מורשת האבות והנביאים, וליצור דפוסי חיים שבהם יש זיקה בין הפרט הבודד לבין הקהילה והאומה כולה. לצערנו, היו לנו גם טעויות בדרכנו זו, ולעתים משכנו קדימה בכוח, ולא חשנו בעוד מועד שכבלי המשיכה שבהם ניסינו למשוך את העם אחרינו – מתרופפים. אך אינני סבור שטעינו בעקרונות. ומכל מקום, ודאי שלא היתה כוונתנו העדפת הארץ על העם.

ה.

הרב עמיטל גם האשים במאמרו את הרואים עצמם כממשיכי דרכו של הראי"ה קוק, שונחו את התחייה הרוחנית של עם ישראל ונהו אחר יישוב ארץ־ישראל בלבד. אני דוחה האשמה זו בשתי ידיים. מבית מדרשה של מרכז הרב יצאו תנועות כמו "אל עמי" ו"שלח את עמי". משם יצאו מייסדי מכון מאיר, מכון אורה ועוד תנועות שכל מטרתן התחייה הרוחנית. האמצעי היחיד שעמד לרשותן היה אהבת ישראל. בדור האחרון הקימו יוצאי מרכז הרב רשתות חינוך, תנועת נוער וישיבות, ושלחו בנים לקהילות בכל הארץ. שהקימו כולל באילת, בקרית גת ועוד, הם שהכניסו דפוסים חדשים בשילובם של בני תורה ביחידות עילית בצה"ל, פתחו חוגי תורה ביישובים חילוניים, ותקצר היריעה מלהביא את שאר מפעליהם. ודאי גם הם טעו בדרכם לפעמים, ואיש מאתנו אינו חסין מטעויות. אך ההאשמה שעולמם נצטמצם במצוות יישוב ארץ־ישראל אינה נכונה. גם הטענה שמצוות יישוב ארץ־ישראל היתה אך ורק ב"שטחים" אינה מדויקת. במשך שנים מספר היתה "אמנה" התנועה המיישבת היחידה בארץ, גם כאשר דובר על הגליל ועוד.

ו.

הרב עמיטל כותב שהציונות הדתית הקלסית לא קרסה. מה שקרס לדעתו הוא "התפיסה השטחית והמסולפת שהשתלטה על הציונות הדתית". לדעתי, ההבדל בין הציונות הדתית הוותיקה לזו שהתפתחה בעשרים השנים האחרונות, הוא בעיקרו פוליטי ולא אידיאולוגי. גם בעבר דיברה הציונות הדתית על עם ישראל, תורה וארץ־ישראל, אלא שהציונות הדתית של אז, ראתה את תפקידה כמשגיה הכשרות במזנון הרכבת הדוהרת של הציונות החילונית, וכקובעת המזוזות במשרדי הממשלה החילונית. היא הסתפקה בתקציבים לצרכיה שלה, ובעוד כמה פלפולים דתיים בכלל המדינה, אך בענייני מדיניות חוץ, ביטחון וכלכלה, נגררה כסומא בארובה אחרי מפא"י ויורשיה ההיסטורית. מדרך הטבע, שרר בתקופה זו שלום יחסי בין מפא"י לציונות הדתית, אך לא היה זה שלום של שותפות, אלא שלום של שלטון ללא מצרים על הציונות הדתית. דרכה של מפלגת מימד נראתה לי בזמנו כקרובה יותר לדרך זו, מדרכה של המפד"ל דהיום, הקובעת את דרכה המדינית על פי השקפתה שלה, והיא אכן משלמת על חירותה מחיר כבד (הבהרתי לא אחת את דעתי שהחירות שווה את המחיר הכבד, ואת פירותיה הטובים נקצור בע"ה בעתיד). מימד לא נכנסה לכנסת, אך מפלגה אחרת בסגנון שונה

אינני מאמין בריאליזם צרוף ללא אמונה וחזון. כל הקמת מפעל או יישוב בארץ, שזורים בה מציאותיות וחזון, שאינם מעוגנים כל צרכם במציאות הריאלית. אני סבור שגם בתכנון מדיניות ריאליסטית מותר לבטוח בעזרתו של הקב"ה, כשבאים להתוות מדיניות שאנו משתדלים שתהיה ישרה בעיני ה'. מותר לנו לבטוח בה' לא פחות משאנו בוטחים בערפאת שיושיט לנו את עזרתו כשנתווה מדיניות שתהיה ישרה בעיניו

ירשה את דרכה של המפד"ל ההיסטורית. המדובר הוא בש"ס. היא ירשה את משרדיה ההיסטוריים של המפד"ל – פנים ודתות, היא ירשה את תקציביה הייחודיים למוסדות הנתמכים על־ידי המפלגה, והיא ירשה לעצמה, בסגנונה שלה, את פרשת השוחד בתל־גיבורים (פרשת שפיגל־רפאל) ואת "תיק אפרסק" של המפד"ל. ידוע לי על כמה מבוגרי מימד שהצביעו בבחירות האחרונות לש"ס (רבים אחרים ערקו ישירות למערך), וכמפד"ל או, נראית היום ש"ס בכל עליבותה.

ז.

עוד זאת אוסיף על משפטו הנ"ל של הרב עמיטל, על קריסתה של תפיסתנו השטחית והמסולפת. לעניות דעתי – בעת כתיבת שורות אלו, עדיין מוקדם מכדי להספיד אותנו. אנו אמנם פצועים ושותתי דם. עופות הטרף של השמאל הישראלי כבר חגים מעל גופנו החבול ומייחלים להפיכתו לגופה, אך עדיין אנו עומדים נטועים על שתי רגלינו. עדיין לא קרסנו! אינני יודע כמה מכות עוד נקבל חלילה, אך אני אישית משוכנע שלא נקרוס. גם אם חלילה חלילה יתברר שנכשלנו, ואני משוכנע שטעינו לא מעט פעמים בפרטי דרכנו, לא אווז מאמנתי בצדקתה העקרונית של דרכנו, שעליה התחנכתי, והיא ש"בהתנחלותם של ישראל בארץ־ישראל יש משום בניין מלכות ה'" (הרב עמיטל, "המעלות ממעמקים", ירושלים תשל"ד, עמ' 58). תלמידי הגר"א סבלו בעלייתם ארצה יותר מאתנו (עיין בהקדמה לספר פאת השולחן) ולא ראו בכך אות לקריסת שיטתם. גם הרב עמיטל לא שעה, לאחר המכה הקשה שספג עם ישיבתו במלחמת יום־הכיפורים, לעצתם של רפי רוח ומוגי לב. הם יעצו לו לראות בכך אות לקריסת שיטתו החינוכית בבניין ישיבת ההסדר הגדולה בארץ.

ח.

נסיים בקטע האחרון של דברי הרב, "יש להיזהר מאוד מהחדרת יאוש ללב הציבור. יש לחדד את האמונה בהשגחה העליונה...". ראויים הדברים לגודל האמונה של מי שאמרם, ולא נותר לי הקטן אלא לחתום בשולי דבריו, שאני מצטרף אליהם בכל לב. ●

ב"ה

עוד ישמע

תזמורת חסידית לשמחות

טל': יוסי 02-271147 יאיר 02-637427

לנקודה. דרושה

מזכירה – מנהלת משרד

רק מזכירות מנוסות, דייקניות ומסודרות, היודעות להקליד במחשבי מקינטוש ובתואמי I.B.M., והמנוסות בניהול משרד.

מוזמנות לפנות בטלפון:

02־810488 או בפקס: 02־810388

מדיניות "כולה שלי" תביא לאובד

יוחנן בן־יעקב

בעמיים, מאז מלחמת ששת־הימים, נקלענו למציאות מדינית המערערת באופן מהותי את עצם קיומו ועתידו של המפעל היהודי־ציוני המפואר שאותו הקמנו בעמל ובמסירות – ההתיישבות היהודית בחבלי ארץ־ישראל שנגאלו בתשכ"ז. בראשונה, בעת חתימתו של מנחם בגין ז"ל על הסכמי קמפ־דיוויד, שבהם נחרץ גורלה של ההתיישבות היהודית ברחבי סיני. בשנייה, במהלך המדיני הנוכחי, שבו נחתם הסכם בין מדינת ישראל לבין אש"ף. במערכה הראשונה, שנחתה על רוב נאמני ארץ־ישראל בהפתעה מהממת, נחלנו תבוסה. הלם ההסכם שהנחית מנחם בגין ז"ל על ראשינו גרר שיתוק המנהיגות, פיצולה וניהול מערכה שלא הובילה להישגים כלשהם. זאת חרף העובדה שאז עמדו לרשותנו שלוש שנים תמימות להתמודד כנגד הגזרה הקשה. עובדה זו מחייבת שהפעם נשקול את דרכנו מתוך מודעות מלאה לסכנה, פן נכשל שנית.

עתה מכוונת הפגיעה אל הלב ממש, לא עוד לאחד האיברים החשובים, אך שאינם תמצית הקיום. מציאות זו תובעת מאתנו מאמץ עליון, גיוס מירבי של המשאבים העומדים לרשותנו ומיצוי כל הכוחות החיוביים למערכה מכרעת וגורלית זו. הרצון המובן, לדלג על שלבי הביניים ולקפוץ הישר אל העשייה, אל הפתרונות המעשיים כאן ועכשיו, טומן בחובו סכנה לחזרה על שגיאות העבר.

בשנים הראשונות שלאחר מלחמת ששת־הימים, היתה אהדה ציבורית גדולה לרעיון ההתיישבות בחבלי ארץ־ישראל שנגאלו במלחמה. המתיישבים זכו ליחס חיובי אף מקרב מי שלא היו שותפים לרעיון ולדרך. מציאות זו השתנתה במהלך השנים האחרונות באופן ניכר. הנכונות הציבורית לתמוך בהסכמי השלום הנוכחי, משקפת שינוי תפיסה בתודעת חלק מהעם, אותו חלק קריטי שבעטיו איבדנו את תמיכת הרוב.

חמש־עשרה שנה היה השלטון בישראל נתון בעיקרו בידי הימין הפוליטי. שנים אלו נוצלו לתנופת בנייה ופיתוח מרשימים למדי, אך לא נוצלו כהלכה להכרעה בוויכוח על ארץ־ישראל. העובדה שאיבדנו את השלטון לידיהם של "נאמני השלום", בטרם הוכרע מעמדנו ברחבי ארץ־ישראל, מלמדת כי החמצנו את ההזדמנות שהוענקה לנו. אפשר להכות על חזות כל הסובבים אותנו, לפזר האשמות לכל עבר, ולהגיע למסקנה כי לא אנו, נאמני ארץ־ישראל, אשמים בכך, אך זו מתכונת בטוחה להמשיך ולהיכשל. תמיד יהיה את מי להאשים ועל מי להטיל את האחריות.

ציבור המתיישבים ביש"ע העניק לאורך שנים קרדיט רב, כמעט בלתי מוגבל, למנהיגות גוש אמונים, אמנה ומועצת יש"ע, למרות שמנהיגות גוש אמונים, למשל, מעולם לא נבחרה באורח ציבורי להנהיג את הציבור בתחומים הציבוריים־פוליטיים. ראשי המועצות נבחרו, בחלקם, בתקופה האחרונה, למלא תפקידים כדוגמת ראשי רשויות מקומיות, אך לא לתפקידים ציבוריים כדוגמת חברי כנסת ושרים בממשלה. מנהיגות זו ראויה להערכה רבה על המסירות והנאמנות שגילתה משך שנים ארוכות, על ההישגים הרבים והחשובים שלה בתחומי ההתיישבות, הבנייה, הפיתוח וביסוס היישובים. בהעדר מנהיגות אחרת, מילאה זו גם תפקיד ציבורי־פוליטי, ולפיכך היא נושאת באחריות לתוצאות ולהישגים שאליהם הובילה אותנו. בעניין זה אני מבקש לערוך אבחנה חדה וברורה בין הישגים בתחום ההתיישבותי, שהם רבים ומרשימים ביותר, לבין מהלכים פוליטיים־לאומיים, בהם נחלנו, לדעתי, כשלונות חרוצים לאורך השנים.

הניסוח החריף והבוטה שבו נקטתי, מתחייב מחומרת השעה. בהעדר אפשרות לפרוש יריעה רחבה ומקפת יותר, ובהיות כולנו טרודים ועסוקים, חסרי סבלנות לקרוא מסמכים מייגעים וארוכים, הדברים המובאים כאן, מכוונים לעורר תגובות, התמודדות רצינית עם הטענות, ולא חלילה לגרור גידופים ומענה בסיסמאות נבובות שאבד עליהן הכלח.

מנהיגות גוש אמונים לא השכילה להבין כי בלא פתרון סביר לבעיית

הכותב, מראשוני השבים לכפר עציון, היה מזכ"ל בני־עקיבא ועוסק בשנים האחרונות בעלייה מחבר המדינות.

לא ניצלנו 15 שנות שלטון להכרעה בוויכוח על ארץ־ישראל. אין טעם להאשים את הליכוד ושותפיו. גם אנו חטאנו. בשנים אלו הובילה מנהיגות גוש אמונים בעמדתה הבלתי מתפשרת, ולא השכילה להבין כי בלא פתרון סביר לבעיית הרוב הערבי, יגבר עלינו הלחץ, שסופו קריסת אחיזתנו בלב ארץ־ישראל.

אני מאשים את עצמי שלא נאבקתי ביתר תוקף על עמדותי. הפגנות יאוש ובכיינות מזיקות לנו מאוד. החלת הריבונות על חלק מחלקי יש"ע לא תפגע במאבק על שאר האזורים, ודווקא מתוך אחריות לכלל המפעל, יש ללכת בדרך זו. על יסוד זה הצעתי את תכנית "גוש עציון תחילה"

הרוב הערבי היושב ביש"ע, יגבר עלינו הלחץ, וסופו שיביא לקריסת אחיזתנו בחבלי ארץ המולדת שבלב ארץ־ישראל. מנהיגות זו דבקה בעמדות בלתי מתפשרות, זאת בניגוד לדרכה המסורתית של התנועה הציונית המגשימה, שמתוך נכונות לפשרה הגיעה להישגים גדולים. להבדיל, כדרך הפלשתינים שסרבו (עד לאחרונה, עת חכמו) לכל פתרון, ונותרו קרחים מכל.

מנהיגות גוש אמונים לא קראה את המפה הלאומית, ולא השכילה להבין כי דבקות עיקשת ברצועת עזה – פצע אנושי מוגלתי ונוטף ארס – עלולה לגרוף לטמיון את אחיזתנו בחבלי נחלת אבותינו, ביהודה ושומרון. אנשי הגוש לא הבינו כי הסיכוי היחיד לניצחון בהתמודדות על אחיזתנו בחבלי נחלתנו, הוא בגיבוש רוב מוצק בעם שיתמוך בעמדה זו, ולא נקטו במהלכים החיוניים לגיבוש רוב כזה. המנהיגות הזו הובילה לפיצול המחנה הציוני־דתי ולדחיקתו לשולי המפה הפוליטית בישראל. תהליך מסוכן שתוצאותיו המורות לאומה, לתורה ולארץ.

אך לא רק גוש אמונים חטא. גם המנהיגות הפוליטית של הימין, שלא השכילה להבין את תזמרת מהלכיה, ודחקה את השמאל הציוני לפינות שהיו מבחינתו בלתי נסבלות, תוך התנכרות אטומה לאחדות האומה (מלחמת [illegible]ון, אינתיפאדה, טקסי התנחלות ראוותניים ביום העצמאות, ועוד), הביאה לניכור שנוצר כלפי המפעל ההתיישבותי שלנו. מנהיגות זו לא נרתמה במלוא העוצמה הלאומית שעמדה לרשותה בימי שלטונה, כדי להגביר את תנופת העלייה ולקלוט מאות אלפי יהודים שביקשו לעלות. בכך נחשפה העדפת הארץ על העם. עוד יתברר כי כאן שורש ערעור אחיזתנו בארץ מולדתנו. מנהיגות הימין מנהלת עתה את המלחמה האבודה מהמערכה הקודמת שבה הובסה. היא שהביאה עלינו את הסכמי קמפ־דיוויד, מלחמת לבנון ואובדן השלטון במדינה, ועתה אינה נוקטת במהלך המתחייב: "מודה ועוזב – ירוחם".

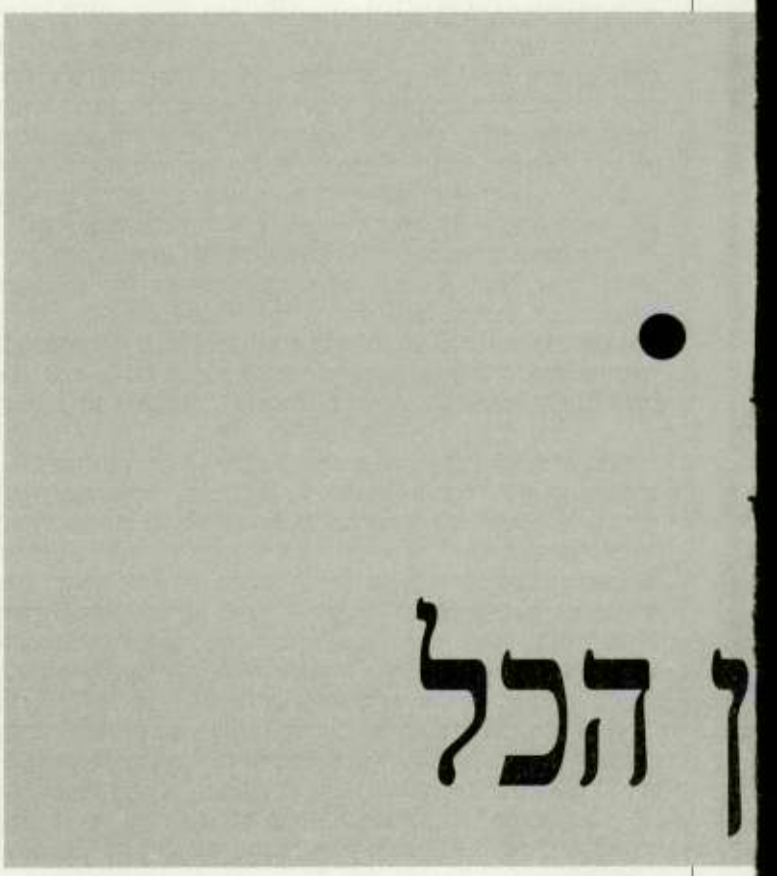

מדיניות המכירה בחלקיות ובהעדר שלמות, עשויה להביא הישגים, אמנם חלקיים, אך הרבה יותר מלא כלום. בדרך זו הגענו למדינה יהודית רחבה, ובאותה דרך השיגו הפלשתינים עתה את הגדול בהישגיהם הלאומיים. לנגד עינינו התחולל מהפך: הפלשתינים אימצו את המדיניות הציונית של "עוד דונם ועוד עוז", בעוד אנו זונחים אותה לטובת אימוץ מדיניות הסירוב הפלשתינית, המסורתית והכושלת

על כל אלה התרעתי בכתב ובעל־פה, לאורך כ"ה השנים החולפות. אני מאשים את עצמי, שלא נאבקתי ביתר תוקף על עמדותי אלו, ולפיכך איני יכול לרחוץ בנקיון כפי.

מה ראוי היה לעשות בנסיבות קשות אלו? ראשית, לחשל היטב את כושר העמידה ועוצמת האמונה בדרכנו היהודית־ציונית בקרב כלל מתיישבי יהודה ושומרון; להימנע מביטויי חולשה ורפיון; לדחות על הסף כל מגמה להציג את חיינו כאן כדבר מסוכן ומרתיע; לשלול ולמנוע כל תלונה ובכיינות כלפי הממשלה וכוחות הביטחון; להפגין כלפי פנים וכלפי חוץ, ביטחון ונחישות, חוסן ומחויבות. וכל זאת לא כמי שניתקים מהעם והמדינה, כמי שמפגינים אכזבה וניכור, אלא כמי שרואים עצמם חלוצים לפני המחנה כולו, כמי שנאמנים לדרכנו, אף אם נשמעים קולות בקרב העם והמנהיגות הנבחרת שלו המבקשים להציגנו כנטל, כגורם שולי ומזיק שיש לנוון ולייבש אותו.

אכן, החיים באזורנו עלולים להיות קשים ומרים. יהיו ודאי מי שלא יעמדו במעמסה הכבדה, הפיסית והנפשית, יהיו מי שינטשו את שדה המערכה האמיתי. עם ישראל ידע ימים קשים מאלה. אין אנו שונים מחלוצי העלייה הראשונה, השנייה והשלישית, שספגו מהלומות רבות ורבים נפלו ברוחם. אלה ששרדו היו מעטים, ורוב העם היהודי הפנה להם עורף, ובוודאי לא נחלץ עמם למשימות הלאומיות. בבתי־הקברות של יסוד המעלה, כנרת, דגניה, עין־חרוד ועוד, ניצבים קברים של ילדים רכים שנולדו בשדות הקטל הנוראים הללו, שדות שבהם נבטו שורשי ההתיישבות היהודית בארץ. היו שם מתאבדים, היו מיואשים, והיו גם מי שבחרו להביא ילדים לעולם, מתוך תקווה ואמונה עמוקה בעתיד. רק הליכה בדרכם של אלה האחרונים, עשויה להבטיח את המשך המפעל שבו החילונו לפני כ"ה שנים.

הפגנת יאוש ובכיינות, תלונות וקובלנות נגד הממשלה המפקירה אותנו וחושפת אותנו להתנכלות נפשעת – אף אם הדברים נכונים, ואיני משוכנע בכך – מזיקים לנו מאוד, מרחיקים מעלינו רבים וטובים ומסייעים למגמה החותרת לקפל את ההתיישבות שלנו. במקום לעורר אהדה ואמפתיה כלפינו, הם מעוררים רתיעה ודחייה. במקום להציג את מפעל ההתיישבות שלנו כמעשה חלוצי, המהווה המשך לחלוציות הציונית של ראשית המאה, אנו מציגים עצמנו כחלוצים דה־לוקס, סינטטיים, המבקשים רמת חיים גבוהה, ולפיכך בוחנים אותנו מנקודת מוצא זו. מי שנטל על עצמו להגשים את התביעה: יישוב הארץ דוחה פיקוח נפש של יחידים, אינו רשאי לטעון – בסגנון ובאופן שבהם הדברים נטענים כיום – כנגד כל אסון המתרחש עלינו. אנו נתבעים לשלם במיטב דמנו את מחיר הערכים בהם אנו מאמינים ועליהם אנו מחנכים.

אין בכל הדברים הללו כדי לשחרר את הממשלה מאחריות מלאה לביטחון ואין בהם כדי לפטור את צה"ל ממילוי תפקידו הביטחוני. אין בהם כניסה לעומק הדיון האם ממשלת ישראל נוקטת במהלכים שעלולים להוביל לפגיעה חמורה במתיישבים ובביטחונם. כל אלה הם נושאים רציניים וחשובים, הראויים להידון עם הממשלה ועם גורמי הביטחון. אפשר ובנסיבות מסוימות יהא נכון ומוצדק שגורמים פוליטיים, אנשי ציבור מקרב תושבי ←

מדינת ישראל, יתבעו מהממשלה את אחריותה לקיומנו וביטחוננו. אנו, מתיישבי יש"ע, חייבים לנקוט עמדה ברורה ונחרצת, ולמנוע כל פתח להציג אותנו באור שלילי.

ראוי שנכיר בעובדה, כי ההכרעה הסופית באשר לגורל אחיזתנו ברחבי ארץ־ישראל, עתיד מפעל ההתיישבות שהקמנו, נתונים בידי העם. עיקר המאבק נטוש על לבו של העם, על עמדתו ויחסו למרחבים אלו. ממשלת ישראל קלטה היטב את הרוח הנושבת מערי החוף; שאיפה לרווחה חומרית, לצמצום המטלות הלאומיות ולתגבור התרומה לפרט. לפיכך, מרבים כיום לפתח את מערכת הכבישים ולהעניק תוספות שכר לקבוצות ניכרות באוכלוסיה. לא מקרה הוא שממשלת ישראל נוטלת את כספי הערבות מארה"ב, שנועדו לקליטת העולים, ומפנה אותם לצרכים אחרים, תוך התנכרות לצורכי העלייה. בתמצית, המחלפים הם החלופה הממשלתית להגשמה הציונית.

בעולם כזה עלינו להימנע מכל מסר שדוחה ומרתיע את הציבור, מכל גילוי שיש עמו תוספת נטל על החברה למעננו כביכול. התביעה לתגבור ביטחוננו מתפרשת בשפלה כתוספת ימי מילואים בסימטאות חברון וג'בליה. הפגנות אלימות של אנשי יש"ע כנגד הערבים, מעשים שהם פרי הכאב על פיגועים קשים, מרחיקים אותנו מהתקווה להעמיק את אחיזתנו הכוללת בארץ־ישראל. גם אם ניתן להבין התפרצויות מעטות ושוליות אלו, שרוב הציבור ביש"ע דוחה אותן ומסתייג מהן, אסור לנו להרשות שמקרב המתיישבים תצא פעילות שאינה מבוססת על חישוב קר ותועלתי לטווח ארוך. לא הערבים הם שיקבעו את גורלנו, אלא היהודים היושבים בתל־אביב ובעפולה. מי שסבור שפעילות כזו מרתיעה את הערבים ומגינה עלינו, חייב להביא בחשבון כי היא מרתיעה בעיקר את היהודים בשפלה, ובסופו של חשבון מערערת את אחיזתנו בהר. אין צורך לומר שפעילות כזו על פי רוב מנוגדת למוסר האנושי, לחוקי המדינה, ומעל לכל, עומדת בסתירה חריפה להלכה היהודית.

מנהיגות שאינה נוטלת על עצמה אחריות להתמודד כנגד גילויים אלה בכל עוצמתה המוסרית והמעשית, אינה ממלאת את תפקידה הציבורי. דווקא בשעות קשות ומרות אלה, דרושה מנהיגות שתשכיל להתייצב אל מול ציבור נזעם ונסער, כנגד אישים טועים ומטעים, הגורפים אחריהם ציבור טוב ויקר. ראו כמה הערכה ותועלת מעשית הפיקו מקסים לוי בלוד, ועובדיה עלי בעפולה, שידעו לרסן ציבור עירוני נסער בעקבות פיגועים רצחניים, נפשעים ומתועבים.

מדיניות "כולה שלי" עלולה להוביל לאובדן הכל. מדיניות המכירה בחלקיות ובהעדר שלמות, עשויה להביא הישגים, אמנם חלקיים, אך הרבה יותר מלא כלום. בדרך זו הגענו למדינה יהודית רחבה, ובאותה דרך השג הפלשתינים עתה את הגדול בהישגיהם הלאומיים. לנגד עינינו התחולל מהפך: הפלשתינים אימצו את המדיניות הציונית של "עוד דונם ועוד עוד", בעוד אנו זונחים אותה לטובת אימוץ מדיניות הסירוב הפלשתינית, המסורתית והכושלת.

מאה שנות ציונות התאפיינו בנקיטת מדיניות ברורה ביחס לארץ־ישראל, שעיקרה נכונות למהלכים חלקיים, לקבלת מציאות שאינה שלמה ומלאה. ראייה ארוכת טווח של המהלך הגדול, תוך הכרה מעשית בהתקדמות לקראת הגשמתו בשלבים, הכוללים גם סיבוכים ושיבושים, אכזבות וכשלונות. יהושע כהן ז"ל הפנה את תשומת לבנו למכתבו של דוד בן־גוריון לבנו עמוס, בעת הדיונים על תכנית החלוקה שהוצעה על־ידי ועדת פיל: "...ההנחה שלי היא, ומשום כך אני חסיד נלהב של המדינה, אף אם היא כרוכה בחלוקה עכשיו – כי מדינה יהודית חלקית אינה סוף, אלא התחלה. כשאנו רוכשים אלף או עשרת אלפים דונמים אנו שמחים, ואין הרגש נפגע שלא רכשנו על־ידי כך את כל הארץ... הקמת מדינה, אפילו חלקית, היא תגבורת כוח מקסימלית בתקופה זו, והיא תשמש מנוף רב כוח במאמצינו ההיסטוריים לגאול הארץ בשלמותה..." (5.10.1937).

אכן, המציאות אז ועתה שונות מאוד. כיום אנו נדרשים לוותר, ולא לקבל חלק מהשלם, וההבדל ניכר. אלא שחלקים מארץ־ישראל המערבית אינם כיום בידי עם ישראל באופן עמוק ומהותי. חבלי הארץ המצויים בידינו, הם אלה הנתפסים על־ידי רוב העם כשייכים לנו, כמצויים בבעלותנו. חבלים שחלקים ניכרים בעם מנוכרים להם, זרים להם ומנותקים מהם, אינם יכולים להיחשב כנתונים ברשותנו הלאומית. העובדה שהחמצנו הזדמנות בת חמש־עשרה שנה לשנות מציאות זו, נרשמת למרבה הצער לחובתנו.

העיקרון העולה מדברי בן־גוריון חשוב ביותר: נכונות להכרה במציאות חלקית כפתח לעתיד שלם יותר. עלינו לפצל את חבלי הארץ הנתונים כיום למסירה לשלטון זר, ליחידות קטנות ונבדלות זו מזו, להיאבק עליהן בדרך שתותאם למאפיין המיוחד בכל אזור, תוך איתור הנימוקים החזקים ביותר למען השארת כל יחידה בתחומי ישראל. באופן זה קיים סיכוי להשיג את המצרך החשוב והחיוני ביותר – הסכמה לאומית שתחצה את "התיקו הלאומי", ותטה אותו לכיוון הרצוי לנו. אם נמשיך לטעון בלהט לאחידות כל השטח שמעבר לקו הירוק, כיחידה אחת בלתי ניתנת לפיצול, אנו עלולים לאבד חלילה את הכל. בדיוק בדרך זו נקטו הפלשתינים ברוב השנים, והישגיהם שאפו לאפס. בשלב בו עלו על המסלול הציוני המסורתי, ו"הסכימו" לקבל חלקים של השטח, לפעול בשלבים, בלא תעודת ביטוח מלאה בדבר המציאות הסופית – זכו לגדול בהישגיהם הלאומיים, והם עולים על דרך שעלולה חלילה להוביל לכך שיזכו בכל השטח כולו.

אם נגזר עלינו להיעקר מחבלים בארץ מולדתנו – ונראה כי זה התהליך שבו אנו נתונים – אין הצדקה שלא להציל את מה שניתן. אין תבונה וצדק במגמה להוביל לאובדן הכל, כאשר קיים סיכוי – סיכוי בלבד – להציל חלק, ולו קטן. עצימת עיניים בפני המציאות, כפי שהיטיבו "נאמני ארץ־ישראל" לעשות בימי קמפ־דיויד ותוצאותיו – היא איוולת. אל נניח בידם להמשיך לשחק בגורלנו. אמת, מי שסבור כי המציאות הנוכחית אינה מובילה לאובדן הכל, חייב לדחות טיעון זה. מי יתן ולא יתבדה

אם נגזר עלינו להיעקר מחבלים בארץ מולדתנו – ונראה כי זה התהליך שבו אנו נתונים – אין הצדקה שלא להציל את מה שניתן. אין תבונה וצדק במגמה להוביל לאובדן הכל, כאשר קיים סיכוי – סיכוי בלבד – להציל חלק, ולו קטן. עצימת עיניים בפני המציאות, כפי שהיטיבו "נאמני ארץ־ישראל" לעשות בימי קמפ־דיויד ותוצאותיו – היא איוולת. אל נניח בידם להמשיך לשחק בגורלנו. אמת, מי שסבור כי המציאות הנוכחית אינה מובילה לאובדן הכל, חייב לדחות טיעון זה. מי יתן ולא יתבדה

המנהיגות המתייצבת בשעת מבחן זו כמייצגת את מתיישבי יש"ע, מעוררת תהיות רבות. ראשי המועצות ביש"ע – מרביתם נבחרו למלא תפקידים מוניציפליים ולא ציבוריים־פוליטיים. אליהם צורפו מספר חברים שעמדו לבחירה בבחירות הכלליות האחרונות בנושא הלאומי וכשלו. בהם מי שהובילו את המאבק על חבל ימית והישגיהם ידועים לכל. גיבוש האיסטרטגיה הכוללת למאבק כנגד המתחולל סביבנו, נעשית על־ידי קבוצת חברים מצומצמת למדי, ובלא שניתנה אפשרות לכלל הציבור להתייחס לנושא בהיקף הראוי. לקבוצה מובילה זו יהיה קשה מאוד לבוא בטענות מבוססות כנגד "מחתרת אוסלו" שפעלה באופן חשאי, בלא אישור הממשלה והכנסת, בלא הסכמת העם...

מְחִילָה

מוּל מַיְטָב הַבָּקָר וְהַצֹּאן
שׁוּב מִתְאַכְזֶרֶת חֻמְלָה,
לָשׁוֹן חֲלַקְלַקֶּת וְיָד עֲדִינָה
חוֹמְסוֹת בְּכָרְעָן לִמְחִילָה.

וַאֲנַחְנוּ רוֹאִים – מְשׁוּתָּקִים מִשְׁתִּיקָה
עֵיפִים וְיגֵעִים מִלִּזְכּוֹר, מִלִּמְחוֹת,
וּבֵינְתַיִם הַשֶּׁקֶר כְּמוֹ זְאֵב מְזַנֵּב
נְחשָׁלִים שֶׁכָּשְׁלוּ וְנוֹעַץ בְּבִשָּׂרָם
אֶת שִׁנָּיו הַקֵּהוֹת.

וְאֶרֶץ זָבַת בְּגִידוֹתֵנוּ שׁוֹתֶקֶת
בּוֹכָה סְלִיחוֹתֵנוּ לְיוֹם הַמָּחָר,
אַתָּה שְׁחַתְמַתְּ בְּרִיתָהּ בְּנַפְשֵׁנוּ,
רְצָה חוּלְשָׁתֵנוּ –
הַדָּם, הַבָּשָׂר.

תמי וולף

אנו נתונים – אין הצדקה שלא להציל את מה שניתן. אין תבונה וצדק במה להוביל לאובדן הכל, כאשר קיים סיכוי – סיכוי בלבד – להציל חלק, ולו קטן. עצימת עיניים בפני המציאות, כפי שהיטיבו "נאמני ארץ־ישראל" לעשות בימי קמפ־דיוויד ותוצאותיו – היא איוולת. אל נניח בידם להמשיך לשחק בגורלנו. אמת, מי שסבור כי המציאות הנוכחית אינה מובילה לאובדן הכל, חייב לדחות טיעון זה. מי יתן ולא יתבדה.

במציאות הנוכחית, ולדעתי כך היה גם בשנים שחלפו, החלת הריבונות היהודית על חלק מחבלי יש"ע, אין בה כדי לפגוע במאבק על שאר האזורים. הכלל "מכלל הן אתה שומע לאו" אינו עניין לכאן. אין כל מקום וצידוק לביטויים של גינוי, שיסודם צרות עין וקוצר תבונה פוליטית, כלפי הצעה זו. ראייה פוליטית מפוכחת עשויה להוביל למסקנה כי זו דרך נאותה לילך בה, דווקא מתוך אחריות לכל חבלי הארץ.

על־מנת להסיר כל ספק, איני מתכוון למדיניות שכתוצאה ממנה יתפתח, חלילה, מאבק פנימי בינינו, וכל אזור יאבק למען עצמו, תוך נכונות לשתף פעולה עם השלטון לעקירתנו משאר האזורים. רעיון שפל כזה ראוי לגינוי בכל פה, לשלילה מוחלטת ותקיפה. הפיצול והמאבק הנפרד, ראוי שיתקיימו על דרך החיוב בלבד, על בסיס היתרון היחסי של כל אזור, בלא כל נכונות לפגוע באזורים אחרים. בתנאים אלה אשמח בכל לבי על כל הישג. אצא לחוג עם מתיישבי כל יישוב שיצורף בפועל למדינת ישראל, גם אם לא יכלול את ביתי. בכך איני ממעט כהוא זה מההכרה כי נגד כל נסיגה ונטישה יש להיאבק, אלא אם כן האלטרנטיבה הינה סכנה קיומית. עמ, טרם הגענו למציאות כזו. אגב, אלה שיצאו בימי מלחמת לבנון בכרוז הקובע כי אזור לבנון הינו נחלת השבטים נפתלי ואשר, ואין לסגת ממנו, פתחו פתח רחב ביותר לנסיגות חלקיות מתחומי ארץ־ישראל. כיוון שמאבקם כנגד הנסיגה מנחלות אלו היה פושר עד מאוד, הם ערערו על עוצמת התביעה שלא לסגת מכל חבל בארץ־ישראל.

על יסוד זה העליתי את תכנית "גוש עציון תחילה", שעיקרה ניסיון למימוש הזיקה והיחס המיוחד המקנן עדיין בקרב רבים מאנשי דור תש"ח, כלפי גוש עציון (ראה לדוגמה, דברים שאמר לי יצחק רבין בתשל"ד, שאוכל להגיע לכפר עציון באמצעות ויזה ירדנית. כוונתו היתה: מגוש עציון לא נזוז, עליו לא נוותר. לובה אליאב, בספרו ארץ הצבי, כותב: "גורל היישובים היהודיים בגדה וברצועה... חלקם יסופחו רשמית וסופית.. לישראל (למשל גוש עציון)...", עמ' 164. עמדה זו הביע לובה בפנינו בבהירות בכפר עציון. הזיקה המיוחדת הנ"ל עדיין מפעמת בלב רבים, אף שגם היא עלולה לדעוך, אם אנו נמשיך לסייע לכך. המגמה להתעלם ולהעלים את היחס השונה של גורמים בציבור כלפי אזורים שונים ברחבי יהודה ושומרון היא הרסנית, ונועדה להביא לעקירה מוחלטת. לא יעלה על הדעת שגורמים בעלי מגמה פסולה זו יובילו אותנו.

המנהיגות המתייצבת בשעת מבחן זו כמייצגת את מתיישבי יש"ע,

להערכתי, אין אפשרות מעשית לקיים בחירות מייצגות באמת ביש"ע. אלה מחייבות זמן ומשאבים שאינם עומדים לרשותנו כיום. זאת ועוד: העניין נוגע לכל נאמני ארץ־ישראל, גם אלה החיים מחוץ ליש"ע, וכיצד נביא עמדתם, החשובה לנו מאוד, לכלל ביטוי הולם? משהו מעמדה זו למדנו בבחירות לכנסת, ואסור להתעלם מכך. אין לדעתי כל פתרון סביר לבעיה. למצער, חובה על אלה שנטלו לעצמם את שרביט המנהיגות, וגילו בכך ללא ספק מסירות ונכונות הראויות לברכה ולהוקרה, לגבש דרכים שבהן יהיו קשובים מאוד להלכי הרוח בקרב הציבור

מעוררת תהיות רבות. ראשי המועצות ביש"ע – מרביתם נבחרו למלא תפקידים מוניציפליים ולא ציבורים־פוליטיים. אליהם צורפו מספר חברים שעמדו לבחירה בבחירות הכלליות האחרונות בנושא הלאומי וכשלו. בהם מי שהובילו את המאבק על חבל ימית והישגיהם ידועים לכל. גיבוש האיסטרטגיה הכוללת למאבק כנגד המתחולל סביבנו, נעשית על־ידי קבוצת חברים מצומצמת למדי, ובלא שניתנה אפשרות לכלל הציבור להתייחס לנושא בהיקף הראוי. לקבוצה מובילה זו יהיה קשה מאוד לבוא בטענות מבוססות כנגד "מחתרת אוסלו" שפעלה באופן חשאי, בלא אישור הממשלה והכנסת, בלא הסכמת העם...

להערכתי, אין אפשרות מעשית לקיים בחירות מייצגות באמת ביש"ע. אלה מחייבות זמן ומשאבים שאינם עומדים לרשותנו כיום. זאת ועוד: העניין נוגע לכל נאמני ארץ־ישראל, גם אלה החיים מחוץ ליש"ע, וכיצד נביא עמדתם, החשובה לנו מאוד, לכלל ביטוי הולם? משהו מעמדה זו למדנו בבחירות לכנסת, ואסור להתעלם מכך. אין לדעתי כל פתרון סביר לבעיה. למצער, חובה על אלה שנטלו לעצמם את שרביט המנהיגות, וגילו בכך ללא ספק מסירות ונכונות הראויות לברכה ולהוקרה, לגבש דרכים שבהן יהיו קשובים מאוד להלכי הרוח בקרב הציבור, ויעמידו את דרכם לבחינה ציבורית, במתכונת של דיונים, אסיפות חברים ושיתוף חברים רבים ככל האפשר בגיבוש הקווים וביצועם. והיה והעמדות שהעליתי כאן יתקבלו ברבים – הן יכוונו וינחו את הפעילות. אם לא, לפחות נדע כי הפעילות המבוצעת על־ידי המנהיגות, משקפת רצון חלקים ניכרים מהציבור, וההצלחה, או הכשלון חלילה, לא יהיו של יחידים אלא של כולנו יחד. ●

לא איכפת להם לרפד בגוויותינו את דרכם ל"שלום"

מפגשים ציבוריים עם רבין וחברי ממשלתו מטשטשים את האמת, נוטעים אשליות ומסיטים אותנו מהמשימות הקשות העומדות לפנינו: הפלת ממשלת הרשע, חיזוק היישובים ומאבק חינוכי והסברתי על לבו ומוחו של העם.

מגוחכים ומגונים בעיני כל הרעיונות של חברים מתוכנו לייצב איזה קו פרקטי־פרגמטי, שאמנם לא יתן לנו את כל מאווינו, אבל יאומץ על־ידי השלטון הנוכחי כקו לאומי שעליו נתלכד כולנו. העלאת רעיונות כאלה הינה משחק לידיו של רבין, המגלה, לשמחתנו, בקיעים במחננו

מנחם פליקס

באין ממשלה, איך מסתדרים עם המשך אמירתה של הפיסקה בתפילה לשלום המדינה שבה אנו מבקשים מהקב"ה שישלה אורו ואמיתו לראשיה שריה ויועציה של מדינתנו. כיצד אפשר להתפלל כך על מי שאתה כופר בכלל בהיותו ממשלה של מדינה זו; איזה חינוך אמור הציבור שלנו לקבל מכך על אמת של תפילה מקירות הלב, או, לחילופין, על רצינותה של הקביעה הזאת

ם גן שר הביטחון, חה"כ מרדכי גור, הפך לאחרונה אורח מקובל במקומותינו. הוא הנציג הרשמי המשתתף בחגיגות יובל, בחנוכת מוסדות וכד'. ברצוני להעיר הערות מספר המאירות באור הנכון תופעה זו, של הזמנת סגן שר בממשלת רבין למקומותינו. מיותר לציין, ששלילתי איננה מתייחסת למוטה גור האיש, אלא לנושא המשרה של סגן שר הביטחון.

א. "הרואה ערי יהודה בחורבנן, אומר ערי קדשך היו מדבר וקורע" – לשון השולחן־ערוך אורח חיים תקס"א. ובמשנה ברורה, שם, סעיף קטן ב' מבאר: "אפילו יושבין בהם ישראל, כיוון שהישמעלים מושלים עליהם, מקרי (נקרא) בחורבנן". אמור מעתה: העברת השלטון על חבלים של הארץ מידי ישראל לידיים נוכריות, משמעותה הבאת חורבן על הארץ. בעבר חרבה הארץ בידי כובשים מבחוץ. הפעם, להוותנו, אין מדובר בטיטוס או בנבוכדנצר אלא בממשל ישראלי העומד להביא חורבן על הארץ.

הדברים חמורים שבעתיים, כאשר הארץ האהובה שעליה חלמנו, שאליה ערגנו, שעל כיבושה ויישובה נשפך דם בנינו, נמסרת לשלטונו של רב המרצחים וארגונו. ידיים טמאות אלו, המגואלות בדם יהודים, הן אשר תשלוטנה על חלקים מארץ־ישראל.

ב. הוויתור על השליטה הצבאית המלאה של ישראל, מסכן באורח מיידי את חייהם וביטחונם של יהודים משני צידי הקו הירוק. ההנחה האוויילית, שרוצחי אש"ף ילחמו ברוצחי החמאס, ובכך יבואו שלום ושלווה לאזור ויובטחו חיי היהודים, הינה אבסורד, שנודף ממנו ריח חריף של הזיה.

ג. מדינת ישראל קמה כמדינה יהודית. במגילת העצמאות הכריזו מייסדיה "על הקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל, היא מדינת ישראל". לשלטון הנוכחי במדינת היהודים הזאת לא היה רוב יהודי בכנסת לאישור הסכם הכניעה לאש"ף, ואין לו גם רוב כזה להמשיך בשלטונו. יתר על כן, המרכיב העיקרי של השלטון, העבודה, מבצע מדיניות אשר לא קיבל עליה את אמון בוחריו.

ד. למרות זאת, ועל אף ההכרזות כאילו בציבור יש תמיכה למהלכים הללו, מסרב השלטון להעמידם להכרעת הבוחר.

הוא, השלטון, יביא חורבן לארץ, קרע בעם, סיכון חיים, אבל ימשיך לשלוט עלינו גם אם לשם כך הוא צריך להפעיל אלפי שוטרים חסרי תגי זיהוי ומזוינים באלות. נכון, הקואליציה הזאת הגיעה לשלטון באמצעים דמוקרטיים כביכול, אבל היא איבדה מזמן את הלגיטימיות לשלוט במדינת היהודים.

ה. פגישות עבודה עם אנשי המימשל, חיוניות במידה שניתן להפיק מהן תועלת כלשהי להקטנת הנזק ולהשגת אמצעים לחיזוק מערך ההתיישבות. גם עם שלטון עריץ

צילום: זום 77

ביום אחד נפגשו 3 מחברי מועצת יש"ע (למעלה) עם רבין. למחרת הפגינו אנשי יש"ע תחת הכותרת "אין ממשלה בישראל". עם מי, בעצם, נפגשו הנ"ל אם אין ממשלה בישראל?

ומרושע צריך לעבוד, כל עוד הוא השולט והאמצעים בידיו.

מפגשים ציבוריים, לעומת זאת, אינם פגישות עבודה; "תכלית" לא מושגת בהם, תרומתם היחידה היא בטשטוש האמת, בנטיעת אשליות שגם אם יש ויכוח, הנה יש בכל זאת אפיק הידברות. במפגשים שכאלה אנחנו משדרים למעשה, שהשלטון הזה הוא גם שלנו, שאוזניו כרויות לשמוע, גם אם לא תמיד לקבל. האמת אינה כזאת; האמת היא שהם מצפצפים עלינו ולא אכפת להם לרפד בגוויותינו את דרכם ל"שלום".

למה עלינו לעזור להם לבלבל אותנו ואת הציבור הגדול התומך בנו?!

הבלבול והאשליה מכבידים עלינו, ומסיטים אותנו מהמשימות הקשות בלאו הכי העומדות לפנינו, והן: מאבק להפלת ממשלת הרשע, חיזוק היישובים והמתיישבים לעמידה במצב הקשה שממשלה זו מביאה עלינו, ומאבק חינוכי והסברתי על לבו ומוחו של העם.

לא בכדי ממלא חה"כ מרדכי גור את תפקיד האיש הטוב והמרגיע. הוא באמת הטוב שבהם. לו באמת איכפת, אוזנו באמת כרויה ולבו באמת פתוח, אבל הוא תופעה חריגה בגוף שלהם, ועל כן הוא המסוכן שבהם.

אל ניתן להם לרמות אותנו באמצעות מוטה גור.

את ההרהורים הללו היה בכוונתי לשלוח לנקודה על־מנת שיתפרסמו בגיליון הקודם. לצערי, עד שהעליתים על הנייר, נסגר הגיליון וכבר עמדתי לגנוז את הדברים. אולם, למקרא חלק נכבד מהמאמרים שנתפרסמו בגיליון הקודם, ומול הלך רוחות הקונה לו אחיזה בקרב הציבור ובקרב חלק ממנהיגותו, והרואה את עיקר הבעיה בחוסר הידברות בינינו ובין יצחק רבין וממשלתו, חושבני שראוי שהדברים יראו אור, ואף ביתר תוקף, הרחבה ופירוט.

הסמכות המוסרית של השלטון:

לשלטון הנוכחי במדינת ישראל אין כל סמכות להמשיך ולשלוט במדינת היהודים. שלטון אשר רימה את בוחריו, המבוסס על בלוק חוסם ערבי־אש"פיסטי, המנתק את מדינת ישראל מההיסטוריה של עם ישראל ומן הייעוד שלו, הינו שלטון בלתי לגיטימי. בהקשר זה, בהחלט יש מן העניין לשפנות שאלה אל רבנינו, אשר פרסמו בגיליון רבני יש"ע מס' 12, תחת הכותרת "ממשלת מיעוט אינה ממשלה", את דבריו החד־משמעיים של מו"ר הרצ"י קוק זצ"ל, אשר נאמרו במצב דומה, אך חמור פחות, למצב שלנו היום. כי באין ממשלה, איך מתיישבים דברים אלו עם המשך אמירתה של הפיסקה בתפילה לשלום המדינה שבה אנו מבקשים מהקב"ה שישלח אורו ואמיתו לראשיה שריה ויועציה של מדינתנו. כיצד אפשר להתפלל כך על מי שאתה כופר בכלל בהיותו ממשלה של מדינה זו; איזה חינוך אמור הציבור שלנו לקבל מכך על אמת של תפילה מקירות הלב, או, לחילופין, על רצינותה של הקביעה הזאת. השלילה הזאת בסמכותו של השלטון בישראל, נכונה שבעתיים בכל הנוגע להצהרותיו בדבר אכיפתו את עצמו על הישראלים ברחבי יש"ע. כיצד יכול שלטון הפועל במודע להעברת הריבונות בשטחים אלו לעם אחר, המתפרק משליטתו על השטח ועל התושבים הערביים, להמשיך ולטעון לזכות לאכוף עצמו על האזרחים היהודים בשטחים אלו. האם די באמירות הגבובות שצה"ל ימשיך להיות האחראי הבלעדי על ביטחון הישראלים, אשר גם אם היתה כוונה רצינית מאחוריהן ברור שאין כל אפשרות לממשן, האם די באמירות אלו כדי להצדיק נטילת הזכות הבסיסית של כל אדם להגן על חייו ועל חיי הקרובים לו?

מי שכופר בזכותו המוסרית של השלטון הנוכחי במדינתנו, אינו יכול לקבל על עצמו מגבלות של הימנעות מהתנגשות עם השלטון, חוקיו והוראותיו. אינני מתכוון לומר בזה שהכל מותר ואין שום קווים אדומים. ודאי שאסור לנו לפגוע בשלומה של המדינה, וצריך להבחין הבחנה חריפה בין המדינה לבין השלטון הנוכחי בה; ודאי שצריך להדריך אותנו השיקול שלא נתנתק חס ושלום מהשכבות העממיות של עמנו ולא נעמיק קרעים בתוכו; ואין צריך לומר שאסור להתעלם מהיות אנשי השלטון יהודים, וככאלה אנו מחויבים לשלומם, גם אם כופרים אנו בזכותם לשלוט. רבים מאתנו נתפסים לאשליה, שהשלטון הנוכחי יבין לאן מוליכה מדיניותו וישנה אותה, או למצער יעצור באיזה שהוא שלב את שרשרת הכניעות (מחוות, "צעדים בוני אמון" וכד'), אשליה המסוכנת לא פחות מאשר האמונה התמימה המתנפצת יום יום לעינינו בדבר המשך אחריותם של כוחות הביטחון של המדינה לחיינו ולשלומנו.

לא מאמצי שכנוע שלנו, כמו גם לא תביעות מפליגות של האויב במהלך המו"מ, (וגם לא מפולת מוחלטת במצב הביטחון) עשויים לשנות את מדיניות הממשלה הזאת. גם אם ניתן להם או לחלקם את האשראי המפוקפק, שהם עלו על הדרך הנוראה הזאת לא מרוע לב אלא מעיוורון עיניים, גם אז אין שום אפשרות שהם ייעצרו כאשר תיפקחנה עיניהם. צריך כוחות על־אנושיים כמעט, כדי שהאחראים לתהליך הזה יעצרו באיזה שהוא שלב, עצירה שתביא בהכרח לפיצוץ ←

מי שכופר בזכותו המוסרית של השלטון הנוכחי במדינתנו, אינו יכול לקבל על עצמו מגבלות של הימנעות מהתנגשות עם השלטון, חוקיו והוראותיו. אינני מתכוון לומר בזה שהכל מותר ואין שום קווים אדומים. ודאי שאסור לנו לפגוע בשלומה של המדינה וצריך להבחין הבחנה חריפה בין המדינה לבין השלטון הנוכחי בה

צילום: זום 77

לא בכדי ממלא חה"כ מרדכי גור את תפקיד האיש הטוב והמרגיע. הוא באמת הטוב שבהם. לו באמת איכפת, אוזנו באמת כרויה ולבו באמת פתוח, אבל הוא תופעה חריגה בנוף שלהם, ועל כן הוא המסוכן שבהם. אל ניתן להם לרמות אותנו באמצעותו

כל התהליך, וממילא להודאה שכל הוויתורים שכבר נעשו היו לריק. לכן, גם אם הפרטים בהסכם העקרונות עדיין אינם מעובדים, והמו"מ המייגע להשלמתם ידע עליות וירידות, משברים ומשברונים, ואפילו אם הוא יחרוג ממסגרת הזמן שהוקצבה לו, ברור לחלוטין כיצד הוא יסתיים: חזרה מלאה לגבולות החנק של 49' והקמתה של מדינת אש"ף בכל יש"ע, כולל "סידור מתאים" בירושלים המזרחית.

אין שום מקום לתקווה שהממשלה הזאת תתעשת ו"ברגע האחרון" תעצור "לפני המדרון", פשוט מפני שהרגע האחרון כבר אחרינו ואנו בעיצומה של הנפילה. מי שלא עצר על שפת התהום, שוב לא יצליח לעצור את המשך ההתדרדרות, גם אם מאוד ירצה.

מגוחכים ומגונים בעיני כל הרעיונות של חברים מתוכנו לייצב איזה קו פרקטי־פרגמטי, שאמנם לא יתן לנו את כל מאווינו, אבל שיש סיכוי שיאומץ על־ידי השלטון הנוכחי כקו לאומי שעליו נתלכד כולנו. העלאתם של רעיונות כאלה הינה משחק לידיו של רבין, המגלה, לשמחתו, בקיעים במחננו. אם גם חלק מהמתנחלים מוכנים לקבלו בדיעבד, יוכל רבין לומר לעצמו ולמבקריו, והם רק רוצים לשפרו ולתקנו באי־אלו נקודות, סימן ש"הפתרון" שהוא מוליך אליו אינו גרוע כל־כך.

תמונת המצב העולה מן הדברים בהחלט אינה מעודדת, אולם אם אמנם היא הנכונה – כפי שאני חושב – עדיף שנביט בה נכוחה ונכלכל את צעדינו בהתאם, ולא נשלה עצמנו בדמיונות שווא העתידים להתפוגג.

עלינו לרכז אפוא את מאמצינו בשלושת התחומים הבאים:

א. מאבק להפלת הממשלה

המשימה הזאת קשה מאוד, בשים לב למגבלות שעלינו ליטול על עצמנו במאבקנו זה (ואשר הוזכרו לעיל), מחד־גיסא, ולעובדה שהממשלה אינה מתרגשת מהמחאה הציבורית נגדה, ונוקטת, מאידך־גיסא, באמצעים דורסניים, היאים למשטר טוטליטרי, כדי להשתיקה.

צריך להפעיל המון דמיון יוצר כדי לגלות אפיקים יעילים למאבק זה, ולזכור שגם אם לא נשיג הצלחה מיידית, ההצטברות של הערעור על השלטון תתן את פריה כאשר יגיע הרגע והשלטון יעמוד בפני דין הבוחר. דבר זה, כידוע, יקרה לפני "ההסדר הסופי".

ב. חיזוק היישובים והמתיישבים

המציאות של ריבונות זרה בלבה של ארצנו, ריבונות אשר תשאף להרחיב את תחומיה על כל הארץ, הינה מציאות בלתי נורמלית שעתידה להתפוצץ. הימצאותם של יישובים ישראלים בתחומיה של הריבונות הזרה הזאת מגדילה את האבסורד, ומהווה את המכשול העיקרי להשלמת התהליך. יישובים חזקים יקדימו את פיצוצו של ההסכם אם וכאשר יושלם, חס ושלום.

לכן, המשימה החשובה ביותר הינה להגדיל את ההתיישבות, לחזק המתיישבים שיוכלו לעמוד איתן במציאות החדשה המתפתחת, לבנות מערכות ולרכז כלים ואמצעים להתמודדות הקשה הצפויה.

ג. חינוך והסברה

ברור לחלוטין ששורשיו של המשבר הנוכחי הינם רוחניים; הרצון להשתחרר מהמשא המעיק של המורשת היהודית ומהתביעות הגדולות המתחייבות מהייעוד; אי הבנה של ענייני של עם ישראל והמקום שארץ־ישראל תופסת בו; ראייה לא נכונה של המשמעות ההיסטורית של התקומה כשלב בדרך לגאולת עם ישראל והעולם כולו, ומתוך כך עייפות והיתפסות למקסמי שווא אשר כאילו מבטיחים את ההווה.

עבודת החינוך בתחומים אלה הינה עבודה לעומק, אשר צריכה להעשות בכל עת, אף בלי קשר למשבר הנוכחי, ואשר, ככל עבודה חינוכית, פירותיה אינם מיידיים.

במקביל, דווקא עכשיו, אחרי שקיעת הגל המיידי של ההתלהבות המאורגנת שאחרי חתימת ההסכם, יש להקדיש מאמצים למערכה הסברתית בקרב הציבור הרחב, הפתוח היום יותר לשמוע ולקבל את עמדותינו. נתוני הפתיחה למערכה זאת אינם גרועים כלל ועיקר. רובו של הציבור היהודי, כפי שגם מוכיח הסקר הבלתי־תלוי שהזמינה מועצת יש"ע, תומך באופן בסיסי בדעות של "הימין", וכעת, לאחר ההתפכחות שתלך ותגבר, פתוח לשמוע אותנו.

יחד עם זאת, חשוב לזכור שהאמצעי הטוב ביותר להסברה הוא המעשה שלנו, ועל כן אסור להתייחס למאמץ ההסברתי כאל תרופת פלא המעכבת מעשים שעלינו לעשות. אדרבה, רק אם נעשה את הנדרש מעמנו לעת כזאת, יש סיכוי שגם נצליח להסביר את עמדותינו על רקע עשייה זאת.

זמנים קשים נכונו לנו. אולם הרגעה מדומה ותרופות אליל לא יעזרו לנו לעמוד בהם. רק נכונות למאמץ ולהקרבה, בניית עוצמה ונקיטת האמצעים המתחייבים, יעזרו לנו לקצר את התקופה הזאת, ולצאת ממנה לזמנים אחרים, טובים יותר.

סיימתי לכתוב את הדברים היום, יום שלישי, כ"ה במרחשון תשנ"ד, והנה החדשות ברדיו מבשרות על פגישה של משלחת של ראשי המתיישבים ביש"ע (כולל עורך העיתון הזה) עם ראש הממשלה במטרה לפתוח אפיק הידברות. במקביל קוראת לנו מודעה, שעליה התום המטה המשותף (שמועצת יש"ע היא הגוף המוביל במטה זה), להשתתף מחר, יום רביעי, בהפגנה בכיכר ציון בירושלים. המודעה הזאת היא תחת הכותרת "אין ממשלה בישראל". אני משאיר לקורא הנבון את התשובה לשאלה, האם שני הדברים הללו יכולים לעלות בקנה אחד, עם מי בעצם נפגשה משלחת יש"ע אם אמנם אין ממשלה בישראל? ●

החורבן הכפול

יהודה שביב

אגדות החורבן אשר במסכת גיטין מצינו את ביקורתו הנוקבת של רבי יוחנן על רבי זכריה בן אבקולס, שהיה מגדולי דור החורבן. וכך אמר עליו: "ענוותנותו של רבי זכריה בן אבקולס החריבה את ביתנו ושרפה את היכלנו והגליתנו מארצנו". וכל כך למה? על שמנע מבני הדור לעשות פעולות שנראו להם נחוצות כדי לקדם פני סכנה. ולמה מנע? מחשש ל"מה יאמרו". כלומר, יש לחוש להשלכות של ההלכה, שיחשבו שכך שורת הדין ולא ישימו לבם לחד־פעמיות שבפסיקה זאת ולהוראת שעה שבה. והביקורת היא קשה על מי שכביכול רואה את הנולד וחש לבואת, אלא שעיניו קולטות חששות מישניים, ואת הנורא מכל הצפוי לעיני כולם – טחו עיניו מראות. ועוד, שבענוותנותו כי רבה אין הוא מתווה דרכים איך לקדם פני הרעה ומה לעשות, וכל כולו הוראה: שב ואל תעשה.

חוששני מאוד שמעין ביקורת כזאת עשויה להישמע תוך זמן מועט: ענוותנותם של רבותינו שבארץ־ישראל שמטה מידינו את הר־הבית, כיבתה את גחלת האהבה הלוחשת אל המקום המקודש, והביאה להנפת דגל אש"ף על ההר. שהרי מאז תשועת ששת־הימים, עת הדהדה הקריאה הגדולה "הר־הבית בידינו" וניעורה התעוררות רבה "לכו ונעלה אל הר ה'" – מעסיקה את רבותינו הראשיים, וחבר מגדולי הדור מחוגים שונים, אך ורק שאלה אחת: איך למנוע דריסת רגל של שלומי אמוני ישראל אל ההר. ודאי שלו היה הדבר בידם, היו מונעים עלייתם של כל היהודים, אבל המציאות בפועל היא שהיהודים עולים בהר, כתיירים הם עולים לראות את קדשי... האיסלאם, ואילו יהודים נאמנים הנכספים להיראות בקודש תוך הקפדה על מורא מקדש המצווה, אלו נמצאו להם מונעים מלמעלה ומונעים מלמטה. ויש ודאי מרבותינו שנתברכו בלבבם על כי יש להם מסייעים למעלה בהר ומלאכתם נעשית, כביכול, על־ידי אחרים.

וכיצד לא חשו לחורבן שהוראת "לא תעלו" טומנת בחובה. והוא חורבן כפול: חורבן בנפש כלל ישראל וחורבן בנפשו של ר' ישראל, שאט אט מסתלקת לה הזיקה והנפש מסתפקת בתחליפים. צא לרחובה של עיר ושאל נער וזקן, איש ואשה: מהו המקום המקודש ביותר לעם ישראל, וכמעט כולם ישיבו: הכותל המערבי. ואף כי מובן לכל כי אף ההר הוא קדוש, הרי הרוב בטוח כי קדוש הוא ל...מוסלמים.

ענוותנותם של רבותינו שבארץ־ישראל שמטה מידינו את הר־הבית, כיבתה את גחלת האהבה הלוחשת אל המקום המקודש, והביאה להנפת דגל אש"ף על ההר. מאז תשועת ששת־הימים, עת הדהדה הקריאה הגדולה "הר־הבית בידינו" וניעורה התעוררות רבה "לכו ונעלה אל הר ה'", מאז מעסיקה את רבותינו הראשיים וחבר גדולי הדור מחוגים שונים אך ורק שאלה אחת: איך למנוע דריסת רגל של שלומי אמוני ישראל אל ההר

כמובן שאי אפשר לזלזל בחשש שחששו הרבנים, שכל עוד אין בידינו להיטהר מטומאת מת, מנועים אנו באיסור כרת מלבוא במחנה שכינה, היינו במקום שהיה בו בית־המקדש. וכיוון שלא ברור לגמרי היכן היה מקום המקדש בהר, אין פשוט מלאסור את כל ההר מחשש פן...

אבל הרי ישנם חלקים נכבדים מן ההר, שבהם לכל השיטות לא היה המקדש, ואין הם אלא מחנה לוויה, שניתן להיטהר מטומאות האסורות בו. אלא מאי, קיים החשש שאם נתיר בזה יעלו ויבואו להר בלא הבחנה, אבל התוצאה הבלתי נמנעת של גזירת חומרה זאת, היא הקלות הבלתי נסבלת שבה מוכנים קברניטי המדינה להעביר לריבונות זרה את המקום היותר מקודש לעם ישראל, את הר המוריה.

כביכול אין הם, המדינאים, יכולים להיות אדוקים יותר משרי התורה, והקולר על הזנחת ושכחת ההר יהיה תלוי על צווארי הרבנים.

ואולי עדיין לא איחרנו את השעה, ואולי בשעה ה־12 יכולים עדיין הרבנים הראשיים החדשים לעמוד בפרץ ולייצג בעוז ובגאון את מסורת ישראל ואת קדושיה, ולקבוע חד וחלק, כלפי פנים וכלפי חוץ, כי אין למסור בשום פנים את הריבונות במקום המקודש לגורם זר. לשם כך לא דרושה הכרעה הלכתית; דרושה גישה חדשה ואמיצה המתירה את המותר – לעלות לחלקים מסומנים בהר, תוך הכנות מתאימות והקפדה על דיני מורא התקפים לגבי חלקי ההר שהם בגדר מחנה לוויה.

זאת ועוד. כבר הוכרעה בשעתו ההלכה המתירה, ואף מחייבת, לעלות להר לשם כיבוש ולשם שמירת הריבונות (בכותב שורות אלו הווה עובדה. כשנקראתי לשירות מילואים על ההר לפני כחצי יובל שנים, התייעצתי עם הפוסק הנודע הגרש"י אלישיב שליט"א, לגבי הלכות שונות הקשורות בעלייה להר ובשהייה בו, והיה זה פשוט וברור, שלגבי עצם מעשה העלייה והשהייה אין שום פקפוק כשהוא נעשה לצורך שמירה), ואם כך מה לי עליית חיילים ומה לי עליית אזרחים.

והיה אם יגלו נחישות ונחרצות ומוסריות וחפץ ה' בידם יצליח – יקנו בכך את עולמם בזה ובבא. ●

הרב יהודה שביב משמש כר"מ בישיבת ההסדר הר־עציון שבגוש עציון.

קשר של אליטות: צמרת הצבא והצמרת הפוליטית

בזמן שלטון בן־גוריון כמעט כל צמרת צה"ל היתה על טהרת אנשי מפא"י. שלושת הרמטכ"לים האחרונים שנתמנו בימי שלוט הליכוד ה"שלומיאלי", היו להם שורשים בתנועת העבודה.

תופעה: קצין בכיר משבח בפומבי את הממשלה על ההסכם עם אש"ף וקצין בכיר עוד יותר מסביר את מדיניותה לשותפים הקואליציוניים בפוטנציה.

אנשי צבא ההופכים לסנגורים של מדיניות השלטון (שבידיו הסמכות לקידומם) מלבישים את השבחים שהם מעניקים למדיניות השלטון באיצטלה של מומחיות צבאית והילה כריזמטית. בכך הם מעניקים יתרון לממשלה על פני האופוזיציה בגיוס תמיכה מהציבור

חוה עציוני־הלוי

לאחרונה קראנו בעיתונות על איש צבא בכיר ששיבח את מדיניות הביטחון של הממשלה, ועל איש צבא בכיר עוד יותר שהסביר מדיניות זו במסגרת של משא ומתן קואליציוני.

האם יש פסול בכך? הרי ישראל היא מדינה שבה נוהג חופש הביטוי, ומדוע לא יהיה איש צבא רשאי להתבטא כמו כל אזרח במדינה?

אליהו גולומב הקים את ההגנה שהיתה קשורה למנהיגות תנועת הפועלים

אכן יש פסול בהתבטאויות כאלה של אנשי צבא, וזאת ללא כל קשר לכך אם מדיניות הביטחון של הממשלה ראויה לשבח או לא. הפגם היה חמור לא פחות אילו אישי צבא היו מחלקים שבחים למדיניות של ממשלת ימין המסרבת לנסיגה מהשטחים.

פרופ' עציוני־הלוי היא ראש המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת בר־אילן. בימים אלה פרסמה ספר בשם "קשר האליטות והדמוקרטיה בישראל", בהוצאת ספריית הפועלים.

על "הכשרים" וקידומים

הפגם הוא לא רק "אסתטי" ומתבטא בכך שאישי צבא מהללים מדינאים שבידיהם הסמכות לקידומם (כפי שכתב ישראל הראל במאמר ב"הארץ" ביום 7.11.93). הבעיה היא גם בכך שאנשי צבא ההופכים לסנגורים של מדיניות השלטון

ה"ממלכתיות" של צה"ל היתה זהה אצל בן־גוריון עם ההגמוניה של מפא"י על הצבא

(שבידיו הסמכות לקידומם) מלבישים את השבחים שהם מעניקים למדיניות השלטון באיצטלה של מומחיות צבאית והילה כריזמטית. בכך הם מעניקים יתרון לממשלה על פני האופוזיציה בגיוס תמיכה מהציבור. או אז שלטון גורר "הכשר" לשלטון, הגורר חיזוק השלטון, בניגוד לכללי הדמוקרטיה. יתר על כן, החומרה שבעניין היא גם בכך שתופעה זו היא חלק משיטה כוללת יותר הנוהגת בישראל, הגורמת לקלקולים בדמוקרטיה.

יד רוחצת יד להנאתם (אך לא בהכרח לנקיון כפיהם) של כל הצדדים. קשר זה פוגע בדמוקרטיה, משום שבמסגרתו בכירים זוכים למינויים ולקידומים, ואלה מצידם מזרימים לנבחרים צידוק או "הכשר" למדיניותם

אף שמשה לוי (מימין), דן שומרון ואהוד ברק לא היו ממקורבי הליכוד, הם מונו לרמטכ"לים בזמן שלטונו

השיטה: יד רוחצת יד

שיטה זו מתבטאת בקשר "אינצסטואלי" סבוך ופתלתל בין קבוצות של בעלי כוח והשפעה בישראל. אפשר לתאר אותו כמערכת שבמרכזה עומדים ראשי הפוליטיקה, או השלטון, ומסביבו מצטופפות אליטות (או קבוצות כוח) שונות, כולל אילי הכלכלה, בכירי הביורוקרטיה, מנהיגי ההסתדרות, אנשי מפקדי צבא ועוד.

במערכת זו יש הורמה הדדית של משאבים (או בלשון פופולרית: "צ'ופרים"), ובמיוחד מימונים, מינויים, מידע, לגיטימציה (כלומר גושפנקא, או "הכשר") ועוד. ויד רוחצת יד להנאתם (אך לא בהכרח לנקיון כפיהם) של כל הצדדים.

קשר זה פוגע בדמוקרטיה, משום שבמסגרתו בכירים וגבירים זוכים למימונים, למינויים ולקידומים מנבחרים, ואלה מצידם מזרימים לנבחרים מימונים למפלגות־הם, או להם אישית, וצידוק או "הכשר" למדיניותם, העוזרים להם לקבל תמיכה מהציבור ולהיבחר, וחוזר חלילה.

זהו מעגל שבו עוצמה מחזקת שררה ושררה מחזקת עוצמה. שררה נקנית לאלה שיש להם דריסת רגל במעגל זרם הצ'ופרים בין האליטות. על־ידי כך נחלש כוח השפעתו הבלתי תלויה של הציבור הרחב, זה שאין לו חלק ונחלה בתוך מערכת ההטבות ההדדיות האלה.

בימים ההם

הפיקוד הצבאי היה מאז ומעולם חלק בלתי נפרד מהסדר זה. כבר בתקופת היישוב היה קשר הדוק בין המנהיגות הפוליטית לבין הפיקוד הצבאי: ההגנה היתה קשורה למנהיגות תנועת הפועלים, שבשנות השלושים היו גם לראשי המוסדות הלאומיים, בעוד האצ"ל היה קשור לראשי התנועה הרוויזיוניסטית.

עם קום המדינה גילה דוד בן־גוריון גישה "ממלכתית", בפרקו את הפלמ"ח והאצ"ל כפלגים פוליטיים בתוך צה"ל. אך גם אצלו התפרשה הממלכתיות כהגמוניה של מפלגתו, הלא היא מפא"י, על המדינה. לכן לא היסס ליצור זיקה הדוקה בין הפיקוד הצבאי לבין המפלגה שהוא עמד בראשה. זיקה זו התבטאה בקידום של מקורבי מפלגתו לצמרת הצבא, ב"הכשרת הלבבות" של הקצונה הבכירה באמצעות סמינרים אידיאולוגיים־מפלגתיים בקרבה, ובגיוס קצינים לחברות במפלגה.

שיטה כל־כך בוטה של מינויים וקידומים פוליטיים לא היתה קיימת לאחר שפינה בן־גוריון את הזירה. אבל גם ראשי השלטון שבאו אחריו העדיפו לקדם את מקורבי מפלגתם. רגישות מיוחדת גילתה צמרת השלטון למינוי הרמטכ"ל. פרט למקרה אחד, שבו העדיף בן־גוריון את חיים לסקוב, שהיה בלתי מפלגתי, היו כל הרמטכ"לים עד לשנות השמונים מקורבי המפלגה השלטת שבחסותה הם מונו.

בעניין זה היה הליכוד יותר "שלומיאלי" מאשר קודמתו בשלטון. הקידומים הפוליטיים פחתו בתקופתו, והוא הצליח פחות מקודמתו להצמיח קבוצה של בכירי צבא המקורבים אליו. על כך מעידה העובדה ששלושת הרמטכ"לים האחרונים שמונו בעידן הליכוד, משה לוי, דן שומרון ואהוד ברק, לא היו מקורבי הליכוד.

פן נוסף של קשר האליטות בין ראשי הצבא והפוליטיקה מתגלה בכך שקציני צבא (בדימוס) הרבו במשך השנים לעבור מצמרת לצמרת. בכנסת השלוש־עשרה, למשל, 8 אחוזים מחברי הבית הם אנשי צמרת הצבא בדימוס. ואלה שהכינו את עצמם למעבר זה ניסו, עוד בעת שירותם, להפיק רצון מראשי המערכת שבתוכה ביקשו להיקלט.

כמו במינויים פוליטיים בצבא, כך גם הצליח הליכוד פחות בקליטת קצינים בדימוס לצמרת שלו מאשר מפא"י־העבודה: מאז הקמת המדינה ועד היום, קלטה סיעת הליכוד בכנסת פחות ממחצית מספר קציני צבא בכירים (מדרגת אלוף משנה ומעלה) בדימוס מאשר מפא"י־העבודה.

אפשר לומר שמתוך שלא לשמה בא לשמה: ספק אם הליכוד נמנע לעשות את מה שלא הצליח לעשות מתוך חרדה עמוקה לערכי הדמוקרטיה, אך אולי מבלי שהתכוון לכך, היה הקשר בין השלטון לצבא בתקופתו – מבחינת הזיקה האידיאולוגית, המינויים הפוליטיים והמעבר מצמרת הצבא לצמרת השלטון – רופף יותר, ולכן דמוקרטי יותר, מאשר בעידן השלטון הקודם של מפא"י־המערך.

ובזמן הזה

עתה, לאחר כשנה וחצי של שלטון העבודה, נראה שהמצב דומה יותר למה שהיה בעידן הקודם של שלטון מפא"י־המערך, מאשר למצב שקיים היה בימי הליכוד. בכנסת הנוכחית יש שישה קצינים (במיל') בדרגת אלוף משנה ומעלה בעבודה, ורק שניים בליכוד. כך, צמרת השלטון מתוגברת יותר מהאופוזיציה באנשי צבא בדימוס.

גם צמרת הצבא שעדיין לא פרשה לגמלאות נראית כמקורבת לשלטון, כפי שמסתבר מתוך הדוגמאות שהובאו בתחילת המאמר. כך משכילה העבודה כמפלגה שלטת יותר מאשר השכיל הליכוד בזמנו, להשתמש בהילה הנובעת מהישגים של קצינים אלה בתחום הצבאי, כדי להגביר את התמיכה בה בקרב העם.

הקשר בין ראשי הצבא והשלטון – שהתהדק לאחרונה – אמנם אינו מאיים למוטט את הדמוקרטיה הישראלית, אך הוא עומד בניגוד לעקרונותיה. בוודאי שאין הוא לתפארתה, ולתפארת מדינת ישראל. ●

אולי מבלי שהתכוון לכך, בימי הליכוד היה הקשר בין השלטון לצבא רופף יותר, ולכן דמוקרטי יותר, מאשר בעידן השלטון הקודם של מפא"י־המערך

גם החומץ עוד יצ

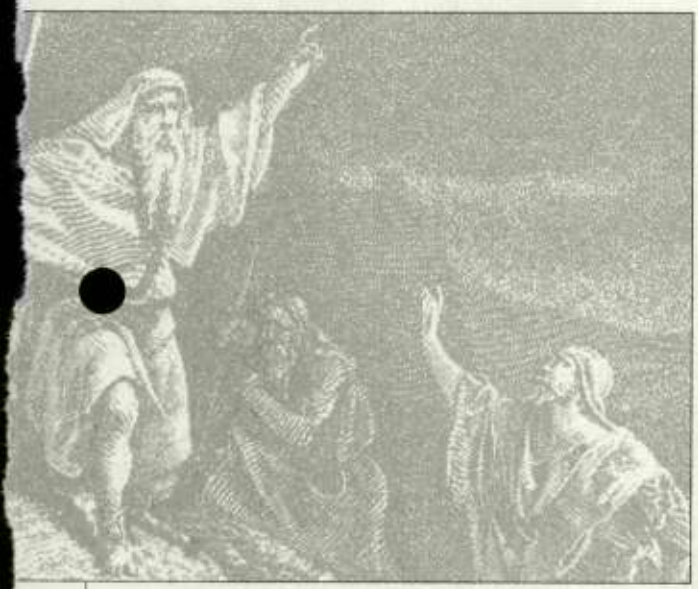

ורד נועם

כבר עכשיו, שבוע לפני, אני חוששת מהרגע הזה. לא, לא השלושה עשר בדצמבר. התכוונתי דווקא לחנוכה. במיוחד למסיבת חנוכה בגן הילדים. גני הילדים מחוברים עדיין לאיזו מסורת ציונית תמימה ובראשיתית, שגוועה כבר מזמן בכל מקום אחר. חג החנוכה מודגש כל־כך בגני הילדים, בשם הפן המיוחד שגילתה הציונות דווקא בחג הזה. רק בגן הילדים נשמעות עוד, בקולות דקים, מלים כמו חירות ודרור, אבוקות ולפידים וניני המכבים. כבר בשנה שעברה טעמה לשוני טעם חמצמץ ותפל במסיבה הזאת. בין השירים החביבים, גדושי המליצות הארכאיות, נפעמי ההשוואה המובנת מאליה בין דור החשמונאים לדור הזה, מתגנב אל האוזן צליל צורם של סרקזם. יותר ויותר קשה לזהות בפנינו שבמראה את הדמיון אל חבורת האיכרים הנלהבת, שונבה בפקחות ובאומץ בצבאותיה של אימפריה מתגוננת. הבבואה החדשה שלנו היא היפוכם הגמור של נחישות, אומץ ופקחות. הרבה יותר משהיא מזכירה את הפרופיל של יהודה המכבי, היא מעלה כזיכרון את דמותם של הפילים הסלבקיים. הכוחות הפורמים את תפריה של הציונות סחפו עמם גם את מודל ההזדהות הזה. גם סמלי החנוכה נשארו הפוכים על פניהם, מרוקנים מן השמן המיוחד שיצקה בהם המאה הזאת.

טעם הלוואי הסאטירי צומח תמיד במדרונות האכזבה, בפערים שבין הצהרת הכוונות הנשגבת לבין העליבות שבמימוש. איך נמשיך לחיות במדרונות. איך נשלים עם המרחק שבין תפארת הימים ההם לאפרוריות של הזמן הזה. איך נמשיך לברך על הנס, והשמן הופך לחומץ.

יש תרופה אחת נצחית לצער של הפער. יש מרפא אחד לאנשי המדרונות (כל האנשים הם אנשי מדרונות) והוא האמת. היא ההתבוננות ישרת הלב בהווה וגם בעבר. האירועים של החודשים האחרונים פקחו את עינינו באכזריות, לראות את המציאות כמות שהיא. זה, כשלעצמו, איננו רע. מי שרוצה להתוות את הדרך, צריך להכיר לא רק את היעד, אלא גם את נקודת המוצא.

אבל גם את העבר ראוי להכיר לאמיתו, כמות שהוא. האמת היא, שהציונות הטילה על כתפיה של ממלכת החשמונאים גלימה עבה של פולקלור. אנחנו התחנכנו על קלסתר חשמונאי, שצויר בידי חובבים, וגרוע מזה – בידי אינטרסנטים. החירות היהודית הנחגגת בחנוכה לא נסתיימה עם תום הקרבות של חבורת האיכרים הלוחמת. אילו גוועה או, בשלב הראשוני וההירואי שלה, לא היתה משאירה אחריה חג לדורות, כשם שהחירות בת השלוש של בר־כוכבא, שגוועה בינקותה, השאירה זכר של אסון ולא של נס. מרד החשמונאים הטיל שובל של אור על העתיד, רק מפני שזכה להגיע לבגרות. רק מפני שפתח פתח לממלכה יהודית חזקה וממוסדת, שהרחיבה גבולותיה מעבר לגבולות מדינת ישראל של היום. ההתחזקות וההתמסדות עלו לה, לממלכה החשמונאית, במחיר הטוהר והתמימות של הראשית. היא קלטה, על כורחה, רבים מסממני התרבות ההלניסטית שלחמה בהם בראשית דרכה. השליטים החשמונאיים הקפידו לשאת גם שם יווני, וטבעו גם כתובות יווניות על מטבעותיהם. הם ניהלו חיי חצר נוצצים בנוסח הלניסטי מובהק, והקימו להם צבא שכירים זר, כדי לגבור על התנגדות יהודית פנימית. לפי דברי יוסף בן־מתתיהו, שדד יוחנן הורקנוס את קברו של דוד המלך כדי לממן את חיל השכירים שלו. יחסי המשפחה המלכותית לא היו משופרים יותר מן המקובל בחצרות המלכים של או. שמעון בן מתתיהו נרצח בידי החתנו. אריסטובולוס כלא את אחיו ואת אמו בבית הסוהר, ואמו מתה שם ברעב. תקופת בית חשמונאי התאפיינה במחלוקות דתיות ופוליטיות קשות. גילויי היריבות הפנימית שאנחנו מקוננים עליהם "בזמן

יותר ויותר קשה לזהות בפנינו שבמראה את הדמיון אל חבורת המכבים הנלהבת, שונבה בפקחות ובאומץ בצבאותיה של אימפריה מתגוננת. הבבואה החדשה שלנו היא היפוכם הגמור של נחישות, אומץ ופקחות. הרבה יותר משהיא מזכירה את הפרופיל של יהודה המכבי,

התחנכנו על קלסתר חשמונאי, שצויר בידי חובבים, וגרוע מזה – בידי אינטרסנטים. החירות היהודית הנחגגת בחנוכה לא נסתיימה עם תום הקרבות של חבורת האיכרים הלוחמת. אילו גוועה או, בשלב הראשוני וההירואי שלה, לא היתה משאירה אחריה חג לדורות, כשם שהחירות בת השלוש של בר־כוכבא, שגוועה בינקותה, השאירה זכר של אסון ולא של נס

ליח להפוך לשמן

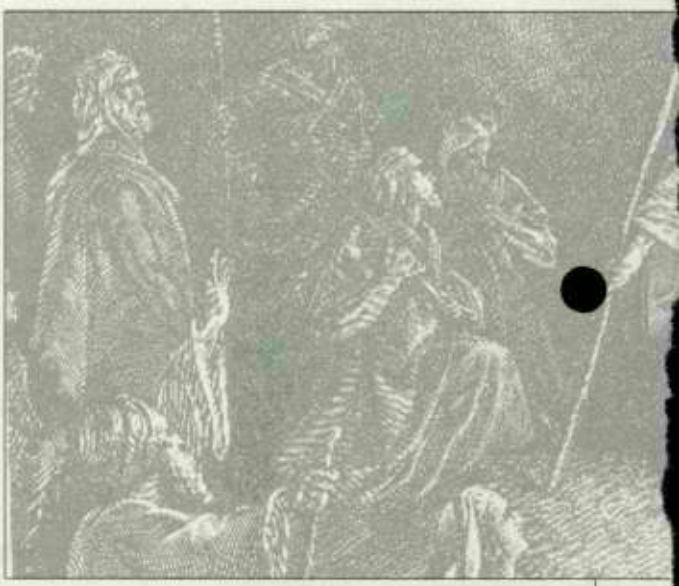

היא מעלה כזיכרון את דמותם של הפילים הסלבקיים.
הכוחות הפורמים את תפריה של הציונות סחפו עמם גם את מודל ההזדהות הזה. גם סמלי החנוכה נשארו הפוכים על פניהם, מרוקנים מן השמן המיוחד שיצקה בהם המאה הזאת

ה", בטלים ומבוטלים מול השנאה התהומית ששררה בין כוחות ומפלגות "בימים ההם".

כחמישים־שישים שנה בלבד אחרי יהודה המכבי, נקרע כבר קרע עמוק בין השושלת החשמונאית, שנעשתה צדוקית, לבין רובו של העם וחכמיו הפרושים.

בימי אלכסנדר ינאי עמדה המלכות החשמונאית בשיא כוחה ותפארתה. אבל בתקופה זו עצמה התנהלה מלחמת אזרחים קשה, שבמהלכה הרג המלך עשרות אלפי יהודים ממתנגדיו, ורדף את חכמי ישראל. מלחמת האחים שבין הורקנוס ואריסטובלוס, בניו של ינאי, היא שהביאה את הקץ על ממלכת החשמונאים, אחרי כשמונים שנה בלבד, ופתחה את הדלת לשלטון רומי על יהודה. האם היו בני מתתיהו חוגגים את נצחונם, אילו ידעו שהמדינה שייסדו תתקיים ארבעה דורות בלבד? מה היה יהודה המכבי אומר אילו ידע שתאוות השלטון של הדור הרביעי – ניבי המכבים האמיתיים – תסלול את ראשית הדרך לחורבן המקדש שהוא חגך וטיהר?

אין להתפלא על שמחתם של בני מתתיהו. הם לא יכלו לשער את האחרית. הפלא הגדול של חנוכה היא שמחתנו שלנו, שמחתם של הדורות היודעים. הדורות שידעו את קיצו של בית חשמונאי, את קיצה של החירות, את קיצו של המקדש.

"מעשה וגזרו תענית בחנוכה בלוד, וירד ר' אליעזר ורחץ, ור' יהושע וסיפר (= הסתפר) ואמרו להם (= ר' אליעזר ור' יהושע לעם): צאו והתענו (רש"י: כלומר, עשו תשובה) על מה שהתעניתם (= שלא כדין, בחנוכה)" (תוספתא תעניות ב, ה; בבלי ראש השנה י"ח ע"ב). מה ראו ר' אליעזר ור' יהושע, שראו את החורבן בעיניהם, להילחם על שימורה של התנוכה? מה ראתה ההלכה, שמחקה שורה שלמה של חגים וימי זיכרון אחרי החורבן, לשמר את חגה של העצמאות היהודית ושל טיהור המקדש, הרבה אחרי שנתנוונה ובטלה העצמאות, אחרי שחרב המקדש?

"אמר רב יוסף: שאני (= שונה) חנוכה דאיכא (= שיש) מצווה. אמר ליה אביי: 'תיבטיל איהי (= תיבטל היא) ותיבטיל מצוותה!' אלא אמר רב יוסף: 'שאני חנוכה, דמיפרסם ניסא'" (ראש השנה, שם).

מהו ה"נס" שנתפרסם, שגדול כוחו מכוח "מצווה"? שגדול כוחו לקבוע לזיכרה של עצמאות פגומה וקצרת ימים את החג הארוך בשנה? אולי סברו ר' אליעזר ור' יהושע, כי הנס הוא בעצם קיומו של אי של חירות יהודית, עם כל פגמיו וחסרונותיו, בלב אוקיינוס היסטורי של רדיפות. אולי סבר רב יוסף, שהתזוזה הטקטית של גושי היסטוריה עצומים, שפערה חלון הזדמנויות פתאומי לעם אחד קטן, ראויה להלל והודאה, גם אם לא השכילו אבותינו להרחיב את הסדק הזה לדורות רבים יותר.

האנלוגיה הציונית המחודשת, כמו האנלוגיה היהודית העתיקה, בין "הימים ההם" ו"הזמן הזה" לא איבדה את כוחה. הלקח הוא, שהיעדר השלטות הוא סימן היכר של חיי הכלל, כמו של חיי הפרט. הלקח הוא, שהמציאות הבלתי שלמה איננה מציעה אלטרנטיבות. גם הורקנוס, גם אריסטובלוס, הציעו לתומכיהם אלטרנטיבה טובה יותר. הם הביאו עלינו את אובדן החירות ואובדן המקדש. מדינה יהודית אלטרנטיבית אמנם נתחדשה בסופו של דבר – כעבור אלפיים ואחת עשרה שנים בדיוק, ואף היא, כידוע, מאוד בלתי מושלמת. נראה שלא כדאי להמיר גם אותה בחלום שיתגשם באופן בלתי מושלם בעוד אלפיים שנה בקירוב.

הנס הוא נס ההזדמנויות. האיסור הוא לכפור בטובה. החובה היא לתת הלל והודאה בכל יום על ההזדמנות הבלתי חוזרת שניתנה לדור הזה להחליט החלטות שגויות ולפעול בטפשות. המצווה היא לזכור ולהזכיר בכל יום, שאנחנו נתונים עדיין בתוך מסגרתו של חלום ההזדמנויות, ובידינו לקבוע את רוחבו ואת עומקו.

ומי שאמר לשמן ודלק, הוא יאמר לחומץ וידלק. ●

החובה היא לתת הלל והודאה בכל יום על ההזדמנות הבלתי חוזרת שניתנה לדור הזה להחליט החלטות שגויות ולפעול בטפשות. המצווה היא לזכור ולהזכיר בכל יום, שאנחנו נתונים עדיין בתוך מסגרתו של חלום ההזדמנויות, ובידינו לקבוע את רוחבו ואת עומקו

אנשים אכולה אחר

צילום: שלמה בריזמן, נצרים

האנשים מכוכב נצרים (בכיוון השעון): כרמית, אסף ירחי, טיול להכרת המקום, אליהו אוזן נושא ארגז עם יבול ראשון, שלמה ושרהלה קוסטינר, פנחס קוטף עגבניות, ילדי נצרים נוטעים עצים ראשונים.

רחל גיני

צועת עזה. שלווה.

שתי מלים שבדינמיות הכואבת של המציאות נשמעות כמו צירוף ציני. גם אדם המורגל במורכבות ניגודית, יתקשה להאמין שצירוף זה, המתקיים בנצרים, אכן קיים, וגם קיומו של שכול מתמשך לא יכול לה. בנצרים, כך מסתבר, לא שומעים על המציאות בכלי התקשורת אלא חיים אותה. יוצרים אותה.

המציאות הנוכחית של נצרים החלה להתהוות לפני כשנה וחצי, כאשר שלמה קוסטינר, אברך בכולל של עצמונה, נשלף מבין דפי הגמרא ונשלח על־ידי ראש הכולל, הרב ישעיהו דורון, לארגן גרעין שיתיישב בנקודה סמוכה לקיבוץ נצרים. בראש חודש סיוון תשנ"ב עלו שבע משפחות, עד ראש־השנה תשנ"ג הצטרפו עוד עשר משפחות, וכיום חיות במקום 27 משפחות (בהחלט לא רק זוגות צעירים). לפני כחצי שנה, לאחר פרפורי גסיסה ארוכים, התפרק וננטש הקיבוץ (ראה מסגרת), והיישוב במתכונתו הנוכחית כולל את בתי הקבע אדומי הרעפים של הקיבוץ.

מראש מגדל המים רואים את הים רחוק וכחול, ארבעה ק"מ דרומה, מחנה הפליטים דיר־אל־ באלח על בתיו הצפופים, ובמרחק דומה בכיוון ההפוך, שוכנת עזה. המיקום אינו סתמי, הוא חלק ממערך ההתיישבות שגובש בתחילת שנות ה־70 על־ידי האלופים שרון ואבי, והשרים יגאל אלון וישראל גלילי. מטרת "תכנית האצבעות", כפי שכונתה, היתה לשלוח יד של התיישבות יהודית אל תוך הרצועה. חמש אצבעות של התיישבות יהודית שיבתרו את הרצף הערבי. עם עקירת חבל ימית נותרו ארבע אצבעות. שתי הדרומיות שבהם אוחדו, ומהוות כיום את גוש קטיף; נצרים חולשת על חצי חבל עזה ועל צומת נצרים (כביש רפיח – עזה – אשקלון, וכביש עוקף עזה – באר־שבע), ובעצם קיומה מונעת את התפשטות עזה אל דיר־אל־באלח. לב הרצועה כמעט ריק מהתיישבות יהודית, ויישוב עירוני גדול בנצרים אמור לבתר את הרצועה לשניים וליצור רצף של התיישבות יהודית מהנגב המערבי לים התיכון.

"אם לא היתה נצרים, צריך היה להמציא אותה", מיצה צבי הנדל, ראש המועצה האזורית חוף עזה את חשיבות הנקודה.

בשיחות עם אנשי היישוב, הם לא מדגישים את הפן הביטחוני־אסטרטגי של הנקודה. חשיבות המקום לדידם היא ערכית. "נשמת אפה של ההתיישבות כיום הם היישובים באזור עזה ובחבל יריחו. המקומות הללו מהווים את האברים שהנשמה תלויה בהם", מתאר באופן ציורי יאיר הילר, ר"מ בישיבת ההסדר שבנווה דקלים. "גורל היישוב נצרים וגורל היישובים ביריחו ובגוש קטיף יקבעו את גורל היישובים בגוש עציון. יש צורך ועדיפות ראשונה לחזק את קו ההגנה הראשון, את יישובי החזית". ההנחה הבסיסית הזו, היא שהנחתה אותו ואת אסי, אשתו, על ששת ילדיהם, לבוא ולהתיישב במקום. תושבי נצרים חיים כמו על פי משפטו של דוסטויבסקי: "כולם אחראים לכולם ואני יותר מכולם". בסוגריים נוסיף שלעובדה שאנשים

מחנה הקרוואנים של נצרים (לפני המעבר לאתר הקיבוץ שנעזב. האורות ברקע – העיר עזה). התושבים אינם מדגישים את הפן הביטחוני-אסטרטגי של המקום

הגיעו מתוך אידיאליזם צרוף, ותחושת אחריות עמוקה, יש השלכה ישירה על הדינמיקה החברתית ביישוב. "מעגל ההתייחסות הראשון של היישוב הוא העניין האידיאולוגי", מסבירים צורית ואסף ירחי, דור שני להתיישבות, מרמת מגשימים במקור, "כך שמוקד הוויכוחים והסיכסוכים ביישובים אחרים, אותם נושאים עוכרי אווירה, נדחקים כאן למעגלים משניים, מה שמשרה על היישוב אווירה בריאה, נטולת מתחים האופייניים ליישובים חדשים בתחילת דרכם". בנצרים מדברים על אידיאלים ועקרונות ההתיישבות בכל מקום ובכל זמן. סיסמאות שהעט התעייף מלכתוב, אך הם לא התעייפו מלהכתיב. באידיאליסטיות בלתי נלאית הם מעצבים את חייהם. כולם עזבו בתים נוחים מוקפי גינות ביישובים מבוססים מסודרים, כדי להתמודד עם המציאות ביישוב קרוואנים מוקף חולות. אנשים מסוג זה כמו עונים על הגדרתו של הרב קוק בעולת ראיה: "מי שיש לו יותר קישור אהבה ויותר השתדלות בעניין יישוב ארץ הקודש, הוא מוקדם לברכה והוא קרוב יותר אל השלמות".

לבא מבחוץ יש תחושה מבוססת מאוד שהאנשים הללו הם מברזל. או שהם "מוגבלים בתפיסתם החיובית צרת האופק", כפי שקישון הגדיר בחיבה. חיי היומיום שלהם מלאי התמודדויות, אך הם לא מראים סימני מסכנות מיוסרת. מירי וחנן הררי, זוג צעיר, הורים לשני ילדים, באו למקום מנווה דקלים "הבורגנית". "אנחנו חיים פה חיים נורמליים, חיים בכיף, לא מתוך הרגשת הקרבה מודעת", אומרת בפשטות מירי, שזיכרונות הילדות שלה הם האחים החוזרים מלאי בוץ ואבק מסבסטיה, ואת גיל ההתבגרות בילתה בפעילות למען ימית. היא מציינת שהם הגיעו לנצרים בידיעה שיצטרכו להתמודד עם אילוצים שונים, ורק כבדרך אגב היא מונה אותם. כל צורכי הקיום הבסיסיים בעולם מודרני: קופת חולים, בנק, מרכז קניות וכו', נמצאים במרחק של חצי שעה נסיעה. וכשמדובר ברצועת עזה – "נסיעה" אינה מכשול טכני בלבד – אלא משוכה ביטחונית המצריכה לעתים ליווי צה"לי שלא תמיד עומד הכן למילוי צורכי המתיישבים. מירי, כחלק מהשקפת עולם כללית שלה שותפים אנשי היישוב, לא מתמקדת בהעדר. היא מכירה בקשיים, לא שוקעת בהם ומעדיפה לפרט את הקיים. הצרכניה המספקת את צורכי היישוב; ארבעת מוסדות החינוך הפועלים במקום: תינוקיה, גמולים, פעוטון וגן; מערכת החינוך המשלים בשעות אחר־הצהריים: תלמוד תורה לבנים, תלמודית לבנות ועונג שבת לילדים בשבתות; השיעורים הקבועים לגברים ולנשים. "יתרון עצום הוא קיומו של הכולל", אומרת מירי ומתכוונת לכולל "דרך א"ה" שעבר מעצמונה לנצרים כחודשיים לאחר הקמת היישוב. בכולל, אשר בראשו עומד הרב ישעיהו דורון, כעשרים אברכים המגיעים מעצמונה, נווה דקלים וכפר דרום, ולומדים אמונה וגמרא בעיון בשני "סדרים", עד השעה 18.00. הלומדים בכולל דואגים להסביר: "הלימוד נעשה כשלעצמו ולתכליתו, הכולל אינו מגויס לרעיון או מטרה חיצוניים, אך מאליו משפיע הלאה מחיוניותו".

נצרים, יישוב חזית. בעבר קיבוץ, היום – תחילתו של... יישוב עירוני. "אם לא היתה קיימת, היה צריך להמציא אותה", אומר צבי הנדל (וגם מספר קצינים בכירים בצה"ל). קו הגנה ראשון לגוש קטיף. "כולם אחראים לכולם, ונצרים יותר מכולם". אף על פי כן, לא חיים שם מתוך הרגשת הקרבה. משנה פוליטית-אנושית אופיינית: אין מקום לניתוק בין ממשלת כלל ישראל לבין תושבי יש"ע. ניתוק הוא תמיד הדדי. חיים ויוצרים את ההווה שיוביל לעתיד טוב יותר. אנשים (ומקום) מכוכב אחר

בנוסף למוסדות החינוך הפועלים במקום, מתקיימים גם מחקלאות. אליהו אוזן, "מנכ"ל" הענף, לוקח אותי לחממות היפהפיות שבהן מגדלים ארבעה דונם עגבניות (לייצוא) וארבעה דונם חסה במצעים מנותקים, ומצביע על שש פלטות, בסך כולל של 450 דונם, המיועדות לגידולי שלחין. אליהו, יוצא ישיבת "מרכז הרב", הלך אחרי נטיות לבו, ובעצמונה החל את המסלול החקלאי שלו. בדרך למטעי המנגו הוא מרצה בפני את משנתו הפוליטית־ אנושית: "אין מקום לניתוק בין הממשלה, שהיא ממשלת כלל ישראל, לבין תושבי יש"ע. ריכוז המאמצים בניסיונות חוזרים ונשנים להפיל את הממשלה משדרים לה חוסר מחויבות כלפינו, וניתוק – שמיד הופך הדדי. אני לא אומר שצריך לתמוך בממשלה באופן מקיף וכולל, אך ראשית יש לקבל אותה ולנסות להגיע להסכמות. המדינה כולה, והממשלה בראשה, נעה בין משבר לתקווה. ברגע שאנו מנתקים מגע, הממשלה נדחפת לכיוונים שאין באפשרותנו להיות מעורבים בניתובם". הוא ממשיך ומספר על כך שהשר בנימין בן־אליעזר הגיע לפני מספר חודשים לנצרים, בליווי כלי התקשורת, על־מנת לתקוף את ההתיישבות במקום. "יצאנו לקראתו בשיר 'שאו שערים ראשיכם' וערכנו לו קבלת פנים חמה כיאה לכבודו של שר בישראל. זה לא שינה את דעותיו הפוליטיות, אך שינה בהכרח את אופי התייחסותו, כפי שבא לידי ביטוי בנאום שנשא...". הגענו אל מטעי המנגו. לפנינו נפרשו 50 דונם של מראה עצוב. מטעי המנגו יובשו על־ידי תושבי הקיבוץ בטרם עזבו את המקום, ובמקום התפרחת הנהדרת והעלים הירוקים, עומדים מבוישים ענפים ערומים על עליהם הכמושים. בתקופה האחרונה החל אליהו לשקם את המטעים, ובכוח התחדשות והישרדות עיקשת, כבר ניתן לראות ניצנים פורצים בירוק אופטימי מהענפים האפורים.

נטיעת עצי פרי, יש בה יותר מאקט חקלאי, יש בה כדי לקבע יישוב. לקבע הצהרות מילוליות, ולמלא בתוכן סיסמאות ערטילאיות. אליהו יוצר מציאות קבועה. לא מחשב את צעדיו על פי ניסיונות לכפות עליו מציאות זמנית, ארעית.

יצירת מציאות אחרת משמנסים להכתיב כלי התקשורת והפליטיקאים באה לידי ביטוי לא רק בהלך המחשבה החקלאי. בנצרים מבטאים בעצם החיים היומיומיים שהם מנהלים, בשיגרה פרוזאית, את שירת האידיאלים המליצית. הם חיים ויוצרים את ההווה שיוביל, כך הם מאמינים, לעתיד אחר. הם אינם מכלים זמנם בעיסוק בתחזיות קודרות על עתיד ההתיישבות. הם גם לא מתכננים פעולות ייאוש נוסח שמשון הגיבור שטבע את הביטוי "תמות נפשי עם פלישתים" בעזה הסמוכה. הם בהחלט מודעים לאפשרות שייפנו אותם, לא חיים בהדחקה שהדריכה את מתגברי העיר ימית לפני 12 שנה, אך פועלים ליצירת אלטרנטיבה. "אנחנו חיים על פי ההנחיה 'אשר אנוכי מצווך היום'", דורש יאיר הילר את הפסוק. שלמה קוסטינר ממשיל את העניין: "מודעות לאופציה של הפסד הכרחית לצורך הכנה וזהירות, אך אם חייל יוצא לקרב כאשר הוא עסוק במחשבות על הפסד והתמודדות אתו – הכישלון מובטח". "זהו בדיוק אותו עיקרון פסיכולוגי המדריך אותנו לא לדבר עם חולה על טב התכריכים ועל חלקת הקבר המועדפת עליו", משלים אסף ירחי.

העוצמה שהם משדרים ביומיום עומדת גם ←

עוף החול

הרומן בן 9 השנים, בין הקיבוץ הדתי לבין אדמת נצרים, הסתיים בנט כואב באביב תשנ"ג, עם פירוק הקיבוץ. ערב הבחירות של שנת 84' (אשר הוקדמו בעקבות תרגיל תמ"ל), הוצע השידוך לקיבוץ הדתי, אשר חוייב לקבל החלטה מהירה – מתוך חשש שלאחר הבחירות ספק אם יאוזן המקום. הנקודה היתה חשובה לקיבוץ הדתי, הנוטה להקים את קיבוציו בגושים, מתוך שיקולים כלכליים, ארגוניים וחברתיים, וראה בנצרים אח שלישי לסעד ולעלומים הסמוכים. ההחלטה הכניסה את תנועת הקיבוץ הדתי לאילוצים שלא צפה. בין השאר, הם נאלצו לאלתר כלה בצורת ש"ש (שין־שינים – ראשי תיבות – שנת שירות, אותה מחויבים בני הקיבוצים לשרת בנוסף לשירות הצבאי), שלא נובשו מעולם כגרעין התיישבות.

"בצעד זה היה משום הימור", מנתחת צורית אבן־אש, שהיתה מראשוני הש"ש שהגיעו למקום. "הקה"ד ראה בנצרים פוטנציאל משקי־תיירותי־חקלאי, כאשר ברקע – קיבוץ מירב שעלה שנתיים קודם לכן בגלבוע, על בסיס נתונים חברתיים דומים". לצד הנסיבות האובייקטיביות הלא קלות, מתארת צורית את השנים הראשונות של הבנייה והעשייה, ואת החדווה המלווה תהליכים מסוג זה: את נטיעת מטעי המנגו, לקיטת גידולי השדה, התקשרות לנופי הרצועה, לדיונות ולשקמים. תיאורים של טיולים לאורך החוף ובדיונות שבין עזה ונצרים, קניות בעזה ועבודה לילית בשטחי חקלאות שאינם מוקפים גדר ביטחון – אינם תיאורים אוטופיים של אחרית הימים, אלא תמונות חיים יומיומיות מתקופת טרום אינתיפאדה.

בקיבוץ נשארה רק משפחת גוטמן, שבאה בשליחות הרב דרוקמן

הכיוון היה אופטימי. היתה זרימה והתפתחות. זוגות התחתנו, חברים נוספו. אך בקיבוץ לא הצליחו לעבור את מחסום 10 המשפחות. צירוף נסיבות חברתי־פוליטי, הביא לקיבוען. חוקי הטבע, כך מסתבר, פועלים גם על הקה"ד, וכוח המשיכה גרם לכך שאותו קיבוען, באמצע תנופת העלייה, הפך מהר מאוד להתדרדרות. האינתיפאדה פרצה, ונצרים התפרסמה בעקבות פציעותיהם העוקבות (בהפרש של כשנה) של שניים מחבריה, כתוצאה מהתפוצצות מטעני חבלה בקיבוץ. בקבה"ד – אשר על פי יצחק דיאור, המזכ"ל, קיימת בו אבחנה בין ערך ההתיישבות לערך המקום – החלו "להרהר", וחברי נצרים חשו שלא קיימת תמיכה וגיבוי לעניינם, אפילו בתנועת האם. כל המאמצים לגייס משפחות נוספות עלו בתוהו. "מי שרצה קיבוץ לא רצה את המיקום הבעייתי, ומי שרצה את רצועת עזה – לא רצה קיבוץ", משחזר חני הוברמן את השתיקה אל מול הקריאה הנואשת של חברי נצרים.

צורית חשה אכזבה מחברי התנועה, שלא נענו לקריאה לבוא ולסייע בשלבים הקשים. היא זוכרת שבתקופת השירות הצבאי בבית־ספר שדה בעפרה, קם היישוב עלי, "אנשים מעפרה לקחו את הפקלאות ופשוט נסעו לשם. בקבה"ד – זה לא קרה", קובלת צורית. "כך נוצר מצב שהקהילה בנצרים לא גדלה, האנשים התבשלו אחד בשני ואכלו אחד את השני" – היא מציירת תמונה שמסתבר, לא היתה רחוקה מהמציאות הפיסית. הזוגות הצעירים, שהתמודדו עדיין עם השלבים הראשונים של יצירת יסודות הבניין המשפחתי, נאלצו לשלב עבודה בקיבוץ עם לימודים וביסוס אישי. הם התחילו להתעייף מהמסגרת המחייבת של הקיבוץ ומההתמודדויות החברתיות והכלכליות של קיבוץ קטן ותובעני. בין השנים 89'־90', עזבו מספר משפחות משמעותיות, ועד קיץ 91', עזבו כל המשפחות, למעט משפחת גוטמן, שהגיעה בשליחות הרב דרוקמן כשנה קודם לכן, והחליטה להמשיך ולנסות לשנות את העובדות הברורות שיצרו מציאות מפורשת של כשלון. מוטי גוטמן, רב הקיבוץ, הצליח לגייס עד שלוש משפחות שיתווספו לקבוצת הש"ש שראו במקום תחנת מעבר זמנית ובלתי מחייבת. אך בנתונים החברתיים הקשים ששררו במקום, ראו המשפחות את היישוב (הקהילתי־עירוני) נצרים בי כברירה הטבעית להם, ועזבו בהדרגה.

עוף החול שהתכלה בקיבוץ – קם לתחייה כיישוב עירוני.

במבחן השכול, בשעות הטרגיות של פגישה קרובה עם אובדן. "השורשים שלנו יונקים מתורת חיים", אומרת מירי. את הפירות רואים בשטח. כאשר אחד מהענפים נגדע, או כאשר העץ כולו נמצא בסכנת עקירה, העוצמה אינה פועל יוצא של העדר חולשה. דווקא ביטויי החולשה הם הערובה ליציבות העוצמה. "היו ימים שהיה קשה לקום בבוקר ולחייך", מתארת מירי את התקופה שבה שכלו בזה אחר זה חברים מיישובים סמוכים. "הכאב קיים וגדול, אך ממשיכים לחיות כי צריכים וכי ריוצים. באופן אישי, ההתמודדות של כל אדם שונה, אך כיישוב, הביטוי הציבורי לאבל הוא המשך החיים והיצירה. ביטוי המהווה קיום צוואה והתרסה". "הקב"ה לא מנסה אותנו בדברים שאין ביכולתנו להתמודד אתם", מאמינה אסי הילר, "אדם הנמצא בתוך סיטואציה שואב מתוכה וכתוצאה ממנה כוחות להתמודד".

אנשים מחוץ לסיטואציה מתקשים להבין ולהזדהות. כתבת ה־Newsweek התרייסה כנגד אסי: "אבל אף אחד לא רוצה אתכם פה". כאשר מדובר בכתבת זרה, יכולה אסי לראות את האמירה הצפויה בהבנה מחוייכת. ניתן להבין גם כאשר המדובר בחיילים השומרים על היישוב אך לא מבינים בדיוק למה, או שמבינים מאוד למה לא... אך ההתמודדות הרגשית המפרכת ביותר היא עם חוסר הבנה, חוסר תמיכה ואף התנגדות של בני משפחה, אשר אחרי כל אירוע ביטחוני מעלים שוב ושוב אותן שאלות המהוות אכסיומות למתיישבים. ההתיישבות בעזה נראית להם מסוג האפיזודות שאמורים להיסחף אליהן בדקות מספר של שידור בטלוויזיה, אך לא לחיות אותן. מסרבים לבוא לבקר במקום שבו תמונה שכיחה של שלוות אחר־צהריים סתמי, ילדים שרים "משיח, משיח" בשבילי היישוב, והורים עוסקים בשגרת חיים רוטינית, נראית כתמונה הרחוקה ביותר ממה שהדמיון מסוגל או מרשה לעצמו להעלות. יש גם מי שמגדיר עצמו ימני, וכבר־סמכא לשפוט בענייני ארץ־ישראל, אגב שימוש במונחים שטבע השמאל. "יהודה ושומרון", הוא יסביר למתיישבי הרצועה, "זה כן. אבל עזה זה קן צרעות, צריך להיפטר ממנה".

שטחיות הבירור והידיעות בעניין ערך ההתיישבות, על פניו השונים, בארץ־ישראל בכלל ובעזה בפרט, בורות שהיא גם נחלת חלק לא קטן מהמתנחלים, היא שהביאה את המרכז למורשת יהודי עזה להפקת תערוכה וסרט מרתקים שנושאם "יהודים בעזה", ואת חגי הוברמן, לשעבר תושב הקיבוץ וכיום עיתונאי ב"הצופה", לעריכת חוברת בשם דומה. גם העובדה שהעיר עזה מוזכרת מעט מאוד באופן יחסי בתנ"ך, תרמה ליצירת התדמית של עזה כעיר פלישתית / פלשתינית. עובדתית – העיר משופעת במאורעות וסממנים יהודיים לאורך כל הדורות: ימי האבות, תקופת ההתנחלות, שמשון הגיבור, לוקחי ארון ברית ה' מעזה בימי עלי ושמואל, ימי שלמה וחזקיהו, תקופת החשמונאים, ובכלל – ימי בית שני וחורבנו, תקופת המשנה והתלמוד, ימי הביניים ועד למאה הנוכחית. בשנת תרפ"ט, חוסלה הקהילה היהודית, וחודשה במוצאי יום־הכיפורים תש"ז (1946), כאשר 11 נקודות התיישבות עלו על הקרקע בנגב. במלחמת השחרור נפלה רצועת עזה בידי המצרים, וכאשר ב־67' חזרה לידינו, התנהל מאבק בין תנועות ההתיישבות השונות על הנקודה הספציפית של נצרים. כל התנועות התעקשו להחזיק בה, לאו דווקא מתוך כוונה לאזרח, לבד מהקיבוץ הדתי, אשר בשנת 84' קיבל את המשבצת לידיו, ואכן איזרח את המקום (ראה מסגרת).

יאיר הילר מודע לבורות, להתמודדויות ולעוזות הקשורות בעזה. את הדרך לסלילת יישוב עירוני גדול בנצרים הוא מאמין שיוכלו לעשות אלו שעברו את מסלול ההתנחלות ועברו משוכות של חששות ביטחוניים, התנגדות המשפחה, מרחק ממקום עבודה וחיים בורגניים, התגברו על טראומות אמיתיות ומדומות, ועל דעת קהל רחוקה וקרובה. עם זאת, מדגישים תושבים ביישוב, שמאחר שאופיו של המקום מיועד להיות עירוני, המשמעות היא שאנשים מכל הרקעים והזרמים שהחברה היהודית־ישראלית יוצרת יתקבלו. אנשי נצרים מכנים ורואים את המקום "עיר", לא יישוב. מתוך יישוב הקרוואנים עולים תיאורים חיים של העיר העתידית. בעיני רוחם הם רואים אלפי אנשים, מרכזי קניות ומרכז מסחרי. במילון מגדירים יכולת כזו – חזון. כעת הם מצפים לאחרים שיצטרפו לממש אותו. ●

בס"ד

שמור על קשר!

יוצא לחופשה?
למילואים?
מסתובב בשטח?
רוצה להרגיש בטוח?

שמור על קשר!

שרותי מוקד - קשר בטחוני
שרותי מוקד - הודעות ומזכירה.

מזכירה אנושית (פלאמסר)
לקבלת הודעות מהטלפון שלך.
פלאפון למכירה ולהשכרה.
מכירה והשכרת ציוד קשר רב תחומי.

שרות בכל חלקי הארץ

מוקד בשומרון, מיסודה של החברה לפיתוח השומרון בע"מ

לפרטים והזמנות:
קרני שומרון, טל' 09-929444
פקס: 09-920160

תמורה 03-9344680

סימנים לאיבוד שפיות הדעת

כניסת צבא זר לירדן הוגדרה בעבר על־ידי ישראל כקווס־בלי. היום מכניסה ישראל מרצונה צבא זר לקרבת מרכזי האוכלוסיה שלה ומוסרת לו בסיסים וציוד;

* * *

הסכנה האמיתית לקיום, אומרים פרס ורבין, איננו ההסכם עם אש"ף, כי אם הנשק הגרעיני שיהיה בידי מדינות האזור. הפתרון: הממשלה מוסרת למצרים מפות המצביעות על מיקום מרבצי אורניום בסיני;

* * *

על סמך הנ"ל – וסימני שגעון אחרים – ראויה ממשלת ישראל להיות מוכרזת כטעונת אישפוז פסיכיאטרי דחוף

אליקים העצני

ממצא ראשון: *סיכון עצמי, ביודעין*

מאז קום המדינה מודעת ירדן לדרישה הישראלית, שלא להכניס צבא זר לשטחה. דרישה, עד כדי איום במלחמה. במסמך אוסלו מדובר במשטרה. אמנם משטרה "חזקה", אך עדיין – משטרה.

פרס וביילין הודיעו לתושבי בקעת הירדן היהודים על ביטול הדוקטרינה של המערך, שימיה כימי דור, כי בקעת הירדן תישאר בכל תנאי בתחום "ישראל הריבונית". עכשיו הבטיחו: "פלשתין" – שתהיה בעלת השטח – תחויב שלא להרשות לצבא זר לחצות את הירדן.

והנה: מדינת ישראל מכניסה לתוך עזה ויריחו צבא זר, את "צבא השחרור הפלשתיני"; במדי צבא, מצוידים בנשק אוטומטי, שריונית ומסוקים. גודלו, החל מאפריל 1994 (לעזה ויריחו בלבד) – 15,000. עוצמתו מיולי 1994 (לגבי כל השטח) – 50,000 (יאסר ערפאת).

ובכן:

לא משטרה – צבא!

לא לירדן – לארץ־ישראל המערבית ייכנס הצבא הזר הזה!

ולא סתם צבא, כי אם צבא־מחבלים!

ולא נכון, שכעבור 5 שנים, במצב־הקבע "לא יחצה צבא זר את הירדן" – הוא כבר חוצה!

אדם, המסכן את עצמו, ביודעין, בדרגת סיכון חיים קריטית כזו, חורג מגדר הנורמלי.

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת**.

ממצא שני: *דיסוננס קוגניטיבי*

מיד אחר אוסלו, נתנו לעם להבין שישראל תבדוק כל מועמד ל"משטרה הפלשתינית", האם אינו מהווה סיכון ביטחוני, ולא יגיס למשטרה זו אדם ללא אישורה.

היום:

- הגיוס מתנהל ללא כל התערבות ישראלית.
- בגלוי, ובאופן כמעט אוטומטי, מתגייסים בעיקר משוחררי בתי הכלא והמעצר, כלומר – מחבלים.
- המפקד המיועד של עזה, מוהנא, הודיע כי הוא מגייס גם חברי חמאס.
- מוניר מקדח, מפקד הפת"ח ("עאסיפה") בדרום הלבנון, המסרב לציית לערפאת וממשיך בטרור – הודיע כי גם הוא שולח את אנשיו למשטרה הזו, ושם הם יפעלו כפי שהם מבינים.

אמור מעתה – ישראל מקימה משטרת מחבלים.

אדם העוצם את עיניו ביודעין מול סכנת חיים, חי כמו ב"עולם אחר", לוקה בדיסוננס קוגניטיבי.

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת**.

ממצא שלישי: *דחף לאיבוד לדעת*

את הנשק האוטומטי למשטרת המחבלים תספק כנראה, על פי הצעתה, ישראל בעצמה. היא גם תעמיד לרשות משטרת המחבלים מיתקני משטרה ובסיסי צבא על מלוא ציודם, לרבות רכב, ציוד וקשר.

לירדן אוסרת ישראל להכניס צבא זר. ליש"ע היא מזמינה את צבא השחרור הפלשתיני (ואף מתכוננת לחטוש אותו). לא יאומן כי יסופר

שר המשטרה, שחל: "אפילו את הקירות נסייד".

אצל אדם פרטי יאובחן במקרה כזה דחף מאני לאיבוד לדעת.

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת.**

ממצא רביעי:

אטימת המוח והתודעה

לאחר רצח שני המטיילים בוואדי קלט התבטא פרס ברדיו: מה הפלא? זו לא עבודה בשביל צה"ל. כאשר "המשטרה הפלשתינית" תיטול אחריות יגבר הביטחון.

רבין התבטא: לפת"ח לא יהיו מגבלות של "בצלם" ובג"ץ, הוא "יעשה סדר", ידביר את החמאס.

הרמטכ"ל וסגנו, המומים מנייר אוסלו, שנעשה מאחורי גבם וסרס את צה"ל לחלוטין, באוסרו עליו את הכניסה לשטחי הכינוס והמילוט של הטרור בעזה וביריחו, התבטאו בתקשורת, ודובריהם: מעתה, הביטחון של הישראלים יהיה תלוי ומותנה בשיתוף פעולה עם "המשטרה הפלשתינית".

קרי וכתיב: היא, משטרת הפת"ח, ביחד עמנו, תחסל את החמאס. החתול של הפת"ח יצוד בשבילנו את עכברי החמאס.

שאם לא כן, אין אפשרות להגן על הישראלים.

והנה, מתברר:

* הפת"ח כלל לא אישר את נייר אוסלו (ולא "החזית העממית", ולא "החזית הדמוקרטית", ולא 10 ארגוני סירוב, בעצם – אף אחד מן הארגונים המרכיבים את אש"ף).
* פייסל חוסייני, מפקד הפת"ח בארץ־ישראל, יד ימינו של ערפאת, אמר לסטודנטים בביר־זית: "לא נטשנו את הרובה. לפת"ח יש עדיין חוליות מזוינות. הן קיימות בשטח, וכל מה שאתם שומעים זה לצרכי טקטיקה ואסטרטגיה. אם לא נקבל מדינה, נחזור למאבק המזוין, נוציא את הרובים מהארון" (מעריב 24.11.93).
* כרוזי פת"ח מופצים, ובהם קריאה להמשך הטרור. חוליית פת"ח רצחה את חיים מזרחי, הי"ד.
* ערפאת דורש את שחרורו של ראש ומייסד החמאס – אחמד יאסין.
* ערפאת אינו מוכן לחתום על כל הסכם אם לא ישוחררו גם כל רוצחי חמאס.
* לאחר חיסולו של עימאד עאקל, מפקד החמאס ברצועה, רוצחם של 11 חיילים, הפת"ח הוא הוא שהכריז על שביתה כללית.

תגובת הממשלה: זו אינה הפרת ההסכם. ערפאת מבקש להיות ראש כל העם הפלשתיני, ולכן הוא מאמץ לו גם את החמאס.

אדם שפוי יסיק מכל זה ש"המשטרה הפלשתינית" לא תפעל נגד החמאס. להיפך, הוא והחמאס – חד הם. אדם פרטי אשר יאטום את מוחו ותודעתו מול לוע־יורק־אש שכזה – טעון אישפוז.

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת.**

ממצא חמישי:

חשיפה מרצון לסכנה קיומית

שר האנרגיה, משה שחל, מוסר למצרים מערכת מפות ושלושה כרכים של סקרים גיאולוגיים, פרי מחקר של מדענים ישראלים מאז 1967, בתוך הזמור: מירבצי אורניום, הניתנים לשימוש לשם ייצור נשק אטומי.

שחל מכחיש, אך העובדות סותרות על פניו (ג'רוזלם פוסט 25.11.93): בגמל התעופה בן גוריון, עם שובו ממצרים, שאל אותו כתב "קול ישראל", חיים הכט, האם המפות שנמסרו הכילו מיקום של מרבצי אורניום. שחל חייך והשיב: "איתולי. אתה הראשון והיחיד לקבל את הסיפור הזה. נועצתי עם רבין לפני צאתי, ושנינו החלטנו למסור את המפות, משתי סיבות – המצרים ידעו שערכנו סקרים. אילו נתנו להם את המפה בלי המיקום (של האורניום) זה היה נראה מגוחך, ואחרי 16 שנות שלום, החלטנו שאין סכנה".

חשיפת עצמו מרצון לסכנה קיומית, יצר מוות – זו תסמונת פסיכוטית.

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת.**

ממצא ששי:

שנאה עצמית אובססיבית

הממשלה פרצה את כל השערים מבפנים, כלפי האויב החבלני, וגם ביטלה לחלוטין את שלטון החוק ביש"ע בכל הנוגע לערבים. מחבלים "מבוקשים" מן הפת"ח, כלומר – פושעים מן הסוג המסוכן ביותר, זוכים לחנינה ללא כל הליך חוקי.

באותה שעה, "שלטון החוק" מיושם על היהודים, קרבנותיהם של המבוקשים החנונים, בכל התוקף. משטרה, צבא ושב"כ קיבלו הוראות לדכא את המתנחלים, לבלוש אחריהם, להביאם לשיפוט מהיר ולתבוע עונשי מכסימום.

שנאה עצמית אובססיבית אף היא סימן מדאיג של אישיות מופרעת.

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת.**

ממצא שביעי:

הפעלה קיצונית של מנגנוני הכחשה

מוריס אדרי, הי"ד, יהודי בן 65, נרצח בסכין בנתניה. כל העקבות הוליכו אל פועל ערבי וסייענים ערבים. אך המשטרה וכלי התקשורת מיהרו להגדיר את הרצח כ"פלילי", כדי שלא להודות כי נתחדש הטרור הרצחני גם בתוככי "ישראל הריבונית", כמאמר רבין.

אצל היחיד – הפעלה קיצונית של מנגנון הכחשה מול מציאות קשה היא סימפטום של מופרעות.

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת.**

←

שחל: נועצתי עם רבין ושנינו החלטנו למסור את המפות למצרים

ממצא שמיני:

התמוטטות מנגנוני ההשרדות

בחירות בביר־זית, אניית־הדגל של הלאומנות הפלשתינית, המצפן החושף בדייקנות לאן פני הציבור הערבי ביש"ע מועדות.

הבחירות הנחילו ניצחון מוחץ לקואליציה של חמאס וחזיתות הסירוב, מחקו את הפת"ח מעל פני המפה.

ביולי 1994 אמורות להתקיים בחירות בין ערביי יש"ע. עד "השלום" שלט הפת"ח של ערפאת שלטון מלא בביר־זית. "השלום" העביר את השלטון באוניברסיטה לשייך יאסין, לג'יבריל, לג'ורג' חבש.

חודשים אחדים – ותמונת ביר־זית תחזור על עצמה בכל יש"ע, בהליך דמוקרטי לכהדרין. יאסין וג'יבריל יפקדו על "המשטרה הפלשתינית" ועל "צבא השחרור", ישלטו בשכם, בחברון ובפרברי ירושלים, ואחר־כך גם בירושלים.

והממשלה ממשיכה ב"תהליך" מבלי להניד עפעף.

יחיד, שכל מנגנוני האתראה, ההגנה וההישרדות התמוטטו במוחו ובנפשו, מוברז מסוכן לעצמו ולזולתו.

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת.**

ממצא תשיעי:

הצלת האויב מכליון

ממשלת ישראל הכירה באש"ף, הרימה את ערפאת מאשפתות, הצילה מכליון גמור ארגון, שלא היה מסוגל לשלם את חשבונות החשמל והטלפון בווילות שלו בתונים, אשר חדל לקיים ולפרנס את נאמניו ומנגנוניו ביש"ע – עקב פשיטת רגל, ארגון שהיה מבודד לחלוטין בעולם הערבי, ובירידה תלולה בכל העולם.

ממשלת ישראל מקבצת בשביל הארגון הזה מיליארדי דולרים, כדי שתהיה לו היכולת ליצור בסיס כלכלי איתן ביש"ע למיליוני פליטים חוזרים, אשר ייצרכו 30% ממימי מדינת ישראל (היורדים על השומרון ומהווים את "אקוויפר ההר"), ויסתמו כל אופציה יהודית בלב ארץ התנ"ך לעולמים.

בתמורה – ערפאת ואש"ף מפצירים בכל מדינות ערב שלא להפסיק את החרם הערבי על ישראל, ואף הצליחו בכך. החרם נמשך, ואף הוחמר.

וממשלת ישראל ממשיכה להניק את הנחש מדדיה. הוא מכיש, והיא מיניקה.

אצל כל אדם תופעה כזו תיחשב פסיכוטית.

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת.**

ממצא עשירי:

התפוררות האישיות

ישראל מקיימת בדרום הלבנון נס גלוי, המציל לילה לילה נפשות מישראל ביישובי גבול הצפון. שם הנס: צד"ל. כמה אלפי לבנונים – שיעים, נוצרים ודרוזים, המשרתים ביחד במדים ישראליים ובנשק ישראלי. רק בשנה האחרונה נהרגו מהם מידי החיזבללה 250 חייל.

והנה, ראש ממשלת ישראל מנתץ במו ידיו את הנס הזה, בהתקפה חסרת רסן של הרס עצמי:

* כורת הסכם עם הסורים, לפיו מותר לחיזבללה לירות קטיושות על צד"ל, ועל רבע מיליון הערבים הלבנונים החיים בחסותנו באיזור הביטחון, ובלבד שלא תיפולנה קטיושות על שטח ישראל.

* מכריז בארה"ב, כי תמורת פירוק החיזבללה, ישראל תיסוג מדרום הלבנון (ותפקיר את תושביו ואת צד"ל לחסדי הסורים וארגוני הטרור למיניהם).

התוצאה: צד"ל מתפורר. מוצב מרכזי נכבש ו־12 מחייליו נשבו, כנראה מרצון; גל עריקות.

חוסר שליטה ואובדן חושים במימדים כאלה הם סימנים מדאיגים של התפוררות האישיות.

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת.**

ממצא אחד עשר:

מופרעות סאדו־מזוכיסטית

דור שלם נשען השלטון הישראלי על "סייענים" ומשת"פים ערבים. מספרם – אלפים. ביחד עם בני משפחותיהם – עשרות אלפים, ואולי למעלה מ־100 אלף.

אש"ף הודיע, שעם כניסתו ליריחו ולעזה יקים "בתי דין עממיים" לשפוט את "הבוגדים". צפוי להם מות־עינויים. ועדת החקירה בעניין סברה ושתילה דנה ברותחין ממשלה, שלא צפתה מראש שהנוצרים יטבחו את אויביהם. כאן, הממשלה ריאה לנגד עיניה כיצד מכינים גרדומים למסייעיה ולידידיה, וכל שהיא עושה – דורשת בטאבה מאת הרוצחים ש"יבטיחו" לשמור על הסייענים. הנמר ישמור על הגדי.

כלומר, ממשלת ישראל מפקירה את הנאמנים לה בדם קר, באכזריות, בקהות חושים מוסרית, בטמטום. כי מי יעזור לנו, מי יתן לנו יד בעתיד, אם כך אנו נוהגים במי שהסתייענו בו? הלא כמצורעים נהיה, כמי שמגעו מוות. עם שעבר שואה, הנוטע שדרות לחסידי אומות העולם אשר הצילו יהודים

יחידים נרדפים – מסגיר למוות ערבים נרדפים, מידידיו.

אצל יחיד העושה זאת יאבחנו מופרעות סדיסטית או סאדו־מזוכיסטית (שכן ההוצאות להורג של סייעני היהודים באות בראש וראשונה כדי להשפיל את מדינת היהודים, שאינה מסוגלת להגן על סוכניה).

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת.**

ממצא שנים עשר:

התכחשות לזהות העצמית

מצאנו במדבר יהודה את שרידי עברנו, שרידים מרטיטים, מזעזעים, הפורטים על הנימים העמוקים ביותר בנפש היהודית: פיסות קלף עם כתובות בעברית, של פליטי יריחו היהודים מימי המרד הגדול ומרד בר־כוכבא, כסף יהודי, סנדלים, מסרקים, תכשיטים של נשים יהודיות שנחנקו בעשן הרומאים, טליתות של יהודים שמתו במערות על קידוש השם.

"קול ישראל" מדבר על "ממצאים בשטחים אשר עתידים להימסר לידי הפלשתינים", ואלה ביחד עם משת"פיהם היהודים – תובעים את האוצרות היהודיים הללו – לעצמם!

מדוע? כי העתיקות נמצאו ...פלשתין.

מדוע? מפני שכל ילד ערבי לומד בבית הספר, שהפלשתינים הם צאצאי כל העמים שהיו כאן, לרבות היהודים, ואילו היהודים דהיום אינם אלא אספסוף מצאצאי הכוזרים, דת ולא עם.

ומה עונה על כך, מטעם ממשלת ישראל, אמיר דרורי, לשעבר אלוף בצבא ההגנה לישראל, והיום ראש אגף העתיקות? גורל העתיקות הללו כגורל כל מה שחשפנו וגילינו מאז 1967. הם יידונו במשא ומתן עם הפלשתינים.

כלומר, אכן, הם – הזרים – הינם "הבעלי בתים" על אוצרות העבר היהודי בארץ־ישראל.

התכחשות לזהות העצמית, מחיקת ה"אני" בתודעתו של הפרט, היא שלב מתקדם של ירידה מן הפסים.

ממשלה הנוהגת כך היא **ממשלה מטורפת.**

רישום: משה שפירא

הממשלה פרצה את כל השערים כלפי האויב החבלני, וביטלה את שלטון החוק ביש"ע. מחבלים "מבוקשים" מן הפת"ח, פושעים מן הסוג המסוכן ביותר, זוכים לחנינה ללא כל הליך חוקי. באותה שעה, "שלטון החוק" מיושם בכל תוקף על היהודים, קרבנותיהם של "החנונים". משטרה, צבא, שב"כ ותביעה, קיבלו הוראות לדכא את המתנחלים, לבלוש אחריהם, להביאם לשיפוט מהיר ולתבוע להם עונשי מכסימום.

שנאה עצמית אובססיבית היא סימן מדאיג של מימסד מופרע

* * *

על סמך כל הממצאים הללו ראויה ממשלת ישראל להיות מוכרזת כטעונת אישפוז פסיכיאטרי דחוף, כדי להציל מידיה את עם ישראל, וכדי להצילה מידי עצמה.

עם ישראל יוכל להציל את עצמו, את ארצו ועתידו, את תרבותו וזהותו, את חייו כעם וחיי כל פרט מתוכו – אך ורק אם יסמן מיד את גבול הציות לממשלה שיצאה מדעתה ואינה אחראית עוד למעשיה. ●

אך על פי כן ולמרות הכל

שנית לא יהיה קרע בין יהודה לישראל

אפשרות ההיפרדות בין ההתיישבות ביש"ע לבין מדינת ישראל, שלא מעטים בהתיישבות תומכים בה, עלולה להביא לסופה של ההתיישבות ולתבוסת גישתנו החברתית-מדינית. הפעילות הביטחונית העצמאית שהוחל בה, יוצרת תודעה רגשית ותפיסתית – בעינינו ובעיני יריבינו – כי אנו ישות נפרדת. בכך אנו משחקים לידי השמאל. הפרידה בין יהודה לישראל תהיה כפרידה בין הגוף לנפש. גם אם יוכפל אצלנו מספר התושבים, הגוף לא יוכל להתקיים

אריה חסקין

מאמר זה ברצוני להזהיר מפני תסריט אשר עלול להתרחש כתוצאה מן ההסכם עם אש"ף: פירוד מדיני בין ההתיישבות ביש"ע לבין מדינת ישראל. אפשרות זו, אשר רבים ביישובים תומכים בה ואף מציעים אותה, עלולה להמיט אסון על יישובינו בפרט, ועל גישתנו החברתית-מדינית בכלל, מהר יותר מאשר ההסכם עצמו.

להערכתי, המצב הגרוע ביותר שעלול להיגרם להתיישבות ביש"ע הוא הפקרתה בתוככי הישות הערבית העוינת, ולאו דווקא פינוי יישובים. קשה לראות את ממשלת רבין מתמודדת עם המחוות הטרגיים והדרמטיים שעלול ליצור פינוי התיישבות נחושה המונה כ־150 אלף נפש, והנתמכת על־ידי אופוזיציה רחבה. קל לראות, לעומת זאת, כי הממשלה, שהחליטה לוותר על חלקי ארץ ורואה ביישובינו מכשול להחלטתה, תעדיף לראותנו מותשים בבעיות כלכלה וביטחון, ורק אז, לכשנותש, יתחיל, לאט ובהדרגה, תהליך הפינוי. להלן אפרט את שלבי ההידרדרות.

הכותב, תושב תקוע, איש חינוך, לומד לתואר שני במכון ליהדות זמננו באוניברסיטה העברית.

עד הפקרה ופירוד

תהליך ההפקרה של ההתיישבות, שהפועל היוצא שלו הוא הנסיון להפרידנו מהמדינה, הוא תהליך שאנו עלולים להיקלע אליו כתוצאה מהידרדרות, ולא על פי רצון הרוב ביישובינו. זו עלולה להיות כניסה למעגל קסמים. ממשלת רבין, כפי שמנתח פרופ' אהוד שפרינצק בנקודה 169, דוחפת את המגמה הזו, בעיקר בכך שאינה מגישה את ההסכם לאישור העם. היא עושה מחטפים, וכתוצאה מהם היא מאבדת את הלגיטימציה בעיני רבים מן הציבור, ודוחפת את הקיצוניים שבין מתנגדיה לשיטות מאבק שהן מחוץ למערכת הנורמטיבית (= מאבקים החורגים מן הלגיטימיות של הרוב המוחלט של הציבור).

שנית, אם אזרחי המדינה שנותרו חשופים בעקבות ההסכם, ירגישו שהם מופקרים מבחינה ביטחונית, ושנמנעים מהם זכויות ושירותים בסיסיים המגיעים לאזרח (ע"ע ייבוש); וככל שהמדינה תאבד שליטה כוללת על הקרקעות שעליהן יושבים אזרחיה, ועל הכבישים שעליהם הם נוסעים, כך יחושו אזרחים אלו ביתר עוצמה את היותם מחוץ למערכת של המדינה.

ככל שנרגיש שהמערכת של המדינה דוחקת אותנו מקרבה, כך תגדל הנטייה שלנו להתארגן לפעילות עצמאית

רבים מבין אנשי השפלה אינם מבינים מדוע עליהם לעזוב את הפאבים, הדיסקוטקים וחופי הים, כדי לשרת במילואים על-מנת לשמור על יהודים "מטורפי משיח". אם אנו נהיה נפרדים מהמדינה, ודוב הציבור יראה בנו אלמנט בלתי לגיטימי, או-אז יהיה שלטונו של השמאל מוחלט. הם ישמחו אם נסיר מהם כל אחריות לגורלנו ונאפשר להם להמשיך לשבת, חסרי דאגה וחסרי אחריות, בבארים ובפאבים שלהם

תפילות שחרית במחסומים מחזקות את הדימוי שזו מלחמתם של הדתיים, לא כל הדתיים, כי אם של "מטורפי המשיח"

("השומר" וכיו"ב), כדי למלא את החללים שנוצרו. תגובה זו, גם כשתהיה הכרחית, עלולה ליצור שתי בעיות עיקריות, וחשוב לראות כיצד מונעים אותן. הבעיה הראשונה היא תגובת הממשלה. זו עלולה להאיץ את תהליך ההפקרה, ולא לעצרנו. לדוגמה: בעקבות החרמות נשק אצל מתיישבים [illegible] חברון, נפוצו שמועות כי ממשלת רבין מדללת את ההתיישבות מנשק. התוצאה האפשרית: קריאות להקמת מיליציה עצמאית, שתיקח את החוק לידיים. ברור שמכך חוששים המערכת המשפטית וצה"ל, ודווקא קריאות אלו עלולות להביא לידי איסוף נשקים ביישובים, וחוזר חלילה.

התפתחות ההפקרה מצד השלטון עלולה להיות מואצת על־ידי חוגי שמאל, שעצם ישיבתנו כאן מטרידה את מנוחתם. רבים מבין אנשי השפלה אינם מבינים מדוע עליהם לעזוב את הפאבים, הדיסקוטקים וחופי הים, כדי לשרת במילואים על־מנת לשמור על יהודים "מטורפי משיח".

אם אנו נהיה נפרדים מהמדינה, ורוב הציבור יראה בנו אלמנט בלתי לגיטימי, או־אז יהיה שלטונו של השמאל מוחלט. הם יעוטו על כל מהלך שלנו שפירושו היפרדות כעל מוצאי שלל רב. הם ישמחו אם נסיר מהם כל אחריות לגורלנו ונאפשר להם להמשיך לשבת, חסרי דאגה וחסרי אחריות, בבארים ובפאבים שלהם.

הבעיה השנייה היא, שפעילות ביטחונית עצמאית יוצרת תודעה רגשית ותפיסתית בקרבנו, כמו גם בעיני יריבינו בעם, כי אנו ישות נפרדת, וזהו בסיס נוח לכך שרבים מאתנו יקומו וישחקו לידי השמאל, וינסו אכן להקים ישות [illegible].

הרקע: הקרע בין דתיים לחילוניים

לכאורה, ישות עצמאית זו לא תוכל לקום ולהתקיים בשל סיבה פשוטה: רוב מוחלט של הציבור שלנו אינו מעלה על הדעת חיים בישות ריבונית נפרדת. רובנו לא רואים לכך כל הצדקה ערכית ורעיונית, ובכך הציבור הרחב הגר ביש"ע אינו שונה בכלום משאר אזרחי ישראל. לכולנו קשרי משפחה, עבודה, מקצוע וקשרים אחרים עם חלקי הארץ האחרים. יש לזכור שמבחינה ערכית, ראשוני ההתיישבות ו"הגרעין הקשה" שלה, הגיעו לכאן בדחף של רעיון שמדינת ישראל תרחיב, באמצעות ההתיישבות, את שליטתה המעשית באזורים אלו.

גם אם בכורח הנסיבות ובדחף הקיצוניים שבינינו תקום איזושהי ישות נפרדת, הקשיים הביטחוניים האדירים של מלחמה בלתי פוסקת מול האוכלוסיה הערבית העוינת שבתוכה נחיה, והחרם הכלכלי, יחייבו את האנשים שיישארו לחיות ביש"ע להיכנס למאבקי הישרדות קשים, וקשה לשער מניין יקחו את תעצומות הנפש להישאר ביש"ע, כאשר קיימת האלטרנטיבה של מדינה יהודית, מדינת ישראל.

מכאן הכרחי להניח, שהנהגה אשר תיזום הקמת ישות עצמאית, תנסה להשאיר במסגרתה את מירב התושבים, ואף תנסה למשוך תושבים נוספים על־ידי כך שתעניק לישות היהודית העצמאית הצדקה אידאית־ערכית לקיומה הנפרד, כך שעבור ציבור גדול היא תהווה אלטרנטיבה למדינת ישראל.

ואכן, כבר היום, לצד הנימה המעשית הנשמעת בקרב העושים נפשות לרעיון הפירוד, הנימה העיקרית הנשמעת היא ערכית־רעיונית. בעלי הרעיון טוענים כי מדינת ישראל בגדה בייעודה כמדינה יהודית, והופכת, עם יישום ההסכם, למדינה מזרח־תיכונית, או מערבית רגילה, ללא כל ייחוד יהודי. הם טוענים, על כן, כי היישות היהודית, שאחד הארגונים מציע לקרוא לה "מדינת יהודה", היא־היא המדינה היהודית ה"אמיתית". במלים אחרות, מדינה על פי עקרונות ההלכה.

רק גישה רעיונית שכזו יכולה להעניק ליישות היהודית הנפרדת פוטנציאל הישרדות, שהרי הוא "מתלבש" על הפער החברתי העמוק ביותר הקיים בין שתי אליטות חברתיות־תרבותיות בחברה הישראלית. את האליטה האחת הייתי מכנה ה"תל־אביבית" המערבית, חסידת הגישה האינדיווידואליסטית; והשנייה היא, כמובן, האליטה הדתית, המפוצלת אמנם למחנה הדתי־לאומי ולחוגים החרדיים השונים (בשנים האחרונות חלה התקרבות מה בין שני חלקי אליטה זו, בין השאר בשל מעורבות גוברת והולכת של החוגים החרדים בנעשה במדינה, ובמיוחד במאבק משותף נגד ההסכם, ובולטת כאן לעין מעורבותם של אנשי חב"ד).

העוצמה של המאבק הפוליטי בין המחנה הלאומי־הימני לבין מחנה השמאל, סותף את האליטות החברתיות שהזכרתי לעיל לנקוט עמדות ברורות יותר ויותר בנושא הפוליטי, כאשר האליטה ה"תל־אביבית" מזוהה יותר ויותר עם השמאל, והאליטה הדתית עם המחנה הלאומי (גם הציבור של ש"ס, לדעתי, לא יוצא מכלל זה באופן שורשי, אלא רק מטעמים אופרטוניסטיים של העומדים בראשו נדמה לרבים שהמצב שונה). כך הולכת ונוצרת חפיפה בין השסע התרבותי־חברתי: דתיים – חילוניים; והשסע הפוליטי: שמאל – ימין. ודי אם נתבונן בעובדה המדוברת כל כך, שציבור מפגינינו בנושא ארץ־ישראל מורכב, ברובו המוחלט, מחבשי הכיפות. כמובן, ככל שחפיפה זו בין שני השסעים הופכת שלמה יותר, כן מחריף הקרע, והופך כולל בשל ריבוי נושאי המחלוקת.

יתר על כן, בתנאי המאבק הנוכחי, המחלוקת הזו מפסיקה להיות תיאורטית, ומתחילה להיות חריפה ודחופה, שהרי היא ←

האליטה ה"תל־אביבית" מזוהה יותר ויותר עם השמאל, והאליטה הדתית עם המחנה הלאומי (גם הציבור של ש"ס, לדעתי, לא יוצא מכלל זה באופן שורשי, אלא רק מטעמים אופרטוניסטיים של העומדים בראשו נדמה לרבים שהמצב שונה). כך הולכת ונוצרת חפיפה בין השסע התרבותי־חברתי: דתיים – חילוניים, והשסע הפוליטי: שמאל – ימין

משפיעה על מציאות חיינו המיידית. למעשה, רוב העם נמצא בתוך בין שני האליטות. אולי ניתן לומר שכרבע מן הציבור המאופיין כחילוני באופן מובהק, נוטה לעמוד מאחורי האליטה ה"תל־אביבית", ואילו כרבע מהציבור המאופיין כדתי, נוטה לעמוד מאחורי האליטה הדתית. רבים אחרים, המחזיקים ביסודות מסורתיים בתרבותם מצויים באמצע. את המאבק החריף לא ניתן למנוע, אבל אם הוא יישאר בתוך אותה מערכת נורמטיבית, כאשר שני הצדדים נשארים לגיטימיים בעיני רוב העם, בתוך אותה מדינה ובתוך אותה חברה, המאבק הזה לא יפלג את העם. אולם, אם אנו (בהתיישבות), המהווים היום את הקבוצה המובילה והפעילה במחנה הלאומי, ננקוט עמדה של פירוד, הפירוד יהיה פיסי בין שתי ישויות מנותקות. פילוג שכזה ייכפה על העם כולו: על החלק שחי בישות האחת, ישראל, והחלק החי בישות השנייה, יש"ע, שאליו משתייך הציבור שיש לו פוטנציאל לגור בישות המנותקת, זהו הציבור הדתי.

חורבן יהודה ושקיעת ישראל

אם התסריט הנורא הזה אכן יתרחש, תתרחש הפרידה בין ישראל ליהודה, כפרידה בין גוף לנפש, בדומה לאותו פירוד שהתרחש בין יהודה וישראל בדברי ימי עמנו. התוצאה, לדעתי: יהודה תהיה ישות ללא גוף, דהיינו ללא יכולת פיסית להתקיים לאורך זמן, גם אם יוכפל מספר התושבים בה בעקבות הכרזתה כישות דתית. הרי ברור, כי שום ישות לא תעמוד לבדה מול אוכלוסיה עוינת כה גדולה, ובוודאי לא מול התערבות של מדינה ערבית זרה, העלולה לקרות אם צה"ל יעזוב את השטח.

ואינני מזכיר כאן את חוסר האפשרות לעמוד בבידוד כלכלי בעולם מודרני, כאשר בישראל גופא תתגבר המגמה החומרנית־אלילית, המצויה עתה במרכז התל־אביבי. שהרי הגרעין החזק של האליטה הדתית־לאומית, שתחיה כישות נפרדת ביהודה, תיעלם מהמאבק הרוחני של הזירה הישראלית. המדינה שתיווצר תהיה לבנטינית־מערבית, חסרת זהות, וללא הרוח היהודית היא תתמוסס עם הזמן במרחב העולמי.

יתכן שחלק מהקוראים מגחכים מעצם העלאת האפשרות שתסריט כזה יתממש. יתכן, והלוואי שהצדק עמם. אולם עובדה היא כי קיימים אנשים מתוכנו המתארגנים למען הרעיון ועושים לו נפשות במקומותינו. ומצד שני, עובדה היא כי המצב שהממשלה הביאה אותנו אליו עלול לתת בידם הזדמנות לצבור כוח, כפי שניסיתי להראות במאמר זה.

השאלה היא מה עלינו לעשות על־מנת שלא נישא במחיר הכבד של הידרדרות שכזו. לדעתי, במאבקנו עלינו להיות מונחים בהנחה הבסיסית שהננו חלק בלתי נפרד מהמדינה. נימוק טסוג זה מעלה את חובת המדינה להעניק לאזרחיה באשר הם ביטחון ושירותים מינימליים ליישוביהם. קו ההסברה שלנו צריך להדגיש את הסכנות העומדות בפני העם כולו בעקבות ההסכם, ופחות את פגיעתו בנו, המתיישבים. במאבק המעשי והפיסי עלינו להיות עם היד על הדופק הלאומי, ולדאוג לתמונה רחבה בפעולות המחאה שלנו.

במצב שנוצר בעקבות ההסכם קשה להצביע על דרך בטוחה שת להצלחתנו. יתכן שאכן נופקר במידה כזו, שנהיה מחויבים לפתח מערכות עצמאיות, ביטחוניות וכלכליות, על־מנת להתקיים בשנים הקשות, מחכים להזדמנות הנכונה להפיל את הממשלה בדרכים לגיטימיות.

חובה יהיה לעמוד על המשמר, שהקמת המערכות תישא אופי זמני, ושיוקמו רק אותן מערכות עצמאיות שיש בהן הכרח. חובה לשמור שתהליך זה לא ייסחף לניסיונות מגלומניים, שיגרמו לפירוד ערכי ומדיני בין יהודה וישראל. עלינו לשמור מכל משמר שחורבן יהודה וישראל לא יחזור שנית. ●

צפירה לרכב

לעת סכנה

פתרון שבאמת נשקול

הסירנה הקטנה בעולם

גובה: 5.1 ס"מ
רוחב: 14 ס"מ
עומק: 5.8 ס"מ

אפשרות לקבלה לשימוש של 7 ימי נסיון

- הספק של 100 ואט
- חיבור למכשיר אלחוט
- 4 סוגי סירנות
- דיבור בעזרת מיקרופון ידני
- תאורה פנימית-נוח להפעלה בלילה

שמרד

שמרד אלקטרוניקה [1977] בע"מ
רמקולים ומערכות תקשורת

רח זבוטינסקי 21 רמת גן 52511 [מול עלית]
טל: 03-7514143 פקס: 03-7515118

בחירות? לא עכשיו!

ישראל מידד

התסיסה ההולכת וגוברת – או אפילו הקיימת כמות שהיא – מסביב לדרישה לערוך בחירות, על־מנת להעמיד מנהיגות נבחרת ומוסכמת על תושבי יש"ע, היא מובנת, "כי עת צרה היא ליעקב". היא מובנת, כי עבר זמן רב מאז שנערכו בחירות להנהגה (אם אינני טועה, הוועידה האחרונה של מועצת יש"ע, הטוענת לבכורה על ההנהגה, התקיימה לפני למעלה מ־6 שנים, היינו לפני שהחלה האינתיפאדה), והאנשים הממלאים זה עשור ויותר תפקידים הנהגתיים, נראים כאילו מתחלפים בתפקידים, כבמשחק כיסאות מוסיקליים, בין מזכירות למועצה. הקריאה לבחירות מובנת גם על רקע אי־היכולת של אנשים מוכשרים להתברג ולהשתלב במסגרת פעילות ממוסדת.

מן ההיבט השני, ניתן לומר שאין זמן לנהל מערכת בחירות הוגנת, ובוודאי שאין כסף לדבר כזה. בחירות עלולות לפלג במקום לאחד. מתעוררות שאלות נוספות: מי יצביע? כל תושב? תושב היושב מעל שנה או חמש שנים? או רק זה המשלם מסים? מי יכין את הנוהל? מי יפצה מועמדים על זמנם היקר ועל ההוצאות הכרוכות במערכת בחירות? אלה רק חלק מן השאלות שאין עליהן, וספק אם תהיינה תשובות מספקות.

אבל הצורך אכן קיים, ויש לשפר את תיפקודם של המוסדות הקיימים. כפתרון ביניים, יש לחוק את מעמדה של מליאת מועצת יש"ע, ולקבוע שהמליאה תכונס, במיוחד בזמנים קשים אלה, באופן סדיר פעם בחודש. חברי המליאה, נציגי היישובים, נבחרו (אמנם גם הם נבחרו "לפני המבול") כחוק על־ידי האסיפות הכלליות של היישובים ולכן הם מהווים גוף מייצג, לא פחות מהנהלת המועצה. זוהי תקופה של חירום, ויש לדרוש מחברי המליאה להתייצב פעם בחודש, לשמוע דוחות קצרים ולחוות את דעתם. זאת גם תקופה שבה האירועים מתנהלים בקצב מהיר ואף גובר, כשמהלך ממשלתי אחד רודף את משנהו, דבר המצריך תגובה מהירה מטעמנו. חבר המליאה חייב לקחת על עצמו אחריות ולהתפנות לילה בחודש, על־מנת להבטיח שהחלטות ההנהלה תעמודנה במבחן של ביקורת מיידית של אלה שלמענם קיימת ההנהגה הזאת.

אך בנוסף לכל מה שנאמר, חייבת הנהלת מועצת יש"ע (ובל נשכח שמזכ"ל המועצה גם מנהיג את "ישראל אחת" וגופים אחרים, כך שיש כאן "הנהגה" במלוא מובן המלה), כמו גם צוות העובדים הבכירים שלה, להתייצב פעם בחודש מול חברי המליאה ולדווח להם על מעשיהם בצורה בלתי אמצעית (ולא דרך פרסומה של "אגרת", שבגלל דרכי הפצה לא מסודרות בקושי מגיעה לתיבות הדואר), וכך לזכות באמון הציבור. הכינוס יתנהל כרב־שיח, כשהמשתתפים מציגים את עמדותיהם וחשופים לשאלות ולביקורת. הדבר גם יאפשר ביצוע ישיר ויעיל של החלטות ההנהגה. מליאת המועצה תהפוך בכך לגוף "יצוגי רציני", שאף מנהיג לא יוכל להתעלם ממנו.

הזיקה שבין המועצה להנהגה הכרחית, שכן המועצה מהווה ציונר לפניותיו ולעצותיו של ציבור המתיישבים להנהגה. לכן, אין מנוס אלא למסד את האחריות הישירה של המועצה כלפי הציבור, ושל המועצה כלפי ההנהלה, ולהיפך. עריכת בחירות לא תתרום לפתרון נאות של הבעיה.

רוברטו מיכלס, סוציולוג גרמני־איטלקי שפעל בין השנים 1876-1936, טען שבכל גוף מאורגן פועלים חוקים חברתיים המובילים לצמצום הדמוקרטיה, שכן "הארגון נהפך מאמצעי לתכלית". ההנהגה, המאריכה ימים, שואפת להתמיד בשלטון, ואילו השותפים בארגון מגלים, במשך הזמן, יחס של דבקות ונאמנות להנהגה. על כן, התגובה לאפשר נתינת אמון בהנהגה היא טבעית ובלתי נמנעת. על ההנהגה שלנו להכיר בכך, ללא שום קשר לשאלה אם הטענות העניניות השונות הן צודקות או לאו.

הפתרון המוצע כאן – של כינוס תדיר של מליאת מועצת יש"ע – מאפשר המשך העבודה דווקא בתקופה זו, ויחד עם זה, מאפשר מגע יותר מוצק וקבוע בין ההנהגה והציבור, על־מנת שהפיקוח והבקרה יהיו אמינים בעיניו. ●

שתי הוועדות הנבחרות הראשונות של יש"ע נערכו בהפרש שנים סביר אחת מרעותה (בתמונה: משתתפי הוועידה השנייה, שהתקיימה בכפר דרום). מדוע מתמהמהות הבחירות לוועידה השלישית?

הבחירות לוועידה האחרונה של מועצת יש"ע התקיימו לפני למעלה מ־6 שנים, ונראה שבשנים האחרונות נחסמה היכולת של כוחות חדשים להשתלב בהנהגה. אף שהאירועים מתנהלים בקצב מהיר, אין ביטחון שתחת לחץ זמן ניתן לנהל מערכת בחירות יעילה והוגנת, ולהעמיד לבחירה את הכוחות החדשים, שכולם ממתינים להם

הכותב הוא נציג היישוב שילה במליאת מועצת יש"ע.

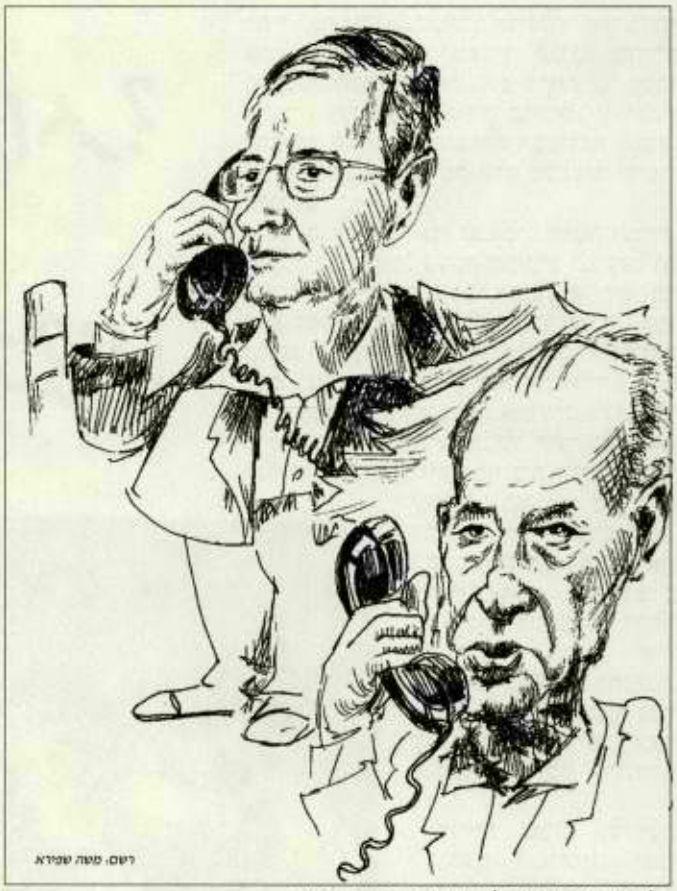

לקחנו אותך כדי להרגיע את פרשת דרעי ולא כדי שתפתח לנו חזית נוספת עם המתנחלים

קדוש, קדוש, קדוש

לאחר שבוע שבו פיזר יצחק רבין מסך עשן שה־13 בדצמבר אינו קדוש, חזר בו והחליט שלא רק שהתאריך הוא קדוש, אלא שהוא קדוש, קדוש, קדוש. הסיבה לשינוי בעמדתו של ראש הממשלה קשורה, ככל הנראה, לירידה בתמיכת הציבור בהסכם. מסקנתו, לפני שהציבור יתקומם, יש להחיש ולא להאט את הקצב. בעבודה מכנים זאת מנהיגות ההולכת לפני העם, אך הכינוי היותר מתאים הוא פטרנליזם; התייחסות לציבור כאל קטין בלתי שפוי ובלתי אחראי. כל עוד נהנה הסכם (חוסר) העקרונות מתמיכה ציבורית, התגנדרה העבודה בתמיכה הזאת. אולם, ברגע שהתמיכה הצטמקה, חזרנו ליחס המתנשא ולשיטות המחטף. אפשר אפילו לקבוע תאריך לחזרת הסגנון הישן – השלישי בנובמבר, יום הבחירות המוניציפליות. תגובת בכיר בעבודה לתוצאות, כפי שהובאה ב"מעריב" מיום ה־7.11.93: "אם אחרי כל המאמצים לפתוח ערוץ לשלום עם כל מדינות ערב, הציבור עדיין נותן סנוקרת למפלגה האחראית לכך, סימן שהציבור לא מבין מה בעצם מכינים לו... וכדי שיבין, יוגבר מעתה קצב התהליך. כן יוגברו המאמצים להציג במהירות האפשרית שלום עם כל מי שרק אפשר". תרצו או לא תרצו, זה מה שתקבלו.

למנוטים את ה"תהליך" קשה לעצור. סן־זיסט, מקיצוני היעקובינים במפכה הצרפתית, הצדיק את חוקי ונטוז (שנתנו תאוצה לגיליוטינות ברחבי צרפת) בטענה ש"מהפכות לחצאין אינן אלא כורות קבר". פה טמונה הא־סימטריה הברורה שבין ממשלת לישראל לאש"ף. על פי תורת השלבים, אש"ף איננו מאבד את יוקרתו אם יחליט על התנתקות מהתהליך, משום שהוא תמיד הציג את הסכמתו לתהליך כצעד טקטי בלבד, על־מנת להשתלט על מאחזים המאפשרים התקדמות ליעד הסופי. ממשלת ישראל, לעומת זאת, הציגה את המהלך כקונספציה; הרבה אנשים חושבים ישימו את עצמם ללעג ולקלס ברגע שיודו, כפי שהניח פנחס ולרשטיין בשידור רדיו, שהמלך הוא עירום.

כבר עתה ברור שההסכם הוא בגדר פשיטת רגל, אבל ממשלת ישראל, שרגילה להזרים אינפוזיות למפעלים כושלים שפשטו את הרגל, חושבת שגם כאן יועיל טיפול דומה. אלא שהיא אינה מביאה בחשבון שלמפעלים אפשר להזרים הון, ול"תהליך" אפשר להזרים רק הונאה. אפשר לטעון, למשל, שאספקת הדיסקית של זכריה באומל, לאחר 11 שנה, היא צעד בונה אמון, כשם שחוטפים של המאפיה המספקים אצבע או אוזן של החטוף גם כן מדברים על צעד בונה אמון. בעיית פשיטת הרגל של הממשלה מסתבכת בגלל העדר כונס נכסים למדיניותה, שאליו ניתן יהיה לפנות כאשר תגיע ההתמוטטות. גם אם היו בעבודה אנשים שהתנגדו למהלך, כולם הצביעו כמו בובות בעד ההסכם. המפלגה השמרנית בבריטניה היתה יכולה להדיח את צ'מברלין בשקט, כי בשורותיה נמצא אדם כמו צ'רציל שהתריע בצורה בהירה ועקבית נגד סכנות התהליך. לכן ממשלת ישראל תוסיף לדהור לכיוון התהום. שמעון פרס, באחת מהברקותיו, טען שתהום לא עוברים בהליכה אלא בקפיצה. התהום פעורה וממשלת ישראל איננה מסוגלת לקבוע שיא אולימפי בקפיצה לרוחק.

בחזרה לעונת הציד

פתיחת עונת הציד (סזון בצרפתית) הוכרזה בפאתי אל־בירה, כאשר מרצחים ערביים צדו את שלווה אוזנה ויצחק ויינשטוק הי"ד. בעבר, למען המטרה הקדושה, הסגירו אנשי ההגנה יהודים בידי הבריטים. היום, באמצעות החדרת 15,000 נשקים לערביי יש"ע ואספקת שירותי מסוקים למובילים, הממשלה תאפשר לרוצחים דרכי מילוט בלי שהללו יתקלו במחסומים.

שוב התכנסנו בבית הקברות של כפר עציון על־מנת לקבור קרבן של הטרור, ושני המספידים העיקריים שיקפו היטב את המצוקה אליה נקלעו הציבור ביש"ע ותומכיו. ראש מועצת גוש עציון, שילה גל, נתן ביטוי לזעם התושבים כאשר ציטט את נבואת החורבן של הנביא ישעיהו "שריך סוררים וחברי גנבים (קבלו תיקון: מרצחים)". התחושה בקרבנו היא שמדיניות

שילה גל אמר שאנחנו זקוקים לנקמה וביטא בכך את רחשי לבם של רבים מהתושבים שאותם הוא מייצג

הממשלה תביא עלינו חורבן. מנגד הזהיר ראש ישיבת בני־דוד שבעלי (שבה למד יצחק ויינשטוק הי"ד), הרב אלי סדן, שאסור לתת פורקן לתחושת הזעם גם כאשר הוא מוצדק. פילוג ומלחמת אחים ישחקו לידי האויב ויהפכו את נבואות החורבן לכאלו שמגשימות את עצמן. אסור לנו לשכוח את לקחי חורבן הבית ומלחמות האחים. הרב סדן צודק. מלחמת אחים לא תהיה ולא נרים יד על אחים, ואפילו הם מוסרים. נגלה את אותו האיפוק שגילה האצ"ל בסזון המקורי. יש לזכור שדעת הקהל היהודית היא שסיימה את אותו סזון, והעובדה שתושבי רעננה וצפת הצטרפו להפגנות נגד הסזון השני, מעידות שדעת הקהל היהודית לא תסבול הפקרת יהודים בידי האויב.

עם זאת, אין להתעלם כליל מדברי ההספד של שילה גל. נחשפה לא רק "מחתרת אוסלו", אלא נחשפו גם ממדי הריקבון שמתפשט בקרב האליטה הישראלית, על זרועותיה השונות. מי שדרדר אותנו למצב, ומי שמעניק לו גיבוי, יצטרך לתת את הדין ולפנות את מקומו. הכל ייעשה על טהרת הדמוקרטיה, במסורת שלטון החוק ועל פי הנחיותיו של יועץ משפטי מתאים.

בתוך הסבל יש להיערך כבר ליום (ש)נכספנו לו עוד יעל ויבוא, ולמהפך הבא שיהיה יותר עמוק ממהפך פוליטי. מול דברי התוכחה שציטט שילה גל, נוכל לסיים "ואשימה ידי עליך ואצרוף כבור סיגיך ואסירה כל בדילך; ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחילה". ●

ארכיאולוגיה פלשתינית

המטבעות הללו מוכיחות שלא היתה נוכחות יהודית בארץ-ישראל

המשא ומתן מתקדם כצפוי. ישראל, לאחר שהיא מציגה את עמדותיה המינימליסטיות, נתקלת בפנים זועפות מצד בני שיחה. במשלחת הישראלית מפייסים את הפלשתינים פעם אחר פעם ומגמישים עמדות, רק שישובו לשולחן הדיונים. לתזמורת הערבית ללוחמה הפסיכולוגית נגד הציבור הישראלי מתלווה מפעם לפעם איזה קצין בכיר, או מקור מדיני־ביטחוני מאן דהוא, המזהיר מפני גל אלימות במקרה שלא נגיע להסכם על פי לוח הזמנים הרצחני שנקבע בהסכם (חוסר) העקרונות באוסלו.

בוועדת המים דורשים הערבים פיצוי על המים שישראל גזלה במשך 45 שנה, פירושו גם לפני הכיבוש הנוראי. בוועדת הפליטים הועלתה דרישה להחזרת פליטי 48'. אולם התביעה הכי מעניינת התעוררה דווקא בתחום הארכיאולוגיה. ישראל מתבקשת להחזיר את כל הממצאים הארכיאולוגיים של הפלשתינים הקדומים מימי בר־כוכבא וכיו"ב, לבעלים החוקיים.

יש להתייחס לבקשה במלוא הכבוד. לעם הפלשתיני, כפי שאנו יודעים, עניני ארכיאולוגים. הדבר מתבטא במספר חפירות השוד שהתבצעו בשטחים, והביאו לאובדן ממצאים שערכם לא יסולא בפז. יתכן ואהבה לארכיאולוגיה בנוסח זה היא שעומדת במוקד הקשר שבין יעל דיין לעם הפלשתיני.

דווקא בתחום הארכיאולוגי יש לי הצעה לפתרון, שללא ספק יתקבל על דעת הערבים. היות והערבים מכחישים את הקשר של היהודים לארץ־ישראל, הרי בשטח אין, מן הסתם, ממצאים הקשורים לנוכחות יהודית בארץ, ק"ו אתרים היסטוריים. כיוון שכך, אין הערבים יכולים לתבוע דבר שאינו קיים. ישראל, בתמורה, יכולה להיות נדיבה לגבי עתיקות העם הפלשתיני. ●

מה שעשו הבחירות המוניציפליות ומה שלא

הבחירות המוניציפליות היוו זריקת עידוד לליכוד ולמפד"ל. השתיים נאלצו להתמודד לאחרונה מול מסע תקשורתי נרחב ואחיד, שנועד לערער את הביטחון העצמי ואת האמונה בצדקת הדרך שבחרה ההנהגה בשתי המפלגות.

מעבר לזריקת העידוד שהעניקו הבחירות לכל מפלגה אופוזיציונית לחוד, הבחירות בירושלים הדגימו מה כוחנו כאשר הכוחות הלאומיים פועלים ביחד. אם היינו מנהלים את מערכת הבחירות לכנסת בצורה שנוהלו הבחירות בירושלים, לא היינו שרויים במצב הלאומי של היום. למרות שאני מעדיף מפלגה יהודית לאומית גדולה, לפי ניסוחו של פרופ' הלל וייס, הקמפיין בירושלים הוכיח שגם במתכונת הנוכחית, של מספר מפלגות דתיות ולאומיות, ניתן לזכות אם פונים לבוחרים באמצעות מסרים חיוביים, תוקפים את האויב העיקרי, וממעטים לבזבז תחמושת על יריבים מבית. היו חריקות פה ושם. גנדי קרא לבוחריו להצביע נגד אולמרט (ומולדת, כעונש, ירדה בירושלים בשמונים אחוז מול ההצבעה בבחירות לכנסת); רובי ריבלין, שהובס בפריימריז על־ידי אהוד אולמרט, נהג כדוד לוי, ראש המחנה שלו בליכוד, לאחר שהובס בפריימריז על־ידי בנימין נתניהו.

התוצאות החזירו את הצבע ללחי של האופוזיציה ואת האמונה שניתן לנצח בקרב על דעת הקהל הישראלית. הרעידה של השלישי בנובמבר באזור ירושלים נרשמה היטב בסיסמוגרף הפוליטי הישראלי. פוליטיקאים בעבודה, כגון גדליה גל ודליה איציק, נשמעים מודאגים וכבר החלו לדרוש מיצחק רבין יותר תקיפות במשא ומתן על־מנת לעצור את הסחף בתמיכת דעת הקהל הישראלית (סקר "מעריב" הוכיח שלראשונה מאז חתימת ההסכם יש רוב למתנגדים).

אולמרט עזר לאופוזיציה לקום מהקרשים

אולם פה אסור לשגות באשליות. המכה שספגה העבודה בבחירות המוניציפליות, לא תעצור את ההדהירה לתהום. בעבודה ישנם אנשים המתנגדים בסתר לבם למהלך ואפשר היה לקרוא את נאומו של ח"כ רענן כהן רווי הספקות וההשגות כדוגמה לכך. אולם בשעת ההכרעה בכנסת, סיעת העבודה הצביעה כאיש אחד לטובת ההסכם. העבודה תתקשה להשתחרר מהקונספציה, כשם שהליכוד, בגלל נאמנותו לבגין, התקשה להשתחרר מנאמנות לקמפ־דיוויד.

הבחירות המוניציפליות תרמו תרומה חשובה, בכך שהקימו את האופוזיציה מהקרשים והחזירו את הביטחון בכוח השיפוט של דעת הקהל הישראלית. אבל נותרה עוד המון עבודה ואין מי שיעשה אותה במקומנו. ●

הטריפ הוא אותו טריפ

במשטרים הטוטליטריים שקרסו שררה "אחדות דעים". אם המנהיגות הבכירה במפלגה היתה מכריזה על מבצע, מיד היו נרתמים כל הפקידים הווטרים בפרובינציה. החליטה המפלגה להגביר את ייצור המזון במוסקבה, או המפלגה באירקוצק היתה מיד מדווחת על מלפפונים בגודל בננות ויבולים שהיו מביישים את חקלאי המערב התיכון האמריקני. הוא הדין ←

במדינתנו. לאחר שהשר פרס השמיע את בשורות כלכלת השלום, מתחרים בו כל עמיתיו השרים בחזון השפע.

אין יום שעובר בלי שנתבשר על עוד התקדמות במשק האנרגיה. האירופים, מוכי אבטלה וגרעונות, יקימו פה מגדלי שמש, גזים ייפלטו דרך נמלינו מקאטר לאירופה, נפט זול יגיע מאינדונזיה, ועוד לא הגענו לזרם ההידרו־אלקטרי, כתוצאה מתעלת הימים וגילויי נפט מול תל־אביב. אם כל החלומות הללו יתממשו, הממשלה תצטרך להעניק לכל אזרחי ישראל את אותן ההטבות שזוכים להן עובדי חברת החשמל, על־מנת שנוכל לנצל את כל הפלוס. אבל כמובן שלא נחזיק טובה רק לעצמנו, ורשת החשמל המחברת את מצרים, ירדן, ישראל ופלשתין, תחשמל את כל האזור. כך תוכל החברה לתרץ הפסקת חשמל בעפולה בעומס יתר באלכסנדריה.

לאחר שהגענו לרוויה באנרגיה, נשארה בעיית המים, בעיה שתחריף לאחר שיבתם של עקורי 67'. אולם, הפתרון למצוקת המים, יגיע על סיפונן של מיכליות מתורכיה, על־מנת לקיים את דברי הנביא "מימנו בכסף שתינו". בט"ו בשבט נוכל ללגום ממי תורכיה יחד עם המשמש והתאנים התורכים ולרקוד ושאבתם מים בששון ממעיני אנטוליה. היתרון הגדול בשיטה הוא שכאשר מיכלית מים עולה על שרטון, היא איננה גורמת לזיהום החופים, לשמחתו של השר לאיכות הסביבה.

ביילין מייעץ לחמאס כיצד להישרד

גם משרד השיכון בנביאים. התבשרנו שהמשרד ישים דגש על כבישים ממערב למזרח. כבישים אלו היו פעם כבישי מלחמה, ועתה ייהפכו לכבישי שלום. לצידי הכביש יצוצו בתי מרגוע על־מנת לאפשר לנהגים להינפש. כנראה שהאדון פואד לא הסתכל על המפה, על־מנת להבחין שמרחק הנסיעה בין ירושלים לרבת־עמון, היה ונשאר שעה, גם בעידן של שלום, טווח שאינו מצדיק את הקמת המוטלים. לאור ההצטמקות בשטחה של ישראל הריבונית, דואג משרד השיכון לתכנית שנת 2020, שבה נחיה בשלוש ערי ענק שיתבססו על הבנייה לגובה. אילו היתה תכנית זו מציאות בזמן מלחמת המפרץ, התוצאות היו כמובן די הרסניות. אבל חוקים קובעים שבשעה שעסוקים בפנטזיות נדחקים הצידה כל הסיוטים.

כל הטיעונים אשר שימשו את השמאל בתקופה שלפני ההסכם נבלעו בתוך האדמה ברגע שנחתם ההסכם האומלל. לדוגמה, הלעיטו אותנו כל העת על התעצמותה של החוית המזרחית. ההתעצמות אמנם נמשכת, אבל מגיני ההסכם מתייחסים בזלזול לסיכונים הצבאיים העשויים לצוץ בעקבותיו. במקרה הגרוע אנו נמצא את עצמנו בקרב אחד על אחד מול הפלשתינים, אשר אינם מהווים איום צבאי. החזית המזרחית כבר שבקה חיים. אסאד כבר לא יוכל להסביר לעמו שהוא שולח את חייליו להילחם עבור פלשתין (את הנימוק הזה שמעתי בעימות שניהלתי עם איש שלום עכשיו).

גם החמאס המבעית, והקנאות האיסלאמית הגוברת (הסיוט האיסלאמי הנוראי הוא ששיכנע את הרב עמיטל, לטענתו, לתמוך בהסכם) נעלמו כאילו היו שקע שנע מזרחה. עתה, לאחר שנחתם ההסכם, מבשר מכסח השדים יוסי ביילין לחמאס שאם ברצונו להישרד, עליו להתמזג בתוך אש"ף. מומלץ לממשלות אלג'יריה ומצרים להיעזר בשירותיו הטובים של מר ביילין, על־מנת להפוך איום קיומי לאיום סרק גם בארצותיהם.

פעם היווה הקומוניזם, בדברי ההוגה הצרפתי, האופיום של האינטלקטואלים. בנפול הקומוניזם, הגיע תורו של סם השלום. הטריפ הוא אותו טריפ, ותהליך הגמילה יכאיב כמו כל תהליך גמילה אחר. ●

מי מפחד מרפול?

רפאל איתן הכריז על מועמדותו לראשות הממשלה, ובמחנה הלאומי לבשו שחורים. האם המחנה המפולג הזה שוב יביס את עצמו כפי שאירע בבחירות האחרונות? הדבר לכאורה חמור אף יותר: היות ומדובר בבחירות אישיות לראשות הממשלה, והזוכה לוקח את כל הקופה.

המודאגים יכולים להירגע. אנו לא הולכים לשיטת בחירות אמריקנית, שבה המנצח הוא מי שזוכה ביתרון בסיבוב הראשון, גם אם הוא זוכה ב־40% מסך הקולות. כאן החלטנו על שיטה צרפתית, שבה המנצח חייב לצ[illegible] 50%, אחרת הולכים לסיבוב שני. אם מועמד העבודה יצליח לצבור 50% ב[illegible] בסיבוב הראשון, אז לא ישנה אם הציבו נגדו מועמד אחד או עשרה מועמדים. לעומת זאת, אם מועמד השמאל יוביל בסיבוב הראשון, אבל יימצא מתחת ל־50% (הסקר האחרון נותן לרבין 36%), המחנה הלאומי, על מרכיביו השונים, מסוגל להתאחד לסיבוב שני. בבחירות לנשיאות צרפת ב־1974 הוביל המנהיג של השמאל המאוחד, פרנסואה מיטראן, בסיבוב הראשון, אבל לא הצליח לעבור את ה־50%. לסיבוב השני, התלכד הימין סביב ולארי ג'סקר ד'סטאן, שהצליח להביס את מיטראן בבחירות הללו. אפשר אפילו לראות את כניסת רפול בברכה. צומת ורפול מושכים הרבה קולות שלא היו מוענקים לנתניהו, ולכן הסיכוי לכפות מינימום של סיבוב שני רב למדי. הסיבוב הראשון, אם כן, הופך לפריימריז של המחנה הלאומי.

הנימה האופטימית הזאת מסויגת באזהרה אחת. הסיבוב הראשון חייב להתנהל בצורה תרבותית בין המתמודדים הלאומיים. אם יטילו רפש אחד על השני, הדבר ינוצל על־ידי השמאל בסיבוב המכריע. גם הבוחר יקבל רגליים קרות ויגיע למסקנה שאם פלגי המחנה הלאומי שונאים אחד את השני בצורה כה גלויה, איך יצליחו לתפקד ביחד בתוך ממשלה? נתניהו

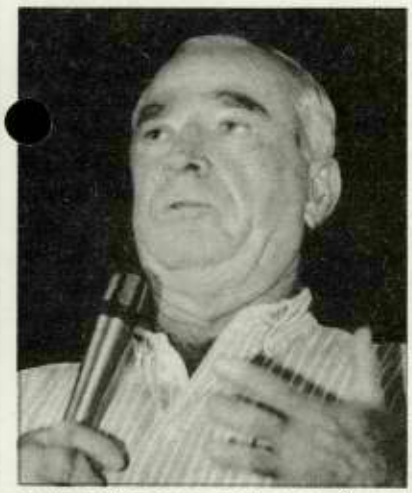

הסיבוב הראשון יהווה פריימריז בין ביבי לרפול

ורפול הם מועמדים החייבים לבנות על קמפיין חיובי; המחנה הלאומי עודנו זוכר את מחיר הפילוג בבחירות 1992; והניסיון של ממשלה שמאלנית קיצונית עודנו טרי במוחם של הבוחרים מלאפשר עריקה לרבין או למועמד אחר מטעם העבודה בין הסיבוב הראשון לשני. ●

דור ההנהגה הבא

ההתארגנות לקראת בחירות להנהלת מועצת יש"ע היא דבר בעתו, בתנאי שהמהלך הזה שוב לא יתמסמס. אני תומך במהלך הזה מזמן, ויחד עם פרופ' הלל וייס השקעתי די הרבה שעות בהכנת מסגרת לבחירות ולרפורמות במועצת יש"ע. ברור כמעט לכולם שמועצת יש"ע לא תצליח להופיע כגוף המייצג של היישובים, כל עוד הבחירות האחרונות למוסדות ההנהלה ערכו שנה נלפני המבול. כל חוג שיופיע, מתכלת לתולעת שני, ומאפרת ועד תפוח, יוכל לטעון שתושבי האזור תומכים בעמדותיו. לאחר בחירות נדע מה בדיוק כל גוף שווה מבחינת תמיכה ציבורית.

מעבר להיבט הדמוקרטי, כל מפלגה למדה שבחירות מוקדמות פועלות למרק את התשתית הארגונית שלה. במאמץ להגיע לבוחרים ופעילים, מנהיגנו, והמתיימרים להחליפם, עשויים לעשות היכרות ראשונה עם כשרונות בשטח שלא ידעו על קיומם, כוחות שלא הצליחו לחדור עד עתה לתוך החבורה המובילה.

אם כבר החלטנו ללמוד מאחרים, כדאי שנאמץ את רעיון הרענון ונקבע שמתחלף אחוז קבוע בהנהגה, או, לכל הפחות, שאלו הרוצים להמשיך בעמדה שלישית, יצטרכו לרוב מיוחס.

חייבים גם לשריין נציגות של 20% לצעירים. הנוער הוא שיוביל בהפגנות, והוא שאמור לספק את התגבורת העיקרית להתיישבות. הוא גם מצטלם לא רע. תהליכי רענון והצערה אופייניים לתקופת משבר, והם מצמיחים את דור ההנהגה הבא. ●

אמצעי מנע

שרת התקשורת, שולמית אלוני, החליטה כזכור לנתק את קווי הזימה של "שירות" 056 לחו"ל. כאשר התגלה שאנו על המפה הבינלאומית כבירה פורנוגרפית, התערבה דווקא השרה הבכירה במרץ, בחופש העיסוק של חברות ישראליות. החברות הנפגעות, שדיברו על מחזור עסקים של תשע ספרות, בהחלט שייכות לקטגוריה של יצואנים מצטיינים, וכל זאת, מסתבר, ללא עידוד ממשלתי.

הנה כי כן, חופש העיסוק אינו ערך אבסולוטי. מותר לשאול, אם כן, למה המתינה הממשלה עד שהביזיון הגיע לחו"ל? האם אין מקום להפסיק את ה"שירות" גם כאשר הפגיעה מצטמצמת למוסר הציבור הישראלי? האם שיקול התדמית תקף רק מול זרים, או האם אזרחי המדינה רשאים גם כן לקבוע מה תהיה תדמית המדינה שבה הם חיים ומחנכים את ילדיהם?

למה שהשייח'ים ממדינות המפרץ לא יבזבזו את כספם במכוני העיסוי של תל-אביב?

אותה שאלה תעמוד לגבי שירותים מפוקפקים אחרים שמפרסמים העיתונים בהבלטה כה רבה. השירותים הללו בהחלט יכולים להוות מקור הכנסה נכבד למדינה בעידן השלום. שכן, המנעמים המוצעים לבטח יעניינו את התייר הממוצע ממדינות ערב. בבוא השלום, חוף הים בתל־ברוך יהפוך ל־place de pigalle עוד בטרם תהפוך ג'בליה לסינגפור, והפעילות במכונים התל־אביביים המסוימים תרתק את הנסיכים והשועים מסעודיה ומנסיכויות המפרץ יותר ממכון וייצמן.

הדבר עלול לגרום לבעיות, ולא חלילה בגלל התעוררות גוענית בישראל, הרי הערבים בעידן השלום אינם פחות רצויים ממלחי הצי השישי בנמל חיפה. אולם הדבר בוודאי יוציא שם רע לישראל במדינות ערב. קנאי האיסלאם ישתמשו בנושא על־מנת לנגח את השלום. עיתונאים ערביים שוב ידברו על מזימה ישראלית להדביק את האוכלוסיה הערבית בנגיפי איידס. נוכח ההמולה הרבה שתפרוץ, ממשלת ישראל, וגם שריה הנאורים ביותר, יזדרזו להתערב על־מנת לצמצם את היקף הבעיה. מומלץ אפוא לממשלת ישראל לקדם את הבעיה ולהתערב כבר עכשיו. אם לא למען ה', אז לכל הפחות למען השלום. ●

השתמשו בקונדום

השתמשו בקונדום, מכריז משרד הבריאות הממשלתי
פתרון עמוק לחברה במשבר
בשביל מה משפחה, מי צריך ילדים,
מחר יהיה מזרח תיכון אחר

עזבו אותנו מהביל"ויים
אל תזכירו את "השומר"
יש בילויים חדשים. יש עוד
חברה לחבר של החברה של החבר

התחזקו, חברים! לעומת גודל השלום – המחיר הוא מצחיק
תארו לכם מה גדולה התקווה:
מחר עוד נשב בבית קפה בביירות
נהיה לעם אחד, נידבק ונדביק

ובכן, עצה טובה לשרינו. שמעו נא קציני סדום:
אתם הרי לא אוהבים לראות דם יהודי
אתם הרי חותרים לפתרון יסודי –
אל תתנו להם סתם ככה רובים
תנו להם רובים מכוסים בקונדום!

יצחק שילת

הרב יצחק שילת הוא ר"מ בישיבת ההסדר במעלה אדומים.

כניסתו של עם ישראל לארץ־ישראל אין בה דבר רגיל של עוד עם המחפש לו מולדת או רוצה להגדיל את ארצו. בכניסה זו יש הרבה למעלה מזה: מדובר כאן בשלב חדש בהגשמת יעודו של עם ה' בעולם, "עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו" (ישעיהו מג, כא), הגשמה שתיתכן רק בארץ־ישראל, כמשל של ריה"ל בספר הכוזרי לגבי הכרם שדווקא במקום מסוים ובאקלים מסוים מסוגל להוציא פירות ראויים. מדובר כאן בשלב חדש לעולם כולו ובהגשמת יעודו של המלכת הקב"ה למלך: "והיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד"

יריחו תחילה

אבי רוט

המהר"ל (נצח ישראל פרק ב) שואל לגבי החורבן: "קשה למה היה חורבן ירושלים בפני עצמו וחורבן ביתר בפני עצמו, ולמה לא נחרב הכל כאשר נגזר החורבן על ירושלים, ועוד קשה למה זה היה שחרב טור מלכא בשביל תרנגול ותרנגולתא שאין ספק כי לדבר גדול כזה כמו טור מלכא שכל עניין שהגיע שם לא היה במקרה".

לאור הגזרות האחרונות המדברות על אוטונומיה ביריחו תחילה, ודאי שדבר גדול כעין זה, במיוחד בדורנו, דור של גאולה, אין בזה מן המקריות ובוודאי שצריך לצאת מכאן לימוד ומסר לגבי מצבנו ותפקידנו.

המפגש של עם ישראל המגיע לארצו, לאחר שנות גדודים במדבר, בעיר יריחו מתחיל כבר בסיפור שליחת המרגלים. העם חונה בשיטים ומתכונן לכניסה לארץ, וכחלק מן ההכנות לכניסה לארץ שולח יהושע מרגלים (יהושע ב, א) "וישלח יהושע בן־נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר לכו ראו את הארץ ואת יריחו" (האם אין יריחו חלק מן הארץ?).

מקובל לציין את משימת הריגול המוצלחת של המרגלים ששלח יהושע, לעומת כשלונם של המרגלים שנשלחו על־ידי משה (למעט יהושע וכלב), אולם מתוך עיון בפרשה אין הדברים נראים כך: כמקובל, על המרגלים לא להתבלט ולא למשוך תשומת לב, ומתוך כך החלטתם להגיע אל ביתה של רחב נראית מוזרה מאוד, במיוחד לאור העובדה שלפי חלק מהפרשנים שימש ביתה כמקום מרכזי מאוד, ולאור כך מובן שהם התגלו מיד. "ויאמר למלך יריחו לאמר הנה אנשים באו הנה הלילה מבני ישראל לחפור את הארץ".

המרגלים המוסתרים בבית רחב, מקבלים ממנה מסר לגבי המורל של אנשי יריחו: "ותאמר אל האנשים ידעתי כי נתן ה' לכם את הארץ וכי נפלה אימתכם עלינו וכי נמוגו כל יושבי הארץ מפניכם; כי שמענו את אשר הוביש ה' אל מי ים סוף מפניכם בצאתכם ממצרים ואשר עשיתם לשני מלכי האמורי אשר בעבר הירדן לסיחון ולעוג אשר החרמתם אותם; ונשמע וימס לבבנו ולא קמה עוד רוח באיש מפניכם כי ה' א־להיכם הוא א־להים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת". וכאן מופיעה בקשתה של רחב שבבוא העת יצילו אותה ואת בית אביה.

נראה כי המרגלים מסתפקים בכך, וללא שום ידיעות מודיעיניות שהיינו מצפים מהם להביא (כגון חוזקו של העם, גודל הצבא, חוזק העיר וכו' והשווה לספר במדבר פרשת שלח), הם מסיימים את תפקידם ויוצאים מהעיר בחזרה למחנה ישראל, וזהו גם הדו"ח המודיעיני שהם מגישים אל שולחנו של יהושע "וישובו שני האנשים וירדו מההר ויעברו ויבואו אל יהושע בן־נון ויספרו לו את כל המוצאות אותם ויאמרו אל יהושע כי נתן ה' בידינו את כל הארץ וגם נמוגו כל יושבי הארץ מפנינו".

המפגש השני עם יריחו מתבצע לאחר הכניסה לארץ, וזהו הכיבוש עצמו: "ויאמר ה' אל יהושע ראה נתתי בידך את יריחו ואת מלכה גבורי החיל". כיבוש הארץ כולה נעשה בדרכי מלחמה מקובלות. לא כן הדבר כשמדובר ביריחו. כאן הוראות הכיבוש, והכיבוש עצמו, הם מיוחדים ולא בדרך הטבע: "וסבותם את העיר... פעם אחת, כה תעשה ששת ימים; ושבעה כהנים ישאו שבעה שופרות היובלים לפני הארון וביום השביעי תסובו את העיר שבע פעמים והכהנים יתקעו בשופרות; והיה במשוך בקרן היובל כשמעכם את קל השופר יריעו כל העם תרועה גדולה ונפלה חומת העיר תחתיה ועלו העם איש נגדו".

להוראות אלו מוסיף יהושע עוד שני סייגים, הראשון קשור לפעולה טבעית ביחס למלחמה, והיא לקיחת שלל, שהוא דבר מקובל, הן לצורך המרצת הצבא והן בתור פרנסה לעם ולצבא הנלחם. אולם כאן נאסר על העם לקחת מן השלל: "והיתה העיר חרם היא וכל אשר בה לה'... ורק אתם שמרו מן החרם פן תחרימו ולקחתם מן החרם ושמתם את מחנה ישראל לחרם ועכרתם אותו; וכל כסף וזהב וכלי נחושת וברזל קודש הוא לה' אוצר ה'

הכותב הוא תושב היישוב רבבה.

יהושע כנראה מודע לכך שכיבוש יריחו אינו עומד להיות כיבוש רגיל, אלא כיבוש א־הי, ולכן הדרישות שלו מן המרגלים אינן לריגול מודיעיני אלא לריגול רוחני, כלומר, בדיקה האם העמים היושבים בארץ מודעים למהלך המתבצע כאן או שבעיניהם זוהי עוד מלחמה רגילה, ולכן מובן מדוע הם מסתפקים בתשובתה של רחב: "כי ה' א־היכם הוא א־הים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת", וכן מובנת הוראתו של יהושע: "וראו את הארץ ואת יריחו", כלומר, כיבוש יריחו הוא מעין מבוא והסבר לכיבוש כל הארץ

יבוא". האיסור השני הוא תמוה עוד יותר, בהתחשב בסיבה של הכניסה לארץ ובמצוות יישוב ארץ־ישראל, והוא האיסור לבנות את יריחו, שמופיע מיד לאחר כיבושה: "וישבע יהושע בעת ההיא לאמור ארור האיש לפני ה' אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו, בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה".

העם אכן אינו עומד בפיתוי ועכן מועל בחרם, אך תמוהה החומרה המיוחסת למעשהו של עכן: "ומעלו בני ישראל מעל בחרם ויקח עכן בן כרמי בן זבדי בן זרח למטה יהודה מן החרם ויחר אף ה' בבני ישראל". וזו הסיבה למפלה שהעם נוחל בניסיון לכיבוש העי: "ויכו מהם אנשי העי כשלושים [illegible] איש וירדפום לפני השער עד השברים ויכום במורד וימס לבב העם ויהי למים... ויאמר ה' אל יהושע קום לך למה זה אתה נופל על פניך; חטא ישראל וגם עברו את בריתי אשר צויתי אותם וגם לקחו מן החרם וגם גנבו וגם כחשו וגם שמו בכליהם; ולא יוכלו בני ישראל לקום לפני אויביהם כי היו לחרם לא אוסיף להיות עמכם אם לא תשמידו החרם מקרבכם".

כניסתו של עם ישראל לארץ־ישראל אין בה דבר רגיל של עוד עם המחפש לו מולדת או רוצה להגדיל את ארצו וכד'. בכניסה זו לארץ יש הרבה למעלה מזה: מדובר כאן בשלב חדש בהגשמת יעודו של עם ה' בעולם. "עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו" (ישעיהו מג, כא), הגשמה שתתכן רק בארץ־ישראל, כמשל של ריה"ל בספר הכוזרי לגבי הכרם שדווקא במקום מסוים ובאקלים מסוים מסוגל להוציא פירות ראויים. מדובר כאן בשלב חדש לעולם כולו ובהגשמת יעודו של המלכת הקב"ה למלך: "והיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" (זכריה יד). והמלכת הקב"ה למלך, או במלים אחרות, הסבר תכליתו של עם ישראל בכניסה לארץ, מתבצע ביריחו.

יהושע כנראה מודע לכך שכיבוש יריחו אינו עומד להיות כיבוש רגיל, אלא כיבוש א־הי, ולכן כנראה הדרישות שלו מן המרגלים אינן לריגול מודיעיני אלא לריגול רוחני, כלומר, ראייה האם העמים היושבים בארץ מודעים למהלך המתבצע כאן או שבעיניהם זוהי עוד מלחמה רגילה, ולכן מובן מדוע הם מסתפקים בתשובתה של רחב: "כי ה' א־היכם הוא א־הים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת", וכן מובנת הוראתו של יהושע: "וראו את הארץ ואת יריחו", כלומר, כיבוש יריחו הוא מעין מבוא והסבר לכיבוש כל הארץ.

מכאן ניתן להבין גם את מהלך הכיבוש. השופרות שימשו, כידוע, להמלכת מלך, ולכן הם מהווים חלק חשוב בתהליך הכיבוש, ומכאן מובן גם המספר שבע החוזר על עצמו בכל מהלך הכיבוש (שבעה כהנים נושאים שבעה שופרות, שבעה ימים וביום השביעי שבע הקפות) על פי הסברו של המהר"ל (נר מצווה ותפארת ישראל פרק ב), שהמספר שש מציין את הטבע הגשמי, כלומר ארבע רוחות השמים, למעלה ולמטה, והנקודה השביעית היא המימד הרוחני שבטבע.

לצורך העברת המסר של יעודו של עם ישראל בעולם ושל הצורך בכניסה לארץ, היה צורך ליצור מציאות שאי־אפשר יהיה להבין כלל שמדובר כאן בכיבוש רגיל, ולכן מובאים כאן איסורים על החרם ועל בניית יריחו מחדש. שתי סיבות עיקריות בדרך־כלל לכיבוש: שלל וטריטוריה. אלא כאן מדובר בכיבוש לא רגיל ובעל מסר מסוים שצריך להיות מובן. ולכן מובנת החומרה בהתייחסות למעילה של עכן ואי־היכולת לנצח את שאר האויבים, שכן לקיחת המעל של עכן מהווה סתירה גמורה למהלך כיבוש יריחו, ומראה על חוסר הבנה בתפקידו של עם ישראל בארץ־ישראל.

ומתפקידנו אנו בימים אלו לחזק את ההכרה ביעודנו בארץ־ישראל, הן כלפי עצמנו והן כלפי חוץ, שכן המשך כיבוש הארץ והמשך החזקת החלק שכבר בידינו, יתכן רק מתוך הבנה והכרה מלאה במהות ישיבתנו וחזקתנו בארץ־ישראל. ומתוך כך נזכה "להעביר גילולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון, לתקן עולם במלכות ש־י", כנאמר בתפילת "ועל כן נקווה" (ראשי תיבות עכן) הנאמרת מידי יום בסיום התפילה, וכפי שחז"ל מגלים נכתבה על־ידי עכן שלפני מותו שב בתשובה שלמה וחיבר את התפילה הזו, להשיב את המצב כפי שהיה צריך להיות לולא לקיחת החרם, וכפי שהוא מסיים: "ונאמר והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". ●

שוב ניצח הבולשביזם

התנועה הקיבוצית תמיד נעה בין שני קטבים – קוטב הלהט הציוני-התיישבותי והקוטב הסוציאליסטי, שהיה קרוב מאוד לכפירה בציונות

יחזקאל ינון

מזה כמה שנים אנו תוהים על גלישתה המהירה של התנועה הקיבוצית במדרון התבוסתנות. נשאלת השאלה, מה קורה בחביונה של תנועה רבת זכויות ביישוב הארץ, בהגנה עליה, עד כדי עמידה הירואית של קיבוצים בודדים מול צבאות סדירים במלחמת השחרור? כיצד קורה שחברי קיבוצים בגולן ובבקעה מכריזים שהם "לא יהיו מכשול לשלום", משל למי שמתנדב להיות קרבן עולה בפולחן דתי קמאי. זו לא הקרבה מתוך אימפרטיב שנובע מתבוסה, אלא "התנדבות" הנובעת מנכנעות פטליסטית אל מול כוח עליון שאין מנוס מלקבל את גזרתו.

בין גורמי ההידרדרות ניתן למנות את צרות העין נוכח הצלחתם של מתיישבי "השטחים" להקים יישובים, לעתים תוך צרות עין ואף עוינות של המימסד ההתיישבותי והממשלתי, השתלחות התקשורת במפעל ההתיישבות, קמצנות וקפיצת יד. כולנו זוכרים את אימרתו של יעקב חזן ז"ל, שמעשיהם של אנשי גוש אמונים מזכירים לו את חלוציות אנשי תנועתו בראשיתה, אמירה שהעלתה את חמתם של שומרי החומות בתנועתו. כיצד להסביר זאת, אם לא בשנאה שבטית נוסח השנאה שהיתה קיימת בשנים שלפני הקמת המדינה? והדבר לא מובן, הרי חלקם של תלמידי ז'בוטינסקי, שאותם שנא השמאל ההיסטורי, קטן בהתיישבות זו, מול התנופה החלוצית של יוצאי בני־עקיבא, שהם "בני הברית ההיסטוריים" של תנועת העבודה.

קיים, לדעתי, גורם נוסף, אשר היסטוריונים ופסיכולוגים חברתיים יוכלו אולי להסבירו: התנועה הקיבוצית נעה במשך שנים רבות, בתנועת מטוטלת, בין שני קטבים. קוטב אחד הוא הלהט הציוני־התיישבותי־אקטיביסטי, בעוד הקוטב השני קרוב מאוד לכפירה בציונות. במרחב שבין שני הקטבים התחוללו טרגדיות אנושיות, תנועתיות ואידיאולוגיות רבות מספור. בימינו לא רבים יודעים מה שהתחולל, למשל, בגדוד העבודה ע"ש טרומפלדור, כאשר אחדים מהיותר בולטים בהנהגת הגדוד זנחו בשנות העשרים את הציונות, עזבו את הארץ וירדו להגשים את הקומוניזם המהפכני ברוסיה, ארץ החלומות של "הסוציאליזם המתגשם". סופם של רובם היה רע ומר והם סיימו את חייהם במחנות כפייה בסיביר.

לא עבר זמן רב, ובא הגל השני: פילוגה של מפא"י, בגלל שאחד ממרכיביה, אחדות העבודה, נפל גם הוא שבי בקסמו של "עולם המחר" הקומוניסטי. מאורע זה הגיע לשיאו בפילוג הקיבוץ המאוחד בראשית שנות

הכותב הוא חבר קיבוץ דורות.

הכופרים בציונות מאנשי גדוד העבודה (משמאל: מנדל אלקינד, המנהיג) ירדו לבריה"מ להגשים את הסוציאליזם המהפכני. סטלין חיסל אותם

ההמישים. כאן היה גורם נוסף: התסכול העמוק על כי העלייה מארצות המזרח פסחה על הקיבוצים.

וכך מגיעים לגל של ימינו. הפעם "עולם המחר" מופיע בדמות ערפאת וחבר מרעיו. אנו עומדים תוהים ומשתוממים לנוכח איבוד כל רגש של כבוד עצמי ולאומי של כל אלה המשחרים לפתחו של רב המחבלים הזה ועולים אליו לרגל כאל גורו וקדוש. והשיא, כמובן, הוא באותה לחיצת יד אומללה בין ראש ממשלת ישראל לבין ערפאת. מלים רבות לבשו משמעויות חדשות ואף מנוגדות: תהליך כניעה נקרא תהליך שלום, כיפוף ידיה של ישראל נקרא מומנטום, וכל אלה מלווים באבילת קורצא אצל שליטי עולם ואמצעי תקשורת כלפי "מתנגדי השלום". בחלקים ניכרים של השמאל ישנם אנשים שמודהים הזדהות טוטלית עם האויב, ושונאים שנאה תהומית את אחיהם בני עמם, שבמסירות נפש עודם מחזיקים בלפיד הציונות. נראה שבכל דור זקוק "מחנה השלום" היהודי לאיזה גוף שאותו ישנא שנאה עמוקה, כפי שהדבר התבטא בדורות קודמים. לעתים ניתן לחשוב שאולי ישנו "גן" בגופם של חלקים מעם ישראל, המביא אותם לפתח שנאה עצמית ונטייה לנהות אחר אורות רעיוניים זרים המנצנצים מרחוק: פעם לנין, פעם סטאלין ופעם ערפאת. אותה נהייה אחר כוכבים זרים מושכת בשנים האחרונות בחבלי קסם חלקים גדולים של הנוער לעבר תרבות זרה, שהיא, לרוב תת־תרבות כפשוטה. ניתוק שורשים זה הוא שגורם לעזיבת מיטב הנוער, בהם רבים מבני הקיבוצים, את הארץ.

ראש הממשלה, יצחק רבין, הכניס את עצמו ואת המדינה לתוך משוואה פוליטית אשר קשה אם לא בלתי אפשרי, להיחלץ ממנה. איש זה שה הוכית שאינו מסוגל לעמוד בלחצים ואינו כשיר לניהול משא ומתן מדיני מסובך. המתמיה הוא שחברי מפלגתו, ובהם אנשי הגולן המתנגדים לדרכו, לא אזרו אומץ לצאת כנגדו. התק"ם, שיש לו מחויבות תנועתית לקיבוציו בגולן ובבקעה, לא היה מסוגל להיחלץ מן הכישוף של "עשיית השלום". לו הקיבוצים היו מכריזים בראשית הדרך על ניתוק מן המפלגה, ייתכן וניתן היה למנוע הורדת יישובים. אך כמעט בכל התק"ם אחז השיתוק לנוכח התופעה השבתאית של ימינו. שוב ניצח הבולשביזם, שבדומה למוסד האפיפיור, חושב שהמפלגה והעומד בראשה אינם יכולים לטעות.

וגם כשהנחשול מאיים על עצם הקיום, ההתעוררות היא רפה, לא משכנעת ולא אפקטיבית. אנשי התק"ם בגולן ובבקעה מסתייגים משותפות עם תושבי יש"ע, משל היו חבר מצורעים. עד עצם היום הזה הם מסרבים להבין שכולם, תושבי הרמה, יש"ע ובקעת הירדן הם בסירה אחת. והם גם יודעים שכל שהממשלה עושה זה לטפח אשליות ולזרוע פירוד בין שלושת הגורמים ההתישבותיים האלה, בשיטה הישנה של "הפרד ומשול", תוך טיפוח היחס המועדף, כביכול, כלפי אנשים "משלנו", לעומת "המתנחלים", אנשי יש"ע, באימרה האווילית על "התיישבות ביטחונית" מול "התיישבות פוליטית".

קיימת הסכנה שממשלה זו, הנשענת על כרעי תרנגולת, תומרק, תרתי משמע, לפעול במהירות ובמחתרת בכיוון של כניעות מסוכנות נוספות, בירושלים למשל, לפני שתגיע לסוף דרכה.

עלינו להתגייס כדי לסכל את מזימותיה. אני מאמין שעדיין יש תקווה לגול מעלינו את החרפה הזאת. בכוחות משותפים של המתיישבים כולם, כאשר לעזרתם יבואו כוחות מתנועות ההתיישבות הוותיקות, בצד מפלגות וארגונים ציבוריים אחרים, נצליח לצאת מאפלה לאורה. ●

בסיעתא דשמיא

"שולחן ערוך"

יצירת המופת

של מרן הבית - יוסף והרמ"א.

"שולחן ערוך - מורשה להנחיל"

יצירת המופת של דורנו

"שולחן ערוך" כהלכה

מבית המדרש של "מורשה להנחיל"

עיון

חנן חבר
פריחת הדומיה
הוצ' הקיבוץ המאוחד, תשנ"ג, 160 עמ'.

חנן חבר משרטט את מקומו וחשיבותו ההיסטוריים של המשורר אברהם בן יצחק (סונה) כמבשר המודרניזם בשירה העברית, על רקע מסורת השירה העברית והמודרניזם המרכז אירופי. על אף העובדה שבן יצחק פירסם בחייו 12 שירים בלבד, ולמרות פרישתו המוקדמת מן השירה, בלטה נוכחותו כאחד משיאי השירה העברית. גם אישיותו הנדירה, וההילה שנרקמה סביבה, תרמו רבות לקסם ולחידתיות שאפפו אותו. לעומת הרושם הרווח כי בן יצחק היה משורר שעשה בשירה רק את צעדיו הראשונים ואחר־כך נדם, כשתיל רך שקמל בטרם עת, מציע הספר מודל התפתחות של אילן שנגדע.

מיכאל קונפינו
מסנקט־פטרבורג ללנינגראד
מסות על דרכה ההיסטורית של רוסיה
הוצ' עם עובד, ת"א, תשנ"ג, 473 עמ'.

שלוש תופעות הפתיעו ביותר את דעת הקהל במערב, בבריה"מ, ואת הסובייטולוגים: גילוי חומרתו של המשבר הכלכלי, שהיה אחד הסודות השמורים ביותר של המאה; הנסיגה הפוליטית והצבאית של בריה"מ ממזרח אירופה בכלל, ומגרמניה המזרחית בפרט, עקב הערכת גורבצ'וב את המצב הפנימי והבינלאומי; והפיכת הנפל של מתנגדי הרפורמות ב־1991. ככל שהוסיפו ההתפתחויות בבריה"מ להפתיע ולהישאר ללא הסבר, הלכו והתערערו מעמדה ושיטותיה של הסובייטולוגיה.

החל מ־1985, זרם המידע מבריה"מ בכמויות שלא נודעו עד אז, ובהיקף נרחב. הדבר היקשה להבין את משמעותו ולהפריד בין עיקר וטפל. עובדות רבות היו ידועות אך המגמות לא היו ברורות דיין, והעתיד נראה מעורפל. היום, כך כותב המחבר בספרו, כבר ניתן להעיף מבט על עברה הקרוב של בריה"מ, ולסקור אחדים מהיבטיו.

מיכאל קונפינו, חתן פרס ישראל להיסטוריה בשנת 1993, פרופסור להיסטוריה רוסית באוניברסיטת תל־אביב, מביא בספרו מסות ומאמרים הדנים בקשת רחבה של נושאים ואירועים הפזורים על פני תקופה ממושכת, ואשר רובם שייכים לתחום ההיסטוריה החברתית והאינטלקטואלית.

משה אידל
קבלה, היבטים חדשים
הוצ' שוקן, ת"א, תשנ"ג, 434 עמ'.

הספר, הנושא אופי מחקרי אקדמי בנושא דתי מיסטי – הקבלה, נכתב על־ידי פרופסור בקתדרה להגות יהודית באוניברסיטה העברית בירושלים. בספרו זה מעמיד הכותב היבטים חדשים לקבלה ופרשנות חדשה. גישתו העיקרית של המחבר הינה פנומנולוגית, והנחתו היא כי שני מוקדי העניין העיקריים של המיסטיקה הקבלית הם האקסטטי־דבקותי והתיאו־סופי־תאורגי, אלו הם שני עמודי התווך של הקבלה. את הגישה הפנומנולוגית משלימים דיונים היסטוריים, וכן נעשה שימוש בטקסטולוגיה ובפסיכולוגיה. תוך כדי קריאה במקורות ראשוניים, ובהם כתבי־יד רבים, מתאר אידל את המיסטיקה היהודית מימי הביניים עד המאה ה־19. הספר מתאר בפירוט גם טכניקות מיסטיות הנהוגות בקבלה, ומסיים בניתוח ההרמנוטיקה הקבלית ובסקירת ההיסטוריה של הקבלה, שכמוה ככתיבת היסטוריה זו מחדש.

שמואל אחיטוב
אסופת כתובות עבריות
הוצ' מוסד ביאליק, ירושלים, תשנ"ג, 317 עמ'.

על הצורך באסופת כתובות עבריות מתקופת המקרא, ימי בית ראשון ובית שני, בא לענות ספר זה. אסופות מקיפות של כתובות עבריות מתקופת המקרא אין בידי הקורא העברי, ובמתכונת של ספר זה, אף לא בלועזית. עם זאת, אין בספר אוסף של כל הכתובות העבריות.

חידושה של אסופה זו אינו רק בהיקף, אלא גם ברב־צדדיות. האוסף מקיף תעודות בעלות עניין שונה, ומכיל לא רק כתובות יהודיות וישראליות, המהוות את המובן הצר והמקובל של המושג עבריות, אלא גם כתובות מואביות ואדומיות, וכן כמה כתובות מפלשת, הכתובות בכתב עברי. לכל כתובת או קבוצת כתובות, מבוא קצר. כל כאחת מועתקת לאותיות מרובעות, ומולה, או בצידה, העתקה מנוקדת עם השלמות, כחלק מן הפירוש. לכל כתובת ביבליוגרפיה נבחרת ופירוש אשר אין בו ויכוח מדעי ויומרות חידוש. מטרתו – הסברת התעודה בקצרה. הכתובות מלוות בתצלומים.

בספר כמאתיים ושלושים כתובות שונות, ולמעלה ממאתים וחמישים תצלומים.

ספרות יפה

אפרת שטיגליץ
סיפור אמריקאי
הוצ' עם עובד, ת"א, תשנ"ג, 184 עמ'.

סיפוריה של אפרת שטיגליץ מתבוננים באורח ישיר, מדויק וחסר פניות, באנשים ובמצבים. תיאור פרטני של חפצים, מראות ומפגשים בין בני אדם, בתמונות מקוטעות לכאורה.

בצד האיפוק, האירוניה וההומור, יש בסיפורים הרבה סימפטיה והשתתפות. אנשים בודדים מחפשים, ואף מוצאים לרגעים ספורים, מגע, ולפעמים אפילו אושר. בשפת הסיפורים, חלוקתם, תוכנם ואף בעימודם, באים לידי ביטוי מקוריות מחשבה וסגנון הצגה של כותבת תל־אביבית (פרט ביוגרפי הניכר בתוכן כתיבתה) צעירה (ילידת 1961) ומעוררת עניין.

פרנסואה רנה דה־שטוברייאן
אטאלה / רנה
הוצ' שוקן, תשנ"ג, 154 עמ'.

אטאלה ורנה הן מיצירותיו המוקדמות והמהוללות ביותר של שטובריאן. שתי הנובלות עוסקות במוטיבים חוזרים ונשנים בכתיבתו: האהבה האסורה, הגלות, והדת הנוצרית על נחמותיה.

אטאלה הוא סיפור אה[illegible] והרפתקותיהם של שני אינדיאנים צעירים, שעלילתו הסבוכה והתמימה מתרחשת על רקע אקזוטי קסום. ברנה, מעוצבת במלואה דמות הגיבור הרומנטי הגדול. זוהי יצירתו האוטוביוגרפית הווידויית המובהקת, של מי שהיה כוכב הטרקלינים הספרותיים, דון ג'ואן ומדינאי.

יצירותיו, שבהן הגיעה הפרוזה הצרפתית לשיא מפואר וחסר תקדים של סגנון, עשו אותו לדמות הבולטת והמשפיעה ביותר בספרות הצרפתית, במחצית הראשונה של המאה ה־19.

מאוד ברורה: לערבים יש כל הזכויות האזרחיות, אין להם זכויות לאומיות על ארץ־ישראל. והיות ואנו מדברים על זכויות אזרחיות, למדינת ישראל יש מערכת בתי־משפט, ובית־המשפט יקבע למי הבעלות'. התגובה היתה משותפת כמעט לכל הנוכחים: 'אה... מפא"י היתה יודעת לטפל בזה הרבה יותר טוב'.

"גם באוניברסיטת חיפה", הוא ממשיך באותו נושא, "נתקלתי בתופעה הזו. כ־18%־20% מהסטודנטים הם ערבים, ומדי פעם מישהו באוניברסיטה אומר בשקט, לא לציבור: 'אולי נעשה משהו שמספר הסטודנטים הערבים ירד?' וכל אלו שמעלים את השאלה הזאת, הם אנשים שדעותיהם הפוליטיות שמאליות. מעולם לא שמעתי אנשי ימין מדברים על עשיית מניפולציות כדי [illegible] בשוויון האזרחי של ערבים ויהודים. חלק מההתלהבות להיפטר מיש"ע, היא כדי להיפטר גם מהערבים".

* * *

במלחמת האזרחים האמריקנית, במאה הקודמת, היה גנרל של הדרום שכינויו היה Stonewall Jackson. הכינוי הזה ניתן לו באחד הקרבות הראשונים של מלחמת האזרחים. ג'קסון שלט עם חטיבתו על גבעה אסטרטגית. בשלב מסוים של הקרב, כשצבא הצפון עמד להבקיע, בא אליו סגנו ואמר לו: "אין מה לעשות. מוכרחים לסגת ולוותר על הגבעה. המצב באגפים השונים חמור". ואז ענה לו ג'קסון: "We shall do our duty and god shall determen the consequenses" (עוזר שילד מתרגם במלותיו של מי שניכר בו שגדל בבית דתי: אנחנו נעשה את חובתנו, והקדוש־ברוך־הוא יחליט על התוצאות).

את הסיפור הזה מצטט שילד לאחר שאמר כי הוא מקווה שלכל אדם יש איזושהי עמדה [illegible]סית. וכאן, במלים אלו, המיוחסות לאותו גנרל ג'קסון, הוא רואה בחנה חדה, עמוקה. "יש דברים שאתה חייב לעשות. נקודה. אין נפקא מינא אם אתה משוכנע שמפני שאתה עושה את זה אז מיד העולם משתנה, או לא. לאדם יש חובה, והוא ממלא את חובתו, והחלטתו של הקב"ה – תהא אשר תהא".

אל העמדה ה"לא־רציונלית" הזו נלווה ניתוח רציונלי, מעט פסימי. בציודו של פחד רציונלי, מוכרחה לבוא אמונה מוצקה ש"הבית השלישי לא ייהרס". אין לזה ניסוח אחר. מכל מה שקרא ולמד על ההיסטוריה של עם ישראל, אחד הדברים שמרשימים אותו, לשלילה, זה יכולתם של היהודים ל־wishful thinking, לחשיבה על פי משאלות הלב. והדבר בלט במיוחד בשואה, וקרה בקהילה אחר קהילה. קהילה כדוגמת קהילת קפנהגן, למשל, האמינה ש"אצלנו זה לא יכול לקרות". והיו קהילות אחרות שדגלו ב"כן, זה קורה, אבל אפשר יהיה להסתדר". קהילת גיטו לודז' האמינה שכיוון שהעיר תעשייתית, היא תסייע לתעשייה הצבאית הגרמנית, דבר שישאיר אותה בחיים. הניסיון הזה, ליחס לזולת כוונות טובות, מניעים הומניים, תשתית סימפטית – זה הכל אמונות באוויר ומשאלות לב. היום הוא מפחד שהשלטון בישראל, בשגגה ולא בזדון, הולך על פי משאלות לבו. וזה מפחיד. אדם יכול להיהרג לא רק בגלל זדונם של אחרים, גם בגלל שגגה שלו.

והניתוח הרציונלי, המציאותי, הוא כבר חלק מההתמודדות הרציונלית. לא טוב להכחיש. לא טב לשגות באופטימיות שגויה. צריך לדעת להתמודד. וצעד אחד מן ההתמודדות, לפחות במישור האישי, עשה לפני חודש וחצי.

* * *

כשגילי נשאלת איך היא מסתגלת לחיים באריאל, היא בוחרת לומר: "החיים כאן מצחיקים. יש כאן שתי חנויות למסגור תמונות, אך אין שום מכבסה", וצוחקת. ומיד מוסיפה שהרגשות והדעות שלה הם בעיניה משהו מאוד אינטימי. תשובותיה קצרות, ממעטות במלים, אבל זה כנראה משפט שהיא רואה בו מאפיין את ההסתגלות למקום מסוג אחר, שונה. עיר שהיא "כאילו עיר". "יש כאן פמילייריות נחמדה, מצחיקה", מוסיף עוזר, ומספר על נהג האוטובוס שאתו הוא נוסע למכללה, שלא עצר בתחנה הרגילה. כששאל אותו שילד מדוע לא עצר בתחנה, השיב הנהג: "פתח הבית שלך, זה מספיק טוב?".

וגם גילי מספרת איך, כאשר ישבה בבית קפה בתל־אביב וניגשה אליה אשה ובירכה אותה בלבביות לשלום כאילו הן מכרות ותיקות, ניסתה לשווא לדלות מזיכרונה מאיזה כנס או פורום היא מכירה אותה, עד שזו הציגה את עצמה – בעלת סוכנות אמישרגז באריאל...

גילי ועוזר מרבים לצחוק ביחד, לשתף אחד את השני בכל רעיון חדש ששמעו, בכל מקרה מעניין שקרה. עוזר חושש לספר את סיפור היכרותם, פן יאמרו שזוהי פזיזות אופיינית למתנחלים חסרי כובד ראש. ובכל זאת, הוא מספר בקיצור: כשהיה דוקטורנט־אסיסטנט, נשלח להעביר תרגילים באוניברסיטת חיפה. באחד התרגילים ישבה בשורה האחרונה בחורה נחמדה בסוודר יפה. אחרי התרגיל ניגש אליה ושאל אותה אם אפשר להזמינה לשתות משהו. אחרי שבועיים הודיעו שהם מתחתנים.

היום, גילי עובדת במשרד החינוך, כמנהלת מחלקה להערכה של תכניות לימודים. היא מעידה על עצמה שהיתה שותפה לעוזר בכל דעותיו וצעדיו. "אבי היה חבר לח"י", היא מסבירה, "זה היה הבית שגדלתי בו".

סיפורים פנים משפחתיים מסופרים שלא לציטוט. ניתן לספר רק שיאיר, בנם הבכור, נשוי לגילית ואב לשני ילדים, רעות ויוני ("דווקא יוני, בגלל האסוציאציה. כפי שליאיר יש אסוציאציה"). נורית, בתם השנייה, גרה בבאר שבע, לומדת לתואר שני בפסיכולוגיה קלינית, ונשואה ליואב, הלומד רפואה באותה אוניברסיטה.

גילי ועוזר עכשיו לבדם בבית הפרטי והמרווח ("נשארנו פתוח או יותר באותה רמת חיים"), מתרגלים לשינויים, לומדים את מנהגי המקום. צוחקים הרבה. חוששים מעט מהחורף ההררי, ומכך שאין להם עדיין הסקה. חברה לקמינים שהוזמנה לבוא – סירבה. אבל גילי אומרת שתפנה הלאה – למועצה לצרכנות. "מה זאת אומרת, יש גבול", היא אומרת, ועוזר עונה לה: "יש גבול? אין גבול...".

אבל מבין הבדיחות והסיפורים, ניכר שלא כל־כך פשוט המעבר הזה. המכונית הגדולה של נשיא האוניברסיטה נשארה, כמובן, בחיפה. ועוזר, שעדיין נוסע באוטובוסים, נאלץ לפעמים להמתין זמן ארוך אחרי פגישות שונות בתל־אביב לאוטובוס הקרוב. "אז זה לא הזמן שבו אני אומר 'תחי הציונות'", הוא מודה.

תגובות החברים היו מפתיעות. גם חברים מקרב השמאל ניגשו והביעו הערכה. והיו אנשים שבאו ואמרו: "באמת עברתם לאריאל? יישר כוח. הלוואי וגם לנו היה אומץ". וגם אריאל קיבלה אותם בחום, בשמחה, ונתנה להם הרגשה שהם מחזקים, שהם מקור גאווה. "אז ראש הממשלה אומר: 'מי צריך את אריאל ואת עמנואל?' בסדר. כאן לי יש יתרון קל. אני גדלתי בגולה שקטה וטובה שהצילה יהודים. ושם היהודים שאלו: מי צריך את המזרח התיכון? והתכוונו לישראל". ●

נמנע מלתת עצות

בכל הנוגע לדברים שיש לעשות היום, פרופ' עוזר שילד נמנע מלתת עצות. הוא חוזר ושוזר בדבריו מלים כמו – אני עדיין חדש, אני כאן רק שבועות מעטים ויש לי עוד הרבה מה ללמוד לפני שאוכל להגיד למועצת יש"ע מה לעשות.

בדבר אחד כבר נתן למועצת יש"ע המלצה: בעקבות הסקר היסודי שהזמינה, כתב לה שגם במכללת יו"ש יש כוח מקצועי שיודע משהו על סקרים. "ינצלו – ינצלו. לא – לא. אבל על מה שצריך לעשות פוליטית בשטח – אני עדיין חדש מדי ולא מוכן להגיד שום דבר".

ומיד הוא מוסיף: "אני חושש שאנחנו עשויים להגיע למצב בו צריך יהיה להתלבט בנושא של גבולות הציות. אני חושב שעלינו לחשוב על מה שדרוש כדי שאי ציות לחוק יהיה לגיטימי", ומיד מבהיר: "רק אמרתי לחשוב מה לגיטימי. לא רמזתי שאני חושב שצריך לעבור את הגבול, וגם לא רמזתי להיפך. אמרתי שיש כאן נושא שצריך לחשוב עליו. אני עדיין חדש ואין לי שום עמדה בכיוון הזה, אבל אני מוטרד".

67% אוהדים את המתנחלים

(וסבורים שרבין ימשיך לוותר)

מה היחס של כלל תושבי ישראל כלפי מתיישבי/מתנחלי יש"ע? כיצד מקבל הציבור את ההסכם עם אש"ף? מה מידת האמון שאזרחי ישראל רוכשים לראש ממשלתם? שאלות אלו ואחרות, שלגבי התשובות היו לנו תחושות בטן בלבד, נבדקו על־ידי מכון גיאוקרטוגרפיה (על־פי הזמנת מועצת יש"ע), אשר תחזיותיו קלעו למטרה בבחירות האחרונות לכנסת. 67% אוהדים עד אוהדים מאוד (את המתנחלים/המתיישבים), 11% לא אוהדים, 6% מאוד לא אוהדים. אפשר לחיות עם זה. הטקסט להלן, כולל כותרות וכותרות משנה, נכתב על־ידי מכון גיאוקרטוגרפיה. הסקר נערך על־ידי פרופ' אברהם דגני

מערך המחקר

הסקר כוון לבדוק את עמדות ורגשות הציבור כלפי הסכם העקרונות עם אש"ף ותהליך המשא ומתן לשלום.

המחקר נערך בשני נוסחים, במטרה לבדוק אם השימוש בכינוי "מתיישבים" יוצר רמה גבוהה יותר של אהדה ותמיכה בציבור מאשר השימוש בכינוי "מתנחלים".

השאלון חושף את המרואיינים לשאלות הנוגעות לסיכונים אפשריים הכרוכים בהסכם עם אש"ף כמו המשך מעשי הטרור, האפשרות שתקום מדינה פלשתינית, פגיעה אפשרית במעמד ירושלים, החזרת שטחים בגולן וביש"ע, וכן לנושא שחרור מחבלים כמחווה של ממשלת ישראל.

לשם בדיקה אם חשיפה מסוג זה משפיעה על רמת האמון שהציבור נותן ביצחק רבין, נשאלה שאלת האמון ברבין בנוסח הראשון בתחילת הראיון, ובנוסח השני בסופו.

הסקר נערך במשך יומיים, בכ"ג ובכ"ד במרחשוון (7-8 בנובמבר). בכ"ג במרחשוון נרצח אפרים איובי ז"ל, נהגו של הרב דרוקמן, והתקשורת היתה מאוד אוהדת את המתנחלים והזדהתה אתם. לעומת זאת, ביום השני לסקר, בכ"ד במרחשוון, הובאו לידיעת הציבור תגובות המתנחלים שהתבטאו בהפרות סדר, חסימת כבישים ושריפת חממות של ערבים.

נבדקה השאלה האם ביום הראשון לסקר תגובת הציבור היתה אוהדת יותר למתנחלים מאשר ביום השני.

1. היחס להסכם השלום עם אש"ף

1.4 האם אתה מסכים או לא מסכים להערכה שהסכם השלום עם אש"ף יביא לקיצור השירות בצה"ל ולהקלה בנטל המילואים?

כמחצית הציבור (49%) אינו מסכים עם ההערכה שהסכם השלום יביא לקיצור השירות בצה"ל ולהקלה בנטל המילואים, ו־40% מהציבור מסכים לעמדה זו.

1.5 ישראל משחררת בימים אלה אסירים פלשתינים בקשר להסכם עם אש"ף.

מה אתה מרגיש לגבי הצעד הזה? האם זהו מעשה נכון או שגיאה?

שני שליש מהעם (66%) חושב ששחרור אסירים פלשתינים הוא מעשה שגוי. רק 27% חושבים שמעשה זה הוא נכון.

לוח 5:
האם הסכם השלום יביא לקיצור השירות בצה"ל ולהקלה בנטל המילואים?

לוח 5א':
האם שחרור אסירים פלשתינים הוא מעשה נכון או שגיאה?

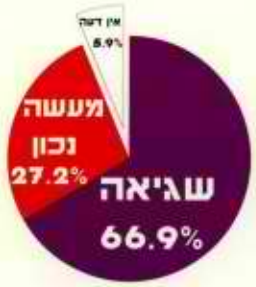

2. היחס ל"מתנחלים" / "מתיישבים"

כאמור, השימוש בשני הנוסחים נעשה לצורך בדיקת השאלה האם שימוש בכינוי "מתיישבים" יוצר אהדה/תמיכה גבוהה או לא.

2.1מה אתה חש בעיקר כלפי המתיישבים/המתנחלים ביהודה ובשומרון. האם אתה אוהד אותם או לא אוהד אותם?

67% מהציבור "אוהד" ו"אוהד מאוד" את המתנחלים/מתיישבים (ראה לוח 6 בתוך כללי).

הכינוי מתיישבים מביא לאהדה גבוהה יותר מאשר הכינוי מתנחלים: 36% מהציבור "אוהדים מאוד" את המתיישבים, לעומת 30% בלבד אשר "אוהדים מאוד" מתנחלים. ובהתאמה: 8% "מאוד לא אוהדים" מתנחלים, לעומת רק 4% ש"מאוד לא אוהדים" מתיישבים (ראה לוח 6) (הבדלים אלה לא נמצאו מובהקים).

לוח 6:
מידת האהדה כלפי מתנחלים/מתיישבים ביהודה ושומרון:

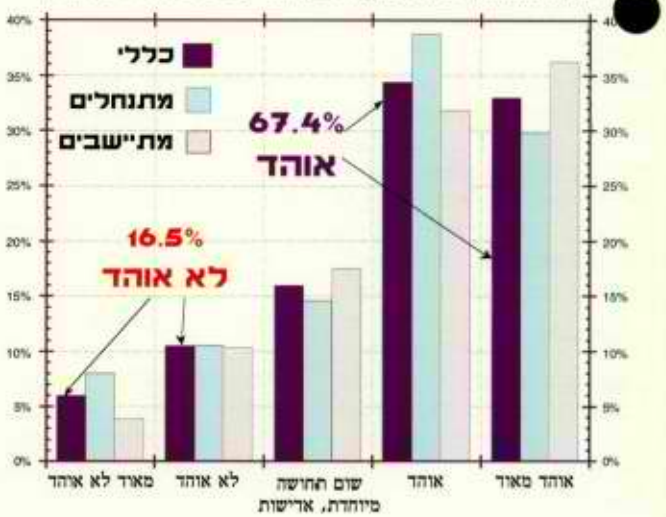

2.2 האם אתה תומך במאבק של המתנחלים/המתיישבים ביהודה ובשומרון או מתנגד לו?

מעל מחצית הציבור (58%) תומך במאבק המתנחלים, ורק כרבע מהציבור (24%) מתנגד לו.

קיימת תמיכה גבוהה יותר כאשר משתמשים בכינוי "מתיישבים" בהשוואה לכינוי "מתנחלים". הבדל זה נמצא מובהק: 32% "תומכים מאוד" במתיישבים, לעומת רק 26% ש"תומכים מאוד" במתנחלים.

29% "מתנגדים" ו"מתנגדים מאוד" למתנחלים, לעומת רק 21% "מתנגדים" ו"מתנגדים מאוד" למתיישבים.

לוח 8:
מידת התמיכה או ההתנגדות במאבק של המתנחלים/מתיישבים:

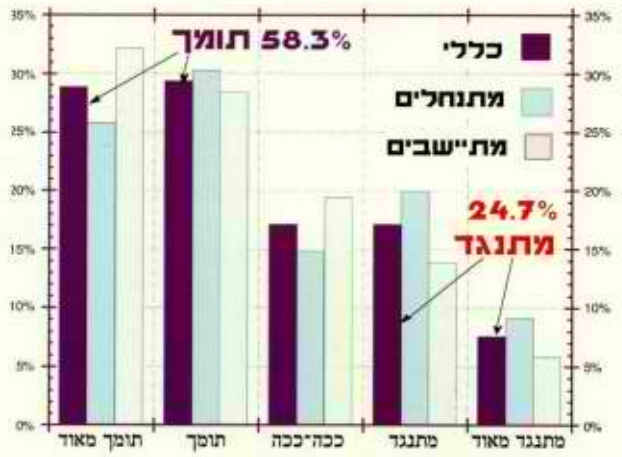

2.3 יש הטוענים נגד המתנחלים ששיטות המאבק שלהם מהוות סכנה לדמוקטיה בישראל. האם אתה מסכים עם טענה זו?

מעל מחצית הציבור (56%) אינו סבור ששיטות המאבק של המתנחלים מהוות סכנה לדמוקרטיה.

לוח 9:
מידת ההסכמה או אי ההסכמה לעמדה ששיטות המאבק של המתנחלים מהוות סכנה לדמוקרטיה בישראל:

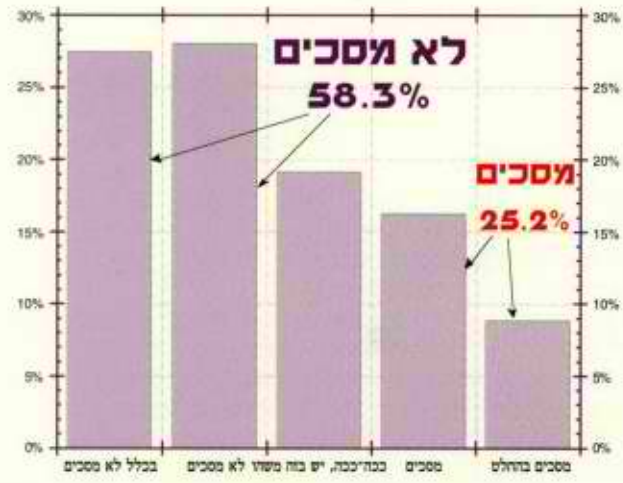

(המשך בעמוד 60)

הגיעו לפירקן

בחוה"מ סוכות יצאנו בהמוניו לשטחי המטעים באזור משואות יצחק הישנה, כדי לחגוג את פריון נטע הרבעי לחלקות הנקטרינה ש"הגיעו לפירקן".

לחגיגה הצטרפו אלינו ותיקי משואות יצחק ועין צורים. זכינו לשמוע מהם על קורות קבוצת משואות יצחק במשך שלוש שנות קיומה בגוש, ויכולנו לראות ברכה בעמלם מאותן שנים בסיקול אבנים ובניית טרסות בשטחים בהם נמצאים המטעים שלנו כיום.

ולקראת תום הסיור (סקופ!), הצליחו אנשי משואות יצחק לגלות את הסליק שלהם, והתברר להם שהוא נשאר על תכולתו, כפי שעזבו אותו ב-1948.

ראש צורים — השבוע ר"ץ

הפגנת עוצמה

בתוך התהליך הגדול של אי-הוודאות (מה יהיה? ביטחון? פיתוח? יפריעו לחיי היום-יום? יכירו בנו כיישובים אסטרטגיים?), הרבה בקביעת העתיד תלוי בכל אחד מאתנו.

חושב אני לעצמי איזו הפגנה של עוצמה, איזה פרויקט עשוי ללכד רבים מאתנו ולהפגין המשך השתרשות, המשך עשייה והמשך אמונה?

הקמת בית-כנסת מרכזי – עכשיו!

עלינו כבר עכשיו לכנס "כנס בנייה" של עמותת בית-הכנסת, לקביעת דרכי פעולה ולוח זמנים.

שבי שומרון — אריה עופרי
עמודי ש"ש

"רחמי תרצה"

טקס חנוכת בית-הכנסת "רחמי תרצה", על שם רמי חבה ותרצה פורת, ילדי היישוב הי"ד, נערך בחוה"מ סוכות. במעמד מרגש הוסר הלוט מעל השלט לויכרם, ואביה של תרצה, הרב יוסף פורת, נשא תפילה.

חנוכת בית-הכנסת המרכזי והמהודר, שנערכה במעמד רבנים, ח"כים, תושבי היישוב וידידים רבים, היוותה ציון דרך חשוב בהתחזקות היישוב, דווקא בימים אלה. תקענו יתד נוסף בקרקע לחיזוק הקשר למקום באמונה ואהבה.

אנו פונים אל התושבים לכנות את בית-הכנסת החדש בשמו הראוי והמלא. לא בתואר "המרכזי" או "החדש", ולא בשאר כינויים, אלא בשמו המנציח את בנינו, והיתה הנצחה זו מעט מן הנחמה המגיעה למשפחות ולנו, כל בית אלון מורה.

אלון מורה — קשר אמיץ

זהירות מטוב-לב

סיפור קטן עם חומר למחשבה: בליל יום שישי שעבר הגיע לשער היישוב ערבי עם רכבו. הוא פנה אל החייל שבשער בבקשה שיעזור לו בתיקון תקלה ברכבו, אך החייל סירב בטענה שאסור לו להפקיר את השער. הערבי הפציר בו שוב ושוב, ונענה בסירוב, ובכל זאת לא ויתר בנקל וניסה עוד מספר פעמים. לבסוף, משהבין שלא ייענה, עלה על רכבו ונסע, ללא צורך בטיפול כלשהו... החייל היה באותן שעות הערב לבדו בשער.

לו היה שומר באותה שעה חבר טוב-לב מהיישוב, שהיה מתפתה לעזור...?

שבי שומרון — הרבש"ץ
עמודי ש"ש

כנס טייסים

מפגש לוחמים משנת תש"ח התקיים אצלנו בכפר עציון – והמדובר בטייסים ואנשי צוות אשר הגישו עזרה לגוש הנצור. הם הצניחו תחמושת ועזרה ראשונה. בעזו ובגבורה סיכנו עצמם שוב ושוב, בגיחות וטיסות תחת מטר אש האויב. הם אילתרו מקום לנחיתה, לרוב בשעות החשיכה, בלילות ערפיליים, והמשיכו כך עד שקיבלו פקודה לסגת.

אף שלא הספקנו לשמוע את חוויותיהם של רוב הטייסים, וגם לא את אלו של אנשי הכפר שקיבלו את העזרה, שתינו בצמא את המעט ששמענו. בעיקר חשוב היה לשמוע את תיאור הרגשתם הקשה לנוכח הניגוד הקוטבי כל כך בין טיסה לכפר עציון, שם מצאו אנשים עייפים, רצוצים ומדוכדכים, וכעבור מספר דקות – כאשר שבו הטייסים לרחובות תל-אביב – עולם כמנהגו נוהג. בתי קפה, אנשים צוהלים ושמחים, ושום דאגה לא מטרידה. הניגוד הקיצוני הזה דיעוע את הטייסים מאוד.

כפר עציון — דורית אונא הדים

תרגיל בזמן אמת

ביום שני שעבר נערך תרגיל "צבא שמים" בראש צורים. בשלב ב' של התרגיל, כאשר הצבא הגיע לשערי היישוב, התקבלה הידיעה על ירי בצומת גוש עציון, ולכן התרגיל עבר מיד למצב אמת. לאחר שהתברר מה קרה בצומת, נערך מרדף אחרי 2 חשודים בוואדי שבין אפרת ובין אלעזר, ובורח אחד נפצע. מבחינתנו – התרגיל שלנו עבר בהצלחה.

ראש צורים — וייסמן
השבוע ר"ץ

סרבני מיסים

הצלחנו לגרום לכך שחלק מ"ותיקי סרבני המיסים" התחילו לשלם את חובם, ובקרוב יהיו עוד דיונים לפני בית הדין הרבני ורשם האגודה. אבל... לצערנו ישנם סרבני מיסים חדשים. אנו רוצים לומר להם: חוץ מעצם האיסור (של עיכוב כספי ציבור), אתם גורמים לבזבוז גדול בזמנם של עובדי ציבור ביישוב. כאשר ננתק חשמל, מים ועוד שירותים, הדבר יגרום ללחץ בין החברים.

אנא, אל תגרמו לכך דווקא בימים אלו – בהם עלינו לרכז את כוחותינו לפיתוח וקידום.

שילה — המזכירות
דפי שילה

מלווה מלכה

במשך שנתיים התקיימה בהצלחה המסגרת של "מלווה מלכה" – בה נפגשו משפחות על קפה ועוגה, למדו, שוחחו וסתם היו קצת ביחד. כדי להרחיב את השורות בפעילות המסגרת בתורף הקרוב, נשמח אם יצטרפו משפחות וינדבו את ביתם במוצאי שבתות. כמו כן, אנא החזירו את השאלון שהכנו לשיפור הפעילות.

ראש צורים — הרב הדס
השבוע ר"ץ

ועדת ביקורת

באווירה הנוכחית הכבדה, בשל הבעיות הקשות מולן צריכים להתמודד היישובים, נראות בעיות היום-יום כל כך בנאליות. אך עמידתנו נבחנת גם בקיום נורמלי של חיי היום-יום. ממגוון הנושאים שטופלו, בחרתי כנושא החשוב ביותר לסיכום הוועדה היוצאת, את חוות דעתו של רשם האגודות, המדריכנו כיצד לנהל בחירות והצבעה חשאית בנוהל תקין. כדי שנחיה בחברה מוסרית, עלינו לשמור על נהלים תקינים, שלא נשמרו כראוי בעבר.

תקוע — נחמה וייל
קרן תקוע

שותפים למאמץ הלאומי

כחמישית ממשפחות היישוב משתתפות כבר במאמץ הלאומי-חברתי, באמצעות ילדיהם, ועל כך גאוותנו.

בכל שנה בה מתבגרת פסגות, גדל מחזור ילדינו המסיימים את לימודי התיכון. השנה סיימו את לימודי התיכון 16 בוגרים, והם יצאו לפרק חדש בחייהם, פרק של נתינה למדינה ולעם.

לצה"ל יתגייסו 7, לשירות הלאומי – 3, וחמישה לישיבות: מי להסד ומי לשנה ישיבה (בדימונה!). כה לחי לכולם.

פסגות — אפרים זינגר
אווירת פסגות

לא בגלל הפורצים

לצערי הרב, גם לאחר שנוכחנו באסונות שנגרמו בעבר ממכוניות שנשארו פתוחות – המהוות מלכודת מוות לילדים קטנים – עדיין ישנם תושבים שמפקירים את מכוניותיהם ומשאירים אותן פתוחות. אנא, למען ילדינו – השקיעו עוד כמה שניות לנעילת המכונית וסגירת החלונות, ותחסכו לכולנו אחר כך דמעות והספדים.

פסגות שלמה שושן
אווירת פסגות

חקלאות בשילה

חברת מקורות התחילה בהנחת קו חדש מצומת תפוח אלינו. בימים אלו גם גומרים לחבר את קידוח תפוח (שמספק כ־340 קוב לשעה). גם בניית בריכת עלי מתקדמת באופן רציני. כל אלו ישנו מקצה לקצה את מצב המים בשילה, ונוכל לאפשר לעוד חקלאים לעבד את ארצנו הקדושה בתוך אזור שילה.

שילה דפי שילה

כל ארבעת המינים

שיטת הקליטה ביש"ע לוקה בחסר, ודווקא לקראת הסכמי השלום והאוטונומיה.

אפשר שבשנים הראשונות באמת [illegible] לדקדק ולעשות מבחנים [illegible] המעוניין להתיישב – כדי לראות אם הוא מתאים לבניית חברה טובה, חזקה ובריאה. כתשתית – זה מצוין. אבל לאחר מספר שנים, מן הראוי לפתוח את השערים ללא מבחנים ודקדוקים מיותרים. לפתוח הופשי לכל עם ישראל. ביו"ש נוצרה חברת־אליטה, שהיום משלמת מחיר. אני מתגעגע לשכן – הערבה, ללולב שחושב שהוא אתרוג, להדס.

השבת אולי לא תהיה סטרילית – אבל אהבת חינם ו"שבת אחים גם יחד" עם ארבעת המינים – עדיפה. ובכמויות, שיהיה צפוף בנשמה.

יקיר מזל גרין
יקירתון

כולנו עולים

גם בלי הסטטיסטיקה ברור לעין שתקוע שברה שיאים בקליטת עליה – החל מהקמתה על־ידי עולים מארבע כנפות תבל, שכבר מן ההתחלה היו קולטים, וכלה בגל העלייה האחרון מרוסיה.

עולים שאיכלסו את הקרוואנים הראשונים לפני שלוש שנים, כבר יושבים בבתי קבע, מהווים חלק מהחברה הוותיקה, וכבר קולטים בעצמם.

לא היינו זוכים לקליטה טבעית ובריאה אילו הנחנו להתלבטויות ולחששות לשלוט בנו. אילו התמסרנו לתאוריות של שמירת "הצביון", "המרקם", "האיזון", גיטו של קרוואנים בשולי היישוב היו מנת חלקנו, ו"עולים" נצחיים היו חיים להם את חייהם לצידנו, בלי קשר ובלי גשר.

תקוע א' גירשגורן
קרן תקוע

חזק ונתחזק

אתם, הזוגות הצעירים, אל תניחו לחברי המזכירות להשחות את רכישת האשקוביות. הקרינו איכפתיות והשתרשות ביישוב, עוז ועקשנות, קחו אתם בכוח את רסן הנהגת היישוב, שאפו להפכו לקריה.

קראו לחבריכם, לשכניכם מן העיר, לבוא ולהצטרף אליכם – אלינו. הזיזו את הגדרות ואת תאורת הביטחון לכל רוח, דאגו לאשר בנייה רבת קומות.

כדי ש: "חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי א־הנו, וה' יעשה הטוב בעיניו".

בית־אל מנחם צבחי
ידיעון בית־אל

סמוך לסולם יעקב

בשולי "איש החמאס" שבחר לעלות השמימה בסמוך ל"סולם יעקב" דווקא, כדאי לשים לב לזוטות:

בתשובה לשאלת כתב, האם המחבל נהרג מפיצוץ או מהיריות, ענה קצין בכיר לשדר הרדיו כי המחבל נהרג "גם מהפיצוץ וגם מהיריות". אפילו באזור גדוש ניסים כשלנו, איני זוכר מישהו שהצליח למות פעמיים בפועל, ועוד בהפרש זמן קצר כזה.

נציין כי האבן שפגעה באוטובוס בקו 25, זוהתה כמעט בוודאות כאבן חמאסית. המומחים מתלבטים עדיין עקב גבשושית כהה עם זיפים הנמצאת במרכז האבן...

בית־אל מאיר גרוס
ידיעון בית־אל

אזרחות כבוד

תעודת אזרחות כבוד מיוחדת במינה הוענקה ליו"ר דירקטוריון מפעל הפיס, מר גדעון גדות, על־ידי 20 ראשי רשויות מיהודה, שומרון וחבל עזה, בטקס חנוכת מרכז הפיס הקהילתי באלפי מנשה. בדברי התודה אמר גדות שיש רק כבוד אחד גדול מזה של אזרח הכבוד ביש"ע – והוא הכבוד של אזרח קבע ביש"ע.

קרית ארבע קריאת ארבע

אל תזרקו אבנים

ילדים יקרים, זה ספורט מעניין לעמוד בקצה היישוב ולזרוק אבנים על מכוניות של ערבים, כי מגיע להם, וזה גם מרתק ומרגש, ומפתח כושר קליעה.

אבל זה לא טוב. ולמה? כי פעם ניתצתם זגוגית של יהודי מעפרה, כנראה השבתם שהוא ערבי, ופעם פצעתם יהודי מנווה צוף, כנראה מרחוק היה נראה פלשתיני. ופעם פגעתם בחייל לבוש אזרחית, איך יכולתם לדעת. נכון שהוא נסע בראש השנה וזה לא יפה, אבל על זה לא חייבים סקילה. ופעם באמת פגעתם בערבים, אבל גם הם החזירו לכם אבנים, אתם רואים, זה מסוכן.

לכן, אנא חידלו! זה לא משחק.

בית־אל הרב שלמה אבינר
ידיעון בית־אל

בסיס לקראת הבסיס

השנה נמצאים במכינה תלמידי מחזור ג', כאשר מתוך המחזור הקודם ממשיכים 22 בחורים במסגרת ההסדר, והתגייסו במסגרת זו (על תנאי שיוכלו לשוב ללימודים במסגרת המכינה בישיבת הסדר). המכינה עוסקת בהכנה לתורה ולצבא, והיות שהרבה מלימוד התורה הנעשה בישיבה הינו בתחום הנפשי־אמוני, משתלב הדבר יפה עם הכנה נפשית וגופנית למסגרת השירות הצבאי.

הקשר עם הבוגרים נעשה לפחות אחת לחודש, באמצעות דפי קשר וחבילות, ומספר לא מבוטל של פעמים אנו מקבלים טלפונים מהבחורים מתוך הבסיסים, בבקשת יעוץ והדרכה בבעיות שונות.

בימי שישי הטלפונים מוצפים בבוגרים המתקשרים לברך בברכת שבת שלום ולעדכן על הנעשה ביחידות או בישיבה.

פדואל רבני המכינה
דף מידע

צורים בר

לפני שנה יצאנו עם מוצר חדש, מתקן מים חמים וקרים. בנינו תכנית של הקמת מערכת שיווק מיוחדת, ובפברואר השנה לקחנו מנהל מכירות למכירתו. ההתחלות היו קשות מאוד, אבל לאט לאט המערכת התחילה להיבנות עם סוכני שטח, בנות טלמרקט, מתקינים ואנשי שירות. בתחילת חודש יוני מערכת ההזמנות התפוצצה עקב הכמות הגדולה של ההזמנות. נתון זה, יחד עם תחילת קמפיין הפרסום, הביא לקפיצה גדולה וחדה. עקב מחסור במלאי, עברנו מאספקה תוך 72 שעות, לכמעט 3 שבועות. היום יש לנו כ־250 הזמנות שמחכות לאספקה. תוך שבוע נחגוג את יצור מכשיר ה־1,000. אנחנו מאוד שמחים, אבל גם מאוד לחוצים, מהצלחה הגדולה. ועדיין הרבה עבודה לפנינו, כדי לקפוץ מדרגה, לתעשייה בגודל אחר מזה שאי פעם נראה בראש צורים.

ראש צורים השבוע ר"ץ

4. עמדות הציבור כלפי האפשרות לביטול ההסכם עם אש"ף

4.1 אם יימשכו מעשי הטרור והרצח למרות ההסכם עם אש"ף, האם צריכה מדינת ישראל לבטל את ההסכם?

קצת מעל למחצית הציבור (52%) חושבים שאם יימשכו מעשי הטרור והרצח, ישראל צריכה לבטל את ההסכם. מעל למחציתם (53%) חושבים גם שישראל יכולה לבטל את ההסכם.

לוח 13:
האם צריכה מדינת ישראל לבטל את ההסכם במידה ויימשכו מעשי הטרור?

לוח 14:
האם ישראל יכולה לבטל את ההסכם במידה ויימשכו מעשי הטרור?

* לוח 14 מתייחס רק לאלה שאמרו "כן, ישראל צריכה לבטל את ההסכם" בלוח 13.

4.2 במקרה ויאסר ערפאת יכריז על מדינה פלשתינית בניגוד לדעת ממשלת ישראל, האם מדינת ישראל צריכה לבטל את ההסכם?

כשני שלישים מהציבור (66%) חושבים שבמקרה שערפאת יכריז על מדינה פלשתינית באופן חד צדדי, על ישראל לבטל את ההסכם. 61% מהם טוענים שישראל יכולה לבטל את ההסכם.

לוח 15:
האם ישראל צריכה לבטל את ההסכם אם יאסר ערפאת יכריז על מדינה פלשתינית באופן חד צדדי?

לוח 16:
האם ישראל יכולה לבטל את ההסכם במידה ויאסר ערפאת יכריז על מדינה פלשתינית באופן חד צדדי?

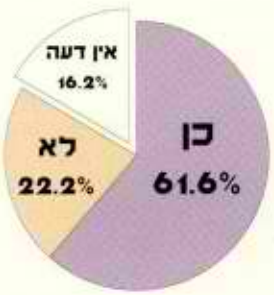

מחיר הקמת מדינה פלשתינית, או שבנסיבות מסוימות הוא יוותר ומדינה פלשתינית תקום?

כ־70% מהציבור חושב שבנסיבות מסוימות רבין יוותר על עמדתו ומדינה פלשתינית תקום. רק 16% מהציבור מאמין שרבין ימנע בכל מחיר הקמת מדינה פלשתינית.

לוח 17:
באיזו מידה מאמין הציבור שרבין ימנע בכל מחיר הקמת מדינה פלשתינית?

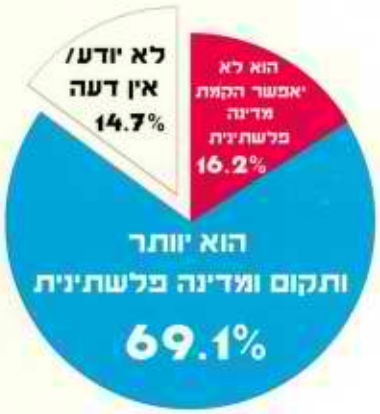

62% מתוך אלה החושבים שרבין יוותר ומדינה פלשתינית תקום, מרגישים פחד, חוסר ביטחון, דאגה וחרדה כלפי הקמת מדינה פלשתינית

5.2 האם אתה סומך על הצהרות ראש הממשלה רבין בעניין ירושלים, או שלדעתך מעמד ירושלים ו/או שלמות העיר עשויים להיפתח על־ידי ממשלת רבין למשא ומתן עם ערבים?

מעל מחצית (54%) הציבור חושש שגם מעמד ירושלים ייפתח למשא ומתן, ו־40% מהציבור בטוח שיצחק רבין לא יאפשר שינויים בנושא ירושלים.

לוח 18:
באיזו מידה הציבור סומך על רבין שמעמד ירושלים לא ייפתח למשא ומתן?

5.3 יש טוענים שרבין, בכוונה, איננו מדווח אמת לעם בכל מה שקשור במשא ומתן עם הערבים. האם לדעתך אפשר להאמין לרבין (כן או לא)?

כאמור, במערך המחקר הנוכחי נבדקה שאלה זו בשתי צורות: א. כאשר השאלה מוקמה בתחילת הראיון (ראשית השאלון); ב. כאשר היא מוקמה לקראת סוף השאלון. מיקומה בחלק המאוחר של השאלון בא לאחר שהמשיב נחשף לסדרת שאלות ארוכה שהיתה יכולה להתנות את מחשבתו בכיוון של חשש מן ההסכם עם אש"ף ותוצאותיו השונות האפשריות (הקמת מדינה פלשתינית, טרור ורצח, פגיעה במעמד ירושלים הגולן ויש"ע, שחרור אסירים פלשתינים).

כאשר שאלת האמון ברבין מוקמה בסוף השאלון, נרשמה ירידה באחוז המאמינים לו ועלייה באחוז המשיבים שאינם מאמינים לו. הבדלים אלו ניכרים מאוד ואף נמצאו מובהקים: כאשר השאלה מוקמה בתחילת הראיון, 47% מהציבור "מאמין" ו"מאמין בהחלט" שרבין מדווח אמת בכל הנוגע למשא ומתן עם הערבים, לעומת זאת, כאשר השאלה ממוקמת בסוף הראיון, רק 34% "מאמינים ו"מאמינים בהחלט" לרבין שהוא מדווח אמת בכל הנוגע למשא ומתן לשלום.

בהתאמה, כשהשאלה בתחילת השאלון, רק 33% "לא מאמינים" ו"בהחלט לא מאמינים" לרבין, שהוא מדווח אמת בכל הנוגע למשא ומתן לשלום, ובסוף הראיון 41% "לא מאמינים" ו"בהחלט לא מאמינים" לרבין (ראה לוח 19).

פשר הדבר מבחינה הסברתית, שהצגה מתמדת לעם של הקשיים והסכנות הטמונות בהסכם השלום, וכן הדגשת האפשרות שיתכן שההנהגה הפוליטית מסתירה דברים במהלך המשא ומתן, יש להם השפעה מרתיעה על דעת הציבור השוחקת את אמונתו בהנהגה הפוליטית.

לוח 19:

באיזו מידה הציבור מאמין שרבין מדווח אמת בכל הנוגע למשא ומתן עם הערבים?

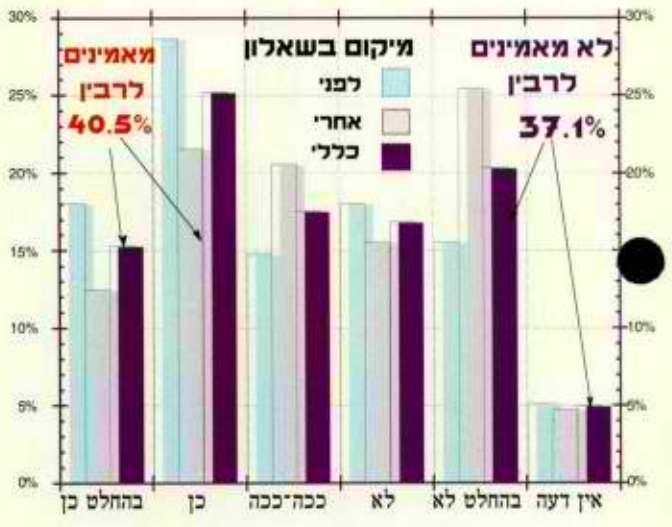

7. הרגשת הציבור כלפי הקמת מדינה פלשתינית

כשני שלישים (63%) מהציבור מרגישים כלפי הקמת מדינה פלשתינית רגשות פחד וחוסר ביטחון, סכנה, אסון, דאגה, חשש וחרדה.

רבע מהציבור מרגיש כלפי הקמת מדינה פלשתינית רגשות של תקווה לשלום, אופטימיות, ביטחון ושקט.

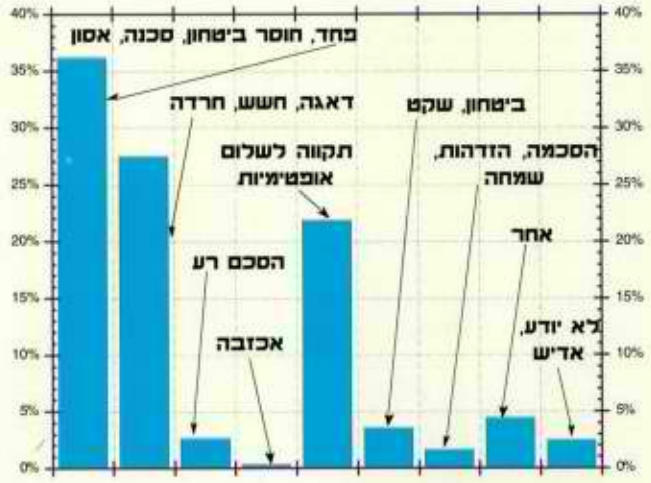

8. האם הציבור כיום ישנה את תמיכתו במפלגות השונות בעקבות חתימת הסכם העקרונות ותהליך המשא ומתן לשלום?

קיימת סחיפה ימינה בתמיכה במפלגות השונות בעקבות המשא ומתן לשלום. צומת תגביר את כוחה מ־6% ל־11%, הליכוד יגביר את כוחו מ־25% ל־29% (ראה לוח 22).

6% ממצביעי העבודה יצביעו לליכוד, 3.5% יעברו למרצ, 2.6% יעברו לצומת.

ממצביעי הליכוד: 9% יצביעו לצומת ו־4% יצביעו לעבודה.

ממצביעי מרצ: 22% יצביעו לעבודה.

ממצביעי צומת: 16% יצביעו לליכוד ו־3% יצביעו לעבודה.

לוח 22:

הצבעה לכנסת האחרונה לעומת ההצבעה אילו נערכו היום הבחירות:

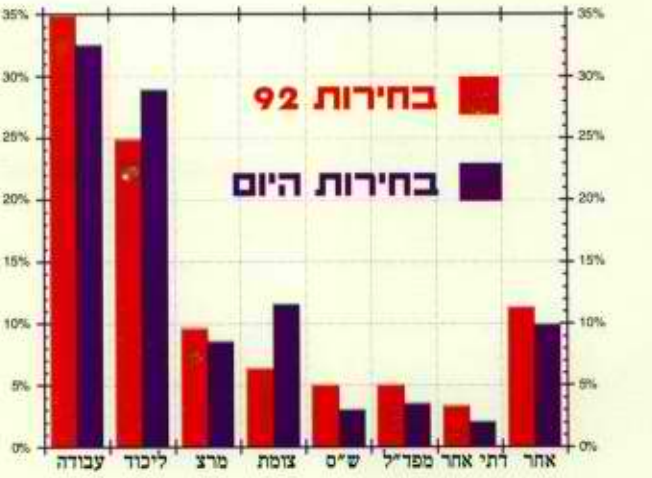

משוחרר בלי תנאי

מה אני אגיד לכם,
אתם היהודים באמת
קצת פסיכים מאוד. הנה,
רק אתמול באו אלי לכלא
שני קציניס ואמרו לי:
אבו מוחמד, תתכונן, למה
בעוד שבוע אתה
משתחרר. אמרתי להם:
למה, מי מתז אמרו לי: אף
אחד, וזה המזל שלך,
בגלל זה אתה יוצא בחוץ.
אבל אני לא טיבש.
אמרתי להם: אני לא
יוצא. למה מה רע לי פה?
יש טלפיזיה עם כל
התחנות, יש אוכל
חופשי, לא צריך לקום
ב־4 בבוקר בשפיל לנסוע
לעפודה בתל־אביב. כל
היום יש הרצאות,
אימונים, אז למה שאני
אצאז אמרו לי: אין
ברירה, למה עוד שפועיים
מפרקים את הכלא. את
אלה שרצחו יהודים
מעבירים לשרתון, והיתר
הולכים הביתה. ואני יענו
לא נקרא רוצח, כי לא
הרגתי יהודי, רק ערבי,
למה תפסתי אותו משתף
בעולה עם הבת דודה
הקטנה שלי.
וואלה, אלה פילפלו לי
במוח, בסוף אמרתי
פסדר, אני ילך הביתה.
אחר־כך בא אלי מוסטפא,
הראים של האסירים,
וסיברתי לו מה קרה.
אמר לי: אל תדאג, אם
אתה רוצה לחזור הכי
מהר לבית־סוהר, או
תהרוג 20 יהודים, או תלך
עם המתנחלים לשרוף
טיירים בכפישים.

גילויים ארכיאולוגיים חדשים מתקופת החשמונאים מצביעים על כך שהיוונים זממו להכניס "בצלם" להיכל.

שלום בסוד מוחלט בהחלט

פרס אוהב לקיים פגישות בחשאי (ודווקא בעניין הזה, צריך להודות, יש לביבי ולרפול מה ללמוד ממנו). עכשיו החליט מי שהחליט (רבין) שהמשך המו"מ עם אש"ף יהיה סגור בפני התקשורת — כך יהיה קל הרבה יותר להתקדם, כלומר לסגת. מובן, שכאשר מדובר ביצירת תנאים לנסיגה בלי שהציבור יוכל ללחוץ נגד, איש מאבירי חופש המידע וזכות הציבור לדעת לא התלונן על כך. השלב הבא יהיה כנראה חתימה על הסדר קבע סודי בין ישראל לאש"ף. יהיה זה כמובן הסכם רגוע, שמוותר לאש"ף על הכל, ולכן פרטיו החשאיים לא יובאו לידיעת הציבור, מחשש לתגובות חריפות. כך, למשל, החרם הערבי יימשך אמנם, אבל בכל פעם שנציג ישראלי יפגש בנציג אש"ף באיזה ועידה בינלאומית, ישתמש הישראלי בסימן המוסכם — גירוד אוזן שמאל בעזרת יד ימין, נניח, ועמיתו הפלשתיני יאותת חזרה על תמיכתו בהסכם הסודי, באמצעות הסימן הידוע והמוכר — אצבע משולשת.

גם הפיגועים לא ייפסקו, אבל כשייפגשו קצין המשטרה הפלשתיני ועמיתו הישראלי ליד זירת האירוע, יוכל הפלשתיני לקרוץ לישראלי לאות כי ההסכם החשאי שריר וקיים. גם בחזית הסורית יכולה החשאיות לעורר נפלאות. שר החוץ מסגול לסגור עם אסאד על העברת הרמה לסוריה, אבל כדי למנוע מהומות, ייעשה הדבר בחשאי: באישון לילה יחליפו אנשי מודיעין סוריים, דוברי עברית רהוטה, את חיילי צה"ל והשוטרים ברמת הגולן, וכך, כשיקומו המתיישבים בבוקר שלמחרת, לא יבחינו במאומה. סוריה כמובן לא תהפוך אחר־כך לבת בריתנו החשובה ביותר אחרי ארה"ב, אך מצד שני, בכל פעם שאסאד יופיע בטלוויזיה ויגנה את התוקפנות של ישראל, אנחנו נדע, לפי החיוך הקלוש שיסתמן בקצה פיו, שזה הכל מס שפתיים, ובעצם כבר יש לנו אתו הסכם סודי על שלום. וזה הרי מה שחשוב, לא?

מלאה הארץ חמאס

עכשיו, כשאנחנו כאן לבד עם עצמנו ב"נקודה", אפשר להודות על האמת — יש משהו בדבריו של ראש הממשלה שהשווה אותנו לחמאס. אנחנו דומים במובן הזה שנם הם, כמונו, שואפים להפריע בכל כוחם לתהליך. עכשיו בטח יקפוץ כאן איזה חוכמולוג ימני ויכריז בהבעת ניצחון: לפי ההיגיון הזה, ממשלת ישראל היא כמו אש"ף, הרי שניהם רוצים לקדם את התהליך. נכון מאוד, אבל מי לא רוצה היום להיות אש"ף, או לפחות להיפגש אתו? אך אל דאגה, אנחנו לא לבד עם החמאס בהתנגדות ל"שלום", יש עוד רבים. השוטר שכיוון את התנועה בכניסה לירושלים לפני שבוע, למשל. הוא גרם לפקק תנועה עצום שעיכב בשעה וחצי את פרס ולהקתו, וגרם לקיצור הפגישה של שר החוץ עם סגן ליצן החצר של מלך בורמזיה הדרומית. פגיעה חמורה זו בתהליך השלום מזכה את איש המשטרה בתואר אויב השלום, או בקיצור — "חמאסניק".

למעשה, כל יהודי, מתנחל או חייל, שנפגע על־ידי ערבים, הוא "חמאסניק", כיוון שעצם הפגיעה בו מחזקת בציבור את ההתנגדות לתהליך של הממשלה. וגם כל מי שהצביע בבחירות לעיריות בעד מועמדי הליכוד, הצביע, אליבא דראש הממשלה, אי אמון במדיניות של הממשלה, ופגע בתהליך. בקיצור, יש הרבה "חמאסניקים" יהודים, כמה חבל שדווקא החמאס הם בעצם לא "חמאס". דווקא הם לא מסכנים את התהליך, כי כל פיגוע טרור שלהם, כמו שמרצ אוהבים לומר, רק מחזק אותנו בנחישותנו להגיע לשלום במהירות.

שחרור השבויים והנעדרים

המאבק לשחרורו של הנווט השבוי רון ארד נמשך. אלא שאיפשהו במהלך הדרך שכחו שהוא אינו היחיד. אני מקדיש לכולם את השיר הבא, בתקווה שישובו במהרה בריאים ושלמים:

רון ארד לתופש נולד, כך הם אומרים

אך לאן נעלמו האחרים מאור הזרקורים

רון ארד בשבי יותר מאלפ יום

ושהאחרים יסתפקו בתפילה ובצום

השלום כבר פה ורון עדיין שם

ואף נעדר אחר חוץ ממנו לא קיים?

איש אינו מזכיר את יתר הנעדרים

ככה זה כשבתקשורת יש לך הרבה קשרים

מיני ראיון עם או פוזיציוניר

- למה אתה מתנגד לפגי ראשי מועצת יש"ע עם רבין?
- כי לדעתי הם לא מייצגים את רוב הציבור ביש"ע. מי בחר בהם בכלל, מי שמם לפעול בשמנו?
- כן, אבל...
- וגם רבין לא מייצג את רוב הציבור כיום, לא בחרו בו כדי שיוותר לאש"ף, אז מי שמו להמשיך בביצוע ההסכם?
- אם כך, מה בעצם איכפת לך אם אנשים שלא מייצגים את יש"ע, נפגשים עם אדם שלא מייצג את אזרחי ישראל?
- אה... רגע אחד, מי אתה, את מי אתה מייצג, מי שמך בכלל לשאול אותי שאלות?

פרס נפגש בחשאי עם ביילין והבטיח לו, שלמרות כל הוויתורים, ישראל לא תוותר עליו.

מחשב העל שנקבל מארה"ב ישמש את השב"כ במיון ארגוני המתנחלים השונים לפי מידת התנגדותם להסכם.

☭

עקב תקלה במכשיר הפקס בלשכת ראש הממשלה, לא ישודרו הערב החדשות המדיניות במהדורת מבט.

פריצת דרך בדיוני הוועדה על מקורות המים:

הישראלים הסכימו לשתות את מי הביוב של האוטונומיה.

לתחנת טלוויזיה ממלכתית

דרושים בדחיפות
נפגעי טרור
הנוכחים בהסכם עם ערפאת
— **סודיות לא תישמר** —

✌

אנא ג'ופתו את
האחנא ההרוג
בעזה נאצאו כרוג
את החאאס ואסאק
ג'נו את אש"ף.

לקוראינו (ומאזינו) בשב"כ
תודה
על העלייה בתפוצה
חתרני "ברצינות"

סקופ:
יוסקה בא־גד יחליף את דודו פישר במחזמר "עלובי החיים" בברודווי.

החברה להגנת הטבע תחליטה שהניצים במפלגת העבודה יוכרזו כציפורים מוגנות.

תקנה חדשה של משרד התחבורה: באזורים בין־עירוניים יש להדליק נורות חנוכה גם ביום.

קשיים חדשים התגלעו במו"מ עם הפלשתינים

לכתבנו נודע מהאזנה לשיחות החשאיות במו"מ בקהיר, שהפלשתינים דורשים שמובלעת יריחו תכלול שטח בקוטר 150 ק"מ. מקור ביטחוני מסר כי ההיענות הישראלית לדרישה זו יצרה בעיה חדשה: בשטח של מובלעת יריחו המורחבת נמצאת גם רצועת עזה, וכבר נוצרו מחלוקות באש"ף לגבי מקור הסמכות בעזה, האם יהיו אלה ראשי יריחו או המנהיגות המקומית ברצועה. שר החוץ פרס עשוי להציע פשרה לפיה יעניקו תושבי יריחו אוטונומיה חלקית לערביי עזה.

סטנד־אפ קומדי עם זקן

(כפי שהוקלט אי שם ביש"ע על־ידי השב"כ)

ערב טוב לכם, קהל נכחד, וברוכים הבאים לסטנד־אפ קומדי המתנחלי הראשון מזה אלפיים שנה. אתם יודעים, פעם כל בן אדם שפי פתח בעיר "פרוון יוגורט", אחר־כך עברו לטוק־שואו, שמעתי שאפילו לחנוך רוזן יש טוק־שואו באיזה ערוץ, והיום כולם בעניין של הסטנד־אפ, או בעברית — התקוממות, יענו אינתיפאדה. אז עכשיו, כשיש אינתיפאדה יהודית, יש גם סטנד־אפ יהודי־לאומי.

רציתי להתחיל עם איזה בדיחה על הפת"ח וגם קצת על ערפאת, אבל מהחטיבה המרחבית הודיעו לי שהפת"ח הוא מחוץ לתחום בשבילי, מה שנקרא בענה הצבאית — שטח צחוקי סגור. במקום זה אולי נצחק קצת על עצמנו. אני משתגע מהחבריה שלנו, כל יומיים הם חוסמים את הכביש לעזה. למי זה מזיז, אמרתי להם, אם אתם רוצים לעורר את הישראלי המצוי, תחסמו בגוש דן. ענו לי, רעיון טוב, רק מה, אתמול ניסינו לחסום בצומת כפר שמריהו בבוקר, אבל בפקק מחיפה לתל־אביב, אף אחד לא הרגיש...

היי אתה שם שצוחק, מאיפה אתה, מאפרת? ראש הממשלה אומר שעוד מעט תצטרך לחזור הביתה עם ויזה. זה דווקא נחמד, יחייבו אותך רק אחת לחודש, ובכל פעם שתעבור תצבור נקודות ותקבל מתנות. שיגעון. הגעתי לפה עם האוטו שלי, פיז'ו 404 עם פנס אחד שבור, ובדרך זרקו עלי אבן. אולי תסבירו לי איך אני יכול לדעת אם אלה היו מתנחלים שחשבו שאני ערבי, או ערבים שידעו שאני יהודי! מה אתה אומר שם בסוף! כן, הם פיספסו. אז זה מוכרח להיות יהודים. הם לא מספיק פאומנים החברה שלנו.

רוצים חיקויים! לא, עזוב אותי מרבין. מספיק שיש איזה עשרים ומשהו שרים שמחקים אותו כל הזמן. ואל תבינו אותי לא נכון, זה לא שאני חושב אותם "יס־מנים" או משהו כזה. פשוט במקרה הם חושבים כמו ראש הממשלה, ובמקרה זה יוצא כל פעם. טוב, נמאס מהפוליטיקה.

הלכתי לפני כמה שבועות לעמוד בתור במקדונלדס. מה אתם מתפלאים. הציוויליזציה שלהם כשר — הגבינה זה תנובה — כשרה למהדרין, וגם להמבורגר שמתחתיה יש הכשר. היה שם תור יותר ארוך מהתור אצל שבס. אחרי רבע שעה בא סדרן והסביר לי שבלי עגיל באוזן, ג'ינס ליוויס וחולצה אופנתית, אני לא אוכל להיכנס. הלכתי לאכול פלאפל. שם דווקא היה ריק. אמריקה. אבל אל תתיאשו חברים, הפגנות ומחאות עוזרות, עובדה — הנה מייקל ג'יקסון היה בארץ, ראה את ההפגנה של בני־עקיבא נגד מדונה, השתכנע, והחליט לפרוש מהופעות — או יש תקווה. טוב, היה נעים מאוד אתכם (מוריד את הכיפה, מכניס ציציות, לובש מעיל שחור של אופנועים ועונד עגיל באף). אני מוכרח לרוץ להפגנה בירושלים. אסור שיהיו שם רק חובשי כיפות.

דובר מועצת יש"ע:

לא נחתם שום הסכם עודפים לחסימת צירים בינינו לבין עובדי התעשייה האווירית.

סגן שר החוץ מבהיר:

צה"ל עוצר מבוקשי פת"ח, רק בדי לחקור אותם על חיילים שחיבו אותם בעבר.

איך יתכן שטנקיסט כמו קהלני מתנגד לשריון חוק הגולן?

מקורות ממשלתיים:

אין לייחס חשיבות לדברי ערפאת על חזרה לדרך הטרור, כיוון שהאיש ממילא אינו אמין.

החמאס:

לא נפסיק הטרור עד שמר רבין יתנצל על שהשווה אותנו למתנחלים.

למה לתת להם נשק? לא יותר טבעי לצייד את השוטרים הפלשתינים באבנים ובגרזנים?

דוברו של טדי קולק מבחיש שהוא שוקל להתמודד בעתיד על ראשות אחת מערי השינה שבאזור תל־אביב.

ספרים חדשים בספריית בית-אל

הכיפה הסרוגה ועוד כמה סאטירות פרו-ישראליות

מאת אפרים קישון

קובץ מיוחד במינו של גדול הסאטיריקנים. ספר שיעלה לכם את המורל בימים קשים • בין המאמרים: הכיפה הסרוגה, זוהי הארץ, בעד, פרס ישראל לגוש אמונים ועוד קטעים מצחיקים עד דמעות

ציורים של דוש

המחיר: 25.00 ש"ח

מה שקרה או שלא למשה-או-ש

מאת אורי אורבך

קטעים מצחיקים ורציניים מחייו של ילד חובש כיפה • בהומור ובחן מתאר אורי אורבך, לשעבר עורך אותיות, מה שעובר על ילד בכיתה א-ב • ספר מנוקד בכריכה קשה

ציורים של שי צ'רקה

המחיר: 18.00 ש"ח

ואחד עם כיפה

מאת אברהם נווה

ספור על קו התפר שבין דתיים וחילוניים. קורותיו של ילד דתי בחברה חילונית. ספר מרגש על התמודדות מעוררת הזדהות

ציורים של ניסים יחזקיהו

המחיר: 21.00 ש"ח

ספרים חדשים לכל הגילאים
**** לנוער ולמבוגרים * לילדים ולנוער * לכיתות א–ד***

לכבוד ספריית בית-אל, ד"נ מזרח בנימין 90300

אני מעוניין בספרים: _____

_____

_____

_____

מצ"ב צ'ק ע"ס _____

כתובת: _____ חתימה: _____

עותק חינם

מולדת

גיליון מס' 64
המחיר: 2 ש"ח
●
טבת תשנ"ד
ינואר 1994

ISSN 1234-5679

רק הטרנספר יביא את השלום!

רוצחים • שהפכו לשוטרים

כך אנהג עם ה"שוטרים" הפלשתינים

ח"כ רחבעם זאבי:

אני מבקש להודיע לך אדוני שר המשטרה, ובאמצעותך לממשלה את הדברים הבאים:

ביום 13 בדצמבר תתחיל נסיגת צה"ל מחבל עזה ומאזור יריחו ואת מקומו של צה"ל תתפוש המשטרה הפלשתינית, שמורכבת **מרוצחים ומאנשי טרור מובהקים, המשתייכים לפתח.**

מיום 14 בדצמבר ואילך, כאשר אנוע באזורים אלה, **ואם אעצר** לזיהוי או לכל מטרה אחרת ע"י איש פתח כזה, **כשהוא חמוש** ובמדי משטרה פלשתינית, **אני אירה בו מטעמי הגנה עצמית,** בטרם הוא יזהה אותי ויחליט לעשות כך לגבי.

כך אני אעשה ואני מצפה **שכל יהודי, שיהיה במצב דומה – ינהג כמוני.**

האם הוא קשור לניצי הפת"ח, לנשרי המהפכה, לחזית העממית, לג'יהאד המוסלמי, לחיזבאללה, לג'יבריל או לחבש?

דברים בישיבת הכנסת ביום 24.11.93

רצח מיותר

להלן דברי ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") בדיון בכנסת:

הרצח של שלושה ערבים ליד תרקומיא היה **דבר מיות ונתעב,** הוא **לא שרת את המאבק שלנו** על יש"ע, הוא פגע באנשים **שאינם בהכרח שותפים לטרור הערבי,** הוא הביא שכול למשפחות **שאינן בהכרח אשמות בשכול שלנו.**

"קרבנות השלום"

הייתי יכול להיות ציני ולהגיד, שהשלושה מתרקומיא מצטרפים ל"קרבנות השלום", כפי שאומרים חדשות לבקרים כאשר אנחנו מבכים את מתינו. אבל **זה לא נכון לגבי מתינו וגם לא נכון לגבי מתיהם של הערבי.** אלה גם אלה נולדו בצלם **וחיי אדם מקודשים המה.**

מי שלחץ על ההדק ליד תרקומיא **לא הוסיף לנו כוח,** גם **לא הרתיע מפני רציחות** של יהודים, **גם לא נקם** בכך את דמם של מרדכי ושלום לפיד הי"ד, וגם לא את דמו של אפרים איובי הי"ד, וגם לא את דמם של ל"ה אנשי הפלמ"ח והחי"ש שנרצחו בידי הכפריים הערבים בגבעות האלה בתש"ח בחושם לעזרת גוש עציון הנצור.

מוות למרצחים!

פסקי-דין מוות למרצחים - כן! גרושם של אנשי הטרור הערבי אל מחוץ לגבולות ארץ-ישראל - כן! **הריסת בתיהם של הרוצחים - כן!** רצח בלי הבחנה של ערבים - לא ולא! **אנחנו זכאים וחייבים לירות, אבל רק בתוקפים אותנו או להגנה עצמית,** ואז עומדת לנו הזכות להשתמש בנשק בכל התקיפות ובכל היעילות.

מולדת

מערכת:
ת"ד: 1102, רמת השרון, מיקוד 47110
מינהלה:
"מולדת" - רח' הנצי"ב 30
תל אביב מיקוד 67015
טלפון: 03-5626272
פקס: 03-5619922
המו"ל:
"עם ומולדת", רח' הנצי"ב 30, ת"א
דפוס:
איכות וביצוע, יבנה

היפרדות העמים!

הרצח הזה, כמו הרציחות האחרות, כמו 201 חללינו באינתיפאדה, **מוכיחים שוב את הצורך בהיפרדות העמים.** רק כאשר יפונו הערבים מיש"ע - **תשקוט הארץ ויהיה טוב להם וירווח לנו.**

אגב, שלושת הנרצחים מתרקומיא נסעו דרך מושב רוגלית בדרך עפר, העוקפת את מחסומי צה"ל. יודעים על כך אנשי המושב, יודעים על כך עיתונאים ויודעים על כך הערבים מיש"ע. **האם צה"ל לא ידע על כך, שישנן דרכי עפר העוקפות את מחסומיו?**

אין עם מי לדבר!

מי שלא האמין בכך, שראש כנופיות אש"פ יאסר ערפאת איננו מסוגל לנהל את האוטונומיה, ראה כי **אפילו רבין לא מצא בו שותף לעיסקה** חרף הוויתורים והנסיגות והמחוות. אפילו רבין המומרץ והמזוייד, שכסאו נשען על ההצלחה בתהליך הנסיגה והוויתורים, הבין **שאין עם מי לדבר.** גם מחוות נוספות לא יושיעו, דניס רוס שאל: **"איך אפשר לעשות עסקים עם האיש הזה?".** בהתכוונו לערפאת.

תגבורת לחמאס

אש"פ היה ונשאר ארגון טרור, ורבין הודה בכך. **אש"פ נשאר ארגון-גג של כנופיות רוצחים,** שזו דרכם וזו תכליתם. איתם אין על מה לדבר **ולא צריך לדבר.**

היום יוחזרו לארץ 200 מגורשי החמאס, שגורשו ללבנון לפני שנה. היתה זאת החלטה נכונה ואמיצה, אבל מיד הוסר ממנה העוקץ כאשר ישראל הודיעה, שהם יוחזרו תוך שנה. עכשיו כבר לא מחכים אפילו לתום השנה **ומחזירים אותם לאחר שנה.**

כך זה עם הממשלה הזאת: התפרצויות תקיפות **ואחר כך ביטולן או מיסמוסן.** כך היה עם המגורשים של החמאס, כך היה עם הסגר על הרצועה, **כך זה במגעים עם אש"פ וערפאת.**

מהלילה יתוגבר החמאס ב"שטחים" בעוד 200 פעילים ומפקדים, שעברו קורסים מתקדמים לטרור במארג' א-זוהור. שם הם למדו מאחיהם בחיזבאללה את שיטות ההפעלה של מטעני צד ומכוניות ממולכדות, **ומהר מאד הם יתנו לכך ביטוי מבצעי.**

וזהו טמטום במלוא הדרו ומשמעותו! אפילו לשיטתכם כבני ברית של הפת"ח - **מדוע אתם מחזקים כעת את החמאס?!**

מחוזות המולדת אינם "שטחים"!

רבין היטעה

ראש הממשלה רבין המשובש ומשובש הכריז בפני האומה על 120 פלוגות צבא, ששומרות על המתיישבים ביש"ע. אני מבקר הרבה ביישובי יש"ע **ולא ראיתי אצלם לא פלוגות ולא מחלקות,** אבל במוצאי יום א' השבוע ראיתי אותם בכל עוצמתם ותפארתם, על נשקם וכלי-רכבם בכל הצמתים והמסעפים בשומרון, לשם הם הובא **כדי לחסום בגופם את הניסיון הטרוריסטי להכניס ספר תורה** לישיבת קבר יוסף חי בשכם. וזוהי היתה הוכחה נוספת לכך כי שר הביטחון רבין ריכז כוחות בישי"ע **"מפני המתנחלים" ולא כדי להגן עליהם.**

ראש הממשלה בישר לאומה כי בגבול הצפון יש לנו רק כדי רבע מהכוחות בישי"ע, והוא **טעה והיטעה ושיבש ושיבש, והוכחתי אותו על כך בבמה אחרת. התיטפלות האובססיבית שלו למתיישבים בישי"ע הביאה אותו לכך, שהוא פולט אמירות לא נכונות והוא פוגע בעצמו ובאמינותו.**

תאריכים מוזרים

אבל צדק ראש הממשלה רבין, שלא הסכים להתחיל את האוטונומיה והנסיגה **בזמן חג החנוכה המסמל את מלחמת היהודים לחירותם ולאדונותם על הארץ הזאת.** צדק ראש הממשלה שדחה זאת ליום עשרה בטבת, שהוא **יום תענית ציבור בישראל** כי ביום הזה הוצת בית המקדש ובו נאמרות "סליחות" מיוחדות, והוא **ציון לחורבן הבית,** ובדורנו קבעה הרבנות הראשית יום זה כיום ה"קדיש" הכללי **לזכר חללי השואה,** ובהצמדת שני אירועים אלה יש מן התקווה שבכך יסתיים סבלו של העם היהודי. אכן, **יום הולם וסמלי להתחלת הנסיגה ממחוזות המולדת...**

אחר-כך אמר רבין, שגם 13 באפריל הוא תאריך טוב, והרי יום זה הוא **יום הזיכרון לחללי צה"ל,** וגם הוא יום סמלי להתחלת חיסול המדינה... האם במשרד ראש הממשלה אין לוח שנה עברי או שבכוונה בוחרים שם תאריכים כאלה?

להפסיק!

אנחנו קוראים לראש הממשלה **לסגת מחסכם העקרונות עם אש"פ, להפסיק את תהליך הנסיגה והוויתורים,** שלא יביאו לנו שלום, זה לא נעים ולא מכובד לבטל הסכם, אבל **מימושו של החסכם יהיה חרבה פחות נעים** הן לעם ישראל והן לראש ממשלת ישראל.

עוצו עצה ותופר; דבר ידבר לעמו ייתן, ה' יברך את עמו בשלום. ■

עם חכם?

להלן דברים שאמר ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") בדיון בכנסת:

ליד גבעת חרסינה בחברון **נרצחו מרדכי לפיד ובנו אהובו שלום הי"ד.** כשנדרש לזה ראש הממשלה רבין, הוא גילה את אוזננו ואמר שזו היתה פעולה רצחנית. **אכן, גילוי מעניין שמצריך ידע של רב-אלוף במילואים ושר ביטחון בפועל.**

ראש הממשלה ושר הביטחון נאות להוסיף ולגלות את אזנינו בידיעה נוספת, לפיה מבצעי הפיגוע הזה הם מתנגדי השלום. **אף זה גילוי מעניין שראוי לציון ולתשומת-לב.**

גם את **יוסף טרומפלדור וחבריו בתל-חי** רצחו מתנגדי השלום, וגם את **חללי יפו בתרפ"א** רצחו מתנגדי השלום, וגם את **טבוחי צפת וחברון בתרפ"ט** שחטו מתנגדי השלום, וגם את **החמישה ליד קרית ענבים בתרצ"ז** רצחו מתנגדי השלום, וגם את **השבעה ביאזור בתש"ח** רצחו מתנגדי השלום, וגם את **רחל וייס ושלושת עולליה** שרפו מתנגדי השלום, וגם את **עפרה מוזס וילדיה** שרפו מתנגדי השלום, וגם את **17,600 חללי ישראל מאז תש"ח** הרגו מתנגדי השלום.

"מתנגדי השלום" הוא שם חילופי למי שמתנגד למפעל הציוני ורוצה את חיסולה של מדינת היהודים, ועמו **נמנים כל הארגונים הפלשתינים מהחמאס ועד הפת"ח**, ואולי צריך להגיד **"ובראשם הפתח"**, שהאמנה שלו פוסקת כי **"המאבק המזוין הוא הדרך היחידה לשחרור פלשתין, והוא לכן אסטרטגיה ולא טקטיקה"**, והאמנה הזאת מצווה **להמשיך במאבק המזוין"**, והאמנה הזאת מחייבת את **"הפעולה הפידאינית כגרעין למלחמת השחרור"**. הכיצד זה טחו עיניכם מלראות **שאין הבדל בין חמאס לבין פת"ח**, אלה גם אלה רוצים באובדננו ובחיסולנו.

המפקד הרשמי של הפת"ח בגדה המערבית, שהוא גם רמטכ"ל האינתיפאדה, האדון פייסל חוסייני, הודיע בראיון ב"מעריב" ביום ו' האחרון כי כאשר אגיע למחסום של המשטרה הפלשתינית **אני אמות במקום.** חוסייני מבטיח לי **ש"שוטרי" הפת"ח ירצחו אותי, ואולי הם אפילו יעשו זאת בנשק כחול-לבן** שיימסר להם על-ידי רבין ובייילין. וישנם עדיין בקרב גויי העולם, שסבורים כי היהודים הם עם חכם...

15,000 רובי-סער תיתן ישראל לכנופיות הרצח של הפת"ח, שאנשיה חופשו לשוטרים, ואלה יעשו בעזרתם סדר באוטונומיה הפלשתינית, **ירצחו יהודים וערבים "למען השלום"**, ואצלנו קורא שר בשער בת-רבים **להיכנס בכוח במתיישבים**, וישנם הסבורים כי היהודים הם עם חכם...

201 חללים ישראלים נפלו ב-6 שנות האינתיפאדה, ובהם 6 דרוזים ו-2 ערבים ישראלים. **רצחו אותם במצוותו של "איש השלום" ערפאת**, שאיתו יתחבק השבוע בפעם נוספת שר החוץ פרס, ואחר-כך הם ישוחחו על ה"שלום". ופרס הוא בן לעם החכם...

לפני כחצי שנה, אחרי 5.5 שנות אינתיפאדה, אימץ שר הביטחון רבין את תביעתנו להטיל סגר על ה"שטחים" כדי שהרוצחים-בכוח יישארו שם, **ובקול תרועה רבה הוטל הסגר.** אלא שראש הממשלה רבין הורה את שר הביטחון רבין **להתיר את הרצועה מהרצועה והסגר כבר כמעט לא קיים, ורוצח מג'בליה בא חמוש לחולון.** האם היהודים הם באמת עם חכם?

ערפאת סובב בעולם ואוסף כסף למען כוחות הביטחון שלו, ורבין רוצה שהפת"ח יחסל את החמאס כי אין לו, לדבריו, מגבלות של בג"צ ויועץ משפטי. **ומדוע לנו צריכות לחיות מגבלות של בג"צ ויועץ משפטי?** והאם הפת"ח יילחם בחמאס או יחבור אליו? והאם הרובים שייתן פרס לחוסייני יכולים לשנות את דעת הקהל הפלשתינית שהיא חמאסית? **והאם יש בכלל הבדל ביניהם** מבחינתנו? האם העם החכם יכול לעכל רעיונות כאלה?

ממשלות ישראל שלחו במשך שנים, למעלה מימי דור, יהודים ויהודיות להתיישב באזורי יש"ע. קראו להם לעזוב את בתיהם בישראל הקטנה, בגבולות הקו הירוק, שאבא אבן קרא להם "גבולות אושוויץ", לבוא להתיישב ולהתנחל באזורים המשוחררים ביהודה, שומרון ועזה. **140 אלף יהודים נענו לקריאה** ובנו את בתיהם במחוזות המולדת שנגזלו מאיתנו ושוחררו במלחמה כפויה עלינו. עכשיו באה ממשלה עייפה ונבוכה, חסרת אמון וחזון, **ורצה לייבש את המתיישבים.** ממשלת ביילין בראשות רבין, **במקום לעסוק בהתיישבות, מגלה יוזמה בהתייבשות.** אתם בטוחים בכך שהיהודים הם עם חכם?

תחילה נקים מדינה פלשתינית, ובסוף תסעו כולכם לאוגנדה.
המשוררת הפלשתינית רמונדה טוויל

ח"כ רחבעם זאבי

ממשלת זיאד בראשותו של רבין **מגשימה את מצעה של המפלגה הקומוניסטית.** זו לא רק תלות בנוש החוסם, זוהי כניעה מלאה למצען של חד"ש ומד"ע, זוהי הליכה בתלם של הקומינטרן שרצח רופאים יהודים והיה אנטישמי. האמנם אנחנו עם חכם?

ניצי הפת"ח ברצועה מבטיחים **המשך הטרור**, ואנחנו **מפנים את 85 מחסומי הסימטאות ברצועה.** פייסל חוסייני מאיים עלינו בטרור **ובהוצאת הנשק שלו מהארונות**, ואנחנו מחפשים "צעדים בוני אמון". עם חכם?

הערבים נאותים לשלוח לנו **חצי דיסקית** של חייל נעדר, ואנחנו **משחררים 1,200 מחבלים.** הערבים **זורקים אבנים על הלוויתם של קדושים**, ואצלנו דנים עם דראושה על צרופו לממשלה, ומי ששכח דראושה הוא לא רק נציג אש"פ ופת"ח בכנסת ישראל - **הוא גם תמך בסדאם חוסיין הקצב מבגדאד.** עם חכם?

אבל העם הוא חכם ורוצה לשרוד ורוצה לחיות, הממשלה היא שוטה ואוילה. כנגד התפכחות העם תמנה ממשלת שריד בראשות רבין **שר הסברה, שיסביר לנו למה כדאי להתאבד מרצון.**

מלאו 6 שנים לאינתיפאדה, **שרבין נכשל בהבחנה בה ובהדברתה.** ברוב שנותיה של האינתיפאדה היה רבין שר הביטחון והוא לא ידע כיצד להילחם בה, כי הוא היה עסוק ביצירת מטבעות לשון כמו "קשקושים", לא מזיז לי", "בכיינים", וכיו"ב. אמש הוא הגדיר את **היישובים ביש"ע כערי שינה**, כאילו שבנות-אביבים בתל-אביב וברחביה בירושלים אין ישנים, ודומני דווקא שם ישנו **מישהו שישן חזק**, או **לפחות איבד את ערנותו.**

תתעוררו, שרי ישראל! תתעוררו בטרם פורענות ובטרם יעירו אתכם סכיניו של הפת"ח ויריותיו של החמאס. ■

קו העוני

להלן דברי ח"כ יוסף בא-גד ("מולדת") בדיון על הצעת אי-אמון בממשלה בשל קו העוני:

המגיד הירושלמי רב שלום שבדרון, אישיות ידועה בירושלים, מגדולי המוסר, סיפר דבר שימחיש את הדיון על קו העוני: ברחוב שערי חסד, ברחוב הארוך, הולכת אשה והיא רואה בקצה הרחוב השני תאונת דרכים. מתחילות צעקות. אומרת האשה: מה אתם צועקים? אני רואה מרחוק שהילד חי. אמנם יקחו אותו לבית חולים, אבל רואים שהוא חי, הוא לא נהרג. וכך היא הולכת, מתקרבת ומשכנעת את הקהל שהילד חי, הוא לא נדרס, לא נהרג, הוא רק פצוע. כשהיא מתקרבת היא רואה פתאום שזה הבן שלה והיא מתחילה לצעוק. אומרים לה: גברתי, מה את עושה צעקות? הוא בסך הכל חי. אוי, ילד שלה.

מורי ורבותי חברי הכנסת, אם אנחנו היינו מרגישים ש-650 אלף איש מתחת לקו העוני זה אנחנו, זה עצם מעצמנו, בשר מבשרנו, היינו זועקים, היינו צועקים, לא היינו שותקים, לא היינו מדברים בשוויון נפש. שכל סיפור ששמענו כאן הוא טרגדיה אנושית מאין כמוה. אנחנו די אדישים: נומרים לשמוע נאום, הולכים למזנון, שותים כוס תה, אוכלים את העוגה וחוזרים לסדר הדברים.

ותדעו לכם: עוני זה לא רק עוני. לא לחינם חז"ל אומרים: "עני חשוב כמת". ליקטתי כמה ביטויים. בשמות רבה ל"א: "אין לך מידה קשה מן העניות, שהעני דבוקים בו כל יסורים שבעולם וכאילו באו עליו כל הקללות שבעולם". זה לא רק עוני, זאת קללה. ואמרו חז"ל: "נתקבצו כל יסורים לצד אחד, והעניות - לצד אחר, העניות מכרעת את כולן". ואומרת הגמרא, בבא קמא, צ"ב, עמוד א': "בתר עניא אזלה עניותא" - אחרי העני הולכת העניות. לא מספיק שהוא עני, זה עוד נגרר אחריו. מובא דבר נפלא במדרש רבה כ"ב: "לכך נקרא שמם של רכוש, שמם של כספים - נכסים, שנכנסים מזה ונגלים לזה". זה נודד מאחר לשני. "ולמה נקרע שמם זוזים? שזזים מזה וניתנים לזה. למה נקרא שמו של כסף ממון? מה שאתה מונה אינו כלום".

ובכן, מה צריך תיאורים יותר דרמטיים וקשים מהדברים? והנה אני רוצה לומר לכם: ברגע זה שאנחנו מדברים על קו העוני, אני לא יודע אם ידוע למישהו, כי לא שמעתי פה זעקה. הבוקר, בשמונה בבוקר, ניתקו את המים לכל קרית מלאכי. אנשי קרית מלאכי נמצאים ברגע זה בלי מים, ואם אני לא טועה ניתקו כעת גם את החשמל בגלל שהמועצה לא שילמה את הכסף. למה המועצה לא שילמה? כי התושבים שם לא עומדים במוסר התשלומים. היות והתושבים לא עומדים ואין לחלק מהם לשלם, המועצה לא שילמה. אין לנו תיאור יותר דרמטי לדיון על העוני מאשר אנשים, ילדים, נשים וטף שנמצאים בלי מים ברגע זה בגלל קו העוני המומחש לעינינו.

ובכן, כולנו מזועזעים מחדין-וחשבון השנתי של המוסד לביטוח לאומי הקובע: גידול של 10% באוכלוסיית העוני בשנה אחת, והיא שנת הבטחה של השלטון החדש, של הקואליציה, שעכשיו תבוא הגאולה לכל תחלואי עם ישראל. יסגרו את ההתנחלויות, את כל התקציב יקחו ויהיו שמחה וששון לעם ישראל. זה גידול בשיעור העולה על כל מה שידענו בעבר. המספרים עצמם קשים: ב-1992 היו כ-174 אלף משפחות עם הכנסה פנויה נמוכה מקו העוני, ובמשפחות העניות היו באותה שנה 616 אלף נפש, מתוכם 262 אלף ילדים. מספר המשפחות החיות מתחת לקו העוני גדל ב-21,700, מספר הנפשות גדל ב-54 אלף, מספר הילדים ב-27 אלף. מי יכול יהיה לישון מול מספרים זועקים במדינת ישראל, חזון הנביאים? מי יגלה עפר מעיני דוד בן-גוריון, שדיבר על חזון הנביאים, על מדינת ישראל לפי התנ"ך? איזה נתונים יש לנו כאן.

ח"כ הרב יוסף בא גד

ולכן, רבותי, לא עת דיבורים. יש הרבה הצעות, אבל אני רוצה להביא לכם דוגמה. לפני שנה העליתי הצעת חוק לתת למשפחות ברוכות ילדים פטור ממס על מכוניות טרנספורטרים, והצלחתי להעביר את זה בהצעת חוק טרומית, וזה עבר לוועדה. אמר לי חבר-הכנסת יו"ר ועד הכספים: הרב בא-גד, תפסיק להיות תמים. אני יושב-ראש הוועדה, חבל לך על המאמץ, זה לא יעבור. ואני רוצה לומר לכם: הוא חזק ממני, הוא קיים את ההבטחה.

הזמינו אותי לוועדה ואמרו לי: לא טוב כך, תתקן. הגשתי תיקון, אבל הוא עומד בדיבורו - הוא לא יביא את זה לדיון במקום פטור ממסים למכוניות ניתן היה לתת להם נסיעה חופשית. אבל לא זה ולא זה. סידרו את העניים. אם זו גאוותך, אם זו גאוות השלטון הסוציאליסטי - אוי ואבוי לנו מסוציאליזם כזה.

אני מציע להעלות את שכר המינימום כדי שמשפחות לא ירעבו ללחם. אני מציע שיהיו משפחות אומנות לכל נזקק ונצרך. אני מציע להפסיק קיצבת ילדים לילד ראשון ולילד שני. מי שרוצה רק כלב - שיהיה לו כלב בבית. שני ילדים ראשונים - לא עושים טובה לאף אחד. מילד שלישי לתת כמו למשפחות ברוכות ילדים, לתת כמו בצרפת, שאפשר יהיה להתקיים.

אני מציע להקים קופת גמ"ח למקרים שאין להם פתרון בדברים האלה. לא ייתכן שבמדינה מתוקנת יהיה לנו ישוב אור-עקיבא מול קיסריה; גני-תקווה מול סביון. אם יהיה קיטוב כזה ואם יהיה פער כזה בין עניים לעשירים, מדינה כזו לא תוכל להתקיים. צריך לדאוג שכל העניים יוכלו לחיות בכבוד במדינת ישראל. ■

אנחנו - שם, הם - כאן, ושלום על פלשתין.

שמואל זבולון

זהות...

יאסר ערפאת:

כל מי שיוותר על סנטימטר אחד מירושלים הוא איננו ערבי וגם לא מוסלמי.

רדיו קול פלשתין 2.9.93

שמעון פרס:

כל מי שאומר כי עזה היא שלנו - איננו יהודי.

בבית כנסת בניו יורק 26.9.39

ואם ייכשל ההסכם

היהודים הם כלבים, סחי ולכלוך. זבל נשאר זבל. היהודים הרקובים. אני אעשה איתם את החשבון בעתיד.
יאסר ערפאת

להלן דברי ח"כ הרב יוסף בא-גד ("מולדת") בדיון בכנסת:

כבוד השר, אני רוצה לעשות אתך ועם הקואליציה משחק סימולציה. משחק סימולציה פירושו של דבר ונניח שההסכם ייכשל אתה תשאל אותי: איך אתה מעיז לומר, נניח שההסכם ייכשל, הרי חתמו בוושינגטון לעיני כל העולם.

אני רוצה לומר לך למה אני מרשה לעצמי לומר נניח שההסכם ייכשל. הבטיחו בחגיגיות שמבטלים את האמנה הפלשתינית. לא דובים ולא יער, האמנה הפלשתינית מתקיימת. הבטיחו ביטול החרם הערבי - רק הגדילו את מספר החברות המוחרמות. הבטיחו שירושלים לא בדיון - כולנו שמענו מה שאמר אתמול חוסיין בפתיחת הפרלמנט: בלי ירושלים לא יהיה הסכם. הוא אמר את זה קבל עם ועדה.

יותר מזה, היום בעיתון "מעריב", בכותרת ראשית, פייסל חוסייני: "לא נטשנו את הרובה". אמר לאנשי אש"ף בשמו של ערפאת: "לפת"ח יש חוליות מזויינות; אם לא נקבל מדינה - נוציא הרובים מהארון ונשתמש בהם".

כבוד שר המשטרה, תגיד לי בכנות, מה היית עושה אם יהודי, ברוך מרזל, היה אומר את זה? מה היית עושה אם יהודי מבית-אל או ממקום אחר היה אומר: נוציא את הנשק ונילחם. איך היית מגיב על דבר כזה? אני מבקש לקבל ממך תשובה כל כך. זה הרי לא יאומן. עומד פייסל חוסייני ואומר: אם לא תעשו - נוציא את הנשק מהארונות. אני לא מבין איך אתם עוברים לסדר היום על דבר כזה? היה צריך מיד בית סוהר.

ויש גילוי של כתב "על המשמר", לא כתב "הצופה", לא כתב "יום יום", לא כתב "מעריב" או "ידיעות אחרונות". אני מדבר על כתבה של כתב "על המשמר", העיתונאי פנחס ענברי. הוא מודיע שתנועת פת"ח מעולם לא התחייבה להפסיק את הטרור. אני הגשתי שאילתה לשר הבטחון ושאלתי אותו, איך הוא שיקר ברבים? הוא הודיע שערפאת והפת"ח הבטיחו להפסיק את הטרור, אחרת אינני מבין איך פתאום גילו שרוצחי חיים מזרחי ה' יקום דמו הם אנשי פת"ח. אם פת"ח לא התחייב, כך כותב כתב עתון "על המשמר", מה ההתפעלות מזה שגילינו כרוזים של הפת"ח ברמאללה? אנשי פת"ח אומרים שהם ממשיכים במלחמה. איך אתם יכולים להודיע שהם החליטו להפסיק?

אני ממשיך במשחק הסימולציה. נניח שההסכם ייכשל, מה תעשו? יש 15 אלף שוטרים. אני לא יודע מי צריך משטרה כזו. האם אצל הערבים כל אחד גנב ושודד? בשביל מה צריך משטרה כזו?

דרך אגב, כמה שוטרים יש במשטרת ישראל, אדוני כבוד השר?

שר המשטרה מ' שחל:
כ-22 אלף, עם משמר הגבול.

יוסף בא-גד (מולדת):
ובלי משמר הגבול?

שר המשטרה מ' שחל:
כ-17 אלף.

יוסף בא-גד (מולדת):
למיליון ערבים צריך לתת משטרה בגודל של משטרה ל-4 מיליון יהודים? מה הפרופורציה? 15 אלף מול 17 אלף. תמהני בשביל מה צריך דבר כזה?

אתם שיחררתם עצירים, רוצחים, שודדים ופושעים, מה תעשו איתם? וזה בלי לשחרר ואפילו בלי לקבל מידע על הנעדרים שלנו.

יש היום מודעה מזעזעת: העיניים האלו מופנות אליך - רון ארד, רחמים אלשיך, יהודה כץ, זכריה באומל, צבי פלדמן, יוסי פינק. תראו את התמונה המזעזעת. העיניים שלהם. אין הסבר. אין תשובה. ואנחנו נמשיך לקבל התחייבות לשחרר ערבים.

ואני ממשיך במשחק הסימולציה. מה יהיה ולא יהיה הסכם, ואנחנו פינינו את עזה ואת יריחו ומי יודע מה עוד. מה יהיה? מה יהיה אם תביאו ליאוש מתנחלים שיישברו, חס-וחלילה, יהודים יקרים יישברו ויעזבו את מקום מגוריהם? מה יהיה אם לא יהיה הסכם?

אני רוצה לסיים בדברי תורה מילקוט שמעוני. עם ישראל היה כבר במצבים קשים, איך נהגו. נאמר, ארבעה מלכים הם. מה שתבע זה לא תבע זה. ואלו הם, דוד, אסא, יהושפט וחזקיהו. דוד אמר, ארדוף אויבי ואשיגם. אמר לו הקדוש-ברוך-הוא, אני עושה כן, נותן לך אפשרות לרדוף ולהשיג. עמד אסא ואמר, אין לי כוח להרוג אלא אני רודף ואתה עושה. אתה הקדוש-ברוך-הוא הורג. אמר הקדוש-ברוך-הוא, אני עושה כן. עמד יהושפט ואמר, אין לי כוח לא להרוג ולא לרדוף אלא הריני אומר שירה ואתה עושה כן. הוא אמר שירה והקדוש-ברוך-הוא נלחם. עמד חזקיה המלך ואמר, אין לי כוח לא להרגו, לא לרדוף ולא לומר שירה אלא הריני ישן במיטתי ואתה עושה. אמר לו הקדוש-ברוך-הוא, אני עושה כן, שנאמר וייצא מלאך ה' ויך במחנה אשור.

אני אומר את זה, כי אתם כל הזמן שואלים אותנו מה יהיה בלי הסכם, תנו אלטרנטיבה, תנו פתרון, אי-אפשר להשאיר את המצב כמו שהוא. אלפי שנים לא נתנו פתרונות, השארנו לקדוש-ברוך-הוא את הפתרון. אנחנו לא חייבים לתת פתרון לכל דבר. לנו, לדור שלנו, אין זכות להפקיר את הארץ המובטחת אליה התפללו אבותיך ואבות אבותיך, כבוד השר, בעיראק ובכל תפוצה אחרת והם חלמו: ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. אין לכם רשות להפקיר ולו גרגיר אחד מהארץ הזו. פתרון - תשאירו לקדוש-ברוך-הוא. חזקה על הקדוש-ברוך-הוא כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב. ■

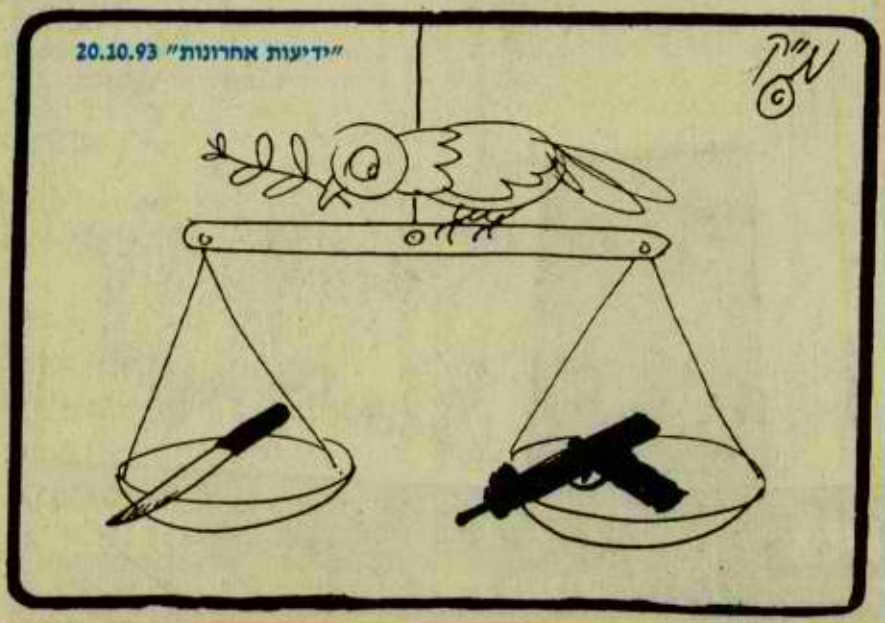

"ציונות" ערבית
מחליפה ציונות יהודית

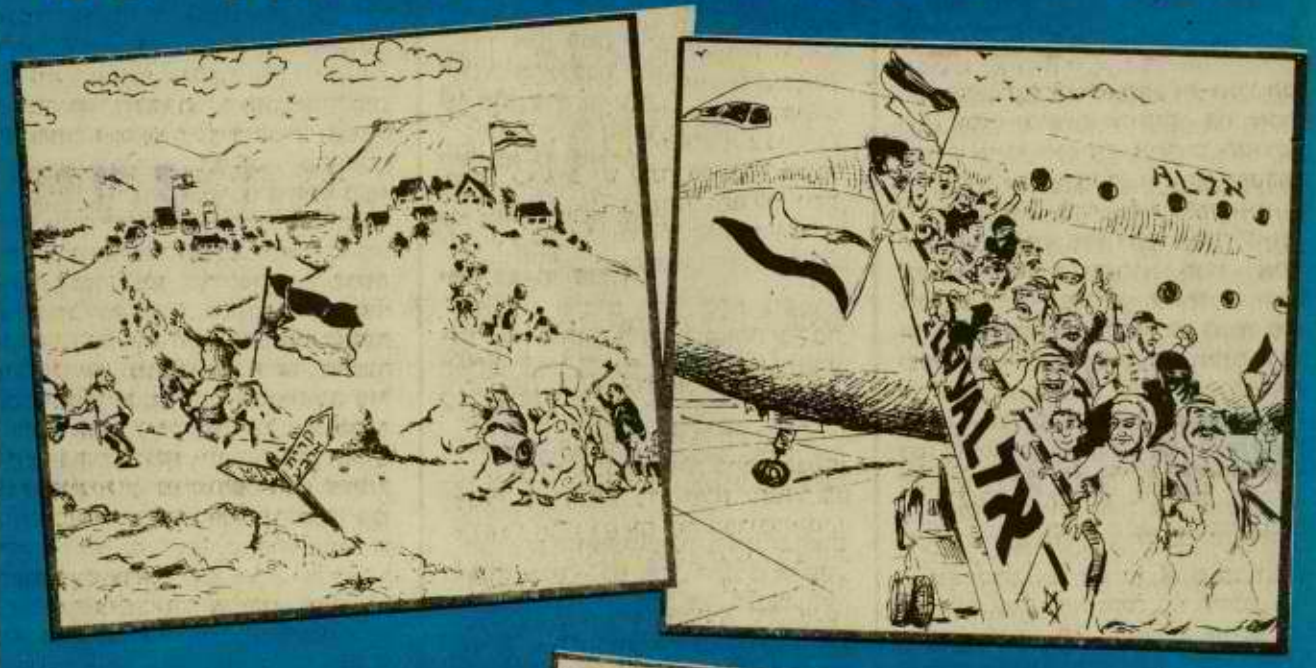

"עליה" ערבית.

"התישבות"
ערבית בתוך בתי ההתנחלויות היהודיות.

ממשלה ציונית

בטחון
ערבי: 20.000 מחבלים-שוטרים, 10.000 מחבלים משוחררים.

גאולת קרקע
ערבית. פיתוח, מים, תיעוש.

בדיוק של מטה חמאבק לביטול תביעת האוטונומיה

מולדת

מו"מ שהוא מום

מאת ח"כ **רחבעם זאבי**

ממשלת ביילין בראשותו של רבין חתמה תחילה הסכם עם הטרוריסט ערפאת, אחר-כך עשתה מכך קפיטל וחגיגות, ובסוף גילתה את החורים והשברים בהסכם האומלל הזה. **כשהתחיל המו"מ התברר המום שבו.**

ושוב מחוות

כדי להחיות את הסכם הנפל הזה באו מחוות, מתן ומתן, עד שרבין התעשת לשעה קלה והודיע על הפסקתן, ולאחרונה התבשרנו על מחווה נוספת: **שוב שחרור סיטוני של מחבלים.** ואולי השחרור הנוסף הזה של מחבלים עצורים בא **כדי למלא את שורותיה של הכנופיה המזוינת הנקראת "המשטרה הפלשתינית"**, מייסודם של רמטכ"ל האינתיפאדה פייסל חוסייני ויוסי את יוסי.

עוד מעט צריכה להתחיל נסיגת כוחות צה"ל מה"צ'יפצ'יק" של יריחו ומרצועת עזה, **ושם דבר לא מסוכם ולא ברור,** לא לפלשתינאים, לא לממשלת ישראל, לא לעם ישראל ולא למתיישבים היהודים באזורים אלה.

מה קדוש אצל רבין?

אבל רבין כבר אמר שהתאריך של ה-13 בדצמבר לא קדוש, והוא באמת לא קדוש. **אינני יודע מה אצל רבין קדוש פרט לרצון לחישרד בשלטון.** הכל, פרט לזה, איננו קדוש: לא ההבטחה האלוקית לעם ישראל על הארץ הזאת, גם לא מאבק היישוב היהודי והתנועה הציונית לממלכתיות יהודית, גם לא דמם של 17,600 חללינו מאז תש"ח, גם לא האמת האסטרטגית ותורת הביטחון. הם כולם אינם קדושים אצלו, **ורק הברית עם תנועות אנטי-ציוניות ופוסט-ציוניות נשארה קדושה, שכן היא מבטיחה את המשך השלטון ומרחיקה את ההליכה למדבר האופוזיציה.**

נותר עוד זמן קצר ואין יודעים **מה גודלו של צ'יפצ'יק יריחו,** ואין יודעים מחו מעמדם של המתיישבים בחבל קטיף ובבקעת הירדן, ואין יודעים **מי ישלוט על המים שלנו שמקורם ביו"ש,** ואין יודעים מי ישלוט בביוב שלהם שגולש לתחומנו ומזהם את מקורות המים שלנו, ואין יודעים **מה הם סידורי המכס והמיסוי,** ואין יודעים מהו גורלם של הירקות והפירות שלהם, ואין יודעים **כיצד ואם יבואו פועלים משם לכאן,** ואין יודעים ואין יודעים. נאמר כבר **שבחשכם העקרונות יש יותר חורים מאשר עקרונות.** ההסכם האומלל הזה נעשה בלי ייעוץ צבאי וביטחוני וכלכלי.

ערפאת מטייל בעולם

יו"ר אש"פ, שהוא גם נשיא מדינת פלשתין, שהוא גם מפקד הפת"ח, משוטט בעולם ולוחץ ידיהם של נגידים ונשיאים. **הוא איננו מתאמץ ללקט כסף לקופתו המדולדלת כי את זה עושה עבורו מר פרס.** לאש"פ יש עתה 400,000 מקבלי משכורות ו-180 נציגויות והגרעון יגדל, הביוב ימשיך לזרום ברחובותיהם של שאטי וגיבליה, פועלים קשי-יום ימשיכו לחפש אחר יום עבודה, **הטרור יימשך, ואז יסבירו שחיזודים אשמים בכך,** יגידו לנו שהטרור המתמשך הוא תוצאה של התסכול, **ינחמו אותנו כאשר נקבור את מתינו בכך שאת זה עשו "אויבי השלום".**

את יריחו נתנה ממשלת ביילין **כבונוס סמלי לערפאת,** כדי שלא יחשדו בנו שתקענו אותו רק עם עזה הפרובלמנטית, והנה יריחו הפכה להיות לבעיה רצינית. הבונוס הסמלי, מה שרבין קרא "צ'יופצ'יק", **גדל בתאבונם של אנשי אש"פ למחוז גדול של למעלה מ-3000 קמ"ר.** שם ביריחו רוצה ערפאת לייסד את מדינת פלשתין, **ומשם הוא יעלה על ירושלים,** כמו במסע המקראי המתאר את כיבוש הארץ בידי בני-ישראל. **זוהי המשמעות של "יריחו תחילה".**

היישובים היהודים מפריעים לערפאת והוא יתנכל לחם, הוא ישתלב במדיניות היישוב של הממשלה היהודית. מי פתי ויאמין שרוצחי הפת"ח, כאשר הם ילבשו מדים (מנומרים?) - **יהפכו לחיות שומרי החוק ומגיני היהודים!**

הפת"ח ימשיך להילחם

הנה התמנה כראש השירותים החשאיים באוטונומיה הטרוריסט אבו-רמי, הלא הוא מחמוד מחמד אבו-עודה, **הלא הוא זה שחניח מטען חבלה באוטובוס "אגד"**, שבמקרה התגלה ונוטרל. והנה אומר לנו מפקד הפת"ח בלבנון, מוניר מקדח: **"השתלנו את אנשינו בתוך המשטרה הפלשתינית, כולם חונכו מאז ילדותם על תורת חיסולה של המדינה הציונית".** גנרל בפתח מודיע שבמשטרת האוטונומיה נשתלו אנשים שרוצים בחיסול המדינה הציונית, והיום הודיעו ניצי הפת"ח בחיאן יונס, **שהם מחדשים את פעילותם החבלנית.**

פייסל חוסייני, איש אש"פ ופת"ח, רמטכ"ל האינתיפאדה ואולי שר המשטרה הפלשתינית, אמר כבר: **"לא נטשנו את הרובה, לפת"ח חוליות מזוינות, אם לא נקבל מדינה - נוציא את הרובים מהארון ונשתמש בהם".** אבל בינתיים הם משאילים את הרובים לחמאס או משתמשים בהם בעצמם ואומרים שזה מעשי ידי החמאס, והממשלה האטומה שלנו מגלה הבנה ובונה "משטרת חזקה" ואולי היא גם תחמש אותה. **מחרתיים יחרגו יהודים בנשק מתוצרת התעשיה הצבאית שלנו** נשק כחול-לבן, שיימסר לרוצחים במצוות פרס וביילין.

הממשלה לא רואה

ממשלת צ'מברלין בראשות רבין לא רואה ולא שומעת. **היא עסוקה בלתת עוד ועוד,** בהתפרקות מנכסי הציונות, **בהחלשת כוחם של היהודים,** בסיכונם של החלוצים-המתיישבים ביש"ע, **בחקמת צבא האויב ובסיסו ממערב לנהר הירדן,** בחיסול ההתיישבות היהודית בערבה (!) שאיננה ב"שטחים"; **בהכנות לוויתור על הגולן.**

כל אלה יביאו, חלילה, לחיסול הבית השלישי; הם יביאו לדונקירק לאומי; **הם יהפכו אותנו שוב לפליטים חסרי מולדת.** כי הממשלה הזאת עייפה ומפוחדת, חסרת חזון ואמונה, משוללת שרשים יהודיים ועקרונות ציוניים. **זוהי ממשלת צ'מברלין, והחסכם הוא חסכם מינכן,** וכמו אז - יביאו לנו הכניעה והוויתורים למלחמה קשה, לדמיכ ולשכול.

הממשלה - הביתה!

כדי לעצור את הטרוף הזה - **הממשלה חזאת צריכה לעבור מן העולם,** וכל יום שזה מתמהמה - גדל הנזק ומתעצמת הסכנה.

אי אפשר לסיים בלי לצטט דברים נכונים וברורים, אפילו שהם נאמרו מפיו של יריב פוליטי: **"מי שתומך במתן הגדרה עצמית לפלשתינים - תומך למעשה בטרור".** כך אמר יצחק רבין בשנת 1988... ■

לא ידענו שזה (ההסכם עם הפלשתינים) יהיה כל כך קשה. יש מאות פרטים שלא העלינו על הדעת.

יצחק רבין 20.10.93

נעשה שלום עם ישראל רק בבית הקברות.

ארגון החמאס

הפכפכנותו של רבין

ראש הממשלה רבין מצהיר ומבטיח ועושה את ההיפך

להלן דברי ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") בדיון על הצעת אי-אמון בממשלה בשל המצב המדיני:

אין כמו יצחק רבין, שהופך דעותיו מן הקצה לקצה ואין מתחשבנים איתו על כך. פעם חשבנו את דיין לאשף המתמרנים והגמישים, שאומר דבר והיפוכו והציבור מקבל את חילופי ההשקפות כדבר המובן מאליו. אבל נראה כי **התואר הזה מועבר כעת אל ראש הממשלה רבין.**

היה זה רבין, שאמר ביוני 92 כי **"לא יעלה על הדעת, שגם בשלום נרד מהגולן. מי שיעלה על הדעת לרדת מרמת הגולן, יפקיר את ביטחון ישראל"**; והיה זה רבין שאחרי חודשים אחדים דיבר על נסיגה של סנטימטרים בגולן, ואחר-כך דיבר על נסיגה בגולן, **ועוד מעט-קט יאכיל אותנו בנסיגה מכל הגולן.**

היה זה רבין, שאמר ב-1989 כי **"מדינה פלשתינית תהיה פצצת זמן. היא תיצור ציפיות להמשיך ולהשיג את מטרות אש"פ"**, והיה זה רבין שחתם על הסכם העקרונות עם אש"פ, שמוביל לאוטונומיה, שתוביל למדינה פלשתינית, **שתגרום לאובדנה של ישראל.**

היה זה רבין, שאמר בשנת 1988 כי **"מי שתומך במתן הגדרה עצמית לפלשתינים, תומך למעשה בטרור"**; והיה זה רבין שנכנע לטרור ולפלשתינים **והעניק להם הגדרה עצמית.**

היה זה רבין, שאמר ב-1979 כי **"פינוי הגדה המערבית יגרום לאיום הגדול ביותר שיכול להיות בשבילנו. חוזה במזרח התיכון אינו כמו חוזה באירופה"**; והיה זה רבין שהתחייב לפנות את ישע"ע **וחתם על הסכמים עם אותו אש"פ.**

היה זה רבין, שאמר כי **אסור להידבר עם אש"פ** והיה זה רבין שנסע לקהיר לפגוש בשנית את ראש אש"פ ושולח את קציניו ופקידיו **לדבר עם אש"פ.**

והיה זה רבין שאמר באפריל 93 כי **"ערפאת, הטיפש הזה, מחבל בכל דבר שרק אפשר"**; והיה זה רבין **שלחץ את ידו חטמאה.**

והיה זה פרס שאמר ב-1987 כי **"אל לנו ליצור כל קשר עם ערפאת. עראפת שואף למלחמה והוא יקבל את זה..."**; והיה זה פרס **שיצר קשרים עם ערפאת.**

והייתי יכול להביא עוד ציטטות ופנינים מדבריהם של רבין ופרס, העומדים במהופך למה שהם אומרים ועושים היום.

לא רחוק היום שבו רבין אמר **"פלשתינאים תחילה"**; ואחר כך אמר **"סוריה תחילה"**, ושיחכו להם הפלשתינאים, הירדנים והלבנונים, כי הם יבואו מאליהם אחרי הסכם עם סוריה.

אחר-כך הוקפא המו"מ עם סוריה **וקפצנו על העגלה הפלשתינית ע"פ תכתיביו ותסריטיו של סגן השר ביילין.** שמענו את ראש הממשלה מסביר כי בשל ההסכם עם אש"פ - יחכו הסורים, כי הציבור בישראל איננו בשל ומוכן לוויתורים נוספים. לשון אחר, **הוא מוכן לוויתורים לסוריה,** מוכן לסגת מהגולן, מוכן לפרז את הגליל, אלא **שאימת הציבור עליו.**

כל זה היה תקף עד שביילין החליט אחרת והודיע זאת בשער בת רבים, לפי השיטה שפיתח המימשל שלנו: ביילין אומר משהו חדש, בתחילה כאילו מסתייגים ממנו, ואז - "לא כך אמרתי", ו"הדברים הוצאו מהקשרם", ועוד כיוצא בזה. **אחר-כך מתגלית האמת, כשרבין ופרס מאמצים את הרעיון הבייליני בגלוי.**

לכן, **אנחנו מודאגים מהצהרותיו של סגן השר החרוץ בדבר הגולן ובדבר חוסר חשיבותו של נהר הירדן להגנת הארץ.** זוהי רק יריית פתיחה, יריית גישוש, שבעקבותיה יתברר שזהו הקו החדש של רבין המפורס והמזוייד והמבוליין.

תנופת ה"שלום" נעצרת, ההתלהבות מהשמש העולה הולכת ונמוגה **והשמש לא כל כך עולה.** עד מהרה יצא המרצע מהשק והתברר שאין עם מי לדבר, **שערפאת איננו שליט כל כך אצל הפלשתינאים.** שצריך היה לנהל מו"מ תחילה ורק אחר-כך לחתום הסכם, **שישנן חרבה בעיות וקושיות שקשה לפותרן החל מנושא המים וכלה בכלכלה.** פתאום התברר גם לערבים **שניהול מדינה איננו דבר פשוט** וזה לא כמו החיים הטובים בתוניס.

מכל מה שרואים ושומעים עד עתה, **אין הפלשתינים מכינים עצמם לנטילת השלטון ברצינות,** פרט להסבה הפורמאלית של כנופיות הרצח ויחידות צבא השחרור הפלשתינית ליחידות משטרה מנומרת.

ואסיים בדבריו של וינסטון צ'רצ'יל שאמר על כגון זה **"אבוי לאומה שמנחיגיה מוותרים ליד שולחן המשא ומתן על שזכו חייליה במאה שדות-קרב עקובים מדם".** ■

אני מזהיר את היהודים בקנוניה נגדם: המדינה הפלשתינית שנוסדת בגדה המערבית וברצועת עזה היא רק שלב, הפלשתינאים יקבלו זאת כבסיס לשחרור תל-אביב, עכו, חיפה, ויפו.

1.9.93 מוחמד קדאפי

ונתחיל הכל מהתחלה...

להלן דברי ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") בדיון במליאת הכנסת:

ברוח האופוריה שעוטפת אותנו בימים האלה, אופוריה של שלום קרב ובא, אופוריה של אכול ושתה, אופוריה שמזכירה את פומפיי, אני מבקש היום לחרוג מהרגלי ולדבר בנוסח של משלוח ברכות, גינויים והשתתפות בצער.

ראשית, **ברכות לראש הממשלה רבין,** על כך **שערפאת הסתייג מהרצח של אפרים איובי הי"ד.** אמנם הוא לא אמר זאת בעצמו, אמנם הדברים חיוורים ונאמרו ע"י פקיד במטה המחבלים באש"פ, אמנם הם באו אחרי לחץ אמריקני וזעם ישראלי, אמנם הם לא תקיפים וברורים, אבל הם נאמרו, וזהו **הישג מרשים לממשלת רבין,** ולכן הברכה.

שנית, **גינוי למתיישבים היהודים ביש"ע,** בבית-אל ובקדומים, בבית-חג'י ובנוה-דקלים, על **שהפסיקו לקבל באהבה ובחבנה בקבוקי תבערה ואבנים,** ואפילו ירי מצדם של הערבים, ויצאו להפגין על אם הדרכים בארץ שומרון ובנימין ויהודה ורצועת עזה. מדוע הסכמתם להיפצע ולמות במשך 71 חודשי האינתיפאדה, מתוך הבנה, ועכשיו התחלתם להפגין? **האם אינכם יודעים שזכות ההפגנה בארץ הזאת שמורה ל"שלום עכשיו" בתחומי הקו הירוק ולערבים ב"שטחים"!**

השתתפות בצערו של השר פרס ואדונו ביילין על כך שהערבים חידשו את הפרעות ביהודים מוקדם מדי **ובטרם הושלמה העברת כל מחוזות המולדת ביש"ע לידיהם.** באמת, זהו חוסר אחריות מצידם, ומוכיח שהם אינם מבינים את כללי המשחק.

תדריך לעבד אל-גוואד שמאנסה, ולאחיו מוחמד יוסף אל גוואד שמאנסה, ולגיסם איברהים סלים שמאנסה מארגון הפת"ח, **שרצחו 3 יהודים בירושלים אבל נתפשו רק כעת אחרי שפרץ השלום** ורבין לחץ כבר שתי פעמים את ידו של מפקדכם הארכי-רוצח. עכשיו לא יאונה לכם רע. קצת חקירות, קצת קלבוש, אבל **בסוף תחיה הבנה עם היהודים ואתם תשוחררו.** רק משפחות טובול, קרמני ודורון תמשכנה לבכות את מתיהן. **היהודים רגילים למות, ואתם תדרשו להיות מפקדים במשטרת האוטונומיה.** זה מגיע לכם.

הערכה לאנשי הפת"ח, שהשכילו להעביר נשק וחוליות לידי החמאס ולהסיר מעצמם ביקורת. הערכה למפקד הבכיר של הפת"ח שלקח על עצמו את האחריות לרצח של חיים מזרחי הי"ד **ולא גילה שבתוניס ידעו זאת.** אולי הוא יסבול קצת, אבל בסוף אבו-עמאר יתגמל אותו על כך, ואולי הוא יהיה מפקד במשטרת האוטונומיה.

גינוי לממשלה שלנו, שבלעה בחיפזון את הסיפורים האלה על הפתח והחמאס, ועוד לפני דיווח על פיגוע היא טוענת שאלה הם עוללות החמאס.

ברכות לשר יוסי שריד, שמחה על כך שעושים שפטים באנשים ועושים שמות ברכוש ברחבי יש"ע. הגיע זמן, שאחרי 6 שנים הוא יראה את זה. סליחה, **טעות, הוא דיבר על המתנחלים שעושים שפטים בערבים,** הוא לא שמע על השפטים שהערבים עושים בנו.

כבוד ויקר למשפחת איובי במושב זרחיה, לאב ולאם של אפרים הי"ד, לשלושת אחיו וארבע אחיותיו, לאלמנתו ימימה, שנושכים את שפתותיהם בכאב ובדומיה וממשיכים לעבוד בבניין הארץ **מתוך אמונה זכה וגדולה בזכותנו על הארץ הזאת.**

ברכות לממלא מקום ראש הממשלה, ש"לקח פיקוד", כינס את השרים ואת המפקדים **וציווה אותם לתגבר את הכוחות ביש"ע כדי לשים קץ להתפרעויות.** סליחה, גם כאן **טעות: פרס התכוון להתפרעויות של יהודים** וגם הוא לא ראה ולא שמע על מה שעוללו להם הערבים.

ברכות לסגן השר שחעז לומר אתמול כי הופתענו ממעשי חרצח והתקיפה של הערבים בהיקף כזה דווקא לאחר ההסכם עם אש"פ. הוא אמר גם, **שערפאת לא לקח ברצינות את הדברים ואיננו שולט באנשיו ביש"ע.** סגן השר מוטה גור, שאמר זאת, הוא איש אמיץ ואיש ישר, וחבל שחבריו לממשלה לא למדו ממנו.

גינוי לממשלה, שהסכימה לוותר על שטחי חקלאות יפים בערבה לטובת ירדן, שטחים שהוכשרו בעמל רב ובדמים רבים. והרי ירדן איננה חסרה בשטחים, והרי **כל כולה של ירדן הוא גזל מהשטחים שיועדו לבית הלאומי היחודי.**

הערכה למלך חוסיין, שאיננו מזדרז ללחוץ ידיים בגלוי עם השר פרס לפני שיקבל אישור לכך מדמשק. למה לו להזדרז, **הרי היחודים יתנו לו הכל** ויותר מהכל גם אם יתמהמה.

גינוי לממשלה שלנו, שלא למדה עדיין כיצד מנהלים מו"מ עם ערבים, שהיא **ממשלת מום,** שהיא מתרגמת את המו"מ **למתן ומתן,** שהיא מתרפסת ונכנעת בפני הפריץ, **שהיא מפקירה את רבבות היחודים ביש"ע,** שמתכוונת למסור לאויב את לב הארץ שלנו, **שראשית התעייפו והתאכזבו מהציונות הגדולה,** שרוצים להכניס אותנו לגיטו נחות בארצנו.

השיטפון בשבוע שעבר הרס את הצמחייה והחי בנחל דוד בעין-גדי. אנשי הטבע אמרו על כך שזהו **הרס לשם התחדשות.** אולי הנוסחה הזאת תעבוד גם עלינו **ונתחיל הכל מהתחלה אחרי שתגמרו להרוס...** ■

ברשות השידור דוברים אך ורק אמת.

האמנה הפלשתינית

ראש כנופיות אש"פ, יאסר ערפאת, הבטיח לשנות את סעיפי האמנה הפלשתינית המדברות על השמדת ישראל או מתנגדות לעם היהודי.

כמובן, שהוא לא עמד בדיבורו זה, כמו שהוא לא יעמוד גם בהבטחות אחרות.

כדאי שנשוב ונשנן לעצמנו מהי האמנה הזאת. להלן מבחר מתוכה:

מולדת אין מחלקים!

סעיף 1 - **"פלשתין היא מולדת העם הערבי הפלשתיני והיא חלק בלתי נפרד מהמולדת הערבית הגדולה, והעם הפלשתיני הוא חלק מן האומה הערבית".**

סעיף 2 - **"פלשתין בגבולותיה כפי שהיו בתקופת המנדט הבריטי היא יחידה טריטוריאלית אינטגרלית".** אנחנו מסכימים עם ההגדרה הזאת, שארץ-ישראל היא יחידה אחת וכי מולדת אין מחלקים.

לפלשתינים הזכות על הארץ

סעיף 3 - **"העם הערבי הפלשתיני הוא בעל הזכות החוקית במולדתו** והוא יגדיר את עצמו אחר שיסתיים שחרור מולדתו בהתאם לרצונו ואך ורק לרצונו ובחירתו".

סעיף 5 - **"הפלשתינים הם האזרחים הערבים אשר שכנו משכן קבע בפלשתין עד שנת 1947** , אחת היא אם הוצאו ממנה או נשארו בה".

סעיף 6 - "היהודים אשר שכנו משכן קבע בפלשתין עד תחילת הפלישה הציונית לתוכה - ייחשבו לפלשתינים".

דרך יחידה - מאבק מזוין

סעיף 9 - **"המאבק המזויין הוא הדרך היחידה לשחרור פלשתין,** והוא לכן אסטרטגיה ולא טקטיקה. העם הפלשתיני מאשר את החלטתו הנחושה, המוחלטת והעומדת, **להמשיך במאבק המזויין** ולהתקדם לקראת המהפכה העממית המזויינת **לשחרור פלשתין מולדתו,** להחזירה אליו ולקיים את זכותו לחיות בה חיים טבעיים ואת זכותו להגדרה עצמית ולריבונות עליה". שימו לב: **המאבק המזויין הוא הדרך היחידה, הוא אסטרטגיה ולא טקטיקה.** הם אומרים זאת.

הטרור הוא הנשק

סעיף 10 - **"הפעולה הפידאינית מהווה את הגרעין של מלחמת השחרור העממית - הפלשתינית** והדבר יחייב את העלאתה, את הרחבה, את ההגנה עליה ואת גיוס כל היכולת הפלשתינית במסת-אדם ובמדע, את ארגונם ואת שיתופם במהפכה הפלשתינית המזויינת".

להדוף את הפלישה הציונית!

סעיף 15 - **"שחרור פלשתין מבחינה ערבית הוא חובה לאומית כדי להדוף מהמולדת הערבית הגדולה את הפלישה הציונית והאימפריאליסטית ולטהר את פלשתין מחקיום הציוני.** האחריות השלמה לכך נופלת על האומה הערבית, עמים וממשלות כאחד, ובראשם העם הערבי הפלשתיני. לשם כך על האומה הערבית לגייס את כל יכולתה - הצבאית, האנושית, החומרית והרוחנית **כדי להשתתף השתתפות פעילה עם העם הערבי הפלשתיני בשחרור פלשתין,** ובמיוחד עליה, בשלב הקיים כיום של המהפכה הפלשתינית המזויינת, לתת בלי חסוך ולהגיש לעם הערבי הפלשתיני כל עזרה וכל תמיכה חומרית ואנושית ולהעמיד לרשותו את כל האמצעים והאפשרויות אשר יאפשרו לו להתמיד במילוי תפקידו החלוצי **ולהמשיך במהפכתו המזויינת עד לשחרור מולדתו".**

מדינת ישראל בטלה

סעיף 19 - **"חלוקת פלשתין משנת 1947 והקמת ישראל בטלות מיסודן,** משום שהן נוגדות את רצון העם הערבי הפלשתיני ואת זכותו הטבעית למולדתו ומשום שהן סותרות את העקרונות הכלולים באמנת האומות המאוחדות ובראשן זכות ההגדרה העצמית". שימו לב: הקמת ישראל - בטלה.

היהודים אינם עם

סעיף 20 - "הצהרת בלפור ומסמך המנדט ומה שנבע מהם ייחשבו בטלים. טענות הקשר ההיסטורי או הרוחני של היהודים לפלשתין אינן עולות בקנה אחד עם אמיתות ההיסטוריה" - הם גם מומחים להיסטוריה - "או עם מרכיבי המדינה במשמעותם האמיתית. היהודים כדת שמיימית איננה לאומיות בעלת מציאות עצמית וכמו כן אין היהודים עם אחד שלו אופיו העצמי, אלא הם אזרחים במדינות שבהן הם מצויים". שימו לב: הצהרת בלפור גם כן בטלה. העם היהודי אינו עם, וכמעט שהיה כתוב שאנחנו כנופיות של צוענים.

שחרור פלשתין בשלמותה

סעיף 21 - "בבטאו את עצמאותו במהפכה הפלשתינית המזויינת דוחה העם הערבי הפלשתיני את כל הפתרונות שהם תחליף לשחרור פלשתין בשלמותה ודוחה את כל התכניות שמטרתן חיסול הבעיה הפלשתינית או בינאומה". שימו לב: שחרור פלשתין בשלמותה. לא מחלקים מולדת.

הציונות - פשיסטית-נאצית

סעיף 22 - "הציונות היא תנועה מדינית הקשורה קשר אורגני באימפריאליזם העולמי והיא עויינת לכל תנועות השחרור והקידום בעולם. היא תנועה גזענית קנאית בהווייתה; תוקפנית, התפשטותית-התיישבותית במטרותיה; היא פאשיסטית-נאצית באמצעיה. ישראל היא מכשיר התנועה הציונית ובסיס אנושי לאימפריאליזם העולמי, היא משמשת לו, בלב האומה הערבית, נקודת התבססות וקפיצה כדי להלום בתקוות האומה הערבית לשחרור, לאיחוד ולקידום". שימו לב: הציונות שווה לאימפריאליזם, שווה לגזענות, שווה לנאציזם, שווה לפאשיזם.

הציונות בלתי חוקית!

סעיף 23 - "דרישות הביטחון, השלום וצרכי האמת והצדק דורשות מן הממשלות כולן, החפצות לשמור על יחסי ידידות בין העמים ועל קיום הנאמנות של האזרחים לארצות מולדתם, **לראות את הציונות כתנועה בלתי חוקית ולאסור על קיומה ועל פעילותה".** שימו לב: יש לראות בציונות תנועה בלתי חוקית ולאסור את קיומה.

פרצופו של אש"ף

אלה הם סעיפים מהאמנה הלאומית הפלשתינית. הם לא בוטלו, הם לא שונו. אש"פ מבסס את יעדיו ואת הדוקטרינה שלו על אמנה זו. **מאמנה זו התפתח וצמחה "תורת השלבים" של ערפאת, האומרת שיש לקחת ולקבל מהיהודים כל מה שאפשר לקבל בדרכי נועם ואחר-כך לחדש את המאבק על שאר חלקי פלשתין עד שהיא תשוחרר כולה.**

זהו אש"פ וזהו פרצופו, אלה הן מטרותיו ויעדיו. עם הארגון הזה חתם רבין הסכם "חבנה". הבנה על מה? - על "כל פלשתין לערבים"? על גירוש היהודים שבאו ארצה אחרי 1917? על הגדרת הציונות כגזענית, פאשיסטית ונאצית?

כאשר הצורר הגדול היטלר כתב את כוונותיו ביחס ליהודים, סרבו היהודים להאמין לו ולמה שכתב. אולי נאמין כעת לצורר הקטן ולמה שכתוב בתורתו?! ■

קשה למצוא איזה נימוק פוליטי או מוסרי נגד העברת ערבים. דוד בן-גוריון

כך תראה המפה אם נוותר על "השטחים"

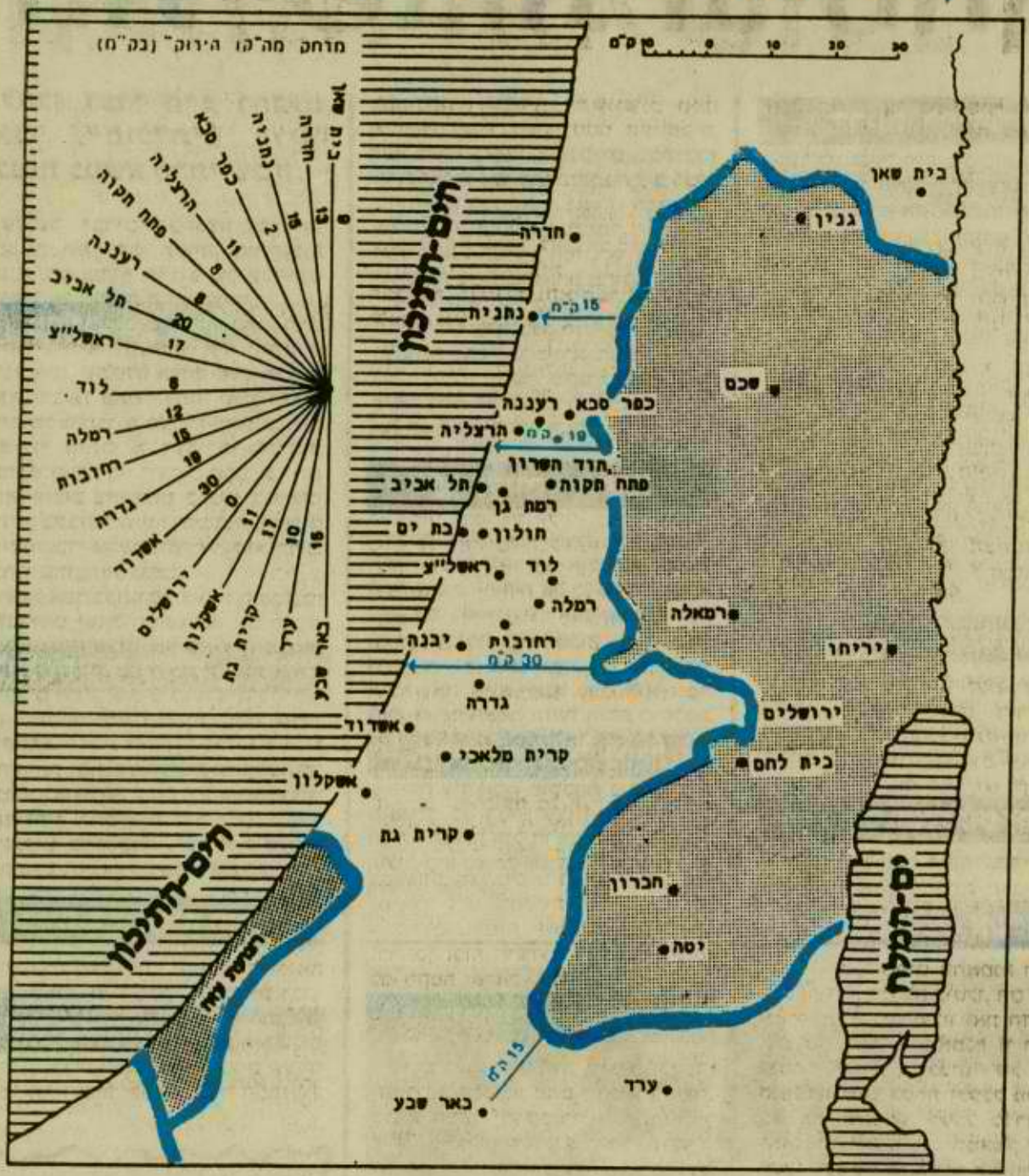

80% מהאוכלוסיה היהודית בארץ מרוכזים באזור המרכז, שהוא בטווח הנשק הקל של "האוטונומיה", והמקום הצר ביותר בין הקו "הירוק" לים הוא **15 ק"מ בלבד !!!**

חתימת ההסכם הותנתה בשינוי האמנה הפלשתינאית, למרות זאת עד היום היא לא שונתה ומציינת: "חלוקת פלשתין ב-1947 והקמת מדינת ישראל הן בלתי חוקיות...שחרור פלשתין זוהי חובה לאומית ... ויש לשאוף לחיסול הציונות בפלשתינה".

הסכם "השלום" הינו בסיס להקמתה של מדינה אש"פית בלב ארץ-ישראל, **הסתכל** במפה וראה מה המרחק המפריד בין ביתך לבין גבול המדינה הפלשתינאית!

אפילו **אבא אבן** אמר כי גבולות 1967 בעבור היהודים הם **גבולות אושוויץ.**

התיישבות וביטחון

להלן דברי ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") בדיון בכנסת בנושא ההתיישבות:

שלושה דברים בציונות עשו את המדינה ואלו הם: עלייה, התיישבות והגנה. רק צירוף ושילוב של שלושתם איפשרו את הגשמת החזון הציוני.

הציונות חוללה מהפיכה בחיי העם היהודי, היא הוציאה את היהודים מהגיטאות, טילטלה אותם לארץ חדשה-ישנה, תבעה מהם ללמוד שפה חדשה ולהתחיל להתפרנס מעבודה יצרנית. היא החזירה אותם אל עבודת האדמה, שבתנאי הגלות היו רחוקים מהם, וכך הם מצאו עצמם ביישובים קטנים, לפעמים נידחים בסביבה עויינת וחמסנית, הופכים להיות עובדי-אדמה ולוחמים ללא מדים שצריכים להגן על עצמם.

הרצל אמר בקונגרס הציוני החמישי, ב-1901: "אם ישאלו אותנו מה אנו רוצים לעשות במתיישבים, אין שאלה זו מביאה אותנו במבוכה. אנו רוצים לעשות אותם חקלאים ממש, אנשים מושרשים בקרקע. הם יחיו על האדמה ויתקיימו מפרי אדמתם".

וראו זה פלא: בשני ענפים או מקצועות, שבהם לא הבאנו מסורת משנות הגולה הארוכה - בחקלאות ובביטחון, הגענו להישגים מרשימים. אלה הם ביכורי הציונות, פרי המהפכה בחיי העם היהודי.

ברית השיבולים והחרב

היום מצדיעה כנסת ישראל להתיישבות, ואני מבקש לרכז את דברי בברית הייחודית שלנו שבין המתיישב, והמגן, בין היוגב והלוחם, ברית השיבולים והחרב, וברית המגל והחרב, ברית שימיה כימי התיישבות. למעשה היה המתיישב גם מגן. ארגון "השומר" צמח מההתיישבות וצמחה ממנו התיישבות. הפלמ"ח נוצר והתקיים בתוככי ההתיישבות ואף קמו ממנו גרעינים רבים שהתיישבו בכל הארץ. ראשוני המושבות, מייסדי הקבוצות ומקימי המושבים הגשימו את השילוב המיקראי של "אחת ידו עושה במלאכה ואחת מחזקת בשלח".

אנשי "השומר" קבעו על דגלם "בדם ואש יהודה נפלה, בדם ואש יהודה תקום", וסיסמת אנשי בר-גיורא היתה "הפורץ גדר - ישכנו נחש". מהם נולדה ההגנה שפאר בניה היה הפלמ"ח וכל אלה שילבו את הביטחון וההתיישבות.

כל נקודה - חיזוק!

יצחק רבין אמר פעם: "כל נקודה התיישבותית נוספת היא בבחינת חיזוק להתיישבות. ייעודה של כל נקודה נוספת הוא גם בטחוני וגם התיישבותי. לכל נקודה ונקודה בהתיישבות יש חשיבות אסטרטגית". אינני יודע אם רבין היה אומר זאת היום, אבל פעם הוא אמר זאת, כאשר האמת הזאת היתה מוסכמת על הכל והיינו מפנים אז את כל כוחנו ומשאבינו ליצירת התיישבות נוספת.

היתה עוד אמת מוסכמת בימים ההם שאמרה כי ההתיישבות קובעת את גבולנו. מטולה ותל-חי נתנו לנו את אצבע הגליל, כמו שאחת-עשרה הנקודות בדרום נתנו לנו את הנגב.

ההגנה המרחבית

בצר לנו ובשל יחסי הכוחות המשונים שבינינו לבין הערבים, המצאנו מערכת בטחונית שנקראת "הגנה מרחבית", שתכליתה לחפות על נחיתותנו המספרית ומאפשרת לצה"ל לרכז אגרופי הכרעה בגיזרה מסויימת, כאשר בשאר הגזרות אנחנו מגינים עם יישובים לוחמים. היה זה פטנט של עניים שנתן לנו עוצמה והוכיח את עצמו.

סיכם זאת פעם יגאל אלון, שאמר: "שילובה של ההתיישבות האזרחית בתכנית ההגנה, ובייחוד של יישובי הספר ואזורי התורפה, יספק למדינה תצפיות-קבע קידמיות החוסכות כוח אדם מגוייס ומסוגלות לא רק להתריע על ראשיתה של התקפת פתע מצד האוייב אלא גם לנסות לבלום אותה, או לפחות להשהות את התקדמות האוייב עד שכוחות הצבא ישלטו במצב".

ההגנה המרחבית נתנה לנו מערכת התראה זולה יחסית. היא חייבה את צבאות הפולשים להתנפץ אל מול עקשנות לחימתם של מתיישבים הלוחמים על ביתם. כך היה בעין-גב ובדגניה, בנוש עציון, בנגבה ובנירים.

פיזור האוכלוסייה

ההגנה המרחבית היוותה שלד למערך הביטחון השוטף. יחידות הצבא נשענו ◄

משפחות אנשי "השומר" עם דגלם

צפון ים המלח ובקעת הירדן הם אזור הביטחון של מדינת ישראל.

יוסי ביילין
סגן שר החוץ

נהר הירדן איננו בהכרח גבול הביטחון של ישראל.

יצחק רבין
ראש הממשלה ושר הביטחון

ההתיישבות

תקשורתית ולוגיסטית על היישובים בספר. יישובי הספר נתנו ביטחון למרחב, סתמו ואקום ופרצות הקוראים למסתננים ולחודרים. כל טרקטור שיצא לשדות הוא בבחינת פטרול נייד, וכל מתיישב העובד בשדה הוא בבחינת תצפית של עם ישראל. גם ליישובי העורף תפקיד בהגנה בכך שהם מאבטחים מיתקנים עורפיים מפני כוחות יבילי-מסוקים או פשיטות עמוקות.

ההתיישבות החקלאית מפוזרת בכל הארץ ומחייבת את פיזור האוכלוסייה, ולכך ערך מיוחד, הייתי אומר ערך אדיר, בעידן הטילים והנשק להשמדה המונית.

לקחי ממלכת ירושלים הצלבנית מלמדים, שהקמת מבצרים ומחנות צבאיים אינם ערובה לשליטה בשטח. יש לשבת על הקרקע ולהכות בה שורשים.

כיסוי וחיפוי

ההתיישבות העובדת היתה לא רק בית היוצר של כוח המגן ובעיקר של הפלמ"ח, אלא גם מקור לכוח אדם ולמפקדים בזרועות הביטחון, גם מקומות מסתור לארסנל הנשק היקר והדל של היישוב, גם כיסוי וחיפוי על תעשיות הנשק המחתרתיות, גם בסיס לפעולות קרב ולמבצעים, וגם מקום מקלט למעפילים, וגם וגם...

ישראל גלילי, שהיה יושב ראש ועדת השרים להתיישבות, שהביאה להקמתם של 85 יישובים, בעיקר באזורי יהודה, שומרון ועזה אמר פעם: "נתקיימה ההתיישבות לפני כינון המדינה בזכותה של ההגנה, ומאז קום המדינה - בזכותו של צה"ל. השילוב והברית בין ההתיישבות לבין הביטחון הוא מקור של כוח וברכה הדדית גם לעתיד".

יישובים קמו במקום משלטים, אבל הם שונים מהמשלטים בכך שהם אינם זמניים וחולפים, אלא נוסדו והוקמו לתמיד. בדיון בינואר 1980 אמר יגאל אלון: "אני מסתייג מהערכה שהושמעה כאן, שאין להעלות יישובים חדשים בגולן ובבקעת-הירדן, משום שהתנועה אינה יכולה להבטיח מראש שאמנם אף יישוב לא יינטש".

אין לפרק ישובים

התנועה הציונית לא פירקה יישובים מרצון ובהתנדבות עד לפינוי האומלל שלנו מסיני, שמשמש מודל לחיקוי גם בימים האלה. הוראת הפיקוד העליון של ההגנה אמרה "אין לפנות אף יישוב ערבי. מחזיקים בהם עד האיש האחרון. פינוי הנקודות מבלתי-לוחמים, ילדים, נשים, זקנים וכיוצא בזה, ייעשה לאחר אישור

בסוף הדיון בכנסת בנושא ההתיישבות יזמה סיעת "מולדת" את הצעת הסיכום הבאה בשם סיעות "הליכוד", המפד"ל, "צומת" ו"מולדת", והיא הוקראה ע"י ח"כ רחבעם זאבי.

להלן הצעת סיכום לדיון הכנסת בנושא ההתיישבות מטעם סיעות הליכוד, צומת מפד"ל ומולדת:

א. הכנסת רואה בהתיישבות היהודית בכל רחבי הארץ, לרבות רמת הגולן, יהודה, שומרון וחבל עזה, מעשה חיוני וביטוי לאחדותנו על הארץ חזאת.

ב. הכנסת מברכת את המתיישבים היהודים בספר ובאזורים בעייתיים ומאמצת את רוחם להמשך ההתבססות וההתנחלות.

ג. הכנסת קוראת לממשלה לתת דעתה ולפתור את הבעיות המעיקות על החקלאים בישראל.

ד. הכנסת קוראת לממשלה ולזרועות הביטחון לתת מגן וביטחון למתיישבים בכל ארץ-ישראל.

ה. הכנסת קוראת לממשלה להמשיך בתנופה את המחקר החקלאי בישראל.

ו. הכנסת קוראת לממשלה לתת מענה לבעיות החינוך והתרבות בהתיישבות, ובעיקר בגזרות נידחות או מרוחקות ממרכזים עירוניים.

ז. הכנסת מביעה דאגתה מהסכנה לחקלאות הישראלית מצידה של האוטונומיה הפלשתינית, אם חו"ח זו תקום. ■

של המוסדות המוסמכים. הוראה על כך תינתן על ידי נציג הכנסת". וצריך לומר כאן, שהכנסת בהוראה זו משמעה הגנה, זה היה שם הקוד שלה.

גם בן-גוריון נדרש לסוגיה הזאת ואמר: "אני אומר זאת בדחילו ורחימו, ואני יודע מה קשים ואכזריים הדברים שאומר, כי כל משק הנמצא במצור חייב לדעת שבלי פקודה מגבוה בל יעזוב שום איש חי את משקו".

ההתיישבות בארץ-ישראל עשתה לנו את ארץ-ישראל ונתנה לנו את המדינה. היא הלכה שלובה עם ההגנה ועם צבא ההגנה, כמו שאמר גלילי: "הברית בין ההתיישבות לצבא הגנה לישראל היא תשתית חיונית לשני הגורמים הללו כאחד, לעת מלחמה, לעת שלום, ולעת סכנות תמיד".

ביקשתי רק להעיר ולהאיר על ברית השיבולים והחרב שליוותה אותנו בכל השנים ולקוות שהיא תתמיד ותישאר.

יריחו תחילה

אני רוצה לספר לכנסת, שבעצם המושב הראשונה של ההתיישבות הציונית של יהודי ירושלים היתה צריכה להיות ביריחו. לשם הם ירדו לקנות אדמות והם קראו למושבה ההיא בשם פתח תקווה. הדבר לא התסייע ואחר-כך הם עברו למלאבס, הלא היה פתח תקווה של ימינו.

תארו לכם אם באמת היתה "יריחו תחילה" אז, מה היו פני הדברים היום. ■

אין אנו עושים די בין הערבים כדי לעודד אותם לעזוב.

1967 יגאל אלון

מגוייסי הפלמ"ח עבדו במשקים

משטרה אלימה

להלן דברי ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") במליאת הכנסת:

חבר-הכנסת מיכאל איתן השתתף בהפגנה ביום ה' האחרון בקריה בתל-אביב ושוטרי משטרת ישראל - היום צריך כבר להגיד ולהבחין באיזה שוטרים מדובר, כי יש משטרת ישראל, יש משטרת פלשתין ויש משטרה צבאית, להבדיל - נהגו בו באלימות, הפילו אותו לכביש וגררו אותו בכוח בתואנה שהוא מסכן את חייו.

התנהגות המשטרה היתה מתחת לכל ביקורת ופגעה בזכותו של חבר הכנסת. כל הסבר מגומגם של המשטרה על רצונה לשמור על חבר הכנסת מפני סכנה היא בטלה ומבוטלת ותידחה על-ידי כל מי שיצפה בסרט המצולם של הערוץ השני. ראינו שם כיצד חבר-הכנסת איתן נהג בפסיביות ובאיפוק מרובים בעוד שהשוטרים עטים עליו, מחבקים ולוחצים אותו, גוררים ומפילים אותו.

ההתנהגות הזאת של המשטרה בתל-אביב נראית כתמוהה וכהידרדרות שלה, שכן משטרת מחוז תל-אביב הצטיינה עד כה באיפוק ובהתנהגות הולמת לעומת אחותה ממחוז ירושלים. במחוז תל-אביב לא היה עד כה שימוש באלות ומפקד המחוז הוכיח תבונה רבה בכל מקרה של טיפול במפגינים. אני מקווה שדברי השבח שאני משמיע עליו לא יזיקו לו במערכת המשטרתית. אבל איננו יכולים לצפות לכך שבכל הפגנה יהיה נוכח מפקד המחוז ובהיעדרו יותרו הרצועות ותהיה הפקרות.

אנחנו נמצאים בפיתחה של תקופה קשה לציבור בישראל ואחד מביטוייה יהיה הפגנות. אם המשטרה לא תלמד ולא תצווה את שוטריה כיצד לנהוג במפגינים ולא רק בחברי כנסת מפגינים, נגיע מהר מאוד להתנגשויות אלימות שאף צד איננו מעוניין בהן.

אמת, שתפקידה של המשטרה בשמירת הסדר הציבורי הוא קשה, נתון לביקורת של הציבור ושל הדרגים הממונים ולעתים היא עומדת מול התנהגות חריגה או פרובוקציה. אבל דווקא משום כך חובה עליה לשנן לכל השוטרים כללי התנהגות ואיפוק ואת זכויותיהם של חברי הכנסת. אינני בא להגן כאן על זכויות הגילדה שאני משתייך אליה, אלא על הדמוקרטיה הצעירה שלנו.

אמרתי כבר שמשטרת שיראל נוהגת באלימות ובפראות כאשר היא מטפלת בהפגנות לאומיות. ראיתי זאת במו עיני בהפגנת הענק מול משרד ראש הממשלה. הערתי על כך לשר המשטרה מעל הבמה הזאת ובוועדות הכנסת, אבל משטרת ירושלים לא מתקנת את דרכיה.

להלן דו"ח של מפגין צעיר המוכר לי אישית ביושרו ובאמינותו, כפי שכתב להוריו על ההפגנה ביום ד' לפני שבועות אחדים, ואני מצטט: "לאחר שיצאנו עם לפידים מכיכר מנורה לכיוון בית ראש הממשלה עצרה אותנו חומת שוטרים. לא הפעלנו אלימות ונעצרנו מולם. השוטרים קראו לנו להתפזר אך אנחנו המשכנו להישאר ללא אלימות. בשלב מסויים השוטרים קיבלו הוראה לפנות אותנו בכוח. כל השוטרים ללא יוצא מן הכלל גילו אלימות קשה ביותר כלפינו שכללה מכות חזקות בראשים, בפנים ובאיברים רגישים. השוטרים לא הבדילו בין גברים, נשים וילדים והשתמשו גם באלימות מילולית קשה. גם לאחר שהמפגינים עלו על המדרכה השוטרים המשיכו לדחוף ולהכות בצורה ברוטאלית למרות שעשינו מה שפקדו עלינו".

ואני ממשיך לצטט: "אני עמדתי עם חברי כאשר הגיעו אלינו שוטרים ותקפו אותנו וניסו לגרור אותנו בכוח לעבר הניידת למרות שלא עשינו כלום. התנגדנו להם על-ידי התנגדות פאסיבית בלבד, כאשר אנו נאחזים בגדר נמוכה ליד הכביש. השוטרים המשיכו למשוך אותנו בכוח על-ידי משיכות בשיער, בעיטות בראש, אגרופים ומרפקים בכל חלקי הגוף. אני סובל עד עכשיו מכאבים בראש. גם בגדים נקרעו וכן כיפות הורדו מהראשים. לאחר כ-20 דקות התרכזו שוב המפגינים בצומת ראשית והמשטרה החלה לפנות אותנו בכוח למדרכה. גם לאחר שעלינו למדרכה ללא התנגדות כלשהי הם המשיכו במעשי האלימות תוך הנאה גמורה ממעשים אלה. הפרשים שעל הסוסים דהרו על המדרכות ואף יותר פנימה ויצרו סכנה חמורה להולכים ושבים. לא הצלחנו לראות את הלתגים של כל השוטרים מפני שרובם הסתירו אותם". וכאן הוא פירט שמותיהם של חמישה שוטרים מכים, אבל אני מוצא לנכון לא לקרוא אותם מעל במת הכנסת.

והנה עדות נוספת מהפגנת יום א' בירושלים: "האלימות העיקרית היתה ברחוב המלך ג'ורג' מול בית הכנסת הגדול. כולם התיישבו והחזיקו אחד בשני. לפתע רצו כל השוטרים אלינו. כל אחד שהם תפסו הם עצרו. את קבוצת הבנות שישבו על הכביש פינו גם כן בכוח, כאשר היו ביניהם רבים שניצלו את המגע עם הבנות לדברים בלתי רצויים ונגיעות במקומות מסויימים. את אחת הבנות משכו בכוח בשיער. לאחר שהיא הצליחה לברוח היא רצה לתוך בית הכנסת והם נכנסו אחריה ועצרו אותה בפנים".

פה אני מפסיק רגע לצטט, אדוני השר, אני רוצה להדגיש כי בכל המקרים שבהם אנחנו טיפלנו בהפגנות של ערבים בישי"ע, ולא רק בהפגנות סתם אלא בהפגנות אלימות של בקבוקים ואבנים ודברים דומים, לא רדפנו אחרי נשים לתוך מסגד. אבל שוטרי משטרת ישראל רצו לתוך בית כנסת אחרי בנות.

דב שילנסקי (חליכוד):

זה הרי לא מסגד, אז מותר. זה בית כנסת.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני ממשיך לצטט: "לאחר שהכביש פונה קיבלו השוטרים הוראה לעצור גם כל מי שעל המדרכה וברחבת בית הכנסת. השוטרים נעזרו בפרשים שעלו על המדרכות והשתמשו באלות כנגד מפגינות. מספר חברי"ה נעצרו ברחבת בית הכנסת כשהם עומדים ולא עושים כלום. על אחד המבוגרים אף הסתערו השוטרים והכניסו לו מכות בצד ורק אחר כך לקחו אותו לניידת. רוב השוטרים הסתירו את התגים בידיהם או בלבוש. גם כשניסו לראות את התג או ביקשו מהשוטר להזדהות הם הגיבו על כך בסטירות חזקות ואלימות קשה ביותר. השוטרים ניצלו את המצב והכניסו מכות בלי חשבון. אחד הפרשים שנתבקש להזדהות לא הסכים. לאחר שתפסו לסוסו את הרסן על-מנת שאפשר יהיה לראות, הוציא אלה על המפגינים והחל להכות". עד כאן הציטוט.

אדוני שר המשטרה, אני קורא לך ולמפכ"ל להשתלט על מחוז ירושלים, על מפקדיו וקציניו ושוטריו, שישימו רסן ליצריהם וילמדו לטפל בהפגנה אזרחית בדרך נכונה. אני קורא לכם ללמד ולשנן לכל השוטרים באשר לזכויותיהם של חברי הכנסת. ■

ההסכם הוא בסיס למדינה פלשתינית עצמאית בהתאם להחלטות המועצה הפלשתינית מ-1974, לפיהן עלינו להקים ישות לאומית בכל חלק של אדמה פלשתינית שישראל תיסוג ממנה או אשר ישוחרר.

1.9.93 יאסר ערפאת

חוקה אינה מרשם להתאבדות, וזכויות אזרח אינן במה לכיליון לאומי.

השופט אהרון ברק

ארץ ישראל וירושלים בימי השלטון המוסלמי

לקט מספר חדש על הגיאוגרפיה ההיסטורית של ארץ-ישראל שנמצא בהכנה לדפוס

מאת פרופ' **מנשה הראל**, רמת מוצא

פלסטין או פלשתין. - השם נגזר מפלשת, שהוא חבל הפלישה של הפלשתים, אשר באו מאיי הים התיכון. בתרגום השבעים נקראת פלשת בשם אלופילוס, שפירושו זר או נוכרי.

רמלה. - רמלה נבחרה להיות בירת פלסטין המוסלמית ולא ירושלים. היא נבחרה משום מיקומה על "דרך הים", שקישרה את מצרים וארם-נהריים המוסלמיות ובשל העורף הכלכלי שלה. ירושלים והשטח החררי של הארץ נזנחו בימי השלטון המוסלמי, המידרגים (טרסות חקלאיות) הוזנחו והתנוונו בשל המסורת הנוודית של הערבים.

יישוב הארץ. - במאה השנים הראשונות לאחר הכיבוש הערבי, היתה הארץ מיושבת יהודים ונוצרים, שהיוו את רוב אוכלוסיית הארץ. הערבים לא עסקו אז בכלל בחקלאות, והתרכזו בגביית מיסים מתושבי הערים והכפרים. הערבים לא בנו בארץ-ישראל אפילו יישוב אחד חדש, אפילו לא ברמלה, שהיתה מיושבת על-ידי ישראלים כבר במאה השמינית לפני הספירה.

אוכלוסיית הארץ. - בסוף ימי הבית השני חיו בארץ 3-4 מיליון תושבים; בראשית ימי השלטון התורכי בארץ היו בה, משני עברי הירדן רק כ-300,000 תושבים; ובמאה ה-18 ירד מניינם לכדי 250,000 תושבים, מהם 20,000 נוצרים ו-6,000 יהודים. בשנת 1914 היה מניין תושבי הארץ בשתי גדות הירדן 700,000 נפש, ומחציתם חיו במחוז ירושלים שהקהילות היהודית והנוצרית היו בו גדולות. אז הציפו את הארץ ערבים שבאו ממדינות שכנות.

מעמד ירושלים אצל הנוצרים. - הביזנטים קבעו את ירושלים במקום החמישי אחרי קונסטנטינופול, רומי, אלכסנדריה ואנטיוכיה. הנוצרים הביזנטים ביטלו את ירושלים כמרכז פולחני ומדיני של היהודים. הם הפכו את הר הבית - הר ציון למקום אשפתות

מעמד ירושלים אצל המוסלמים. - בראשית השלטון המוסלמי בארץ, הם לא ייחסו שום קדושה להר הבית. עד המאה ה-11 לא נזכרה אצלם ירושלים. כיפת הסלע ומסגד אלאקצה, הנזכרים בקוראן, עוד לא היו קיימים באותו זמן. ירושלים נקראה אל-קודס (הקדושה) רק כעבור 200 שנה לאחר הכיבוש הערבי ה-13 ניתן ביטוי הלכתי המזהיר מפני הערצת יתר של ירושלים על-ידי אולוג איבן תיימיה.

המסע הלילי של מוחמד. - הנביא מוחמד לא טס במסעו הלילי ישירות לירושלים, אלא נחת בחברון להתפלל על קבר אביו אברהים. במסורת אחרת הוא נחת בבית-לחם כדי להתפלל על עריסת אחיו עיסא - ישוע. ועוד מסורת מנחיתה אותו על הר סיני במקום שעמד אחיו מוסה - משה. בכל פסוקי הקוראן המשובצים בקירות כיפת הסלע לא מוזכר המסע הלילי.

פרופ' מנשה הראל

תושבי ירושלים. - השופט מוקדסי מציין כי בסוף המאה ה-10 היו מעט אנשי דת מוסלמים בירושלים וכי מרבית תושביה היו באותה עת נוצרים ויהודים.

גודל העיר ירושלים. - בימי בית שני היה שטחה 1,800 דונם, בימי הביזאנטים הצטמצם ל-1,250 דונם, ובימי התורכים המוסלמים ירד ל-850 דונם בלבד.

דרכים לירושלים. - מרב הדרכים היו בימי בית שני והם שימשו את עולי-הרגל ולצרכי הגנה. השלטון הערבי-מוסלמי זנח את הדרכים והן לא שימשו עוד למרכבות אלא רק לבהמות משא. רק בשנת 1860 הוכנסו שוב העגלות על-ידי הטמפלרים הגרמנים ואחר-כך על-יד היהודים, והוחל בסלילת כבישים לשימושם של עולי-הרגל היהודים והנוצרים.

שכונות ירושלים. - בשנים 1860 - 1914 בנו היהודים 70 שכונות מחוץ לחומות העיר. בכל המאה ה-19 בנו המוסלמים רק 4 שכונות קטנטנות מחוץ לחומות.

בתי-דפוס בירושלים. - הארמנים בנו בית דפוס ראשון בירושלים בשנת 1833. היהודים בנו בית-דפוס כבר בשנת 1838 (ישראל ב"ק) והדפיסו גם עיתונים. ערביי ירושלים לא ידעו קרוא וכתוב ולא נזקקו לכך, ורק בשנת 1904 הוחל בירושלים בהדפסת עיתון ממשלתי בערבית ובתורכית.

עיריית ירושלים. - נוסדה בשנת 1863 ועד מלחמת העולם הראשונה נתמנו בה ראשי עירייה ערבים. אף-על-פי שהיהודים היוו רוב בעיר מאז 1870 ואילך, הם זכו לייצוג של איש אחד במועצת העיר בשנת 1877.

פרעות. - בשנת 1720 בזזו המוסלמים את בתי היהודים בירושלים ושרפו את בית-הכנסת של האשכנזים על 40 ספרי התורה שבו. ■

משכנות שאננים - שכונה יהודית מחוץ לחומות ירושלים

"מעריב"
14.12.93

חני סנל

יש מנדט לחרטה

חיית ה־13 ברצמבר היא המאורע המלהיב ביותר במאת ימי הבלהות האחרונים. ערב ביצוע גזר הדין העניק יצחק רבין חנינה למדינה שבראשותו. מתחת לאפם של המוכסים המצריים הוא הגניב לפס־גת קהיר ניצוצות של שפיות. מזוודת המחוות נשכ־חה סוף־סוף בבית.

רגלו האחת כבר הונפה אלי תהום כשהתעורר בו חשד שהוא עומד להתרסק. ברגע האחרון הבליחה אצלו ההבנה, שהסיכויים בטלים בששים לעומת הסי־כונים. רשמית, ישראל עדיין דבקה בסיוטת אוסלו, אך השעיית ביצוע הטיוטה מעוררת תקוות שראש־ה־ממשלה מטה אוזן לשוועת עמו. אולי נוכח לדעת, שערפאת לא כיבד אף אחת מההתחייבויות המעטות שהתחייב על מדשאת הבית־הלבן. ניצי הפת"ח ממ־שיכים לרצוח יהודים כמקרמת דנא, המורח־התיכון החרש עודנו אכזרי כתמול שלשום, וכל הסכם העק־רונות מצטייר בציבור כברוך אחד גרוע.

עכשיו צריך להתפלל שמומנטום ההתפכחות יימשך. אבוי לכולנו אם נציגי אש"ף בקואליציה יצ־ליחו לחבל בתהליך התבונה. שמעון פרס כבר הנציח בכתובים את הרפתקאות הסכם העקרונות, והוא עלול להפוך עולמות כדי שספריו לא יישלחו למגר־סות בטרם עת. התרגיל המסריח יהיה כסף קטן לעו־מת התרגילים ששר החוץ יתרגל בימים הקרובים כדי להבטיח את מועמדותו לפרס נובל.

לכן חשוב לשנן באוזני רבין, שיש לו מנדט למ־שוך את הסכם אוסלו בחזרה. כל שורפי תמונותיו בחצות ירושלים יריעו לכבודו שלוש פעמים ביפאק. ההפגנות שמתארגנות החודש ממטולה עד אילת הן גיבוי מוסרי מרשים להחלטה מיוחלת על הקפאת ההסכם. במקרה הן גם עולות בקנה אחד עם מצע "העבודה" בבחירות האחרונות (שלילת מו"מ עם אש"ף ושלילת המרצת המפלגה).

זאת לא בושה להיענות ללחצי העם. זאת הרמו־קרטיה במיטבה. אמנם לא יעלה על הדעת שהחלטות ממשלה תתקבלנה ברחוב, אבל גם לא יעלה על הדעת שממשלה תצפצף על הרחוב. הצצה היפותטית לפרוטוקול השיחה בין רבין לערפאת תגלה לכם, שרבין טען שלשום טענות דומות להפליא באוזני ערפאת. "אני לא יכול לעשות מחוות", התנצל ראש ממשלתנו, "כשהימין מארגן נגדי 27 הפגנות בערב אחד".

גניזת הסכם אוסלו תקינה בהחלט מבחינה משפ־טית. רק חוזים בין מדינות הם חוזים מחייבים בג'ונגל הבינלאומי, ואש"ף איננו מדינה. הוא ארגון חבלה ורצח. אפילו עורך־דין מתחיל ינחיל לו תבוסה משפטית אם פרקליטי הארגון בארץ יעתרו לבג"צ. אש"ף הרי לא זנח את הטרור, לא ביטל את האמנה הפלשתינית ולא עיגן בהסכם אוסלו את המחוות האינסופיות שהוא דורש מישראל. לפיכך צפויים לישראל חיים משפטיים קלים במקרה שה־13 ברצמ־בר יידחה שוב.

גם מצד האמריקנים לא צפויות לרבין צרות צרו־רות אם ובאשר יתן גם סופי לערפאת. קלינטון וכ־ריסטופר קיבלו בקריירות יחסית את בשורת ההסכם עם אש"ף, והם יקבלו בקריירות דומה את בשורת מותו. אחרת, הם היו מתערבים בעוד מועד כדי למ־נוע את מזמזו הפיסגה בין רבין לערפאת. אולי לא אכפת להם שהעסק יתפוצץ.

ערפאת ופרס הם הנורמים המדיניים היחידים שיתאבלו מרה על הפרת הסכמי אוסלו, כי הם גם ישלמו על כך לבטח במעמדם הפוליטי. לעומתם תעמוד לרבין זכות חרטתו שלשום. בתנאי שהוא באמת התחרט.

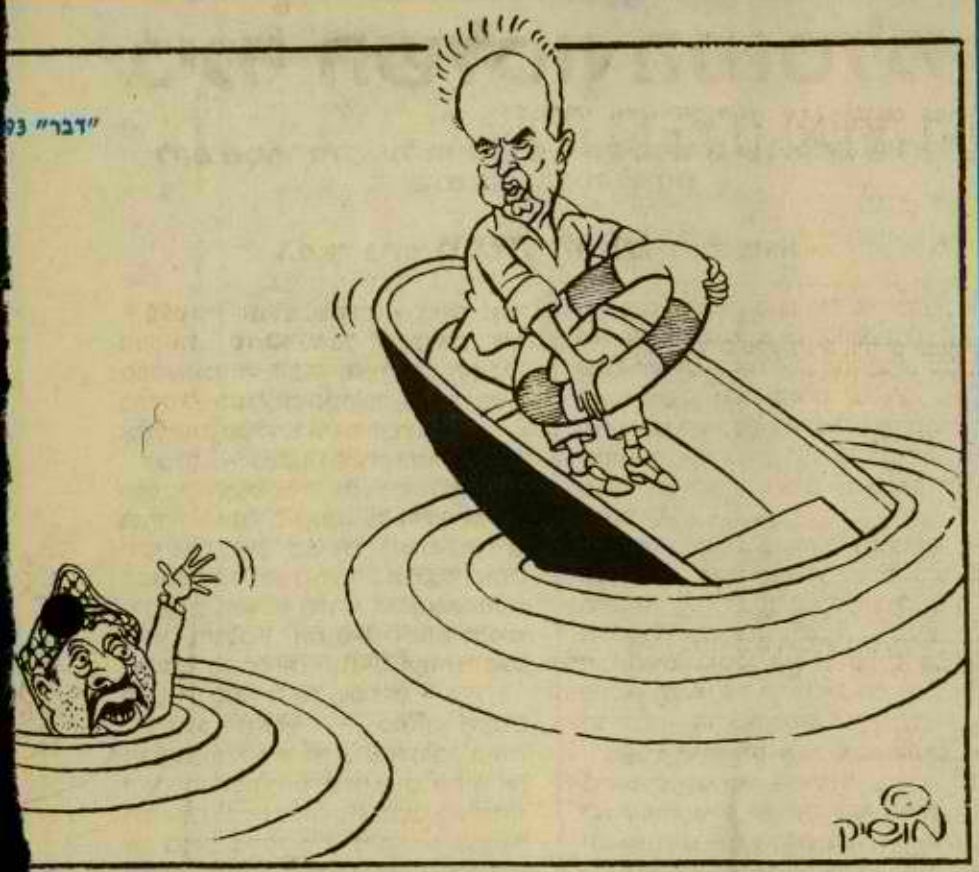

אהרן פאפו

"ידיעות אחרונות"
9.11.93

ציירו לי מפה

לא קשה לנחש מה יהיו פני ישראל ומה תהיה איכות חיינו הלאומיים לאחר „עם ירדן, שיצטרפו לתיקונים המכוונים שטחים תמורת שלום

כאשר שמעון פרס שמת, יש תמיד סיבה לחשש מאיזו הפתעה שתעלה למדינת ישראל בעוד נתח הגון משטחה הקטנטן. החג האחרון שהוא הבטיח לנו הוא ה־3 בנובמבר. אז מעתה נחגוג לא רק את ה־2 בנובמבר, יום הצהרת בלפור, שהבטיחה לעם היהודי בית לאומי בארץ ישראל (שכללה גם את עבר הירדן, היום ממלכת ירדן), אלא גם את ה־3 בו – היום בו נפגש פרס עם מלך ירדן, היום בו גיבשו „טיוטה" להסכם שלום.

לא צריך להיות גאון כדי להבין מתביעת „תיקוני הגבול" של ירדן, שהשלום המתוכנן עם שכנתנו ממזרח יוריד עוד כמה ישובים בערבה, יבלע את אדמות אשדות יעקב, וזאת לאחר שיישובי ים המלח ובקעת הירדן נמצ־אים בסכנה עם הקמת המימשל העצמי (המדינה) הפלש־תיני. לפנינו איפוא המשך המכירה הכללית של שטחי הארץ, הסוחף את שר החוץ באופוריה בלתי נגמרת.

מה יהיו פניה של מדינת ישראל לאחר שתסתיים או־תה מכירה, שתכלול כמובן גם את רמת הגולן? היא תהיה בת ערובה מוחלטת בידי הערבים. נהיה תלויים ברצונן הטוב של ירדן וסוריה בכל הנוגע לאספקת מים; הנמל החדש שיוקם בעזה יכה את נמל אשדוד; התיירות בעקבה תייבש את אילת; המלונות שיוקמו בגדה המזרחית של ים המלח יבלעו את המטבע הזר התיירו־
שראל; המשק החקלאי הי־ לי יח־
תוצף בעבודה ערבית; ישוביה־ערבים י־
גבול" וויתורים; צפויה גם חלוקת ה־
נושא המקבל תאוצה בתקשורת, וט־
החרש ישנה את תוכניות הממשלה בנו־
נכאים תשתלט על היישוב. לפתע יתג־
שמעון פרס היא פרי שגעון גדלות.
בשנים האחרונות מצביעות על כך ש־
על חוסנה וכוחה של מדינת ישראל, ו־
הוא חולם את חלום המזרח התיכון ה־

אלא שלא יהיה שום „שגשוג כלכ־
טית. הערבים אינם זקוקים למדינת י־
המשק האמריקני, היפאני והאירופ־
הקיצונית, העומדת בסתירה מוחלטו־
המנוכר של פרס וביילין. הם אינם רו־
כלכלית ישראלית. המוטיבציה הציונ־
לל העדר חינוך ציוני, החיים בארץ
במידה רבה.

האופוריה של פרס, כמלים אחרות,
מי השקיעה של הציונות.

מולדת

יגאל כרמון

"ידיעות אחרונות"
10.10.93

איפה ההסכם ואיפה העקרונות

מדוע צריך היה רה"מ ליזום פגישה עם ערפאת כדי לסכם עניינים אדמיניסטרטיביים, מדוע לא היה די בטלפון לטוניס? על מה נותרו ישראל ואש"ף חלוקים?

בהסכם העקרונות בין ישראל ואש"ף נקבע כי יוקמו ארבע ועדות שיתכנסו ב־13 באוקטובר. מדוע צריך היה רה"מ לי־זום פגישה עם ערפאת כדי לסכם עניינים אדמיניסטרטיביים, כמו מקום ושמות (שלא קיבל), מדוע לא היה די בטלפון או בפאקס לטוניס? משום שאש"ף לא נענה להפצרות שר החוץ ורה"מ במשך יותר משלושה שבועות. נראה איפוא שחילוקי הדעות והניגודים, שנדחו לשעה מפני הטקס בבית הלבן, שבים ועולים לקראת המו"מ. על מה נותרו ישראל ואש"ף חלר־קים? להלן כמה תחומים מרכזיים.

התפיסה הכוללת של ההסכם. מטרו־תיו ויעדיו. בנאומו אל העם הפלשתיני מוושינגטון, ביום החתימה, אמר ערפאת, ולא בפעם הראשונה, כי ההסכם הינו בב־חינת מימוש "תוכנית השלבים" של אש"ף מ־74, שעל פיה כל צעד שחרור הוא חר־ליה בדרך לכינון "מדינה פלשתינית־דמו־קרטית" ו"לאחר הקמת השלטון הלאומי הוא ייאבק למען השלמת שחרור כל הש־ריטוריה הפלשתינית". גם בנאומו בכנס שרי החוץ הערבים כעבור שבוע, חזר ערפאת על אותו מסר: "המטרה הראשונה תהיה שחרור כל השטחים הכבושים וחזר־תם של כל הפליטים, הגדרה עצמית וכי־נון מדינה פלשתינית שבירתה ירושלים".

ישראל, למותר לציין, איננה מקבלת זאת. רה"מ טוען אפילו כי העולם הערבי החל להסתגל לתביעותינו לגבי ירושלים. ערפאת לעומתו חוזר וטוען כי לגבי ירושלים יש גם לו "קווים אדומים". ולס־ענתו דווקא בדברי רה"מ יש סימנים לכך שרבין מוכן לוויתור בירושלים. אש"ף נת־בע להכיר בזכותה של ישראל להתקיים (בלעדי זאת לא היה הסכם ולא הכרה באש"ף) והוא עשה זאת. אולם בה בעת הוא קורא למדינות ערב האחרות שלא לעשות כמוהו. ומה על התחייבותו לשנות את האמנה הפלשתינית? כידוע, הוא טרם קבע מועד לכינוס המועצה הלאומית הפ־לשתינית, שהיא הגוף המוסמך לשנות את האמנה. לטענתו, כינוסה גם בלתי אפשרי עתה. ומה האלטרנטיבה? הוא נשאל. אין צורך באלטרנטיבה, כבר הכרנו בישראל ב־88. וחוץ מזה, הוא טוען, הישראלים מציירים על השקל שלהם מפה מן הנילוס לפרת. עוזרו, בלעאווי, אף טוען כי "שינוי האמנה הוא עניין פלשתיני פנימי שאין לישראל נגיעה בו" (זאת בסתירה למיסמ־כי ההכרה ההדדית בהם שינוי האמנה הוא התחייבות אש"פית ישירה כלפי ישראל).

זכות השיבה, פליטים ועקורים. ההכ־רה באש"ף, טוענים עשראווי ושעת', היא הכרה בזכות השיבה. ישראל אינה מקבלת זאת. רוברים פלשתינים חוזרים וטוענים כי סוכם שעקורי 67 (מאות אלפים במספ־רם) ישובו במהלך הסדר הביניים, ואילו עניינם של פליטי 48 יידון במסגרת הס־דר הקבע. ישראל טוענת להר"ם. אולי כמה אלפים.

שטחי האוטונומיה. ערפאת טוען כי מדובר בכל רצועת עזה (למעט ההתנחל־ויות) וב־300 קמ"ר באיזור יריחו (כמעט כל הבקעה). רה"מ טוען כי "שטחי האוטר־נומיה בעזה טרם הוגדרו ונשתדל לצמצם ככל האפשר". ואילו ביריחו מדובר בצ'ופצ'ק.

נסיגת צה"ל והאתריות לביטחון. נסי־גת צה"ל לפי ערפאת תהיה מלאה וכול־לת. הכניסה ליריחו ועזה, בשלב הראשון, תהיה בוויזה, כמו לכל מדינה. "שלטון פלשתיני לארמות פלשתיניות". ככל שמ־רובר בישראלים, זהו ניגוד מפורש להס־כם. הרמטכ"ל לעומת זאת טוען כי צה"ל יישאר בשטח בתוקף ההסכם לפיו האחרי־ות לביטחון היא בידי ישראל. "אנחנו לא הולכים לצאת מעזה ... נשאר לא רק על הצירים...". רברים דומים אומר רה"מ.

האינתיפאדה. האינתיפאדה תימשך, קובעים בהזדמנויות רבות ערפאת, אבו מאזן, יאסר עבד רבו ועוד. משום שהיא "נובעת מן הכיבוש ומותנה בהמשך קיר־מו". ישראל מצפה כי האינתיפאדה תופ־סק על פי התחייבותו של אש"ף להפסיק את הטרור והאלימות.

שיתוף פעולה ביטחוני בין אש"ף לי־שראל ומאבק בחמאס. בלעאווי, המוגדר לעיתים כשר הביטחון המיועד של אש"ף, קובע כי שיתוף פעולה ביטחוני עם ישר־אל "לא היה ולא נברא". כשהוא נשאל על ידי הטלוויזיה הישראלית בערבית כי־צד ינהג אש"ף במחבל שיפעל נגד ישראל ויברח לשטח האוטונומיה, הוא מתחמק מתשובה שוב ושוב. ישראל מצפה, כמובן, שיהיה שיתוף פעולה ביטחוני (אולי אפי־לו סיורים משותפים) ושלטונות האוטר־נומיה יסגירו מחבל כזה. ואם לא יעשו זאת "ניכנס וניקח אותו" אמר רה"מ. "ככה?" "ככה". רבין מצפה כי אש"ף ייאר־בק בחמאס "וידאג למניעת טרור ולסדר ציבורי". "הם צריכים לטפל גם בסיכול נסיונות פיגוע בישראל". אש"ף לעומת זאת מחפש כל דרך להבנה עם החמאס, ותובע לשחרר את אסיריו ובמיוחד את מנהיגו שייח אחמר יאסין. אבו מאזן מר־קיע את הטענה שהמשטרה הפלשתינית נועדה לריכוי (והכוונה לציפיית ישראל שאש"ף ידכא את הפעילות נגרה). יצויין כי בהתחייבותו נטל עליו אש"ף אחריות רק לגבי חבריו.

מעבר מפקדת אש"ף ליריחו. ערפאת מודיע כי יגיע תוך כעשרה שבועות, וכי זו "זכותו על פי ההסכם, החל מ־19.12". רבין טוען כי "אין שום הסכמה על כך. זהו העניין היחיד בו חרג ערפאת עד כה מן המוסכם. "הוא עוד לא מגיע ליריחו. אין לו דרך להגיע ליריחו או לשום מקום בלי אישור שלנו".

יש לקוות כי מדובר בעמדות מיקוח של אש"ף. שכן עבור ישראל, זכות השי־בה, ירושלים, מדינה פלשתינית, נוכחות צבאית לשמירת הביטחון, הם עניינים חיוניים. ואולם אם אין אלו עמדות מיקוח מצד אש"ף, יש להניח כי המו"מ ייקלע שוב למבוי סתום. האם אז יתמכו ארה"ב, האו"ם, אירופה דווקא בעמדותינו – נגר מדינה פלשתינית, בעד נוכחות ביטחונית, נגר זכויות פליטים ועקורים לשוב, בעד ירושלים בריבונות ישראלית בלבדית? ספק רב. האם אז ייקל על ישראל לעמוד בלחצים? הרי היא זו שיזמה את המהלך ההיסטורי ודחפה אותו. היא לא תוכל לע־צור אותו במקום שתגיע. אינם נראים לה עוד, ויהיו השלכותיו הפוטנציאליות על ביטחון ישראל אשר יהיו.

תיקונו של מהלך היסטורי זה יבוא רק כאשר סכנותיו יתממשו חלילה, ומחירו יהיה כמחיר הסיכון שנטלנו עלינו.

העורה: הציטוטים והאיזכורים מתוך עי־תונות עברית וערבית בחודש האחרון
הכותב היה יועץ לענייני פרזר של ראש הממשלה

על אילו שטחים יוותרו הסורים בשביל שלום?!

כל אלוף שאומר כי בעיון הטילים אין חשיבות לשטח - זונה במקצועו הצבאי.
אלוף (מיל') מאיר זורע

רואים לך בכוכבים שתקבל יותר מתנות בישראכרט

יותר כוכבים - יותר מתנות

אתה משלם בישראכרט, ממשיך לצבור כוכבים באופן אוטומטי, ולהנות מיותר מתנות! עם הכוכבים החדשים שתצבור החל מ-2.10.93 תוכל לבחור שפע של מתנות בתכנית החדשה: **"יותר מתנות בישראכרט"**. כל חיוב ב-100 ש"ח מקנה לך כוכב, אז אתה כבר מבין שכדאי לך להשקיע בכוכבים...

חוברת מתנות והפתעות בדרך!

חוברת המתנות מכילה שפע הצעות לאיכות חיים: יותר נופש וטיולים בארץ, יותר חופשות בחו"ל, יותר מתנות אטרקטיביות לבילוי והנאה. בנוסף, כדאי לך לעקוב אחרי פרסומי ישראכרט בעיתונים וב"חלון ראווה" ולהיות מופתע בכל פעם מחדש, מיותר הצעות, יותר הטבות ויותר הפתעות!

הכוכבים ממשיכים ללוות אותך

הכוכבים שצברת ולא נצלת בתוכנית המתנות הקודמת ("רואים עולם על חשבון ישראכרט") טובים להזמנת מרבית המתנות בתכנית החדשה, כמפורט בחוברת המתנות החדשה.
תקופת התכנית: 2.10.93 - 1.1.95, פרטים מלאים בתקנון. התכנית כפופה לתקנון הנמצא במשרדי ישראכרט, ובחוברת המתנות החדשה.

לקבל יותר מתנות בישראכרט

יותר מתנות, יותר הפתעות, יותר סיבות להגיד הכי טוב ישראכרט

בלעדי ללקוחות הבנקים: בנק הפועלים בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק אוצר החייל בע"מ, בנק קונטיננטל לישראל בע"מ, בנק מסד בע"מ, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ, בנק אמריקאי ישראלי בע"מ, בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ, בנק יורו-טרייד בע"מ.

קסמו של הרוצח קאסם

שיח' עז אל-דין אל-קאסם ציווה להרוג יהודים

מאת ח"כ רחבעם זאבי

באחד מערבי חג הפסח תרצ"א (1931) נרצחו שלושה מחברי משק יגור בדרך המובילה אל הקיבוץ. ממארב מתוכנן משני צדי הדרך ירו לעברם ופצעו עוד ארבעה. על המארב הזה פיקד מורה ערבי ומטיף במסגד בחיפה, שיח' עז-אל-דין אל-קאסם, סורי בן 45, שברח מארצו מאימת השלטונות הצרפתיים ובא לחיפה.

בחיפה יסד שיח' אל-קאסם את "היד השחורה", שאנשיה באו מקרב אגודת הצעירים המוסלמים. הם היו מגדלים זקן פרע, התאמנו בנשק, הרכיבו פצצות פרימיטיביות ולמדו את הקוראן. מטרתם היתה לרצוח יהודים בלי אבחנה ולמלא אחר את מצוות הג'יהאד. הם רצו להטיל אימה על היהודים ולהביא להפסקת הקמת המפעל הציוני.

שיח' עז-אל-דין אל-קאסם נהנה מחסות בית הספר בו לימד ומהמסגד המוסלמי בו הטיף. השלטונות הבריטיים אז לא העזו לפגוע בחסינותם של שני מוסדות אלה.

כנופיית אל-קאסם המשיכה בזריקת פצצות לבתים יהודיים בחיפה. בהמשך היא נדדה עד למושב בלפוריה שליד עפולה, ובליל 16.1.1932 רצחה את חבר המושב יוסף בורשטיין בביתו. אחרי כחודשיים (5.3.1932) היא רצחה את שמואל גוטרמן בכפר חסידים, ולאחר עוד חדשיים פצעה ביריות שני יהודים בכפר יחזקאל. מרכזה של הכנופיה הועבר לציפורי, שהיתה מפורסמת באיבתה ליהודים ובביריוניה. בסוף אותה שנה רצחה הכנופיה את יוסף יעקובי ובנו [illegible] דוד, ממתיישבי נהלל.

ממשלת המנדט הבריטי וגורמי המודיעין שלה לא ששו לגלות ולתפוש את השיח' מגודל הזקן עצמו והסתפקה בתלית שניים מכנופיית הרוצחים. משפטם הפך למשפט פוליטי של התנועה הלאומית הערבית.

שיח' עז-אל-דין המשיך להטיף לרצח יהודים במסגד בחיפה ובספטמבר 1934 חידש את פעילותו כמפקד כנופיות, שמטרתן "להילחם בעד הדת והמולדת, ולרצוח אנגלים ויהודים משום שהם כובשים את ארצנו". הוא ליקט תחת כנפיו אנשי דת, שודדים ופושעים והשפיע עליהם לחזור בתשובה. הוא חינך אותם והשביע אותם למצוות ה"שהאדה", שהיא מוות מתוך אמונה, כעין קידוש השם. הוא מכר את תכשיטי אשתו כדי לקנות רובים ורימונים.

בנובמבר 1935 הוא יצא בראש 22 מאנשיו להרי צפון השומרון בסביבת ג'נין.

שיח' עז אל-דין אל-קאסם

משם הם יצאו לגלבוע כדי להכין התקפה על חפצי-בה ובית אלפא. ליד הכפר פקועה הם נתקלו בפטרול משטרתי והרגו את הסמל משה רוזנפלד, ושיחררו את שני השוטרים הערביים שאיתו.

רצח הסמל עורר את המשטרה לחפש אחר הכנופיה וביום 20.11.35 נתקלו בה ממזרח לכפר יעבד אשר בעמק דותן. השוטרים כיתרו את הכנופיה, אבל שוטר בריטי שהלך ראשון כגשש נהרג. חילופי היריות נמשכו למעלה מארבע שעות, השיח' ועוד שלושה מאנשיו נהרגו וחמישה אחרים נכנעו למשטרה. שאר אנשיו של השיח' נמלטו לאזור שכם.

הציבור הערבי בארץ הושפע מאד ממלחמתו האמיצה של שיח' עז-אל-דין. הלוויתו, שיצאה מחיפה לעבר בלאד א-שיח', היתה להפגנה לאומית גדולה ולוותה בהתנגות עם המשטרה.

מאז הפך שיח' עז-אל-דין אל-קאסם לסמל של מלחמת הפלשתינים ולהתעוררות הלאומית שלהם. "הקאסמים", יורשיו של השיח', השפיעו רבות על התנהגותו ומהלכיו של הציבור הערבי בארץ. הרציחות הראשונות של מאורעות תרצ"ו - תרצ"ט (36-39) נעשו בידי "קאסמים", תלמידיו של השיח'. כאשר הוועד הערבי העליון יצא למסע הסתה בכל יישובי הארץ, עלו חבריו תחילה לקברו של השיח' בלאד א-שיח' כדי לקבל ממנו השראה לדרך הטרור.

ראוי להזכיר את קשריו של השיח' עם המופתי הירושלמי ועם קומוניסטים יהודיים.

הרבה דם נשפך בארץ הזאת מידיו של השיח' עז-אל-דין, מידי תלמידיו ומידי דורות חדשים של פורעים וטרוריסטים שראו בו את מורם ואת המופת לחיקוי.

שמו של עז-אל-דין אל-קאסם אומץ על-ידי חוליות הרצח של ארגון החמאס, ולאחרונה עלה נושא הזוזת קברו כדי לאפשר שם סלילת כביש.

מעלליו של ארכי-טרוריסט זה הובאו כאן, לא רק כדי לספק את סקרנותנו באשר לדמותו של האיש וכדי ללמוד פרק בתולדות היישוב, אלא כדי שנהרהר במסקנות ולקחים מהפרק הזה: כיצד מורה ומטיף מייסד מסדר טרוריסטים, החסות של בית הספר והמסגד, היחס הסלחני של השלטון, ההשפעה הגורפת על האוכלוסייה הערבית מדמות הירואית ודתית, הצורך להכות טרור כשהוא עדיין באיבו ובתחילתו, מקומו של הקבר הקדוש בתודעה ובהסתה של הערבים.

חלק מערביי ישראל מוקסמים אף הם מזכרו של הקאסם הזה והם עלו בשבוע שעבר לקברו ואמרו שם דברים, אשר מוטב שלא היו נאמרים.

ביהדות, שלא כמו באיסלם, מכבדים קברים, ולא הייתי פוגע בקבר הזה ומזיזו, אף שראינו דוגמאות למכביר על יחסם השונה של המוסלמים לקבריהם, כמו מכירת בתי קברות שלהם ליהודים. ראינו גם את יחסם לקברים שלנו בהר הזיתים בירושלים, כאשר מצבותיהם של סבי וסב-סבי וסב-סב סבי הפכו למרצפות בשבילי מחנה הליגיון הערבי. ואפילו שמחמוד דרוויש, המשורר הפלשתיני האחראי על תיק התרבות באש"פ, דורש בשיריו טרנספר ליהודים מארץ-ישראל, ולא רק ליהודים החיים אלא שניקח איתנו גם את מתינו ושלא יטמאו את האדמה הזאת.

בכל מקרה, איננו יכולים לקבל בשלווה את העובדה שקברו של רוצח יהודים יהיה למקום עליה-לרגל ולאבן שואבת להשראה לצעירים ערביים על הדרך במאבק עם היהודים. אפילו יגיד לנו סגן השר ביילין, שזהו חלק מה"צעדים בוני אמון", ואפילו יבוא לשם נציג הממשלה עם זר פרחים ביום השנה... ■

דת מוחמד בסיף!

המתייהדים

מאת **משה יראון**, חיפה

הם נכנסים לחיינו 24 שעות ביממה. הטלוויזיה, הרדיו, רוב העיתונות, במות התיאטרון והממסד הספרותי, פתוחים לפניהם לרווחה ומזדרזים לפרסם בהם בהרחבה כל ציוץ וגיהוק שהם.

הם, שידיעותיהם בתולדות עם ישראל וביהדות אפסיות או שמתעלמים מקיומן, מינו את עצמם לאפוטרופוסים על השלום, על המוסר היהודי ועל עתידו של עם ישראל.

הם אינם מתביישים ללמד סניגוריה על שותי דמנו ומתכנני השמדתנו, זה 3 דורות, ובאותה נשימה להאשים אותנו, את קרבנותיהם וקרבנות בני בריתם הנאצים, במעשי זוועה שלא היו ולא נבראו.

הם מאפשרים למנהיגי המרצחים להופיע על במותינו במשך שעות, כשיות תמימות, הם גורמים לרצח בנינו, על-ידי כבילת ידי החיילים, השב"כ והמשטרה מלהגן כראוי על חייהם ועל חיינו.

הם משתיקים את חלקם של אויבינו דהיום בשואה, בדיוק כפי שהניאונאצים מכחישים את השואה עצמה.

הם מנצלים את שליטתם בתקשורת כדי להרעיל את נפש הדור הצעיר במסע שקרים ובשכתוב ההיסטוריה, תוך ערפול חושיהם במתירנות רדודה ובתרבות של אכול ושתה.

הם משמיצים אותנו באוזני ילדינו ובאוזני העולם כולו, לרבות באוזני שונאי ישראל באשר הם, המוחאים להם כף.

והם מוכרים אותנו לעבדות (לארה"ב) ולכליה (לידי הערבים). ויש מהם שאפילו

חובשים כיפה, לצורך הסוואה.

בחלומותינו השחורים ביותר, בימי השואה, כאשר היינו חסרי נשק מגן, לא העלינו על דעתנו, שיבוא יום ובמדינת ישראל שתקום לתפארת, עם צבא אדיר ומנצח, ישתלטו עלינו משתפי פעולה עם האויב, אשר בשם "המוסר" ו"השפיות", כביכול, יעזרו לעמלק המודרני לגרשנו מארצנו ומאדמתנו, למעשה - חזרה לגולה.

אלה הם שליחי השטן, שעל-פי חזון הבלהות של נתן אלתרמן עמלים להשכיח מליבנו את צדקתנו. עוצו עצה ותופר מזימתם! ■

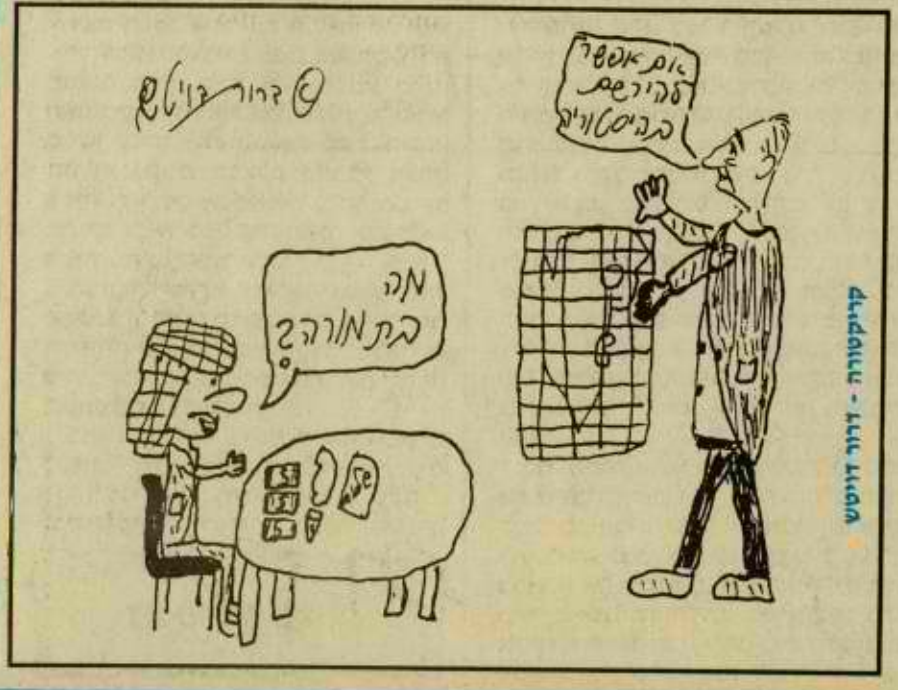

שאלי שרופה באש

(לנשמת רחל וייס הי"ד ושלושת ילדיה שנספו באוטובוס ביריחו מבקבוקי תבערה)

קַח פִּנְקַס עֲדוּת וְשִׂים בּוֹ
אֶת הַדָּם הָאוֹזֵל בַּדְּרָכִים:
אִשָּׁה יְהוּדִיָּה וּשְׁלוֹשָׁה פְּעוּטוֹת יָפִים
שׁוֹכְבִים לְכוּדִים בְּרֶכֶב הַבַּרְזֶל
תָּמִימִים וּשְׂרוּפִים.

אַתָּה הָעֵד, אַתָּה הַיּוֹדֵעַ:
קַו 961 עָלָה בְּאֵשׁ בַּקְבוּקֵי תַּבְעֵרָה
בַּכְּנִיסָה הַצְּפוֹנִית לִירִיחוֹ.
שְׂרוּפָה בָּאֵשׁ אֵם חַפָּה טְהוֹרָה
וּשְׁלֹשֶׁת יְלָדֶיהָ.
רֵיחַ בָּשָׂרָם הַנִּשְׂרָף נִטְמַע בְּרֵיחַ הַמִּשְׁכָּר
שֶׁל עִיר הַתְּמָרִים.
כְּתֹב אֶת רֵיחוֹ.
הָרֵיחַ הַמְּתוֹק שֶׁל הַתָּמָר
לֹא יָשׁוּב לָעִיר הַזֹּאת לָעַד.
כְּתֹב אֶת הָרֵיחַ הַמָּר הַזֶּה.
אַל תִּשְׁכַּח שׁוּם פְּרָט.

וְחוֹזֵר דָּמָם הַשָּׂרוּף לְדַם חַנָּה וּבְנֶיהָ
וְחוֹזֵר דָּמָם הַשָּׂרוּף לְמִלְחֶמֶת מַאָה הַשָּׁנִים
שֶׁל חֲלוּצִים וּבוֹנִים.
עוֹד הוֹמָה הַסַּעַר
עוֹד זוֹרֵם הַדָּם הַצַּח שֶׁל הָאֵם וְהַבָּנִים
נוֹגֵעַ בְּדַם הָרוֹגֵי תַּשַּׂ"ח
בְּדַם תִּרְצַ"ח.

בסלו תשמ"ט

בלפור חקק

רבין הדביר את ההיגיון הצבאי המקובל עליו על -ידי שיקול אחר. הוא נגרר אחרי פרס וביילין וכל מיני חבר'ה שרוצים שלום מיד. עכשיו. לא רואים רחוק יותר.

אלוף (מיל') מאיר זורע

מהפיכות פה ושם

מאת **עמי ליבנה**, עין-חרוד מאוחד

הצבא הרוסי אינו מקבל את הדין להיות אפס בזירה העולמית, כפי שהטיל עליו ילצ'ין, והוא עלול גם להתמרד ולתפוש את השלטון בכוח, ולהחזיר את ברית המועצות לזירה העולמית ואפילו במחיר הוויתור על החופש והרפורמות הכלכליות שלא הביאו מזור לרוסיה. הכל שם מתייקר ומתפורר, והציבור ממורמר ומוכן לכל שינוי, אפילו בכוח. מדינה חסרת הון אינה יכולה להפוך קומוניזם לקפיליזם אפילו לא בדור אחד. ובוודאי שלא במספר שנים. ברה"מ אינה יכולה להיות קפיטליסטית, ולכן מי שמחפש את אמריקה לא מצא אותה ברוסיה.

אין הם חושבים שלפחות יהיה למימסד הצבאי והמפלגתי מה לאכול ולבלות, אם לא להמוני העם כולם.

מבחינה בינלאומית תחזור המלחמה והאיבה בין המעצמות לקדמותה, והתחרות ביניהן על העולם כולו, ובמזרח התיכון בוודאי ובקרוב. המדינות הערביות והמוסלמיות הרצות היום אחרי ארה"ב לקבל סיוע מדיני-צבאי-כלכלי תחזורנה לבריה"מ, ותרווחנה פעמיים מהתחרות שבין הגושים. כל הסכמי ה"שלום" יתנדפו להם ברוח, לבלי הכר. ישכחו את המסמכים והניירות וההבטחות וההחלטות וכדי.

ישראל תשאר חשופה בלי שטחי הגנה אסטרטגיים חיוניים: בדרום - בלי סיני, בצפון - בלי לבנון והגולן, ובמזרח בלי יהודה ושומרון. ולאחר מכן בהתקפה מתואמת של כל אויביה, הכוללת נשק בלתי קונבנציונלי, שיפתחו בעצמם או שיקבלו ממדינות אחרות בכספים שיש להם, יחסלו את ה"ישות הציונית" כליל.

ממשלות ישראל כולן - "ליכוד" ו"עבודה" - לא הבינו דבר בקריאת מפות היסטוריות וגיאוגרפיות, והם מובילים את מדינת היהודים לשואה נוסח אירופה.

דמות המלחמה הבאה היא שימוש בטילים בליסטיים ארוכי טווח, בנושאי ראשי חץ כימיים, גרעיניים וביולוגיים, ובנוסף מרידות מזויינות של ערביי ישראל ושל ערביי יהודה שומרון ועזה.

הפתרון היחיד הוא הערכות למלחמה כוללת לאלתר, כדי לתת תשובות עדכניות לכל האפשרויות וצירופי הכוחות הממשיים והחזויים. נראה כי קברניטי ישראל אינם מבינים את המצב לאשורו, וחולמים חלומות המובילים את הציבור לאשליות נוסח אירופה של שנות ה-40.

יש לעורר את הציבור בעוד מועד להחלפת הממשל, לעלייה רבתית והתיישבות המונית של מיליונים בכל רחבי ארץ-ישראל ההיסטורית, החזרת סיני לידינו בכל מחיר כי הוא המרחב האסטרטגי היחיד למלחמה גרעינית צפויה, פיזור האוכלוסייה ותעסוקה לעולים ולחיילים המשתחררים. ■

פרוז הגולן - מעילה באמון העם

מאת **משה יראון**, חיפה

ראש הממשלה, מר רבין, אמר שהוא מוכן להסיג את צה"ל מהגולן תמורת שלום עם סוריה, כלומר לפרז את הגולן. בכך הוא הכשיר את שונא ישראל הקיצוני, אסד, אשר אף לא היסס לרצוח בדם קר רבבות מבני עמו בעיר חמת. הוא הסורי ביחד עם בעלי בריתו ועושי דברו מארגוני חיזבללה וצעיקה, לא יהססו לתקוף יישובים יהודיים מפורזים.

כל אדם שפוי יודע כי לשום יישוב יהודי ולשום אדם יהודי בארץ אין קיום ללא אבטחה חמושה. זוהי עובדת יסוד, שכמה "אסטרונאוטים" החיים בדמיונות מנסים להתעלם ממנה, ומי שחושב כך מוזמן לנסות את מרשמו על גופו הוא. אל ינסה לכפות זאת על אחרים.

מר רבין קיבל את קולות בוחריו על-סמך הבטחתו לשמור על הגולן. בנסיונו להשיג שלום מפוקפק - על-ידי הפקרת תושבי הגולן, הוא חוזר על תרגילו משנת 1975, כאשר מסר למצרים את רצועת הנפט של מערב סיני, למרות התנגדותו - המבויימת - קודם לכן. זאת על פי שיטתו של דה-גול, אשר הפך מיליון וחצי צרפתים מושרשים באלג'יריה לפליטים, אחרי שעלה לשלטון על כתפיהם. פרוז הגולן הופך את הבטחות הבחירות של רבין להטעיה מכוונת, אם לא לגרוע מזה.

כל המהלכים לקיצוץ גבולות ישראל ולפרוז יושביה נעשים על-ידי ממשלה "יהודית", הקיימת אך ורק הודות לקולות האש"פיסטים והחמאסיסטים שאת נאומיהם שמענו בכיכרות עזה ובכנסת. ממשלה זו היא לא רק עלבון לשכל הישר, אלא גם מעילה באמון העם היהודי. על-כן יש להחליפה בהקדם! ■

הגולן בידי סוריה - אש בשדות הגליל!

ראש הממשלה סובבני בכחש ועל ירושלים ידה גורל.

הרב עובדיה יוסף

פלשחין היא ערבית

מאמר אנטישמי מפי אישיות אקדמית, ד"ר אחמד אלמלט, במסגרת מאמר תחת הכותרת: "הבחירה השלנו היא הג'יהאד".

בין השאר כותב הנ"ל: הוי גיבורים חיילי אללה! הנפתם ותניפו את דגל הג'יהאד בעמדותיכם וקידמתם בברכה את הג'יהאד עד לשחרור כל אדמת פלסטין.

פלסטין היא (אדמה) ערבית אסלאמית ותישאר ערבית אסלאמית בעזרת אללה. שחרור ירושלים ומסגד אלאקצא הוא חובתם של כל המוסלמים והנושא יהיה בראש מעיניהם, עד לנצחון בעזרת אללה.

היהודים רוצים להשתלט על העולם

ד"ר מחמד עצפור כותב ב"אלופד" המצרי (6.5.93):

הנני מאמין, כי העולם כולו עומד כעת על סף **תחילתו של עידן שליטתה של האידיאולוגיה היהודית.** והרי יהיו ככל שיהיו הספקות באשר לנכונותם של "הפרוטוקולים של זקני ציון", אולם ספרי התורה עצמם כוללים נבואות המהוות היסודות העיקריים לתכנית **השתלטותם של היהודים על העולם,** בין אם השתלטות פיננסית וכלכלית או השתלטות תרבותית.

אף התבטאויותיהם של מנהיגי היהודים והוגי הדעות שלהם מבססות עניין זה, וכך גם תופעות שונות של **איבה ושנאה של היהודים כלפי עמים אחרים,** משטריהם ודתותיהם, שאותן **מנצלת הציונות כדי לנקום באנושות כולה.**

ישראל חתרנית וגזענית

הסופר והוגה הדעות האסלאמי ד"ר מחמד סלים אלעוא אמר, בראיון לשבועון "אח'ר סאעה" המצרי (16.6.93):

הנני סבור שהאוייב הציוני שלח אלמנטים מטעמו **שהסתננו לתוך החבורות הדתיות** במצרים וזרעו בתוכם את רעיון הפעלת האלימות לשם **חיסול המדינה וראשית.**

ההוכחה לכך היא שהנשק שנתפס בידי הקיצונים הוא נשק ישראלי. **ישראל היא מדינה המושתתת על גזענות, ולא על דת.**

תירו על כל מהגר לישראל, בין אם הוא יגור ביפו או ביריחו. אל תאמרו שהתהליך המדיני מונע בעדנו.

יאסר ערפאת

צבא השחרור הפלשתיני יוסב בתקופת הביניים למשטרת ביטחון, כדי להביא אלפי לוחמי גרילה לזירה.

31.8.93 דובר אש"פ

היהודים - אויבי האסלם

במאמר אנטישמי על בסיס אידאולוגי אסלאמי תחת הכותרת "דע את אויבך", המתפרסם בנספח תרבותי-חינוכי לילדים ונוער המצורף לשבועון האסלאמי "אלדעווה", היוצא לאור בפקיסטאן, נכתב בין היתר:

ידיעותינו לגבי עברם של היהודים ותחבולותיהם ושחיתותם מאירות לנו את הדרך בעבר ובעתיד. **היהודים עומדים מאחרי כל שחיתות בעבר ובהווה והם אויבים בלב ובנפש של האסלאם.** הם נאבקים על מנת לערער את האמונה בלב החלשים ולפלג את המוסלמים. הקוראן מאשר זאת באומרו: **"אכן תמצא שהאויבים הגדולים ביותר למאמינים הם היהודים".**

היהודים, לאחר שהובסו תבוסה ניצחת על ידי נביאנו מוחמד וחבריו המוסלמים הנאמנים בקרב חייבר, החליטו לבצע מעשה נקם באסלאם ובמוסלמים **ובתחבולה חסויה ניסו לפלג את הכיתות האסלאמיות** מאחר שהיה קשה להם הדבר בתקופת החליפים אבו בכר ועומר.

אלה הם היהודים, **אויבך ואויבי דתך** וזהו פרק **בהסטוריה השחורה** שלהם עם המוסלמים הרצופה **בשקר ומרמה.** הם נמצאים **במאבק מתמיד עם המוסלמים,** מפני שהם אינם מחפשים אחר האמת והצדק.

לא יהיה שלום!

התבטאויות אנטישמיות מפי אישיות דתית לבנונית (השיחי פיצל מולוי מהאישים הבולטים בתנועה האסלאמית העולמית המודרנית) במסגרת ראיון בנושא הסכסוך הערבי ישראלי על בסיס אידאולוגי דתי-אסלאמי.

ש': מה דעתך לגבי פתרון בעיית פלסטין מהבחינה הדתית?

ת': הפתרון היחיד לדעתנו לבעייה הפלסטינית - ניתן להתייחס אליו בשלוש נקודות: הנקודה הראשונה - **המאבק הוא למעשה בין האסלאם והציונות** וכבר בישר לנו הנביא מוחמד, **שמאבק זה לא יסתיים אלא בניצחון האסלאם,** שהוא הבשורה הדתית האחרונה.

הנקודה השניה - לא ניתן להסביר בעיה

זו, אלא **בעוינות של היהודים כלפי המוסלמים** ובכך **שהיהודים כבשו את אדמות המוסלמים** וגזלו את זכויותיהם. כל פתרון שינציח את הכיבוש והגזל איננו מקובל, שכן מטבע הדברים האדם מוותר על זכויותיו וכך גם העמים, עם הזמן שיעבור ארוך ככל שיהא. מנקודת מבט זו אין פתרון, אלא על ידי **עקירת התוקפנות הציונית משורשיה** והשבת הזכויות הטבעיות של העם הפלסטיני, כולל זכותם המדינית להגדרה עצמית.

הנקודה השלישית - זכויות אלה כוללות את מגילת זכויות האדם המקובלת בעולם המודרני. כל הסכמה לתוקפנות הציונית כלפי זכויות המוסלמים והפלסטינים פוגעת בזכויות האדם המוכרות בעולם כולו ובזכויות העם הפלסטיני והאינטרסים הלגיטימיים שלו מכאן **שהאסלאם חייב לנצח במאבקו נגד הציונות.**

לכן **אין אנו מתארים לעצמנו כל פתרון אחר שיהיה בכוחו להביא לשלום באזור** ואין מנוס מהשבת הזכויות הגזולות במלואן. אין פירוש הדבר השלכת היהודים לים, כי אם החזרת הזכויות לבעליהן. היהודי שחי בין המוסלמים זכאי על זכויותיו והאינטרסים שלו על-פי רוב עקרונות הדת המוסלמית שנשמרו בכל תקופות ההיסטוריה השונות. אך באשר ליהודי הפוגע בזכויות הזולת - יש לשים קץ לתוקפנותו **ולהחזירו לארץ ממנה בא, מפני שזכויותיו הלגיטימיות הן שם (באותה מדינה) ולא כאן, בפלסטין.**

המדינה הפלשתינית היא בהישג ידינו. הדגל הפלשתיני יונף בהקדם על החומות, המסגדים והכנסיות של ירושלים.

3.9.93 יאסר ערפאת

עזה ויריחו תחילה

בקריקטורות ערביות

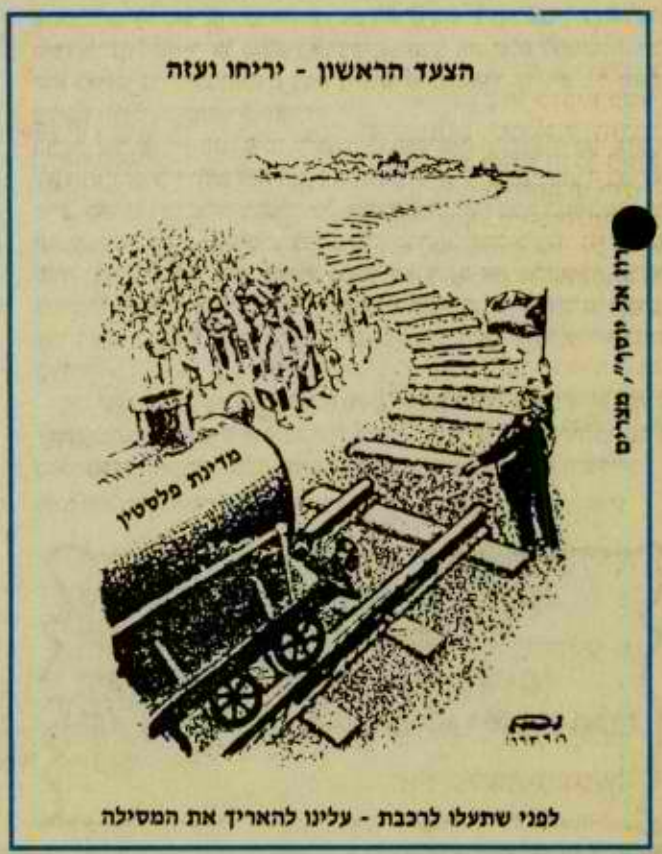

"מעריב"
14.12.93

שמואל שניצר

הסכם של שלומיאלים

מכל המסמכים הדיפלומטיים שישראל גיבשה וניסחה בכל שנות קיומה, זה מן הסתם הגרוע ביותר

ת אריך־היעד הראשון של הסכם העקרונות בין ישראל ואש"ף – 13 בדצמבר – חלף בלי כלום. ולא מפני שממשלת רבין לא היתה מוכנה להתחיל בנסיגה, אלא מפני שראש אש"ף אינו מוכן לקיים את העיקר שבהסכם, את ההחלטה ש־13 בדצמבר מציין את התחלתה של תקופת מעבר שרק לאחריה יבוא – אם הכל יתנהל כשורה – ההסדר הסופי. התביעה שלפלשתינים תינתן שליטה על מעברי הגבול בבקעת הירדן וברפיח היא, למעשה, תביעה לריבונות עכשיו, לא בעוד שנים מספר. ניהול עצמי ארעי אינו מחייב שליטה במעברי הגבול; רק מדינה עצמאית תובעת לעצמה שליטה על שערי הכניסה והיציאה למטריטוריה שלה.

אין כאן מחלוקת טכנית, זה קונפליקט עקרוני. וקשה לראות כיצד יוכרע בעשרת הימים הקרובים. שעריה של ארץ אינם יכולים להיות נתונים בעת ובעונה אחת בידי שני ריבונים. או שישראל שולטת בהם, או שהפלשתינים חולשים עליהם. אפילו יתפשרו ישראל ואש"ף על איזה משותף של המעברים, עדיין תעמוד בעינה השאלה מי יהיה הגורם המכריע ומי ימלא תפקיד של ניצב בלבד.

הסכם הפתוח לפירושים כה מנוגדים, עד שתארי־כי היישום שלו מאבדים את משמעותם, הוא הסכם גרוע. מי שניסח אותו חייב היה לדעת זאת. הוא עשה מלאכה מרושלת. כה מרושלת שיכול להיות שהניסוחים המעורפלים שלו מרוקנים את ההסכם מכל משמעות. מי שיטען, כי בהסכם נאמר בצורה מפורשת מאוד כי האחריות לבטחון הגבולות תישאר בידי ישראל, יוכל להוכיח את טענתו שחור על גבי לבן. אבל הוא גם ייאלץ להודות, שהפלשתינים חתמו על מסמך שאין ברעתם לקבל את מגבלותיו.

ממילא יש מקום לחשש שגם כל שאר ההסדרים הבלולים בהסכם העקרונות יולידו מחלוקות שיהיו בחזקת מבוי סתום. מי שאומר יריחו תחילה, אבל אינו מבהיר אם הכוונה לעיר או לנפה, זורע את זרעון של המחלוקות שיבואו. מי שקובע ששום ישוב לא ייעקר ושצה"ל יהיה אחראי לבטחון הישראלים של יש"ע, אומר למעשה שנסיגת צה"ל לא תחול על הבכירים וקובע נוכחות של צה"ל גם ברצועת עזה וגם ביהודה ושומרון.

אך כלום מתיישב הדבר עם הציפיות הפלשתיניות לריבונות לאלתר? הפריסה המוגברת של צה"ל "זוקא בימים שלפני המועד המשוער של הנסיגה, היא ללא ספק הכרחית אם אמנם יש בדעת הממשלה לקיים את התחייבותה. אך כלום היא יכולה להניח מקובלת על ערפאת?

בקיצור, מכל המסמכים הדיפלומטיים שישראל גיבשה וניסחה בכל שנות קיומה, זה מן הסתם הגרוע ביותר, בגלל העידפול שבו והסתירה הפנימית המונחת ביסודו. במדינה מתוקנת היו מן הסתם עורכים חשבון נוקב עם מי שעשה את ההסכם הזה, ואולי היו מבהירים לו שכיוון שחייב את מדינתו בהתחייבויות שאין היא יכולה לעמוד בהן, מוטב שיניח את הדיפלומטיה לאנשים בקיאים ממנו וחכמים ממנו.

אבל אצלנו שלומיאלים אינם מועברים מתפקידם. הם מוסיפים לגרום נזקים ואיש אינו מטיל עליהם את האחריות. לא הם, אלא המדינה, שוקעת בבוצה שהם יצרו, וביצת אוסלו היא גם עמוקה, גם טובענית.

"חדשות"
27.10.93

הלל ויס

שבחי הטרף

הרבין הראשי יכשיר את כל השרצים, מהחזיר עד שוחטי תונים

ה ציבור היהודי אינו צריך להתערב בעניין יבוא בשר טרף כדי להשביע רעבונו של העם הישראלי לשקצים ורמשים. לא ניתן לחבב תורה על מי שעניין הכשרות לחלוטין זר לו ולכפות עליו לצמצם את הנאותיו, והדבר רק מוסיף שמן על מדורת שנאת הדת. החילוני־החרד מגדיר את ריבונותו כיצור אוטונומי ואת זהותו וכבודו בחופש לאכול כל מה שמתחשק לו. כאזרחים במדינה דמוקרטית, שחונכו מחרש בידי משרד החינוך, עלינו לכבד את רצונו, ובפרט את חופש העיסוק וההתעסקות עם אשת השכן.

יש להניח למילה של מרצ שטרם נימולה לעשות כטוב בעיניה, להתחתן עם כל יוצאי תיבת נוח, לקבור או לשרוף מתים, לעקור את השבת ולהפעיל תחבורה ציבורית, לבזות את המועדות ולאכול טרף, ובעיקר לא לקיים את הטקס הפרימיטיבי והברברי שנקרא ברית מילה, באשר לפי מחקרים פסיכו־אנתרופולוגיים מתקדמים הניתוח הופך את האדם ליהודי גועני. רצוי גם למצוא דרך המתה יותר הומנית לבהמות, שכן השחיטה היהודית אכזרית היא.

לא רק שאין לעסוק בנסיונות מגוחכים להכשיר את השרץ, כאילו אכילת טרף תוצרת הארץ היא כשרה. יש להתבונן בעומד בראש המערכת המטורפת, הרבין הראשי, אשר כתוצאה מהשפעתו הברוכה של הרב עובדיה הוא מגלה בקיאות מפליגה בהלכות שחיטה. הוא קבע כי שחיטת יהודי בידי החמאס היא שחיטה כשרה (כידוע השחיטה המוסלמית נקראת חלל), ואילו שחיטת הפתח טרפה. כדי להגביר גם שחיטה שאינה כשרה מתכוננת הממשלה ליבא 30,000 שוחטים תוניסאים.

כדי להגיע לדרגה כזו של אטימות יש לאכול הרבה טרף, הרבה מאוד, אחרת יש חשש שייפקחו עיני הלב ועיני השכל. ח"ו תשתנה כל המדיניות, ר"ל יתערער תהליך השלום. כפי פירוש רבותינו על אכילת שקצים ורמשים, אל תקרא רק "ונטמאתם בם", אלא וניטמטם בם, היינו שאכילתם מטמטמת.

מדיניות הטמטום והעיוורון היא נשמת אפה של הממשלה הזו, היא מהות האותנטיות שלה. אסור להשחית אותנטיות. זו מהות איכות הסביבה. ככל שהשרירים נדירים יותר כך יש להגן עליהם בטירוף נפש. יש להכריז על מרצ כעל שמורת טבע: שריד ואלוני הם נכס לאומי. השר רובינשטיין כותב כעת תוכנית במשרדו עם צוות מומחים מתקדמים על חשיבות שמירת חופש הפרט באמצעות אכילת חזיר, וכן כיצד ניתן להחזיר או ליבא באמצעות החזיר את ש"ס לממשלה. רבין הוא כידוע גדול המחזירים בדורנו ויש סיכוי. הרי עושים כל מאמץ, כלשון וווילי, שהחזרה תצליח.

כדי ליצור שוויון הנובע מן החינוך לדמוקרטיה ומהחינוך נגד גזענות לא ייתכן שרבין יהיה היחיד בין היונקים שיש לו סימני טהרה כפרסות פרס. כאותו רבר אחר ההולך על פרסותיו ומראה כמה הוא כשר, פרס תובע אוטונומיה מוחלטת. צבן מעלה גרה, כלומר מעלה גוויית־כמוסווה יהודיות. רק שוסי השסע נטשו לאחרונה את הממשלה הכשרה למהדרין, לכן כאמור עושים מאמץ להחזירם, כי הח"כים הערבים עדיין לא הוכשרו לחלוטין, גם לא על ידי העם הישראלי המגמגם בעניין.

יש שעה שרק עיבוי החושך יגרום לצמא לאור. לא נפריע לחושך להתעבות. בכך נחיש את בקיעת האור. אכלו שתו והקיאו כי פניכם כפני מגדלי חזירים. אתם יאים להם והם יאים לכם. עלו והצליחו!

פרופ' הלל ויס הוא מרצה בחוג לספרות עם ישראל באוניברסיטת בר־אילן

ליפו חוזרים, למולדת שלנו חוזרים!
יפו, לעולם לא נעזוב אותך!
ליפו חוזרים, למולדת שלנו חוזרים!
יפו, חיפה, עכו וירושלים לא ייעקרו מלבי.

שיר פלשתיני נפוץ

אתמול אפידים, היום שוטרים. המצעדים החדשים למשיכת ידיזון צילום: פלאש 90

"מעריב" 27.10.93

"ידיעות אחרונות" 16.12.93

שלום אינו הפקר

ערפאת כועס על ממשלת ישראל הלוכדת מחבלים ומעניש אותם לאחר החתימה על חוזה השלום.

אכן, קיימים יחסי שלום בין ישראל ואיטליה. היעלה על הדעת, לסלוח לאזרח איטקלי שיהרוג אזרח ישראלי, בגלל יחסי הידידות השוררים בין ישראל לבין איטליה?

ואם אזרח ישראלי יהרוג ישראלי אחר, האם המשטרה לא תלכוד אותו ותעמיד אותו לדין? מה בדיוק חושב לעצמו ערפאת, ששלום הוא הכשר לרצח?

■ **אלישע גלזר**, רחובות

"מעריב" 11.10.93

אלי'קים העצני

הצילו את נרדפי השלום

יום אחד ייטעו בארץ ישראל את "שורת חסידי האומה היהודית" – אות כבוד ליהודים ישראלים אשר הצילו ערבים מרדיפות, עינויים ומוות. הם לא יגיעו לקרסוליהם של "חסידי אומות העולם" אשר סיכנו את חייהם, אך מצפונם יצטרך כנראה לבוא בהתנגשות עם החוק הישראלי, והם ישלמו מחיר כלשהו.

לדרמה ההיסטורית הגרולה שהמסך יורם עליה תוך פחות מחודש ימים – מדינת ישראל פותחת במסע של ירידה מארץ ישראל – יתלווה מחזה צדדי מביש ומזעזע: הפקרתם של ערבים אשר סייעו לישראל. מספרם מגיע לאלפים רבים. לא כולם סוכני שב"כ רשומים, מקבלי משכורות – לאלה המימסר דואג. רבים יותר הופקרו לגורלם.

שרותי מודיעין לא ניתנו למימשל רק תמורת תשלום ישיר. המינהל הישראלי ביש"ע היה מבוסס במידה רבה על תרזוקת. קח איחוד משפחות – תן מידע על התארגנויות חבלניות בסביבתך; קח רשיון להסיע משאית על הקו לרבת עמון – הבא משם מידע. במשך 26 שנים – דור שלם – קיבלו

כתם מוסרי דבק בנו על אדישותנו לדמם של בני עם אחר אשר סייעו לנו, יהיו מניעיהם אשר יהיו. אם הממשלה מתעלמת מחובתה, הבה ניתן אנו מחסה לערבים נרדפים שינסו למצוא מקלט מפני אחיהם־רודפיהם

גורמים שונים (המשטרה, המינהל האזרחי ואחרים) שירותים יקרים מפז מאלפי תושבים ערבים, אשר בכך קשרו את גורלם עם השלטון היהודי. מרביתם מושלכים עתה לכלבים, לאחר שכבר עברו גיהנום של שש שנות אינתיפאדה, שאף בהן זכו להגנה ולסעד בערבון מוגבל מאוד. כוונתי לאלה שטרם נשחטו, נטבחו בגרזינים, נשרפו חיים, נורו, נאנסו, ניתלו, נקברו חיים – ומספרם מתקרב לאלף.

כתם מוסרי דבק בנו על אדישותנו לדמם של בני עם אחר אשר סייעו לנו, שאנחנו ניצלנו אותם, ולא חשוב מה היו מניעיהם. אך זו גם איוולת גרולה: מי עוד יסייע לנו, מי יתחבר אלינו כאשר אנו מתגלים שוב ושוב כמפקירי חיי ידידים ועוזרים? אם זו טביעת האצבע של "המזרח התיכון החדש" – שלום לאויבים ולרוצחים, מות יסורים לידידים ומסייעים – עתידו של "השלום" הזה ניתן לחיזוי בקלות על פי הגדרתו של הובס את "מצב הטבע": נאלח, חייתי וקצר.

ארגון המחבלים שישראל כרתה עמו ברית כבר הודיע כי יעמיד "לדין" את "משתפי הפעולה" בפני "בתי דין עממיים". תמהני, אם בין כל מסוממי "השלום" היהודים יימצא אפילו אחד שיהיה מוכן לעמוד בעצמו ל"דין" אשר כזה.

בימי קדם, כאשר העבירו ילדים באש למולך, היכו בתוף ובשאר כלי נגינה להחריש את זעקות האימה. תזמורת האופוריה של השלום מחרישה את זעקות הערבים אשר כל יום הנושר מלוח אוסלו מקרב את קיצם.

מכאן פנייתי אל כל אדם בעל מצפון בישראל לתת מחסה לערבים נרדפים אשר ינסו למצוא מקלט מפני אחיהם־רודפיהם, הן בתחומי הקו הירוק והן ביישובים היהודים ביש"ע. אם לממשלה לב אטום, נפתח אנחנו את ליבותינו. תנו מחסה לערבים נרדפים. וגם אם הדבר נוגר את החוק, גם זה גבול־ציות – קורבנות אדם על מיזבח מולך השלום.

על מדינת ישראל עוברת תקופה של ליקוי מאורות. היא תחלוף כחלום רע, כפי שחלפו תקופות מביישות בחיי הצרפתים, האיטלקים, הרוסים. לאחר ההתפכחות ימנו אחד לאחד את היחידים, הבודדים, הצדיקים, שני־צוצות אורם לא כבו גם בתוך "האפלה בצהריים". יהיו אלה חסידי העם היהודי, שהצילו ערבים מליפול למלתעות הברית ישראל־אש"ף.

תקום נא מייד בישראל אגודה של מצילי ערבים נרדפים, שלא יאמרו עלינו: כסדום היינו...

"מעריב" 22.11.93

"אני לא רוצה שיקחו את ביתנו!"

מה אומרים ילדי קדומים שבשומרון:

כיתה א'

שולמית: אנחנו נעשה לך הפגנות, כי הערבים הורגים יהודים.
אביטל: אנחנו רוצים לעשות שלום עם הערבים, אבל לא לתת את הארץ שלנו.
שרה'לה: רבין, אין לך זכות לתת את הארץ שבה אנחנו חיים.
אסתר: אל תיתן לערבים את הארץ ואנחנו לא נעשה הפגנות.
תהלה: רבין, תעשה שלום עם המתנחלים.
הודי'ה: אנחנו לא מרשים לך לתת את ארץ-ישראל.
מרים: ה' נתן את הארץ לנו, ואין לנו רשות לתת את הארץ שקיבלנו לאחרים כי מתנה אין נותנים לאחרים.
טליה: מספיק עם ההסכמים והשקרים.
בת-אל: אנחנו לא נוותר אף פעם על ארץ-ישראל.

מכתב לראש הממשלה

אנו תלמידי כיתה ג' בנים בבית-ספר "נחשון" בקדומים מבקשים:
אברהם: אל תיתן את ארץ-ישראל לערבים!
אביחי: אל תחלק נשק לערבים!
אלון: אל תחזיר שטחים!
אביעד: חשוב שנית בבקשה לפני חתימת ההסכם עם אש"פ.
זאב: שהשוטרים לא יכו מתנחלים!
ישראל: את הרוצחים אל תשחרר!
יהודה: תדאג לעם ישראל ולא לערבים.
נתנאל: שצבא ישראל ישלוט בישו"ע.
יניב: שהטלוויזיה תראה את היפה בישו"ע.
שלומי: שנוכל לנסוע בכבישים בשקט ובביטחון. שלא יזרקו אבנים.

מכתב לשמעון פרס

אנו בנים מכיתה ד' בי"ס "נחשון" בקדומים.
חיים: זה שלום? קבעת שלום עם אש"ף, אבל ישנם גם ארגונים אחרים. אגב פרס, לחצת יד לערפאת? השתגעת? לחצת ידיים מגואלות בדם.
שילה: תקרע את הסכם ה"שלום"!
אוריאל: היית מבין זאת אם היו רוצחים בן משפחה שלך או שהיו אומרים לך לעוף ממקום מגוריך.
ישי: אולי אתה ורבין תתפטרו?
עמיקם: ארץ-ישראל זה לעם ישראל, וערב לערבים. במקום למכור שטחים לך למכור שטיחים.
ארנון: מהחזרת שטחים לא יהיה שלום!
אליה: תפסיק לקדם את מטרות החמאס, אש"ף וכל שאר אויבינו.

צייר: יוסף כהן, באר-שבע

יאיר: אני לא רוצה שיקחו את ביתנו!
עודד: איך זה יהיה שלום כאשר אתה נותן להם נשק ונותן להם להיות שוטרים בארצנו! הרי הם ישתמשו בנשק שנתת להם.
יעקב: אל תתנו להם רובים!
נרי"ה: אתה רוצה שלום, אבל אתה נותן נשק לרוצח הכי גדול בעולם.

מכתב לנשיא האמריקאי

אנו בנות כיתה ד', בי"ס "נחשון" בקדומים מבקשות:
יעל פ': אל תעזרו לרבין לתת את השטחים.
מיכל ל': אל תיתנו לרבין להפקיר אותנו.
רעות א': למה אתם מסכימים עם השלום השקרי הזה?
מילכה: תלמדו במקרא שהארץ הזאת הובטחה לאברהם וליצחק וליעקב ולזרעם.
יעל: איננו בוטחים בכם הגויים, אנו בוטחים באבינו שבשמיים.
נרי"ה ג': אל תעזרו לערבים מאחורי גבנו.
אורית: אם זה היה נוגע לשטחים שלכם - היינו רואים איך אתם תגיבו.

מכתב לרמטכ"ל

אנו, תלמידות כיתה ו' בנות בקדומים שבשומרון פונות אליך, מתוך הערכה והבנת חשיבותו של צה"ל. אנו רוצות להביע את רגשותינו ומחשבותינו ונשמח לקבל את תגובתך.

★ אני בטוחה שאתה מבין את משמעות המצב הנוכחי שהוא כל כך איום. אנשים נהרגים מדי יום. איך חושבים על המתנחלים כמו מופרעים שפועלים נגד צה"ל, וזה לא נכון: אני וכולם איתי מעריכים את צה"ל מאוד, ופשוט ארץ-ישראל חשובה לנו. **ענבל כהן**

★ אני רוצה להביע את דעתי. חיילים שלנו נהרגו בשביל ארצנו ואתם רוצים להחזיר את מולדתנו! **אושרת שמחי**

★ אני מבקשת ממך להשפיע על ראש הממשלה בשיקולין המקצועיים ולא הפוליטיים. **שושי חרמץ**

★ אני חושבת שאם תהיה משטרה פלשתינאית אז יהיה אותו מצב כמו המנדט הבריטי וזה מצב מאד מפחיד ומסוכן. **תהילה ארזוני**

★ זה ממש מעליב ופוגע שקוראים לנו מתנחלים. אם תבוא ותראה אותנו, אנחנו בדיוק כמו כל האנשים. **זהבה חזוני**

★ כל מה שאומרים עלינו בתקשורת שגוי. אנחנו לא מתנחבלים ולא מורדים. **מוריה אנגל**

★ כדאי לך לנסות לשכנע את ראש הממשלה שלא להפקיר את ארצנו. אסור להפקיר את כל הדם שנשפך על האזור הזה. **אור יעקב**

★ התיישבנו בשומרון לא כדי להראות שאנחנו גיבורים ולא מפחדים מהערבים. התיישבנו כאן כי השומרון הוא חלק מארץ-ישראל כמו תל-אביב וירושלים. **עידית דרייפוס**

★ אל תיתן נשק לערבים! **תמר גופר**

★ אף-על-פי שמסוכן פה, לא נסתלק ולא נכנע. **עטרת פירון**

★ למה יהודים צריכים להירצח! **חמדה-מלכה פרל**

★ אף-על-פי שמסוכן פה, לא נסתלק ולא נכנע. **עטרת פירון**

★ כותבת אליך ילדה קטנה שרוצה להביע את כאבה. אתה מונע מאנשים כואבים להשמיע זעקה. אנשים אלה איבדו אחים וחברים קרובים. אינני מאשימה רק אותך, אבל אתה חייב להבין את כאב האנשים ומה שעולל לנו "הסכם השלום". אנחנו לא עשינו מאומה ורק הבענו את כאבנו. ■

ערפאת: רבין – "אדם דגול"

לונדון (עיתי"ש-אי.אף.פי.). מנחיג אש"ף יאסר ערפאת אמר אתמול בלונדון כי ראש ממשלת ישראל יצחק רבין הוא "אדם רגול, העומד בדיבורו".

ערפאת ריבר בפרלמנט כפני קבוצה של כ־250 צירים ולורדים מכל גוני הקשת הפוליטית הבריטית. ערפאת חזר וריבר על תקוותו להתגבר על המכשולים הקיימים, בפגישתו הבאה עם רבין.

ערפאת הצהיר כי בן שיחו הישראלי הוא "אדם רגול וגבר אמיץ. גבר שעומר בדיבורו", הוסיף ערפאת.

בדברו על פגישתו האחרונה עם רבין שלאחריה הוחלט לרחות את נסיגת כוחות צה"ל מעזה ומיריחו אמר ערפאת: "ריברנו בכנות והסכמנו להקדיש כמה ימים נוספים להבהרה ולמו"מ נוסף".

ערפאת הביע את אותה אופטימיות לאחר פגישה עם שר החוץ הבריטי דאגלס הארד ואמר כי "במקום בו נמצא הרצון נמצאת הדרך".

ישראל קמה ותתקיים עד שיחסל אותה האסלאם כשם שחיסל את קודמיה.
האמאם חסן אל-בנא המדריך הראשי של האחים המוסלמים

עם ערפאת זה תמיד לעשות הסכם ואחר-כך להפר אותו. שאלו על כך את המלך חוסיין.
1.9.93 פרופ' רפאל ישראלי

אם ביום מן הימים יזכו הפלשתינאים מחדש במולדת בגדה המערבית, לא יהא מנוס מהצטרפותם לסוריה.
חאפז אסד נשיא סוריה

• מה הם אמרו • מה הם אמרו • מה הם אמרו • מה הם אמרו • מה הם אמרו • מה הם אמרו •

יוסי שריד ויאיר צבן: סירוב פקודה!

חברי הכנסת (אז) יוסי שריד ויאיר צבן כתבו מאמר במשותף ב"ידיעות אחרונות" ביום 27.6.90, תחת הכותרת "זה הקו האדום".

בין השאר הם כתבו: "שלא יהיו בינינו אי הבנות ושלא ייאמר שלא הוזהרתם מראש: אנחנו את פקודת הטרנספר איננו ממלאים, וגם הילדים שלנו וחניכינו אינם ממלאים אותה. גאולה כהן ורחבעם זאבי ומאיר כהנא יצטרכו איפוא לעשות את מלאכת הגירוש בעצמם, כאשר אנחנו עומדים בדרכם ושוכבים על הדרך. --- היום שבו תינתן פקודת הטרנספר, שהיא פקודה בלתי חוקית בעליל, יהיה גם היום של סירוב פקודה".

וממשיכים האדוינם שריד וצבן ואומרים שם: "לכל מי שהתעניין לדעת מהו הקו האדום שלנו - בזאת סימנו נקודה אחת בקו הזה, ומעתה אי אפשר לטעות. כאן הוא עובר, ליד כפרים לא שקטים".

בינתיים נהיו חברי הכנסת האלה לשרים, והטרנספר שמדברים בו הוא של "כפרים לא שקטים" יהודיים. האם תורת הסירוב של שריד־צבן תקפה גם לגביהם?...

שולמית אלוני: ר"צ תרד למחתרת

ב"מעריב" מיום 26.5.81 מדווח משה מייזלס על מסיבת עיתונאים שקיימה ח"כ שולמית אלוני בתל־אביב.

בין השאר היא אמרה: "ראש הממשלה, מנחם בגין, מהווה סכנה ויש להציל את המדינה מפניו הרפתקאות. בגין נוהג בשגעון, מגלה דעות גזעניות וסודות צבאיים ויושב על תקן משיחי. המשך שלטונו יביא להתפרקות כל חוק ונורמה. אם יימשך השלטון הזה, לא מן הנמנע, כי ר"צ תצטרך לרדת למחתרת".

ואיך מדברת עתה השרה אלוני על יריבים פוליטיים, שמעיזים להפגין בדרך דמוקרטית...

דדי צוקר: נחסום כבישים!

בכנס עובדים סוציאליים לפני שנים אחדות, כאשר ר"צ היתה עדיין באופוזיציה, התקיים דיון על אלימות בפוליטיקה בישראל.

דדי צוקר מהנהגת "שלום עכשיו" אמר שם (ע"פ דיווח של צבי זינגר ב"מעריב"): "אם יתברר לנו, שהממשלה נחלשה ואין דרך אחרת אלא לנקוט בפעולות אלימות - יתכן בהחלט, שלא נראה דרך אחרת אלא לרדת מהמדרכות ולחסום כבישים".

דדי צוקר הוסיף ואמר אז: "יתכן בהחלט, שתנועת 'שלום עכשיו' תפסיק להיות 'ילד טוב ירושלים' - אם למשל תחליט הממשלה על סיפוח הגדה המערבית, יהיה שינוי רדיקאלי בתנועה שלנו".

היום ח"כ דדי צוקר הוא יו"ר ועדת חוקה חוק ומשפט בכנסת ומטיף כנגד המפגינים מהמחנה הלאומי, דורש למצות איתם את הדין

צייר: רחב בר-רש"י, קרית ארבע

עלינו להשתחרר מרפיון המחשבה והדעה הקדומה שהטרנספר הזה לא ייתכן!
דוד בן-גוריון

השומר הצעיר:

הטרנספר הביא שלום!

למי שלא זוכר, אפילו הצידוד בטרנספר, שחילחל לקיבוצי השומר הצעיר, השכיל לחיות בדו־קיום עם "אחוות העמים". המדיניות הרשמית של המפלגה צידדה בהבלטה עד 1951 (אף שנמצאה בתהליך כרסום מואץ) בזכות השיבה של פליטי "שוחרי שלום", המוכנים "לקבל את ריבונות מדינת ישראל". אבל כבר ב־1948 נשמעו במסגרות רשמיות של הקיבוץ הארצי קולות אחרים, מתפתלים ותוקפניים כאחת. הנה כמה דוגמאות מפרוטוקול מועצת נהריה.

דוד כנעני (קיבוץ מרחביה): "אנו לומדים הרבה מניסיונה של בריה"מ החותרת בכנות ל'אחוות עמים'. היא לא סמכה על החינוך הקומוניסטי שנתנה במשך דור לגרמנים על הוולגה, ועם פרוץ המלחמה העבירה 800 אלף מעבר לחוית. היא הוציאה גרמנים מהסודטים ומשלזיה והחזירה אותם לכור מחצבתם... לא הייתי מתנגד לחילוף גם אצלנו, בהסכמת הצדדים".

אריה יערי: "דברים אפילו מאוד צודקים לא יכולים להתגשם בבת אחת. מדוע אין לנו הזכות בתנאים הפוליטיים הקיימים להציג למיקוח את שאלת הטרנספר? האם אין לנו הרשות להשתמש בקלפים שבידינו למען עניין צודק?... בענינים מדיניים מוכרחים להבחין בין סממאות וחזון, כפי שהסובייטים עו[illegible] ואת".

שמואל (שער הגולן): "אין בי שמץ של אכזריות. שאלת הפליטים עבורנו היא לא אבסטרקטית... אינני שש לקראת מיעוט ערבי גדול... היחס שלנו כלפי הערבים הוא לא כל כך רע. הביאו לנו כאן דוגמה של טרנספר מיוון. זה הביא ליוון שלושים שנות שלום".

מתוך מאמרה של עדה אושפיז "הסודות הכמוסים של השומר הצעיר", שהתפרסם ב"הארץ" ביום 24.9.93

"העבודה" קנתה את השלטון בכסף.
מבקרת המדינה

אין בינינו אחד, שיכול להסכים לוויתור על גרגיר חול אחד של ירושלים או של המולדת.

9.7.93 יאסר ערפאת

■ שורשים

מצער הדבר, שתושבי ישראל אינם מקפידים לעברת את שמותיהם. הקנאי לנושא זה היה דוד בן־גוריון ז"ל.

אצלנו בולטים שמות זרים ובמיוחד שמות רוסיים, כמו ואסיל, סרגיי, לריסיה, סויטלנה ועוד. יש אצלנו קאופמן וגוטמן, ובטלהיים (במקום בית־לחם), בנזימן (במקום בנימין), א[illegible] (במקום אברהם). כאשר משה מגיע לאמריקה הוא נהפך למייק, ומאיר למרק. אנחנו מתנערים מהשמות המקראיים, ודווקא הגויים דבקים שמות מהתנ"ך.

תופעה זו היא תוצאה מהחינוך הקלוקל של עקירת שורשים, חינוך חילוני שנהיה לחולני ומתנתק מהיהדות.

הוויכוחים בכנסת על דת ישראל, משפילים את ישראל בעולם, שתומך באיסלם. הוותיקן הכיר באש"פ ולא בישראל. זוהי תוצאה

מהשכחת זכותנו ההיסטורית והבלעדית על הארץ, וכך מתחזקת תעמולת הכזב של אש"פ הטוען למולדתו הקדושה.

אצלנו אהבת העם והארץ נקראת גזענות. הילדים הישראלים אינם מכירים את ההימנון הלאומי, הם בורים בידיעת הארץ ובמורשת העם.

תל־אביב **אסתר מוריה**

■ תשובות לעניין

לאחרונה הופיע רחבעם זאבי מספר פעמים בטלוויזיה, ושמחתי שסוף־סוף שומעים ורואים אותו, וזוהי חגיגה לאוזן ולעיניים.

זה משמח כאשר הוא איננו מתרגש במיוחד משאלות קשות ותשובותיו הן לעניין.

ראשון לציון **יולנדה גבאי**

אני חושב שרבין משקר. - - - אין לי ספק שהוא משקר לעם. הוא אמר שלא ינטשו ישובים וזה מכבר הוא מסרב לתת לאנשים להשתכן בבתים שכבר מוכנים. בכלל, יש משהו לא הגון בכל ההתנהגות של הנהלת מפלגת העבודה. יש אי יושר כלפי הציבור שמאפיין את כל ההנהגה הפוליטית. לא אומרים אמת לציבור.

אלוף (מיל') מאיר זורע

■ גבר אמיתי

רחבעם זאבי, אחרי שעבר לגור בקדומים, ראוי בהחלט לתואר גבר אמיתי.

במציאות הפוליטית המתרפסת הוא ראוי לציון ולהערכה כאיש שעומד בפרץ ומחזיר קצת את הכבוד האבוד של עם ישראל.

אלקנה **עירן קובמן**

אין אדם בעל תפקיד רציני באש"פ, שאינו רואה בהקמת מדינה פלשתינית ביהודה ושומרון כקרש קפיצה בלבד, שממנו ניתן לאחר מכן להשתלט ביתר הצלחה על שאר חלקי הארץ כדי לכונן את פלשתין במקומו של ישראל.

8.11.79 ראש השב"כ

■ ברכות

יישר כוח לרחבעם זאבי על הדברים התקיפים והאמיתיים שנאמרו על ידו בכנסת

ישיבת "עוד יוסף חי", שכם **אלי רוזנפלד**

אנו מייחלים כי "מולדת" תגבר חיילים, ובקרוב ובמהרה בימינו ישוחררו ארצנו ועמנו וכל אויבינו יורחקו מארצנו.

רעננה **אסתר רון**

■ למה הגענו?

לו היה לי הכוח הייתי מכריז וצועק וזועק וגם בוכה. הייתי חבר באצ"ל והשתתפתי בכל מלחמות ישראל. ברוח זאת חינכתי את בני ונכדי. ומה אני רואה כעת: הורסים את

האידיאלים ומתכוונים לחיות עם השטן והפתן.

לדעתי, רחבעם זאבי משמיע רחש־לב רבים בעם. עליו לאזור כוח ולהמשיך במאבק עד שהצדק מארץ יצמח.

נוה דקלים **יעקב פריימן**

■ פרוק נשק מגן?

אנחנו זוכרים פרשה אומללה במלחמת העצמאות שלנו, כאשר קבוצת בחורים יהודים החזיקה בבית־חרושת "היוצק" , שהיה עמדה בגבול יפו־תל־אביב מול התוקפנות הרצחנית של ערביי יפו והסביבה. המשטרה הבריטית

באה לשם ופירקה אותם מנשקם ואז הם הופקרו לטבח שביצע בהם בידי ערביי הסביבה.

האם פרשת "היוצק" תחזור על עצמה כעת כאשר ממשלת ישראל תפרוק את הנשק מעל המתיישבים היהודים ביש"ע ותתנכל לארגון השמירה שלהם?

באר-שבע **מנחם בוקסבוים**

■ יישר כוח!

יישר כוח גדול לרחבעם זאבי על הופעתו בכנסת בעניין המשטרה הפלשתינית.

אנו שואבים עידוד וכוח רב מדבריו בדרך־כלל, בהיותו אחד הנאמנים הבודדים שנותרו בכנסת למען עם ישראל, ארץ־ישראל ותורת ישראל.

נחליאל **רבקה קורץ**

יש לנו הרבה אופציות... אנחנו נצית את האדמה מתחת לרגליהם של הפולשים... הם רוצים להכניענו בשיחות, אבל אנחנו נארוב להם.

25.4.93 יאסר ערפאת

■ מיהו גזען?

לשימוש בכנסת במונח גזען אין אח ורע בעולם. המונח הזה מציין את השנאה של הגויים כלפי היהודים, והביא עלינו נחלי דם גדולים, ששיאם היה בתורת הגזע הנאצית. מהשנאה העיוורת הזאת יצאו המשרפות, שבהם נכחדו שישה מיליון מבני עמנו.

הזכרת מונח מקברי זה בכנסת, יש בה משום חילול זכרם של קורבנות הנאצים, והשימוש בו מצד יהודי כנגד יהודי מעורר חלחלה.

זוכים לתואר הזה המתנגדים לטרור הערבי, והאבסורד הגדול הוא שערבי מכנה כך יהודי בכנסת. גם יפי הנפש, בעלי המוניפול על המוסר, מרשים לעצמם לכנות כגזען כל מתנגד שלהם.

דומני, שהגיעה העת ליזום חוק האוסר שימוש במונח מקברי זה כדי לחוס על כבודנו.

תל-אביב **אסתר מוריק**

אני חושב שיוסי ביילין הוא האויב הכי קשה שלי. הוא רוצה לגרש אותי מהבית שלי או למסור אותו לשלטון סורי. אני לא מאמין לאף מילה שלו. זה בושה וחרפה שהתק"ם הכניס אותו לבניין. הוא אויב ההתיישבות. אדם שלא שתל עץ בחיים שלו, רק עסק בתכנים בתוך המפלגה.

יהודה הראל
ממייסדי קיבוץ מרום גולן

■ חיסול החקלאות בערבה

השטחים אשר ממלכת ירדן תובעת מאיתנו בערבה היו מדבר שממה עד שהופרחו ע"י חקלאים ישראליים, והם מהווים את רוב שטחי העיבוד של יישובי הערבה.

אין לשטחים האלה חלופות באיזורים מערביים יותר מפני אופייה האבנוני של הקרקע שם ומציאות גבס רב וחומרים רעילים.

מסירת השטחים בערבה תגרום להרס של איזור התיישבותי נוסף, בעוד שלירדנים לא חסרים שטחים שימתים תוליים ממזרח לשטחים המעובדים על ידנו.

פרדס חנה **ד"ר יואל דן**

■ קרן אור

תודה לח"כ רחבעם זאבי, שנשאר כקרן אור באפילת חיינו. אני עיקבת בערוץ 3 אחרי השידורים מהכנסת כדי לשמוע אותו כדי לזקוף את קומתי כיהודיה, הגאה בהיסטוריה של עמה בארץ היהודים. קולו נותן תקווה לעתיד יהודי בארץ שלנו.

מרכז ספיר **פנינה אושרוביץ**

אנחנו אומרים לאחינו סדאם חוסיין: לך קדימה! כולנו איתך עד שהדגל הפלשתיני יתנוסס על חומות ירושלים המשוחררת.

יאסר ערפאת

■ שופטיך ישראל

במאבק המדיני המתחולל אצלנו מכריעים חברי הכנסת, שהם בחזקת שופטים.

הריוב של רבין בכנסת נשען על חמישה שופטים ערבים תומכי אש"פ מובהקים.

כידוע, שופט פוסל את עצמו מלדון במשפט, אם קיים חשש כלשהו שאין הוא נייטראלי במשפט. כך גם עם שופטי כדורגל

בינלאומיים, כאשר השופט מזדהה או מזוהה עם אחד הצדדים.

אם זה כך בכדורגל, הכיצד זה אפשרי בשיפוט על גורלו של עם, שחמישה מבין השופטים יהיו אש"פיסטים? האם השתגענו לגמרי?

בני ברק **שמשון שיבק**

■ האם הוא ציוני?

השר יאיר צבן פנה לשר המשפטים בתביעה לאסור רכישת רכוש ערבי בירושלים, כמו קרקעות ובתים, בכספים שגויסו למטרה זאת בחו"ל.

לא מדובר כאן בנישול אלא במניעת רכישה בכסף, והרי הקרן הקיימת לישראל הוקמה בדיוק לשם כך. בפרוטות שנאספו

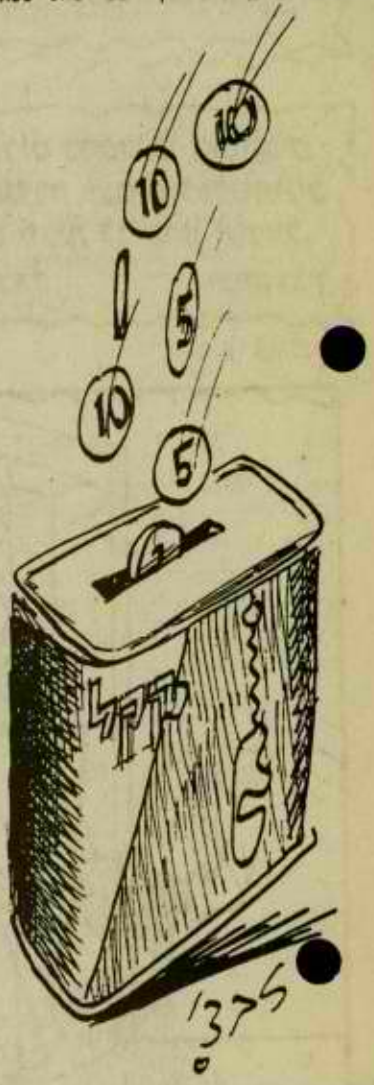

בקופסות הכחולות נרכשו אדמות, שאיפשרו את הקמת היישובים והם היו בסיס למדינת ישראל.

עכשיו קם שר בישראל ומתנגד לרכישת קרקעות. האם הוא ציוני? כיצד קרה שהוא נבחר לכנסת?

רחובות **אלישע גלזר**

ישראל מחכה לרבין
ורבין מוחק את ישראל.
ישראל מחכה לרבין
ורבין מחקה את צ'מברלין.

■ למאבק!

בימים אלה אנחנו חשים בתרמית הגדולה של "שלום" ויהודים נרצחים מדי יום.

לכן, אין לשבת בחיבוק ידיים ויש לתת את כל הכח למאבק על קיומנו.

כאשר אני שומע או קורא את דעותיו של ח"כ רחבעם זאבי, המתבססות על נסיונו כאלוף ולוחם ויש בהן תבונה ועומק אידיאולוגי היונק מערכי הציונות והיהדות, אני משתכנע בתפישה האומרת שאין כאן מקום לשני עמים, או אנחנו או הם.

חיפה **ספיר בן-צוק**

ההסכם הוא תואם לאמנה הלאומית שלנו. עלינו לקבל את ההסכם ולהמתין לשינויים בנסיבות, שיובילו לחיסולה של ישראל.

ספטמבר 93 אבו אל-עינן נציג אש"פ

■ דירות יקרות - ממשלה עקרה

שינוי סדרי העדיפויות של ממשלת העבודה-מר"צ התגלה לנו כעת בייקור הדירות, בעיקר במרכז הארץ, וכתוצאה מכך עולה אינדקס יוקר המחייה.

תופעה זו לא היתה מכוונת, והיא תוצאה של השלומיאליות של הממשלה הזאת.

שר השיכון אריאל שרון התרכז בבנייה ממזרח לקו הירוק ("חמש דקות מכפר סבא"), היכן שמצויה אדמה רבה חופשית וזולה. עקב גל העלייה הגדול נבנו דירות רבות, נוצר מלאי דירות גדול גם לתקופה הראשונה של השלטון הנוכחי.

עם מדיניות הייבוש של ההתיישבות ביש"ע, חלה עלייה מתמדת במחיר הדירות במרכז הארץ, וכך גם עלייה באינדקס המחיה. תופעה זאת פוגעת בעיקר בשכבות החלשות ובמיוחד בחיילים המשוחררים ובמשפחות צעירות במגזר היהודי.

תכניות השיכון של השר הנוכחי מסכנות גם חלק ניכר ממקורות המים הדלים, העומדים לרשותנו.

לממשלה הנוכחית אין הבנה בגיאוגרפיה, בכלכלה ובנושאים רבים אחרים, ואפילו לא בנושא הביטחון. מדוע הממשלה לא נועצת במומחים אמינים ובעלי ידע רח וכולל בנושאים שונים.

פרדס חנה **ד"ר יואל דן**

■ איחוד משפחות

אני מציע כי לכל טרוריסט ערבי, שנשפט ונדון לעשר שנות מאסר ומעלה תינתן הבחירה בין לרצות את כל תקופת המאסר לבין יציאה מגבולות ארץ-ישראל לצמיתות.

אם הערבי הזה נשוי ובעל משפחה - נאפשר לבני משפחתו להצטרף אליו ולצאת יחד איתו. יהא זה "איחוד משפחות" וגם איחוד עם בני עמם.

רחובות **אלישע גלזר**

■ רה"מ וההימנון

על פי התקשורת העביר ראש הממשלה רבין שדר לערפאת לפיו ישראל תביר בדגל ובהימנון הפלשתיני.

כך יהיה, שרבין יכיר בהימנון הפלשתיני ובאותה עת הוא מסתייג מההימנון של מדינת ישראל. כך ראינו כי בפתיחת "המכביה", כאשר הכל שרו את ההימנון הלאומי, רק ראש הממשלה רבין עמד דומם ולא שר.

גם בעת השבעתו של הנשיא עזר וייצמן בכנסת, הצטרף רבין למיעוט האנטי-ציוני בכנסת שלא שר את ההימנון.

מעכשיו יש לרבין רק את ההימנון של אש"פ...

חיפה **דוד מזרחי**

הקמת מדינה פלשתינית אינה סותרת את מטרתנו האסטרטגית הסופית להקים מדינה ערבית איסלמית בכל השטח של פלשתין.

יאסר ערפאת

פרס נמצא בנפתולים רגשיים. הוא חושב שהגענו לאלף השלישי לספירה וכי הפלשתינאים וישראל הולכים לחיות ביחד כמו בלגיה והולנד.

הנרי קיסינג'ר 13.9.93

חברים במפלגתי התומכים בהגדרה עצמית לפלשתינים הם סכנה לביטחון ישראל.

יצחק רבין 3.8.87

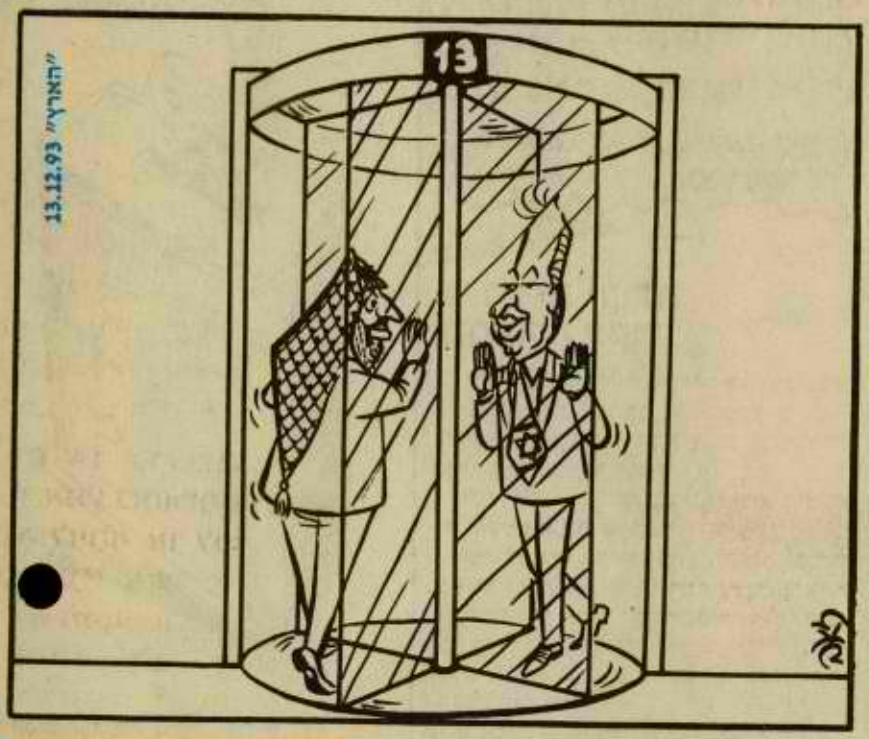

זהו הגליון הראשון של

מולדת

לשנת 1994

אם לא חידשת את החברות/מנוי עשה זאת מיד כדי למנוע עיכובים בקבלת העיתון.

מינהלת העיתון

מ/64

המחאה - לרשום לפקודת "מולדת"

גזור ושלח

לת.ד. 1102, רמת-השרון 47110

☐ אני מבקש **להצטרף** לתנועת "מולדת" **ולהיות מנוי** על "מולדת" לשנת 1994.
מצ"ב דמי חבר לרבות מנוי על "מולדת" (מבוגר - 30 ש"ח; בן או בת זוג - 15 ש"ח;
צעיר עד גמר השירות הצבאי, סטודנט תלמיד ישיבה - 10 ש"ח).

☐ אני מבקש **לחדש חברות** ב"מולדת" לשנת 1994 (תעריפים - כנ"ל).

☐ אני מבקש להיות **רק מנוי** על "מולדת" לשנת 1994. מצ"ב דמי מנוי שנתי על "מולדת" - 30 ש"ח.

השם _____ שם המשפחה _____ מס' ת"ז _____

כתובת: רחי _____ מס' _____ יישוב _____ מיקוד _____ שנת לידה _____

טלפון: בבית _____ בעבודה _____ משלח יד _____

עותק חינם

מולדת

גיליון מס' 63
המחיר: 2 ש"ח
●
כסלו תשנ"ד
דצמבר 1993

ISSN 1234-5679

רק הטרנספר יביא את השלום!

ממשלת וישי

● רבין מפקיר את המתיישבים ● רבין מגן על הפת"ח ● רבין מחזק את החמאס ● קורבן שלישי מכפר דרום ● המפגינים – שקי איגרוף של המשטרה ● ביילין כותב, פרס מבשל, רבין חותם ● הממשלה וראשה צריכים להתפקח ולהתפכח ●

להלן דברי ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") בדיון בכנסת על הצעת אי-אמון בממשלה:

לפי השקפתו של ראש הממשלה רבין ישנם שני סוגי יהודים בארץ-ישראל: אלה שחיים בתחום של ישראל הקטנה, ישראל של הקו הירוק אשר אבא אבן קרא להם "גבולות אושוויץ". **ולגביהם מרגישה אולי הממשלה מחוייבות למתן ביטחון;** וישנם אלה, שחיים במחוזות המולדת הנשכחת, באזורי יהודה שומרון ועזה, **דמם הפקר ושצריך ל"ייבש אותם",** שהם "מתבכיינים" ואשר הם אינם "מזיזים לרי".

וכתוצאה מכך **מהלך לו המוות באופן חופשי בדרכים של ארץ יהודה וארץ בנימין,** וכל דאגתו של ראש הממשלה ש"המתבכיינים" לא יתנו דרור להרגשות התסכול והזעם שלהם, **ושלא יפגעו חלילה בערבים,** שמא פייסל חוסייני יכעס וישעה את שיחות מינכן בטאבה או במקום אחר, או יאיים עלינו בפעולות תגמול...

הכל יודעים **שאין הבדל בין אש"פ וחפתח לבין החמאס וארגוני הסרוב.** אלה גם אלה רוצים בחורבנה של ישראל. **ההבדל הוא רק בשיטה, בטקטיקה ובלוח הזמנים.** וכך נוצר מצב אומלל, שבו החמאס, או הפתח בכסות החמאס, מפילים בנו חללים, וראש הממשלה, שריו ודובריו מזדרזים לגונן על ערפאת וארגונו, שידיהם נקיות כביכול, אבל **לנו לא אכפת מהי הזהות הפורמלית של הרוצחים.**

ישנה חלוקת עבודה, לפיה **תפקידו של אש"פ לקבל מהיהודים בדרכי נועם את מחוזות המולדת שלנו,** וכן לקבל מהיהודים **תרומות נכבדות לקרן אש"פ,** ולקבל מהיהודים **לגיטימציה ותעודת יושר אצל משפחת העמים,** ואילו תפקידם של החמאס ודומיו **לעשות את העבודה המלוכלכת של רצח יהודים.** ואם החמאס זקוק לתגבורת - הפתח מעביר אליו חוליות משלו והיהודים **מחזירים את יתרת מגורשי החמאס מלבנון,** כשהם מתורגנים בתורת מטעני הצד והמכוניות הממולכדות.

אינני מכיר דוגמא בוטה וכואבת יותר לטמטום ועיוורון וכחות חושים, מאשר התנהגותה של ממשלת וישי הישראלית.

כפר דרום הוקם מחדש במצוותה של ממשלת ישראל, ותושביה ידעו ימים קשים של בדידות ופיגועים. **מתוך 32** ◀

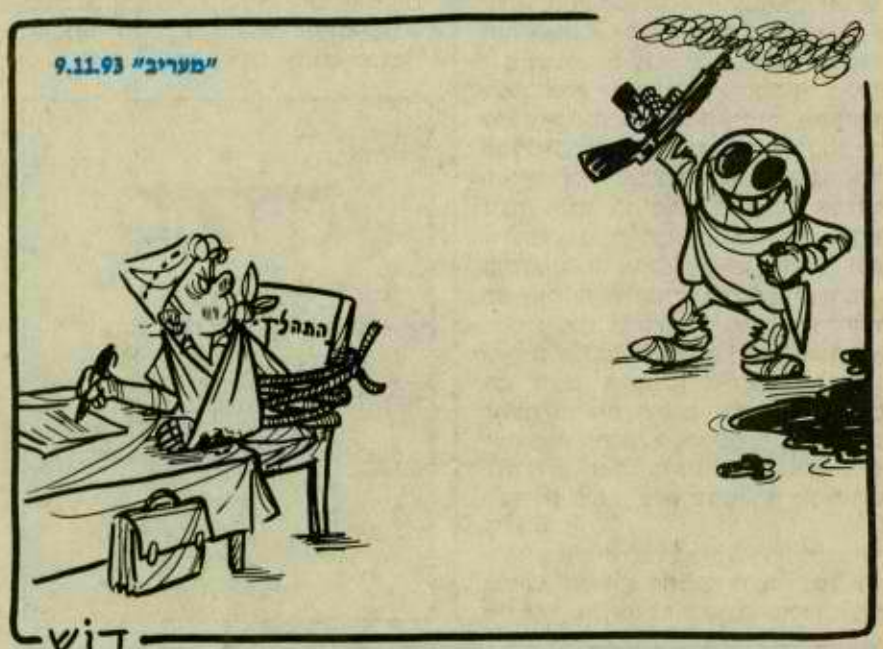

חברים בכפר דרום נרצחו שלושה ונותרו שלוש משפחות של אלמנות ויתומים בעטיה של האינתיפאדה. אפרים איובי הי"ד מצטרף לחבריו הנופלים דורון שורשן והרב שמעון בירן הי"ד, שבאו מאותו הכפר.

דוברי הממשלה מרגיעים אותנו, שהאינתיפאדה דעכה וכי הפיגועים פחתו. אבל המציאות שונה בתכלית: **מאז לחיצת היד הטמאה על מדשאת הבית הלבן נפלו 12 יהודים מידי הטרור הערבי,** שזה גבוה בהרבה מהממוצע של הנופלים בכל חודשי האינתיפאדה. **האינתיפאדה הלכה וגוועה דווקא לפני חתימת ההסכם הטמא,** אבל היא נעורה והתחדשה לאחר מכן. ישנם פיגועים רבים, **שדובר צה"ל איננו מדווח עליהם** וקל לנחש את סיבת הדבר: אם ידווחו על כל הפיגועים - אי אפשר יהיה להגיד שהאינתיפאדה דעכה. **ראש הממשלה איננו אומר אמת כאשר הוא מכריז שמספר הפיגועים ירד כדי מחצית.** אולי הוא מיתמם, ואולי הוא מתכוון להרדים אותנו.

בכביש חוצה יהודה היו בעבר פטרולים ניידים, מחסומים ותצפיות שהרתיעו את המרצחים, **אבל באופוריית ה"שלום" הם הוסרו** והמחבלים מנצלים זאת, **ודם יהודי נספג בטרשים של ארץ יהודה.**

ראש הממשלה משחרר אנשי טרור ערביים, אבל **אש"פ עומד לחוציא לחורג את עדנאן יאסין, המואשם בריגול למען ישראל.** ממשלה שמכבדת את עצמה היתה חייבת **לתפסיק את שחרור המחבלים ולדרוש חילופי עצירים ואסירים.** מוזר הדבר שאין מעירים לערבים, שתובעים את שחרורם של טרוריסטים ורוצחים, ובאותו זמן הם עצמם מתכוונים להוציא להורג אדם באשמת ריגול בלבד.

חמתיישבים היהודים ביש"ע הם חציבור הסבלני והממושמע ביותר בתוכנו. במשך 6 שנים הם חוטפים וסופגים ומבליגים, וכאשר מנסים לייבש אותם וכאשר מפקירים אותם לכדורי

מולדת

מערכת:
ת"ד: 1102, רמת השרון, מיקוד 47110
מינהלה:
"מולדת" - רח' הנצי"ב 30
תל-אביב מיקוד 67015
טלפון: 03-5626272
פקס: 03-5619922
המו"ל:
"עם ומולדת", רח' הנצי"ב 30, ת"א
דפוס:
איכות וביצוע, יבנה

מבוקשים חמושים חוגגים בעזה

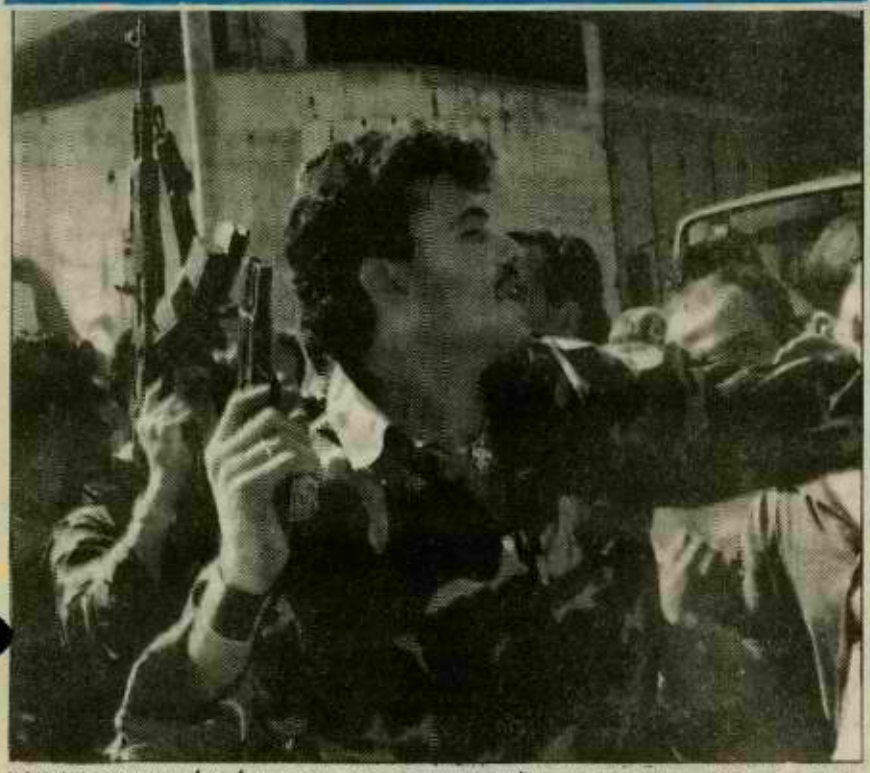

ביריות באוויר, חגגו חברי חוליית ניצי הפתח בדיר אל-בלח שברצועת עזה את שמחתם על שחרורו של סאלים זריעי. (תצלום: אייל פישר)

המרצחים, הם יוצאים לרחובה של עיר כדי להפגין ולזעוק או אז **חובטים בהם ומכים אותם כפי שלא העזו לעשות למפגינים האלימים של האינתפיאדה הערבית.** תדע המשטרה וידע מפקד המחוז שלה, שלא נשתוק על התנהגותם האלימה כלפי חלוצים ולוחמים, שהפכו בידי המשטרה לשקי אגרוף וחבטות. אף אחד לא רוצה ולא שואף לעימות אלים עם צה"ל והמשטרה, כי הם שלנו ובשר מבשרנו, אבל אם ראשי המשטרה ישכחו זאת - **נמצא דרכים להזכיר להם.**

ממשלה של עם ריבוני, שמכבדת את עצמה ואת העם, היתה צריכה זה מכבר **להפסיק את שיחות החיסול והמכירה הכללית עם נציגי הטרור,** לפחות עד שיביעו הסתייגות ברורה ותקיפה מהטרור ויגנו אותו במיטב הלכסיקון התקיף שלהם ושבו הם משתמשים נגדנו בהזדמנויות אחרות, **ואין לחדש את השיחות עד שיופסקו הרצח והטרור.**

אינני זוכר בתולדות העמים, מקרה שבו העם המנצח במלחמה, ובמקרה שלנו הוא גם העם המותקף והמנצח, **ייכנע לתכתיבי המנוצחים והתוקפנים.** רק רצון מוזר וחולני להתחסלות-מרצון יכול להוליד את **ההסכמים המוזרים שביילין כותב, פרס מבשל, ורבין חותם עליהם.**

ראש הממשלה רבין שבוי בקונספציית הנסיגה והכניעה. **הוא גם רוצה לבטל את הגדרתו של אש"פ כארגון טרור,** אע"פ שערפאת אפילו לא מסתייג ומגנה את הרציחות. הוא ממשיך להריץ את קציני צה"ל לפגישות עם קציני הטרור והרצח, **גם שתן כושלות ומבישות.** ערפאת "עושה שרירים" ומשעה את המשך השיחות, אחר-כך מתרצה ושוב עושה משברים. **אלה הם פרקים בספר הגבורות של ממשלת רבין-זיאד לחיסול מדינת היהודים.**

הגיע העת, **שייפסק הרצח של יהודים,** שתפסק המכירה הכללית של מחוזות המולדת, **שתחודש תנופת ההתיישבות בכל רחבי ארץ-ישראל** שיינתן ביטחון ליהודים החיים בישי"ע בשליחותן של ממשלות ישראל, **שתופסק עבודת הערבים מיש"ע ברחבי ישראל,** שיגורשו מהארץ הרוצחים וסייעניהם, **שיחודש הסגר בכל היקפו,** שיונף דגל ישראל בכל רחבי ארץ-ישראל **ויוסרו דגלי ארגון הרצח מעל הבתים וצריחי המסגדים,** שיונהגו פסקי דין מוות לרוצחים הערבים, **שהממשלה וראש יתפקחו ויתפכחו.**

אין לנו אמון בממשלה הזאת, שאימצה לעצמה את תורות רק"ח ואש"פ. אין לנו אמון בראש הממשלה שהופרס וזויאד ונשבר ונכנע. אנחנו מביעים אי-אמון בממשלה הזאת. ■

שלום תמורת שלום!

הרצח בבית־אל

להלן דברי ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") בדיון במליאת הכנסת:

המתיישב חיים מזרחי הי"ד מבית-אל הוא החלל ה-11 שלנו מידי הטרור הערבי מאז לחיצת היד הטמאה במדשאת הבית הלבן, והוא החלל ה-192 שלנו באינתיפאדה. 11 יהודים מתו מידי ערבים מאז שרבין הנשים את אש"פ הנוסס והנותן.

כאשר היו לנו 65 חללים באיתיפאדה שאלנו אז את הממשלה אם היא מחכה לחלל ה-100 כדי שתתעורר. עכשיו אנחנו קרובים לחלל ה-200 ואין סיכוי שהממשלה תתעורר, כי היא עסוקה ב"צעדים בוני אמון" עם הפלשתינאים: ביטול הסגר, שחרור מחבלים עצורים, גיוס כספים לקופת מפקדת הטרור

ראש הממשלה מתלהם

היו זמנים, שבהם שרי הממשלה היו לפחות מזדעקים ומגיבים בהכרזות כמו "זרועות הביטחון יחפשו את המרצחים השפלים והם יתנו את הדין, בכל חומרת הדין, אנחנו נקצץ את הידיים של הרוצחים", ועוד כיוצא בזה. אלא שהיום הם אפילו לא אומרים את זה **וראש הממשלה מתלהם כנגד המתיישבים ומשווה אותם לרוצחים מהחמאס.**

אחר-כך הוא מנסה לתקן ומוסיף "להבדיל", אבל הפנינה הזאת מצטרפת למחרוזת פניני הלשון שלו כמו "פרופלורים", "לא מזיז לי", "מתבכיינים". **איפה הימים שהוא עסק ב"נפולת של נמושות" ו"הפודל של פרס"!**

ראש הממשלה ושריו ושופרותיו עסוקים בביקורת על תגובתם של המתיישבים, שהתאפקו 71 חודשים, קברו את מתיהם בחריקת שן, חבשו את פצעיהם ותקנו את רכביהם. המתיישבים הבליגו עד בוש וספגו שכול ומכות **יותר ממה שהיו מוכנים לספוג תושבי נוה-אביבים בתל-אביב ורחביה בירושלים.**

השר שריד חורץ משפטו וקובע, שהם

בעיות מסוג זה נפתרו על-ידי הזזת אוכלוסייה. אני רוצה ליצור תנאים שתהיה נדידת אוכלוסייה טבעית לגדה המזרחית.

1973 יצחק רבין

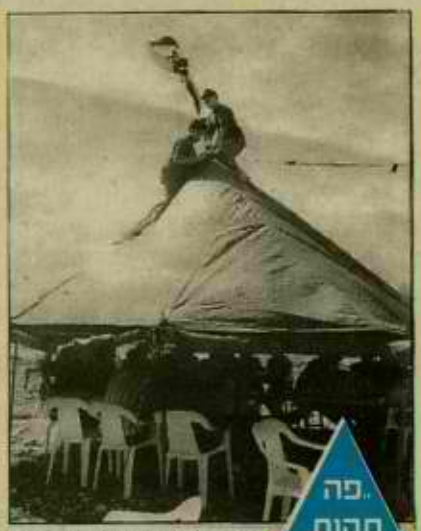

פה תקום שכונה"

מתוך "ידיעות אחרונות" - 1.11.93

אינם מתפרעים מחמת הצער, אלא מחמת החשבון הפוליטי. מאין לו זאת? **האם הוא היה בהלוויה אחת או ביקר אצל משפחת השכול** של האינתיפאדה?

מגורשי החמאס

גורמי הביטחון הזדרזו לפסוק שמעשה הרצח נעשה בידי החמאס, כדי שלא נחשוד חלילה בפתח, שלא תפסקנה שיחות "בניית האמון" בטאבה, שלא יפסיקו לשחרר מחבלים עצורים. ואכן, החמאס נטל לעצמו את האחריות לרצח. **מדוע, אפוא, מתכוונת הממשלה להמשיך בהחזרתם לארץ מלבנון של מגורשי החמאס?** האם החמאס זקוק לתגבורת? האם אנחנו רוצים שמגורשי החמאס, שלמדו הפעלת מכוניות תופת ומטעני צד אצל חבריהם בחיזבאללה, ישובו ל"שטחים"!

ערפאת הוא על תקן של צדיק ומלאכתו נעשית בידי אחרים: **את היהודים רוצחים "שונאי השלום" והיהודים מגלים הבנה.** הוא אפילו לא מגנה את הרציחות והטרור, שהתחייב בו ורבין מקבל זאת בהבנה. כך בונים אמון. אלה הם צעדים לבניית אמון בין העמים...

אינני רוצה להשתמש בבמת הכנסת לביקורת מקצועית על צה"ל וזרועות הביטחון, אבל אני מתקשה להשיב על השאלה **מדוע המכונית והגוויה של חיים מזרחי הי"ד, שהיו במרחק של 2 ק"מ ממקום הרצח, נתגלו רק אחרי 24 שעות!**

אף יהודי אינו חף מפשע. יש להרוג את היהודים כולם.

החמאס

פקודה בלתי חוקית

קבוצת קציניים בכירים במילואים ביחד עם פרופסורים ואנשי רוח פנו בקריאה לחיילים ולשוטרים והציעו להם, שיגידו למפקדיהם כי אם תנתן פקודה לעקירת יישובים יהודיים מהנולן או משי"ע, **תהיה זאת פקודה בלתי חוקית בעליל.** מיד קפצו דוברי השמאל ואמצעי התקשורת בצעקה גדולה: איפה הדמוקרטיה? הרס המדינה! וכיו"ב.

לא שמענו את הזעקות האלה לפני 3 שנים כאשר שני חברי כנסת מהשמאל, שהיום הם שרים בממשלת רבין, אמרו את הדברים הבאים: **"שלא יהיו בינינו אי הבנות ושלא ייאמר שלא הוזהרתם מראש: אנחנו את פקודת הטרנספר איננו ממלאים, וגם חילדים שלנו וחניכינו אינם ממלאים אותה. --- אנחנו נעמוד בדרכם** (של אלה שיעשו זאת) **ונשכב על הדרך . --- היום שבו תינתן פקודת הטרנספר, שהיא פקודה בלתי חוקית בעליל , יהיה גם היום של סירוב פקודה".**

כך כתבו האדונים יוסי שריד ויאיר צבן ב"ידיעות אחרונות" ביום 27.6.90, ואם זכרוני אינו מטעה אותי ח"כ שריד גם אמר דברים אלה מעל במת הכנסת.

עכשיו תשפטו בעצמכם: טרנספר של ערבים - פקודה בלתי חוקית בעליל ויש לסרב לבצע אותו, ולעומתו **טרנספר של יהודים - הוא מצווה מהקוראן.**

רבין - עבריין?

אגב, פקודה לחיילי צה"ל לטרנספר ערבים נתנו בעבר דוד בן-גוריון, יגאל ידין, יצחק רבין, שמעון אבידן, ועוד שורה ארוכה של מפקדים בצבא הגנה לישראל. תדעו לכם, שע"פ תפישת העולם של ממשלת רבין המפורסת והמזויידת, **הם כולם עבריינים ובכלל זה רבין עצמו בראשם.**

התשובה לממשלת התבוסה של רבין היא אחת: **עוצו עצה ותופר!** ■

רבין, הספיק לנו אז!

ילדי המקלטים

תקציב קלוקל

להלן דברי ח"כ הרב יוסף בא-גד בדיון על תקציב המדינה לשנת 1994 במליאת הכנסת:

הצעת תקציב 1994 מזכירה לי את פרשת השבוע בצורה יוצאת מן הכלל, אבל זו פרשת השבוע של קבורה, פרשת "חיי שרה". אברהם אבינו, לאחר ששרה מתה, מבקש מעפרון לקבור את שרה, מבקש חלקת קבר. "ויען עפרון את אברהם לאמור לו: אדוני, שמעני, ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובין מה היא ואת מתך קבור". הצעה מאוד נדיבה של עפרון הגוי לאברהם אבינו. "וישמע אברהם אל עפרון וישקול אברהם לעפרן את הכסף אשר דיבר באוזני בני חת, ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר". תקציב.

שואל רש"י: במקום - למה כל הפעמים שכתוב "עפרון" נאמר עם ו', ואילו פה, כשהוא מקבל את הכסף, כשאברהם שוקל את הכסף, כתוב "עפרן" חסר, בלי ו'? וכך אומר רש"י: וישקול אברהם לעפרון חסר ו', לפי שאמר הרבה ואפילו מעט לא עשה. זה דבר נפלא לתקציב שלנו: מלל, דיבורים, הבטחות, קידמה. כשמגיע למעשה - ביני ובינך מה היא, אבל תשלם.

מה אני מתכוון? שמענו קודם מחברת-הכנסת תמר גוז'נסקי שבכלל יש איזה אופוריה: השלום הגיע, הצבא חוזר הביתה, זכות השיבה לערבים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):
מורידים התנחלויות.

יוסף בא-גד (מולדת):
אני אומר לך, חברת-הכנסת גוז'נסקי, את הרי שכנתי לכיסא: התמוגגתי מרוב נחת. מי יכול להתנגד לשלום כשהצבא יחזור הביתה, "וכיתתו חרבותם לאתים, וחניתותיהם - למזמרות"? בושה וחרפה, כשהדם עוד לא התייבש אתמול מעל הרצח האכזרי של מעשה תרמית ותעלול, לקחת רכב יהודי, כיפה של יהודים, ובחסות זה לרצוח יהודים. את מדברת על שלום?

רענן כהן (העבודה):
מה הקשר לתקציב?

יוסף בא-גד (מולדת):
רענן כהן חבר-הכנסת, תמהני עליך, הרי אתה איתי וחושב כמוני. אנא.
וגם היום היה פיגוע נוסף בעזה, שבנס כל הרכב עם מיכלי הגז לא התפוצץ, בנס. גם היום היה פיגוע. אז אנא, תפסיקי לדבר על השלום ובואי נדבר על התקציב.

למה אני אומר את זה? ובצדק שואל חבר-הכנסת רענן כהן: הרב בא-גד, עכשיו לא דיונים זה. נכון, אני אניד לך למה: יש לי רושם שעשו את כל השלום כדי להשכיח מהעם את הבעיות האמיתיות. עושים מין חינגת שלום - שלום שלום ואין שלום - אז מה, בעיית תקציב? באמת, תפסיקו עם דבר כל-כך קטן. יש לנו שלום ואז כל הבעיות ייפתרו. תפסיקו עם זה.

ובכלל, אני אגיד לך חבר-הכנסת רענן כהן: הרי כל החיילים יהיו משוחררים, אז כבר לא תהיה בעיית תקציב לחיילים משוחררים, אז לך יהיה טוב ולכולם יהיה טוב.

אני רוצה לומר לכם: שלושה דברים עולים במדינת ישראל, שלושה דברים: דבר ראשון - שכר חבר הכנסת, השרים והנשיא. זה עולה יפה, ואני אומר: אנחנו צריכים להתריע נגד זה. דבר שני: העלאת מימון מפלגות. לזה יש כסף עוד ועוד, לעיריות ולכנסת, כמו מדינה עשירה - יש תקציבים. והדבר השלישי - גם מחירי האקמול והפלגין עולים לשכך את כאב הראש, כי מול חינגת השלום יש מציאות אפורה ואיומה: אבטלה גואה בארץ, הפגנות "לחם, עבודה".

אנחנו עוד תחת הרושם האיום של השבתת נמל התעופה. נדמה לי שזאת פעם ראשונה במדינת ישראל - ניתוק הקשר עם העולם. מזל שלא אנשי הימין עשו את זה. נגד אנשי הימין היו כבר שולחים כלבים ומשאיות ומים, ומה לא עושים? אבל עשו את זה אנשי העבודה, הם יהודים כמונו. ורימו אותם. אמרו להם קודם: 1,500 מפוטרים ובזה ייגמר העניין, וכל יום מוסיפים את ליטרת הפיטורים. יש פה תעשיה אווירית, תעשיה צבאית, הפגנות אין סוף, והכל בחסות ממשלת העבודה. דחיות בתשלומים לעובדים, מפוטרים בלי סוף. יש דמי אבטלה משחיתים וקבלתי על כך פעמים רבות: תפסיקו עם דמי האבטלה, תנו את זה כתוספת למעסיקים, שהמעסיקים ישתתפו וגם הם יתנו את חלקם, ובצורה כזאת זה יהיה דבר בריא.

יש דיווח על למעלה מ-200 אלף אנשים מחפשי עבודה במדינה. אפילו שרת העבודה, שעלתה כאן בשבוע שעבר, קבלה ולא הפסיקה מלדבר על תרבות העוני בישראל ההולכת ומתפתחת.

אתם שמתם לב? משפחה צריכה לקיומה 5,200 שקל למשפחה. העם רוצה לעבד.

היום יש פטנט חדש, חברות פרטיות. עכשיו רוצים להפסיק גם את זה.

מה אולי כן טוב עשתה הממשלה? כבישים. אנחנו נוסעים בכל הארץ ורואים שלטים רואים סלילת כבישים. אבל אני תמיד שואל את עצמי מי התחיל בזה?

ח"כ הרב יוסף בא-גד

זה התחיל אמנם שלושה חודשים לאחר שהממשלה הזו עלתה אבל אני יודע שתכנון כבישים לוקח הרבה יותר. כל זה הוא תכנון של הממשלה הקודמת, אבל שלטים וכבוד לקחה לעצמה הממשלה הזאת.

היה מדובר על תוספת לחינוך. לכאורה תוספת לחינוך, אבל ליום לימודים ארוך - לזה אין כסף. נותנים לילדים להסתובב ברחובות. וליהדות - חלילה וחס, זה בוודאי לא. ולא לתקציב הקליטה. היינו היום בפגישה עם נשיא המדינה. גם הוא, הנשיא המדינה, נחרד מחוסר תקציב לקליטה. משפחות רבות של עולים חדשים, אלפי עולים סיימו את סלי הקליטה אבל עבודה עדיין אין להם, מה הם צריכים לעשות?

אתם יודעים למה יש כסף במדינת ישראל? לתרבות קלוקלת. כל יום אמנים זרים ונבחרות ספורט. לזה יש, שרת התקשורת הודיעה ובישרה שהיא תתמוך יותר בתיאטראות, ואין לי שום דבר נגד תרבות ותיאטרון ---

יורם לס (העבודה):
למה אתה קורא לזה "קלוקלת"?

יוסף בא-גד (מולדת):
זה קלוקל, כי כל הזמן הם מעלים מחזות שיותר טוב שלא היו עולים, או שהם בגסות או שהם באים לנגח את הציבור הדתי.

יש אפלייה זועקת בתקציב משרד הדתות. יש סטודנטים באוניברסיטה שלומדים תלמוד, גמרא. הם מקבלים תקציב להחזקת סטודנטים. בן תורה, בן ישיבה שלומד אותו תלמוד, אותה גמרא בישיבה לא מקבל תקציב, אפילו לא רבע מזה. הרי לסטודנט יש עוד זמן לעבוד עבודה צדדית.

כבוד השר חיים רמון הגיע לכבד אותי. הוא שמע את קולי, את הזעקה. אני פונה אליך, לך יש נשמה שאוהבת מורשת ◀

ישראל, אני פונה אליך, לא ייתכן שסטודנט שיש לו אפשרות לעבוד עבודה נוספת - סובסד, ואילו בחור ישיבה שתורתו אמנותו, אסור לו לעבוד. הוא לא מקבל אפילו לא תקציב חלקי ממה שמקבל סטודנט שלומד אותה גמרא באוניברסיטה. יש סטודנטים שלומדים לתואר שני ולתואר שלישי ואז הם גם כן לומדים שנים רבות. יש עבודות מחקר לדוקטורט. אני עשיתי את כל המסלול האקדמאי, כך שאני יודע.

יש עוד עוול, ובזה אני מסיים. הפקרת יש"ע - דירות רבות עומדות ורק לא חיברו להם את מערכת הפיתוח, אנא מכם. ■

זעקה מהבקעה

מאת **זהר דוד**, ורד יריחו

שסועים, פצועים והרוגים אין משאירים בשדה הקרב.

כאשר יתפזר הערפל ויחלוף הזמן, כאשר כל עדרי הצלמים ועמיתיהם הכתבים ישובו לארצותיהם כדי לחפש טרף חדש, אני אשאר בצד ללא עוזר ומושיע.

אני אשאר עם בקבוקי תבערה, שדות חבולים ושרופים, כרמים שהיו פעם פורחים. שוב תשתלט השממה כאילו לא נגעו באדמה הזאת מעולם.

נשוב לימים, שבהם עוברים ושבים תמימים נחטפים, נאנסים ונשחטים כצאן לטבח.

מי ישמור אז על ילדיי ועל נכדיי?

האם החלום הציוני הפך להזייה פרועה?

אני אזרח צייתן, שהובל ברמייה זדונית בידי ראשי עם רודפי כיסאות. לגביהם נדלתי עתה להיות רצוי וחביב, והפכתי להיות למטרד. הכושי עשה את שלו, הכושי יכול ללכת.

אני מטרד שמפריע לשלום. אבל אתם שם למעלה הרי הבאתם אותנו לכאן, ולכן בקשתי הצנועה אליכם: אל תשליכוני לעת זקנה, אל תסחרו בי עם זרים. אם תתעלמו ממני - ההיסטוריה תזכור אתכם עם שם וכתובת.

ואולי בדורות הבאים לא יבינו צאצאיכם בארצות רחוקות על מה המהומה, כי אחרי הבית השלישי לא יהיה כתוב עוד דבר. ■

יש לחסל את מחנות הפליטים ולהעבירם לסיני.
מנחם בגין

תקציב מושחת

להלן דברי ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") בדיון הכנסת על הצעת תקציב המדינה לשנת 1994:

ראשית, אני מבקש **שהממשלה תציג בפני הכנסת, כמתחייב מהנחיית היועץ המשפטי לממשלה את כל החסכמים שנעשו בינה לבין סיעות או פרטים בכנסת בנושא התקציב.** גם אם תקראו לזה רק בשם "הבנות", הרי אלה הם הסכמים לכל דבר וזכותה של הכנסת לדעת אותם וחובת הממשלה להניחם בפנינו.

התקשורת יודעת לספר על כל **מיני הסכמים ועל גשם נדבות ששופך שר האוצר על מפלגות שונות.** אם הכסף ניתן כדין, כלומר אלה דברים המעוגנים בקריטריונים - מדוע אתם מחכים לסחטנות? אם אלה חריגים - אנחנו רוצים לדעת על כך ושהעם ידע על כך.

לממשלת ישראל עמדו **כספים שהתפנו מסעיפי ההתנחלויות, וכן כספים שבאו מהמלווה האמריקאני לקליטת העליה,** והממשלה הבטיחה עם כינונה שינוי בסדר העדיפויות הלאומי. הממשלה מדברת על שלום, כביכול, שהיא מביאה עלינו.

בתקציב המוצג לפנינו אין שינוי בסדר העדיפויות הלאומי שמצדיק את המהפך הפוליטי אלא אם כן חושב העם שמוצדק לייבש את ההתנחלויות **ואת הכספים המתפנים להפנות למיגזר הערבי** ולתת להם קיצבת יוצאי צבא אפילו שאינם משרתים בצבא.

הממשלה הזאת הבטיחה לנו עלייה גדולה, והנה זו הולכת ופוחתת. הממשלה זאת הביטחה לחסל את האבטלה וחוסר העבודה, והנה היא שבה להעסקת ערבים מישו"ע.

הממשלה הזאת מדברת ומבטיחה שלום, והנה **התקציב שלה איננו מכיר את השלום.** אין בו ביטויים כלשהם לשלום הממשמש ובא, ואולי הם יודעים שם בממשלה שלא יהי שלום וכי הכל איננו אלא תרגיל ביחסי ציבור, והשלום יתפוגג ויתמוגג. האמנם?

הממשלה הזאת משלמת אתנן ושוחד לערבים ולחרדים כדי שיצביעו בעד הצעת התקציב. חזרנו לימים האפלים של שחיתות פוליטית. לתומנו חשבנו שזה כבר מאחורינו וכי המפלגות קלטו את המסר של **"מושחתים, נמאסתם!".**

אין בתקציב הזה שינוי, אין בו מהפיכות ואין בו רפורמות, ואפילו אין בו בשורת השלום. את תקציב אשתקד הכינה הממשלה בזמן קצר יחסית, אבל את התקציב הזה הכינו בשובה ונחת, ומה יצא מתחת ידיהם?

ח"כ רחבעם זאבי

פעם בנו כבישים ומחלפים בשקט. **היום מציבים שלטים בגודל של בית,** שמחיר כל אחד מהם 7,000 שקל. **פעם קלטו עלייה בלי כסף, היום יש כסף בלי עלייה.** פעם ראתה הממשלה מחובתה להביא חשמל ואור ליישובים נידחים, היום **נוטלים מהם את הגנרטורים.**

הנה בימים אלה **ציווה משרד השיכון ליטול את הגנרטורים מהישובים נחליאל וטלמון** ולהכניס את יושביהם לאפילה. ואולי זה חלק ממסע המחוות של רבין במצוות ביילין לטובת בני הברית החדשים, מה שהוגדר פעם בשתי המילים הנוראות **"לייבש את ההתנחלויות".**

מדיניות המחוות האומללה של רבין כלפי הערבים לא הפסיקה את הטרור והאינתיפאדה, **היא רק הגדילה את תאבונם לדרוש עוד ועוד.** עכשיו החליפו את המונח "מחוות" ב**"צעדים בוני אמון".** יש ועדה משותפת איתם שנקראת "ועדה לבניית אמון הדדי".

איך בונים "אמון הדדי"? **היהודים תורמים 25 מיליון דולר למפקדת המרצחים,** סגן ראש הממשלה פועל אצל אומות העולם שיתרמו אף הן, **משחררים מחבלים בסיטונות,** ממסמסים את הסגר, **נותנים את עזה ויריחו לשליטת המרצחים.**

ואילו הערבים תורמים את חלקם בבניית האמון ההדדי **ברצח של יהודים,** ונרצחו כבר 9 מאז לחיצת היד הטמאה, **תובעים שליטה בירושלים,** תובעים את זכות השיבה לפליטי ועקורי 1967 וגם 1948, בקיצור בונים אמון הדדי. **וממשלת ישראל מרמה את עצמה ואת העם ב"שלום" קרב ובא והעסקים כרגיל.**

בממשלה הזאת ובתקציב הזה - אין לנו אמון. ■

תנו לשמש לעלות...

"ממשלת כפית" ● מרגילים אותנו בשלבים ● שחרור המחבלים – שערוריה! ● פגישה עם חמאס ● חלום רע או מציאות אומללה ●

להלן דברי ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") בדיון המדיני במליאת הכנסת:

ממשלת רבין היא "ממשלת כפית", היא מאכילה את העם מרורים בכפית. כך היא מרגילה אותנו לגזירות. לפעמים אין זו כפית אלא כף, ולאחרונה זה אפילו תרווד.

ממשלת כפית - כף - תרווד, **שמביאה עלינו את מדינת אש"פ, שמייבשת יישובים, שמשחררת רוצחים, שאוספת כסף ותורמת כסף למען מדינת הרוצחים, שמתכוונת לסגת מהגולן.**

את כל זה עושים בשלבים, כאשר **מרגילים את הציבור וטורחים לשטוף את מוחו ב"הישגים" מדיניים** והציבור בולע ובולע ואיננו מבחין בסכנת החיסול הממשמשת ובאה, כפי שקרה לנו כבר בתולדות עמנו, וככל שמתמשך המו"מ המדיני **עולות בעיות שלא חשבו עליהן.**

נקל לשער **במה היתה זוכה מפלגת העבודה אם היתה דוברת אמת בבחירות,** והיתה מבטיחה את הכל במצע שלה: אוטונומיה פלשתינית, שחרור מחבלים, ייבוש יישובים ונסיגה מהגולן!

ממשלת רבין-זיאד חוגגת כאילו שהביאה עלינו שלום, והאמת היא שכל מעשיה והישגיה של הממשלה הזאת לא הביאו שלום אלא **מחרוזת של ויתורים, מחוות, כניעות ונסיגות.** הממשלה דוהרת אל יעדה, שהוכתב לה ע"י הברית הקדושה של מר"צ-חד"ש-מד"ע-ביילין, ואיננה מבחינה שזוהי **נפילה במדרון, גלישה מואצת אל תהום האבדון של מדינת היהודים.**

הנה אתמול **דרשה מפקדת אש"פ את שחרורם המלא של המחבלים העצורים וזאת ללא תנאים.** שימו לב, הם אומרים "ללא תנאים", כאילו שהם ניצחו במלחמה, **וממשלת ישראל נוהגת כמפוחדת,** חסרת אמונה בכוחנו, משתדלת לרצות את הפריץ ואת שותפיה לקואליציה, והיא איננה רואה את התיאבון שגדל עם הוויתורים, **והיא באה עם מחוות חדשות.**

מה ומי דחקו בממשלה לשחרר מחבלים דווקא כעת! האם קיבלנו תמורה כלשהי מאש"פ על כל גשם המחוות שהשפענו עליהם עד כה? הם לא שינו דבר באמנה שלהם, הקובעת שאנחנו בכלל לא עם וכי יש להשמיד את ישראל. הם לא גינו ברצינות את הטרור. יש אצלנו כישרון להבין את הקשיים הפנימיים אצלם. והגיעו הדברים לידי כך, **ששר בכיר נפגש בירושלים עם פעילי חמאס, ואפילו העביר לידיהם כסף.**

שחרור סיטוני של מחבלים לעת הזאת הוא שערוריה, שמחירה ימדד בדמים ואנחנו עלולים לבכות על כך. כלום נסתרו מהמחליטים הסכנות הצפונות במעשה הנואל הזה? ומה תעשו מחר אם, חלילה, תרצו "לקחת רברס"? **איך תלקטו אותם בחזרה!** איך תמצאו אותם? **הרי כל אסיר כזה נושא איתו סיפור ארוך ויקר של מעקבים ומארבים, מודיעין וחקירות, הכנה משפטית, וכו'.** עכשיו אתם משחררים אותם והם יטמעו במהרה בגיונגל האנושי של ישע ולך תתחיל לחפש אותם מחדש.

עיתון חינם

מולדת

גיליון מס' 50-51
תמחירו: 2 שיח
●
חשון - כסלו תשנ"ג
טבי - דצמ' 1992

אם תרצו - אין זאת אגדה!

הרצל

רבין מקים מדינה פלשתינית

רבין הצהיר שלא ננהל מו"מ עם הפלשתינאים ועושה ההיפך ● רבין דיבר בגנות האוטונומיה אבל בעצם מקים אותה ● הערבים מבינים את המחוות כחולשה ופחד שלנו ● מקימים את מדינת ערפאת בשלבים ● אסור לסגת בגולן !●

בהצעה דחופה לסדר היום בכנסת אמר ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") את הדברים הבאים:

ראש הממשלה יצחק רבין אמר שרעיונו לחיזקן מבחינת של דת ארץ-ישראל השלמה, ולזכור שהעיקר של העם אינו נגדר בשטחים שלרשותו, אלא באמונתו ויכולתו לשמר את מערכות החברה, המערכות הכלכליות והמערכות הביטחוניות".

אינני יודע אם מר רבין רצה לשאר או אם רצה לנהוג כאשר הצטיר למתוסקים בהשקפה של ארץ-ישראל "השלימה" את ההגדרה "דת". אף אחת מ-סס ההגדרות שניתנות באנציקלופדיה למושג דת אינה תופסת במקרה דנן.

להתנחל!

אבל נכון הוא, שדת ישראל מצווה אותנו להתנחל בכל ארץ-ישראל ולרשות בה את ארצו של העם וייחודו, ובלי שותפים.

נכון, שיש לשמר את מערכות החברה, הכלכלה והביטחון, כדברי רבין. מתוך ההשקה והקרבות עם מר רבין אנו מכיר שבמערכות החברה והכלכלה אין כוחו, הכסתו והמציאותו רבינו ואילו במערכות הביטחון - יש לו אחיזה והבנה רבים, ומשום כך התעוזה הרבה לעמוד התמימות של רבין בד. חדי פמנו לפדנו על חשיבותן הביטחונית של יהודה ושומרון. אלוף יצחק רבין וראלוף יצחק רבין הזכיה לנו בקרבות ובמלחמות, שסדינת ישראל צריכה לקנות לה אחיזה ושליטה בשטחי חוצ של ארץ-ישראל המערבית.

היה זה יצחק רבין, שהסביר לנו את תורת השלבים וכי יש לוותר מעגה. היה זה רבין שהחזיר מפגי השטינטית הפלשתינאית. היה זה רבין שאמר כי "מדינה פלשתינית תהיה מבצת זמן. היא תיצור להמשיך ולחשיב את מטרות אש"ף".

אנחנו חוכים אותו אומר "לא נגהל משא ומתן עם שום גורם פלשתיני. עצם התסכמה

בריצה אחרי ה"שלום" - לתהום!

ובשחרורים האלה יש **בגידה במשתפי הפעולה איתנו, שדמם יופקר כעת ולא יהיה מי שיגן עליהם.** גם לפני כן לא הצטיינו באבטחתם של משתפי פעולה, ואילו עכשיו - ההפקרות תחגוג.

השיחות בטאבה התחדשו היום ושם יתבעו אנשי אש"פ את יריחו הגדולה, יריחו של 360 קילומטרים רבועים. נציגינו אולי יסרבו לכך בתחילה, אבל לבסוף יקבלו הוראה לוותר קצת, ואחר-כך עוד קצת, ואולי יוותרו על הכל "במכה אחת" בסגנון הימים האלה, **ויריחו תהיה כרך גדול יותר מלונדון...**

אנחנו עדים לתופעה מעניינת נוספת בימים האלה, כאשר קציני צה"ל בכירים מחלקים ציונים לדרג המדיני, ציונים לבנטיניים וחנפנים, ואולי גם זה מסימני ההשתלבות במרחב.

במקביל לוויתורים ולנסיגות שולח רבין את סגן שר הביטחון **להרגיע את המתיישבים, לחלק להם אספרינים ולומר להם דברי נועם.** אני בטוח שסגן השר מוטה גור עושה זאת בכנות, אבל הוא רק המתקת הגלולה. את המדיניות האמיתית לגבי המתיישבים ביטא לפני כשנה ח"כ צוקר, שפלט "**נייבש אותם**".

פעם עסקה הציונות בייבוש ביצות, ואילו היום עוסקים בייבוש התנחלויות. תשמעו את זעקת המתיישבים, גם של קיבוצי התק"מ בצפון ים-המלח, כיצד הערבים מרימים ראש, גונבים ומזיקים ומחבלים, ואין מושיע.

ממשלת ישראל שבעת רצון מ"הישגיה" וחוגגת את ה"שלום" שהשיגה. מברקי תמיכה, כתבות אהדה ודברי שבח מוגשים מדי יום לראש הממשלה ולשר החוץ. כותבים אותם **אלה שלא יזילו דמעה אחת על אובדננו ועל חורבן המדינה.**

אמר לי חבר ותיק ב"עבודה": אל תחשוב שאנחנו שלמים עם מה שהולך, גם לנו ישנם "פרפרים" בבטן, גם אנחנו חוששים ולא בטוחים שהמהלך הזה נכון.

כולם חוששים ואינם עוצרים את הנפילה: **רבין עבר ממשחקי טניס למשחקי טוניס; פרס נחיה לראש** המגבית למען הרוצחים הערבים; **ביילין הפך מפודל למאלף;** מר"צ הגיעה לסיפוק תאוותה ומחפשת טרף חדש; **ש"ס מגמגמת על אדם ואדמה בשם הכל מחדש: עוד פעם מאורעות, מלחמת שחרור, מלחמות מגן?**

רבין הזמין את השמש לעלות, והיא עלתה, והיא יוקדת והיא קופחת, והיא ייבשה את השפיות. **השמש חזאת תעלה לנו בדמים רבים.** ואולי נתפקח בטרם פורענות?!

■

אין לבעיה הפלסטינית פתרון אלא בג'יהאד. כל היוזמות, ההצעות והוועידות הבינלאומיות הן בזבוז זמן ומשחק זמן.

אמנת החמא"ס

חיילי ערפאת

"אנחנו מאושרים – החזקנו את המדים האלה בבית, ועכשיו אנו לובשים אותם למשימת השלום", סיפרו בגאווה חיילי משמרות ה'פתח', שהועמדו שלשום בכוננות מלאה, בהוראת ערפאת, לשמירה על אישי הארגון, על בתיהם ועל רכושם. "ואם אתה והצלם שלך מסתובבים פה בחופשיות, זה כי אנחנו עוקבים אחריכם ושומרים שלא יאונה לכם כל רע", אמרו הצעירים לכתב "מעריב"

כתב: שפי נבאי. צילום: יוסי אלוני

"מעריב" 25.10.93

"מעריב" 14.9.93

אמונה אלון

סנטימנטרים

■ לא נכספנו אל קוניטרה אלפיים שנה, לא שרנו שירי געגועים לנחל זוויתן ולא העלינו את גמלא על ראש שמחתנו. מאה דורות של חובבי ציון הכירו את רמת הגולן רק כ"רמה הסורית", ואילו התנ"ך כינה אותה בכינוי המעליב "עבר הירדן".

ובכל זאת: רמת הגולן קרובה היום לליבו של הישראלי המצוי, יותר מרוב ה"שטחים" האחרים. תרגילי ההתקפלות של רבין היו קלים לאין ערוך לו הצליח, כפי שזמם, להעלות את עזה על שולחן המו"מ תחילה. גם קירדום נושא האוטונומיה הפלש' תינית ביו"ש עלול היה לעבור כמעט בשקט, ואפילו ירושלים חוזרת ומתחלקת בימים אלה לשני חלקים בעוד העם מביט (ממרחק בטוח) ומחריש.

"בהתייחסו לרמת הגולן לא דיבר ראש הממשלה על **סנטימנטרים**", אמר יעקב אחימאיר באחת ממהדורות "מבט" בשבוע שעבר, והשיבוש הפרוי' דיאני הזה ביטא את האמת: לא ב"סנטימנטרים" מדובר עכשיו אלא ב"סנטימנטים", וישראל, שחיכתה לרבין, ויאה בגולן חלק בלתי נפרד ממנה.

לא מפני שריבונות ישראל בגולן מעוגנת בחוק; ולא מפני ששרידי ישובים ובתי־כנסת, שנחשפו שם, מעידים על אלפי שנות התיישבות יהודית. לא מפני שחיפזון מהשטן ובמקרה זה גם מג'ורג' בוש, שמעוניין להספיק את ה"שלום" החפיפי הזה לפני הבחירות בארה"ב; ולא מפני שבעצם אין לנו מה להרוויח מכל העניין, כי זה 18 שנה נשמר השקט בגבול הסורי ואין סיבה שהוא יופר, כל עוד מאיימים תותחינו על רמשק.

לא מפני שנחלי הגולן מספקים 30 אחוז מצריכת המים של המדינה, ושליטה סורית על מקורות החצבאני והבניאס מהווה סיכון קיומי לשפלה ולנגב; וגם לא מפני שהגולן מהווה רק מחצית האחוז משטחה של סוריה, ורוחבו המרבי 20 ק"מ.

כל אלה, ונימוקים כבדי משקל נוספים, נלקחים בחשבון על־ידי רבים וטובים. אך אין בהם כדי להכריע את הכף לגבי אחיזת ישראל ברמה, ואין בהם כדי להדאיג את רבין באמת. הרבה יותר מדאיג אותו התומר האנושי, היושב ברמת הגולן ולמרגלותיה. לא "מתנחלים" רגילים עומדים מול הממשלה הפעם כי אם "מתיישבים" של ממש, עצם מעצמותיה של תנועת העבודה ובשר מבשרה. הם אינם "משיחיים" שרבקו ב"דת ארץ־ישראל השלמה" ומצצו לשם כך את בשר האומה, כי אם ישראלים טובים ושפויים.

לו היה מדובר רק בתושבי הרמה – ניחא, אבל הנה חברו אליהם גם אנשי הקיבוצים שבעמק, ועכשיו מתובל המאבק ב"מלח הארץ" בכבודו ובעצמו. הם שמו אמ"ת בקלפי וצידדו במו"מ עם הפלשתינים, אך בהגיע פעמי ה"שלום" אל גדר ביתם הם נזעקים, חותמים על עצומות ומאיימים לפרק את מרכז התק"ם. רק אתמול הם הוקיעו את ה"מתנחלים" היושבים ב"שטחים" – ופתאום גם הם זועקים "שלום תמורת שלום"!

....תודה לכם, אנשי העמק, תודה, אנשי הרמה. כולנו איתכם – ואולי עוד יתברר, בעתיד, שבקצרין הצלתם את מדינת היהודים.

השטן השטין בדמם

להלן דברי ח"כ רחבעם זאבי ("מולדת") בדיון המדיני בכנסת:

ראשית, חתמו בבהילות ובחיפזון על הסכם העקרונות, ואחרי זה התחילו לבדוק את המשמעויות **וגילו שבר אחר שבר ואסון רודף אסון.**

ההסכם הכי משמעותי והכי גורלי לעם ישראל בדורנו נחתם כלאחר יד **מבלי להתייעץ עם הרמטכ"ל, המפכ"ל, ראש השב"כ,** מתאם הפעולות בשטחים ומטותיהם. הם הועמדו בפני עובדה מוגמרת, וכל הבדיקות נעשו בידי שני אקדמאים אנונימיים **במצוותו של סגן שר החוץ יוסי ביילין.**

מי שחיה אתמול-שלשום פודל נחיה לרב-מג, שפרס מנגן בניצוחו ורבין מרקד לצלילין. רבין עצמו נחיה פודל של ביילין עם תיווך של פרס.

אם אמרו פעם שרבין יומרץ, הרי במציאות **רבין חודש וזויד** (מלשון חד"ש וזיאד). התכנית המדינית של המפלגה הקומוניסטית, האנטי-ציונית, שברקורד שלה שותפות עם המופתי הירושלמי ואשר סרה לפקודתו של הרודן האנטישמי סטלין, **התכנית שלה - אומצה ע"י יצחק רבין,** ואוי לעיניים שכך רואות. מי יגול את החרפה הזאת מעל מפלגת העבודה, שראשוניה בנו את הארץ הזאת?!

וראש הממשלה רבין הולך מדחי לדחי. **הוא מזמן לעצמו פגישה שנייה עם רב-המרצחים ערפאת בקהיר ודווקא ביום ח-6 באוקטובר,** שהוא יום "הניצחון" של המצרים לציון מלחמת אוקטובר. עוד לפני כחודש הביע רבין סלידה מפגישה עם הרוצח מתוניס, ועתה הוא יוזם פגישה נוספת, כאילו שזה הכרחי שדווקא הוא ייפגש איתו, ובכך הוא מעניק - מבלי דעת - **מעמד של ראש מדינה לראש הכנופייה הגוססת המתקראת אש"פ,** ובכך הוא מחייה אותה ומחזק אותה.

עוד אנחנו מלווים לקבר את הצעירים שנרצחו בוואדי קלט, **מזנק יוסי ביילין לתוניס לזרועותיו האוהבות של ערפאת.** הנאהבים והנעימים...

יש אצל הערבים חלוקת עבודה: 29 ארגונים מתנגדים להסכם עם היהודים **והם ממשיכים להרוג יהודים;** ואילו אש"פ, שכל ישותו אומרת שלום, לוחש: "זה לא אני, הם רוצים לרצוח את השלום". היהודים מאמצים זאת וההצגה הנמשכת - **תורגים יהודים והיהודים אוספים כספים למען מדינת פלשתין בתקמה,** ועוד מחוות ככל שיגיד יוסי. גם אנחנו מתנגדים להסכם השלום הזה - האם אנחנו רוצחים בשל כך?! ויש חלוקת עבודה בין ממשלת ישראל לבין ערפאת, לפיה **אנחנו נתפוש את אנשי החמאס והוא יגנה זאת.**

מאז שנחתם ההסכם עם הפלשתינים נהרגו 4 יהודים ומספר חללינו באינתיפאדה מגיע ל-189. אתמול רצחו אותנו מפני שאין מו"מ מדיני והיום רוצחים אותנו מפני שיש מו"מ.

הערבים פועלים בתבונה ובבטחה, צעד אחרי צעד, בתורת השלבים להקמת מדינה פלשתינית מהנהר עד לים. רבין יכול להכחיש עד מחרתיים שלא נדבר על ירושלים, אבל אמש דיבר פייסל חוסייני עם השר שחל על ירושלים. **הם מרגילים אותנו לכך שחוסייני הוא השר לעניני ירושלים, ואנחנו - נלכדים במלכודת הזאת.** איפה התבונה המדינית של יוצאי חלציה של מפא"י?!

פרס אומר לנו שאנחנו אנשי האתמול ואילו הוא ומרעיו הם אנשי המחר. כן, **אנחנו בארץ-ישראל בזכות האתמול של עמנו,** בזכות ההבטחה האלוקית, בזכות 12 השבטים שהתנחלו בארץ הזאת, בזכות השופטים והנביאים והמלכים, בזכות בר-כוכבא ולוחמי מצדה. כן, **אנחנו אנשי האתמול, שרוצים להחזיר את האתמול לארץ הזאת. אנשים בלי אתמול מוצאים את המחר על גדות ההדסון.**

פרס אומר לנו, שהעולם השתנה. **מה השתנה? אתמול רצחו אותנו מפני שאנחנו יהודים, והיום רוצחים אותנו מפני שאנחנו יהודים.** מה שהשתנה זוהי חולשת הדעת, העייפות והרפיון אצל ממשלת רבין-זיאד. מה שהשתנה זהו אבדן האמונה שלכם ברעיון הציוני ובחזון של מדינת היהודים. **מה שהשתנה זהו איבוד מצפן ומצפון במפלגת העבודה, שאחריתה מביישת את עלומיה.**

לא השתנה דבר בעולם, שמצדיק להתחיל בפרוק המדינה. **העולם היה ונשאר צבוע, והוא לא יזיל דמעה על חיסול מדינת ישראל.** העולם ומנהיגיו נשארו נאמנים לאינטרסים של נפט ושל כסף ושל השקעות ושל שווקים, ומה לו ולשיבת ציון?!

ומילה אחת לחברים בש"ס - תפסיקו להלך בין הטיפות וליהנות מכל העולמות. אם תורת ישראל היא מורה הדרך שלכם, הרי **אין כמצוות יישוב הארץ.** אתם דבקים בסיסמה נואלת של קדושת האדם על פני קדושת האדמה, ועליכם להבין **שמשום קדושת חיי האדם היהודי צריכה להיות מתחת רגליו אדמה יהודית,** ואם זאת תחסר ואם עליה ייאחזו קלגסי ערב - לא תהיה תקווה לאדם היהודי.

רבין הסכים לתת לערפאת את נפת יריחו ואלו חם 300 קילומטר רבועים. כמעט כל בקעת הירדן. אבל לנו הוא מספר על ה"ציונפציק" של יריחו. כך הוא עשה גם עם הגולן: בתחילה - לא יעלה על הדעת לסגת משם, אחר-כך - סנטימטרים, אחר-כך - נסיגה בגולן, ולבסוף ניסוג מכל הגולן.

כך גם עם בקעת הירדן: תחילה היא היתה אצלו נדבך חיוני בהגנת הארץ, ויש עליה קונצנזוס, וזה נכתב גם במצע המערך. אחר-כך - יריחו תחילה. בסוף - **אתם יודעים את הסוף...**

שר החוץ פרס, הראש הבלתי נלאה של המגבית המיוחדת של פלשתין, עושה ימים ולילות בגיוס כספים למען מדינת אש"ף. מדינות ערב, השופעות פטרו-דולרים, לא מעלות תרומה, אבל היהודים נתבעים לתת. פרס מסביר להם כמה זה חשוב. אלה הם מעללי רבין ופרס, המונהגים על-ידי ביילין, שפועל לפי מצוות זיאד.

אסיים בדבריו של אורי צבי גרינברג שאמר: לא אחטא בשפתי אם אומר בשירי - **השטן בעצמו השטין בדמם.** ■

ערפאת וביילין בתוניס. - הלך הזרזיר אצל העורב...

הענשה סביבתית

להלן דברי ח"כ הרב יוסף בא-גד ("מולדת") בדיון בכנסת על הצעת אי-אמון בממשלה:

אנחנו כמובן נצביע אי-אמון לממשלה הכושלת ולהסכם השלום האומלל, שבושה לכנותו הסכם שלום.

יש פה מצב טראגי. יורקים לממשלה בפרצוף והממשלה טוענת שיורד גשם והם לא רואים את היריקות. הבטיחו לבטל את האמנה הפלשתינאית ולא ביטלו. הבטיחו ביטול החרם הערבי, אומרים רק בסוף, אחרי ההסכם.

אחמד טיבי אמר השבוע דבר מזעזע, שהיינו צריכים כולנו לקפוץ ממקומנו. שאלו אותו, למה אתם לא מגנים את הטרור? והוא אמר: היושב-ראש ערפאת אמר בהתחלה. אמרו, אבל יש רציחות. לא נוכל - הוא אמר - לגנות כל שני וחמישי את הרציחות. אתם מבינים, לרצוח כל שני וחמישי נוכל, אבל לגנות לא נוכל.

והנה, מהו החטא הקדמון של כל הטרגדיה שבה אנו נמצאים? לחטא הקדמון הזה קוראים אינתיפאדה, שלא טופלה כראוי, וזה מה שגרם לכל הטרגדיה.

בפרשת השבוע בשבוע הבא, פרשה קשה, נאמר: ותצא דינה... וירא אותה שכם בן חמור - הטעמה של שמות - וישכב אותה ויענה. ובני יעקב באו מן השדה ויתעצבו ויחר להם כי נבלה נעשה בישראל.

עשו בני יעקב מעשה הערמה, ביקשו מהם להימול, ובהיותם כואבים טבחו בהם. אני מתאר לי מה היתה עושה הטלוויזיה והתקשורת השמאלנית עם מקרה כזה. ואז גם יעקב אבינו נזעק: ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם אתי להבאישני ואני מתי מעט, ועד מעט נאספו עלינו והכילנו.

אומר הרמב"ן: למרות דבריו הכואבים והנכוחים של יעקב אבינו, מסיימת התורה את הסיפור: "ויסעו, ויהי חיתת אלוקים על ההרים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחריהם".

היתה פה הענשה סביבתית, הענשה שלא הבחינה בין אשם ללא אשם. זה דבר מאד לא מקובל. התורה מגנה בשלב מסויים את הענשה הסביבתית. אומר הרמב"ן, שבסופו של דבר נקבעה עובדה היסטורית שכולם נבהלו מזה והבינו: עם היהודים לא מתעסקים.

האסון שלנו בזמן האינתיפדה פחדו לנקוט בהענשה סביבתית, והתוצאה - נכנענו לאינתיפדה ואנחנו היום משלמים את המחיר, עד כדי כך שסלאח ריפעת אמר לכתב "הארץ", וזה מצוטט, כי ישראל הציעה לפלשתינים שליטה משותפת על גשרי הירדן. ראש הממשלה מר רבין הבטיח שהגשרים והגבולות לפחות ישארו סגורים. גם על זה לא שומרים ונכנעים - המשך כניעה.

ירדן כבר מתחננת: אל תתנו לערבים ולפלשתינים לשלוט על הגשרים, כי ירדן מבינה מה יקרה שם. ולמרות זאת לא מתחשבים אפילו לא כדי להגיע להסכם עם ירדן. הולכים מוויתור לוויתור.

מוותרים על ישי"ע, מוותרים על הגולן, מוותרים על בקעת הירדן, גורמים לאוטונומיה פלשתינית חמושה ועויינת. אמר ח"כ פורת: לפחות אל תחמשו אותם, לפחות את זה אל תעשו. אמר מר פרס ביטוי אומלל: ישראל צריכה לתת, הערבים צריכים לקבל. ונותנים להם ביד רחבה בכמות כזו, כולל זכות השיבה, לא מתביישים, היתה הצבעה בכנסת על ירושלים, מדוע תנועת העבודה, המערך, הקואליציה, לא הצביעה עם האופוזיציה? חמש פעמים שמעתי את כבוד ראש הממשלה שאמר: על ירושלים לא יהיה דיון. מדוע הוא נסוג בשעת הדיון בהצבעה ובקושי העברנו את זה בשלושה קולות?

לכן אני מסיים ואומר: יש להפעיל הענשה סביבתית. יש להפסיק את ההסכם עד שהערבים יבינו: לא נכנענו לאינתיפדה, לא נכנע, נצח ישראל לא ישקר, ותראו שכל ההסכם יבוטל כעפרא דארעא. ■

ישראל תתקיים עד שיחסל אותה האיסלם, כשם שחיסל את קודמתה.
החמאס

"לפני שחרור המחבלים החזירו חברינו הביתה"

דורשים חיילי גדוד 362 של השריון שלחם ביוני 1982 בקרב סולטן־יעקב

מאת שמואל מיטלמן

"אם הממשלה לא תנצל את שעת הכושר עכשיו ולא תעכב ותתנה את תהליך שחרור המחבלים בפתרון בעיית השבויים והנעדרים, אז מתי נקבל אותם? אנשים עמנו בטנקים..."

כך אמר אתמול אבי רס, אחד ממארגני משמרת המחאה, שקיימו חברים לנשק של נעדרי מלחמת של"ג, מול משרד ראש הממשלה בירושלים.

עשרות חיילי מילואים, מגדוד 362 של השריון, שלחם ביוני 1982 בקרב סולטן־יעקב, נאספו לגבעת ההפגנות והניפו שלטים: "יהודה, זכריה, צביקה ורון, לא שכחנו אתכם, חברים לנשק", "ממשלת ישראל, לפני שחרור מחבלים, החזירו חברינו הביתה".

המשמרת נשאה את שמם של זכריה באומל, תותחן, צביקה פלדמן, סגן קשר ויהודה כץ – תותחן.

כמו כן נישא שמו של הנווט השבוי רון ארד. מזכיר הממשלה, אליקים רובינשטיין, נפגש עם נציגי המפגינים והבטיח להם כי הממשלה עושה כל שאפשר כדי להחזיר את הנעדרים.

בין הנאספים היה חזי שי, שהיה בצוות הסנק של באומל ופלדמן וניסל בשבי ארגון "החזית העממית – המפקדה הכללית" של ג'יבריל. "לא באתי לכאן להפגין פוליטית נגד הממשלה. באתי להזכיר לה שלפני שמתחילים לשחרר אסירים מוותרים על ישי"ע, מוותרים על בקעת הירדן, גורמים לאוטונומיה פלשתינית חמושה ועויינת. אמר ח"כ פורת: לפחות אל תחמשו אותם, לפחות את זה אל תעשו. אמר מר פרס ביטוי אומלל: ישראל צריכה לתת, הערבים צריכים לקבל. ונותנים להם ביד רחבה בכמות כזו, כולל זכות השיבה, לא מתביישים, היתה הצבעה בכנסת על ירושלים, מדוע תנועת העבודה, המערך, הקואליציה, לא הצביעה עם האופוזיציה? חמש פעמים שמעתי את כבוד ראש הממשלה שאמר: על ירושלים לא יהיה דיון. מדוע הוא נסוג בשעת הדיון בהצבעה ובקושי העברנו את זה בשלושה קולות?

לכן אני מסיים ואומר: יש להפעיל הענשה סביבתית. יש להפסיק את ההסכם עד שהערבים יבינו: לא נכנענו לאינתיפדה, לא נכנע, נצח ישראל לא ישקר, ותראו שכל ההסכם יבוטל כעפרא דארעא. ■

"מעריב" 25.10.93

חזי שי בהפגנה מול בית רוה"מ למען הנעדרים. צילום: פלאש 90

בסוגיים, עליה לדרוש לקבל מידע על הנעדרים", אומר שי.

חזי שי, ששהה בשבי 3 שנים, מוסיף: "אני זוכר שסנק ה"פטון" שלנו נפגע. קפצנו כל ארבעת אנשי הצוות החוצה. הסורים ירו עלינו בנשק קל. באומל ופלדמן נפגעו ונפלו בשבי. אני ניסיתי לחזור לכוחותינו אבל איבדתי את הדרך ונפלתי בשבי אנשי ג'יבריל... כיום אני מנסה להדחיק הכל. סגרתי מדף והתחלתי לחיות מחדש".

אחר־כך נדרוש את כל פלשתין...

לפי תורת השלבים של אש"ף הם יקימו ישות פלשתינית בחלק של ארץ־ישראל, אפילו אם הוא יהיה קטן, בהסכמת ישראל. אחר־כך ידרשו וילחמו על כל פלשתין עד ל"שחרורה" המלא

תכנית השלבים של אש"ף

הרבה חושבים שאש"ף הכיר בישראל וכי ערפאת ועוזריו ויתרו כבר על שאיפתם הישנה להחריב את המדינה היהודית. האמנם זה כך? – בהצהרות אין־ספור, בעיקר בעיתונות הערבית, מסבירים מנהיגי אש"ף פעם אחר פעם כי היזמה האחרונה של אש"ף היא חלק מהאסטרטגיה שלהם להטעות את המערב וכי הם דבקים במטרתם לחסל את ישראל בשלבים, כפי שמסביר זאת אבו איאד (סגנו של ערפאת ואדריכל התכנית האסטרטגית הנוכחית של אש"ף), באמרו כי אש"ף רק החיה מחדש את "תכנית השלבים" של המועצה הלאומית הפלשתינית שנתקבלה בקהיר ב־1974.

"תכנית השלבים" נולדה מתוך כשלונם של הערבים להחריב את ישראל בדרך צבאית מקובלת במתקפה של מלחמת יום הכיפורים בשנת 1973. בשל כישלון זה ובידיעה שאין להם סיכוי להכרעה צבאית, אימץ אש"ף תכנית בת שני שלבים: ראשית, יש ליצור מדינה פלשתינית בכל שטח מפונה על־ידי ישראל; שנית, יש לתקוף את ישראל מתוך המדינה הפלשתינית שתקום בארץ־ישראל, בהנחה כי לישראל המצומקת אין כושר ויכולת להגן על עצמה.

התכנית שנתקבלה בקהיר

בכנס המועצה הלאומית הפלשתינית בקהיר ביום 8 ביוני 1974 נתקבלה "תכנית השלבים", המבוססת על שלושה עקרונות:

א. יש להכריז על מדינת אש"ף על כל שטח שהוא, שיפונה על־ידי ישראל (סעיף 2).

ב. יש להשתמש במדינת אש"ף כבסיס להמשך המלחמה נגד ישראל (סעיף 4).

ג. יש לפעול למען מלחמה כללית בין ישראל והמדינות הערביות כדי להביא להשלמת חיסולה של ישראל (סעיף 8).

סעיף 2:

"אש"ף ייאבק בכל האמצעים, ובמיוחד באמצעים צבאיים, כדי לשחרר את אדמת פלשתין ולייסד ישות לאומית בלתי תלויה ולוחמת בכל חלק שהוא של אדמת פלשתין, שיש לשחררה".

סעיף 4:

"כל שחרור (של אדמה) שמושג מהווה צעד קדימה להגשמת אסטרטגיית אש"ף לייסד מדינה פלשתינית דמוקרטית, כפי שהוחלט בהחלטות קודמות (כמו אמנת אש"ף הכוללת בשטחה של המדינה הפלשתינית גם את כל שטחי מדינת ישראל)".

סעיף 8:

"אחרי ייסודה של הישות הפלשתינית הלאומית היא תאבק לאיחוד כל מדינות הסירוב כדי להשלים את השחרור של כל האדמות הפלשתיניות".

הכרזות של מנהיגי אש"ף

המסבירות ש"הכרזות השלום" שלהם הן רק אמצעי טקטי כדי להחריב את ישראל בשלבים

אבו איאד, סגן ראשון של ערפאת:

החלטות המועצה הלאומית הפלשתינית (באלג'יר, 1988) הן סיכום העמדות הפלשתיניות כפי שהתקבלו בתכנית השלבים בקהיר לפני 14 שנה. התכנית הזו נשארה במשך השנים בלתי מפותחת ובלי הכלים לביצועה. מטרת ישיבת המועצה באלג'יר בשנת 1988 היתה להחיות את התכנית הזו וליצור תנאים להפעלתה.

בטאון אש"ף "אל־יום אל־סבאוד", פריס – 28 בנובמבר 1988

שלא תהיינה אשליות באשר לפיתרון, אם באמצעות ארה"ב ואם באמצעות ועידה בינלאומית בהתאם ל"תכנית השלבים", אנחנו נקים מדינה פלשתינית בכל חלק שהוא מהארץ, אשר האויב ייסוג ממנו. המדינה הפלשתינית תהיה שלב במאבק ארוך לשחרור כל פלשתין ולהקמת מדינה דמוקרטית בכל השטחים. אין אנחנו יכולים להשיג את היעד האסטרטגי של הקמת מדינה פלשתינית בכל חלקי פלשתין בלי שנקים קודם כל מדינה פלשתינית בחלק משטחה. לכן, אין ניגוד בין הסיסמה של מדינה פלשתינית ובין סיסמת השחרור. המדינה תהיה בסיס מוצק למהפכה.

"אל־צפיר", לבנון – ינואר 1988

נשבענו שנשחרר את כל פלשתין שלפני 1967. אנחנו נשחרר את פלשתין שלב־שלב... גבולות מדינתנו, כפי שהכרזנו עליה, מהווים רק חלק משאיפותינו הלאומיות. נשתדל להרחיב כדי לממש את שאיפותינו לגבי כל ארץ פלשתין... המאבק המזוין צריך להיות מלווה על־ידי בסיס פוליטי חזק שיעזור לעולם לקבל את תוצאות המאבק המזוין. אש"ף פועל דרך הרובה ודרך הפוליטיקה.

"אל־אנבא", כווית – 6 בדצמבר 1988

המדינה הפלשתינית תהווה קרש קפיצה ממנו אפשר יהיה לשחרר את יפו, עכו וכל פלשתין.

"אל־סכרה", בטאון אש"ף, כווית – 6 בינואר 1988

תכנית השלבים קיימת. מטרתה לתת מענה למצב הנוכחי והיא איננה חורגת מהאמנה הפלשתינאית.

"אל־סכרה", כווית – 18 באוקטובר 1988

הקמת מדינה פלשתינית בכל חלק שהוא מאדמת פלשתין היא למען פלשתין השלמה.

באסיפת עם המונית, כווית – 2 בדצמבר 1988

שייח' עבד אל־חמיד אל־שייח', יו"ר המועצה הלאומית הפלשתינית ("הפרלמנט" של אש"ף):

אם אש"ף יצליח להקים מדינה בגדה המערבית ובעזה, זה לא יימנע את המשך המאבק עד שיושג שחרורה של כל פלשתין... אנחנו פועלים להשיג את מה שאפשר בשלב הנוכחי, ואחר־כך נדרוש עוד.

"אל סיאסה", כווית – 21 בדצמבר 1988

"המועצה הלאומית הפלשתינית" הסכימה לפתרון ביניים, הרומז שנסכים לקבל כל שטח שנוכל לקבל. אחר־כך נדרוש את יתרת שטחה של פלשתין. אם אנחנו דוחים את הרעיון של מדינה בשטח המקיף רבע או מחצית של אדמתנו, אלא שנדרוש את החלקים האחרים מאוחר יותר.

"א־שירה", בירות – 22 באוגוסט 1988

כל שאנו עושים הוא כדי להשיג פתרון זמני. נקבל הכל בלי לוותר על דבר... אם יבקשו אותי לתאר את גבולות פלשתין, הייתי צריך לענות באמת שכל פלשתין כולה שלנו היא.

"אל מעקיף אל־עריף", ניקוסיה – 12 בדצמבר 1988

נאיף חוואתמה, יו"ר החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין:

המאבק הפלשתיני צריך להיות מכוון להקמת מדינה בגדה המערבית ובעזה. זה לא ימנע מאיתנו את השגת מטרתנו הסופית לשחרר את פלשתין כולה.

סוכנות הידיעות הצרפתית, אבו דאבי – ינואר 1989

אחמד ציידקי אל דג'אני, חבר מועצת אש"ף:

אנחנו באש"ף מבדילים הבדל ברור בין האמנה ובין התכניות הפוליטיות. הראשונה – כוללת את המטרה הפוליטית הסופית, והשנייה – כוללת את הדרך של צעד אחרי צעד.

"אוקד", ערב הסעודית – 22 בנובמבר 1988

חאלד אל־חסאן, יועץ בכיר לערפאת:

יהיה זה בוגדני אם המטרה הסופית של מדינת פלשתין היא לקום רק בחלק מפלשתין. אבל אם זוהי רק תכנית שתביא להקמת מדינה דמוקרטית פלשתינית, הרי זהו שלב בדרך להגשמת תכנית השלבים של הקמת מדינת פלשתין השלמה.

מספרו "אל־איתפאק אל־אורדוני אל פלשתיני", עמאן – יולי 1985

סיכוני תוכנית הפירוז

מאת מארק לנגפן

מארק לנגפן, עורך-דין ניו-יורק, כותב בתכיפות על ענייני המזרח-התיכון וענייני ביטחון העוסקים בישראל. בין השאר יצר מודל טופוגרפי תלת-מידי של מדינת ישראל במטרה להסביר את ההשלכות האסטרטגיות הבעייתיות בבטחונה של ישראל. המודל אומץ ואושר על-ידי דובר צה"ל.

שטח "איזור אוטונומי מפורז" הוצע כפתרון לעזיבה הדרגתית של הממשל הישראלי משטחי יהודה ושומרון וחבל עזה. באותו עניין, בשיחות השלום על המזה"ת, המתקיימות ונמשכות, יהיה צורך להסכים על המשמעות המשפטית המדוייקת של המונח "איזור אוטונומי מפורז" בין ישראל ושכנותיה הערביות וכל צד שלישי אפשרי שיהיה ערב לשמירת השלום.

בעוד שסוגי הנשק המותר יידונו בברור, אחת מבעיות המפתח שתעמודנה בפני הצוות הישראלי הוא ניסוח שימנע מאנשים פרטיים שירצו בכך להבריח נשק בלתי חוקי ל"איזור האוטונומי המפורז".

בהקשר זה, ייאלץ כל צוות מו"מ ישראלי להתחשב במציאות הקיימת המצביעה על כך שלא משנה מה תהיינה התוצאות הסופיות של המו"מ, תמיד ימשיכו להתקיים קבוצות פלשתינאיות לאומיות מאורגנות, מבוססות ואלימות, או זסודות איסלמיים פאנטיים, שינסו להבריח נשק לתחום ה"איזור האוטונומי המפורז" ואשר השימוש בו יהיה למטרת הרג אזרחים ישראלים.

בבואו להעריך את מידת חוזקה של רשת הבטחון נגד הברחה, חייב צוות המו"מ הישראלי להעריך את הסכנה היחסית מכלי נשק קטנים וקלים להעברה. אב טיפוס לנשק עליו יצטרכו לתת את הדעת, הוא טיל הקטיושה הארטילרי בו השתמשו בתדירות רבה במשך 20 השנים האחרונות הטרוריסטים לצורך הפגזה מדרום לבנון על צפונה של ישראל. טיל קטיושה כזה מונע בדלק מוצק, ודומה למרגמה, אלא שהטווח שלו הוא 12 מייל ומשקל ראש הנפץ שלו הוא כשמינית ממשקל ראש הנפץ של הסקאד העיראקי. למעשה טיל הקטיושה הוא מעין "מרגמת על", מאחר שהטיל מופעל ע"י דלק מוצק ומחבל מסוגל להציבו, לכוונו ולשגרו במהירות.

למרות שטילי הקטיושה בדרך כלל נורים במטחים של כמה תריסרים בבת אחת, הם ניתנים לשיגור גם בבודדת. אך החשוב ביותר, סיכוייו של טיל הנורה לתוך אוכלוסיה מפוזרת בצפון להרוג אזרחים הוא קלוש, בעוד שטיל "מרגמת העל" הנורה לפרוזדור תל אביב/נתניה, בעל האוכלוסיה הצפופה, לבטח יזרע הרג רב וטרור באיזור המאוכלס של תל אביב (ראה איורים 1 ו-2). פרוזדור תל אביב/נתניה מכיל 70% מאוכלוסית ישראל ו-80% מהתשתית התעשייתית שלה.

ביודעו את התוצאות האיומות של התקפת טילי הקטיושה ע"י יסודות רדיקאליים מן הגדה המערבית אל תוך פרוזדור תל אביב-נתניה (ראה דיאגרמת טווח ירי) יעמוד צוות המו"מ הישראלי מול בעיות בטחוניות רציניות ביותר של הברחות, וזאת תוך כדי היותו נתון בלחץ כבד מגורמים חיצוניים לדחוף ולהביא להסכם מהיר.

השאלה הראשונה שתעמוד בפני צוות המו"מ הישראלי תהיה מי יהיו שומרי הגבול בנקודות המעברי? האם יהיו אלה ישראלים, פלשתינאים, אנשי או"מ או כוחות משולבים? ועל אותו משקל נשאלת השאלה, למי בדיוק תהיה הסמכות לאסור ולהחרים את השלל של אדם הניתפס בהברחת נשק...? אילו זכויות יינתנו למבריח הנשקי למי תהיה הסמכות לחקור את המבריח ואילו צורות חקירה יותרו? מה

איור מס' 1 -
טווח טילי קטיושה ממשגר BM-21 רב טילי.

הטווח הארוך של 13 מיל (20.8 ק"מ) של טילי הקטיושה, מכסה בקלות את המרחק מן הגדה המערבית על איזורי החוף הצפופים של ישראל.

יקרה אם המבריח יחמוק לתוך ה"איזור האוטונומי המפורז" מחוץ לשטח השיפוט של שומרי הגבול? האם לשומרי הגבול תהיה הזכות לרדוף אחר המבריח/ים הנמלט/יס? אם כן, באילו אמצעים ובאיזה היקף כוחני? האם יותר לשומרי הגבול לעצור את מבריחי הנשק הנמלטים? מה תהיה חלוקת התפקידים בין שומרי הגבול לבין רשויות המשפט הפנימיות של ה"איזור האוטונומי המפורז"? והרשימה עוד ארוכה. הסיבה לחוסר הבהירות ומורכבות הבעיה היא שלא כבארה"ב בה הסמכות העליונה היא של הרשויות הפדרליות, הרי שהשליטה הישראלית הפוטנציאלית, משטרת הגבולות מכורח המציאות, לא תהיה חזקה מזו של הסמכות המשטרתית ◀

הפנימית של ה"איזור האוטונומי המפורז". גבול בטוח איננו מורכב רק משומרי הגבול בנקודות מעבר, אלא גם מכח נייד אפקטיבי בים ובאויר: למשל היכולת לעצור הליקופטרים קטנים בלתי מורשים מלהגיח במהירות לתוך ה"איזור האוטונומי המפורז" למטרות ביצוע הצנחות של נשק מוברח. ברמת ביטחון גבוהה זו של אבטחת הגבול יתעוררו שוב השאלות באשר להרכבו הלאומי של הכח, סמכויות המעצר שלו, מידת ההרשאה לשימוש בכח בעת תהליך המעצר, זכויות המבריח עם תפישתו, הסמכות לחקירה ומהם אמצעי החקירה שיותרו, הזכות לקיים מרדפים חמושים וכללי המגעים בין כוחות השיטור בעלי הסמכויות המתחרות ו/או המנוגדות.

בנוסף לבעיות הביטחון הנ"ל, מהווה סוגיית אמצעי בטחון הפנים דילמה קשה במיוחד: האם תורשה ישראל לרגל אחר יחידים (חשודים) ב"אזור האוטונומי המפורז". כיום המגמה הטובה ביותר של ישראל כנגד התקפות טרור והברחות נשק, היא יכולתה לרגל אחר ארגוני טרור רדיקאליים חשודים בשטחים (ראה איור 3). אנלוגיית שרות הבטחון הישראלי בשטחים מקביל לתיפקודו של ה-FBI באמריקה. לשב"כ סמכות מוחלטת בנושא והוא עושה שימוש בכל הסמכויות

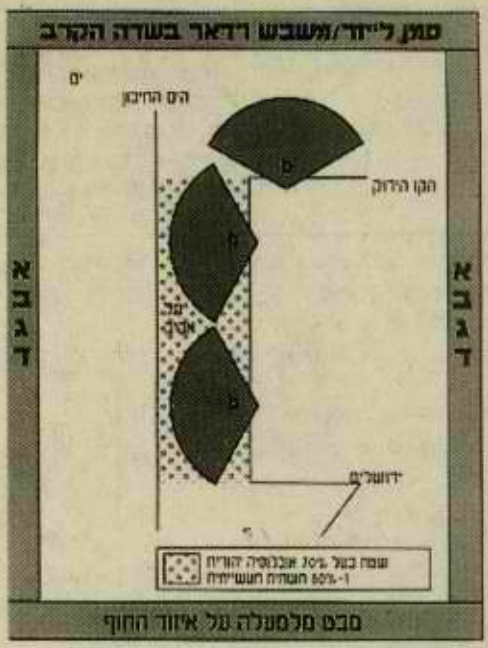

איור מס' 2 -
טילי קטיושה:
שאלות היפותטיות, תוצאותיהן והמחשתן בעזרת 3-2 פיסות פלסטיק וקואורדינציה של אלמנטים להמחשת טווח הפגיעה.

הניתנות לו ע"י המדינה לציטוט, לחדירות ולמעצרים בכח של תאי טרור חשודים. במידה וסמכות השיפוט הפנימית תועבר לידי גוף עצמאי, יאבדו הישראלים לחלוטין את אותם הכוחות והסמכויות בעזרתם נחשפים תאי טרור רצחניים פוטנציאלים. יישומו של מצב תיאורטי זה בשטח יהפוך את ה"איזור האוטונומי המפורז" ליישות עצמאית בעלת מערכת ביטחון פנימית משלה הצפוייה, קרוב לוודאי, להתעמת עם גוף בטחוני פנימי ישראלי (ראה איורים 3 ו-4).

על מנת למנוע אנלוגיה שגוייה, יש לציין בהקשר זה כי מצב העיניינים בגבול ישראל-מצרים לאחר החזרת סיני ובגבול ישראל ירדן שונה לחלוטין: הגבול בסיני הינו בלתי מיושב ונמצא תחת שליטה מלאה של הצבא המצרי. זאת גם הסיבה שקשה לתאר פעולת הסתננות של טרוריסטים במטרה לפגוע בישראל שמבצעיה יימלטו לתוך סיני ולא ייתפסו ע"י כוחות הצבא המצרי.

המצב בשטחי הנדה המערבית הוא כמעט הפוך. להבדיל מן השטח המידברי וההררי של שטחי גבול מצריים וירדן, כאן מדובר במאות ערים וכפרים בעלי ◀

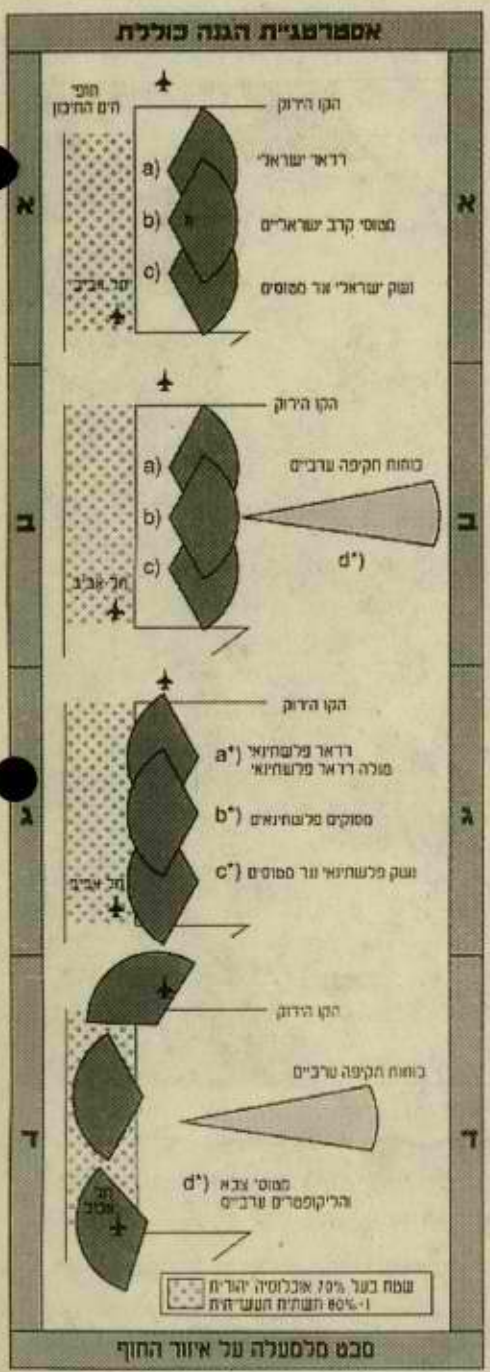

איור מס' 3 -
שטח אווירי ושליטה בשטח אוויר באמצעות השליטה ביבשה ובאוויר

איורים א+ב:
3 פיסות פלסטיק בתפנית כלפי מזרח ביהודה ושומרון מייצגות:
א. ראדאר ישראלי.
ב. מטוסי-קרב ישראליים.
ג. נשקי הגנה אווירייים ישראליים.
כל השלושה יפרו את עוקצה של התקפה ממזרח.

איורים א+ב:
3 פיסות הפלסטיק בתפנית כלפי מערב ופיסת הפלסטיק המאורכת ("פיצה") מצביעה מערבה כסכין מייצגים:
א. ראדאר פלסטיני "אזרחי".
ב. מסוקים פלסטינאים "לא חמושים".
ג. נשק הגנה אווירייים פלסטינאים "קלים".
נשקים "קלים" = נשקים "כבדים", כשהם מצויים בנמלי-תעופה למסוקים.
ד. מטוסי תקיפה פלסטינאים (בהשוואה ל-) - סכין-פיניון.

✈ בסיסי אוויר ישראליים ברמת דוד ובלוד

איור מס' 4 -
ראדאר: שדה-ראייה - הגולן ויהודה ושומרון

א. ראדאר ישראלי על רכס ההרים מאפשר לישראל לתצפת דרך עמק הירדן.
ב. הרכס בולם תצפיות ראדאר ערביות מירדן, המשקיפות אל עבר בסיסי חיל אוויר קריטיים.
ג. במידה וישראל תוזרת לתחומי הקו הירוק, הראדאר הישראלי ייבלם ע"י השומרון.
ד. במידה והערבים שולטים ברכס, תתאפשר להם תצפית ראדאר חדה לבסיסי חיל-האוויר ונקודות גיוס ישראליות.
ה. מטוסי ראדאר "איוואקס" ישראליים (כתחליף לראדאר הממוקם בהרי השומרון) יהיו רחוקים מקו החזית כ-70 ק"מ, ועל כן יטוסו במרחב אווירי בינלאומי ויהיו מטרה פגיעה.

ריכוזים גדולים של אוכלוסיה, שתאפשר לטרוריסטים להטמע בה במהירות ולהעלם. במצב כזה לא תהיה כתובת מדוייקת שאליה יוכל ראש ממשלה ישראלי לפנות על מנת לדרוש פרוצדורה מבצעית כנגד פעולת הטרוריסטים במרכז אוכלוסיה ישראלי. דומה הדבר למצב היפותטי בו טרוריסט מכסיקני ישגר טיל לסן-אנטוניו ועשרה מכסיקנים ייהרגו בעוד שכל מה שיהיה לנשיא מכסיקו לומר לנשיא ארה"ב הוא "אני מצטער, לא יכולתי לתפוס אותם". מצב בלתי נסבל שכזה מוביל בהכרח לתוצאות מרות ביותר. לא יעלה על הדעת "להחליף" את השטחים תמורת "השלום" בגבול הצפון של ישראל. ישראל אינה יכולה לחשוף לסכנה שכזו כ-70% מאוכלוסיתה במחיר ה"שלום" בטרם גבולה הצפוני שקט לחלוטין ו"איזור הבטחון" הופך לבלתי נחוץ.

לסיכום, ביצירת הסכם יציב ובר-קיימא יצטרך צוות המו"מ הישראלי לעסוק באיומים בטחוניים קשים ברמות שונות ותחת לחץ וכפייה בל יאמנו, על מנת להגיע להסדר המתקבל על הדעת. לכאורה המדובר בנושאים מינהליים פשוטים ויבשים, אולם אם לא יטופלו כראוי ויניעו לפתרונם הם עלולים ליצור חיכוכים ובעיות קשות מנשוא אותם אמור למעשה הסכם השלום לפתור.

בכדי להגיע לשלום יציב, אמיתי ובר ביצוע בין ישראל ושכנותיה הערביות יש להשקיע בכך מחשבה בראיה לטווח ארוך וסבלנות רבה הכרוכה בפתרונן של בעיות ביטחון מדרגה ראשונה בהן אסור בשום פנים ואופן לזלזל באף שלב של התהליך. ■

משגר קטיושה רב טילי

הקטיושה (או BM-21) הוא טיל סובייטי מוצק בעל טווח פגיעה של כ-13 מייל. הטיל נושא ראש נפץ במשקל 43 פאונד (כמעט 20 ק"ג), המכילים חומרי נפץ או מטען כימי והוא נישא בד"כ בתוך משגר טילים המותקן על גבי המשאית והמסוגל לשגר עד 40 טילים במטח אחד. העובדות מלמדות כי גם טילים אינדיבידואליים (בבודדת) נורו על טריטוריה ישראלית באמצעות לא יותר מציוד מתכת פשוט וסוללה של רכב על מנת להצית את חומר הנפץ המשוגר.

טיל הקטיושה הוא זול, קל לייצור ובעל עוצמה רבה. מיצבור אחד של 40 טילי קטיושה שווה במשקלו ל-1720 פאונד (774 ק"ג) חומרי נפץ מסוכנים, או לחילופין למשקלם של 4 ראשי נפץ של טילי סקאד עיראקיים בעלי טווח רחוק. ובל נשכח שגם הם מסוכנים ורבי עוצמה.

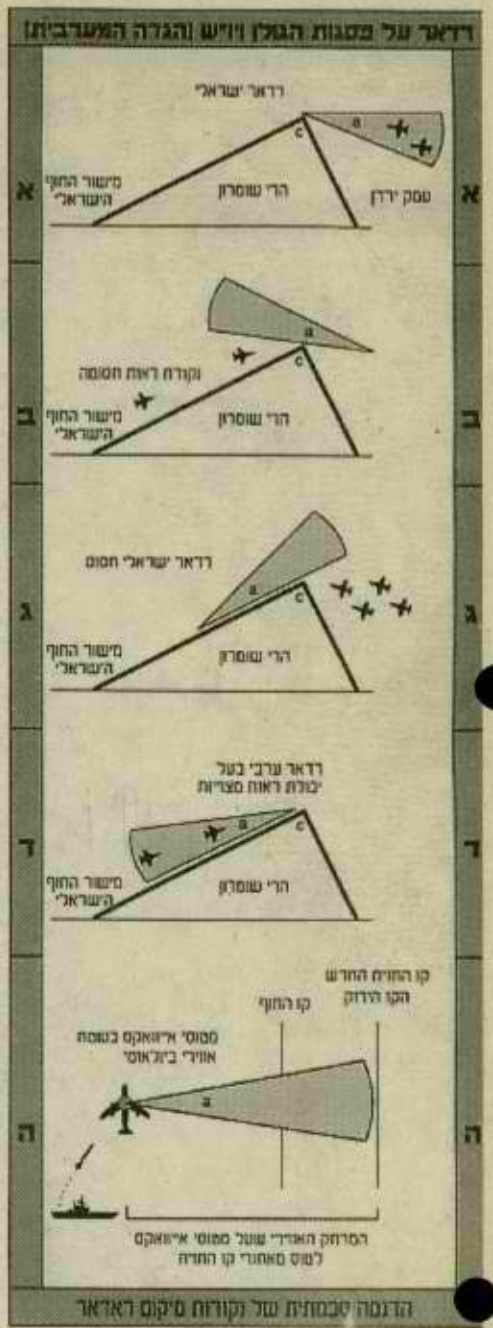

הדגמה סכמתית של נקודות מיקום ראדאר

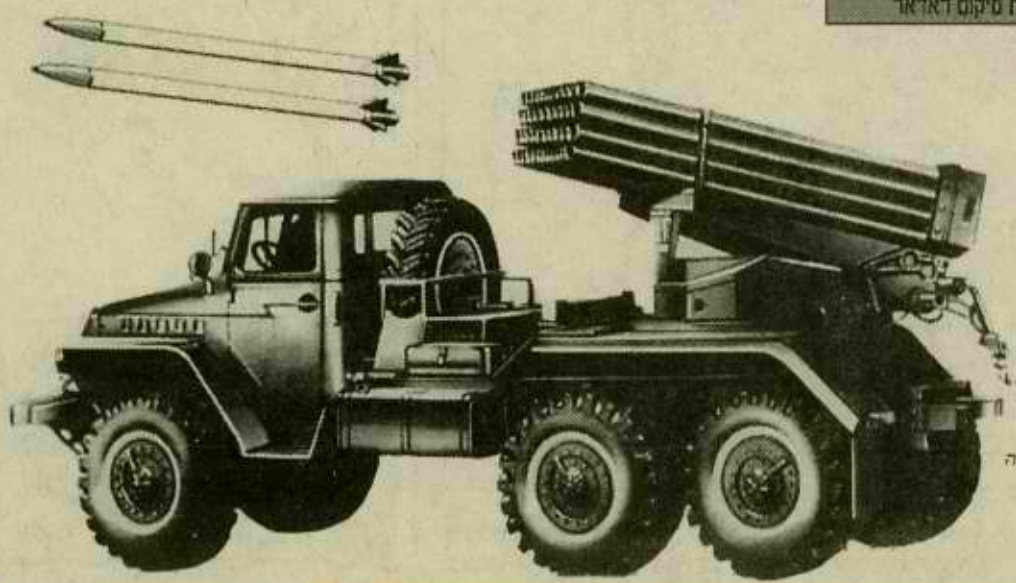

מה יקרה אם:
א. גורם טרוריסטי משגר קטיושה?
ב. מכשיר ראדאר בלתי חוקי מופעל על-ידי גורם טרוריסטי?
ג. סמן לייזר (להנחיית טילים) בלתי חוקי מופעל על-ידי גורם טרוריסטי?
ד. משבשי ראדאר (הפוגעים בקליטה תקינה של המידע) בלתי חוקיים מופעלים על-ידי גורם טרוריסטי?

מוייצמן עד וייצמן

התנועה הציונית השתנתה מאד מאז ימי הבראשית שלה, כאשר תבעה הקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל משתי מגדותיה וגם את הכללת דרום לבנון ונמל עקבה בתחומה. היום מסתפקים מנהיגי ישראל במדינה בגבולות הקו הירוק הזכור לדראון, ואשר אבא אבן הגדירן כ"גבולות אושוויץ".

המפה, שהגישה ההסתדרות הציונית לוועידת השלום אחרי מלחמת העולם הראשונה, כללה בתחומי המדינה היהודית את כל מקורות המים שבצפון הארץ, והכלולים היום בדרום לבנון.

הציונים השיגו את הסכמתו של המלך פייצל לתביעות הללו. תוסכם או שגם לארץ־ישראל וגם למדינות הערביות תהיה גישה חופשית למסילת הברזל החיג'אזית. כן תובטח לערבים שימוש חופשי בנמלי חיפה ועקבה שנכללו בתחומי ארץ־ישראל. ביחס לגבול עם מצרים הציעה ההסתדרות הציונית לתקנו לטובת ארץ־ישראל.

כך ראו מנהיגי הציונות את ארץ־ישראל ולכך חתרו ופעלו, ואילו היום הם חותרים לגיטו יהודי הנשלט קרקעית על־ידי מדינת הטרור של ערפאת ומרעיו.

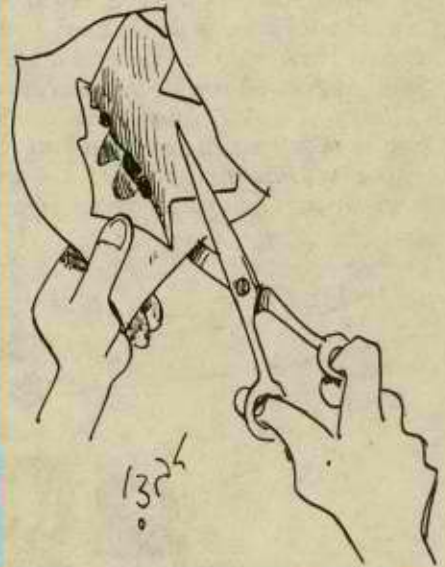

פלשתינה וירדן הם אחת.
פלשתינה זה קו החוף
ועבר הירדן זה פנים הארץ
של אותה מדינה.
1948 עבדאללה, מלך ירדן

הצעת ההסתדרות הציונית ב-1919 לגבולות ארץ-ישראל. בצפון - עד צידון ורשיה, במזרח - עד מסילת הברזל החיג'אזית.

כאשר יופיטר כועס

מה קרה ליצחק רבין?

מאת **יוסף ארגמן**, חניתה

העיתונאי אמנון ברזילי ראיין את יצחק רבין במטוס, בשובם מארה"ב, ולהלן קטע מהריאיון כפי שנתפרסם ב"חדשות":

שאלה: מה יקרה, אם גם בתקופת הסדר הביניים יימשך הטרור?

רבין: אני לא שלחתי את המתנחלים להתיישב בשטחים.

שאלה: מה יהיה מצבם אם הטרור יימשך?

רבין: כמה יש שם? בסך הכל 80 אלף מתנחלים, חוץ מאשר בירושלים רבתי.

שמעון שבס: יש הרבה פחות.

שאלה: אבל חייהם עשויים להפוך לבלתי נסבלים.

רבין: שילכו.

מזה זמן רב מטרידה את רבים בישראל השאלה: מה קרה לרבין? ברור, שזה לא יצחק רבין מהפלמ"ח, וגם לא הרמטכ"ל במלחמת ששת הימים. אז מה קרה לו? אולי זה אדם אחר המתחזה

לרבין האמיתי שכבר איננו? ואולי מתרחשת כאן טרגדיה נוסח ד"ר ג'קיל ומיסטר היידי? או משהו כמו באגדה על אשמדאי מלך השדים, שהתחזה כשלמה המלך ותפס את מקומו, ואנשי ירושלים לא הבחינו בכך?

הן לא ייתכן שזהו אותו יצחק שהיכרנו במלחמת העצמאות ובמלחמת ששת הימים. הלהט המרושע, שזועק מתשובותיו הקצרות והנחרצות לעיתונאי ומדברי הסיוע של הפרדל שלו.

האם רבין האמיתי היה משיב "כמה הם שם?... שילכו"? כאילו שמדובר בבהמות או בעכברים לכודים ולא בחלוצים מבני עמנו, שרבים מהם אף הצביעו עבורו, והם נאבקים בטרור הערבי שרוצה להשמיד את כולנו והם בולמים אותו ב"קו הירוק".

מנחם בגין אמר פעם, שברחוב אחד בתל-אביב יש יותר יהודים מאשר בכל עמק יזרעאל. בגין ראה במתנחלים החלוצים בעמק הישג של תנועת העבודה ז"ל, ואת תל-אביב הוא ייחס להישג של תנועתו. לרמה הזאת הוריד את עצמו מי שמתיימר כעת להיות רבין. אם נוסיף לזה גם את דבריו על חלוצי הגולן: "הם יכולים להסתובב כמו פרופלור", מתחזקת בי ההשערה שזה איננו רבין האמיתי.

בדברי רבין עם העיתונאי בלטו כעסו, זעמו ושנאתו. על כך אמרו ברומי העתיקה: "כאשר יופיטר כועס - זה סימן שהוא לא צודק".

מה קרה ליצחק רבין? ■

ממשלת ההפקר משחררת את רוצחי המחר

מאת **משה יראון**, חיפה

ביום בו נתבשרנו על שחרורם של 750 מחבלים, נרצחו באכזריות שני חיילי מילואים צעירים, וכדי להגדיש הסאה - נכרזה למחרת היום שביתה כללית על-ידי ערביי ישי"ע, בדרישה לשחרר את כל האסירים הביטחוניים ללא הבדל על חומרת מעשיהם, גילם והשתייכותם הביטחונית.

חוצפת האויב וצמאונו הבלתי נדלה לדם יהודי מראים בעליל כיצד הוא רואה את חתימת הסכם **השלום**-יאלי של רבין עם ערפאת **כמסמך כניעה ללא תנאי**. פוליטיקאים חלשים וחסרי אופי נכנעים בפני כנופיות של מרצחים גזעניים, הממשיכים את מלאכתם השפלה של שלושה דורות של פורעים, החל מ-1920, דרך בריתם עם היטלר (תוצאתה: השואה) ועד לאינתיפאדה. הם נכנעים כניעה מוחלטת לאספסוף פרוע, וזאת אחרי שצה"ל ניצח, פעם אחר פעם, את כל מדינות ערב שקמו עלינו.

לא שלום באמתחתו של רבין, אלא מלחמת דמים, בתנאים הנחותים ביותר והקרבנות בנפש הולכים ורבים, תוך כבילת ידי צה"ל. מי שחתם על הסכם החרפה הזה, נתן הכשר גם לשלטון ערבי בארץ-ישראל וגם לרצח יהודים. ערפאת לוקח שטח ודורש עוד ועוד (ירושלים, מדינה פלשתינית, זכות שיבה, אוטונומיה

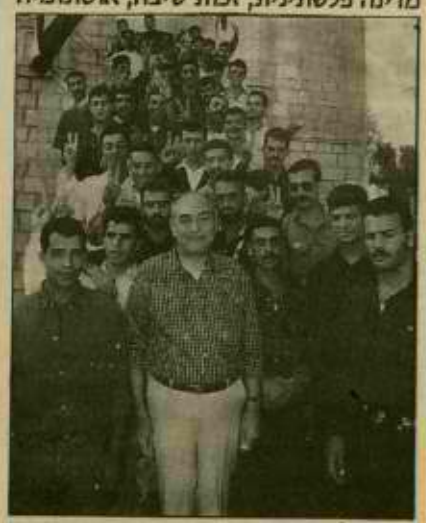

פייסל חוסייני עם ה"שוטרים" העתידיים של האוטונומיה

לערביי הגליל וכו'), ואילו ארגוני הטרור האחרים, בתוספת ה"ילדים" (עד גיל 18), משוחררי עיסקת ערפאת הנוכחית, שיתבגרו ויצטרפו כחברים מן המניין לארגוני המרצחים האחרים (שלא חתמו על הסכם אתנו), ימשיכו במעשי הרצח, כדי שערפאת יוכל לסחוט מאתנו עוד ועוד.

לעם נמאס מממשלת הכניעה הזאת, שעלתה לשילטון בכוח שקרים ובהבטחות שווא ומושלת בנו באמצעות שוחד מפלגות וברית עם תומכי הטרור. נמאסה עלינו טענתם המתחסדת שקרבנות הטרור נופלים "למען השלום". אתם לא תיקנתם מאומה והרסתם את הכל. לקחתם אשראי של מיליוני דולרים מארה"ב (שעל העם יהיה להחזיר עד זמן רב אחרי שתעלמו) ובזבזתם אותו על הרס הציונות ועל חיסולה בשלבים של מדינת ישראל, במקום להקדישו למימון העלייה, שהתמעטה פלאים. נמאס לעם מגידול האבטלה ומהצעדים להקמת פלשתינית בארצנו. לכן עליכם ללכת בבושת פנים, ויפה שעה אחת לפני שתסיימו את מלאכת ההרס. ■

רסיסים

מאת **ח"כ רחבעם זאבי**

★ הלך הזרזיר אצל העורב

אלוף עוזי דיין שב מהשיחות עם נציגי אש"פ בטאבה ובמקום לדווח על השיחות היו בפיו שתי בשורות: ראשית, **הוא מצא באנשי אש"פ ידידים!** שנית, **כבוד ויקר לממשלה שלנו שהיו לה העוז והתבונה,** וכו'.

ראשית, תגיד לי מי חברך ואגיד לך מי אתה. ושנית, **ממתי קצין בצבא נותן ציונים לממשלה הממונה עליו!?**

האם ההשתלבות במרחב כתוצאה מה"שלום" שפרץ, **עשתה אותנו כבר כל כך לבנטיניים?**

★ שוטרים?

ראינו בטלוויזיה את ה"שוטרים" של אש"פ ביריחו. **השוטרים לבשו בגדים מנומרים,** כמו המדים של יחידות קומנדו. בינתיים הם לא היו חמושים, מסיבות מובנות.

והמדים האלה אומרים את מה שידענו לפני כן: **ערפאת מארגן לעצמו צבא בכיסוי של "משטרה",** הם מבקשים גם להביא את הכוח הימי כדי לשמור על נמל עזה, שאיננו קיים. הם מבקשים גם להביא את הכוח הימי שלהם מתימן כדי לשמור על נמל עזה, שאיננו קיים. הם מבקשים גם להביא את הכוח הימי שלהם מתימן כדי לשמור על נמל עזה. **כך מוקם צבא ההתקפה של ערפאת.**

★ האינתיפאדה נגמרה?

כותב אלי בלפור חקק, אזרח ממבשרת ציון, ושואל האם שמענו על בנו החייל שנפגע בראשון בחברון ביום 20 באוקטובר? בתקשורת לא נאמר על זה דבר וחצי דבר, כי **דובר צה"ל במצוות השר הממונה רוצה להציג תמונה לפיה האינתיפאדה דעכה.**

באותו יום נוקרו צמיגיהן של 15 מכוניות בכביש עוקף עזון בשומרון על-ידי מסמרי נינג'ה, ובאותו יום הונחו שני מטעני חבלה בין אמציה לשקף, ובאותו יום זרקו אבנים על יהודים, ועוד ועוד, **אבל כל הארועים האלה לא הוזכרו בתקשורת.**

החייל נר-עד חקק נפצע מאבן בנסעו ברכב צבאי בחברון. **הוא נפצע בראשו ונותח בבית החולים.** בשביל דובר צה"ל זוהי פציעה, שאיננה ראויה לכיסוי תקשורתי. בשביל נר-עד זוהי נכות לכל החיים. בשביל הוריו אלה ימי חרדה ודאגה לחודשים ולשנים. נשלח לו איחולי החלמה ונגיד לדובר צה"ל, **שפעם אמרו לנו כי הערבים מפסידים במלחמות מפני שאין אצלם דיווחי אמת.**

★ את מי משחררים

המחבל חליל חוסני זנו היה עד השבוע מבוקש, שזרועות הביטחון חיפשו אחריו ברחבי צפון רצועת עזה. אבל **בשבוע שעבר הוא נתפש כשהוא חמוש באקדח, ואחרי שעה קלה הוא שוחרר,** שמו נמחק מרשימת המבוקשים כי הוא נמנה עם "המחבלים הטובים" של ערפאת...

המחבל הגיע לביתו צוחק ועליז. **הוא ובני משפחתו לא מבינים את מה שארע ומביעים על כך תמיהה. גם אנחנו.**

★ צעדים בוני אמון

כאשר רבין החל במסע הכניעה שלו לאש"פ (מה שקוראים בטעות ובשקר "תהליך השלום"), **הוא ציווה על מחוות לפלשתינאים:** שחרור מחבלים עצורים, החזרת מגורשים, ביטול למעשה של הסגר, ביטול חוק האוסר מפגשים עם אש"פ, ועוד ועוד.

רבין נחג כך כי הוא איננו מכיר ומבין את הערבים, שרואים במחוות רק חולשה ופחד אצל היהודים. וכך, מחווה רדף מחווה עד שמישהו במשרד ראש הממשלה מצא להם שם נאה יותר: **"צעדים בוני אמון"**

"צעדים בוני אמון" פירושם **שחיהודים תורמים 25 מיליון דולר לקופת מפקדת המרצחים תאש"פית,** ושסגן ראש הממשלה שלנו פועל אצל אומות העולם שיתרמו אף הן לקופת הטרור. "צעדים בונים אמון" פירושם **שחרור סיטוני של מחבלים ומסירת חבלי מולדת לשליטתם של אויבנו.**

גם הערבים תורמים ל"צעדים בוני אמון": הם **ממשיכים לרצוח יהודים,** תובעים יריחו גדולה, **תובעים לעצמם את ירושלים,** תובעים גם את שחרור אנשי החמאס, **תובעים את זכות השיבה בגדול.**

והממשלה שלנו משלה את עצמה ומרמה את העם בשלום קרב ובא, והעסקים כרגיל.

★ שתי תמונות

בשער של אחד מעיתוני הערב בשבוע שעבר הובאו שתי תמונות גדולות: בתמונה האחת - הסבא והחברה של חייל צה"ל סמל אילן לוי הי"ד, שנרצח ברצועת עזה, **כשהם ממררים בבכי.** בתמונה השנייה - אביו של מחבל מרמאללה **מחבק את המחבל המשוחרר בשמחה.**

שתי תמונות מארץ-ישראל. באחת - **היהודים בוכים,** ובשנייה - **הישמעאלים עולצים וחוגגים,** ואין דרך ברורה יותר לתאר את מה שקורה באלה הימים בארצנו בעטיה של ממשלת התבוסה והנסיגה.

ידיעות אחרונות

★ הפקרת סוכנים

ההסכם עם הפלשתינאים וכוונת הנסיגה מ"השטחים" יביאו איתם גם צרות לערבים. אין הכוונה לערבים מארגוני הטרור, לסכינאים ולאקדוחנים של ערפאת, שידיהם מלאו בדם יהודי. הכוונה היא לערבים, **ששיתפו פעולה עם שלטונות ישראל, שעבדו עבור שירותי המודיעין שלנו, שחסתכנו כדי לחרחיק מאיתנו סכנות.**

לא משנה הסיבה מדוע הם נהגו כך, אם בשל כסף ואם מפני שהאמינו בנו ובכוחנו. עכשיו הם יופקרו לשפיטת הרחוב וללינץ' האש"פי: **יכו אותם ואת בני משפחותיהם, ירצחו אותם, ישרפו את בתיהם,** וכיוצא בזה, ואין מושיע.

גם בעבר לא הצטיינה ישראל בשמירה ובהגנה על ערבים שישיתפו איתה פעולה. היא התנערה מהם והשאירה אותם לגורלם. **אפילו יהודי שפעל למען ישראל, יונתן פולארד, נשכח בכלא וישראל מתנערת ממנו, אז מדוע ישפר גורלם של ישמעאלים!**

מדינות אחראיות בעולם נוהגות אחרת **ומגינות על שליחיהן וסוכניהן** בלי לאות ומוכנות לשלם כל מחיר כדי להצילם, וזאת לא רק מסיבות מוסריות אלה גם מסיבות תועלתיות.

★ קיצור השירות

במסגרת מסע ההסברה של הממשלה כדי לגייס לצידה את דעת הקהל לטובת ההסכם עם אש"ף, אמרו דובריה שעכשיו **יקצרו את השירות בצבא וגם יוקטן העומס על המילואים.**

בחודש ספטמבר 1973 התחילו בהכנות לקיצור השירות בצבא, כי הבחירות לכנסת היו מתוכננות לחודש דצמבר 1973, אבל **באוקטובר 1973 תקפו אותנו המצרים והסורים והיתה מלחמת יום הכיפורים, ולא יצא דבר מהכוונה לקצר את השירות.**

כך קורה כאשר משחקים בקיצור השירות לצרכים פוליטיים.

★ גשם נדבות על אויבי המדינה

תחילה הודיעו אנשי חד"ש כי הם יתמכו בהצבעה בכנסת על חוק התקציב.

אחר-כך הם נזכרו שעדיין לא סחטו מספיק ונפגשו עם ראש הממשלה. שם הם דרשו... **תמיכה בגני הילדים של חד"ש.**

זו לא בדיחה. כך זה היה, וזאת מפני שאין להם כבר מה לדרוש. **ממשלת רבין שפכה עליהם גשם נדבות,** ובנצרת אומרים שכיסיו של תופיק זיאד מתפוצצים מרוב כסף, והוא תומך באנשיו ביד רחבה. אגב, זוהי פעם ראשונה, שבבחירות לעיריית נצרת **אין רשימה המזוהה עם מפלגת "העבודה"**, ומוסיפים ואומרים שם (ברצינות) כי רשימת רק"ח היא של מפלגת "העבודה".

עוד לפני שנים מספר נאמר במסמך של לשכת ראש הממשלה כי **רק"ח היא מפלגה מסוכנת למדינת ישראל, ושחיא עוינת את המדינה.** אבל הזמנים השתנו ותופיק זיאד הוא פרסונה גראטה בלשכת ראש הממשלה רבין...

★ למען הכיסא

תקציב המדינה לשנת 1994 התעלם כליל מחוק החיילים המשוחררים, שהתקבל בכנסת ברוב גדול. ח"כ רענן כהן ממפלגת העבודה אייס שיצביע נגד תקציב, אבל האיום בא מפיו ואילו **את ידו הוא הרים בעד התקציב.**

החיילים המשוחררים וצרכיהם הם אמנם דבר חשוב בעיניו, אבל **הכיסא בכנסת חשוב יותר...**

★ יחי השוויון

כדי שחברי הכנסת מהמפלגות הערביות והאנטי-ציוניות (חד"ש ומד"ע) יצביעו בעד חוק התקציב, הבטיח להם שר האוצר כי **מעתה ואילך ישלמו גם לערבים קצבות יוצאי צבא עבור ילדיהם, כנהוג לגבי יהודים, אפילו שהם אינם משרתים בצבא.**

מעכשיו יהיו שוויון וצדק בישראל: **הצעירים היהודים ישרתו 3 שנים,** יסתכנו וילחמו, וימשיכו לתת שירות מילואים פעיל בכל שנותיהם היפות, **ויקבלו קיצבות יוצאי צבא. ואילו הצעירים הערבים יעבדו או ילמדו, יתחתנו ויבנו את בתיהם, לא יריחו סכנות ויישנו במיטותיהם, וגם הם יקבלו קיצבות יוצאי צבא.**

לפחות הושג שוויון בקיצבות... ■

לא יעלה על הדעת, שגם בשלום נרד מן הגולן. מי שיעלה על הדעת לרדת מרמת הגולן, יפקיר את ביטחון ישראל!

יצחק רבין – 10.6.92

אש"ף יעשה סדר בעזה בלי האמהות נגד שתיקה, בלי יועץ משפטי ובלי בג"צים.

יצחק רבין

רבין, מדוע אתה לא נהגת כך?!

אהרן נאפו

פרקליטו של ערפאת

"ידיעות אחרונות" 11.10.93

גם אם אש"ף אינו אחראי ישירות למיגועים, הוא נושא באחריות למעשי הרצח

לאחר התמימה בוושינגטון והפגישה המיוחדת בין היר, הפך רבין בעל כורחו לשותפו של ערפאת, וגם לסניגורו בזירה הציבורית – מחשש שמא ייאמר כי השותפות כושלת. עובדה, רה"מ נותן חיסוי לאש"ף כאשר הוא ממש מצטרף שוברצה בוואדי קלט נעשה כדי "לרצוח את השלום" ו"להתנכל לאוהבי השלום משני הצדדים". זה מזכיר את היפוך המושגים האורוול־י "מלחמה היא שלום; עבדות היא חירות".

אין אמת בטענה כאילו המחבלים מתנכלים ל"שני הצדדים". עובדה, הם פועלים אך ורק נגד יעדים יש־ראליים. אפילו הערבים מפסיקים בידיעות שכאילו היה ניסיון התנקשות בערפאת. עוד עובדה: ערפאת משתדל לשחרר את כל עצירי החמאס, מתנגד לר־רישתם והעלה בפני רבין את נושא החזרת המגורשים מלבנון. קיימת אם כן חזית ערבית אחידה, ואילו ראש הממשלה עוסק בטיהור אש"ף מכל אשמה, מחשש שאם יטיל עליו אחריות ישפוך הדבר אור אבסורדי על ההסכם. בחסות הסנגוריה של רבין ובטענה שהמחבלים אינם סרים למרותו, יכול ערפאת להמשיך ולבצע כל פשע שיעלה על רעתו.

האמת היא שאת היהודים לא מעניין מי בא לרצוח אותם: מחבלים מאש"ף או מחבלים של ג'בריל או החמאס. המעשה הוא העיקר, והמעשה הוא המשך הט־רור הערבי בארץ ישראל כולה. גם אם היום אש"ף אינו אחראי לפיגועים ישירות, לאחר שקיבל אחריות מיניסטריאלית על כל מה שנעשה ביש"ע, חלה ואוד־ריות למעשי הרצח, ויש בכך השפת רוח ההסכם שע־שה עם ישראל.

יצחק רבין נאלץ לנסות למצרים לפגישה עם ערפ־את כאשר נוכח שאש"ף אינו ממהר למנות נציגים לוועדות שתכליתן יישום הסכם העקרונות שנחתם בוושינגטון. בעיות המים, תופש המעולה של הצבא, תנועת היהודים בשטחים, ההתנחלויות – כל אלה ועוד שאלות רבות מסרידות את רבין, ולכן נסע. את המאסיביות האש"פית מתרצים במקומותינו פוליטיק־אים ועיתונאים ב"תוסר ניסיון" כביכול בניהול ממלכ־תי. איך זה מתיישב עם הצהרות "השר לביטחון פנים" של אש"ף בדבר הקמת צבא, רדיו וטלוויזיה (שיתחילו לפעול בהקדם, מיריחו) וצוותים לבריאות, חינוך, כלכלה, ביטחון ומשטרה. הכל מראה שלא "תוסר ני־סיון" היה הסיבה לאי הקמת הוועדות אלא תוסר רצון.

מרועז משום שרבין, שנחפז לתתום על מיסמך הקובע לוח זמנים מרוייח לנסיגה יהיה חייב לעמוד בו. ערפאת לא רצה להקים ועדות משותפות כי הוא מעוניין רק בנסיגה ישראלית. וכאן מתגלה הסעות הקריטית שנעשתה בהתימה על על מיסמך נסיגה מבלי לשמור על האינטרסים החיוניים של המדינה. ההזוה משמש סימן לעתיד, ומותר להתנבא באחריות מלאה כי ישראל לא תצליח להגיע בוועדות להסכמה עם הערבים על שום נושא חשוב, ואילו הם יעמדו על מועדי הנסיגה לפי ההסכם. מותר להוסיף ולהתנבא כי רבין ופרס יוותרו גם בנושא זה, וימשיכו ללמד סנגר־ריה על אש"ף – הפארסנר שלהם למשחק ההימורים בגורלה של המדינה. אין אירוניה מובהקת יותר מא־שר העובדה כי הוועדות המשותפות תתכנסנה באולם ההימורים במלון הילטון בסאבה.

רואים לך בכוכבים שתקבל יותר מתנות בישראכרט

יותר כוכבים - יותר מתנות

אתה משלם בישראכרט, ממשיך לצבור כוכבים באופן אוטומטי, ולהנות מיותר מתנות! עם הכוכבים החדשים שתצבור החל מ-2.10.93 תוכל לבחור שפע של מתנות בתכנית החדשה: **"יותר מתנות בישראכרט"**. כל חיוב ב-100 ש"ח מקנה לך כוכב, אז אתה כבר מבין שכדאי לך להשקיע בכוכבים...

חוברת מתנות והפתעות בדרך!

חוברת המתנות מכילה שפע הצעות לאיכות חיים: יותר נופש וטיולים בארץ, יותר חופשות בחו"ל, יותר מתנות אטרקטיביות לבילוי והנאה. בנוסף, כדאי לך לעקוב אחרי פרסומי ישראכרט בעיתונים וב"חלון ראווה" ולהיות מופתע בכל פעם מחדש, מיותר הצעות, יותר הטבות ויותר הפתעות!

הכוכבים ממשיכים ללוות אותך

הכוכבים שצברת ולא נצלת בתוכנית המתנות הקודמת ("רואים עולם על חשבון ישראכרט") טובים להזמנת מרבית המתנות בתכנית החדשה, כמפורט בחוברת המתנות החדשה.
תקופת התכנית: 2.10.93 - 1.1.95, פרטים מלאים בתקנון. התכנית כפופה לתקנון הנמצא במשרדי ישראכרט, ובחוברת המתנות החדשה.

יותר מתנות, יותר הפתעות, יותר סיבות להגיד

הכי טוב ישראכרט

בלעדי ללקוחות הבנקים: בנק הפועלים בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק אוצר החייל בע"מ, בנק קונטיננטל לישראל בע"מ, בנק מסד בע"מ, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ, בנק אמריקאי ישראלי בע"מ, בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ, בנק יורו-טרייד בע"מ.

בינתיים ניצחנו

אורי הייסנר

"חדשות" 11.11.93

ההתיישבות בשטחים מבטיחה שלא תקום מדינה פלסטינית

אם עדיין יש משמעות מדינית להתיישבות? האם התפיסה שלפיה ההתיישבות תעצב את גבול המדינה עדיין תקפה? תפיסה זו היא נשמת אפה של הציונות. היא שאפשרה את הקמת המדינה ואת קיומה; היא שעיצבה את גבולותיה.

לפני 15 שנה, כשנתתם הסכם קמפ־דייוויד, לא עמדה התפיסה במבחן. ליישובים שבסיני ובחבל ימית לא היתה כל השפעה על קבי־עת הגבול בין ישראל למצרים. נקבע תקרים הרה אסון. בהסדר שנח־תם עם אש"ף יש כמה נקודות זכות לא מעטות, והבולטת שבהן – שבירת התקרים. נתתם הסכם שהשאיר את היישובים על תילם, והאר־טונומיה לא חלה עליהם. הסדר הביניים הוא אפוא נצחונה של ההתיי־שבות. הוכח שהבטן הרכה של תפיסת "שטחים תמורת שלום" היא שאי אפשר לחזור על תקרים ימית. אם הסדר הקבע לא יסתיים בהק־מת מדינה פלסטינית בקווי 49', יהיה זה בזכות ההתיישבות היהודית ביהודה, בשומרון ובבקעת־הירדן.

נצחונה של ההתיישבות אינו רק פוליטי, אלא גם רוחני. מנהי־גי הרוח מה"שמאל", שקרא להבטיח את קיומם של כל היישובים, הוא ההוכחה לכך. העובדה שלפחות מקצתם נימקו את עמדתם החרשה גם בנימוק הציוני, מעידים שההתיישבות יצרה מהפכה לא רק בגבול, אלא גם בלבבות. המאבק על הסדר הקבע יוזל. חבל שהמתיישבים בי"ש אינם מנצלים את נצחונם, אלא מעדיפים לצייר שדים על הקיר, ולתת לכוחות היודנריין והטרנספר את הדרגשה המוסיעית שהם המנצחים בוויכוח הפוליטי על עתיד הארץ ועל הדרך לשלום. במקום לצאת נגד הסדר הביניים, מוסד שינצלו את הצלחתם לחיזוק יישוביהם, לתנופת קליטה ולפיתוח מסיבי. מעשים אלה יהיו הנרעין של המאבק הפוליטי האמיתי, המאבק על הסדרי הקבע.

המציאות הדמוגרפית של יש"ע אינה מאפשרת את החלת ריבונות ישראל על השטחים האלה. אי אפשר להתעלם מקיומם של התושבים הפלסטינים ומזכויותיהם האנושיות והלאומיות. קונסנזוס סביב קיום ההתיישבות היהודית יבטיח שהסדר הקבע יהיה הסדר פונקציונלי המחלק את הריבונות בין העמים בלי לחלק את הארץ. זו הדרך הרי־

אלית היחידה לקיים את שלמות הארץ. את זאת יכולה להבטיח רק ההתיישבות.

אורי הייסנר הוא דובר ועד יישובי חבל

רחבעם זאבי

אף מילה על האינקוויזיציה

ארוני מלך ספרד, הוד מלכותו תואן קרלוס הראשון. בכל הכבוד הראוי למלך, אני כותב שורות אלה, ואין בכוונתי לפגוע בך, שהרי אתה מלך ואורח רצוי בארצנו.

הקשבתי קשב רב לנאומך מעל במת הכנסת ולא מצאתי בהם, ולו מילה אחת של גינוי או הסתייגות או סלידה ממה שעשו בני עמך לבני עמי לפני יותר מחמש מאות שנה. אמנם הזכרת את גירוש ספרד, אבל לא עלתה על שפתיך האינקוויזיציה שקדמה לגירוש. אמת, גם יו"ר הכנסת וראש הממשלה שלנו "שכחו" להזכיר זאת, ועל כך יגונו.

באינקוויזיציה עלו על המוקד ונשרפו חיים יהודים ויהודיות מבני עמי, שסרבו לבגוד בתורת אבותיהם ולאמץ לאצמם את הנצרות. במרתפיה הם עונו למוות במכשירי תופת, בצריבות אש, במלקות, ברעב ובצמא, ובעינויי נפש. רבים מהם מתו, מעטים נשברו והיו לאנוסים.

את הפרק הזה בתולדות עמנו אי אפשר לגנוז ולהסתיר, ואפילו לא ביום שבו שני עמים מתפייסים. אולי דווקא ביום הפיוס והסליחה צריך עם אחר להתנצל ולגנות והעם השני לסלוח ולזכור.

נכון, זה היה לפני חמש מאות שנה, לפני עשרים וחמישה דורות, ומאז קרו דברים רבים בתולדות העמים ובחיי עמנו. נכון שבינתיים חווינו את השואה הנוראה שעברה על עמנו. נכון שיש היום ספרד אחרת – דמוקרטית ונאורה. אבל אי אפשר למחוק את הימים האפלים ההם. לתומי חשבתי שתגיד על כך משפט אחד, ברור ותקיף, בהיר ואנושי.

לעומת המשפט החסר הזה היה ברבריך משפטו אחר מיותר, ממנו השתמעה כעין הטפת מוסר לעם ישראל בדבר "הזכויות הלגיטימיות של הפלשתינים". אפילו היה זה מס שפתיים לידידיכם הערבים, הרי זהו עניין פנימי שלנו, כפי ש"הזכויות הלגיטימיות של הבסקים או הקטלונים" בספרד הוא עניין פנימי שלכם.

סלח לי ארוני המלך על שהעזתי פנים ואמרתי מה שאמרתי. הנשיא שלנו, עזר ויצמן, לימדני להגיד לו תמיד את האמת, גם כשהיא לא נעימה.

"ידיעות אחרונות" 11.11.93

שדרות קוזו אוקאמוטו, למשל

חגי סגל

"מעריב" 12.10.93

ידיעות שנשמעות היום כהזיה פלשתינית פרועה או כצ'יזבט של סוכנות ידיעות מפוקפקת, מתבררות למחרת כהצעות שירושלים דנה בהן בכובד ראש ובאהדה

ראי ורהדות ימניים עדיין מאמינים שההסכם בין ישראל לאש"ף יקרוס במבחן המציאות. מאז הח־תימה בוושינגטון הם רואים ממנו בחדווה עוד ועוד סימים בלתי אפשריים לכאורה. בתמימותם נרמה להם, בין היתר, שישראל ואש"ף לא יצליחו לגשר על הפער האריתמטי בסוגיית גבולות שטח השיפוט של יריחו. הפלשתינים הרי זוממים לספח לידיחו 85 אחוז מהגדה המערבית, ישראל מציעה להם 25 אחוז בלבד, והנה לכם פתח של תקוות שווא לפיצוץ ההס־כם בעודו באיבו.

טעותם של האופטימיסטים הימניים היא ההנחה התמימה, שיצחק רבין עדיין מצייר בשרירי עקרי־נות. אנשים עוד לא קולטים שרבין איבד את הכשרון הגרפי למתוח קווים אדומים. כספת עקרונותיו נבזזה לפני חודש בידי עצמו. במעלה טיפוסו על עץ ההס־כם עם אש"ף, עמוד תלייתנו, הוא מוכן להפריש כל תשלום כדי לדחות את הנפילה תהומה.

ידיעות שנשמעות היום כהזיה פלשתינית פרועה או כצ'יזבט של סוכנות ידיעות מפוקפקת, מתבררות למחרת כהצעות שירושלים דנה בהן בכובד ראש ובאהדה. ראש־הממשלה אינו מסתכן עוד בדחיית תביעות שדחייתן תסכן את מימוש ההסכם עם אש"ף, תצופות ככל שיהיו.

אש"ף צריך רק להדליף את התביעה לכתב "רוי־טר" בתונים, ובירושלים נפתח מיד תהליך חפוז של הסתגלות לרעיון. בבוקר מכחישים אותו, בצהריים מסתייגים ממנו, לעת ערב מעיינים בו, בשעות הלי־לה מתמקחים עליו ואחר חצות מצביעים בעדו. כך קרה בשבוע שעבר עם הדרישה הפתאומית והנואלת לשחרור אלפי מחבלים רוצחים, וכך יקרה מחר אם אש"ף ידרוש פתאום את הסבת שמו של רחוב יפו בירושלים לשדרות קוזו אוקאמוטו. להלן שלבי ההס־תגלות הישראלית לנחמות הפלשתיניות, שעה אחר שעה:

08.00. לשכת ראה"מ מגחכת: לא ידוע לנו על דרי־שה פלשתינית חדשה בנוגע לרחוב כלשהו בתוך מדינת ישראל הריבונית. הכל המצאה של עיתונאים והפחדות של הימין.

10.00. לשכת ראה"מ מאשרת: ערפאת אכן פנה לישראל בבקשה לשינוי שמו של רחוב ירושלמי מסוים, אך מר רבין אינו מתכוון כלל לדון בסוגיה זו. תקופת המחוות הסתיימה.

12.00. יצחק רבין בהופעה בפני רבניות רפורמיות מסדר־נסיסקו: "זכותם של הפלשתינים להעלות כל נושא למשאומתן, וזכותנו לסרב. עשינו מספיק מחר ות".

14.00. רבין באחוזי משלחת קונסרבטיבית מסדר־דיגו: "אז ערפאת אמר. הוא אומר הרבה דברים. עד לבחי־רות המוניציפליות הקרובות אין מה לדבר על מחוות ברחוב יפו".

16.00. רבין מבטיח לרב עובדיה: "נלך למשאל עם לפני כל שינוי במעמד הקבע של רחוב יפו".

18.00. מחשש לעיכוב בתהליך השלום וכצעד של רצון טוב נוטה ישראל להסכים למחווה קוסמטית בשטח המריבה. שמו של קטע הכביש משוק מחנה יהודה ועד כיכר הדוידקה יוסב ל"שדרות קוזו". שר הבינוי והשיכון: "בסך־הכל מדובר בעשרה בניינים ישנים ובשלטים חלודים שממילא הגיעה שעתם להי־חלפה".

23.00. ועדת השמות של עיריית־ירושלים מתכנסת באישון לילה ומשנה את שמו של רחוב יפו כולו ל"שדרות הגיבור קוזו אוקאמוטו". רבין מודה לוועי־דה, ובאותה הזדמנות מתייחס בגיחוך לידיעות מתר־גיס על דרישה להסבת כיכר ציון לכיכר אבו־ג'יהאד. הכל המצאה עיתונאית והפחדות של הימין.

למתיישבים במעלה שומרון

ברכות למלאות י"ג שנים להקמת היישוב !

למתיישבים בדולב

ברכות לחג העשור ליישוב !

מולדת

■ סוף לציונות?

נאומו של רבין על מדשאת הבית הלבן, אחרי שלחץ את היד הטמאה של הרוצח מסונים, הוכן בוודאי בקפידה ונבדקו בו כל אות ומילה בידי יועציו ועוזריו.

או כיצד זה קרה שבכל הנאום הזה, שצפו בו מיליונים בכל העולם, לא הוזכרו היהדות והציונות והזיקה שלנו לארץ־ישראל.

כל מנהיגי המדינה הקפידו תמיד לומר דברים כאלה בפורומים בינלאומיים. אבל לרבין זה נשמט, אולי בהשפעת זיאד ודראושה.

עופר ארצי באר-שבע

שחרור פלסטין היא חובה לאומית כדי להדוף מהמולדת הערבית הגדולה את הפלישה הציונית והאימפריאליסטית ולחסל את הקיום הציוני בפלסטין.
האמנה הפלשתינית

הערבים הפכו לא מעט ארצות פורחות ומאוכלסות למדבריות.
דוד בן-גוריון

■ פיזור האוכלוסייה

ציפוף האוכלוסייה במישור החוף המרכזי יגרום לנזקים עצומים ובלתי־הפיכים, הוא מאיים על קיומנו בשל הרס משאבי המים, הרס החקלאות הטובה והזולה ביותר בארץ, הרס אקולוגי מתמשך, התרחקות העם מהטבע וגידול משפחות בערים צפופות ובבתים רבי־קומות.

אבל הנזק המסוכן ביותר הוא סכנת השמדה במקרה של מלחמה עם אחת מארצות ערב בסוף העשור או בראשית העשור הבא עקב השמדה טוטלית של האוכלוסייה הצפופה, ווו פגיעה במיוחד לסכנת טילים קונבנציונליים או אטומיים, ואפילו ממדינה מרוחקת כמו לוב או עירק. במקרה כזה לא תהיה בידינו אפשרות למכת תשובה, כיוון שלא נהיה קיימים.

אנחנו חייבים לאמץ מדיניות של פיזור האוכלוסייה. הפסקת פיתוח ההתיישבות ביהודה ושומרון תביא לציפוף האוכלוסייה באזור מישור החוף. האם כל זה נשקל בעת שחתמו על ההסכמים עם הפלשתינים?

פרופ' יואל דן פרדס חנה

שחרור פלשתין כולה, מהים ועד הנהר, הוא מטרה איסטרטגית שאין נעלה ממנה.
החמאס

■ אנחנו והם

לא עומד לי כוחי להמשיך ולקרוא עיתונים או להקשיב לרדיו, המביאים לנו בשורות קשות.

ליורדים רבין קורא "נפולת של נמושות" ולמתנחלים "בכיינים", ואילו לערבים הוא נותן כבוד ויקר מלוא חופניים. את המפגינים היהודים מכים ועל המפגינים הערבים שומרים חיילי צה"ל.

רחל גבאי ירושלים

גורל היהודים להיות נטבחים על-ידינו. קיבלנו על עצמנו למלא חובתנו לחברה ולענותם, כי עיניים הם גורל היהודי.
החמאס

■ כבוד לבורא עולם

ברדיו ובטלוויזיה משמיעים קללות בשפה הערבית בתכניות העבריות, כמו "אינען ראבק", שמשמעו ארור או יקולל ריבונך.

יש הטוענים שזה רק ביטוי פולקלוריסטי, מין עגה (סלנג) ועוברים לסדר היום.

נשיא בית־הדין השרעי של המוסלמים אישר לי במכתב כי זוהי התבטאות חמורה ביותר גם מבחינתם, יש בה פגיעות ברגשות הדתיים, וכי לפי דת האיסלם מגיע עונש מוות למי שמתבטא כך.

כך זה גם בדת ישראל, ויש בזאת פגיעה חמורה במאמינים. יש לעקור ביטויים כאלה מהרדיו ומהטלוויזיה.

ראובן ברטוב ירושלים

■ מי רצח ומה ההבדל?

בתקשורת נאמר כי שני החיילים, אהוד רוט ואילן לוי ז"ל, נרצחו על־ידי מחבלי החמאס.

מנין לכם שאלה היו מחבלי החמאס? והאם יש הבדל בין החמאס ושאר ארגוני הטרור,

ובכללם הפתח של רב־המרצחים ערפאת?

ממשלת רבין המומרצת והמדורווּשת ממשיכה לזרות חול לתוך עיניה של התקשורת ושל עם ישראל על־ידי שקרים והכחשות ועל־ידי מתן גיבוי לערפאת ולאספסוף שלו.

יזהיאל לוי גבעתיים

"דפוק על דלתות המסגדים עם הגולגלות של היהודים."
החמאס

מזמור ליצחק

ציון כשדה נחרשה
ליאסר אבינו הירושה.
באבן ובסכין
פדינו פלשתין,
בגרזן ואש
גרשנו הכובש,
ביזע ובדם
הדפנוהו לים.
אללה הוא אכבר
ורבין גם...

בן־אליהו ירושלים

■ מו"מ עם מרצח

כאשר אנשי המשלחת הישראלית לשיחות ה"שלום" בטאבה הבחינו כי על חברי המשלחת הפלשתינית נמנה גם רב־המרצחים, שתכנן את טבח הספורטאים הישראלים באולימפיאדת מינכן, הם מחו על כך.

ה"פתרון" נמצא בכך, שהמרצח הוסב לתפקיד של "יועץ המשלחת", והמו"מ המשיך.

גולדה מאיר ז"ל, כשהיתה ראש הממשלה, הורתה לחסל את כל משתתפי הטבח במינכן, והנה מסתבר שה"יועץ" נשאר בחיים.

מה תגיד על כך כעת הממשלה למשפחות רומנו, שפיצר ואחרות, אשר יקיריהן נטבחו במינכן?

עו"ד יעקב קונפינו תל־אביב

ארץ־ישראל אינם "שטחים", כי אם מולדת!

יש להעביר את הערבים לכל מקום אחר, איזה שיהיה. אין שום טרגדיה או אסון בהגירת הערבים.
זאב ז'בוטינסקי

■ התגלמות

מאז בריאת העולם נמשך אותו התהליך: כל תולעת, לקראת סוף הקדנציה, מתעטפת בקורים, מפרישה ריר וחומרי הפרשה שונים אחרים, מסבכת עצמה יותר ויותר עד אשר מתגלמת.

תהליך דומה עברה לאחרונה חברת הכנסת הנמרצת, חסרת הכבוד הלאומי, ענת מאור. היא התעטפה בדגלו של אש"ף, החמוץ בדם

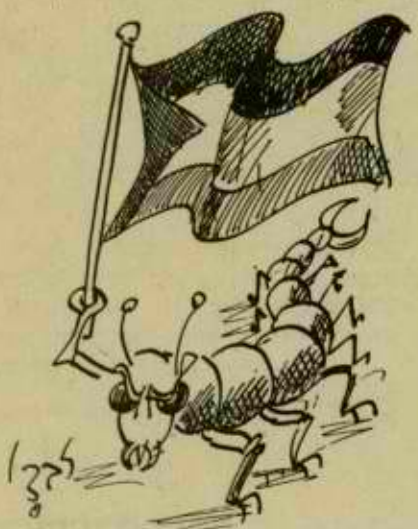

ילדי אביבים, מעלות, נהריה וכבישי אלפי־מנשה ויריחו ופרצה לה במחולות שמחה וגיל.

גם בסופו של תהליך זה היו התוצאות זהות: גולם: - חסר רגש בעצמו ורגישות לסובב אותו!

אורי ירום רמת השרון

פתרון בעיית הזרים על־ידי חילופי האוכלוסים.
יאיר (אברהם שטרן)

העברת אוכלוסין - היא הטובה בפתרונות. האמנתי, ועודני מאמין, כי ערביי ארץ־ישראל עתידים לעבור לסוריה ולעיראק.
ברל כצנלסון

מתארגן ומוקם

חוג אמנותי

של סופרים, משוררים, אנשי רוח, שירה ודרמה.

החוג מכין רפרטואר להופעה בפני הציבור הלאומי.

המעוניינים יפנו לגב' שושנה בלכמן 03-5224057

■ שתיקת התקשורת

ביום ד', 20.10.93, נפצע בני החייל נרי־עד מאבן שפגעה בראשו בהיותו ברכב צבאי בחברון. הוא נותח בראשו ונמצא בטיפול נמרץ.

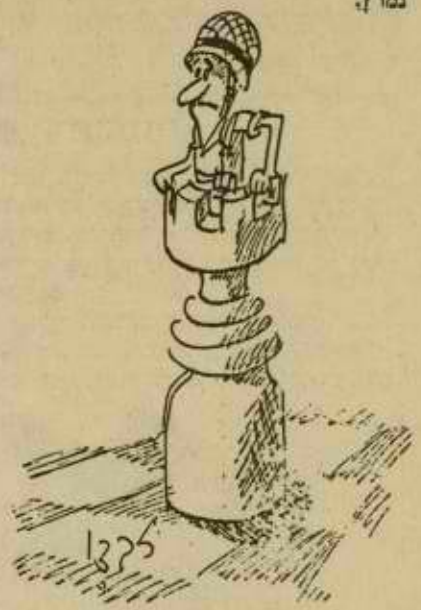

באמצעי התקשורת הישראליים לא הופיע שום דיווח על כך. סאסאו אותו מתחת לשטיח השלום, ואני מוחה על כך: בני אינו בשר תותחים של אף אחד ואינו צריך על לוח השחמט של יצחק רבין.

מבשרת ציון **תפארת חקק**

■ עקידת יצחק

קח את בנך, את יחידך אשר אהבת ● קח יצחק את בנך יחידך אשר אי־אז אהבת ● את החלוץ, המתיישב, אוהב העם ונאמן ארץ ישראל ● שבהבטחות שווא להתנחל אי־שם שלחת ● והעלהו לעולה על ההרים אשר עליהם גם אתה נלחמת. ●●

קח אותו והעלהו לעולה ● ומחבל הסבור אותו תקרע ●קח את הלב והפקירהו לעם נכר ●קח וקרע את איבריו וסחור בהם עם צר. ● קח את בנך יחידך אשר אהבת ● אשר אותו הכפשת והסגרת והקרבת ● ובעבור כס השלטון לישמעאלים אותו מכרת. ●●

וקרע עמוק פערת ופצע ללא מזור יצרת ● ואת התותח הקדוש שוב קידשת ● ויד איש באחיו שלחת ● ושערי רצון אין פותח ● ואתה מורשת אבות כמו שוכח ● ויד שמאל כולה אוזלת יד ● ועל המזבח חברו העוקד והנעקד ● ומכל ההרים מהדהדת הזעקה ● וקול נהי ברמה נשמע ● רחל מבכה את בניה ● ובנות פלשתים תעלוזנה ● וירושלים הדווה, עיר ואם ● אבלה וקודרת ואין לה מנחם ●●

פתח־תקוה **זאב און**

רבין דואג לחיילים:
במלחמה הבאה הקו יהיה
קל"ב (קרוב לבית).
מאיר עוזיאל

שיר לבחירות

תנו לרבין לעלות
מעל לעננים
שיחיה באשליות
של אלו הימים.

תנו לפרס להמשיך
ולהפיץ שקרים
עוד יבוא לו יום מביך
ואז כוסית נרים.

איש אותנו לא יזיז
מהמדינה הזאת
זאת לא יצליחו לא רימון ולא חזיז
ולא הכוונות.

פזמון:
על כן, רק שירו שיר לבחירות
אל תאבדו תקווה
מוטב תשירו, שיר לבחירות
כי השעה קרבה.

תנו לממשלה ליפול
בבור שהיא חפרה
אל תביטו לאחור
ליום בו נבחרה.

שאו עיניים לעתיד
הביטו למחר
כי שקרים נופלים תמיד
וה"אמת" תבער.

האמינו יום יבוא
והוא כל כך קרוב
כי לא חלום הוא ובכל הארץ פה
עוד ייערכו בחירות.

פזמון:
על כן, רק שירו...

באר־שבע **איילת בוקסבוים**

■ מאמינים לערפאת

אף שמדינת ישראל קיימת כבר למעלה מ־45 שנים, היא טרם השתחררה מהתסמונת הגלותית של הצורך בריצוי הגויים.

זהו גם מאפיין למתבוללים, כמו שהיהדות הריפורמית בגרמניה הוציאה מסידור התפילה את הבקשה לשוב לציון.

אין הם מבינים, שלניתוק ממסורת ישראל יש גם משמעות פוליטית, וכך ישנם אצלנו

כאלה שאינם מאמינים בריבון העולם, אבל מאמינים בערפאת ושותפי.

שלום אמיתי משמעו שלימות ארץ־ישראל ולא הדחף לשלם לאחרים.

השמאל תומך בדמוקרטיה כל עוד היא משרתת אותם ואת השקפותיהם, אבל כאשר רוב העם נאמן לארץ־ישראל - זה לא דמוקרטי.

וכבר אמר נשיא ארה"ב אברהם לינקולן, שאי אפשר להוליך שולל את כל הציבור כל הזמן.

רחובות **פרץ טורא**

■ האמנם שלום?

ההיסטוריה מלמדת אותנו כי ממשלות טוטליטריות, שתתמו על חוזי שלום - התכוונו להפיקם בהזדמנות מתאימה.

כך היה עם חוזה ריבנטרופ־מולוטוב, שגרמניה הנאצית הפרה כאשר שלחה את צבאה לתקוף את ברית המועצות. סדאם חוסיין כרת חוזה ידידות עם כווית, והפר אותו תוך זמן קצר. גם מצרים איננה ממלאת אחרי חלקה בהסכם השלום עם ישראל.

חוזים כאלה והסכמים כאלה מופרים בידי הצד הלא־דמוקרטי, וכך יהיה עם חוזי השלום אשר ישראל תחתום עליהם עם ממשלות ערביות כשהן עדיין עוינות.

תמימת הסכמי שלום היא ראי המשקף את המצב בשטח. שלום הנקנה בוויתור על סטריטוריה שווה כקליפת השום.

רחובות **אלישע גלזר**

הציונות היא תנועה גזענית קנאית בהוויתה, תוקפנית התפשטותית-התיישבותית במטרותיה, פשיסטית-נאצית באמצעיה.
סעיף 22 באמנה הפלשתינית של אש"פ

■ הם יחליטו על גורלנו?

רק עם ישראל צריך להחליט על גורלו, ולא ייתכן שהערבים בישראל יחליטו על גורלנו.

ביום האדמה מוכיחים הערבים בישראל את העדר הלויאליות שלהם למדינה. כאשר הם מכריזים "כולנו אש"פ", וכאשר זה דוגל

בהשמדת ישראל, האם הם יכולים להיות נתפים להחלטה על גורלנו?

ערבים ישראלים קטלו בגילשונים ובגרזנים את חיילי הנח"ל ביערות מנשה, וביום הם זרקו בקבוקי תבערה על אוטובוס, ובחוף הים של נתניה תקפו בגרזנים. האם הם יכולים להיות שותפים להחלטה על גורלנו?

נוה צוף **יורם שיאון**

חובה לאומית להדוף מפלשתין את הפלישה הציונית ולחסל את הקיום הציוני.
סעיף 15 באמנה הפלשתינית של אש"פ

לארצי

רגלי על עפרך ארצי
ועיני אל פסגות הריך

זה קור חרפי חום קיצי
לי כיפעת פרחי אביביך

לראות בטובך כל חפצי,
בשלום בני עמי - אוהביך.

את אהבתם קבלי ורצי
עובדי אדמתך ושומרי שעריך.

אויבים סביב לך ארצי
ורבים בתוכך מהרסיך

מכלם תתנערי תרחצי
בגשמי יורה של סתויך

חומות זרים מעליך נפצי,
יעלו אורות שחריך

מכל פרציך בעוז תפרצי
ויפוצו כל אויביך.

חגיתה **יוסף ארגמן**

העם הערבי הפלשתיני דוחה את כל הפתרונות שהם תחליף לשחרור פלשתין בשלמותה.
סעיף 21 באמנה הפלשתינית של אש"פ

אמור לכופרים (מי שאיננו מוסלמי) כי יובסו ויובלו לגיהנום.
הקוראן. סורת אל-עמראן

הקמת מדינת ישראל - בטלה מייסודה.
סעיף 19 באמנה הפלשתינית של אש"פ

להמשיך במהפיכה המזויינת עד לשחרור המולדת.
סעיף 10 באמנה הפלשתינית של אש"פ

■ שלא יתערבו

ראש הממשלה טוען שהיה לו רוב גדול בכנסת לאישור ההסכם עם אש"ף וכי הפער בין המחייבים למתנגדים הוא אחד עשר חברי כנסת.

אבל עלינו לזכור שבין המחייבים היו שמונה חכי"ם ערבים, ובלעדיהם הפער האמיתי הוא של שלושה ח"כים בלבד.

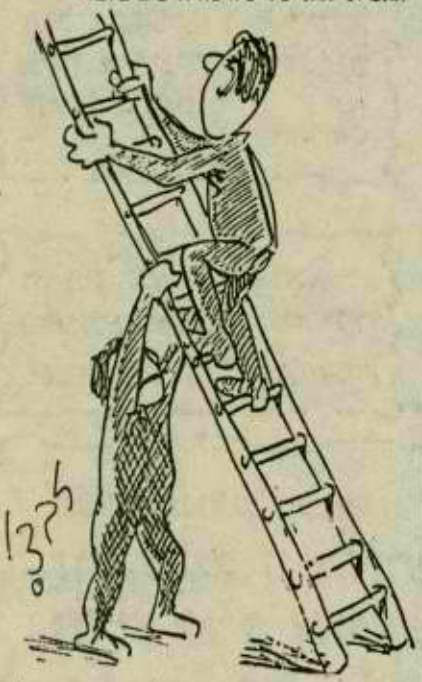

בנושאי הציונות וגבולות המדינה לא יכולים לקחת בחשבון את קולותיהם של הערבים, כי ישראל היא מדינה יהודית וציונית, ואין כאן מקום לדבר על שוויון וזכויות של הערבים. גם לנו אין מה להגיד ולהשפיע במדינות ערב בנושאים לאומיים שלהם, ולא היינו מעיזים כמיעוט שם לתבוע זאת.

תל-אביב **יצחק בן-אברהם**

היהודים אינם עם אחד, אלא אזרחים במדינות שלהן הם שיכים.
סעיף 20 באמנה הפלשתינית של אש"פ

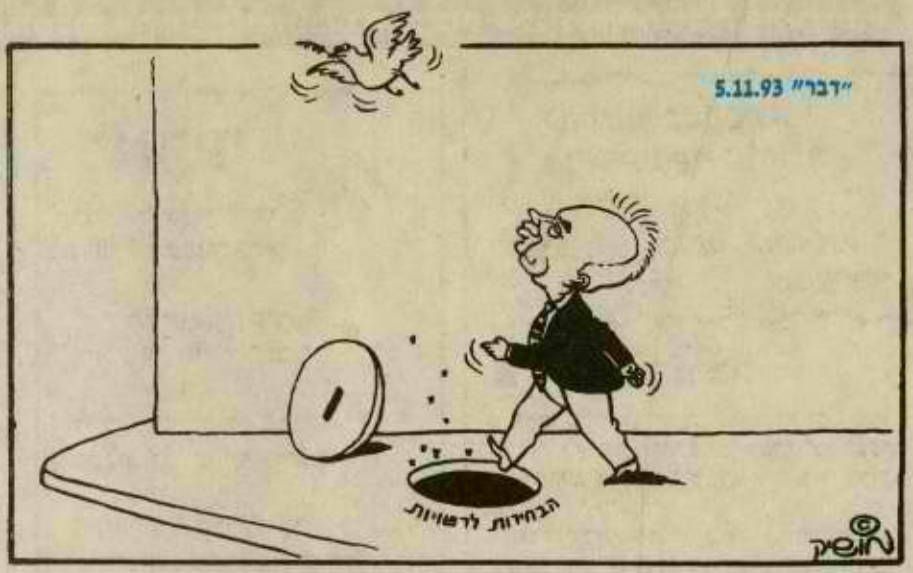

אני לא רוצה שהעולים ישתו את המים של הפלשתינים.
נואף מסאלחה
סגן שר הבריאות

מדינה פלשתינית תהיה פצצת זמן. היא תיצור ציפיות להמשיך ולהשיג את מטרות אש"פ.
1989 יצחק רבין

אדמת פלשתין היא הקדש איסלמי השייך למוסלמים עד קץ הימים.
החמאס

האמת היא שירדן היא פלשתין ופלשתין היא ירדן.
1981 המלך חוסיין

לחברי התנועה ואוהדיה,

אתם נקראים להשתתף בהפגנות ארציות, הפגנות מקומיות, עזרה למתיישבים בישי"ע, וכו'.

כדי שתוכלו להיקרא בהתראה קצרה, אנחנו בונים רשתות קשר לפי איזורים.

הרדיעו נא למרכז התנועה עבור ועדת ההסברה את השם, מספר הטלפון בבית ומספר הטלפון בעבודה.

ביחד נילחם כנגד ממשלת התבוסה והכניעה!

רפאלה סגל, יו"ר ועדת הסברה

חבר בתנועת "מולדת" או מנוי על עיתון "מולדת",
זהו הגיליון האחרון של העיתון לשנת 1993,
חדש מיד את חברותך או את החתימה על העיתון
ושלח בדואר לפי הטופס להלן.

מולדת

מ/63

גזור ושלח

לת.ד. 1102, רמת-השרון 47110

המחאת - לרשום לפקודת "מולדת"

☐ אני מבקש **להצטרף** לתנועת "מולדת" **ולהיות מנוי** על "מולדת" לשנת 1994.
מצ"ב דמי חבר לרבות מנוי על "מולדת" (מבוגר - 30 ש"ח; בן או בת זוג - 15 ש"ח
צעיר עד גמר השירות הצבאי, סטודנט תלמיד ישיבה - 10 ש"ח).

☐ אני מבקש **לחדש חברות** ב"מולדת" לשנת 1994 (תעריפים - כנ"ל).

☐ אני מבקש להיות **רק מנוי** על "מולדת" לשנת 1994. מצ"ב דמי מנוי שנתי על "מולדת" - 30 ש"ח.

השם _____ שם המשפחה _____ מס' ת"ז _____

כתובת: רח' _____ מס' _____ יישוב _____ מיקוד _____ שנת לידה _____

טלפון: בבית _____ בעבודה _____ משלח יד _____

גיליון מס' 172 • מרחשון תשנ"ד • אוקטובר 1993

עקודה.

המחיר: 10 ש"ח

עיתון היישובים ביהודה, שומרון וחבל עזה

ויהודה לעולם תשב

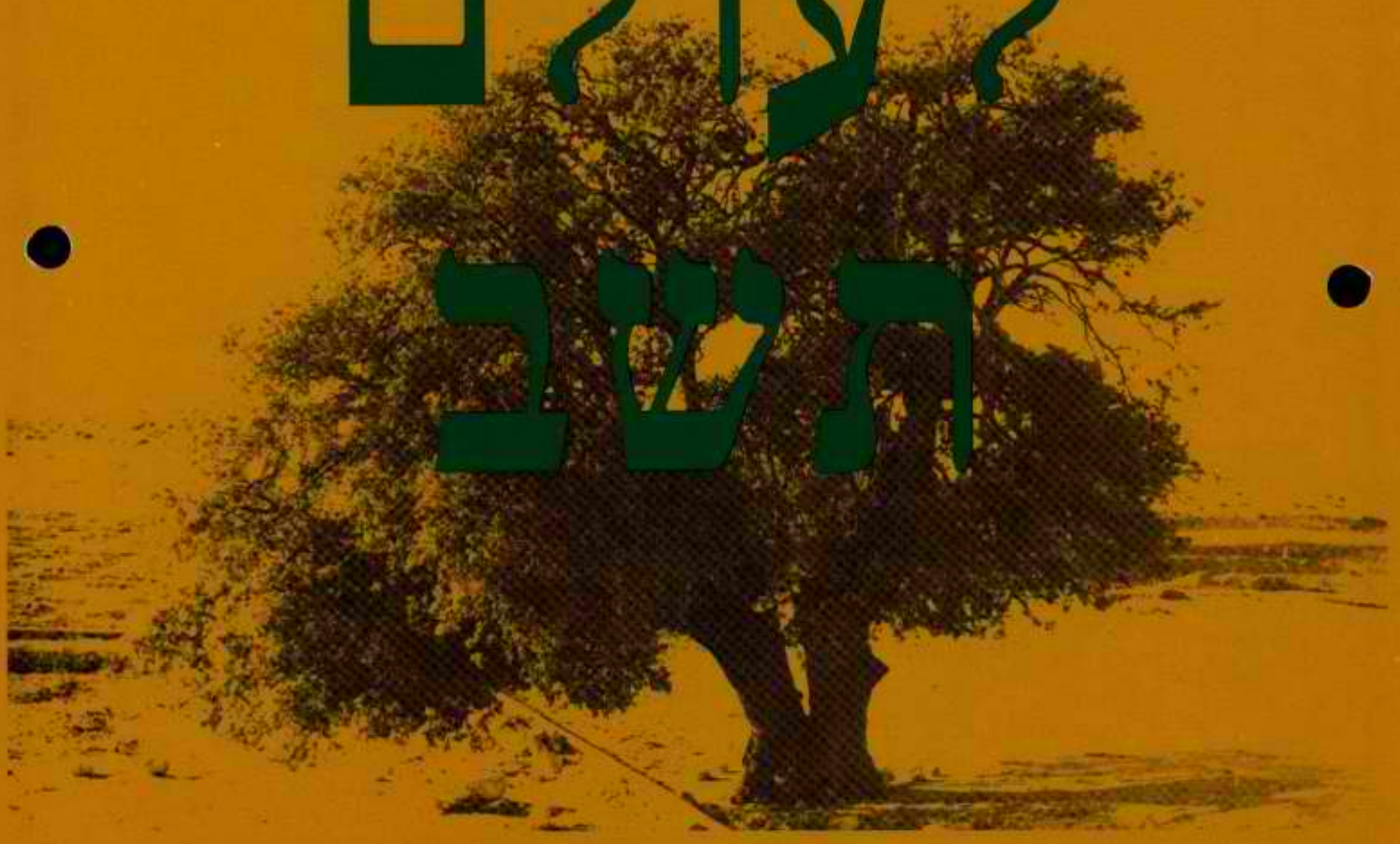

ליוסף קאפח

ראש המועצה המקומית קדומים

ובני משפחתו,

אתכם באבלכם הכבד

על מותו בטרם עת של

בנכם היקר

אמית הי"ד

מועצה אזורית שומרון

מועצה מקומית קרני שומרון

מועצה מקומית ק. ארבע

מועצה מקומית בית אריה

מועצה מקומית הר חברון

קודה

מועצת יש"ע

חקלאות עכשיו

במרוצת השנים קמו בודדים ביישובים הקהילתיים והחלו לעסוק בחקלאות. כך בעפרה, בקדומים, בשבי שומרון, בשילה, בכוכב השחר, באיתמר ועוד.

יוזמות פרטיות מקומיות אלו הוכיחו שניתן להתפרנס מחקלאות גם במסגרת יישובים קהילתיים.

כיום, כאשר יוזמות פיתוח רבות נעצרו, הגיע הזמן לפתח את החקלאות ביישובי האזור, להרחיב את מעגל העוסקים בחקלאות ולהגיע למצב שבכל יישוב יהיו כמה משפחות כאלה.

בחטיבה להתיישבות ובמשרד החקלאות קיימת נכונות לסייע ביוזמות כאלה. על־מנת־כן, יש מ"פ חקלאי משותף למועצות האזוריות מטה בנימין, שומרון וגוש עציון, והחטיבה להתיישבות.

מוא"ז שומרון ומוא"ז מטה בנימין יזמו הקמת ועדה חקלאית אותה מרכז בני זגרון מהיישוב איתמר. מטרת הוועדה לסייע לחקלאים פעילים בארגון הדרכה, בקשרים עם מוסדות חקלאות בתחומים נוספים, ובמיוחד בהמשך פיתוחה של החקלאות.

לאחרונה הועלה רעיון חדש של פיתוח חקלאות הררית מסורתית בטכניקות מודרניות. הרעיון הוא שימוש במדרגות העיבוד העתיקות הקיימות בכל אזור ההר למטעים ללא פיתוח מאסיבי כנהוג, פיתוח הדורש השקעות גדולות והורס את התכונות הטבעיות של השטח שהן [illegible]ונות. הקרקע בטרסות העתיקות [illegible]ה ממוזיקים ומחומרים כימיים, כך שניתן לקיים בה חקלאות נקייה אורגנית שיש לפירותיה ביקוש רב. כמויות הגשם באזורים ההרריים מספיקות לחקלאות בעל.

העצים במטעים יישתלו במפוזר בהתאם למטליות הקרקע, יטופלו על־ידי השקיית עזר בצנרת ניידת, השבילים ההריים יורחבו מעט, כך שאפשר יהיה לעבור בהם בטרקטורונים שישמשו כלי רכב להעברת כלים חקלאיים קטנים המותאמים לשטח והעברת הפרי ליישוב. החקלאי יקבל שטח נרחב יותר מהמקובל ויוכל להתפרנס בכבוד. כלים חקלאיים כאלה נמצאים בשימוש ביוון ובאיטליה.

מוצע גם לחזור לנוהג שהיה מקובל בחקלאות המסורתית שהיתה חקלאות מעורבת ולא לשים את כל הביצים בסל אחד.

ביישוב איתמר, בלב השומרון, יזמו כמה משפחות לפני כמה שנים חקלאות מוצלחת, מתבצע ניסיון רחב למימוש הרעיון. יש עדר צאן וניטעו שטחים נרחבים בשיטה המוצעת. כמה מתושבי היישוב שהביעו רצונם לעבד שטח קיבלו טרסות עתיקות. ניטעו עצי פרי שונים בטרסות, בהתאם לאופי השטח, ללא כל הכשרה הנדסית שעלותה גבוהה מאוד.

פיתוח חקלאות יהודית ברחבי יו"ש הוא צו השעה. כל רעיון לא סטנדרטי שיאפשר זאת ייבדק לגופו של עניין. כמו כל נושא חדש, חלוצי, צריך משוגעים לדבר. צריך עקשנים בכל יישוב ויישוב שיקומו ויעשו מעשה ויקבלו כל סיוע אפשרי.

החקלאות מעצם טבעה מתאימה לעקשנים, לחזקים ולשורשיים ביותר.

קדומים *אברהם שבות*

למה לא בוטלו המילואים?

מאחר ונתחם הסכם עם העם הפלשתיני, ומאחר ושטחי עזה ויריחו הוכרזו כחלק נפרד ממדינת ישראל, אני מבין כי שירות המילואים ביריחו שאליו זומנתי בחודש הבא בוטל.

הודעה על כך, משום מה, טרם הגיעה אלי או לידי מפקדי. אבקש, על כן, את שר הביטחון לוודא שהודעה שכזו תגיע לידיהם בהקדם, למען יוכלו להודיע לחייליהם על ביטול המילואים.

בתודה על דאגתו הרבה של שר הביטחון לשלומם ולשלוותם של תושבי מדינת ישראל.

תל־אביב *ישראל ברנד*

להוציא מתוק מעז

היה זה מראה עצוב ומתסכל לעמוד מול משרד ראש הממשלה בעת שהתקיים שם הדיון על ההכרה באש"ף. הבטתי מסביב וראיתי את המפגינים מוציאים כוחם בשריקות במשרוקיות ובצעקות בגרון ניחר.

זה היה גם מפגש, אך דומה יותר לפגישות שבהלוויות ח"ו. עמדו שם, זה לצד זה, צעירים שנולדו ביישובים ביש"ע ובגולן ומבוגרים – הדור המייסד, שלחם במלחמות ישראל והקים את ביתו ומשפחתו ביישובים החדשים ברחבי יהודה, שמרון ועזה, הקים והאמין.

אך הרגע הקשה מכל היה להסתכל אחד לשני בעיניים ולתהות בינינו לבין עצמנו, האמנם אחרי כל שנות החזון והחלום, העמל והיגיעה, הגענו לרגע כה אומלל?!

מה הביא את מייסדי היישובים, מקהילי ההפגנות ושיירות המתנחלים שעלו בלילות לנקודות מרוחקות, הקימו בתים ונחלות, והקימו משפחות, וכבר הם אבות וסבים לדור ממשיכים ובונים, לכלות כוחם בשריקות כלימות ובוז? נדמה לי שהמכנה המשותף למשתתפים היה התסכול העצום שאחז בנו, כי החזון שהפך בידינו למציאות, עומד להתהפך על פניו, והאיום ביותר עלול להתממש לנגד עינינו.

ברגע כזה של תסכול עלולים לצמוח פתרונות נואשים, אך גם פתרונות יצירתיים של תקווה. ומכיוון שאנו כעת בדיוק בצומת, אני מבקש להציע הצעת כיוון להפנית אפיקי המרץ והיכולת שלנו לכיוונים שיש בהם לא רק כדי להציל את הקיום, אלא, ואולי, להבטיח את הקיום והפיתוח לעתיד.

אני מציע, כי במקביל למסלול השלילה והסירוב לתכנית המדינה הפלשתינית האש"פית, עלינו לדרוש את הייצוג של ההתיישבות ביש"ע בכל הוועדות והפורומים המכינים את הבסיס להסכמים הבאים.

שהרי אם נשלול את הוועדות ולא נשתף עמן פעולה, לא נוכל לבוא בטענות לממשלת ישראל שלא השכילה להבטיח את המינימום לאבטחת חיי היהודים ביו"ש, עזה והגולן.

שכן, אם נכון הדבר והאזור כולו מתגלגל לקראת מציאות חיים אחרת ותנאים כלכליים שכדאי לכל מדינות העולם להשקיע בפינת ארץ זו, הרי בלי שאנו נשותף בכל אלו, לא יתאפשר הדבר.

אני חושש שאם נחמיץ את השעה ונמשיך אך ורק במדיניות השלילה, נעמוד ונשרוק שריקות בוז, ונוציא את תסכולינו בשריפת צמיגים ובשיבוש תנועת כלי רכב בכבישים – יגדל הפער בין המתיישבים לבין חלקי העם המבינים והתומכים בעמדותינו.

על כן יש צורך בהתכנסות מיידית של מועצת היישובים ברמה הרחבה ביותר של נציגים ומשתתפים. משם עלינו לקרוא לחברים מכל גווני הקשת הפוליטית הפנימית שלנו, ומכל גווני התעסוקה והידע, להתנדב לצוותי חשיבה, צוותי מחקר וצוותים לוועדות המשותפות עם הממשלה, כדי להשיג במערכת שתוקם ביש"ע את מקסימום האפשרויות והאופציות, לא רק להמשך קיום, אלא לביסוס והתרחבות.

אם אמנם נכון הדבר, ובעקבות ההסכם יגיעו ליש"ע השקעות כלכליות אדירות, כי אז חובה עלינו להבטיח שהתושבים היהודיים יוכלו ליהנות מכל טוב שיגיע לאזור. עלינו לדרוש מיד את הייצוג גם כלפי גורמים בינלאומיים, על־מנת שלא יתעלמו מקיומנו ולא נדחק לפינה שממנה לא יהיה מוצא.

אם נראה אל נכון את המציאות המתרקמת כאן, ונהיה מספיק זריזים, נוכל להבטיח גם צמיחה והתרחבות, ואולי אף להגיע, בהתהפך היוצרות, לריבונות.

אפרת *משה נהלוני*

המשיחיסט

ההתלהבות הניכרת של התקשורת מן השלום, אשר עומד, כביכול, בשער, מעמידה את עיתונאי ישראל במקום אשר אין הם אוהבים לעמוד בו: בצד של המשיחיים, הנישאים על כנפי הדמיון והאקסטזה.

הם, המקפידים לקרוא בעיון ובהקפדה כל חוזה של השכרת דירה, וסעיפי ביטוח רכב; העושים סקר צרכנות מדוקדק על כל מוצר – גדול וקטן גם יחד – מוכנים

(המשך בעמוד 5)

ברווז עיתונאי

על הפרסום בעיתונות
כאילו ברמן דגלים
השתתף בהכנת דגלי אש"ף
אין לנו לומר אלא-
להד"ם

קלמן ברמן דגלים

יצרן הדגלים והקישוטים הגדול בישראל – נוסד לפני 50 שנה!

דגלי ישראל מתוצרת "ברמן דגלים" התנופפו בידיהם של תושבי ירושלים ביום הכרזת המדינה ב- 1948!
דגלי הלאום של ישראל מכותנה ומפוליאסטר בגדלים שונים ולשימושים מגוונים!

- דגלי עיריות מועצות ומוסדות. ● קישוטים ליום העצמאות, לארועים ולכנסים.
- כרזות רחוב וועידות. דגלי יצוג משונצים לחלוקה כהוקרה וכשי.

צוות תכנון ועיצוב המתמחה בדיגול וקישוט מבני ציבור, במות, כיכרות וחוצות עומד לרשותך ללא תשלום וללא התחיבות!

תמורה: 03-9347357

קלמן ברמן דגלים
רח' הלני המלכה 7, ירושלים 91013
טל': 02-256081 טלפקס: 02-248785

לפתע, לקנות חתול בשק, ועושים כל שביכולתם כדי לטשטש את זהותו של האיש שאתו עשינו עכשיו את "עסקת חיינו" במובן הגורלי ביותר של ביטוי זה. יאסר ערפאת.

עם העיתונאים הנפעמים מכך שיצחק רבין עשה הסכם עם אש"ף, והמוכנים לקנות את החתול שבשק, ניתן למצוא את אחד מעמודי התווך של הטלוויזיה הישראלית בדורנו (וכתב בכיר ב"ידיעות אחרונות"), ירון לונדון.

ובכן, כדי להאיר באור אמיתי את שיקול הדעת המפוכח, היציב והאמין של העיתונאים הכותבים על הסכם רבין־אש"ף, אני מבקש לצטט מתוך מאמר של ירון לונדון ב"ידיעות אחרונות", שנכתב לפני שלוש שנים (ג' באב תש"ן, 14.8.90).

המאמר, כפי שתוכלו לשפוט, נכתב בעקבות פלישת סאדאם חוסין, שליט עיראק, לכווית, ועוד לפני שנורו טילי הסקאד מעיראק לעבר ערי שפלת החוף של ישראל. וכה היתה הכותרת: "שלום לכם חוסייני, נוסייבה ושאר המנהיגים ה'אוטנטיים'". וכותרת המשנה היתה: "השבוע הוכחתם לי שבמשך שנים רבות הייתי טיפש גדול והתיימרתי לדגול בשאיפותיכם, שאינן שאיפותיכם כלל וכלל". ובמאמר עצמו: "המלחמה שמנהלים הפלשתינים כדי לפרוק את עולה של לישראל – איננה הוכחה כי הם שואפים למימוש זכותם להגדרה עצמית, אלא רק הוכחה לכך שמאסו בנו.

"איך יודעים למה הפלשתינים שואפים באמת? אני לא מאלה שחורים ש'בשביל לדעת מה חושב ערבי צריך לפוצץ לו את הראש'", כתב לונדון והוסיף, "אבל זקוק הייתי לכך שהעיראקים יפוצצו לכווitים את הראש, כדי שאדע מה חושבים הפלשתינים".

"עכשיו אני יודע", המשיך הכותב, ש"הרוב המכריע של הפלשתינים רוצה בסלאח א־דין מודרני, מנהיג שיאחד את העולם הערבי ויגרש את הלא־ערבים מן המזרח התיכון. באימפריה החדשה של סלאח א־דין מבגדד (כלומר באימפריה של סאדאם חוסיין) אין מקום לזהויות לאומיות נפרדות של עמי המזרח התיכון".

כאמור, לונדון כתב זאת עוד לפני שסאדאם חוסיין שלח טילים לתל־אביב: כאשר סאדאם חוסיין רק פלש לכווית, והערבים בארץ חגגו. ולמראה התגיגות של ערביי ארץ־ישראל כתב:

"אם בחזונו של סאדאם חוסיין – זה החזון אשר בו, כפי שהסתבר השבוע, תומכים הפלשתינים – אם בחזון זה אין מקום לכווית, לנסיכויות המפרץ ולערב הסעודית – מדוע שיינתן מקום ליישות מדינית פלשתינית? ומדוע צריך השמאל הישראלי לתמוך בשאיפה, אשר, כמסתבר, איננה שאיפתם של הפלשתינים עצמם? ובכן, שלום לכם, חוסייני, נוסייבה, ושאר המנהיגים ה'אותנטיים'. השבוע הוכחתם לי שבמשך שנים רבות הייתי טיפש גדול והתיימרתי לדגול בשאיפותיכם, שאינן שאיפותיכם כלל וכלל. כאשר תשובו ותבקשו את אהדתי ל'זכויותיכם הלגיטימיות'" – כך כתב והכניס את המלים "זכויות לגיטימיות" למרכאות – "תגלו שצרחות העידוד שלכם לסאדאם חוסין סתמו לי את האוזניים".

חלפו שלוש שנים ולונדון חזר להזיות הדמיון, ושוב הוא מטיף לנו למהר ולהמר.

ובכן, ירון לונדון, אנחנו לא מהממהרים וודאי לא מהמהמרים. וחבל שברוב מערכות העיתונים, הרדיו והטלוויזיה לא טרחו להזכיר בימים אלה את מאמרך וגם את מסקנותיך.

ככה זה כאשר העיתונים והעיתונאים מאבדים את היכולת שלהם לשפוט בין טוב לרע, בין אמת לשקר.

תל־אביב **שלמה קוד**

הכותב הוא סגן יו"ר רשות השידור.

הכה את היהודי

שלטון יהודי בארץ־ישראל אינו אידיאל בכל מחיר ואינו מטרה המקדשת את כל האמצעים. שלטון יהודי שבוגד בערכים של יישוב הארץ ובערכים של תורה ומצוות איננו שלטון לגיטימי – במובן הרציוני.

מי שאינו מבחין בכך, אות הוא כי הפך את האמצעי (השלטון) למטרה.

לא לחינם ניתנה הרבנות לש"ס על מגש של כסף. במאמציה של תנועת העבודה לאחוז מחדש ב"יהודי שלה" היא מגדלת אותו לאותם גדלים שאליהם היא מוכנה להתיר, או להרשות לעצמה. מעבר לכך, הרי ממילא לא יתנו להם תקומה.

"הכה ביהודי והצל את השלטון" – זוהי סיסמתם של מעצבי המדיניות היום בתנועת העבודה, והרבנות היא הראשית לכך.

אפרת **גרשון נדיבי**

גמילה מחדשות

מהדורות החדשות הרבות שיש בוקר, צהרים וערב, שעה שעה (סליחה, חצי שעה, חצי שעה), מהוות את גלולות ההרגעה וגלולות החרדה כאחד של המדינה. גלולות – על שום תדירותן ה"מסממת". חרדה – על שום תוכנן השלילי בדרך כלל. ארגעה – על שום שמרגיעות אותנו שלא פספסנו שום פרט מן החרדה היומית...

לדעתי, אין צורך בתכיפות כזו של חדשות. קודם כל בגלל הבזיון האינטלקטואלי של שמיעת אותו דבר כמה וכמה פעמים ביום. שנית, יותר נעים לשמוע דברים אחרים, "חיוביים" (ויש דברים כאלה), כל אחד לפי טעמו. ושלישית, המינון הזה של חדשות כבר לא נותן צ'אנס לתכניות אחרות הפרושות לאורך היום, שכן כל הזמן יש "חובת" שמיעת חדשות, כל חצי שעה, וזה המון!

על כולנו, המאזינים והמשדרים כאחד, להיגמל ולגמול אותנו מפריט האזנה זה, שאיני מטיל ספק בחשיבותו, אבל יכול וצריך להיות במינון זעום הרבה יותר.

ירושלים **אבנר לוברבוים**

התקדים האמריקני

עכשיו, אחרי שרבין ופרס "פתרו" את בעיית יש"ע והכירו בזכויותיו של העם הפלשתיני עתיק־היומין על נתחים נרחבים של ארץ־ישראל, הם יבקשו למסור לידי אסאד את רמת הגולן. גם נתעלם מן האפשרות שמחר או מחרתיים, כמקובל מאז ומקדם בעולם הערבי, עשויים אסאד והבטחותיו ליהפך זיכרון מריר, ותו לא. האם כבר נשכח מלב שב־1982 הבטיח אסאד לפנות את כוחותיו מלבנון, ועדיין הם שם? אף על פי כן, הוא מתמיד בנקיטת כל האמצעים לשלוט בלבנון כמחוז סורי לא נוצרי, שלב בתכניתו הרחבה לשליטה מוחלטת בכל האזור כולו, לרבות בארץ־ישראל, הקרויה דרום סוריה בפיו ובספרי הלימוד הסוריים.

ג'ורג' שולץ, שר החוץ של ארה"ב בעת מלחמת לבנון, מתאר בספרו החדש, "סער ונצחון" (Turmoil and Triumph), כיצד חיבל אסאד בהסכם השלום בין ישראל ללבנון, שהושג בתיווכו.

שולץ מספר, כי כאשר כיהן כנשיא חברת בכטל האמריקנית, הוא נוכח במהלך עסקות מיליארדים שביצע עם סעודיה, עד כמה בוגדניים הם שליטי ערב, והוא שוכנע שאל לה לישראל לסגת מעמדות מפתח. שולץ, אדם ישר וידיד ישראל, יודע את תולדות ארצו ואת העובדה כי ב־1846 תקפה ארה"ב את מקסיקו ואילצה אותה לוותר על שטח עצום, הכולל את מדינות קליפורניה, נוואדה, אריזונה, ניו־מקסיקו ועוד אזורים בדרום־מערב ארה"ב. מעולם לא העלו נשיאי ארה"ב על דעתם להחזיר את הטריטוריות למקסיקו, ובכל זאת שוררים זה 147 שנים השלום והשלווה לאורך הגבול. על נישולם של האינדיאנים בצפון אמריקה מנחלותיהם אין בכלל מה לדבר, כמובן. וכל זה לא עיכב בידי מימשל ארה"ב ללחוץ על ישראל "להחזיר" חבלים של ארץ־ישראל שנגאלו במלחמת מגן. בהקשר למצבם העגום של האינדיאנים, יצוין כי אשתקד, לרגל אירועי 500 השנה לגילוי אמריקה, העניקה ממשלת צרפת, סמלית, כברת ארץ באזור הרי הפירינאים, לשבט Sioux האינדיאני, כאות אהדה והודות עם מר גורלם מידי כובשי מולדתם.

תל־אביב **מינה בנימין**

(המשך בעמוד 7)

יש יתרון בבנק שמתאים לך משכנתא באופן אישי.

אם אתה זקוק למשכנתא כדאי לך להיכנס אלינו, לבנק אדנים למשכנתאות. כשאתה נכנס לבנק אדנים למשכנתאות אתה מגלה שאנחנו נותנים לך טיפול שהוא לא רק מקצועי, אלא גם אישי. קודם כל מקשיבים לך ורק אחר כך בונים עבורך משכנתא אישית - משכנתא בהתאם לצרכים ולאפשרויות שלך.

הטיפול המיומן שלנו והגמישות המירבית שאנו מגלים, נועדו לקצר ולפשט עבורך את תהליך קבלת המשכנתא ככל האפשר. בקיצור, ברור לך שבבנק אדנים למשכנתאות עושים את הכל כדי שתצא מרוצה. בדיוק כמו כל הלקוחות האחרים שלנו.

אתה מוזמן להכנס לאחד מסניפי בנק אדנים למשכנתאות, ולגלות את היתרונות הממשיים שלנו בעצמך.

בנק אדנים
למשכנתאות

כי יש יתרון ממשי בבנק אישי

הסניף המרכזי: תל-אביב, רחי אחד העם 108. טל. 03-5612791. **ירושלים:** בית יואל, רחי יפו 33, טל. 02-258336 פקס: 02-258340. **פתח-תקוה:** רחי הרצל 39, טל. 03-9315371 פקס. 03-9315530. **בני-ברק:** רחי חזון איש 13, טל. 03-6193048 פקס. 03-786743 (בסניף בנק המזרחי). **רמת גן:** אוני בר-אילן, טל. 03-5352339 פקס. 03-345219 (בסניף בנק המזרחי). **ראשון לציון:** רחי הרצל 73, טל. 03-9658949 פקס. 03-9670876 (בסניף בנק המזרחי). **נתניה:** רחי סמילנסקי 4 טל. 09-629845 פקס. 09-615741 (בסניף בנק המזרחי). **השרון: כפר-סבא:** רחי ויצמן 132, טל. 09-953823 פקס. 09-973547 (בסניף בנק המזרחי).

להנהיג למעצרים

קראתי את מאמריהם של בני קצובר ("להעביר את ממשלת רבין מן הארץ") ואליקים העצני ("אלפים ימלאו את בתי הסוהר במאבק בלתי אלים"), בנקודה 171, הקוראים למלא את בתי הסוהר במפגינים. גם לעניות דעתי, אם ייעצרו אלף איש בכל הפגנה, הדבר עשוי להביא לשינוי מהותי בתפיסת הממשלה. ואם אותם אנשים שלא ייעצרו יהיו מוכנים להיעצר אף הם, המשטרה לא תוכל לעוצרם כי כבר לא יהיה מקום בתאי המעצר. אם הפעילות בקרית הממשלה תופסק לא לשעה שעתיים, אלא לשבועות מספר, תבין ממשלת רבין שיש לה מלחמה קשה עם היהודים. אם על כל יהודי שייעצר, יהיו עוד עשרה שיהיו מוכנים גם הם להיעצר, הממשלה תיפול.

אבל, בהפגנות האחרונות נעצרו, במקרה הטוב, 20־30 מפגינים, רובם קטינים, והמשטרה התגברה בלי קושי רב על המפגינים. אך האשמה היא לא בקטינים, אלא במנהיגיהם, ששולחים אחרים לקו הראשון, אך אותם לא רואים שם.

ראשי הציבור ביש"ע ועמם רבני היישובים, צריכים להיות הראשונים שייעצרו. גם חברי כנסת מן ההתיישבות מוזמנים.

המנהיגים, בהפגנה הבאה אנו מצפים שתתנו דוגמה אישית ותהיו הראשונים להיעצר.

אנו, האנשים מן השורה, מבטיחים לכם, אנחנו אחריכם.

עלה אדומים **אבישי רביב**

רקוויאם למפעל הציוני? / לא משאירים פצועים מאחור...

בעוד חודשיים או שלושה / כשיתפזרו האופוריה והריגשה / כשיתפוגג קצת קסם החלום / כשמצלמות וכתבים / כולם – איש לביתו שבים / וגם אנחנו לקשיי יום יום:

לבקבוקים המושלכים / לצינורות החתוכים / ולתמים דרך שנחטף, ירוי מוטל... / לאבנים מתעופפות / לסככות שנשרפות / ולעיניו של בני אשר ישאל:

מי ישמור על הבית שלי? / אולי זה יהיה מוחמד ואולי עלי? / מי ישמור על הבית שלי? / האם היה לשווא כל מפעלי?

הכושי את שלו עשה / וכעת הוא למעמסה / על עסקנים ונדבקי כסאות? / במחיר שלום לערבים / אכן – נזרקנו לכלבים / ועיניכם שנשפלו – טרו מראות:

אתה שהבאת אותנו הלום / אל תשליכנו לעת שלום / אל תמכרנו לזרים – בזול / אל תנער את חוצנך / ובבוא היום גם נכדך / ואולי נינך – לא יצטרכו לשאול:

מי ישמור על הבית שלי?...

ורד יריחו **מוטי שריד**

מתרגם צמוד

בזמנו, כאשר אמנון סטרשנוב היה פצ"ר, חיילי צה"ל היו צריכים ללכת לקרב עם עורך־דין צמוד. עכשיו, לאחר ההסכם עם אש"ף, הם חייבים ללכת עם מתרגם – ולשאול, לפני שיורים במחבל – אם הוא חמאס או פת"ח. באחרון אסור לירות כי בכך "פוגעים בתהליך השלום".

עוד מעט יאסרו לירות גם בחמאס. ואז, באמת, תמלא הארץ חמס.

יקנעם **חיים צימבלר**

על חטא שחטאנו בדחייה

הזדהתי מאוד עם הרב שלמה ריסקין, רבה של אפרת, כאשר היכה, לפני שבועות מספר, על חטא.

"העם איננו אתנו", הוא אמר, במהלך שיעור ב"תורת הנאום", והמשיך: "זוה נובע לדעתי מחוסר התקשורת שיש בין דתיים לחילוניים. וזה מתבטא לא רק ביש"ע, אבל הביטוי של זה ביש"ע הוא בהסתגרות. אפרת למשל. כשהציעו לי את משרת הרבנות באפרת, לא ידעתי שאפרת היא קהילה נפרדת, אך כשהגעתי ונכנסתי לתפקידי, התרגלתי לאווירה הנפלאה, המאוד מרוממת שישנה בעיר, ומי שהיה פה בשבת... בוודאי זה נפלא. אבל זוהי הטעות שלנו". עד כאן לשונו.

ישנם יישובים שוועדת הקליטה שלהם בוררת בקפידה (עד היום!). יישובים קטנים, בני עשרים־שלושים משפחות, שמרשים לעצמם לדחות אנשים!

זה מדהים. אני רואה בדמיוני בת־קול המפוצצת בין הרי יהודה ושומרון וצוותת בקול גדול: "חברי ועדת קליטה, תאמרו לי למי ארץ־ישראל, אם לא לאביכם שבשמים, למי יהודה, שומרון וחבל עזה אם לא לא' רם ונישא".

קרית ארבע **שחר לבב־אל**

ועידה לאיחוד הכוחות

"הסכם אוסלו" שכולנו רואים בו אסון לשלמותה של ארץ־ישראל וסכנה למפעל ההתיישבות בה, הינו עובדה קיימת ההולכת ונרקמת סביבנו במהירות מדהימה.

אין ספק שעלינו להתמודד עם עובדה זו בדרכים שונות ובאמצעים מגוונים, זאת מתוך ראייה מפוכחת של המציאות, ומתוך הכרה שאין ביכולתנו לבטל בדרך הטבע את ההסכם. אי לזאת, יש ללמוד לחיות אתו ולהפיק ממנו את המירב למען המטרה המשותפת לכולנו – שמירה על כמה שיותר ארץ־ישראל, מבלי לאבד את עם ישראל.

בקרב התושבים ביש"ע עמדות שונות כיצד יש לנהל התמודדות זאת, מה ואיך יש לומר, או דווקא לא לומר.

יש בקרבנו (וביניהם גם חברים בכירים במועצת יש"ע) אשר עבורם אוטונומיה היא "מלה גסה". בשם תפיסה זו הפילו את ממשלת שמיר שבעה חודשים קודם זמנה, בעודה נמצאת בשיא העשייה והבנייה, ובזאת הם עצמם פגעו אנושות במפעל ההתיישבות, ויש אחרים, אשר תמיד הבינו שאין מנוס מלתמוך בתכנית האוטונומיה של ממשלת שמיר, בהבינם שהיא הדרך הטובה ביותר במציאות הקיימת לשמירה על ארץ־ישראל.

יש החושבים שצדקת דרכנו דיה להשיג את כל אשר לבנו חפץ, ויש הסוברים שלא מספיק להיות צודק, צריך להיות גם חכם ולהקדיש אין סוף מאמצים להסברה יומיומית תכמה לכל תושבי מדינת ישראל (ואף יהדות התפוצות).

יש המסתפקים ברוחות המנשבות בהר, ויש היודעים, שהקובעת היא ה"רוח" הנושבת בקרב תושבי השפלה. ואין זה סוד שהחושבים כך או אחרת מעוניינים להשפיע ולקדם את גישתם. ברצוני לומר, שדווקא בשעת חירום זו, לאחר שנכשלנו בניסיון למנוע הסכמים בלתי רצויים, חייבים אנו לעצור ולחשוב על מה ולמה קרה כל זה. מי שאינו מבקר עצמו, לעולם לא יצליח, האם קונספציה שנכשלה בעבר חייבת להימשך ויהי מה?

מועצת יש"ע מייצגת, לכאורה, את כל התושבים, ולכן, זכות כל נתיניה להיות שותפים בחשיבה המוצעת, ובעלי זכות החלטה לגבי הדרך בה יש להמשיך.

כדי לבצע שני דברים יסודיים אלה, דיון ולימוד מעמיק על הדרך ושותפות הכל בדיונים ובהחלטות, יש, לדעתי, לארגן ועידה של נציגים נבחרים מהיישובים.

לצורך קיום הוועידה, תוקם מיידית ועדה מכינה, אשר בה חברים אנשי תורה, מדע ומשפט בלתי תלויים. ועדה זו תקבע את מפתח הנציגים לכל יישוב, וכן את הליך בחירתם. הוועדה תכין את סדר היום של הוועידה, אשר בעיקרו יהיה דיון ממצה על תכנים ודרכי פעולה, ובהלקו האחרון בחירת כל הגופים הפועלים במועצת יש"ע, כגון: יו"ר, מזכירות מצומצמת, ועדות, וכו', והכל לפי הבנת הוועדה הנ"ל.

ניתן בהחלט לקיים ועידה זו בחנוכה תשנ"ד, ולבנות לוח זמנים לקראת תאריך זה. לעניות דעתי, אך הדבר נתון לשיקול הוועדה המכינה, יש לשריין מנדטים בוועידה לכל ראשי המועצות ביש"ע.

הליך ההכנות לוועידה עשוי למנוע הליכים שונים שאנו עדים להם בימים שאחרי החתימה על ההסכם, ואשר כולם היו בלתי רצויים מלכתחילה.

קרני שומרון **דוד בן־ניסן**

(המשך בעמוד 9)

SL שאקו לנד

השכרת רכב ופלאפון

השכרה ומכירת

פלאפון

משווק מורשה

MOTOROLA

מתאים לאיש עסקים!
יוצאים למילואים!
מאושפזים!

פלאפון

צלצל והפלאפון בדרך אליך!
טל': 85-25-25

שאקו לנד - השכרת רכב בע"מ

המלך דוד 18 ירושלים

טל': 252585, פקס: 02-231129

...ולמרות הכל!

ימים קשים צפויים לנו: יהיה לחץ ביטחוני, ויהיה גם לחץ ציבורי (שהרי, במוקדם או במאוחר, יקומו המוענים שלא צריך לסכן את חיילי צבא ההגנה לישראל, כדי לשמור על "הפנטים" הללו, שבחרו להישאר, גם אחרי ההסכם, בביצה של יש"ע). ויהיו פיתויים כספיים (שהרי, כסף מעולם איננו בעיה שממשלה איננה יכולה להתגבר עליה). ואם כך – מה נותר לעשות?

בצד הערוץ הדקלרטיבי (שנושא אופי של הפגנות) צריך לקום היום ערוץ תקשורת נוסף עם הממשלה. ערוץ מעשי. ערוץ זה צריך להיות מובל על־ידי ראשי המועצות, שקבלו מנדט לדאוג לרווחת היישובים והתושבים הגרים בהם.

מעבר לכל הצעדים הפרקטיים, חשוב גם שתהיה הכנה פסיכולוגית של התושבים לקראת הישארות בתוך ממשלת פלשתין (שעלולה לקום, חס וחלילה). חשוב ללמוד איך להמשיך את הנס שהתרחש בימי האינתיפאדה, שבה, למרות הסכנה בדרכים, ולמרות התחזיות הפוליטיות ה"ריאליות", עלה מספר התושבים באופן משמעותי ביותר.

אנשי השמאל מדברים בגאווה וב"חזון" על האפשרות, שאם אנשי הימין לא יתנהגו בפרובוקציות, אולי יסכימו אנשי המימשל הפלשתיני לאפשר להם להישאר בתוך הישות הפלשתינית שתקום. הללויה! מדינת ישראל מציעה לתושביה להתנהג יפה בגלות הדשה, שאותה הם יצרו לאזרחיה, ם 46 שנות קיום של מדינת ישראל. ובכל זאת, ולמרות זאת, אף על פי כן – עלינו לדאוג להישאר במקום.

ההיסטוריה תבחן את רצינות כוונותינו על־פי מעשינו, לאחר שתקום (חס וחלילה) הישות הפלשתינית: האם ננטוש ונעזוב, או שנישאר ונשמור על זכויותיו הלגיטימיות של העם היהודי בארץ־ישראל.

קדומים **אביה לוז**

כחספא בעלמא

ההיסטוריה חוזרת על עצמה: הטעות שטעו אבותינו באי־ניצול הכרזת כורש לשיבה המונית מבבל לארץ־ישראל, חזרה על עצמה גם בדורנו באי־ניצול הצהרת בלפור לעלייה המונית, ובמיוחד באי־ניצול ההישג ההיסטורי של הניצחון במלחמת ששת־הימים לסיפוח כל יהודה ושומרון כחלק אינטגרלי של מדינת ישראל.

הגאון הרב ולדנברג כותב שאין זה מקרי שיריחו נכבשה במלחמת ששת־הימים בדיוק ביום שחרור ירושלים "כדי שירגישו את קשר הקדושה בין ירושלים ליריחו, וכל זה בא ללמדנו שלא נשמיט את יריחו מתחת ידינו, כשם שברור שלא נשמיט את ירושלים עיר קדשנו ותפארתנו" (ציץ אליעזר, חלק י' סימן א').

לפני 26 שנים זכינו לשחרר את ירושלים ויש"ע למרות שלא תכננו זאת (כידוע, הצנתנים היו מכוונים לאל־עריש...), ובמקום לספח את יש"ע וליישבה בתנאים נוחים, תוך יצירת אתגר לכל הקהילות היהודיות בעולם ובישראל, בזבזנו את ההזדמנות ההיסטורית בוויכוחי סרק, במחדלים ובירידה מהארץ.

אני קורא לכל חלקי העם על כל פלגיו (גם ליהודי הגולה): עדיין לא מאוחר להרחיב את כל יישובי יש"ע ולבססם. רק כך יבוטל, באופן מעשי, הסכם "עזה ויריחו תחילה", ויישאר כחספא בעלמא.

הכנסת, ירושלים *(ח"כ) יוסף בא־גד*

לעמיאל ולבברלי אונגר

ברכות

עם היכנסו של

עירא־איתמר

למצוות

נקודה

נקודה

גיליון מס' 172

מרחשוון תשנ"ד

אוקטובר 1993

השער:

שורשי האלון שבאלון־שבות מבטאים את האמונה במשמעותו של הפסוק שבימים אלה הופך מעין הימנון, ומקנה לו משנה תוקף: ויהודה לעולם תשב וירושלים לדור ודור.

מאמרים

משה שמיר: לקראת הימים הבאים 16

מירה קדר: לא אנחנו צריכים להתנחל בלבבות 19

אליאב שוחטמן: הסכם ושברו 20

עזריאל נתיב: להקריב טריטוריה ולהיות למופת 25

נחום רבינוביץ: תפיסת עולמנו זקוקה לעיצוב מחדש 26

יואל בן־נון: קריאה אל השמאל הישראלי 28

א"ב יהושע: נסו להשתלב בשלום 32

יהודה עמיטל: יש תקווה להתיישבות הציונית ביש"ע 42

יעקב מדן: וכתתו חרבותם לעטים 46

הלל וייס: בחירות מעניקות סמכות 49

יאיר דרייפוס: החלה התקופה הכנענית־פלשתינית 50

מנחם פרומן: לחבר את לב העם אל לב הארץ 52

אדם זרטל: הפקרת האתרים הארכיאולוגיים 55

שלמה ריסקין: העם איבד את המצפן 58

יצחק שילת: הרצי"ה: "על יהודה ושומרון תהיה מלחמה" 60

גב"י בוטבול: לא עוד חזית סרוב 62

דניאל קאסוטו: השלום שיביא למלחמה 65

אלי שני: גם המרכז זקוק לקנאים 66

שלומית גבירצמן: הכניס את הסוס לטרויה 68

רפורטז'ה

רחל גיני: עכשיו גם הם מתנחלים 12

טורים

דניאל שליט: שיחת פנים 34

עמיאל אונגר: נקודה לעניין 56

עדי גרסיאל: ברצינות 76

שירים

ציפורה חלימי: תיקון לאה 15

מירה קדר: שפוך אהבתך 15

צבי זלבסקי: אם ישוב החלום, מי יכבה שלהבת 31

מירה קדר: שיר מעבר, אחמיניה 36

יהודה עציון: נשארתם רק בשר 40

מדורים

גוונים - 3; במקום מאמר ראשי - 10; נתקבלו במערכת - 70; נקודה משפחתית - 74

קטעי הראיונות **בצל ההסכם** נכתבו על־ידי **מאירה קצובר**

מו"ל: האגודה לקידום האיכלוס והקליטה ביהודה, שומרון, חבל־עזה ובקעת־הירדן.
עפרה, ד"נ מזרח בנימין **90906**. **טל':** 02־810488 **פקס':** 02־810388

ישראל הראל: יו"ר מועצת יש"ע ועורך "נקודה"; **מרים גולצ'ין:** מרכזת המערכת; **רפאל אטיה:** מנכ"ל; **שמעון זיסלס:** עימוד ממוחשב. מודעות: משרד פרסום "**תמורה**"

דמי מנוי: לשנה **110** ₪; לשנתיים **190** ₪. **לגמלאים, סטודנטים, חיילים, תלמידים ובני ישיבה:** לשנה **96** ₪; לשנתיים **170** ₪. **מנוי לחו"ל:** לשנה **$85**; לשנתיים **$150**. **הוראות קבע:** כל שלושה חודשים **30** ₪; כל שישה חודשים **60** ₪. **בעלי כרטיס אשראי ויזה/ישראכרט/דיינרס יכולים לרכוש מנוי באמצעות הטלפון והפקס.**

חומר למערכת: מכתבים, מאמרים ותגובות יש לכתוב על צד אחד של הדף וברווחים כפולים בין שורה לשורה. רצוי ביותר שהדברים יודפסו במעבד תמלילים או במכונת כתיבה.

המערכת אינה מחזירה כתבי־יד ואינה אחראית לתוכן המודעות.

ISSN0792־3295

מאמרים

שעת האמת

יש להביט ביושר אל המציאות, להפיק ממנה לקחי אמת ולפעול על־פי מה שנגזר מהם. רוב משתתפי גיליון זה עוסקים, בהעמקה רבה, בפרטי מציאות זו. התמצית היא, שהמציאות שבה נחיה מעתה תהיה קשה, אך ניתן גם להביא לכך שבשלב הראשון היא תהיה נסבלת ובמשך הזמן אף סבירה ומבשרת יציבות ותקווה. הרבה תלוי בנו.

נכון, ההסכם עם אש"ף, כמות שהוא, עלול להוביל — ובסבירות גבוהה — למדינת אש"ף בישי"ע, ורבים מאתנו, גם אם תנתן להם האפשרות, לא יהיו מוכנים להיות תושביה. אך יחד עם זאת גם נכון, שאם יש גורם המסוגל למנוע הקמתה של מדינה שכזאת, הגורם הוא ההתיישבות היהודית בישי"ע.

אמנם, סיכוייהם של הערבים לזכות במדינה נראים עתה גדולים מסיכויינו־אנו למנוע את הקמתה, אך בדיוק לשם כך אנו קיימים. השטח רוחש פעילות ערבית וממשלתית (ישראלית, לטובת הערבית) בעוצמה מהממת. אנו, שבגלל ההפתעה נמצאים עדיין, באופן טבעי, בשלב התגובה, ועדיין ללא עורף פוליטי מגובש, מנסים לכלכל את מעשינו בעיקר בעזרת נשק האמונה בצדקת הדרך, התבונה, ריכוז המאמצים והיעילות האופרטיבית.

עם כל יום שעובר מאז החתימה על ההסכמים, מתברר גודלן של השגיאות שנעשו, וכבר מתחילות להישמע התמיהות גם בקרב אלה שהיו רק לפני זמן קצר באופוריה מוחלטת. התוצאה: האזנה רבה יותר, לעתים אף הסכמה, לחלק מהשגותינו ותביעותינו. ניתן לומר, תוך גילוי אופטימיות זהירה, כי למרות שהתחזית הכללית איננה בהירה, מותר לצפות שלפחות בתחום המעשי־קיומי תחול בקרוב התבהרות חלקית.

עיקר משימתנו בימים קשים אלה היא, על כן, חיזוק המפעל: ביכולת עמידה, באנשים, בבתים, במפעלים ובתשתיות. עתה, משפסקנו להיות "מכשול לשלום", נוכל לזכות — אם נשכיל לפעול בתבונה — בתמיכה גדלה והולכת של הציבור. חשיבותה של תמיכה זו תעלה ככל שנתקרב לשיחות על הסדר הקבע.

גם אם השלטון יישאר בידי השמאל — וכלל לא בטוח שכך יהיה לאחר הבחירות בעוד כשנתיים — התיישבות חזקה, מגובה ואופטימית, הזוכה לתמיכתה של דעת קהל המתנגדת למדינה פלשתינית בשערי רעות, כוכב־יאיר וכפר־סבא, קרית־ספר ולוד, רחביה ורמות, ראש העין ואשקלון, כיסופים וערד, תוכל למלא את היעד של מניעת הקמתה של מדינת אש"ף.

ההתארגנות החדשה של מועצת ישי"ע, פעילות מסורה ומתמשכת של תושבי היישובים ותומכים בכל אתר, ועשייה פוליטית נכונה ומלוכדת של המפלגות הלאומיות, הם הכלים הארגוניים שבעזרתם ננסה לצאת מאפלה לאורה.

(מיני) ועידה במעלה אדומים

ה וועידה הנבחרת האחרונה של מועצת ישי"ע נערכה לפני למעלה משש שנים. ראשי ישי"ע, שניסו מאז לכנס ועידה נוספת, נתקבלו באדישות ובחוסר שיתוף פעולה מצד ראשי היישובים והתושבים. נתגלה, למעשה, כי מלבד קומץ פעילים המתעורר אחת לכמה זמן ודורש בחירות חדשות, ברוב היישובים אף לא התייחסו לחוזרי הבחירות שמועצת ישי"ע הפיצה בשלוש השנים האחרונות, על-מנת לקיים ועידה נבחרת.

עתה, כשהגיעה עת חירום, ואנו נדרשים לקבל החלטות גורליות, מורגש ביתר שאת החסרון של גוף נבחר שינחה, בשם הציבור כולו, את פעולותיה של הנהלת מועצת ישי"ע.

כיוון שתהליך בחירות לוועידה (בהנחה שהציבור יגלה, סוף סוף, עניין בתהליך שכזה) הוא עניין המצריך זמן רב, והמאורעות, כידוע, אינם עוצרים וממתינים עד שנתעשת ונתארגן, החליטה הנהלת מועצת ישי"ע על ההסדר הבא:

היות שנציגי היישובים למליאת המועצות האזוריות והמקומיות נבחרו בקלפי (הגם שלא תמיד למטרות שמעבר למוניציפליות), יהיו הם — עד שתבחר ועידה — נציגי יישוביהם גם במליאת מועצת ישי"ע. לפני נציגים אלה תובא תכנית העבודה של ישי"ע (העקרונות המעשיים שעל-פיהם גובשה התכנית, ראה להלן), ולאחר שהם יחוו עליה את דעתם, ויקבלו אותה באמצעות הצבעה, היא תהיה לתכנית העבודה הרשמית של ישי"ע.

אנו מאחלים הצלחה למיני-ועידה זו, שתתכנס בכ' במרחשון (4.11.93) במעלה-אדומים ומקווים, שנוסף לדיונים בתכניות העבודה, היא תתרום לגיבוש בין היישובים — כפריים ועירוניים כאחד — ושיתגלו בה כוחות צעירים ורעננים שיוכלו לקבל לידיהם עמדות עשייה ומנהיגות.

הכמיהה למנהיגות

מ אז קמנו והיינו לישות התיישבותית, לא פסקה השאלה: היכן המנהיגות? אפילו בימים המרוממים והמסעירים של סבסטיה, כאשר בשטח סובבו דמויות כריזמטיות שהניעו עם רב, נשאלה השאלה הזו. הדבר מעיד, ללא ספק, שבזמן התרחשות האירועים, אלה המובילים אותם לא תמיד מוגדרים כמנהיגים.

למרות שמבחינה פורמלית — ומסיבות שקצר המצע מלהתייחס אליהן — בגוש אמונים ההיסטורי לא נערכו מעולם בחירות, בכל זאת התגבשה שכבה מובילה, והיא זו שעמדה כשש שנים במרכז התודעה הציבורית וההובלה המעשית והרעיונית, מאז ימי סבסטיה ועד סוף שנות השבעים. קבוצה מנהיגה זו, ששמה לה למטרה לעסוק, מלבד בהתיישבות, גם במכלול שלם של משימות העומדות בראש סדר היום הלאומי — כמו חינוך, הסברה, עלייה, עיירות פיתוח וכיו"ב — מעולם לא התפנתה ברצינות אפילו לאחת מן המשימות הללו. בעומק הוויתה, ההתיישבות בישי"ע היתה, ונשארה, מטרתה הבלעדית. כל שאר התחומים זכו, לכל היותר, להתייחסות מילולית בלבד. זו גם הסיבה מדוע תנועה זו, שהיתה בראשיתה תנועת המונים, הלכה ושקעה.

כאשר גיבש הליכוד, כשנתיים לאחר עלייתו לשלטון, את מדיניות ההתיישבות שלו (לא מעט תודות למאבקיה ולנחישותה של קבוצה מנהיגה זו בגוש אמונים), וקמו המועצות האזוריות הראשונות, התבקש גוף מעשי־ביצועי שייצג את ההתיישבות הצעירה והזעירה מול הממשלה. כך קמה מועצת יש"ע, שלמקימיה אמנם לא היו יומרות מנהיגותיות, אך הם היו, מכורח הנסיבות, לאנשי הקשר עם הממשלה, והשפעת מעשיהם הלכה וגברה. כך קרה שמאז ועד עתה, רוב העושים למען ההתיישבות ביש"ע הגיעו למעמדם וליכולת הביצוע דרך העשייה המוניציפלית. ניוונו הרב של ציבור המתיישבים, הן מהפן האידיאולוגי והן מהפן הדתי, לא איפשר את קיומה של מנהיגות אידיאולוגית שתהיה מקובלת על כלל יושבי יש"ע, נוסח גוש אמונים ההיסטורי. גם ניסיונותיהם של ותיקי הגוש לקומם את התנועה, לא עלו יפה. דווקא ראשי המועצות, שלא קורצו משורשים אידיאולוגיים דומים, אך עסקו בהרחבה ובהעמקה של היש, היו, עם הזמן, למובילים גם בתחומים הציבוריים והפוליטיים, כשמועצת יש"ע פורשת מעליהם את המטרייה המאפשרת הובלה זו.

העשייה המשותפת ידעה עליות וירידות בזמנים נורמליים (בעצם, מתי היו לתושבי יש"ע זמנים נורמליים – באינתיפאדה למשל?). עתה, לאחר ההסכם עם אש"ף, כשהכורת מאיים, חלילה, על המפעל כולו – וכאשר בכל אתר נשמעה השאלה היכן המנהיגות – התעשתו ראשי המועצות, הכינו מסמך עבודה (ראה להלן), חילקו ביניהם תפקידים, הקימו ועדות (שהן מעין "משרדים" דמוי־שלטוניים) ויצאו, עם לא מעט חריקות המאפיינות התארגנות שכזו, לדרך.

אין להכחיש: זו דרך קשה, פתלתלה ומלאת מהמורות. אלה שקיבלו על עצמם להוביל יזדקקו להרבה גיבוי מצד התושבים, ולהכרה – שלהם ושל בוחריהם – כי בשעה שהכל מונח על הכף, העיסוק בענייני כלל הציבור דוחה עיסוקים אחרים, גם בוערים, של הסביבה הקרובה.

ניהול נבון ונכון של העניינים, תוך הרחקת הפאניקה והנבואות האפוקליפטיות, עשוי להניב פירות רבים – ומפתיעים. ההסכמים האחרונים הם קשים וחמורים, אך בידינו לקבוע את גורלנו ויש לנו היום קבוצה מובילה. יש להתאחד סביבה, לתת לה את הגיבוי, ולקוות שהיא תצליח לחלצנו מן המלכודת.

להרחבתה, חיזוקה והבטחת עתידה

ע ם היוודע דבר ההכרה של ממשלת ישראל באש"ף, ובמיוחד לאחר חתימת ההסכם עמו, התכנסה הנהלת מועצת יש"ע לסדרת דיונים כשהנושא העיקרי הוא כיצד לשמור על שלמותה של ההתיישבות במצב החדש שנוצר.

לאחר דיונים ארוכים ומעמיקים יצאה ההנהלה עם ההנחיות האופרטיביות הבאות להנהלה וועדותיה. המטרה, כאמור, היא הרחבתה, חיזוקה והבטחת עתידה וביטחונה של ההתיישבות היהודית ביש"ע.

***

"מועצת יש"ע שוללת מעיקרו, ומכל וכל, את הסכם העקרונות עם אש"ף על כל המשתמע ממנו. מועצת יש"ע תמשיך לבטא התנגדות זו ותחתור לביטולו הגמור באמצעות הכרעת העם.

מועצת יש"ע, המאגדת את כל היישובים במועצות האזוריות והמקומיות ביהודה, שומרון וחבל עזה, תפעל כגוף אחד ובשיתוף פעולה מלא, לקיים, לחזק, לבסס, להגדיל ולהבטיח את המשך ההתיישבות ביש"ע.

כדי להבטיח את המשך מפעל ההתיישבות ביש"ע תפעל מועצת יש"ע על־פי קווי היסוד הבאים:

א. כל היישובים היהודיים ביש"ע יישארו במקומם!

ב. ההתיישבות היהודית ביש"ע תתארגן בגושים.

ג. בין הגושים יהיה רצף טריטוריאלי וכן בגישים מחברים - לצורכי ביטחון, תנועה, ניהול, שליטה ושיפוט.

ד. השיפוט המוניציפלי יתקיים באמצעות המועצות המקומיות והאזוריות לפי החוק הישראלי.

ה. הגושים והיישובים יישארו בכל מצב בשליטה מלאה של ישראל, תחת ריבונותה וחוקיה, ויהיו מחוץ לכל סמכויות האוטונומיה.

ו. בין הגושים, וביניהם לבין גבולות האוטונומיה, יחברו כבישים מיוחדים בצירים עוקפים, בפיקוח בלעדי של צה"ל.

ז. כל הנאמר לעיל יחול גם על יישובים בודדים, על אזורי תעשייה, על אתרים ארכיאולוגיים ועל אתרי תיירות.

ח. אזרחי ישראל יהיו כפופים אך ורק למדינת ישראל ולכוחות הביטחון הריבוניים של המדינה.

ט. ממשלת ישראל תדאג לפיתוח, לגידול, לחיזוק ולביטחון היישובים היהודיים ביש"ע.

י. גבולות היישובים יכללו את כל אזורי התכנון של היישובים והמועצות בתוספת רזרווה קרקעית ראויה נוספת, וכן מקומות שולטים בסביבת היישובים להבטחת הביטחון.

יא. תבוטל החלטת הממשלה מס' 360 מנובמבר 1992, וכן הצווים אשר הפסיקו את כל הליכי התכנון והבנייה ביש"ע.

יב. ליישובי יש"ע יוענק מעמד של יישובי עימות ואזורי פיתוח, במסגרת העדיפויות של "חוק אזורי עדיפות לאומית".

יג. ממשלת ישראל לא תאפשר שינוי בייעודן של הקרקעות ביש"ע, אפילו פרטיות, ותמנע בנייה ערבית־פלשתינית מחוץ לתחומי היישובים הערביים, ולאורך הצירים החיוניים שיסוכמו.

יד. אדמות המדינה הסמוכות ליישובים יצורפו ליישובים.

טו. על־מנת ליצור חגורת ביטחון ואזורים שולטים סביב וכלפי היישובים, תתפוס הממשלה קרקעות, גם פרטיות, מחוץ ובתוך היישובים, על־פי צורכי הביטחון וצורכי היישוב.

טז. ישראל לא תאפשר ניהול עצמאי של מועצת האוטונומיה הפלשתינית בנושאי ביטחון, קרקעות, מים, כבישים ושאר תשתיות."

רחל גיני

"ויאמר ה' אל יהושע ראה נתתי בידך את יריחו..." (יהושע, ו, ב)

"אין זו אפילו סמכותו של העם היהודי כולו לוותר על איזה חלק שהוא בארץ... לזכותנו על הארץ, על הארץ כולה — קיימת ועומדת לעד" (דב"ג הקונגרס הציוני, באזל 1937, "זכרונות" ד).

דוקא יריחו. תחילת כיבושי עם ישראל בארץ־ישראל. לו נשאלו האלים המיתולוגיים לדעתם על יוזמת פרס ושות' בדבר "עזה ויריחו תחילה", היו מן הסתם מחייכים את חיוכם הזדוני, האופייני במגעם עם בני האדם, ומגדירים את העניין כ"אירוניה היסטורית".

אנשי נעמה, צעיר המושבים בבקעת יריחו, שאינם מצוידים באולימפוס שמפסגתו יוכלו לצפות במאורעות, אלא נאלצים לחוות אותם, רואים את הדברים אחרת. הם רואים את המצב כנוער עברי מיישב הבקעה (ראשי תיבות נעמ"ה), אשר בפברואר 82' נשלח על־ידי תנועת המושבים (של מפלגת העבודה) ליישב את אדמת הבראשית. קילומטר וחצי מגבול ירדן, באדמות החוואר המלוחות שבין יריחו לעוג'ה. 16 משפחות צעירות, אשר חתך אופי חברתי מעלה נתונים של גרעין אקראי: אנשים לא דתיים עד מסורתיים, השכלה תיכונית, יוצאי יחידות קרביות, גיוון פוליטי. המשותף לכולם הוא רוח הגשמה חלוצית המלווה בשאיפות אישיות ליצור חברה חדשה, שונה מהחברה שהקימו הוריהם במושבי הפחונים והצריפים בתחילת שנות ה־50. האלבומים המשפחתיים מוכיחים שהירוק שמסביב היה הוא, רק לפני כמה שנים, צהוב צחיח, והסיפורים החלוציים על קרוואנים, גנרטור ומים פעמיים בשבוע, נשמעים כשאובים מההווי היש"עי.

* * *

כאמצעי עזר לשחזור רטרוספקטיבי של תחושות הבראשית בצעדיו הראשונים של המושב, משתמשת פאני אלימלך (החוגגת עשור להתיישבותה בנעמה) בסמל המושב שאותו עיצבה סמוך מאוד להגיעה למקום. בסמל מצוירים, בקווים מאוד נאיביים, שמים, מים ואדמה שממנה פורץ שתיל כלפי מעלה. סמל המשדר המון אופטימיות ראשונית. פאני מדברת על שכרון ההתמזגות עם כוחות הטבע, על חציבת דמותם בתבנית נוף מולדתם. שילוב עוצמות הטבע עם צמיחת השתיל, שהוא כל אחד ואחד מתושבי נעמה, שהוא נעמה. היא מספרת גם על צמיחה אישית איטית, על הבשלת קשרי

משפחת חסון: יעקב, ליאורה (אישתו) ורעות

עכשיו גם הם מתנחלים

נעמ"ה (= נוער עברי מיישב הבקעה), 24 משפחות, מושב שהתאושש מהמשבר הכלכלי, ומשבר חדש – קיומי – החל מאיים עליו. הקונפליקט בין שני ערכים (שבבקעה חשבו שניתן ליישם את שניהם): התיישבות ושלום. הילדים כבר מגיבים בהתנהגות קולנית ועצבנית. אצל המבוגרים המצב גרם להגברת הליכוד החברתי (את הזעם והתסכול מוציאים בבית). המטרה הפוליטית המיידית: יצירת רצף טריטוריאלי מעין־גדי לבית־שאן

הבוסר עם האנשים. וכיום, אותו שתיל הפך לצץ שיכול להתמודד עם איתני הטבע, אך עומד חסר אונים אל מול סכנת העקירה בידי המין האנושי.

בנעמה 24 משפחות שהתחשלו עם הזמן אשר הביא אתו התמודדויות כלכליות, אקלימיות, פוליטיות וחברתיות. שני תריסרי בתי אב, הקשורים למקום כפי שרק חקלאי יכול להתקשר לאדמה. קשר המתהדק עם כל לידה, ועם כל מוות – כפי שמספרות מצבות בית העלמין המקומי, בשפתם הדוממת של בתי הקברות. כיום, לאחר שעברו לבתי הקבע הלא ראוותניים, והתמרים, הענבים, הירקות, הפרחים והתבלינים (המשווקים לחו"ל), אפשרים לחקלאים להוציא לחמם מן האדמה בכבוד, דווקא כאשר נראה שחבלי היצירה הראשוניים, על האיום שהם חובים בתוכם לקיום המושב, הסתיימו, ומהווים את נחלת העבר, נראה ההווה כהורה עתיד מאיים. כיום מקנן חשש עמוק שמא באותם החבלים העבותים הקושרים אותם למקום, יעקדו אותם כקרבן על מזבח השלום. אך תחושה זו נשארת בגדר חשש. הוודאות היחידה בבקעה היא חוסר הוודאות. חוסר הוודאות של מי שפונקו בביטחון של התנחלויות קונצנזוס, והאמינו שכשם שנקלטו בקרקע הצחיחה, כך נקלטו בלבות האנשים.

בנעמה (בקצה העליון של המפה) הוודאות היחידה היא חוסר הוודאות

פאני אלימלך מעלה את הקונפליקט האכזרי, שבו עליה לבחור בין שני ערכים שחונכה להאמין שאין בהם סתירה אלא השלמה – התיישבות ושלום.

בטון נבגד משהו מספר פיני מלר, איש מפלגת העבודה, כיצד השרים עוזי ברעם ומשה שחל ערכו ביקור ביריחו, והתעלמו מקיומם הטורדני של היישובים היהודיים השכנים, כאילו היו גם הם מתנחלים ולא מתיישבים. הוא מתקשה לראות במפלגת העבודה בגלגולה הנוכחי את המפלגה שאליה השתייך. לתושבי הבקעה, שהורגלו ליחס אחר ממפלגת האם, צרבה תחושת הדחייה. דחייה, כמו היו אבק שצריך לנער לפני הכניסה למקדש השלום. הם יצאו בהפגנה שבה השתתפו למעלה מ־70% מתושבי הבקעה – ללא הצהרה בעד או נגד – משום שבמצב שנוצר, לא היו בידם מספיק נתונים לגבש עמדה זו או אחרת. המפגינים דרשו את התביעה האלמנטרית ביותר במדינה דמוקרטית – הידברות הממשלה עם אזרחיה. מהר מאוד נכחו המפגינים לדעת שקיים חוסר וודאות גם בממשלה, אך בצרה משותפת זו לא היתה משום נחמה, אלא חזרה לנקודת המוצא. נקודה שבה תחושת חוסר הוודאות אינה מודרכת בציפייה לשמחה שבהתרת הספקות, אלא בנכונות לוודאות שבאימות החששות בגרסתו של איוב "ואשר יגורתי יבוא לי".

תושבים בבקעה, אשר שלום על בסיס פשרה טריטוריאלית עולה בקנה אחד עם השקפת עולמם, דורשים תשובות באשר ←

הפגנה נוסח הבקעה

יותר מכל מסר שניסתה להעביר, היוותה ההפגנה מיום רביעי, ז' בתשרי, היחידה שאורגנה עד כה על־ידי ועד הפעולה של יישובי הבקעה, תשקיף סוציולוגי לחברה המאכלסת את בקעת הירדן, למתיישבי הבקעה, כפי שהם מתעקשים להתכנות, להבדיל, כמובן, ממתנחלים. בהפגנה, שבה השתתפו, כפי שצוין, למעלה מ־70% מתושבי הבקעה (נתון משמעותי כאשר מדובר בפלח אוכלוסיה שבדרך־כלל אינו מראה מעורבות פוליטית יתרה, והשתתפות בהפגנות אינה חלק משגרת יומו). האנשים באו מצוידים בשלטים. "הם הוכנו לפגישות שמעולם לא התקיימו, עם שרי הממשלה, שהבטיחו לבוא וביטלו", הסבירו המפגינים.

השלטים ניסו לבטא בקצרה אופיינית תחושות שמלים מונבלות מכדי לבטא: "אנחנו לא הפקר", "תושבי נעמה אינם שפני ניסיון של האוטונומיה", "לבקעה מלאו 25 שנה — האם די?", "מדיניות הממשלה לחנוק את הבקעה". המפגינים התקבצו על כביש הבקעה בסמוך לנעמה. בארץ שבה הפגנה למען מטרה לאומית היא שם נרדף להתקבצות כיפות סרוגות ומטפחות ראש (שביסים בלשון התקשורת), היה מפתיע לראות אחוז כה נמוך של זן אנושי זה. לאחר דבר ראש המועצה ומספר פעילים, שדרשו מהממשלה הידברות ושיתוף, והפריחו סיסמאות צפויות, שזכו לתשואות צפויות, החלו המפגינים בנסיעה איטית לכיוון יריחו. צפצוף הצופרים הפר את הדממה, שאיפשרה בבוקרו של אותו יום לשמוע את קרני השמש באופן סינתזי. איש לא שם לבו לשמש השוקעת, אולי שכחו ש"יפה שקיעת שמש ללב עצוב", כפי שלימד אותנו הנסיך הקטן.

עם הכניסה ליריחו התרחש מחזה סוריאליסטי, בו הערבים והיהודים מנפנפים זה לזה לשלום (כולם מכירים זה את זה — מתוך קשרי מסחר ועבודה), וילד ערבי מגיש לילד יהודי דגל שנפל מהמכונית. מאוחר יותר הביעו ערביי יריחו תמיהה האם היתה זו הפגנת תמיכה או התנגדות. רק קריאה מאיימת אחת הופנתה בערבית צחה אל המכונית שבה נסעתי: "זו הפעם האחרונה שלכם בכביש הזה". אך גם היא התנדפה בבליל הקולני של קריאות השלום ההדדיות. ואני שאלתי את עצמי אם אותה קריאה היא בבחינת נבואה למצב רגרסיבי בו "יריחו סגורה ומסוגרת מפני בני ישראל אין יוצא ואין בא"?

לקראת סיום ההפגנה הובער צמיג, כנהוג, ומבעד מסך העשן שנוצר, תבעו המפגינים תשובות ברורות מהממשלה, ובשירת התקווה התפזרו מפגיני הבקעה לבתים שלהם, שעדיין שלהם.

לאבטוחם של שני קידוחים המספקים את כל כמות המים למושבים ונמצאים באזור האיכלוס של יריחו. "חששות לגבי הסדרי הביטחון בכבישים מקושרים לפרטים הכי טריוויאליים של חיי היומיום. תרגום חששות אלו ליומיום בא לידי ביטוי בכך שלא רשמתי את הילדים לחוגים", מדגימה ליאורה חסון. "אנו רוצים לדעת מהו היקף אותו שטח מוניציפלי של יריחו שעליו מדובר", ממשיך פיני מלר את הרשימה האינסופית של שאלות. אך בהיעדר תשובות ברורות לגבי עתיד יישובי הבקעה ומעמדם, מעלים התושבים תסריטים שונים, כל אחד אפשרי ובלתי אפשרי כאחד. כאשר תרחיש האימה הוא שהיישובים יישארו בגדר קלף מיקוח בכל תקופת הסדרי הביניים, "שפני ניסיון", מכנה זאת ליאורה. ומשתקום מדינה פלשתינית, יאלצו באופן טבעי, או בצו פינוי, להיעקר ממקומם. "מי יש לו סמכות לצוות על אנשים שהשקיעו עמל של שנים, מרץ, יוזמה, כשרון ומחשבה במשקיהם הפורחים, לנטוש אותם ולהתחיל מבראשית במקום אחר, בשם איזו אמונה מקודשת", שואל הסופר אהרן מגד במאמר ב"דבר", חודשים ספורים לפני מועד פינוי ימית (11.12.81), מצטטים תושבי נעמה, ושואלים כיום את אותה השאלה.

פאני אלימלך מספרת על חרדתם של זוג חברים בני 45-50 שעבורם התחלה חקלאית במקום אחר בלתי אפשרית. ליאורה חסון אומרת בנחישות: "אם משמעות התהליך היא שבסופו נאלץ לעזוב – אעשה זאת כבר עכשיו. אין שום טעם להשקיע בארעיות. את

פאני אלימלך:
חונכה להאמין שאין סתירה בין התיישבות לשלום

הבית עליו אני משלמת משכנתא מלאה, אעמיד למכירה בסעודיה ואתחיל בחיים חדשים". ומוסיפה בכאב מתריס: "אולי מי שלוקח אפוטרופסות על הרצון בשלום – בשלט רחוק – יוכיח זאת בפועל ויבוא הוא להתיישב בבקעה בתקופת הסדרי הביניים, ויקריב קצת יותר מאשר השתתפות בעצרות שלום בכיכר מלכי ישראל".

בעודה מדברת על מכירת הבית ועל תחושת הארעיות, נכנס אחד מחברי המושב להתייעץ בקשר להתקנת חממות, ואחר סיפר על השיפוצים שזה עתה סיים... אולי המלה אבסורד תבטא סיטואציות מעין אלה, שבהן יש קיום סימולטני למודעות אפוקליפטית ולעשייה נוסח "החיים כרגיל".

כאשר אני שואלת אם החיים אכן כרגיל, ליאורה משתפת אותי באותות שנותן המתח על הדינמיקה המשפחתית, על קוצר הרוח, על האוקטבות הגבוהות יותר שבהן מתנהלות השיחות בבית, ועל כך שבמועצה מתארגן סיוע נפשי משפחתי על מנת למנוע מצב שבו גם התסריט הנפשי שחוו אנשי ימית, יחזור בגרסה זו או אחרת בבקעה.

בבית־הספר היסודי האזורי "גפנים", ניתן לראות בהפסקות ילדים מהכיתות הנמוכות צועקים סיסמאות "לא זזים מהבקעה", "אומרים כן לבקעת הירדן", מצטטים את ששמעו בבית על הסכמים, רבין ושלום, וכאשר טווח הריכוז בעניין ממצה את עצמו, עוברים הלאה ממשחקים של מבוגרים לעולמם של ילדים. בכיתות הגבוהות יותר, הילדים מראים הבנה עמוקה יותר למתרחש. מדברים על אהבה וקשר למקום שבו נולדו, ולאנשים שאתם גדלו, ומנתחים את המצב בכלים אותם פיתחו ילדי צבא קטנים שבעצם ישיבתם במקום הם שייכים למשפחת מג"ב. ילדים שעבורם מקומם הטבעי של ה־M16 והשכפץ אינו בבסיס צה"לי אלא מתחת למיטה של אבא, ושגדר הביטחון החשמלית היא חלק בלתי נפרד מנוף המושב.

"בבית", אומרת ליאורה, "קשה לדובב את הילדים ולשוחח אתם באופן ישיר על השפעת אי־הוודאות, החשש וחוסר היציבות, אך בהחלט ניתן, באופן עקיף, לחוש זעם ועצבנות יתר, דרך תגובותיהם היומיומיות".

כאשר השיחה גולשת ממעגל החיים

חממת הירקות של אירופה

ההתיישבות בבקעה החלה מיד לאחר מלחמת ששת־הימים. על־פי "תכנית אלון", הוקמו באזור (הממוקם בין נהר הירדן וגבול ממלכת ירדן במזרח, הרי השומרון במערב, עמק בית־שאן בצפון ובקעת יריחו בדרום) בשנים 1968־1982 17 יישובים, מתוכם 3 קיבוצים ו־14 מושבים, הפרושים על 80 ק"מ. שמותיהם ניתנו כאיזכור היסטורי, או לזכרם של מפקדים שנפלו באזור.

בית־הספר היסודי, חטיבת הביניים, 12 גני הילדים ושלושת מעונות היום, כמו גם המתנ"ס ותנועת הנוער המקומית "בני בקעת הירדן", משרתים את 650 המשפחות (2,800 נפש) תושבי הבעקה.

האוכלוסיה, אשר רובה מתפרנסת מחקלאות, נאבקה בטמפרטורה ממוצעת של 35 מעלות בקיץ וקרקעות שוליות. אך בעזרת טכנולוגיה מתקדמת והמחלקה ל"מחקר ופיתוח", הצליחה למקם את חקלאי הבקעה בשורה הראשונה של חקלאי ישראל, ולהפוך אזור מדברי, המשתרע על כ־15 אלף דונם, ל"חממת הירקות של אירופה".

50 מיליון דולר הוא סך הפדיון מענפי החקלאות השונים: פרחים, ענבי מאכל, ירקות, הדרים, תמרים, תבלינים טריים ובעלי־חיים (רפת חלב, הודים, פיטום, דגי נוי...).

מרכיב נוסף בעל פוטנציאל תעסוקה באזור הוא התיירות. יריחו נחשבת לאחת הערים העתיקות בעולם, והאתרים ההיסטוריים במקום, דוגמת תל א־סולטאן, ארמון הישאם, בית־הכנסת "שלום על ישראל" ביריחו, בית־הכנסת בנערן העתיקה, מבצר אלכסנדריון, מנזר הקרנטל ואתר הטבילה לצליינים אשר ב"קצר אל יהוד" (שהינו השלישי בחשיבותו בדת הנוצרית), מהווים מוקד למשיכת תיירות פנים וחוץ כאחד.

ציפורה חלימי

תִּקּוּן לֵאָה

אִשָּׁה שֶׁהַכֹּאֵב יָפֶה לָהּ.
מִשְׁפָּט נֶהֱדָר פִּיּוּטִי
כְּלוֹמַר אִידֵיאַלִיזַצְיָה שֶׁל הָרַע,
לְדֻגְמָא: דֶּרֶךְ עֵינַיִם בּוֹרְקוֹת
וְאֶפְשָׁר לִרְאוֹת בַּהַקְבָּלָה בֵּין הַקַּו הָעָדִין שֶׁל הָרִיסִים
מוּל זֶה שֶׁל הָעַפְרוֹן)
הָעַיִן דּוֹמַעַת, הָאַלִּימוּת מְכֻוֶּנֶת כְּלַפֵּי הָאִישׁוֹן
אַחַר כָּךְ מְעַפְעֶפֶת, קֶרְלַיִין אוֹ רֶבְלוֹן
בְּכָחֹל אוֹ שָׁחֹר אוֹ יָרֹק
נוֹ, עִסְקֵי נָשִׁים.

אֲבָל, אִשָּׁה שֶׁיָּפֶה לָהּ כְּאֵב?

הַיְפֵי אֲצִלֵּנוּ מִשְׁתַּקֵּף בַּכְּאֵב בְּכֹחַ, בְּלִית בְּרֵירָה
(מִתּוֹךְ הֶרְאִיָּה הָאוֹפְּטִימִית שֶׁלָּנוּ אוֹתָנוּ כָּאן בָּאָרֶץ)
עַל שׁוּם אוּלַי
שֶׁאֲנַחְנוּ אִבַּדְנוּ אֶת רֶחֶל דְּרוּק.

י"א במרחשוון, תשנ"ג.

מירה קדר

שִׁפְתֵי אַהֲבָתֵךְ

וּמֵהוּ סִילוֹן מַיִם טְהוֹרִים בְּשִׁבְיְלֵךְ
לִזְרֹק עָלַי
וְתַחַת יָדֵךְ הַשִּׁיבֶּר שֶׁל עוֹלָם וּמְלוֹאוֹ

מִן הַמַּיִם הַגְּנוּזִים
מִתַּחַת לְאֶבֶן הַשְּׁתִיָּה
וְלֹא אֶתְחַטָּא לְפָנֶיךְ כְּחוֹנִי
סְחוֹר סְחוֹר בַּמַּעְגָּל - כַּאֲבוֹתַי בַּמִּדְבָּר -
עוֹד שִׁבְעִים שָׁנָה

שֶׁבָּאִים מֵי מְרִיבָה עַד נָפֶשׁ
וְאֵין לִי עַל מִי לִסְמֹךְ
אֶלָּא עַל דִּמְעָתֵךְ שֶׁבַּשָּׁמַיִם

הַמָּטָר

כ"ז בתשרי, תשנ"ד.

האישי־משפחתי אל המעגל החברתי המקיף אותם, נראה שאותם אלמנטים של חשש, תסכול וזעם היוצרים שבירות־מה במישור האישי המשפחתי, יוצרים תוצאות שונות במישור החברתי. באוויר מורגש אפקט של אחדות ושל עוצמת־יחד מסוימת, וניסיון לנתב את הרגשות לפעילות ולעשייה.

"מאז הוצג סימן שאלה על עתיד המושב", אומר פיני מלר בחצי חיוך, "זה עשה רק טוב לחינה חברתית. אחד האינדיקטורים לכך הוא האסיפות הכלליות. אם עד היום הגיעו פחות מ־30% מהאנשים לאסיפות, הרי שכיום אין כמעט מי שנעדר מהן". בסלון בית משפחת חסון מספרים גם על ערב ריקודים שאורגן לשחרור מתחים. לשון המודעה המחויכת פנתה אל "כל מי שבעד מדיניות הממשלה ומי שלא; מי שבעד ההסכמים ומי שלא". במושב מודעים היטב לגיוון האידיאולוגי הפוליטי, ומודעים אף יותר לצורך לפעול תחת מכנה המשותף לכולם.

אותה מודעות היא זו שאיפשרה הקמת פורום בשם "ועד הפעולה", המורכב מנציגי המושבים. היו"ר, שמעון כהן, מסביר את המורכבות האנושית שבה הם פועלים: "ועד הפעולה מנסה לפעול תוך כדי גישור על פערי התגובות האידיאולוגיים והפוליטיים

שמעון כהן, יו"ר ועד הפעולה למען יישובי הבקעה

שנוצרו באופן טבעי סביב החלטות הממשלה. הפורום מאגד בתוכו אנשים מכל גווני קשת ההתייחסות הפוליטית. כאשר המשותף לשוללי ולמחייבי תהליך השלום, בגלגולו הנוכחי, הוא התביעה מהממשלה ליצור רצף טריטוריאלי יהודי מעין־גדי עד בית־שאן, ולהחיל עליו ריבונות ישראלית". הוועד הוקם עוד באותו היום (30.8) שבו בחר שמעון פרס לשתף את האומה בידיעה על גורלה, ולהודיע על הסכם העקרונות עם אש"ף. הוועד פועל בינתיים ללא תקציב וללא תכנית פעולה מוגדרת. יעקב חסון, חבר הוועד, מגדיר את אופי הפעילות: "זו עבודה תחת אש, בעיקר כיבוי שריפות, מתוך הרגשה קשה שהאדמה בוערת מתחת לרגליים". ביישובי הבקעה גם נשמעים קולות הקוראים לעשות פרובוקציות, לחצות את הגבול לירדן, "לעשות בלאגנים, לצאת מהתגובות החלביות". אך הכיוון שבו הולך ועד הפעולה הוא של עשייה מתוך שיתוף פעולה עם הממשלה, על־מנת להציל מה שניתן. הם החלו בהקמת לובי פוליטי למען רעיון הרצף הטריטוריאלי היהודי־ריבוני בבקעה, שישמש גבול ביטחון בין היישות הפלשתינית לבין איראן ועיראק.

אופי הפעילות מוכתב על־פי אופי התושבים שאינם מתיימרים להיות "החלוץ לפני המחנה" בגרסת גוש אמונים, ולא צוידו ברוח קרב או בחומר בערה אידיאולוגי. בעייפות עצובה מסכם יעקב חסון "אני לא מוכן להילחם, לא בעם ולא למענו". ●

לקראת הימים הבאים

משה שמיר

בוונה, בהזדהות עמוקה, ומעבר לשבעים וחמש השנים שעברו, אני מכתיר את מאמרי זה בשם נאומו (ואחר־כך מאמרו) הקלסי של ברל כצנלסון. בפורים תרע"ח, חודשים אחדים אחרי הצהרת בלפור, אבל עדיין חודשים אחדים לפני שחרורה המלא של ארץ־ישראל מידי התורכים, עמד חייל הגדוד העברי ודיבר אל קומץ עובדי הקלאות עבריים. בדבריו העלה חזון נרחב של גאולת עם ישראל בארץ־ישראל, כשהחלוץ העובד הוא הסולל את הדרך להקמת הבית הלאומי היהודי משני עברי הירדן.

היום, כאשר בחוצות מזרח ירושלים חוגגים בריוני הטרור הערבי את הצהרת רבין על הקמת מדינת פלשתין משני עברי הירדן – חייבים אנו לשוב אל מקורות הכוח הפנימי, אל יסודי האמונה ושורשי הביטחון, ומעל לכל, אל פכחון התושיה שאיפשרו לברל כצנלסון להתנבא על הימים הבאים, להגדיר את אתגריהם ולגייס את צבא מגשימיהם.

על כך שהצהרת יורשיו של ברל כצנלסון על הקמת מדינה ערבית בלב ארץ־ישראל היא פתח לאסון לאומי בקנה מידה שלא אירע כמוהו מאז חורבן יהדות אירופה – נכתב ודובר הרבה, גם לפני שהוצהר בפועל והוצג בכל חצוצרות הפרסומת הבינלאומית. גם הופגן על כך, ונזעם והותרע בעקבות אותו משתה שיכורים ומסוממים, שסחף את אמצעי התקשורת שלנו. לנוכח ריקוד ה"מה יפית" המתרפס, שהחל על מדשאות "הבית הלבן" ונמשך בעוצמה גוברת והולכת בכל זירה בינלאומית ועל כל בימת "יועצים" ו"מומחים" – עלתה זעקת המחאה הטבעית מלב לבו של העם, ולא פחות מזעם הנבגדים ומכאב הנכזבים, היו בה גם עלבון ותדהמה והתייסרות עצמית.

אבל כל אלה – שלא אתמול התחילו, כי בימי שול בגין וליכודו, בימי מפולת קמפ־דיוויד התחילו התדהמה והעלבון והזעם – שלא מוצו גם היום ועוד ישאו קולם בחוצותינו מחר ומחרתיים, ולימים ולשנים, ועד למשפט ההיסטוריה יגיעו, למול נידוני עמוד הקלון – כל אלה מפנים את מקומם בשעת חירום זו לשאלת השאלות:

האם יש הצלה? ואם יש – מניין?

עזרה ראשונה

צו ראשון לכל עזרה ראשונה – עצירת הדימום, שמירת חיותו של הגוף, כדי שימנע בכוחות עצמו את המשך ההידרדרות. ובעניננו: להגביל את שיעורו של אסון הנסיגה, להקטין את סכנתה של מדינת טרור על סף ביתנו.

איך עושים זאת?

במושגים קונקרטיים (מדיניים, גיאוגרפיים, משפטיים, בהווה ולעתיד הקרוב) – מוטלת משימת העזרה הראשונה בעיקר על המחנה הלאומי, שנציגיו פועלים על דרך הדיבור, ההסברה והפעילות המימסדית. באותה שעה מקיימים המוני בית ישראל את המשימה בפועל: ביישוביהם בכל רחבי ארץ־ישראל, ויותר מכל באמצעות חיל החלוץ של יישובי יש"ע, הגולן והבקעה – מסוגלים ומצווים המוני המחנה הלאומי בישראל להוות את העזרה הראשונה לעם ולארץ.

אחרי העזרה הראשונה בא חדר מקרי חירום, שהוא גם מחלקת מיון. ושוב בענייננו: כדי להגדיר לעצמנו איך ניתן להציל את עמנו וארצנו, לא בעד "פתחי מילוט" נוסח שר הביטחון וקציניו הבכירים (פתחי מילוט המיועדים לשימוש לאחר שכבר תקום המדינה הפלשתינית, לאחר שכל העולם יכיר בה, לאחר שנקיו את דמנו, תרתי משמע, למען הקמתה), אלא מפתחי מילוט מידיים (אבל מרחיקי ראות), מעשיים (אבל מעמיקי הגות) – חייבים אנו לדעת את האסון, להבין מה עומד להיהרס, ומה כן מצוי בתהליך הריסה. דרושה לנו הגדרה רצינית ואמיצה של ממדי האסון ומהותו מן הבחינה הקובעת ביותר: הפנימית, הרוחנית, הסובייקטיבית.

ברל כצנלסון רצה מדינה משני עברי הירדן, תלמידיו מוסרים את רובה לערבים

ממשלה שחותרת תחת יסודות הקיום היהודי בארץ־ישראל היא ממשלת שמד. פעולת ההצלה שלנו צריכה להתחיל בהוקעת השמד הזה. כאשר עושים שלום בבית בין כל חלקי העם, כדי להכות אויב מבחוץ, זוהי גבורה וחכמה. כאשר כורתים ברית עם האויב מבחוץ, כדי להכות חלקים מן העם מבית, המעשה מהווה, כמעט תמיד, בגידה.

איך הגענו לזה?

לממשלה הנוכחית, ממשלת אש"ף ("אוהדי שחרור פלשתין") אין זכות יוצרים על ה"פטנט" של מתן הכשר לתוקפנות הערבית על־ידי הטבעת חותם ה"שלום" על הכניעה לה. לא רק מהלכים מדיניים נואלים (קמפ־דיוויד) קדמו לה – אלא תהליך פנימי רב שנים של שמד רוחני כרסם במידה כזאת את המסד הציוני לכל מערכות חיינו, עד כי הוסר כל מחסום בפני גלישת ההתאבדות אל תחתית המדרון.

לחיצת היד לערפאת מחקה לו לרב־המרצחים ומחלה לו את כל פשעיו בעבר, וגרוע מזה: נתנה לו "רשיון עבודה" לכל פשעיו בעתיד, לכל חתירותיו תחת יסודות הקיום היהודי בארץ־ישראל. אבל מה שאנו מבקשים להדגיש כאן ועתה הוא, שהממשלה שעשתה זאת היא ממשלת שמד, ממשלה שנסחפה עם תהליכי השמד הרוחני, היהודי, הציוני, המוסרי – נצמדה אליהם, נכנעה להם, עשתה מהם יסודות למדיניות הימור מופקר, המטיל על שולחן הקלפנים את כל ערכי הרוח המקודשים של האומה, נוסף לנכסיו הממשיים באדמת ארצו, בבניינה ובביטחונה.

אני מנסה לדייק: ממשלתנו הנוכחית לא חוללה את תהליכי השמד, וודאי לא החלה בהם. היא רק האיצה אותם, ביטאה אותם בשפת המעשה, העלתה אותם על ראש שמחתה.

בהוקעת השמד הזה – שהוא התנכרות לציונות, התנכרות ליהדות, התנכרות לכל מה שהוא אנו עצמנו ולכל מה שהוא תכלית קיומנו – צריכה להתחיל פעולת ההצלה.

מלה אחת מכוערת

לפי שעה – ואני מדגיש: לפי שעה – ישנם ערכים לאומיים, שגם ממשלת רבין מייחסת להם חסינות מוחלטת מפני כל נסיגה או ויתור. "ירושלים המאוחדת בירת ישראל לעד, בריבונות ישראל", אמורה להיות אחד הערכים הבודדים והאחרונים האלה. האם לא הגיע תהליך השמד הרוחני לנושא ירושלים? או שמא עדיין לא הגיע? הרי אלוף דוחקי השמד הרוחני, האדון הפרופסור ליבוביץ' רואה בכותל המערבי "עבודה זרה"! – מתי יוודע הדבר לממשלת אש"ף?

וכאן, באמת, דוגמה מאלפת להבנת מושג השמד ולהצדקת השימוש בו. בזכות מה אנו עומדים לפני הכותל המערבי? – בזכות שצה"ל כבש אותו? וביתר חלקי ירושלים – בקטמון, בטלביה, במנחת – מדוע אנו יושבים בהם מעלה מארבעים וחמש שנים – משום שכבשנו אותם? ומניין זכותנו להקים אוניברסיטה בשיך־מונים ליד תל־אביב – משום שכבשנו את הכפר הערבי הזה מעבר לירקון?

עד ההכרה באש"ף היתה לנו תשובה אחת ברורה, יהודית, ציונית, מוסרית, צודקת, על כל השאלות הללו. והתשובה היתה: "שום כיבוש, שום זכות קניין או בניין בימינו, אפילו לא זכות נרדפים ומוכים – לא עמדה ואינה עומדת ולא

כאשר תיתן ממשלת השמד הזאת, או ממשלת שמד כלשהי שתקבל על עצמה את קיום ה"שלום" ("כי הוא כבר חתום, הוא כבר עובדה מוגמרת") – כאשר תיתן ממשלה ישראלית־יהודית כלשהי את מזרח ירושלים לשלטון ערפאת, והיא לו בירת מדינת פלשתין שלו – האם אז מותר יהיה להשתמש במושג "בגידה"? האם גם אז נאלץ את עצמנו להבחין בין בגידה "סובייקטיבית" ("חס ושלום! לא יהיה כזאת בישראל!") – לבין בגידה "אובייקטיבית"?

תעמוד לנו, אלא על גבי ומתוך ובהמשך לזכות יסוד אחת נצחית, זכות שכולה היסטוריה, עבר, זיכרון, מסורת לאומית ודתית, זכות־על אמונית – של כל עם ישראל על כל ארץ־ישראל".

בלא זכות זו אין לנו חזקה אפילו על גרגר חול אחד בתוף תל־אביב – והמוותר עליה מרצונו ולא מאונסו, המפקיר אותה בעודה נתונה בידיו ומסורה להכרעתו – אין הוא אלא משומד.

יש מלה מכוערת אחת, שאסור להשתמש בה. אפילו אתה חש כי היא מבטאה את מעשי ממשלתנו לאשורם – אתה נרתע מפני תומרתה של האשמה הכלולה בה. אסור, אם כן, לומר כי רבין עומד לבגוד במתיישבי הגולן. אסור. ואסור לומר כי עושי דברו בוגדים ביישובי בקעת הירדן כשהם מעניקים את השלטון על יריחו ומרחבה לכנופיות הטרור (עד אנה? עד מעלה אדומים?) אסור.

אבל כאשר תיתן ממשלת השמד הזאת, או ממשלת שמד כלשהי שתקבל על עצמה את קיום ה"שלום" ("כי הוא כבר חתום, הוא כבר עובדה מוגמרת") – כאשר תיתן ממשלה ישראלית־יהודית כלשהי את מזרח ירושלים לשלטון ערפאת, והיא לו בירת מדינת פלשתין שלו – האם אז מותר יהיה להשתמש במושג "בגידה"? האם גם אז נאלץ את עצמנו להבחין בין בגידה "סובייקטיבית" ("חס ושלום! לא יהיה כזאת בישראל!") – לבין בגידה "אובייקטיבית", שאף אני ברוב טקט ונימוס משתמש בה?

מהי בגידה?

בגידה היא קודם כל שקר, מלכתחילה או בדיעבד. והרי זה עתה עסקנו בדוגמה אקטואלית לשקר: מי שמבטיח לנו כי יש לו הסכם שלום עם אש"ף, או עם כל גורם ערבי אחר, ובו בזמן נשבע כי ירושלים המאוחדת תישאר לנצח בירת ישראל בריבונותה המלאה – הריהו משקר. "בלי ירושלים בירת פלשתין – אין שלום!" – אומר ותוזר ואומר הטרוריסט הממומן ביותר בהיסטוריה. זו תביעת המינימום שלו, וכולה אמת

←

בצל ההסכם

פייר המל

קודם כל – להמשיך

אני איש ארץ־ישראל, לא איש של מפלגה, ובכל זאת ההרגשה הגרועה והדאגה קיימות אצלי כבר מהמהפך בבחירות האחרונות. בחלומות השחורים ביותר לא האמנתי שתקום ממשלה כל כך שמאלנית – ממשלת עבודה־מרצ־ש"ס, שבה ייעלם לגמרי האגף הניצי שהיה קיים במפלגת העבודה.

ההסכם הזה פירושו, לטווח הארוך בוודאי, מדינה פלשתינית במקום מדינת ישראל, ולא לצד מדינת ישראל. הרעים הם החמאס, הטובים הם הפת"ח, ולכן נותנים להם הכל. אוטונומיה זה אומר אדמות מדינה לפלשתינים. אז מה נשאר? כמעט הכל הוא אדמות מדינה, ולנו לא יישאר דבר. הם יקבלו את כל האדמות עד מטר מהיישוב שלי ואת המים. את הקרקע נותנים, ביטחון, כפי שראינו בוודאי קלט, אין. זו תכנית התאבדות. אין לי מלה אחרת – אני מרגיש בגידה. בגידה בארץ־ישראל ובעם ישראל, אף שזו מלה קשה. ואותנו מציגים כמכשול לשלום כשאין שלום. הערבים רוצים את השטחים. כשלא הלך בכוח – פנו לדיפלומטיה. זו שיטת ה"סלמי" – פרוסות פרוסות. יש"ע הוא השלב הראשון, אחר־כך יבואו שלבים נוספים.

לפצאל עליתי ב־1970, מיד עם עלייתי ארצה מצרפת. בעומקי אני יהודי גאה, והתיישבות בבקעה וחלוציות היו מובנים מאליהם עבורי. הדעות שלי התגבשו כבר מגיל 4 – מאז שאדם יכול לזכור את מחשבותיו: צריך להילחם למען ארץ ישראל ועם ישראל. את הערכים האלה ספגתי בבית. זוהי המסורת המשפחתית. הורי היו במחתרת הצרפתית במלחמ"ע השנייה וידענו שב־48' לא גמרנו לבנות את המדינה; עוד יהיו משברים לעם היהודי.

אנחנו צריכים להמשיך ולהילחם, ויחד עם זאת לחיות ולפתח את היישובים מבלי להתייחס בכלל לתכנית. רק אם נתעלם ממנה נוכל להמשיך. אם נחשוב עליה כל הזמן – מצבנו יהיה חמור. המאבק שלנו צריך להתמקד בדעת הקהל המסוננורת מאמצעי התקשורת. קשה ביותר להילחם נגד שלום מדומה, אך עלינו להסביר בכל עיר וכפר שזה לא שלום אלא הכנת המלחמה הבאה.

מצבנו דומה למצבן של מדינות אירופאיות שאזרחיהן לא רצו בשנות ה־30 להילחם נגד היטלר בגלל העייפות ממלחמ"ע הראשונה. זו אותה עייפות, וזה מסוכן. היא גורמת שנהיה מוכנים להאמין בכל דבר. אני מקווה שעד שיוכח שהערבים לא רוצים שלום, לא יעשו מעשים בלתי הפיכים.

ומכיוון שאי אפשר לבנות עכשיו גוף חדש שינהיג את המאבק, מפני שמחשבה כזאת אינה ריאלית, צריך לחזק את מה שקיים. אף שהליכוד לא מוכיח שהוא כל כך מבריק, אין ברירה, צריך לחזק את מה שיש.

תושב מושב פצאל, בקעת הירדן, חקלאי זה 23 שנים.

(חלקית, אמנם, כי תביעת המקסימום שלו היא חורבן ישראל), ומי שמבטיח לנו את ההיפך הוא פשוט שקרן. או מטומטם, נהגתי להוסיף תמיד, אבל היום כולנו מטומטמים: הרי מזרח ירושלים היא כבר עתה בירת פלשתין, למעשה, אם לא להלכה.

זו ממשלה־קואליציה ריקה מתרבות עברית, מנוערת מיסודות של שייכות יהודית, צרת אופקים בתחומי מסורת התרבות העולמית – אבל לא בזה יהודה. יהודה הוא בפיתוח העדפה חולנית של האויב בחוץ על היריב בבית. היריב הוא הציונות הגדולה, ובראשה הציונות הדתית החלוצית, שבכוח סטיכי כמעט אילצה את ממשלות ישראל ברבע המאה האחרון להסכים, ואפילו לסייע, להתיישבות יהודית בכל חלקי ארץ־ישראל

על יסוד השקר – מתפתחות צורות רבות של בגידה. אזכיר רק את אחת הצורות הראשיות, הידועה לשמצה בהיסטוריה של כל העמים. בניגוד לתופעת הגבורה והחכמה, כאשר עושים שלום בבית – כדי להכות את האויב בחוץ, אצלנו קיימת תופעת הקלון והטפשות של אלה, העושים שלום עם האויב בחוץ – כדי להכות את היריב בבית. לזה קוראים, כמעט תמיד, בגידה.

לא מקרה היה זה בתולדות עמנו, שמבין המשומדים יצאו הגרועים בשונאיו ובמשמיציו, או גם כך: ששונאי עצמם ועמם היו ראשוני וראשי המשומדים.

בתוך מציאות כזאת אנו חיים כיום בחברה הישראלית.

יש לנו ממשלה, הנשענת על קואליציה של שוללי תוצאות מלחמת ששת־הימים, של שונאי ההתפתחויות שבאו בעקבותיה – ממשלה המאוחדת ברצון נחוש למחוק את מה שאירע בעשרים ושש השנים שחלפו מאז, ולסגת אל המצב שלפני כן בכל השטחים ובכל המובנים. זו ממשלה־קואליציה ריקה מתרבות עברית, מנוערת מיסודות של שייכות יהודית, צרת אופקים בתחומי מסורת התרבות העולמית – אבל לא בזה יהודה. יהודה הוא בפיתוח העדפה חולנית של האויב בחוץ על היריב בבית. היריב הוא הציונות הגדולה, ובראשה הציונות הדתית החלוצית, שבכוח סטיכי כמעט אילצה את ממשלות ישראל ברבע המאה האחרון להסכים, ואפילו לסייע, להתיישבות יהודית בכל חלקי ארץ־ישראל. היריב הוא גורמים חברתיים, פוליטיים, שאיפשרו הקמת תשתית למשק חדיש, פטור מהדיקטטורה הפרוטקציונית של הבוסים המפלגתיים, שעד מלחמת ששת־הימים האמינו בנצח שלטונם. היריב הוא התהליך הדמוקרטי, המתבטא בחילופי מפלגות ואידיאולוגיות בשלטון, אותו תהליך שעם גילומו בירידת שלטונו של השמאל נסתמו ציונרות השפע, ובזה אחר זה התנפצו הבלונים המנופחים של מה שנקרא "משק העובדים", ולא היה למעשה אלא משק העסקנים.

עם הכתרתו לראש ממשלה הכריז יצחק רבין כי ממשלתו תעסוק ב"שינוי סדרי עדיפויות" – ולהבטחתו זו הוא נאמן: ממשלת ישראל דהיום מעדיפה שלטון ערבי בעזה ובחברון, בבית־לחם וביריחו, ברמאללה ובבית־אל, באלון מורה ובשכם, בעמק דותן ובג'נין. וכבר הודיע "קול ישראל" בעקבות ביקור הרמטכ"ל ביישובי חבל קטיף: בתקופת הביניים לא ייעקרו יישובים יהודיים. היכונו, אפוא, יישובים אומללים, שערפאת עדיף עליכם – העקירה בשער.

ולשונאי מלים מכוערות: הנה עוד אחיזת עיניים, שסופה אסון לאומי.

איך נקרא לה?

מקווה ישראל

נשוב אל הדרך הארוכה, כי אין קיצורי דרך. מתוך חשכת ימי מלכות יהודה האחרונים, זעק הנביא ירמיהו אל מקווה ישראל והתפלל לישועתו (ירמיהו, יד, ח), אף כי ידע בלב נקרע כי "צאן אובדות היו עמי, רועיהם התעום" – כי נטשו את "מקווה אבותיהם" (שם, ג, ו־ז). ומי שבא אחריו להנהיג את העם, בבוא שעתן של נבואות הנחמה להתגשם, עזרא הסופר, התייצב אף הוא מול המציאות של רועים מטעים ועם אובד וצורך דחוף לחזור אל דרך הישר הדתית והלאומית. אבל בפרק האחרון של ספרו אנו שומעים כי "עתה יש מקווה לישראל" (עזרא, י, ב) – והפעם במובנו האנושי יותר, הפעיל, ההיסטורי, של המושג. יש תקווה לטיהור העם, יש סיכוי למציאת הדרך, למחיקת טעותם של הרועים, שהרי "יד השרים והסגנים היתה במעל הזה ראשונה" (שם, ט, ב).

זו הדרך הארוכה. אין היא מבטלת את הצורך בהגברת המאבק המדיני, הציבורי והפרלמנטרי, לסיכול שיתוף הפעולה בין ממשלת ישראל לבין אויבי ישראל, אבל היא זו שתאפשר לעם כולו, ולמחנה הלאומי בתוכו ובראשו, לעמוד במבחנים החמורים שניאלץ להתמודד עמם על כורחנו, אם וכאשר תתחיל מדיניות הנסיגה להתממש שלב אחר שלב. יהיו אלה מבחנים אפופי חרדות, גדושי איומים ואלימות, מחוץ ומבית. הם ייבלמו סוף־סוף, בטרם תושג המטרה הערבית הסופית – אבל הם עלולים להיות קרובים מאוד להשגתה. בצווחות ניצחון של "עליהום" נלהב יותר ויותר, יעוטו שני ה"פרטנרים" לעשיית "השלום המזרח תיכוני" – על כל נקודת אחיזה ציונית חלוצית, לעוקרה משורש. אלה מתוך שנאת ישראל גלויה ושוצפת, אלה מתוך שנאת עצם ועצמם מתוסבכת וחולנית.

עלינו להיות מוכנים לעבור ימים קשים מאוד. הימים הבאים עלינו השנה אינם בסימן "הבשורה הגדולה" שעליה דיבר ברל כצנלסון – ועל כן צריכה הכשרת הלבבות להיות מעמיקה ומקפת יותר.

כשם שתהליכי ההתפוררות הרוחנית קודמים להתמוטטות החומרית־מדינית ומכינים אותם – כך צריכים מאמצי ההתאוששות וההתעוררות הרוחנית להקדים כל תופעה של מפולת בגוף החיים הלאומיים.

זו הדרך הארוכה. יוחנן בן־זכאי של הציונות דרוש לנו עתה, יבנה וחכמיה של היהדות החלוצית דרושים לנו עתה – בהבדל אחד חשוב: לפני החורבן, בטרם חורבן, לשם מניעת החורבן.

לפני למעלה ממאה שנים (כ"א אייר תרנ"א) שאל אחד העם שאלה קשה מאוד:

"ארץ כי תחרב, והעם עודנו מלא חיים וכוח – יקומו לה זרובבל, עזרא ונחמיה והעם אחריהם וישובו ויבנוה שנית. אך העם כי יחרב, מי יקום לו ומאין יבוא עזרו?" ("על פרשת דרכים", כרך א', עמ' מג).

מאה שנה, כמחציתה במסגרת עצמאות מדינית, מנסה ההיסטוריה היהודית להוכיח כי יש תשובה על השאלה הזאת – וכי התשובה היא בכך, שגאולת העם וגאולת הארץ כרוכות זו בזו, מתוך גאולת הארץ באה גאולת העם ומתוך גאולת העם באה גאולת הארץ.

עם הכתרתו לראש ממשלה הכריז יצחק רבין כי ממשלתו תעסוק ב"שינוי סדרי עדיפויות" – ולהבטחתו זו הוא נאמן: ממשלת ישראל דהיום מעדיפה שלטון ערבי בעזה ובחברון, בבית־לחם ובירידו, ברמאללה ובבית־אל, באלון־מורה ובשכם, בעמק דותן ובג'נין. וכבר הודיע "קול ישראל" בעקבות ביקור הרמטכ"ל ביישובי חבל קטיף: בתקופת הביניים לא ייעקרו יישובים יהודיים. היכונו, אפוא, יישובים אומללים, שערפאת עדיף עליכם – העקירה בשער

העיקרון היהודי, הציוני, האנושי, הגדול הזה, נתון היום להתקפה הרסנית מצד גורמי מימסד וציבור, המכחישים את אחדות העם והארץ והמתנכרים לכל אחד משני היסודות הללו במהותם השורשית. בחידוש העיקרון הזה ובהצבתו במרכז חיינו הלאומיים – קו ההתחלה לדרך הארוכה, הקשה, שאנו מצווים להתקדם בה בהתמדה, ללא לאות ובנאמנות. ●

לא אנחנו צריכים להתנחל בלבבות

מירה קדר

מאז רמה שלא ננסה לבחון את אירועי השבועות האחרונים, בין אם גזירה היא משמים, בין אם ניסיון לעם ישראל למדוד את אחיזתו בארץ, בין אם מהלך סבוך דעביד רחמנא, שאין אנחנו מסוגלים עדיין לראות אלא את ראשיתו ושאכן יוליד כאן עידן חדש – עיבוי היישובים בי"ש, וגידול חוסנם הרוחני, הוא המעשה האנושי היותר מתבקש.

גם ברמה הממשלתית: היום כבר ברור (למי שלא נשבה בקלישאות של האתמול) שההתנחלויות אינן מכשול לשלום, ואדרבא, הן הקטליזטור שזירז את הערבים לשבת לשולחן הדיונים. אבל התנחלויות היום הן המכשול הכמעט יחידי בפני מדינה פלשתינית. אם ראשה ורובה של הממשלה דובר אמת, ואכן מתנגד להקמת מדינה כזו "בינינו לבין ירדן" – חיזוק ההתנחלויות הוא האינטרס שלו. גם אם אינו אומר אמת, או אם יומרץ שנית, או אם יורשיו יצדדו כן בהקמת מדינה לפלשתינים וכל מגמתם כרגע, בהשאירם את היישובים על מכונם בתקופת הסדר הביניים, היא כדי שיהיה בעוד חמש שנים על מה לוותר ובתמורתו לנסות להרוויח את ירושלים – אפילו הכא – צריך שיהיה, אללה יוסתור, מה לוותר עליו.

לשון אחר, לו אני רבין, פרס, או אפילו יוסי ביילין־עד־שריד, ואין את נפשי לגמור את המו"מ עם הגב לים, ועם ירושלים כבירת פלשתין הלא שלמה – הייתי מתגברת איכשהו על הסלידה הטבעית הקלה, ועושה כמיטב יכולתי לשיפור איכות הסביבה של היישובים בי"ש. חזקה על מי שהצליחו לטהר את השרץ הדו־רגלי, שימצאו דרך לרהביליטציה גם למתנחלים (אלא אם כן הם עושים עם אויבים, ועם אחים למסטינג לכים דווקא על מלחמה), אם וכאשר יבינו – שאם הם לא היו שם – היה צריך להמציא אותם שם. אם אכן סדר חדש במזרח התיכון, וחתירה בלתי נלאית לשלום כולל, כדאי שהוא יכלול גם את כל ישראל, ואמרו אמן.

אבל שמירה על ההתנחלויות אינה רק אינטרס של הממשלה, אלא גם מבחן האמת שלה ביחס לארץ־ישראל. ויסלח לי הקורא, אבל אין כוונתי למבחן פוליטי, ומה אעשה והדברים ברמתם הפוליטית מעולם לא דיברו אל לבי. לשון פשוטה: הממשלה, ועמה השמאל השפוי המרכזי, מתנדנדי עבודה־ליכוד (ומרצ־צומת), תושבי עיירות הפיתוח ושיקום שכונות, נבחנים כעת על אהבתם לארץ־ישראל (אותי אישית המבחן תופס בפן הרוחני שלו, זה שכלפי שמיא). האם הממשלה והעם רק עייפים משליטה על הפלשתינים, או שהם גם מואסים בארץ חמדה. כי מי שהצליח לעשות את הבלתי ייאמן (לבלוע את הצפרדע הדו־רגלית וגם להפוך אותה לנסיך), יכול גם להחזיק בשתי ידיים את היישובים בי"ש, בגולן ובבקעה, ויחד עם זאת לאפשר לפלשתינים שליטה על עצמם במקומותיהם. יש אי דיוק מסוים בקבילה שאנו קובלים כלפי עצמנו, על שלא הצלחנו להתנחל בלבבות. לא אנחנו צריכים להתנחל בלבבות, ואדרבא, אסור שהשנאה שהצליח השמאל הקיצוני לטפח וללבות כלפי המתנחלים תסיט את הדיון מן השאלה האמיתית: האם נתחבבה ארץ־ישראל על בניה אם לאו. לי לא איכפת להיות שק האיגרוף של השמאל החובט, אם ארץ־ישראל תרוויח את השמאל המתחבט. מאז ומתמיד (הח באבותינו, דרך חידוש היישוב בארץ בתחילת המאה, עד ימינו ועד בכלל) אחיזתנו הממשית היחידה בארץ היתה ביישובה. על אף שעל פי רוב, העם היושב בציון אינו שומר מצוות – ארץ־ישראל תישקל לו כנגד כל המצוות. היא גם אינה מצווה פרטית גלותית, השייכת, לא עלינו, לחשכת ימי הביניים, להיפך, מי כמוה מצווה מודרנית ורלוונטית דווקא לדורנו. אבל כיוון שהיא שקולה כנגד הכל – משקלה כל כך כבד, נכבד ומכביד. ומי יודע אם לא העמידה או אי העמידה במבחנה, תקבע את עתידנו או אי עתידנו כאן בארץ כולה.

בגלל חטא המרגלים – ואחריהם העם – נתעכבה כניסתם של ישראל לארץ בארבעים שנה. היחידים שזכו להיכנס ארצה מבוגרי יציאת מצרים היו כלב בן־יפונה ויהושע בן־נון, שבניגוד לרוב העם האמינו ביכולתו לכבוש את הארץ. העם לא היה אתם. גם התקשורת היתה נגדם – כלב נאלץ להסית את העם כדי שדבריו יישמעו. לא היה לו מיקרופון פתוח, גם לא [illegible] מכך חופשי. אבל העם – של אותו הדור – לא זכה לכבוש את הארץ, ויהושע וכלב זכו כן. מי שיש לו אורך נשימה בסדר גודל של ארבעים שנה – חבל שיוסיף לשבת בצד הלא נכון של הקו הירוק. תפילה על ריק כמוה כצפצוף הזרזיר. והרי גם במקרה הטוב, עושה תפילה רק מחצה.

כשם שלפריצת גוש אמונים היינו צריכים את הזאפטה של מלחמת יום־הכיפורים (ושש־הימים לא הספיקו), כן עשוי ההסכם האש"פי־ישראלי לעורר תנועת התיישבות מחודשת. בין אם בעידודה של הממשלה שתתעשת ובברכתה, בין אם על אף יחסה העוין ועל חמתה. המצוינים – לנצרים; הטובים – לטלמון או לאלוני הבשן; והבינוניים – נעבעך כמונו – ליישובים היותר קלים. השורות דלעיל נכתבות עדיין במבשרת ירושלים, אבל עם הפנים עפרתה. אם משפחה כבדה ונייחת ועצלה כמונו יכולה, בעז"ה, לעשות את הסוויץ' הזה – כל אחד יכול. ●

אסור שהשנאה שהצליח
השמאל הקיצוני לטפח וללבות
כלפי המתנחלים תסיט את
הדיון מן השאלה האמיתית:
האם נתחבבה ארץ־ישראל
על בניה אם לאו.
לי לא איכפת להיות שק
האיגרוף של השמאל החובט,
אם ארץ־ישראל תרוויח
את השמאל המתחבט.
מאז ומתמיד אחיזתנו הממשית
היחידה בארץ היתה ביישובה.
המצוינים – לנצרים;
הטובים – לטלמון
או לאלוני הבשן;
והבינוניים – נעבעך כמונו –
ליישובים היותר קלים

הסכם (הצהרת העקרונות) ושברו

אליאב שוחטמן

פרט הסכם הצהרת העקרונות (להלן – ההסכם) שנחתם בין ממשלת ישראל ובין אש"ף, אינם ידועים, ברובם, לציבור הרחב, ודומה שזו הסיבה לחוסר ההתנגדות של חלק גדול מהציבור בארץ להסכם. רבים סבורים, שבסך הכל מסייע הסכם זה לישראל להיפטר מכמה רעות חולות, כמו השליטה על עזה. מתוך נאיביות יתירה, או מחוסר ידיעה, מתעלמים רבים מכך שנושא "עזה ויריחו תחילה" הוא רק פרט אחד בהסכם (ואף כאן ן הישועה כה קרובה לבוא), בעוד שההסכם בכללותו מכיל פרטים רבים, שכל אחד מהם לחוד, וכולם יחד, עתידים להכניס את ישראל למילכוד שאיש אינו יכול לנבא היום אם ניתן יהיה להיחלץ ממנו. מן הראוי, אפוא, לבחון את התוצאות החמורות שעלולות להיות להסכם ביחס לעתידה של מדינת ישראל. במסגרת זו לא אוכל להיכנס לכל פרטי ההסכם, ואת דבריי אקדיש לכמה מן הבעיות המרכזיות שהוא מעורר.

תשתית למדינה ערבית בארץ־ישראל המערבית

אין כל ספק בכך, שההסכם מניח את התשתית להקמת מדינה ערבית עצמאית בארץ־ישראל המערבית.

במבוא להסכם מדובר בהכרה הדדית ב"זכויותיהם הלגיטימיות והפוליטיות של הצדדים". אכן, גם בהסכמי קמפ־דיוויד דובר בזכויות הלגיטימיות ובדרישות הצודקות של העם הפלשתיני, אבל, עם כל התמורה שבה יש להתייחס להכרה בזכויות אלו, לא דובר שם בזכויות פוליטיות. המונח "זכויות פוליטיות", בתרגום לעברית פשוטה, משמעותו האחת והיחידה היא: "זכויות מדיניות", וזכות מדינית אינה מוקנית אלא למדינה.

אליאב שוחטמן הוא פרופ' למשפט עברי וראש המכון לחקר המשפט העברי בפקולטה למשפטים, באוניברסיטה העברית בירושלים.

במידה והכללת עניין ירושלים כנושא למשא ומתן על הסדר הקבע מבטא נכונות ישראלית לשינויים בריבונותה של ישראל על ירושלים, כי אז מתעוררת השאלה: כלום אין התחייבותה של הממשלה בנושא זה בלתי חוקית, וזאת לאור סעיף 97 לחוק העונשין תשל"ז־1977, הקובע שכל מעשה שיש בו כדי לפגוע בריבונות המדינה, או שיש בו כדי לגרום לכך ששטח יצא מריבונותה של המדינה, מהווה עבירת בגידה?

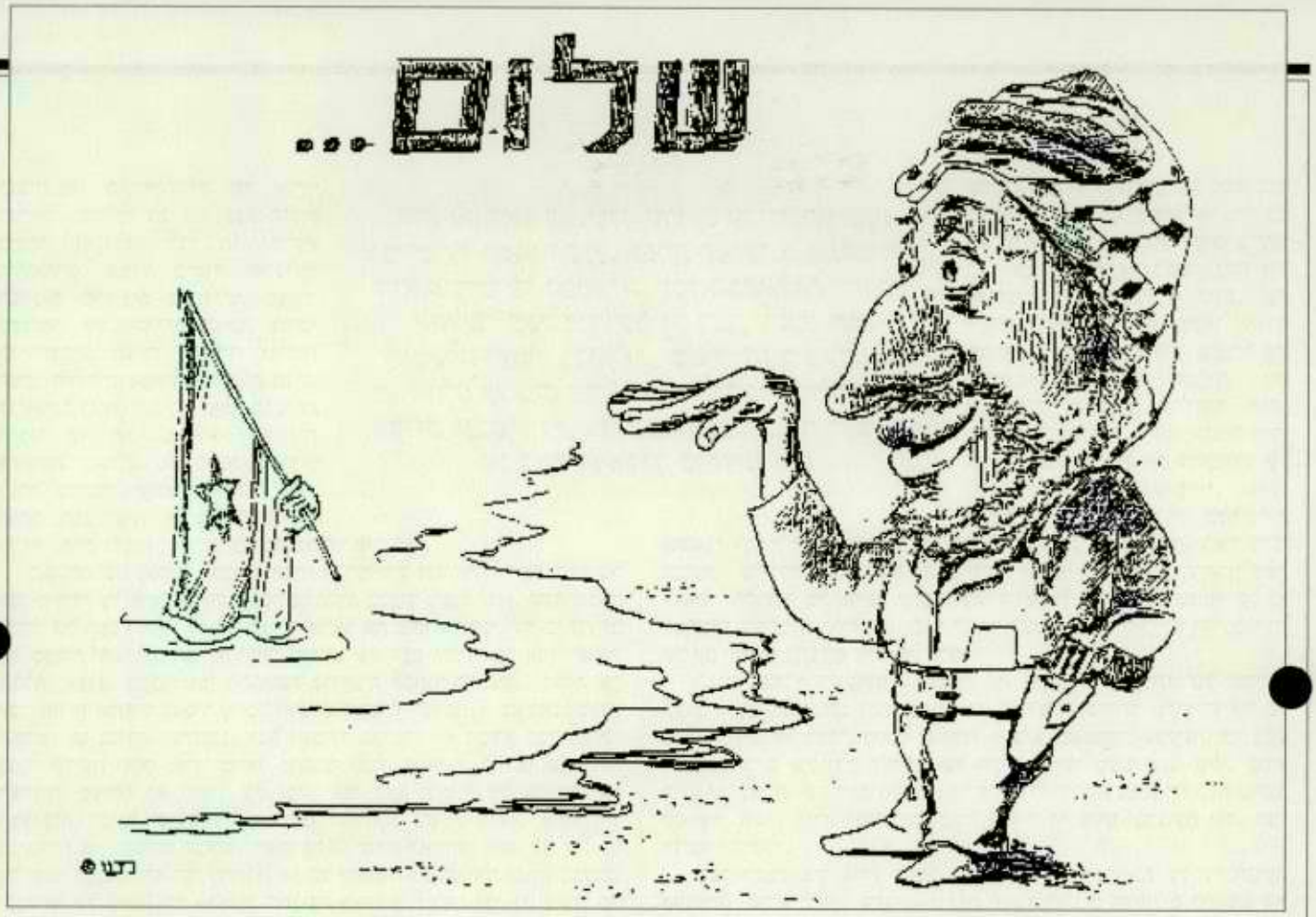

זאת ועוד: ההסכם מדבר על הדדיות בזכויות הצדדים, ולא תיתכן הדדיות אלא בין מדינות. בהשוואה לכך, הסכמי קמפ־דיוויד לא היקנו כל מעמד מדיני שווה לעם הפלשתיני. המדינה היחידה שעמה היה על ישראל לשאת ולתת לצורך חתימה על הסכמי שלום היתה ירדן, ואילו ביחס לשטחי יהודה, שומרון ועזה, אמור היה להתקיים משא ומתן לגבי מעמד הקבע שלהם, ולגבי יחסיהם עם המדינות השכנות, קרי: ירדן וישראל. אילו הכוונה היתה למדינה, לא היה מקום לשאת ולתת על טיב היחסים שבין שטחי יש"ע עם המדינות השכנות, שכן, כל מדינה חופשית לקבוע לעצמה את אופי היחסים שלה עם שכנותיה, ורק משום שהכוונה המפורשת היתה לשלול מסגרת של מדינה עצמאית, צריך היה לשאת ולתת על טיב היחסים של אותה מסגרת, שתיווצר בעקבות מעמד הקבע שעליו יוסכם.

התשתית למדינה ערבית עצמאית עולה גם מתוך סעיפי ההסכם גופו. על פי סעיף IV להסכם, "סמכות המועצה (מועצת האוטונומיה) תכסה שטחים של הגדה המערבית ורצועת עזה". סעיף זה, מוציא מכלל סמכותה של מועצת האוטונומיה רק את הנושאים שיידונו במסגרת המשא ומתן על הסדר הקבע. מכאן משמע, שכל היתר הינו בסמכותה של המועצה.

ואין ההסכם מסתפק רק בנוסח כללי זה. סעיפים אחרים מפרטים סמכויות ראשונות במעלה בחשיבותן שבידי מועצת האוטונומיה.

סעיף VII, 4, מקנה למועצת האוטונומיה את הסמכות לכונן, בין היתר, "רשות מקרקעין פלשתינית ורשות מים פלשתינית". רשויות אלה, האמורות לשלוט על כמעט כל שטחי יהודה שומרון ועזה (למעט אי ההתיישבות היהודית ומחנות צה"ל), ועל כל מקורות המים שבשטחים אלה, אמורות להתמנות על־ידי מועצת האוטונומיה, דהיינו ללא כל שיתוף ישראלי. נקל לשער, שרשויות אלה לא יכללו נציגים ישראלים, ומכאן שהשליטה המוחלטת על הקרקע והמים של שטחי יש"ע נמסרת לרשויות האוטונומיה. סמכות נוספת שאותה יש להזכיר בהקשר זה, היא סמכות החקיקה "בתוך תחומי הסמכויות שהועברו אליה" (סעיף IX). לאור הסמכויות הכלליות הרחבות שהוקנו למועצה בסעיף IV, הרי שגם סמכות החקיקה היא נרחבת ביותר. סמכות החקיקה והשליטה על הקרקעות ומקורות המים, הינם סממנים מובהקים של ישות מדינית, שכן רק מסגרת של מדינה עצמאית מקיימת בידיה סמכויות כאלה.

דוברים מרכזיים של הממשלה מרבים להשתמש בטיעון, שאין הם אלא מוציאים לפועל את העקרונות הגלומים כבר בהסכמי קמפ־דיוויד בדבר כינון האוטונומיה. ברם, אין הטעיה גדולה מזו. מועצת האוטונומיה, על־פי קמפ־דיוויד, אמורה היתה להיות מועצה מנהלית (בנוסח האנגלי המקורי: Administrative council), לתושבים ולא לשטחים (בנוסח האנגלי המקורי: full autonomy to the inhabitants). כיוון שהמדובר היה באוטונומיה לתושבים לצורך ניהול ענייניהם הפנימיים, לא דובר בהסכמי קמפ־דיוויד בסמכויות חקיקה או בסמכויות לגבי שטחי יש"ע ומקורות המים המצויים בהם.

התפיסה, שלפיה יש להכיר בזכותם של ערביי ארץ־ישראל לאוטונומיה על בסיס לאומי, בלא שתהא להם סמכות שלטונית בארץ, היא תפיסה שלא הומצאה על־ידי מנחם בגין לצורך הסכמי קמפ־דיוויד, אלא מבית מדרשה של תנועת העבודה היא יצאה. בדברים שנשא דוד בן־גוריון לפני קום המדינה הוא אמר: "בוודאי יש ליישוב הערבי בארץ הזכות להגדרה עצמית, לשלטון עצמי... האבטונומיה הלאומית שאנו דורשים לעצמנו, אנו דורשים גם לערבים, אבל אין אנו מודים בזכות שלטונם על **הארץ**".

התפיסה, שלפיה זכאים ערביי ארץ־ישראל לא רק לאוטונומיה מינהלית אלא גם לשליטה על שטחי ארץ־ישראל, לסמכויות חקיקה ועוד, היא אפוא חדשה לחלוטין, ויש בה – יחד עם אלמנטים אחרים בהסכם – משום קבלת התכתיב הערבי כמעט בשלמותו, אם כי בצורה מוסווית. נכונותה של הממשלה לחתום על הסכם המכשיר את הדרך להקמתה של מדינה ערבית על שטחים שבחזקתה ושנכבשו כדין במלחמת המגן של ששת־הימים, לבד מזאת שהיא חסרת תקדים ביחסים שבין מנצחים ומנוצחים במהלך ההיסטוריה, יש בה משום וניחת העקרונות הבסיסיים ביותר של הציונות.

כי זאת יש לדעת: התביעה הציונית על הארץ התבססה על מה שהוגדר ←

כגבולותיה ההיסטוריים של ארץ־ישראל (שכללו גם את עבר הירדן המזרחי והגולן). לבד מן הטיעון ההיסטורי, עמדו ביסוד התביעה הציונית טיעונים כלכליים, הצורך בשליטה על מקורות המים, צורכי ההתיישבות והצורך להיערך לקליטת המוני היהודים שעתידים לעלות אליה. לראשונה נוסחו תביעות אלה במסגרת תזכיר שהגישה המשלחת הציונית לוועידת השלום שהתכנסה בפאריס לאחר מלחמת העולם הראשונה (ראה המפה המצורפת) – תזכיר החתום על־ידי חיים וייצמן ואחרים מן ההנהגה הציונית דאז.

תקוותם של מנהיגי התנועה הציונית למימוש זכויותיו ההיסטוריות של העם היהודי על ארץ־ישראל, נבעה מהצהרת בלפור משנת 1917, שבה הוכרה זכותו של העם היהודי להקים בארץ־ישראל את ביתו הלאומי. על פי עדותם של מנסחי ההצהרה, הכוונה היתה לזכותו של העם היהודי על ארץ־ישראל כולה. אמנם, כעבור זמן התכחשה בריטניה להתחייבויותיה, ומסרה את עבר הירדן המזרחי לאמיר פייסל ואת רמת הגולן לצרפת – מעצמת המנדט ששלטה אז בסוריה ובלבנון, אבל התנועה הציונית לא הכירה בכך ומחתה כנגד קריעת חלקי ארץ־ישראל מתחומי הבית הלאומי. בוודאי שהתנועה הציונית מעולם לא ויתרה על זכותו של העם היהודי על ארץ־ישראל המערבית. בזמן שהתחולל פולמוס החלוקה בשנת 1938, אמר דוד בן־גוריון את הדברים הבאים: "שום פתרון צודק לא יתכן אשר לא ידון על כל שטח המנדט ולא יקח בחשבון את כל האפשרויות הגנוזות בארץ במערבו ובמזרחו של הירדן וגם בדרומו. התנועה הציונית תילחם נגד כל ניסיון של עשק זכויותינו וגזילת ארץ. מתוך התכחשות לתולדות הארץ, טבעה וצרכיה הכלכליים, קבעו את הירדן גבול – אנו מאמינים רק גבול זמני – ונילחם נגד כל ניסיון להזיז את 'הירדן' מערבה".

במשך 19 שנות שלטונה של ירדן על שטחי יהודה ושומרון, הכירו רק שתי מדינות בעולם בסיפוחם של שטחים אלה לירדן, ולאחר ששוחררו שטחים אלה – כהגדרתו של נשיא בית המשפט העליון (בג"ץ 76/322 פ"ד כב 144, 1) – במלחמת ששת־הימים, ביקשו כל ממשלות ישראל לשמר בידן את האופציה להחיל, בבוא היום, את ריבונות המדינה על שטחי יהודה ושומרון, בחלקם לפחות. ההבדל בין הממשלות שהרכיב המערך ובין הממשלות שהרכיב הליכוד היה, שממשלות הליכוד ביקשו לשמר בידן את האופציה להחיל את הריבונות על כל שטחי יהודה ושומרון, ואילו ממשלות המערך דגלו במדיניות ששאפה להחיל את ריבונותה של המדינה על חלק מן השטחים, לאור צרכי הביטחון של ישראל. אבל על כל ממשלות ישראל היה מקובל העיקרון שאין לאפשר הקמתה של מדינה ערבית בארץ־ישראל המערבית, בנוסף על 22 המדינות הערביות הקיימות, ובכך לוותר לצמיתות על הזכויות ההיסטוריות של עם ישראל בחבלים אלה של ארצו.

והיה אם ראש הממשלה יתעקש על דעותיו בעת המו"מ על הסדר הקבע, צפויה הסתערות בינלאומית ללא תקדים על הממשלה, לבל תכשיל את "תהליך השלום" בשל דבר של מה בכך. היוכל ראש הממשלה לעמוד בלחץ זה, שאליו עתידים להתוסף גם לחצים עצומים מבית, שלא להכשיל, חלילה, את השלום הנכסף? רק פתי עשוי לבטוח בכוח העמידות של ראש הממשלה בלחצים אלה

הסכם הצהרת העקרונות, המניח את התשתית להקמתה של המדינה הערבית הפלשתינית, נוגד אפוא את המדיניות שהיתה מקובלת על כל ממשלות ישראל בעבר. הסכם זה עלול להביא להגשמתו, למעשה, של מצע רשימת חד"ש (גלגולה האחרון של רק"ח), אשר סעיף א(2) שלו, קורא ל"הכרה בזכותו של העם הערבי הפלשתיני להגדרה עצמית ולהקמת מדינה עצמאית משלו בגדה המערבית, כולל במזרח ירושלים וברצועת עזה, בצד מדינת ישראל".

קשה להבין איך אירע כדבר הזה, שממשלה המונהגת על־ידי תנועת העבודה, שהיא תנועה ציונית, נותנת יד למהלכים העלולים להגשים את מצעה של מפלגה כה אנטי־ציונות כחד"ש, אשר בכל גלגוליה (עד הממשלה הנוכחית) היתה קבוצה שולית ביותר בזירה הפוליטית הישראלית, ונחשבה למוקצה בעיני כל מרכיבי ממשלות ישראל בעבר.

אכן, יש בקרב הממשלה גורמים, כולל ראש הממשלה, המצהירים כיום כי הם מתנגדים להקמתה של מדינה פלשתינית, אבל, לאור ניסיון העבר

בצל ההסכם

מלכה אביב

לשים קץ לחוסר הוודאות

במכתב ששלחתי לרבין בשם כ־70 אנשים, המהווים חתך מייצג של תושבי יש"ע, הבקעה והגולן, באנו אליו בדרישה, להביא קץ לחוסר הוודאות. אני דיברתי אישית עם כל 70 האנשים החתומים על המכתב, והם הביעו דעות שונות. היו שאמרו: אם יחליטו שאנחנו צריכים ללכת – נלך. והיו שאמרו: אנחנו נילחם ולא נזוז מכאן. אבל כולם היו מתוסכלים מחוסר הוודאות.

וזוהי ההרגשה הכי חזקה גם אצלי, ולדעתי – גם הכי הרסנית. לאי־הוודאות עצמה יש דינמיקה ליצור הרס והתפוררות עוד לפני שיתקבלו החלטות. אבל עם אי־הוודאות ניתן גם לשחק לטובתנו. אף אחד לא יודע, וגם רבין ושליחיו עדיין לא ידועים בדיקו הכל. נושאים רבים עדיין לוטים בערפל, עדיין

לא כל ההחלטות התקבלו, וצריך לנסות להכריע, במקומות שלא הוכרעו עדיין, לטובת הסכם שנוכל לחיות אתו.

אנחנו צריכים לדרוש מרבין התחייבויות וערבויות, פיזור הערפל, וכן שנציגים משלנו שישבו בוועדות השונות, מפני שלא יתכן שיחליטו בשבילנו החלטות ואחר־כך יכתיבו לנו מה לעשות, מבלי שישתפו אותנו כלל.

לדרישה כזאת תהיה משמעות רק אם תהיה התארגנות גג גדולה של כל היישובים. אני נגד גופים נפרדים ליש"ע, לבקעה ולרמת הגולן, ונגד אלו הנוקטים מדיניות תבוסתנית ומנסים להציל את עצמם לאחר שהרימו ידיים במאבק על שאר היישובים.

עדיין ניתן להציל את כל היישובים כולם, ואסור שכל אחד ימשוך לכיוון שלו. ככל שיהיו לנו יותר כוחות שישתפו פעולה – תהיה לאנשים יותר תחושת ביטחון שתתפוס את מקומו של הייאוש. ורק כך נוכל לסובב את הגלגל ולגרום שההכרעות יהיו כמה שיותר טובות לנו. עדיין יש לנו תקווה באותה אי־ודאות מאיימת.

תושבת גיתית (18 שנים), עורכת־דין

חתימתו של שמעון פרס על הסכם העקרונות הניחה את היסוד למדינה פלשתינית עצמאית ששואפת להתפשט על כל שטח ארץ־ישראל.

הקרוב, קשה לתת אמון בגורמים אלה, שהוכיחו את חוסר אמינותם בהבטחותיהם לציבור. פרט לכך, בקרב הממשלה הנוכחית, יש כבר היום גורמים המצדדים בהקמתה של מדינה פלשתינית, ונוכח הצלחתם של גורמים אלה להשפיע על מהלכי הממשלה כולה בעבר, יש יסוד סביר לחשש [illegible]ם של אלה תגבר גם בסוגייה זו, בעת המשא והמתן על הסדר הקבע.

והיה, אם ראש הממשלה יתעקש על דעותיו בעת המו"מ על הסדר הקבע, הוא ימצא עצמו במילכוד. לאחר כינון כל מוסדות האוטונומיה, וזאת מתוך כוונה ערבית מוצהרת מראש להקים מדינה פלשתינית עצמאית – כוונה המעוגנת היטב, כאמור לעיל, בהסכם שעליו תחתמה ממשלת ישראל עצמה – צפויה הסתערות בינלאומית ללא תקדים על הממשלה, לבל תכשיל את "תהליך השלום" בשל דבר של מה בכך. היוכל ראש הממשלה לעמוד בלחץ זה, שאליו עתידים להתוסף גם לחצים עצומים מבית, שלא להכשיל, חלילה, את השלום הנכסף? רק פתי עשוי לבטוח בכוח העמידות של ראש הממשלה בלחצים אלה, וכשם שבעניינים אחרים הוא אימץ בסופו של דבר את מדיניותו של השמאל הקיצוני, אף בעניין זה הוא עתיד לאמץ את מדיניותם של אלה "למען הצלת השלום".

לראשונה בהיסטוריה, עומדים אנו אפוא בפני אפשרות ממשית ביותר של הקמת מדינה ערבית עצמאית בשטחי ארץ־ישראל המערבית, וכל זאת בהסכמתה, בעידודה ובאישורה, של ממשלת המדינה היהודית הריבונית (למרות כל ההכחשות), ובניגוד גמור לחזונם של חוזיה, מייסדיה ובוניה. מדינה זו, אם תקום, עלולה לבלוע עד מהרה את ממלכת ירדן, והיא עתידה להוות איום מתמיד על עצם קיומה של המדינה, ביוצרה רצף טריטוריאלי עם עיראק של סאדאם חוסיין. מן הראוי שלא נשכח את התחברותו של ערפאת עם סאדאם חוסיין בזמן מלחמת המפרץ, ואת המחויבות המוסלמית הבסיסית לשחרר את האדמות הכבושות מידי הכופרים – מחויבות המוצאת [illegible]יה באמנת אש"ף.

אפשר היה אפוא לצפות מראש הממשלה, שלאחר שנתן את ידו לצעדים כה מרחיקי לכת, ובניגוד גמור למצע הלך הוא עצמו לבחירות, ידרוש לפחות מן הצד שכנגד נקיטת הצעד המתחייב המקביל, דהיינו: ביטול, כמובטח, של סעיפי האמנה הפלשתינית המדברים על חיסולה של מדינת ישראל. ואולם, גם על המינימום הזה ויתר ראש הממשלה, ולא כרך את נכונות הממשלה להתום על ההסכם, בביטול בו־זמני של הסעיפים הרלוונטיים באמנה הפלשתינית. נוצר אפוא מצב מוזר, שדומה ששום בר־דעת שדעתו לא השתבשה עליו, אינו מסוגל להבינו: ישראל חותמת על הסכם, שבו היא מעניקה לארגון טרור את התשתית להקמת מדינתו, בעוד שאותו ארגון ממשיך, בעת חתימת ההסכם, להיות מחוייב – על פי התוקה שלו – להשמדתה של מדינת ישראל. לפי ההסברים של דוברי הממשלה, יש אמנם הסכמות והבנות שבעל־פה שאש"ף יבטל את הסעיפים הבעייתיים – הבנות שמצאו ביטוין במכתב ששיגר ערפאת לראש הממשלה – אבל אם יש נכונות אמיתית מצידו לעשות כן, מדוע דבר בסיסי זה לא נאמר בהסכם עצמו באופן מפורש, ולפחות, מדוע לא נקבע לכך לוח זמנים, בדומה ללוח הזמנים שנקבע לוויתורים שעליהם התחייבה ישראל? ומה יקרה אם בסופו של דבר לא יתגבש הרוב הדרוש לשינויים באמנה? האם הממשלה תמשיך למלא את יתר התחייבויותיה שמכוח ההסכם – כולל נסיגת כוחות צה"ל – בעוד הצד הערבי ממשיך להיות מחויב להשמדת ישראל?!

שאלת ירושלים

לגבי ירושלים קיימת היתה הסכמה לאומית רחבה שלא לחזור למצב שהיה קיים לפני מלחמת ששת־הימים. הסכמה לאומית זו מצאה את ביטויה גם בחקיקה שסיפחה, מיד לאחר מלחמת ששת־הימים, את מזרח ירושלים וסביבותיה לתחומי מדינת ישראל. כל ממשלות ישראל דחו בתוקף כל דרישה להחזרת המצב לקדמותו – כולל החלטות האו"ם בנדון – והן עמדו על כך, שבהיות ירושלים חלק ריבוני של מדינת ישראל, אין היא יכולה לשמש אפילו נושא למשא ומתן.

נאמן למדיניות זו, סירב גם מנחם בגין ז"ל לכלול את ירושלים במסגרת הסכמי קמפ־דיוויד. בניגוד מוחלט למקובל על דעתן של כל ממשלות ישראל עד כה, הסכימה ממשלת ישראל הנוכחית לכלול את ירושלים כנושא למשא ומתן במסגרת הסדר הקבע (סעיף V, 3, להסכם).

עניין ירושלים נכנס להסכם גם בהקשר של קיום הליך הבחירות למועצת האוטונומיה. נספח I, סעיף 1, קובע כי "לפלשתינים הגרים בירושלים תהיה הזכות להשתתף בתהליך הבחירות בהתאם להסכם בין הצדדים". גם בנושא זה חלה נסיגה של הממשלה מן העמדות שבהן החזיקה היא עצמה עד זה לא מכבר, שכן לפי הודעת ראש הממשלה – מתן הזכות לתושבי ירושלים להיבחר למועצת האוטונומיה, היא פגיעה בריבונות הישראלית על ירושלים (ראה מאמרו של בני בגין ב"הארץ" מיום 21.9.93).

יש יסוד סביר לחשש, שכשם שכוח העמידות לא עמד לו לראש הממשלה בשני נושאים חשובים אלה, כך לא יעמוד לו כוח העמידות בשעת המשא ומתן על הסדר הקבע. החשש הכבד הוא, שבבוא העת יופעלו עליו הלחצים הראויים מבית ומבחוץ, כדי ששאלת ירושלים לא תסכל, חלילה, את "תהליך השלום".

במידה והכללת עניין ירושלים כנושא למשא ומתן על הסדר הקבע מבטאת נכונות ישראלית לשינויים בריבונותה של ישראל על ירושלים, כי או מתעוררת השאלה: כלום אין התחייבותה של הממשלה בנושא זה בלתי חוקית, וזאת לאור סעיף 97 לחוק העונשין תשל"ז־1977, הקובע שכל מעשה שיש בו כדי לפגוע בריבונות המדינה, או שיש בו כדי לגרום לכך ששטח יצא מריבונותה של המדינה, מהווה עבירת בגידה?

בעיית הפליטים

אחת התביעות המרכזיות של העולם הערבי כלפי ישראל מזה 45 שנה, היא ההכרה ב"זכות השיבה", דהיינו זכותם של כל פליטי מלחמת השחרור שברחו מבתיהם, לחזור למדינת ישראל. אילו היתה דאגתן של מדינות ערב נתונה לאחיהם הפליטים, היה בידן לקולטם בארצות מושבם, כשם שישראל קלטה מיליוני עולים מרחבי העולם – כולל המוני העולים מארצות ערב. ואולם, המדיניות הנקוטה על־ידי מדינות ערב כל השנים, היתה לשמר את בעיית הפליטים כפצצת זמן אנושית, שתופעל בבוא היום נגד ישראל, כשכוח העמידה שלה יישבר.

החשש הכבד הוא, שגם בנושא זה, תקוותם של הערבים עומדת להתממש. כבר בהסכמי קמפ־דיוויד נעשה הצעד הראשון בכיוון זה, לאחר שישראל הסכימה על הקמת ועדה מתמדת שתחליט, מתוך הסכמה, על העקרונות לחזרתם של העקורים ממלחמת ששת־הימים למקומותיהם ביהודה, שומרון ועזה. סעיף דומה נכלל גם בהסכם הצהרת העקרונות (סעיף XII). אלא שהפעם, בניגוד להסכמי קמפ־דיוויד, נכנעה ישראל ללחץ הערבי, והסכימה להכניס גם את בעיית הפליטים בכללותה כנושא למשא ומתן על הסדר הקבע (סעיף V, 3).

משמעותו החמורה של ההסכם היא – מכל מקום כך אפשר לפרש – שביחס לערבים המוגדרים כעקורי 1967, יש הסכמה עקרונית לחזרת כולם, ←

וכל תפקידה של הוועדה שאמורה לעסוק בכך הוא לקבוע את העקרונות לביצוע השיבה, ולדאוג לנקיטת האמצעים הנחוצים כדי למנוע אנדרלמוסיה ואי סדר. מבחינה מספרית, מדובר בקבוצה של מאות אלפי נפש, שעלולה להיכנס בקרוב לאזורי יש"ע. מאחר שהשליטה בקרקעות נמסרה בידי מועצת האוטונומיה העתידה לקום, תוכלנה הרשויות הערביות של האוטונומיה להחליט היכן ליישב עקורים אלה. אם תחליט מועצת האוטונומיה ליישבם, בצורה היקפית, סמוך לנקודות ההתיישבות ביש"ע, פירושו של דבר: גזירת מיתת חנק על כל ההתיישבות היהודית ביש"ע. ראש הממשלה יוכל להמשיך ולהתהדר בכך שהוא לא הוריד יישובים יהודיים מאדמתם, אבל יצירת התנאים העלולים להביא לחיסולם של היישובים היהודיים ביש"ע, כמוה כפינוי בפועל של היישובים.

חמורה לא פחות, היא נכונותה של הממשלה לראות בבעיית הפליטים בכללותה (כולל פליטי תש"ח) נושא למו"מ על הסדר הקבע. התביעה הערבית היא לחזור לערים הערביות לשעבר: כיפו, רמלה, לוד ואשקלון, ולאדמותיהן הכפריות, שעליהן יושבים היום יישובים יהודיים. נכונות הממשלה לשאת ולתת על זכות השיבה, משמעותה נכונות לפשרה. המדובר הוא בסדר גודל של מיליוני פליטים, וגם אם הממשלה תיאות להחזיר רק חלק מהם, פירושו של דבר קבלת התכתיב הערבי, בנושא שהוא קריטי לעצם קיומה של המדינה. כבר היום נשמעים חששות ביחס לאפשרות שערביי ישראל החיים בגליל ובמשולש יבקשו להקים לעצמם אוטונומיה ולהסתפח בבוא היום לאחיהם שבתחומי האוטונומיה המוקמת כיום. נקל לשער איזו עוצמה תהיה לשאיפה זו, כאשר תיאות ישראל לקלוט לתחומה גם את פליטי תש"ח, או אף חלק מהם.

מה ניתן לעשות?

נוכח הסכנות החמורות הטמונות בביצוע הסכם הצהרת העקרונות – ולא התייחסתי כלל להיבטים הביטחוניים של ההסכם – מן הראוי לעשות ככל שניתן כדי לצמצם את הסכנות ולסכלן. אין מנוס מלראות את ההסכם, המחייב את ישראל במישור המשפט הבינלאומי, כעובדה קיימת, ולנקוט בפעולות העשויות לקדם את פני הסכנות שמנינו לעיל.

אם ראש הממשלה כן בהכרזותיו כי הוא מתנגד להקמתה של מדינה פלשתינית, לשינויים במעמדה של ירושלים, לפגיעה בהתיישבות היהודית ולזכות השיבה", עליו ללכד את כל הכוחות השותפים למגמה זו למערכה משותפת, שתסכל את מזימותיהם הבלתי מוצנעות של הערבים בנושאים אלה. כדי להרתיע את הערבים מפני הכרזה על הקמתה של מדינה פלשתינית, יכול, למשל, ראש הממשלה להודיע, כי אם יכריזו הערבים על הקמת מדינה כזו, יסופחו מיד כל אזורי ההתיישבות היהודית ביש"ע למדינת ישראל.

בנושאי ירושלים והפליטים, שנזכרים בהסכם כנושאים למו"מ על הסדר הקבע, על ראש הממשלה לגלות נחישות ולהתעקש, ללא פשרות, על

בהסכם העקרונות מופיעה נכונות עקרונית להחזרת הפליטים (במסגרת הסכמי הקבע ידונו גם על השבתם של פליטי לוד, רמלה ויפו).
קשה להבין איך אירע כדבר הזה, שממשלה המונהגת על-ידי תנועת העבודה, שהיא תנועה ציונית, נותנת יד למהלכים העלולים להגשים את מצעה של מפלגה כה אנטי-ציונות כחד"ש, אשר בכל גלגוליה (עד הממשלה הנוכחית) היתה קבוצה שולית ביותר בזירה הפוליטית הישראלית, ונחשבה למוקצה בעיני כל מרכיבי ממשלות ישראל בעבר

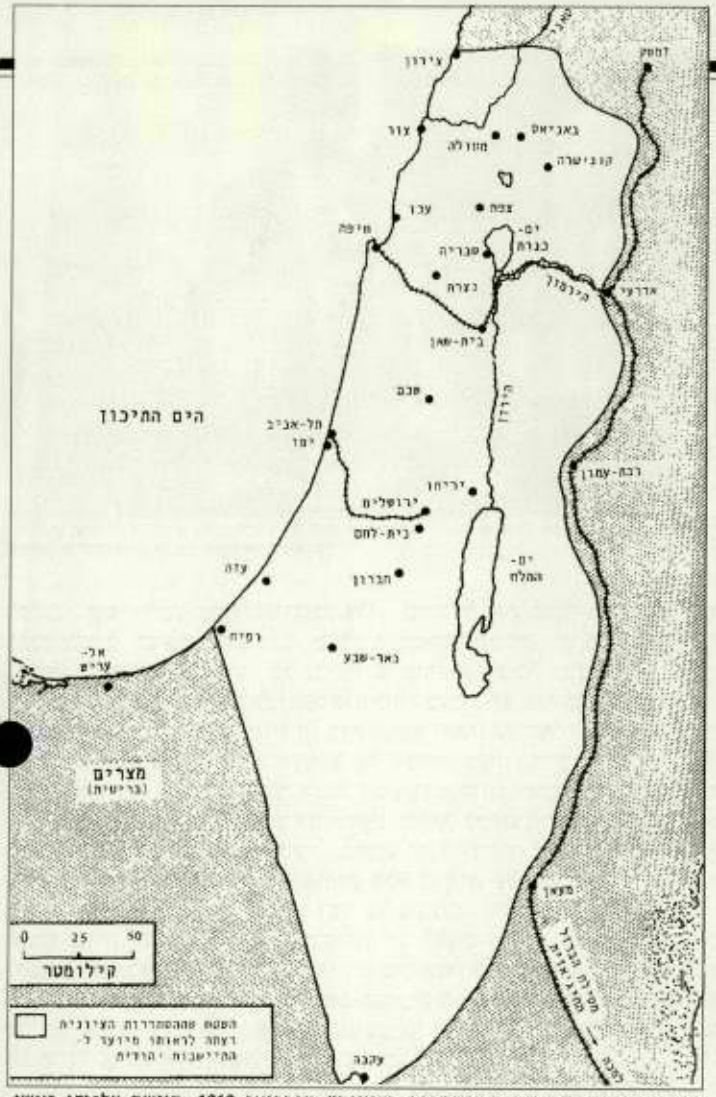

מפה זו, שהיא "תכנית ההתיישבות הציונית" מפברואר 1919, הוגשה על-ידי ראשי התנועה הציונית דאז, ובראשם חיים וייצמן, לוועידת השלום (שפעלה אחרי מלחמת העולם הראשונה) בפאריס.
למרות שהיישוב היהודי אז היה קטן וכואב (מהמכות שהונחתו עליו ע"י השלטון התורכי), ריב יהודי ארץ-ישראל התייחסו אל תכנית זו כ"מינימליסטית".

העמדות המסורתיות של כל ממשלות ישראל בעבר. כמו כן, שומה על ראש הממשלה לקבוע מה הם הדברים שייחשבו כהפרת ההסכם על-ידי הצד הערבי, ושיגרמו לזכותה של ישראל להתנער ממנו. דומה, למשל, שאי-ביטול הסעיפים באמנה העוסקים בחיסול מדינת ישראל, תוך פרק זמן סביר, הוא מצב בלתי נסבל, ועל ישראל לעמוד על קיומה של זיקה בין המשך ביטול ההסכם ובין מכתבו של ראש אש"ף לראש הממשלה בדבר ביטול הסעיפים הרלוונטיים שבאמנה הפלשתינית.

ולאחרונה, ביחס להתיישבות היהודית ביש"ע. אם ראש הממשלה מעוניין באמת ובתמים לשמור על היישובים, עליו ליצור את התנאים שיאפשרו את קיומם. העמדה הישראלית חייבת להיות, שכדי שהיישובים יוכלו להתקיים ולהתפתח, חייבים להיות אזורי התיישבות יהודית, עם רצף טריטוריאלי ביניהן, באופן שלא תהא צפויה להם סכנה של הקפתם על-ידי אוכלוסיה ערבית עוינת. תכנית כזו משתלבת היטב גם עם צורכי הביטחון של ישראל, המעוגנים בהסכם (סעיף 3,V), במסגרת המו"מ על הסדר הקבע, על ישראל לדרוש לפחות את מימוש אותם עקרונות שבהם דגלה מפלגת העבודה, דהיינו גבולות ביטחון. באופן זה אפשר יהיה לקיים, למשל, את הרצף הטריטוריאלי של בקעת הירדן על כל יישוביה, כחלק ממערך הביטחון של ישראל.

מימושן של עמדות אלה אפשרי, בתנאי שכל הכוחות יתלכדו למערכה גורלית זו. בהקשר זה, חשיבות עליונה נודעת לכוח העמידה של היישובים עצמם, ולנכונותו של הציבור הרחב לתמוך תמיכה מלאה ביישובים. ●

גוש אמונים

יכול להעלות בדרגה את המין האנושי כולו

אם לא עם סגולה - מוטב להתבולל. כך נגן טוב יותר על צאצאינו.
ואם עם סגולה - אז מופת אמיתי לכל העמים.
גוש אמונים יכול להיות המוביל בכיוון. אם יהיה הראשון בעולם שיוותר על טריטוריה - יקבע סטנדרטים מופתיים חדשים לעולם.
לא משל ולא חלום

עזריאל נתיב

המין האנושי, בדומה ליתר בעלי החוליות שאליהם הוא שייך מבחינה ביולוגית, מבקש את הטריטוריה שלו, ונלחם עליה בחירוף נפש, עד כדי נכונות להקריב חלק מבניו במאבק על האחיזה בטריטוריה. אני מציע – מתוך מחויבות עמוקה ליהדות – לבחון דרך חדשה.

אקדים ואומר שהאופציה של טמיעה והתבוללות היא אופציה קיימת, שהוכחה כבטוחה ביותר לגבי המשך קיום חייהם הפיסיים של בני העם היהודי מאז תחילת האנטישמיות. למעט פרק הזמן הזוועתי ששיאו היה בשואה, ושבו הומתו יהודים על פי קריטריונים גזעניים, במשך יותר מ־2,000 שנות האנטישמיות, ההתבוללות מנעה השמדה פיסית של היהודים שהמירו את דתם (שלא כמו במקרה האנוסים, ששמרו על דתם בהיחבא, בגלל שלא רצו לזנוח לא את דתם אבל גם לא את הטריטוריה שלהם!). ומכיוון שאנו יודעים שהסיכויים שלנו להיפגע עקב יהדותנו הם גדולים, מוטב אולי לשקול התבוללות והמרת דת? הרי זו תהיה פוליסת ביטוח טובה עבור צאצאינו, שאנו כל־כך טורחים להגן עליהם.

מול האופציה של ההתבוללות, עומדת כמובן האופציה הטבעית לחלוטין של המשך הקיום היהודי. לדעתי, עקב הסיכונים הטמונים בקיום זה מחד גיסא, והאופציה להתבוללות מאידך גיסא, אנו חייבים לתת לצאצאינו – ולעצמנו – סיבה טובה מאוד להמשך הקיום היהודי.

ולדעתי, המחויבות להיות לעם סגולה, כלומר, מופת לכל העמים, צריכה להיות הסיבה המשמעותית ביותר להמשך קיומנו היהודי. אבל אני, כיהודי חילוני (חילוניותי איננה נובעת מכפירה בריבונו של עולם, אלא מחשיבה ואמונה שאין כל קדושה בתרי"ג המצוות), רואה את ערך היהדות בקידום המין האנושי על־ידי נורמות משופרות של התנהגות חברתית, כשכל זה נובע מהתפיסה שמהותה של היהדות היא אחריות אוניברסלית.

אנשי גוש אמונים הלכו להתיישב ביו"ש וברצועת עזה מתוך מניעים ערכיים ודתיים לחלוטין. זו הסיבה שהם, כיהודים דתיים, יוכלו להקפיץ את היהדות שלב אחד גבוה יותר בסולם נורמות ההתנהגות האנושית. שלב הכרחי, לדעתי, להמשך קיומו ושגשוגו עלי אדמות של המין האנושי.

עד כה, כפי שכתבתי בתחילת דברי, היה נהוג שבני האדם שומרים על אדמתם, לוחמים עליה, ובשעת הצורך נהרגים כדי להגן על נחלתם. או, במלים אחרות: מקריבים את בניהם עבור הטריטוריה.

אני חושב שהיום עלינו להיות נכונים, במקרים מסוימים בלבד, להקריב טריטוריה. ואני אומר: הקרבה, ולא ויתור (הקרבה היא פעולה יזומה, ולא כפויה). ובכך להוות מופת למין האנושי כולו. כי רוב המלחמות היום הן מלחמות על טריטוריה. אמנם אינני חושב, שמיד אחרי הקרבה שכזו, כל העמים ירוצו בעקבותינו, אבל אם הדבר ייעשה כהלכה, מתועד ומלווה בטקס מתאים, תהיה לזה תהודה עולמית. אם אכן כל זה ייעשה בשם האמונה למחויבות להיות לעם סגולה, אז הקרבה של יישוב זה או אחר של גוש אמונים, יכולה להיות התחלה של שלב חדש בתולדות המין האנושי כולו.

לשאלה הפרובוקטיבית או הכנה, למה, אם כן, לא להקריב גם את אחיותנו שמבפנים לקו הירוק? יש לענות: הטריטוריה מעניקה לנו מסגרת גשמית, שבתוכה יכולים אנו להוכיח ביום־יום את נכונותנו להיות לעם סגולה, וזאת מבלי להסתתר מאחורי סינור של יישות מדינית של עם אחר.

ולאנשי גוש אמונים אוסיף ואומר: הגיע הזמן שבעימותינו עם האיסלאם, נזנח את נושא הטריטוריה. העימות החשוב, לדעתי, הוא על נושא הנבואה של נביאי ישראל, כי המוסלמים מאמינים בנביאי ישראל, אבל אין הם מאמינים בדברי נבואותיהם. ולי נראה שהיעד האמיתי של אנשי גוש אמונים לא צריך להיות בהתנחלות בשטח, אלא בהתנחלות בלב ובראש הערבים. ויורשה לי להזכיר, שהאיסלאם קרוב יותר ליהדות מאשר הנצרות, מכיוון שתפיסת האלוהות של האיסלאם זהה לזו של היהדות. אלא שחוץ מהקביעה שמוחמד היה אחרון הנביאים, טוען האיסלאם שהתנ"ך הוא מהדורה ראשונה ומשובשת של כתבי הקודש. והאמת היא שישמעאל, ולא יצחק, הועלה לעקדה. ובהמשך עקבי, מקבלים המוסלמים את נביאי ישראל, אבל מהססים לגבי ערך נבואותיהם, מפני שאין התייחסות מפורשת כלפיהן בקוראן. ובוודאי שאין המוסלמים יכולים לקבל את הרעיון שעם ישראל מחויב להיות לעם סגולה, מפני שתפיסה זו הינה פועל יוצא (עקיף אמנם!) של עקדת יצחק, ושל אימוץ התפיסה התנ"כית, ולא זו של הקוראן.

לדעתי, הדרך לרכישת ההכרה המוסלמית בחובה שהוטלה עלינו להיות לעם סגולה היא – לעשות זאת! כלומר, להוכיח במעשים את היותנו חברת מופת. ואני, כמובן, אינני מדבר על הנחת תפילין והפרדה בין בשר לחלב.

ובהקשר הנוכחי, הרי אין כמו הקרבת נחלה כדי להמחיש את היותנו נושאים בעול. העולם רווי מלחמות ואלימות, שהם פועל יוצא מסכסוכים על טריטוריה. זה אומר כולה שלי, וזה אומר כולה שלי. וכאן יש הזדמנות היסטורית לאנשי גוש אמונים לזכות במצווה במעשה נחשוני מובהק: בהקרבת נחלתם הם יקבעו במעשה, ולא במלל, שאנו היהודים, מחויבים להיות לעם סגולה. עם סגולה – במובן של אחריות אוניברסלית לכל שנברא על־ ידי ריבונו של עולם. ואז להזמין את הגאורים שבין חכמי האיסלאם, ולא חסרים כאלה בקרבם, לתת יד, וביחד, ללא הבדל דת, להטות כתף לשימור עולמו של רבש"ע.

וכדאי שאנשי גוש אמונים יחשבו על כך, שרק הודות למעשה ההתנחלות שלהם, הם הגיעו לכך שיש בהם קרבן משמעותי להקרבה.

ועניין אחר שקשור לנושא בעקיפין, ומתעורר בי כל הזמן באורח אסוציאטיבי: במשפט שלמה, האשה שהסכימה לוותר על חלקה בתינוק, היא שהוכרה כאמו האמיתית!

הכותב, המשתייך לחוג הרעיוני ע"ש אבא קובנר, הוא חבר קיבוץ ניר־דוד.

תפישת עולמנו זקוקה לעיצוב מחדש

נחום רבינוביץ

"לעולם אל ישליך אדם דעתו אחריו, שהעיניים לפנים הן לא לאחור". כך כתב הרמב"ם באגרת מפורסמת*. דומני שהדברים יש להם משנה תוקף לגבינו. ההסכם עם רב־המרצחים ערפאת כבר נחתם, ואת אשר נעשה אין להשיב. שומה עלינו עתה להתמקד בפעילות נחושה ויעילה, להפחית את הנזק העלול לבוא מן ההסכם, ולנצל עד כמה שאפשר את ההשלכות החיוביות שיתכן שתהיינה. אל לנו להשלות את עצמנו שממשלה אחרת תבטל את ההסכם, או שיקרה נס וידידיו יהרגו את ערפאת וההסכם יתבטל ממילא. אמנם הרבה דרכים למקום, אבל לסמוך על התפתחויות כאלה פירושו להסיח את הדעת מן האתגרים העומדים לפנינו ומן המשימות המוטלות עלינו. אדרבה, עלינו להתפלל למימוש הסיכויים הזעירים לשלום, אם אמנם כאלה טמונים בהסכם, ואת כל המאמצים להפנות להפיכת הצרה למקור השראה וממנה ניווושע.

חשבון נפש קצר: זמן רב חלף מאז שנתקעו היתדות להתיישבות ביש"ע ועד שצברה תנופה. ואז, בעיצומו של גל הבנייה הגדול, גרם הפירוד בינינו להפסקתו. עתה ברור לכל שאין סיכוי לבנות עוד יישובים חדשים בקרוב. אבל, ולכך חשיבות מכרעת, עומד לרשותנו זמן קצר מאוד שבו נוכל לבצר ולחזק את הקיים. אם נחמיץ חלילה הזדמנות זו, תהיה אשמתנו רבה מנשוא. ברם, אם נשכיל למצות את מלוא האפשרויות מיד, יהיה בזה הישג לדורות. בדיעבד, העובדה שהתברר שאין לנו עוד פנאי, יכולה להביא לידי תוצאות חשובות.

אם נתפקח מהזיות שווא ונקבע את סדר העדיפויות הנכון לטווח קצר, וגם לטווח ארוך, נוכל להוציא מתוק מעז. סביר להניח שיש במאורעות האחרונים כדי לפקוח גם עיניים עיוורות לראות את פי־הפחת שלפנינו. אמנם תפישת עולם "משיחית" בלתי מציאותית היתה נחלת שולי חברתנו בלבד, אולם אין להתכחש לכך שבמידה מסוימת השאננות אפיינה את כל המפעל הגדול של גאולת הארץ, והדרך לא אצה לנו במשך עשרים ושש שנים. בתת־מודע חשבנו שאנו יכולים להרשות לעצמנו כל מיני השהיות, ואף משחקים פוליטיים, כי "הזמן פועל לטובתנו". למעשה, מה זה משנה אם אדם סובר שכבר עלינו על הרכבת של הגאולה השלמה ואין לעצור אותה, או שהוא מעריך שעדיף לדחות למחר מה שניתן לפעול היום?

זמן רב חלף מאז שנתקעו היתדות להתיישבות ביש"ע ועד שצברה תנופה. ואז, בעיצומו של גל הבנייה הגדול, גרם הפירוד בינינו להפסקתו. עתה ברור לכל שאין סיכוי לבנות עוד יישובים חדשים בקרוב. אבל, ולכך חשיבות מכרעת, עומד לרשותנו זמן קצר מאוד שבו נוכל לבצר ולחזק את הקיים. אם נחמיץ חלילה הזדמנות זו, תהיה אשמתנו רבה מנשוא. ברם, אם נשכיל למצות את מלוא האפשרויות מיד, יהיה בזה הישג לדורות. בדיעבד, העובדה שהתברר שאין לנו עוד פנאי, יכולה להביא לידי תוצאות חשובות

תפישת עולם "משיחית" בלתי מציאותית היתה נחלת שולי חברתנו בלבד, אולם השאננות אפיינה את כל המפעל הגדול של גאולת הארץ, והדרך לא אצה לנו משך עשרים ושש שנים. בתת־מודע חשבנו שאנו יכולים להרשות לעצמנו כל מיני השהיות, ואף משחקים פוליטיים, כי "הזמן פועל לטובתנו"

הרב נחום רבינוביץ הוא ראש ישיבת ההסדר "ברכת משה" שבמעלה־אדומים.

ההתפכחות מחלום המשיחיות יכולה להוות מניע למעשים כבירים. אין הדבר תלוי אלא בנו.

ההתיישבות הקיימת היא מפעל גדול ומבורך בעל עוצמה רבה. אנשי השמאל הקיצוני מצפים להיעלמותו. הואיל והם עצמם אין להם כוח עמידה ותוסן לאומי, הם אינם יכולים להבין שיש ציבור גדול כזה הדבק בארץ אבות, שהשקיע הרבה והשתרש עמוק עמוק בקרקע המולדת, וכל הרוחות לא יזיזוהו. במשבר הרוחני הפוקד את העם בימינו, תהיה השפעה קובעת לדוגמה האישית של אנשי יש"ע, אשר יוכיחו לעין כל שיש בעם ישראל המונים הבריאים בנפשם ואיתנים ברוחם שעולמם תחום בערכי נצח ולא בנהנתנות תאוותנית ופתויי בורסה. אין הדבר תלוי אלא בנו.

ישנם כמה צרכים הטעונים טיפול יסודי ומיידי. ראש הממשלה מצהיר שהוא רוצה לשמור על ההתיישבות ועל ביטחונה. אף על פי שמשרי השמאל הקיצוני אנו שומעים קולות אחרים, עלינו לקבל ולא ערכה את הבטחתו של ראש הממשלה ולשתף פעולה עמו כדי לקיים את דברו. עלינו לדרוש ממנו השלמת עבודות תשתית שהוקפאו, וכן חיבור מיידי של כל היישובים לרשתות החשמל והמים. לדרישות כאלה תהיה תמיכה ציבורית רחבה. עלינו לגייס מתיישבים חדשים כדי לחזק את היישובים הקיימים. זהו אתגר חלוצי וקיומי מאין כמוהו, ועדיין לא אלמן ישראל. דווקא קוצר הזמן יכול לשמש תמריץ לצעירים שחשבו על כך אלא שדחו את ההחלטה הסופית בגלל סיבות שונות. עכשיו, כאשר כל דחייה הינה בעצם נסיגה מן הרעיון כליל, אין ספק שניתן לפתוח לבבות לעבור מחשיבה לעשייה. ברוב היישובים ישנו עדיין מלאי של דירות הבנויות למחצה, לשליש ולרבע. אותן יש לגמור, אפילו בכוחות עצמנו אם צריך, כדי לקלוט את כל הבא.

אני מדגיש "לקלוט את כל הבא". בעבר, מפני סיבות טובות, ופחות טובות, היינו שבויים בתפישה הביורוקרטית של הנדסה חברתית, שבדקה כל מועמד להתיישבות בשבע עיניים ולבסוף דחתה הרבה. אין אנו יכולים להרשות לעצמנו בררנות כזאת עוד, אף שבלי ספק תיווצרנה פה ושם בעיות מסוימות. בגישה פתוחה ונבונה ניתן להגדיל מאוד את האוכלוסיה ביש"ע. זהו צו השעה.

בהערת ביניים יש להוסיף, שיש צורך דחוף להשתחרר גם מן התלות וגם מן הכפיפות לביורוקרטיה המדכאה השוררת במדינה ומאבדת כל חלקה טובה. דבר זה אמור גם בביורוקרטיה של ארגוני ההתיישבות, כמו גם של המועצות האזוריות. בנסיבות ההולכות ומתפתחות ביישובים, תתאפשר השתחררות כזאת בגלל התהליך ההכרחי של הרחבת סמכותה של הרשות המקומית, ויפה שעה אחת קודם. יש לעודד יוזמה פרטית בכל המישורים, גם בבנייה וגם בייצור ובעסקים. זה יתרום למשיכת מתיישבים ולביסוס והרחבת המשק. אף בביטחון יש לתת למנהיגות המקומית בכל יישוב יותר תופש פעולה. הנמצאים בשטח גם ידעו לקשור קשרים מועילים עם שכנינו בערוצים בלתי רשמיים.

הבעיה המרכזית היא, כמובן, ביטחון. גם לפני קום המדינה היה מצב כזה שהיישוב היהודי היה מפוזר וחשוף. היום המצב ביש"ע הוא טוב לאין ערוך מזה שהיה אז. הממשלה כבר אישרה משמר אזרחי, ובכל יישוב ישנו כוח אדם מיומן, מאומן וחמוש. גם הצבא יעמוד לימיננו. עלינו לדאוג ליצירת רצף בין היישובים וצירי התנועה ביניהם. דווקא בענייני ביטחון עלינו לצפות לאוזן קשבת אצל ראש הממשלה, ושיתוף פעולה אתו יביא תוצאות. יש לעורר את התפוצות. יהודי אמריקה מוכנים לספק משאבים רציניים, אם רק נדע איך לפנות אליהם. חשוב להדגיש, אף שהעלייה מאמריקה היא מאוד מצומצמת במספרים מוחלטים, חלקה ביש"ע הוא יחסית גדול, וגם בשבועות אלה עלו משפחות מאמריקה ליישובים בשומרון.

לסיכום: הבטחת קיום ההתיישבות והתחזקותה חייב להיות הנושא העיקרי המעסיק אותנו בימים אלה. נושא זה חייבים אנו לנתק מכל סיבוכים מפלגתיים, ועלינו להעלותו לראש המוסכמות בעם. כמו שנושא העלייה הוא קונצנזוס לאומי, על בסיס ההצהרות שנשמעו מראש הממשלה ומשרים אחרים בממשלה, ניתן לקבוע את נושא שמירת ההתיישבות כמטרה לאומית. אולם בל נשכח שזה לא מספיק, שהרי העלייה, על אף שאין חולק שהיא עומדת במרכז מאווינו הלאומיים, הטיפול בה הוא לעתים שלומיאלי ואפילו מושחת. לא כאן המקום לדון בסיבות לכך, אבל ברור הוא שהן נעוצות בתהליכים ארוכי טווח של שינויים בערכי היסוד של החברה הישראלית. התהליכים הללו כוחם רע גם לגבי ענייננו. צריך לתת את הדעת על הבעיה הזאת, שממנה נובע המשבר בכל מערכות חיינו. כל תפישת עולמנו זקוקה לתיקון ולעיצוב מחדש. זוהי משימה לדורות, ויש לה השלכות בכל מישורי חיי המדינה – גם הציוניים, גם הכלכליים, גם התרבותיים ואף הדתיים.

אבל לעת עתה, יש למקד את כל הכוחות במשימה המיידית שהיא בת השגה תיכף. אשרינו שיש לנו ציבור נהדר בכל רחבי יש"ע, ועוד רבבות המוכנים לקשור את גורלם עם ההתיישבות. לא עת רפיון ידיים עתה. אין הדבר תלוי אלא בנו. מהרה יתקיים בנו מקרא כתוב בידי זכריה הנביא: "תחזקנה ידיכם השומעים בימים האלה את הדברים האלה... וגברתי את בית יהודה ואת בית יוסף אושיע... והיו כגבור אפרים ושמח לבם כמו יין ובניהם יראו ושמחו יגל לבם בה'". ●

* "אגרת אל חכמי מונטפליר", אגרות הרמב"ם, מהדורת ר' שילת, תשמ"ח, עמ' תפח.

תלוי בנו

הרמב"ם מגדיר מצבי חירום המחייבים את כל ישראל לצאת להציל את המאוימים. "הצרת שונאי ישראל לישראל – כיצד? גוים שבאו לערוך מלחמה עם ישראל, או ליטול מהם מס (= הטלת ריבונות זרה), או ליקח מידם ארץ..." (הלכות תעניות ב, ג). בנסיבות הללו "מצווה על כל ישראל שיכולין לבוא ולצאת ולעזור לאחיהם שבמצור ולהצילם מיד הגוים בשבת, ואסור להן להתמהמה למוצאי שבת" (הלכות שבת ב, כג); זוהי בעצם הגדרת "מלחמת מצווה". כמובן, שמצווה זו מחייבת רק אם יש סיכוי טוב להצליח, שהרי לא ציוותה תורה להתאבד ח"ו". ברם העובדה שראש הממשלה לוקח על עצמו אחריות ליישובים מעידה שהמטרה היא בהישג יד, ואנו תקווה שלא נגיע ח"ו למצב שתהיה "הצרת שונאי ישראל לישראל" בפועל. בכל אופן, תמיכה רחבה בציבור מובטחת לנו במישור זה. הפטפוטים של השמאל הקיצוני הצבוע לא יוכלו לסלף את הרגש הבריא של רוב שדרות העם, שיזדהה אתנו בדרישה צודקת שלא להפקיר ח"ו חייהם של רבבות יהודים או להגלותם. אולם בסופו של דבר אל לנו לשכוח שאין הדבר תלוי אלא בנו.

* אין כאן המקום לבירור הלכתי מקיף. הארכתי בנושא בספרי שו"ת מלומדי מלחמה שיצא לאור בימים אלה.

יש לעורר את התפוצות. יהודי אמריקה מוכנים לספק משאבים רציניים, אם רק נדע איך לפנות אליהם. חשוב להדגיש, אף שהעלייה מאמריקה היא מאוד מצומצמת במספרים מוחלטים, חלקה ביש"ע הוא יחסית גדול, וגם בשבועות אלה עלו משפחות מאמריקה ליישובים בשומרון

קריאה אל השמאל הישראלי:

אם רצונכם בהידברות של אמת

(ברמה הפוליטית ולא כאקט אמוציונלי)

אתם מוזמנים

יואל בן־נון

בידכם עכשיו ההגאים והשליטה ברכבת הדוהרת, לאחר שאלה נשמטו מידינו, בטפשות כמה ממנהיגינו, ובעוונות כמה מאנשינו. לפי האופן שבו אתם נוהגים ברכבת זו, אתם מצליחים לעשות, בפחות משנתיים, יותר עוונות ומעשי איוולת, מכל מה שעשו הליכוד וגוש אמונים בשנים רבות של פעילות מובילה. בראש ובראשונה אתם מנסים להכרייע את הכף בכוח. אתם מנהלים את הממשלה וראש הממשלה בדרכי "מחתרת אוסלו", לקראת מטרה שאתם רוצים בה מאוד, ובשיטות שמזכירות את ההסתבכות במלחמת לבנון. רובכם גם נוהגים בהתנשאות יהירה, בגסות פטרונית, ובסיוע של תקשורת בולשביקית־דורסנית, תוך חילול כל קדוש ויקר ליריב ידיאולוגי, שהפסיד בקרב אך עדיין לא הפסיד במערכה.

התנהגות זו עלולה להוביל אלי תהום לא רק את האליטה השלטונית שלכם, אלא גם לסכן את מדינת ישראל. כדאי, על כן, שתעצרו לרגע, תקשיבו ותחשבו (רבים מחבריי, שלא שמעו בקולן של קריאות כאלה במשך השנים, מצטערים על כך כיום).

נתחיל בהנחות יסוד:

1. נאבקתם שנים על הקביעה העקרונית שארץ זו היא מולדת לשני עמים, וסירבתם לקבל את הזכות הבלעדית של עם ישראל בארץ־ישראל, אפילו בארץ־ישראל המערבית. זאת, למרות שארץ־ישראל השלמה באמת איננה נגמרת בירדן אלא משתרעת בין הים והמדבר – יש בה שתי מדינות עצמאיות, ובוודאי שאין בה שלושה עמים.

אתם מבינים כמוני, שהפרת הברית של התנועה הציונית עם הממלכה ההאשמית, וכריתת הסכם חילופי עם הפלשתינים, תביא במוקדם או במאוחר לכך, שהרוב הפלשתיני בירדן יבוא לידי ביטוי פוליטי.

2. גם על פי העקרונות שלכם (לפחות כך אני מקווה), כל מתיישב יהודי בי"ש, הוא אדם שחי במולדתו, ולא בארץ זרה. גבולות 49', כמו גבולות קו 67', היו תוצאה של מלחמה, ואינם יכולים לקבוע שני סוגי מולדת. פשרה פוליטית של הסכם, גם היא אינה יכולה לשנות את העובדה הנחרצת, שאנו, כל המתיישבים היהודים, משני עברי הקו הירוק, חיים במולדתנו

עליכם להבין ולתפוס: אנו, מתיישבי יש"ע היהודים, לא נסכים בשום אופן שהם ישלטו עלינו, בשום צורה ובשום מקום, לא בהסדר הביניים ולא מעבר לו. יישובי יש"ע אינם עוד, ולדעתי גם לא יכלו להיות, ראש חץ של כיבוש ושליטה בערבים הפלשתינים, אלא ביטוי ומימוש של התיישבות יהודית ציונית בארץ־ישראל, בכל מקום שאפשר, בכל מקום שרוב עם ישראל רוצה. כמי שיושב זה שנים על מכסה של דוד רותח, וחוטף גם כוויות חוזרות ונשנות, אני מתריע בפניכם עכשיו בפומבי – לאחר התרעות רבות בחדרי חדרים – יכולתה של המנהיגות הפרגמטית ביש"ע לשמור על קור־רוח ועל איפוק מירבי מצד רובו המכריע של הציבור (גם אם איננו יכולים לשלוט על כל חריג), יש לה גבול אדום של אי־הפקרה: זהו גבול הריבונות הפורמלית והאפקטיבית של מדינת ישראל, באמצעות צה"ל וכוחות הביטחון, על ההתיישבות היהודית. ברגע שיווצר ביישובים היהודיים מחד, ובמפקדת החמאס והחזיתות מאידך, הרושם הברור שמכינים נטישה והפקרה שלנו לשלטון פלשתיני – נאבד אנחנו ואתם את השליטה

צילם: אבי וייצברג (שדמות)

פשרה פוליטית גם היא אינה יכולה לשנות את העובדה שאנו חיים במולדתנו ההיסטורית. בתמונה: מפגש בין מערכת שדמות, לבין מערכת נקודה, שהתקיים בקיץ בבית התק"ם בתל־אביב. מימין (שותה) יואל מרש"ק, חיימקה (מצביע), הרב דניאל שילה, הרב יואל בן־נון ודני זמיר.

ההיסטורית, וזוהי זכותנו הטבעית והיסודית. גם הפלשתינים חושבים כך (על עצמם) מבחינתם, וערביי ישראל הולכים ומגבירים את תודעתם הלאומית כ"פלשתינים", על כל מה שעלול להשתמע מכך (אנטון שמאס, "ראש השנה ליהודים", כל העיר, ערב רה"ש תשנ"ד).

3. האופי, העיתוי והכוונות של ההתנחלות שלי ושל חבריי, אינם רלוונטיים כלל לדיון הנוכחי על זכותנו לחיות כאזרחים בני־חורין במולדתנו, מה גם שבייישובים ביש"ע כבר נולדו אלפי ילדים – הדור השני, שנופי יש"ע הם נופי הבראשית שלהם, והבית הוא ביתם היחיד בעולם.

גם רבים מהפלשתינים הגיעו לכאן, או יצאו מכאן, כתוצאה ממלחמות ומאירועים היסטוריים שונים. אף אחד מהם לא היה בעל תודעה לאומית פלשתינית בתקופה העותומנית, כי אז עדיין לא היה במציאות עם שכזה. האם משום כך תשללו זכויות לאומיות מכל משפחה ערבית פלשתינית שהגיעה הנה ממצרים או מן החורן, בגלל שיקולים קולוניאליים צרופים?

יתר על כן: לאחר חתימת ההסכמים, חדלו היישובים להיות חוד חנית שליטה כפויה על האוכלוסיה הערבית פלשתינית, וחזרו להיות – מה שהיו בעיני תמיד – התיישבות יהודית בארץ־ישראל.

4. טרנספר בכוח של כפר ערבי, נחשב כמעשה בלתי חוקי בעליל, אשר נוגד את זכויות היסוד של האדם באופן בוטה. ממש כך יהיה דינו של כל פינוי בכוח של יישוב יהודי. פרופ' זאב שטרנהל ואחרים, תוזרים ומודיעים כי אינם שוללים שימוש בכוח, כולל בטנקים, לפינוי יישובים יהודיים שיסרבו להתפנות. די להחליף בתוך דבריו של שטרנהל את שם היישוב – עפרה – בשם הכפר הערבי השכן – עין־ברוד – כדי להבין את עוצמת הפאשיזם שביסוד תפישתו.

התפישה הדמוקרטית וזכויות האדם פירושן גם, שיש החלטות שגם הרוב לא יכול לקבל, בין אם הוא רוב דתי־לאומי או חילוני־ליברלי. אם לא תנהגו בנו בכבוד, כפי שאתם נוהגים בערבים הפלשתינים, תעידו קודם כל על צביעותכם ועל רפיסות עקרונותיכם, המקודשים כביכול. דין פינוי כפוי של יישוב יהודי, כדין פינוי כפוי של כפר ערבי. לצדק יש אמת מידה אחת ויחידה (כאשר התנגדתי כל השנים ל"טרנספר", לקחתי בחשבון גם את הסיטואציה הנוכחית, וגם את פשע הגירוש מימית).

5. בכל השנים האחרונות הסכמתם, לצערי, עם זכותם היסודית של חלק מהערבים הפלשתינים שיושבים ביש"ע (כשליש העם הערבי הפלשתיני, לפי דבריהם שלהם), להתקיים ולפרוק את שלטוננו, ואפילו קיבלתם בהבנה חלק מדרכי האלימות של האינתיפאדה. עליכם להבין ולתפוס באותה המידה שאנו, מתיישבי יש"ע היהודים, לא נסכים שהם ישלטו עלינו בשום אופן, בשום צורה ובשום מקום, לא בהסדר הביניים ולא מעבר לו. יישובי יש"ע אינם עוד, ולדעתי גם לא יכלו להיות, ראש חץ של כיבוש ושליטה בערבים הפלשתינים, אלא ביטוי ומימוש של התיישבות יהודית ציונית בארץ־ישראל, בכל מקום שאפשר, בכל מקום שרוב עם ישראל רוצה.

6. ההצעה של חלק מכם, כי נחיה תחת שלטון זר, משהו מעין יהודי דמשק או חלב, היא קשה וחמורה בעיני כמו חיסול רוחני של זהות, באשר מדובר בניסיון לקרוע אותי מן המפעל הציוני וממדינת ישראל, שאני חלק מרקמת החיים שלו. זה מזכיר לי את הניסיון לקרוע אתכם מהעם היהודי – ואת תגובתכם. כמה מכם נוהגים כאילו המפעל הציוני ומדינת ישראל הם "רכושו הפרטי" של השמאל. אין לכם שום מונופול על המלחמות, על ההתיישבות, על הפוליטיקה, ולצערנו גם לא על בתי הקברות הצבאיים. "הציונות היא שם משפחה – כולם היו בניי", אמר עמוס עוז בביקורו בעפרה, לפני 12

←

התפישה הדמוקרטית וזכויות האדם פירושן גם, שיש החלטות שגם הרוב לא יכול לקבל, בין אם הוא רוב דתי־לאומי או חילוני־ליברלי. אם לא תנהגו בנו בכבוד, כפי שאתם נוהגים בערבים הפלשתינים, תעידו קודם כל על צביעותכם ועל רפיסות עקרונותיכם, המקודשים כביכול. דין פינוי כפוי של יישוב יהודי, כדין פינוי כפוי של כפר ערבי. לצדק יש אמת מידה אחת ויחידה (כאשר התנגדתי כל השנים ל"טרנספר", לקחתי בחשבון גם את הסיטואציה הנוכחית, וגם את פשע הגירוש מימית)

שנה. הסכמתי אתו אז.

7. לא ברור לי אם זו הכוונה, אבל ברור לי שתוצאות ההצעה לפיה "נסכים ברוב טובנו לחיות כאן תחת השלטון פלשתיני כדי להעמיד במבחן את הדמוקרטיה שלהם", בין היתר, הן: הרחקתנו מצה"ל, מהכנסת, מהממשלה, ומכל מוסדות השלטון ועמדות ההשפעה. מבחינתכם, טמון בכך "סיכוי" להיפטרות לטווח ארוך מן היריב האידיאולוגי הקשה שלכם, במאבק הפוליטי התרבותי על ציבון המדינה. לא נקל עליכם את החיים עד כדי כך.

כמו כן, ברור שהסכמה מצידנו, גם אם הדבר יתאפשר, פירושה חיקתנו לגיטו חסר מעמד והשפעה, הן בצד הישראלי, והן בצד הפלשתיני. האם גם המציעים מבינים זאת?!

8. אש"ף איחר ב־25 שנה בנכונותו להסכם, ויש לזה מחיר בשטח. אל תעשו לכם – ולא לפלשתינים – חיים קלים. הם צריכים לקבל היום פחות מאתמול, וכך בעתיד. הם פתחו בדיאלוג עם ישראל רק כאשר ראו שההתנחלויות מושכות את השטיח הקרקעי שלהם מתחת לרגלים. ברור לכם, כפי שאמר לי אחד מהח"כים של מרצ, שהפלשתינים ויתרו על תפישתם כאילו הזמן ההיסטורי פועל לטובתם, רק בגלל ההתנחלויות (ציטוט: "אמרנו זאת לפייסל חוסייני והוא לא הכחיש"). יישובי יש"ע היוו קטליזטור מובהק לשלום, ואינם צריכים להיות קרבנו.

* * *

ועכשיו לעיקר – מדוע זו איוולת מרחיקת לכת, ומעשה לא מוסרי, גם מבחינתכם, לנסות ולדחוק את המתיישבים ביש"ע אל הקיר?

בראש ובראשונה, מפני שהנימוק היחידי, פורמלית ומוסרית, נגד "מחתרת יהודית לוחמת" חדשה, הוא הריבונות הישראלית המלאה בכל יישובי יש"ע (במסגרת תכניות מיתאר סבירות, בגושים של יישובים יהודיים שנים צפים כמו אי בים ערבי, עם אפשרות להתפתחות סבירה), ובדרכים חוקיות אליהם. ברגע שאתם מכינים "דעת קהל" לשלטון פלשתיני על יישובים יהודיים, אתם מעניקים את הבסיס ואת ההכשר להקמת יחידות להגנה עצמית ביישובי יש"ע, כצעד מכריע לקראת התסריט האירי או הבוסני.

אישית, כמי שנאבק נגדם זה שנים, אני יודע על אנשים רבים שהחלו לחשוב ולהתכונן לקראת המצב הצפוי הזה, דווקא בגלל ההצהרות והמאמרים שלכם על יישובים יהודים תחת שלטון פלשתיני, ובגלל כמה מהביטויים האומללים של ראש הממשלה, שמתפרשים כהפקרה. יהיו בוודאי מתיישבים לא מעטים שיבהלו ויעזבו, אבל, על כל מתיישב מתון שיעזוב, עלולים לבוא שני קנאים ש"גבורה מתבוססת בדם" הוא האדרנלין שבעורקיהם.

כמי שיושב זה שנים על מכסה של דוד רותח, וחוטף גם כוויות חוזרות ונשנות, אני מתריע בפניכם עכשיו בפומבי, לאחר התרעות רבות בחדרי חדרים – יכולתה של המנהיגות הפרגמטית ביש"ע לשמור על קור־רוח ועל איפוק מירבי מצד רובו המכריע של הציבור (גם אם איננו יכולים לשלוט על כל חריג), יש לה גבול אדום של אי־הפקרה: זהו גבול הריבונות הפורמלית והאפקטיבית של מדינת ישראל, באמצעות צה"ל וכוחות הביטחון, על ההתיישבות היהודית. ברגע שיווצר ביישובים היהודיים מחד, ובמפקדת החמאס והחזיתות מאידך, הרושם הברור שמכינים נטישה והפקרה שלנו לשלטון פלשתיני – נאבד אנחנו ואתם את השליטה.

נותרו שתי שאלות פרקטיות: האם אש"ף יסכים לכך שהיישובים יישארו בשלטון ישראל? והאם יתכן פתרון קבע לפלשתינים בלי רציפות טריטוריאלית של מדינה נורמלית? תשובתי לכם היא, כי אש"ף יסכים אם יתברר לו שהשמאל הישראלי לא יתמוך בפינוי יישובים בכוח, ולא בשלטון פלשתיני עליהם. ממילא, גם אתם יודעים שפתרון מלא לשאיפות הפלשתינים יתכן רק בשילוב עם ירדן, מדינה רחבת ידיים על הרוב הפלשתיני שלה, ולו מפני שאי־אפשר ליישב את כל הפליטים הפלשתינים ב־000 הקמ"ר של יו"ש, גם לא בסיוע בינלאומי, אלא אם מחליטים להקים בצמוד לגבולות ישראל עוד פצצת זמן כמו עזה.

* * *

כל הצועדים במצעדי האיוולת ההיסטוריים, עומדים ומצדיעים לכם. גם אנשים שרוצים בכל לבם בהסדר מדיני, או שמבינים שאין מנוס ממנו, מתקשים להבין אתכם ואת שמחתכם על ההסדר המסוים הזה;

* בפרט על נכונותכם "לאבד את מדינת ישראל לדעת" באמצעות בוררות בינלאומית (סעיף 15 בהסכם), במקום לקבוע שכל מחלוקת תוכרע רק במו"מ;
* גם על נכונותכם להסתכן בייבוש החקלאות הציונית המפוארת של עמק יזרעאל על־ידי פתיחת אופציה של קידוחי מים פלשתיניים בצפון השומרון, והשקיה מסיבית של עמקי ג'נין, דותן וסנור, על פי התכניות הפלשתיניות;
* ומעל לכל, על המאמצים הבלתי נלאים ליצור תשתית להתפתחות בנוסח צפון אירלנד או בוסניה, על־ידי שדר ברור ומפורש של הפקרת מתיישבי יש"ע למפקדות החמאס והחזית העממית בשטח (מועמדים פוטנציאליים לוועדת אגרנט / כהן וכד', שימו לב).

אם יש ביניכם כאלה שרוצים באמת למנוע תסריטים חמורים כאלה, כי אז יש לכם אופציה לבוא לקראתנו, לא מתוך רחמים ואהדה, אלא מתוך הבנה פוליטית נכוחה, שדווקא קיום היישובים תחת שלטון ישראל, יימנע מ הפלשתינים מלנסות להפעיל נגד ישראל סחיטה בינלאומית, או לחץ חמור אחר, ויאלץ אותם להסתפק במועט, שלא יסכן את ישראל.

ועוד דבר אחד – ההצהרות האינסופיות על "ביטחון המתנחלים" ועל כך ש"צה"ל ישמור ויגן על היישובים", אינן עושות רושם על אף אחד. אינכם עושים לנו שום טובה ב"הסכמתכם" להגנת צה"ל – זוהי חובתה של הממשלה באמצעות צה"ל, וזהו גם האינטרס שלכם למנוע תוהו ובוהו בשטח.

הטפטוף הארסי לחיילי מילואים ולאמהות, על הנטל הבלתי נסבל של "הגנת המתנחלים" בקו העימות או החיכוך עם הפלשתינים, בכל יישוב מרוחק ובכל נסיעה, הוא בומרנג. אם צה"ל יפקיר את המתיישבים, או שלא יוכל לפעול כהלכה בגלל מגבלות פוליטיות שונות, עלולים – חס ושלום – להימצא מי שימלאו את החלל הזה, וכולנו נוכל רק להצטער ולבכות על כך.

בשעה שבכל יום מתבצעים מעשי טרור חמורים, למרות ההסכם, ואולי דווקא בגללו (במצרים היה בעל־בית, וכאן אין), אל תנסו להלעיטנו ב"שמן זית זך". אם רצונכם בהידברות של אמת, ברמה הפוליטית ולא כאקט אמוציונלי, הרי אתם מוזמנים.

תודה לכם על ההקשבה ועל הסבלנות. ●

אל תפחידו, ואל תהפכו לכת

שתי עצות לחברים ביישובים:

1. הרבה מהאשליות שפרחו מאז ששת־הימים ועד עכשיו, ש"הכל טוב" ו"הכל מסתדר" ו"הגאולה רק הולכת ועולה", היו מופרזות ומנותקות מן המציאות. הסתכנתי פעמים רבות בעבר, בכך שחזרתי ואמרתי שתהליך הגאולה האמיתי הוא מיוסר, מלא משברים, כאבים וסיבוכים, מתקדם בעליות וירידות, רצוא ושוב, ממש כמו ביציאת מצרים.

באותה מידה ממש, הרבה מ"קינות החורבן" ו"זעקות השבר" הנשמעות עכשיו, הן מוגזמות ביותר. ההסכם הוא מספיק גרוע, ואין שום צורך להוסיף עליו שמועות ופחדים. התעמולה שלנו עוזרת עכשיו לשמאל להוביל למדינה פלשתינית, ומחלישה דווקא את הקרובים לנו, שחושבים כי "הכל אבוד". יש מי שרוצה שנחשוב כך. המערכה עדיין בעיצומה – הרבה דברים עוד לא נגמרו – ותפסיקו לזרוע פאניקה: אפשר להשיג הרבה מאוד, גם במצב הזה.

2. אל תחדדו יותר מדי את מלחמת התרבות כעת. נכון שיש קשר חלקי בין "ההתיוונות" לבין "השמאלנות", אבל אם אתם מפריזים בהפיכת המאבק לעניין רוחני־דתי, אתם מרחיקים מאתנו המוני אנשים מסורתיים וחילוניים, שרוצים את ארץ־ישראל ואת ההתיישבות ומוכנים להיאבק, אך לא יוכלו לסבול משטר תיאוקרטי (גם חלק מהרבנים שמנופפים ב"רוחניות" לא יוכלו לסובלו). אל תחלישו, דווקא כעת, את בסיס התמיכה שלנו – ואל תהפכו אותנו לכת.

צבי זלבסקי

אם ישוב החלום

אם הרוח תשוב
אל אשר נתנה
והעפר אל האדמה
אז התכלת תשוב
אל השמים תשוב
ודגלכם יהפוך לבן

אם תשוב המלה
אל עלבון שתיקתה
והשיר יהיה לדממה
אז כוכב התקווה
לרקיע ישוב
ובדגלכם תישאר רק כניעה

אם ישוב החלום
אל ספרי התפילה
ומבוע ייבש וחרב
אז ישוב השלום
אל שמי מרומיו
ולכם יישאר העכשיו

לו שוב תרחף
רוח א־ל על פני מים
והלב יתמלא בכמיהה
תזרח אז תקווה
בת שנות האלפיים
בתכלת בטוהר לבן

* * *

מי יכבה שלהבת

נודי, נודי הַרְכֶם ציפור
טסה הרכבת
לא עת זמיר, לא קול התור
כלבים נובחים, נוער חמור
מישהו צועק עצור
אך יד את פיו סותמת

נודי, נודי הרכם ציפור
טסה הרכבת
טירוף מקצב, תופים, כינור
תרועות המון חוגג שיכור
את הקטר מי יעצור
מי יכבה שלהבת

נודי, נודי הרכם ציפור
טסה הרכבת
את שדות אחר יקצור
את הכרמים אחר יבצור
עצור אני צועק, עצור
היא אל התהום נשאבת

נודי, נודי הרכם ציפור
קמתי אל הדלת
שלחתי יד נוטפת מור
דודי חמק ויעבור
על המפתן עד בוקר אור
בוכה אני מוטלת

* * *

הכותב, תושב קרית ארבע, הוא מוסיקאי וסופר סת"ם.

נסו להשתלב בשלום

חייבים לתת לכם את האפשרות המכובדת להישאר כאן, כמיעוט יהודי מוגן ומוכר, במדינת פלשתין. ואתם תראו שזאת תהיה אפשרות ריאלית – וגם קוסמת במובן מסוים.
חשוב שבמדינה הפלשתינית יחיו יהודים כמיעוט,
כמו שבמדינת ישראל יושבים כמיליון ערבים כמיעוט לאומי.
זה לא טוב לשלום אם מדינת פלשתין תהיה נקייה מיהודים.
קיומנו כאן יהיה ערובה כנגד חלומות של אוטונומיה בגליל,
חלומות שיש להצמית מראשיתם.
ותרו עכשיו על מאבק עקר, שיוציא לכם, לנו ולפלשתינים את הנשמה,
אבל בסופו של דבר לא יוכל לטרפד את השלום.
אני בטוח שהפלשתינים יסכימו להשארת ההתיישבות, בתנאי שהם יקבלו את הקו הירוק כגבול (מלבד השכונות היהודיות בירושלים). אני בהחלט בעד הפתרון הזה

א"ב יהושע

ההיכרות שלי עם הנוער הדתי הלאומי בתנועות הנוער ובצבא, הביאה אותי להכרה טבעית שאתם הם אלו שצריכים להיות ידידי וחברי להתלבטויות ולמאבקים הרוחניים בשאלה של יישום הזהות היהודית החלקית של הגולה לתוך המציאות הטוטלית החדשה של הציונות

מ אז 1967 ביקרתי פעמים בהתנחלויות. הפעם האחת בעפרה, בשנות השבעים, בין מלחמת יום־הכיפורים לבואו של סאדאת, ביקר בו התרשמתי מהאינטנסיביות של הפעולה ההתנחלותית, שלא נשאה עוד את האופי האלים של הוויכוח הפוליטי. והפעם השנייה – עכשיו, בתקע, על פי הזמנת נחם פרומן, בין ערפאת לשמחת־תורה. טווח הזמן שבין פגישה לפגישה אופיין בעליית הליכוד והתעצמות המתנחלים – המנצחים והמובילים – מה שהקשה על השמאל את ההידברות ודרדר את מערכת היחסים לעיסוק נהגדרת קווים אדומים בלבד, ברמה של הפסקת אש ותו לא.

כעת, עם בוא הסכם השלום, תקופה בה התפיסה היונית הולכת ומנצחת, ואני חי במציאות המגשימה בצורה נחושה והחלטית, ובהסכמה בינלאומית רחבה וסוחפת, את שחלמתי, כתבתי ודיברתי עליו, אני מרגיש צורך לחדש את הקשר.

קשר של חברות עמוקה שותפות בין תנועת העבודה ליהדות הלאומית הדתית, שהביא את עצמו בעשרות שנים שלפני ואחרי קום המדינה. וברוח שעשתה הרבה דברים חשובים במדינה ונתנה לה כמה מיסודותיה החזקים ביותר. ההיכרות שלי עם הנוער הדתי הלאומי בתנועות הנוער ובצבא, הביאה אותי להכרה טבעית שאתם הם אלו שצריכים להיות ידידי וחברי להתלבטויות ולמאבקים הרוחניים בשאלה של יישום הזהות היהודית החלקית של הגולה לתוך המציאות הטוטלית החדשה של הציונות.

כיצד יוצרים את הישראליות שהיא בעיני היישום של כל הקודים היהודיים, שחלקם הגדול היה וטופח רק בספרים באלפי השנים האחרונות, אל תוך מציאות שלמה שאנו אחראים לכל מרכיביה, ממדיניות ביטחונית אל מדיניות סוציאלית, אל אופי המשטר וערכיו המוסריים, אל בניית מערכת משפט, אל התנהגות אל מיעוטים ואל כללי מדיניות החוץ. בכל השאלות הללו שאנו מתחבטים בהן יום יום, כמו כל עם אחר, ובדרך שאנו מעצבים את הפתרונות, אנחנו קובעים את הזהות שלנו. ואתם צריכים הייתם להביא למלאכת היישום הזאת את המקורות היהודיים, הדתיים וההיסטוריים. אותה גישה שאותה אתם לומדים וחוקרים, ואני מכנה אותה במטפורה – "כללי החליבה בשבת", שהיא בעיני התפיסה הדתית הנכונה, עיסוק בשאלות מעשיות ומציאותיות תוך שימוש בכללים רוחניים, והוצאת עקרונות רוחניים מתוך הסתכלות על המציאות. למרות שאינני מאמין בקיומו של אלוהים הפועל בהיסטוריה, אם על פי תפיסה יהודית, או אם על פי כל תפיסה אחרת, חשובה היתה בעיני הדרך שבה הפנמתם את המושג אלוהים בתוככם ו"תרגמתם" אותו לתוך המציאות שעליה, כמונו, לקותם אחריות מלאה. בניגוד לש"ס, אגודה וחבריהם, אשר התייחסו למציאות של מדינת ישראל רק באופן פונקציונלי, כמו שמתייחסים למדינה זרה, בלי אחריות כוללת, וראו למשל הצבעותיהם הנמנעות והמתחמקות בעניין הסכם השלום.

השאלות של עיצוב הזהות הישראלית תהיינה עכשיו בוערות הרבה יותר דווקא משום שחישוק האיבה יוסר מן הזהות הזאת. ואז, או שתתחיל מין הצפה ערבית, שדווקא בגבולות פתוחים ובשלום מלא תהיה אפקטיבית הרבה יותר מסימבוזה אתנו. אולי הערבים יבינו אז שאפשר באמת לשמוט את הקרקע מתחתנו דווקא דרך שלום אמיתי אתנו. וזאת במקביל לתהליכי הצפת הזהות שלנו בזהות טכנולוגית על פי איזה תרכיז C.N.N. אמריקני לייצוא, פוסט מודרניסטי, שעמים גדולים כמו הצרפתים והאיטלקים עוד יכולים לעכל אותו לתוך זהותם המבוססת והעשירה בנכסי תרבות מבלי נזקים גדולים מדי, אבל עם קטן כמונו,

הסופר א"ב יהושע כתב דברים אלה לנקודה על פי דברים שאמר בתקע בחול המועד סוכות.

שכל אדם שני כאן כותב ומדבר אנגלית, אם לא יהיה לו איזה לוז אמיתי משלו, הוא ייהפך למשהו כמו הונג־קונג או סינגפור.

מלחמת ששת־הימים היוותה, כאמור, את המפנה ביחסים בינינו. זה לא היה רק שינוי ההדגשים אצלכם, משאלת מרכיבי הזהות הישראלית אל תאווה לאומנית לספח עוד שטח למדינת ישראל, ויהיה זה על חשבון סיפוח מציאות ערבית עצומה ודחוסה לתוך הזהות של כולנו. מאנשים שיכלו להוסיף במאבק הזהותי כמה ויטמינים חשובים ביותר כלפי המגמות של "ההתיוונות", כפי שאתם מכנים זאת, הפכתם ליריבים, כשכל האנרגיה הרוחנית והמעשית שלכם מוקדשת לעניין אחד – השטחים. חלקים נרחבים מהביוגרפיה האישית שלכם, הרבה מעבר לדעות הפוליטיות של שיחה סלונית, התרכזו במאמץ הזה. לא ניתן היה לפתח שום דיון בעניין אחר, שלא התנקז מיד לשאלה "הלנו אתה או לצרנו"? ובריתות פוליטיות מתועבות ביותר נוצרו על פי עיקרון אחד – מי בעד ומי נגד ארץ־ישראל השלמה. עכשיו, כאשר תם הוויכוח, וההכרעה נפלה למען חלוקה, יש לחדש את השותפות ההיסטורית שלנו.

אני מאמין שההחלטה על ההסכם עם הפלשתינים הצליחה, בגלל שהיא מוסרית יותר. ואני חושב שהיינו מציאותיים יותר מכם, בגלל בהירות מוסרית גדולה יותר. אני מאמין גדול בכוח המציאותי של המוסר. כלומר, ניצחון מציאותי נובע גם מכוח מוסרי. מפלתו של היטלר לא היתה רק בגלל חולשה צבאית. מפלת ארצות הברית בוויטנאם, למרות כל כוחה, היתה מפלה מוסרית, כשם שאותה ארה"ב ניצחה באופן נחרץ בשיתרור כווית מעול הכיבוש העיראקי, בגלל שזאת היתה מטרה מוסרית. הניצחון הנפלא והמוחץ שלנו במלחמת ששת־הימים, היה בגלל שמוסרית היינו צודקים במלחמה הזאת. כשם שכשלוננו במלחמה "קלה" כמו מלחמת לבנון לא נבע מחולשה צבאית, אלא מחולשה מוסרית. הציונות, מכל שאר האופציות שהוצעו לפתרון הבעיה היהודית בתחילת המאה הזאת, ניצחה ניצחון מציאותי, כי היא היתה תיקון מוסרי של הקיום היהודי הטפילי בגלות. ותיקון מוסרי של עם אחד לא יכול לבוא על חשבון שיעבוד של עם אחר. ההתפייסות וההכרה ההדדית בינינו לבין הפלשתינים היא בשבילי קטרסיס מוסרי גדול. עכשיו, כשאני יודע שהפלשתינים אינם משועבדים לי, אני יכול לנסוע אליכם בכבישי יהודה ושומרון.

אל תתלו את יהבכם על אופציית הכישלון של ההסכם. הוא לא יכשל. מיום ליום הוא צובר תנופה ולגיטימיות מכל הכיוונים. כמו השלום עם מצרים. מעבר למה שאתם צריכים לקיים כמאבק פוליטי, בגלל כל מה שהאמנתם בו ב־27 השנים האחרונות, תשמרו את האנרגיה הרוחנית שלכם כדי לנתב אותה לאפיקים משותפים אתנו, המחנה הפוליטי הנגדי. אל תזרימו את הכל אל הנחל האכזב של ההתנחלות. יש אפשרות לקיום רוחני גם ללא ריבונות יהודית על חבלי ארץ אלו, ואנו רואים חברים דתיים, טובים ורציניים, שמוכנים לוויתורים גדולים.

המשמעות המעשית עכשיו אינה מחיקת ההתנחלויות. כל הזמן הייתי נגד ההתנחלויות, בגלל שכל מטרתן היתה לשים אזיקים על ידי כולנו, כדי שכאשר יבוא היום והערבים יהיו מוכנים לשלום תמורת החזרת השטחים, אי אפשר יהיה להתפשר על חלקי ארץ אלו. נכשלתם. הצלחתם להעביר לפה רק 120 אלף יהודים, וזה לא הספיק לשנות את המציאות. העם, בחושו הבריא, למרות המדיניות הרשמית ולמרות כל התמריצים, לא היה מוכן לשבור את אופציית הפשרה וחלוקת הארץ מחדש. אבל עכשיו אתם פה. וכשתקום המדינה הפלשתינית, והיא תקום, אתם יודעים זאת טוב, וכל הימין אומר שההסכם הזה מוביל למדינה או לקונפדרציה פלשתינית, השאלה תהיה מה אתכם? ואני בהחלט קובע שחייבים לתת לכם את האפשרות המכובדת להישאר כאן, כמיעוט יהודי מוגן ומוכר, במדינת פלשתין. ואתם תראו שואת תהיה אפשרות ריאלית, ואני מעיז לומר, גם קוסמת במובן מסוים.

דווקא כמי שהיה אויב מר של מדיניות ההתנחלות (ואני מפריד תמיד בין המדיניות לבין המתנחלים עצמם. טענותי היו נגד הממשלה ולא כנגדכם אישית), אני חושב שעכשיו צריך, למען טובתו של השלום עם הפלשתינים, למצוא דרך מכובדת ומוכרת להשאיר אתכם כמיעוט בעל אזרחות פלשתינית וישראלית במקומותיכם. אולי תוך ריכוז בכמה ריכוזים גדולים יותר, כדי לאפשר חיים תרבותיים וחברתיים מלאים. חלק גדול מהרחוב הישראלי יגיד עליכם: שיעזבו, שילכו, אין לנו כוח עכשיו להתעסק בכל הבעייתיות שלהם. נשלם להם כסף ושיסתלקו. חלק מכם, הכוחניים, המשיחיים הלאומנים לבטח יעזוב, כי הם בנו את עצמם על דרך הכיבוש וההשתלטות, והפיכת הפלשתינים לאזרחים ממדרגה שנייה לנצח.

אבל אלו שבאו לכאן כדי לשוב אל נופי האבות וההיסטוריה, אל מה שקרוי בפיכם "לב" הארץ, ורוצים להישאר, צריך למצוא דרך לאומית מוסכמת שתשאיר אותם, כדי להשביח את השלום. כן, אני רציני. אני סבור שחשוב שבמדינה הפלשתינית יחיו יהודים כמיעוט, כמו שבמדינת ישראל יושבים כמיליון ערבים כמיעוט לאומי. זה לא טוב לשלום אם מדינת פלשתין תהיה נקייה מיהודים. דווקא משום שזה יהיה שלום של גבולות פתוחים ושל זרימה מתמדת של אנשים וסחורות, והערבים הישראלים שזכויותיהם יוטבו ויתחזקו אחר השלום, יוכלו לשמש כגשר בין העמים, בינינו לבין העולם הערבי, וגם לכם יהיה תפקיד של שמירת התודעה הארץ־ישראלית בחלקים אלו של המדינה הפלשתינית, כשם שהערבי בסכנין ובאום אל פאחם שומר על תודעת פלשתין שם. קיומכם כאן יהיה גם ערובה כנגד חלומות של אוטונומיה בגליל, חלומות שיש להצמית מראשיתם. רוב ומיעוט פה, רוב ומיעוט שם. על פי כללים מתקדמים בינלאומיים של יחסי רוב ומיעוט לאומיים. קיומכם במדינה הפלשתינית יחייב איתנו כל הזמן להתעניין במדינה הזאת, להשגיח עליה, לראות שקורים בה דברים טובים, שכוחות השחור לא חוזרים עם הפנטזיות שלהם.

יש לנו זכות מלאה להפעיל את השפעתנו הטובה על המדינה הזאת, שצריך שיהיה בה כיבוד של זכויות האדם, שתהיה בה דמוקרטיה. אולי גם תוכלו לעזור ולהיעזר בהתפתחות הכלכלית הגדולה שעשויה לבוא לכאן. אני תמיד אומר, לו היו נשארים באלג'יריה לפחות חצי מיליון מתוך מיליון הצרפתים שחיו שם במשך מאה ושמונים שנה, כאזרחים כפולי זהות, הם היו עוזרים למדינה האלג'רית להתקדם אל עבר המודרניות ולא לעבר הפונדמנטליזם הנורא שנלחם שם.

תוותרו עכשיו על מאבק עקר, שיוציא לכם, לנו ולפלשתינים את הנשמה, אבל בסופו של דבר לא יוכל לטרפד את השלום, ותנסו להשתלב בשלום. ואני בטוח שהפלשתינים יסכימו להשארת ההתיישבות, בתנאי שהם יקבלו את הקו הירוק כגבול (מלבד השכונות היהודיות בירושלים). ואני בהחלט בעד הפתרון הזה. ●

ההחלטה על ההסכם עם הפלשתינים הצליחה, בגלל שהיא מוסרית יותר. אני חושב שהיינו מציאותיים יותר מכם, בגלל בהירות מוסרית גדולה יותר. אני מאמין גדול בכוח המציאותי של המוסר. כלומר, ניצחון מציאותי נובע גם מכוח מוסרי

מה נשתנה

"אתם אנשי העבר" — הלם שר החוץ שוב ושוב, כבקורנס, בדיון בכנסת על אישור ההסכם עם אש"ף (בציטוט לא מדויק אבל ברוח הדברים) — "העולם משתנה, רוחות פיוס והידברות נושבות, ואילו אתם, סרבני העתיד, תקועים בנושנות, מאוהבים בקיפאון".

האם העולם נשתנה? ובמה?

מעבר לכל השאלות המיידיות הבוערות, לא מיותר לוודא באיזה עולם אנו חיים, ולו גם מפני שמדובר בטיעון כל־כך מרכזי בוויכוח הציבורי.

האם לא נכון שהעולם הפשיר, שממלחמה קרה כרונית בין שני גושים עבר העולם למצב של מרכז אחד? האם לא נכון שהוא מפגין חתירה לפתור בעיות באופן רציונלי? האם לא נכון שעצם הטכנולוגיה, התקשורת והמסחר מגשרים על פני פערים?

כן, יש בעולם מפנה מסוים; אבל יש למפנה גם צד פחות מלהיב.

אם נחתוך מבעד לענני שירת השלום, ודווקא בעזרתם של משוררים וסופרים (עמוס עוז, נתן זך, א"ב יהושע) — נראה שבעצם מדובר כאן על עידן הפרגמטיות. כבר, הם אומרים[1], נילחמו אנשים עד מוות עבור עקרונות — הא־ל, האומה, המולדת. עקרונות הם דרישה טוטלית. אבל היום אנחנו בעידן ההתפשרות הפרגמטית. על עקרונות מתים, עם פרגמטיות חיים. ישראל הפרגמטית חתמה הסכם עם הערבים הפרגמטיים, ואילו בעלי העקרונות הטוטליים משני הצדדים עדיין צועקים על זכותם למות ולהרוג למען עקרונותיהם. עד כאן.

תמונה סימטרית, חלקה, חזקה, אבל מה לעשות, חלקה מדי. המציאות היא "קצת אחרת".

ראשית, הסימטריה היפה. לא נדבר על הסימטריה בין החמאס והחיזבאללה לבין המתנחלים ("קיצוניים משני הצדדים"). הדברים ארוכים, וישפוט מי שעיניים בראשו. אבל גם בין "הפרגמטיים" אין סימטריה. הפרגמטיות הערבית היא פרגמטיות איסלאמית מסורתית: כשלא הולך בכוח, מתפשרים לעת־עתה, עד שיתאפשר לחדש את ההתקפה, לפי התקדים של מוחמד ביתריב (מדינה). אבל הפרגמטיות שעליה מדברים עוז, זך וחבריהם — היא מערבית, והיא אחרת לגמרי: זאת פרגמטיות אידיאולוגית, פרגמטיות כעיקרון ודרך חיים. כאן, במערך, מתרחשת נסיגה עקרונית מכל עיקרון. "קץ האידיאולוגיות" (פרט לשלום ולדמוקרטיה, שפירושם הנוכחי הוא למעשה אותו קץ האידיאולוגיות עצמו, וכדלהלן). זהו, אכן, חידוש גדול בהיסטוריה; ולמרות שהוא מוצג כמתכון לשלום העולם, איני יודע אם כדאי לשמוח עליו.

חלק ראשון:

העולם החדש של קץ האידיאלים

שכן האדם אינו חי במישור החפצים ("פרגמטה", ביוונית), במישור ה"עובדות". חייו האמיתיים **מתחילים ממישור הערכים**. מיד אחרי שהוא מכיר בעובדה, הוא ממשיך לקבוע את **ערכה**: אמת או שקר, טוב או רע, צדק או עוול, יפה או מכוער — ובזה הוא כבר אדם ולא חיה, ובזה הוא גם קובע לעצמו דרך בחיים. האדם הוא יצור שמהותו היא עיצוב דרך. "אדם נקרא מהלך".

הצרכים, האינטרסים, ההנאות, הסיפוקים, התועלות — כולם נמצאים במישור העובדות. ואילו הערכים עומדים מול כולם — להעריך אותם ולקבוע: צורך זה או תועלת זאת או אינטרס זה — ראויים, ואחרים — פסולים. זה פירושה של "דרך".

אבל, מניין הערכים עצמם ולאן הם מובילים? הערכים עדיין אינם הקומה העליונה של האדם. מעבר להם קיימת, גם כאשר אין מכירים בה, גם כאשר היא רדומה או מכוסה — קומת הדברים **הקדושים** לאדם. הקודש הוא שיאן של כל הדרכים: הוא המגע עם המוחלט. וכשם שקומת הערכים מעריכה את הדחפים הטבעיים, כך קומת הקדושה מעריכה את הערכים עצמם: יחסית אליה נמדדים הערכים, כמו הגבורה, היופי, האהבה, העבודה, המולדת. לפעמים יוצא משפטם כטובים, לפעמים כפסולים, ולפעמים כמדומים.

נכון: לקדושה ולערכים יש מחיר. כאשר בוחרים בנכון, מוותרים על הלא־נכון ועל כל יתרונותיו. נוסף לכך נוצר מאבק: אם דבר מסוים הוא אמת, הרי הפכו הוא שקר, ומיד נוצר קונפליקט בין האמת לשקר. וגם אם לעולם אין מדובר באמת ושקר מוחלטים אלא ביחסיים, גם אז, הבירור בין חלקי האמת והשקר כרוך במאבק.

וכן הדבר ביחס לשאר הערכים: אם דבר הוא יפה, הרי הפכו הוא מכוער. אם דבר הוא טוב, הפכו הוא רע. אם דבר הוא קדוש, הפכו הוא טמא. חיים ערכיים, ובוודאי חיים החותרים לקדושה, הם חיים של מאבק; וגם אם אין הדברים שחור־לבן אלא גווני אפור — המאבק קיים.

אבל, לא הערכים ולא הקדושה יצרו את המלחמות צמאות־הדם. מלחמות היו בעולם מאז ומעולם — לשם שליטה, לשם ניצול, וסתם כ"טעם חיים" בפני עצמו. המלחמות לא נזקקו לערכים; ג'ינגיס חאן לא נזקק לאידיאלים, הוא היה כובש נטו. אבל מרגע שירדו אידיאלים לעולם, חטפו אותם גם הכובשים — לשם קישוט, לשם הצדקה, לשם "חותמת כשרות". ואילו הקדושה, על כל פנים כפי שהופיעה בישראל, וערכי אמת — לא יצרו את המלחמות, כי לעולם הם סבלנים ומאריכי רוח. מתי הם מתקוממים ועומדים על נפשם? כאשר הזיופים הברוטליים תוקפים אותם להשמידם, שכן הזיוף אינו ידיד למקור. אז מגיע תור מסירות הנפש, תוך העמידה על הנפש ועל הקדוש והיקר לה, ואז יכולה להתגלע מלחמה. אבל להאשים את הקדושה, להאשים את הערכים בתוקפנות — הרי זה מוסר מדומה, הרי זו הפיכת הקרבן לתוקפן.

החידוש המערבי האחרון הוא להיפטר מן המאבק בכלל, על־ידי **ביטול** הקדושה והערכים; זאת ה"בשורה" הגדולה. זה השינוי הגדול. זוהי גם משמעות ה"שלום" החדש. השלום יושג במחיר הוויתור על כל קודש, על כל ערך, על כל עיקרון ועל כל אידיאל, ובשעת הצורך גם על האמת. ה"אידיאלים" החדשים הם — השקט, ההנאה, הנוחיות, הרווחה, הסיפוק — ושם האריזה הוא "שלום".

אבל הטעות תעלה ביוקר: הוויתור על הערכים לא יסלק את הרע ואת הטמא מן העולם, אלא יתן להם שוויון זכויות ולגיטימציה מלאה; ופגיעתם של אלה רעה עוד יותר כאשר אין נלחמים בהם אלא פותחים להם את השער בכל הכבוד.

שלושה שלבים

אכן, אנו בעידן הפרגמטיות, עידן קץ האידיאלים ומות הערכים. אבל אין זה רעם ביום בהיר, אלא התפתחות הגיונית ואורגנית. לכל אורך "הזמן החדש" התקדם תהליך־בשלבים של פיחות בערכים, של נסיגה מערכי טוב־ורע — אל ניהיליזם מוסרי עקרוני.

הפיחות התקדם בשלושה שלבים, שניתן לסכם אותם במושגים: אתיקה, ערכים ונורמות[2].

"הזמן החדש" התחיל מניסיונות אמביציוזיים (החל משפינוזה ועד קאנט) לקבוע שיטה של **אתיקה** רציונלית, שאינה תלויה בציווי האי, או במוסכמות והרגלים, אלא נגזרת מתבונתו של האדם, זו היתה תקופת ההשכלה.

אחרי כן באה המאה שעברה, היא תקופת הרומנטיקה, שבה הוחלף, בידי ניטשה, המושג "אתיקה" במושג **ערכים**. ופירוש השינוי הוא, ויתור על השאיפה לשיטה תבונית וכללית, וההכרה שכל אדם, כל עם, יוצר את האתיקה שלו, את הערכים שלו. כלומר: הערכים הם **יחסיים**. ובכל זאת, עדיין מהווים הערכים לכל יחיד ועם, קני מידה יציבים, בעזרתם עומדים היחיד והעם מול זרם נתוני החיים — ובעזרתם נוצרים ומתעצבים החיים.

אבל, היות ואחרי הכל, אין הערכים אלא יצירה של היחיד או העם — הרי, בתקופה הבאה, היא המאה שלנו, באה המסקנה הבלתי נמנעת: הערכים הם פשוט מה שנהוג, מה שקורה, מה שנדרש בחברה מסוימת — הם **"נורמות"** ולא יותר מזה. למעשה זהו אימוץ של מושג מתחום הסוציולוגיה. הסוציולוג אינו קובע דבר לגבי הטוב והרע שבשיטת ערכים מסוימת. הוא גם אינו יוצר ערכים או תומך בהם. הוא רק משקיף אובייקטיבי, הוא רק צופה מן הצד, הוא רק קובע שכך וכך היא ה"נורמה" באותה חברה. ואם תשאל: ומה טוב בעולם? ומה רע בעולם? על כך לא תקבל תשובה מצד הסוציולוגיה, שהאובייקטיביות היא תהילתה, מלבד רשימות־מצאי־ומלאי אינסופיות של "נורמות". והמסקנה המתבקשת: מצד המדע, הלא הוא שיאה של ההכרה האנושית — אין טוב ואין

היחוד הישראלי, שהוא כל מהות העם הזה, הוצא אל מחוץ לחוק.
אנו עדים להתגברות של קו ההתכחשות לזהות הפנימית היהודית,
התכחשות אפילו למעמדה היחיד במינו של המדינה היהודית.
אחד משיאי ההתפתחות הזאת הוא ההסכם הנוכחי עם אש"ף, שעיקרו הוא הסימטריה המוחלטת
בין "העם הפלשתיני" ל"עם הישראלי", כלומר, הכחשת כל יחוד ישראלי.
אבל זה עוד לא הכל. בתהליכי חקיקה נמצא כבר חוק יסוד זכויות האדם, שהוא חוק המחסל למעשה
את האופי היהודי של המדינה, ומאפשר אף יעדים קיצוניים יותר:
שינוי חוק השבות והפיכת ישראל ל"מדינת אזרחיה", היינו, בעצם, כבר לא מדינת ישראל!

רע. כך מבסס המדע את הניהיליזם[3].

לא במקרה חופפים שלושת השלבים האלה את שלוש תקופות ה"התחדשות" האירופית, שדיברנו עליהן ב"שיחת פנים" הקודמת (נקודה 171): תקופה ראשונה (עד המאה שעברה) – התחדשות המדע והטכנולוגיה; תקופה שנייה (המאה שעברה) – תקופת ה"מהפכות" במשטרים ובאמנות; ולבסוף (המאה הנוכחית) – המהפכנות המתמדת הדורכת במקום. והקשר בין ההתחדשות והמוסר הוא כזה: בתקופה הראשונה, שבה גילה ה"אני" הרציונלי את כוחו במדע – יצא מיד גם לבנות מוסר חדש, שלא יישען עוד על הציווי הדתי או על המקובלות. "העז לחיות לפי שכלך"! קרא קאנט. בתקופה הבאה, המהפכנית, גילה ה"אני" את כוחו, את חלקו היוצר הן במדע והן בתפיסת המוסר, והשתכר מן העוצמה החדשה שגילה בעצמו; אז קראה הרומנטיקה (ניטשה) ל"שינוי כל הערכים", ליצירה מתמדת של ערכים, ליצירת האדם את עצמו. אבל השלב השלישי, הבלתי נמנע, היה הניהיליזם של זמננו. אם אין לערכים בסיס אלא היצירה האנושית, מה בין אלברט שוויצר לאדולף היטלר? כל אחד והאמת שלו. איש באמונתו יחיה.

"המצב הרביעי": הפוסט־מודרניזם

כעת אנו כבר בתקופה המסכמת את כל זה. כעת עידן ה"פוסט־מודרניזם", הדה־קונסטרוקטיביזם או הדקונסטרוקציוניזם (אני מתנצל בפני הקורא שוחר הקיצור: זה מה שיש). המודרניזם, רוח הזמן החדש, היה אופטימי ותוקפני: "החדש הוא טוב. אנו הולכים ומתקדמים. שיטות חובקות עולם יגדירו הכל, ישפרו הכל". ואילו הפוסט־מודרניזם הוא התפכחות, הוא למעשה יאוש. הכל משתנה, אבל בלי סיכוי. "לונדון לא מחכה לי, גם שם אהיה לבד; אבל בלונדון יש סרטים טובים, בלונדון יש טלוויזיה מצוינת, כך שהיאוש נעשה יותר נוח". "שירה" ענומה, פרוזאית, פוסט־מודרנית, שירת "זה מה שיש".

מה נשאר? נשאר לשנות, להפוך, לגוון. "קצת אחרת". "אלטרנטיבה". החידוש עצמו "מעניין". רהיטי עץ הפכו לרהיטי פלסטיק, אחרי־כן חזרו רהיטי העץ. השמלות התקצרו, ושוב התארכו. המכנסיים הוצרו למעלה והתרחבו למטה, ואחרי־כן הוצרו למטה והתרחבו למעלה, ואחרי־כן הוצרו גם למעלה וגם למטה והתרחבו באמצע, וכל פעם ההתלהבות גדולה – זה "אין", זה חדש, זה שינוי, זה "אחר". החולה מתהפך מצד לצד.

מה שנכון במכנסיים נכון במדיניות. היה סוציאליזם? היה. עכשיו זה "אחרת". למה? ככה (נכון, לא רק "ככה", יש סיבות, היה בסוציאליזם פיקוח וסירבול ומנגנון. אבל: עכשיו כבר אֵין! יש, אלא – "קצת אחרת"). עכשיו – ההפרטה היא החכמה העמוקה, שהכל הופכים והופכים בה.

היתה חקלאות? היתה. עכשיו זה "אחרת". החקלאות, ביחוד בעידן "שלום", לא משתלמת. על כן ילכו הערבים לעבודה, ואנו ניכנס לעננים רווחיים, לחיים טובים ולשלום, ואילו לחקלאים, שאותם שלחנו להשקיע את זיעתם וחייהם בעבודת האדמה כשליחות וכערך, נשלם פיצויים מן הרווחים[4].

וכן הלאה. מי שהתקיף בהתלהבות את הפרזיט הקפיטליסטי, הוא עצמו מוכר באותה התלהבות עצמה את נכסי המדינה ליזמים פרטיים. מי שהתקיף את אש"ף, מבסס את אש"ף. "קצת אחרת". "למה לא לנסות".

תיקון העולם נעלם. לא מתקנים את העולם, "חיים טוב" לעת עתה. וגם אם לא טוב כל־כך – חיים איכשהו. מגיעים לפשרות. לכל דבר מחיר, כל דבר סחיר, משלמים ומתפשרים, החיים הם הסדרים.

זאת התמונה השלמה והלא־נעימה של ה"שינוי" הגדול, של עולם המחר שאנו נקראים להיכנס לתוכו ברינה. ה"שלום" הוא כרזת הפרסומת הצבעונית. האריזה אמנם נוצצת ומדהימה כפי שלא היתה מעולם: קשרי מסחר, קשרי דואר וטלפון ומחשבים ועיתונות; אבל מאחורי המסכה הזאת עומד הצד הפנימי, צד הערכים, המגמות, האידיאלים – והוא חלול, גווע. פשיטת רגל של ממד הערך שבאדם, היא למעשה מיתתו־בפועל.

אבל המציאות לא נשארת אפורה, מים עומדים. כיוון שמת ממד הערך, וכיוון שעלה ה"שינוי" החיצוני, הרי, כדי שהחיים יהיו מעניינים יותר, צריך שהשינוי יהיה מסעיר, משכר, שישכיח את חוסר המשמעות, את חוסר הערך והבל ההבלים, שיטלטל את הגוף חסר־הנשמה במקצבי חיים תוססים. במצב כזה עולים המין, האלימות, הרכוש והשלטון, הלא הם היצרים הרעים של אתמול, ותופסים היום את המקום של טעם החיים. ההבדל הוא שפעם היו אלה נתונים לביקורת, ועמדו תחת שלטון הערכים, ואילו היום הם "זכויות", "חירויות", ועל־כן בלתי מוגבלים. בממלכת מות־הערכים, בממלכת ה"שלום" העתידי, לא יהיו פחות, אלא יותר תפלות, נפשות רוח, עוול ואלימות.

> חברת השפע המודרנית שטופה אלימות לשמה ושנאה על־לא־דבר, הזוחלת ברחובות הכרכים כחלק מערכי הזיהומים. השפע מוליד פשע... (אליעזר ליבנה, ישראל ומשבר הציוויליזציה המערבית, עמ' 138).

"לאן?"

מי שכבר קצה נפשו ב"שינוי" לשמו, באופנות הסתמיות, בתנועה המסתחררת במקום אחד – כנראה כבר שואל את עצמו: אולי בכל זאת, התוהו הזה הוא חלק מהתפתחות? אולי יש בהתפתחות הזאת הגיון, ומהו? האם היא מובילה למקום כלשהו, ולאן?

גם התעצמות החיצוניות וגם התרוקנות הפנימיות הן בעצם שיא התפתחותה של תרבות האדם האוטונומי. תרבות זאת, שראשיתה עוד ביוון הקדומה, טיהרה את עצמה לאט לאט מגילוליה, מן העכירות שליוותה את המיתולוגיה, משלטון הדמיון והרגש והדחפים הלא־מבוקרים; ובזמן החדש התפתח במהירות האדם השכלי, העומד על רגליו שלו. האם זהו סוף ההתפתחות? התעצמותה של החיצוניות והתרוקנותה של הפנימיות אומרות לנו: לא. צמד התופעות הזה מבטא את גדולתו המדהימה של האדם השכלי, אבל גם את אפסותו המדהימה לא

←

מירה קדר

(שיר מעבר)

לְרֶגַע נִדְמֶה הָיָה בָּאוּ יָמִים
אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם חֵפֶץ

אָז שַׂמְתִּי פָּנַי עַל יְרוּשָׁלַיִם
פּוֹתַחַת שַׁעֲרֵי דְּמָעוֹת
בְּרֶוַח הַצַּר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה
(יָשׁוּב חָרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירֶךָ וּמֵאַרְצֶךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ)
מְנִבְּיטָה שָׁעַת רָצוֹן
לָקוּם וְלָלֶכֶת לְמָחוֹז חֵפֶץ

אוּלַי תָּקוּם רָמַת הַגּוֹלָן תֵּלֵךְ תִּשְׁמֹר עַד יְרוּשָׁלַיִם
אוּלַי הוֹלֶכֶת יְרוּשָׁלַיִם לִשְׁמֹר עַל עָפְרָה
חֵפְצִי
וְתִשְׁמֹר עָלַי.

י"ב בתשרי, תשנ"ד.

אַחְמִינִיהּ

כְּשֶׁאֲצָא מִבֵּין הַהֲרִיסוֹת
מְמַצְמֶצֶת בְּעֵינַי מַחֲמַת אוֹר הַבֹּקֶר
שֶׁאַחֲרַי
חֲבוּלָה וּמְפַיַּחַת לוֹחֶשֶׁת בָּכִי
וַעֲדַיִן לֹא צוֹפָה מַה בְּדִידוּת תְּצַפֶּה לִי -
מִיָּד יֵכֶה מַבָּטִי
בָּאוֹר הֶחָרִיף שֶׁל שְׁתֵּי עֵינֶיךָ
(בָּרוּךְ בּוֹאֲךָ מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ)
לֹא אֵדַע אִם תַּחֲבֹשׁ אֶת פְּצָעַי
אִם מָרָה אֶמְרַח עַל פְּצָעֶיךָ

כ' בתשרי, תשנ"ד.

שיחת־פנים • דניאל שליט (המשך מהעמוד הקודם)

פחות; והוא מכין עידן חדש באמת, שבו יעמוד האדם ויקשיב, דווקא כמסקנה מהישגיו, ובעזרתם, אל מה שמעבר לו. זאת תהיה "דתיות" — אבל היא תהיה שונה מכל מה שהיה, כי הדרך שעברה היא חסרת תקדים. גם שבירת הלאומנות והקומוניזם, גם שקיעת כל האידיאלים — הם שבירת השריון, חיתוך הערלה של האדם.

אם כן, אכן, העולם כנראה מתחדש. אבל החידוש עדיין לא בשל; הוא בוסר. וכאשר יורד לעולם אור חדש, יש סכנה שיחטוף אותו, שיקטוף אותו תחילה בזריזות הבלוף השטחי, שהרי אין לו זמן להריונות ארוכים, ויש לו חוש ליחסי ציבור, הוא חש היטב לאן הרוח נושבת, והוא מוכן לספק את אותה סחורה מיד ובזול, ואם צריך — את האריזה הנוצצת בלי סחורה כלל.

אולי, באמת, אנו עומדים על סף עידן, שהיה בין היתר עידן של הבנה מדברות. אבל לעת עתה ממהרות להופיע קריקטורות מנוכחות שלו. שלום אמיתי הוא לא טשטוש כל ההבדלים כמו כעת — טשטוש ההבדלים בין מורה לתלמיד, בין גבר לאשה, בין טוב לרע, בין ישראל לעמים (שכולם השתקפויות של הטשטוש היסודי, של ההבדל בין קודש לחול, בין "כאן" ל"מעבר") — אלא חיבור, הבא דווקא מתוך הכרה בהבדלים המהותיים — מתוך מתן מקום נכון וצודק לכל גורם, וכך — מתוך הפרייתם ההדדית.

ואילו ה"שלום" המטושטש של עכשיו הוא שלום חפוז של תוהו, של בלבול, של סדר־עדיפויות חסר כל עקרונות; ואחרי שיגרום את נזקיו — או אולי, אם נזכה, לא "אחרי" אלא תוך כדי הנזקים — תוכר עקרותו ויהיה אפשר להתחיל בתיקון.

אחרי ההתפרקות מאמונת האבות — הופיע צורך לפקפק בצדקת הציונות. אחרי־כן היה צורך להכיר בצדקת המאבק הפלשתיני. לאחרונה הגיע המחיר הבא: להכיר בארגון הטרור המרכזי. כעת עולה המחיר עוד יותר: לטהר את הטרור, להכיר בו, לתמוך בו ולבנות אותו, ובלבד "להיפרד" מן הערבים. בשלב הבא — גם לא להיפרד מהם, אלא להתערב בהם. תוך כדי כך — להתרגל ל"נרצחי השלום". אם כן — לא יהדות, לא ציונות, לא הפרדה, לא הפסקת ההרג, לבסוף גם לא מדינת ישראל אלא "מדינת כל אזרחיה" — אם כן, מה ההישג?

הוי ארצי, מולדתי

האידיאלים נשברו, וטוב שכך, לא מפני שהיו אלה אידיאלים, אלא מפני שהיו אלה אידיאלים מצומצמים, מוגבלים, ונוסף לכך אלימים. היו אלה אמיתות חלקיות, כמו הסוציאליזם, או מזויפות, כמו הנאציזם, אשר ניסו לכפות את עצמן באכזריות מטומטמת על העולם כולו, על כל מרחבי המציאות האינסופית, הנפלאה, נוראת ההוד, שאותה הן לא יצרו ולא הבינו.

טוב שהגענו למשבר כל ערכי אנוש המוגבלים. היה מועיל מאוד לו היה המצב הזה מוכר בתור מה שהוא באמת: פשיטת רגל הקוראת לחשבון נפש. אבל קשה לאדם להסתכל עין בעין במצב של התפרקות, של יציאת־נשמה. הוא מתלהב אפוא לפי שעה מן הצעצועים הטכניים המדהימים, מן המסחר הפורח, ודווקא מפני שהאידיאלים נמוגו, הוא מסתפק בהנאות הצריכה והעיכול, ולפי שעה "טוב לו".

אבל האם אפשר לעשות מן המצב הזה אידיאל; משאת נפש; בשורה?

אפשר; והדבר הזה קורה "בגדול" ובמחיר הגבוה ביותר — כאן, בישראל. כאן עושים מן הפשרנות, מן הצרכנות, מן המכירה הכללית של כל הקדוש והיקר "לשעבר" — תורה, שחר חדש, תקווה חדשה, שירה חדשה, בשורת העתיד, ימות המשיח. ובהתאם, כל מי שכופר בה, בפשרנות ובצרכנות, כל מי שטוען שיש אמת ושיש ערך, ו"גרוע" מזה, שיש ציווי ויש קדושה — מוצג ככופר־בעיקר מסוכן שיש להילחם בו, לנדות אותו, להוקיע אותו, להיפטר ממנו.

למה זה קורה דווקא בישראל?

חלק שני:

אצלנו

בעם ישראל כל הסיפור של קץ הערכים הרבה יותר קריטי מאשר בכל חברה או תרבות אחרת.

בעמים אחרים, המפנה הפרגמטי הוא די "בסדר"; כשם שעליותו של האדם האוטונומי היתה מפנה חיובי ושימשה טיהור מכל מיני עכירות ועבודה זרה, כך גם לעלייתו של הפרגמטיזם יש הצד החיובי שלה. הפרגמטיזם (והפוסט־מודרניות בכלל) משמעם קצת יותר ענווה, קצת פחות אגרסיה וקצת פחות לוחמנות עיקשת על לא דבר.

אבל בישראל? עם שבכל תולדותיו המלחמה היתה כלי ולא ערך[5], אבל לעומת זה היה בנוי על קדושה ועל מוסר — בעם כזה, "קץ העקרונות" פירושו קץ בכלל.

ולכן אנו רואים, מצד אחד, שלהתפרקות הערכים יש משמעות של חיסול עצמי בכל המישורים — תרבותי, כלכלי, מדיני וביטחוני; מצד שני, עדיין כל הנטיות והמאבקים מנוסחים במונחים בעלי מתח מוסרי גבוה: שלום, דמוקרטיה, התנגדות לשלטון על עם אחר, התנגדות לטרנספר, התנגדות ל"ערבי" כסטראוטיפ שלילי.

האם אלה ערכי־אמת? הרי כלפי ה"מתנחלים" אנו רואים שמופעלים לא רק סטראוטיפים שליליים, אלא דמוניזציה גמורה; כלפיהם טרנספר מרצון או מאונס הוא פתרון הגיוני; להם מוצע לחיות תחת שלטון זר כפתרון רצוי; כלפיהם מופעלת סתימת פיות. כלומר: המינוח המוסרי — למרות שהמשתמשים בו חשים אותו כאמיתי לגמרי — למעשה מתעתע בהם עצמם; למעשה מדובר כאן, עד כמה שקשה להודות בזה — בבעיה של זהות. היהודי רוצה להיפטר מעצמו ומכל מה שמזכיר לו את עצמותו העמוקה יותר — חבלי ארץ מקראיים, מתנחלים, קדושה, אפילו ערכים — ויחד עם זה, אין הוא יכול לצאת מעורו, אין לו שום אפשרות לברוח מן הערכים, אין לו שום דרך לשחק את משחק ה"נורמליזציה", לברוח מיחודו של עם ישראל.

העקדה

כי עם ישראל נולד וגדל כשהוא צמוד לא רק למוסר — לנורמות, לערכים, לאתיקה — אלא לקדושה, שהיא המקור והכוח התומך בכל אלה. בעוד עמי המערב שרויים באלילות, שבה אלים ובני אדם מתאווים ומרמים, נואפים, בוגדים זוממים ורוקמים והורגים ונוקמים, ככל שמרשים להם המסורת והמנהג — בא העם הזה והוריד לעולם את "לא תרצח", "לא תנאף", "לא תגנוב" — כי — "אנוכי ה'", כי מעל ומעבר למציאות כולה עומד האחד, הבורא, המנהיג והמצווה.

בכוח הגילוי הזה, בעקבות הקריאה הזאת — היה ישראל מראשיתו לעם ייחיד, שונה ובודד. כי אכן, קול כזה, הנושא עמו עדות שמעבר, אחריות, דרך, אזהרה, ציווי, קול המבדיל בין טוב לרע, קול מבשר ומייסר, מוכיח ואוסר — מעורר התנגדות מובנת. למרות שאינו פונה אל העולם כולו, אלא מתרכז בחייו הוא — עדיין הוא גורם מתסיס, מניע, משפיע, מטריד. הוא מציב ראי מול העיניים, ולכן הוא נושא להערצה או לשנאה, לחיקוי או לבוז, להערכה או לרדיפה ומרמס.

גם בתוך עם ישראל עצמו, הקריאה אל התורה מחוללת התנגדות פנימית, מאבק פנימי המתחדש בכל יחיד מדי בוקר: "יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו".

מה מקור המאבק הפנימי? הפגישה עם האי־הי מבטלת את האדם כולו אל מקורו. והנה נטוע באדם רצון קיום, הרצון לא להתבטל אלא להתקיים, וזהו חלקו החיצוני; ואילו חלקו הפנימי מוצא את תכליתו ואושרו דווקא בהתאחדות, בהתבטלות. והרי לנו סכסוך פנימי מהותי לאדם. החלק החיצוני חוצץ, מכסה על הפנימי ומתנגד לו. אפשר לפתור את הסכסוך בהכחשת האדם הפנימי; זהו הפתרון החומרני המערבי. אפשר לפתור אותו בהכחשת האדם החיצוני; זהו פתרון המזרח הרחוק ואחד מיסודות הנצרות. התורה מכוונת להביא שלום בין האדם החיצוני לפנימי — שלום שהוא אבי כל שלום־אמת; לרכך את התנגדותו של האדם החיצוני כך שיוכל להיעזר, להיגאל, על־ידי האדם הפנימי; לעזור לחיצוני לבטא את הפנימי ולפנימי להתבטא בחיצוני. הדבר מתבטא בתנועת הלוך ושוב אל הפנימי הא־לוהי — וחזרה אל החיצוני האנושי.

הסיפור היסודי של היהדות הוא העקדה: תשעה פסוקים מוקדשים להקרבת כל האנושי וביטולו, והחזרתו אל הא־לוהי. זהו גם יסוד הקרבנות, התפילה, התרומות והמעשרות, השבת, השמיטה והיובל: החזרת כל יצירה, כל קניין, ובכלל כל מציאות — למקורה.

אבל לעומת זאת, תשעה פסוקים אחרים מוקדשים לירידה מן המזבח ומן ההר — לחיים מחודשים. זהו יסוד "ושמחת בחגך", "ואספת דגנך ותירושך ויצהרך... ואכלת ושבעת", וכל שמחת החיים שהתורה רוויה בה.

ואילו המתח נשאר: העלייה להר נשארת מסוכנת, פגישה נוראה עם הלא־נודע; החיצוניות לעולם מתיראת מן ההקשבה לפנימיות, מאיבוד־עצמה אל מעבר־לעצמה.

פגישה הרת עולם

בזמן החדש התחוללה פגישה הרת עולם: העולם היהודי, על המתח הפנימי שבו, נפגש עם העולם הכללי— שהזדכך בינתיים, במקצת, מסיגיו האליליים ונעשה עולם רציונלי. שני תהליכי טיהור בני אלפי שנים נפגשו: תהליך הטיהור־העצמי האירופי בדרך השכל, עם תהליך הקליטה, ההפנמה, הסיגול של אותו מגע מסיני.

מנקודת מבט יהודית, שני התהליכים כוונו על־ידי כוח אחד: אדון כל התולדות, ריבון כל המעשים. אותו הקול שדיבר בסיני באופן ישיר אל עם ישראל, בני שם, הוא שפנה אל בני יוון, בני יפת — ואל צאצאיהם הרוחניים, אנשי ההומניזם של הזמן החדש — באופן עקיף, כקול השכל הנובע מתוכם.

ולכן לא היתה הפגישה מקרית: עם ישראל נעשה בגלות לרוח ללא גוף; כעת באה שעתו לסגל לעצמו מחדש "גופניות", לאומיות וממלכתיות, כאשר הגופניות הזאת כבר מטוהרת במקצת על־ידי התרבות הכללית, שיש בה כבר מדע מפותח, ואתם "ערכים" חדשים — חירות, שוויון, אחווה ועוד. כולם מושגים "מטוהרים", אשר עם ההעמקה בהם היה יכול להתברר שלא זו בלבד שהם "מתאימים" לתורה, אלא, למעשה, שהם קיימים ומוצדקים ומוסברים רק מתוך התורה (מניין תצוץ "חירות" בעולם פיסיקלי ללא החירות העליונה היוצרת? מניין "שוויון" בין יחידים וגזעים שכל אחד מהם הוא עולם שונה ונפרד? מניין אחווה ביניהם ללא מקור משותף ויעוד משותף שמעבר להם?).

ההתפתחות האידיאלית — שאותה חוזר ומתאר הרב קוק — היתה צריכה להיות, שרוח ישראל המזוכך יסגל לעצמו את "הגוף" המזוכך למחצה הקיים ב"שוק" האנושי הכללי, ימשיך לעבד ולסגל אותו לרוחו, ובזה יהיה מורה דרך לכל העמים. שכן אין הרציונליות בנויה להיות תחנה סופית; "יפת א־הים ליפת וישכון באהלי שם".

תקלה במפגש

אבל, התפתחות בעולם השפל הזה אינה עוקבת בדיוק אחרי השרטוטים העליונים, שאותם תיאר ואליהם הדריך וקרא הרב קוק. אלה אמנם קיימים ועומדים וממתינים; אבל בינתיים יש למציאות התחתונה הזכות המלאה לשגות ולהחטיא בכל עיקול ופינה.

הציונות הציגה את עצמה תמיד, לא כתנועת כיבוש, אלא כתנועה צודקת ומוסרית. היא העמידה שורת טיעונים מוסריים חזקים מאוד: זכות השיבה והיצירה בארץ והקשר אליה במשך אלפי שנים; זכות היצירה החקלאית, הכלכלית והתרבותית של ישראל החדשה; היותה של הארץ הזאת המרכז היחיד של העם היהודי; היותה מוגדרת כיחידה גיאופוליטית עצמאית רק בתרבות היהודית; ולבסוף — זכות המקלט מרדיפות ומהשמדה.

←

מכירים את "חוק מרפי": If anything can go wrong – it will"? אם כן, בתרגום יהודי זה נשמע כך: אם האדם עלול לשגיאה, הוא יעשה אותה; אולי, כדי שיתקן אותה מדעת, וכך יהיה המשך דרכו מתוך הכרה מלאה.

וזה דבר התקלה שבה נתקלה הציונות.

במקום לראות באדם האירופי החדש כעין שיפור־תנאי־עבודה להתפתחות יהודית – ראו בו המשכילים היהודיים ויורשיהם את הניגוד וההיפך והסתירה ליהדות. ואמנם, זה היה הרבה יותר קל ומיידי. הרי הורתו ולידתו של הזמן החדש היו מתוך קונפליקט עם הדת בדמותה של הכנסייה הנוצרית: גלילאו וג'ורדאנו ברונו נרדפו על־ידי הכנסייה, אבל לבסוף ניצח הזמן החדש. האדם הפך למרכז: האנתרופוצנטריות ניצחה את התיאוצנטריות. קל מאוד היה להעביר את היחס השלילי הזה כלפי הכנסייה – אל התורה, למרות שאין לתורה כל עניין לבטל את ערך האדם, אלא להדריך ולבנות אותו. והרי ההתנגדות לקול מסיני היא אופציה כל־כך מושכת; חיצוניות האדם נאחזת בה באופן טבעי כל־כך!

כיוון שראו המשכילים והמתבוללים (וגם ה"חרדים") את הניגוד בלבד – קם והיה הקו הרדיקלי בציונות, שראה צורך להיפטר מן ה"גלותיות", כולל האמונה, ולהתחיל הכל מאפס. אמנם, היה בציונות גם קו חשוב של ניסיון למיזוג החדש עם הישן (ביאליק, קויפמן), אלא שגם בניסיון הזה, העיקר היה החדש, ואילו הישן, לאחר ההתקפות העזות נגד ה"גלותיות", נוצל, בעצם, רק כמחסן תפאורה – מנהגים, ספרות, פולקלור, מלים, מליצות – אביזרים ממש כמו לכל העמים. העיקר הודחק: היחוד שאין שני לו, הנובע מן היחיד שאין בלתו.

אמנם, כבר העירו הרב קוק ותלמידיו, שבעוד הציונות לובשת כלפי חוץ את המעיל החדש, הרי כל מעשיה – השיבה לארץ עתיקה כעבור אלפיים שנות היעדרות, המאבק עליה, חידוש השפה, חידוש הלאומיות – כולם היו בעצם ביצוע של פרוגרמה עתיקה, לא רציונלית, ניסית – תכנית הגאולה, כפי שהיא מפורטת בספרים העתיקים. אבל כל זה ב"פנימיות" הלא מודעת. ואילו בשכבה המודעת של הנפש, היה בשיבת ציון המודרנית קו דומיננטי של התחלה מאפס, של יצירת טיפוס אדם "נורמלי", לא דתי, לא גאולתי (והא ראיה: כשניסה, מאוחר יותר, גוש אמונים לתקוע בשופר של גאולה – עורר נגדו זעם, שנאה ודה־לגיטימציה מצד בעלי הקו הרדיקלי, והטענה היתה: הרי זוהי הפיכת הכיוון, מחטף לא לגיטימי, הרס כל בניין הציונות – שהיא חילונית, רציונלית, [illegible] כל־כך!).

ניצחון הקו הרדיקלי

מה קורה כעת? מצד אחד אנו רואים התגברות, כמעט ניצחון ותרועה, של קו ההתכחשות לזהות הפנימית היהודית, ההתכחשות ליחוד היהודי, ההתכחשות אפילו למעמדה היחיד במינו של המדינה היהודית בעולם. למעשה, הוצא היחוד הישראלי, שהוא כל מהות העם הזה, ממש אל מחוץ לחוק, תחת הכותרת שהפכה לסמל כל טומאה – "נזענות".

אחד משיאי ההתפתחות הזאת הוא ההסכם הנוכחי עם אש"ף, שעיקרו הוא הסימטריה המוחלטת בין "העם הפלשתיני" ל"עם הישראלי", כלומר, הכחשת כל יחוד ישראלי. אבל זה עוד לא הכל. בתהליכי חקיקה נמצא כבר חוק יסוד זכויות האדם, שהוא חוק המחסל למעשה את האופי היהודי של המדינה, ומאפשר למעשה יעדים קיצוניים יותר: שינוי חוק השבות והפיכת ישראל ל"מדינת אזרחיה", היינו, בעצם, כבר לא מדינת **ישראל**!

זה אמור להיות חיסול כל הקונפליקטים, "קץ ההיסטוריה", על כל פנים, קץ ההיסטוריה היהודית – לו היה דבר כזה אפשרי.

הציונות הציגה מראשיתה שורת טיעונים וזכויות צודקות, אך אלה נשחקו על־ידי הספקות המוסריים. הקשר ההיסטורי לכל צורותיו לא עמד בשחיקה, שהרי אמורה היתה הציונות ליצור עם חדש, מנותק מעברו. בעקבות החולשה היסודית הזאת, נחלשו גם יתר הזכויות, כמו זכות הבניין והיצירה – שהרי מי נתן לנו זכות לבנות וליצור בארצם של אחרים! נשארה רק זכות המקלט והשרידה לעם נרדף (כל עם, לאו דווקא יהודי); אבל אם המסכנות היא היוצרת את הזכות – הרי יש מסכנים חדשים בשטח – הפלשתינים, שאנו האשמים במסכנותם!

שחיקה פנימית

אבל במקביל לתהליך הזה, ה"ניצחון" הזה שוחק את עצמו מבפנים: עם ההתנתקות מן האמונה – מתמוטטים כל הערכים המוסריים הציוניים־חילוניים.

שהרי הציונות הציגה את עצמה תמיד, לא כתנועת כיבוש, אלא כתנועה צודקת ומוסרית. היא העמידה שורת טיעונים מוסריים חזקים מאוד: זכות השיבה והיצירה בארץ והקשר אליה במשך אלפי שנים; זכות היצירה החקלאית, הכלכלית והתרבותית של ישראל החדשה; היותה של הארץ **הזאת** המרכז **היחיד** של העם היהודי; היותה מוגדרת כיחידה גיאופוליטית עצמאית אך ורק בתרבות היהודית; ולבסוף – זכות המקלט מרדיפות ומהשמדה.

אבל כל הזכויות האלה נשחקו על־ידי הספקות המוסריים. הקשר ההיסטורי לכל צורותיו לא עמד בשחיקה, שהרי אמורה היתה הציונות ליצור עם חדש מנותק מעברו. בעקבות החולשה היסודית הזאת, נחלשו גם יתר הזכויות, כמו זכות הבניין והיצירה – שהרי מי נתן לנו זכות לבנות וליצור בארצם של אחרים? נשארה רק זכות המקלט והשרידה לעם נרדף (כל עם, לאו דווקא יהודי); אבל אם המסכנות היא היוצרת את הזכות – הרי יש מסכנים חדשים בשטח – הפלשתינים, **שאנו** האשמים במסכנותם! במקרה הטוב, יש כאן סימטריה בין שני טובעים הנאחזים בקרש, כדברי המשל הידוע של חוגי השמאל. במקרה הפחות טוב – יש כאן רק מסכן אחד, הפלשתיני, ואחר, מסכן לשעבר, דוד לשעבר, שכעת הפך לגולית משוריין־קשקשים ואנטיפתי. כמובן שמסירות הנפש בעד העם, "טוב למות בעד ארצנו", וכיוצא בזה טרנספורמציות לאומיות של העקדה – הפכו ללעג ולקלס: לשם מה למות או לסבול – למען מדינה? למען עם? מה הזכות של יצירים מופשטים כאלה לגזול ולהרוס חיים ממשיים וערכים של היחיד?

עוד שריד אחרון שבאחרונים לעמידה המוסרית הציונית היה ההתנגדות לטרור. גם זה היה משהו: בעולם "פוסט־אידיאולוגי" שבו הטרור משיג סוף סוף את שלו ונכנס לכל חברה טובה – עמדה ישראל כמגדלור של אי־כניעה לטרור.

אבל כעת, באה חתימת ההסכם עם ראש ארגוני הטרור, לחיצת ידו, ההכרה בו, טיהורו, המלכתו, ייצובו, בנייתו – וסתמה, לקול מצהלות התקשורת, את הגולל גם על העמידה האחרונה הזאת.

וכך, בהמשך לשבירת חוט השדרה של היחוד האמוני היהודי – באה, בהגיון היסטורי מדויק – שבירת חוט השדרה המוסרי של הציונות.

משיחיות נוסח פרגמטיות

במקביל לזה התקיים התהליך של בניין הטיעון המוסרי הערבי – בידינו. שהרי ראוי לזכור, שהרגישות המוסרית לא היתה צד בולט של התרבות הערבית. התרבות הערבית היא תרבות כובשת, ודי היה לה בסירוב לציונות, ב"לא" משולש, ב"צומוד", בעקשנות, בנחישות – עד לכיבוש מחדש. לכן היא אטומה לנמרי לטיעון המוסרי היהודי, שבכל זאת הרי "יש בו משהו". אבל מי שעשה עבודת מחקר ופיתוח על הצדק המוסרי הערבי, היו דווקא היהודים, הן בארץ והן בחו"ל, במסגרת פקפוקים וספקות עצמיים ושמץ הרס עצמי אופייני (כאשר אין בניין עצמי, תופסים את מקומו כוחות הרס).

כעת, למרבה התדהמה, עובר הסמינר הרעיוני לעבודה מעשית: מבניית המוסר והצדק לבניין פיסי, תכנוני וביצועי של המדינה הערבית: התיישבות, ביטחון, עלייה – ציונות ערבית שלמה, לפי הגדרתו של העצני.

אם כן, יחד עם ההתמסחרות הגובלת בשחיתות בכל שטחי החיים, מצטיירת תמונה של אובדן דרך וכל ערך, ולמעשה – התאבדות. אם כן, איך כל זה מוצג כאידיאל, כבשורה? כנראה שה"גנים" היהודים, מורשת עם־סגולה, עם־הנבואה,

עם־הגאולה, ממשיכים לפעול גם כאשר כופרים בהם; העם הזה הוא עם משיחי, אין מה לעשות. הוא מוכרח להביא שלום עולמים, תורה מציון, חזון אחרית הימים – גם כאשר הוא ממלל אוצר מלים פרגמטי אמריקני אפור, כמו סיכונים מחושבים, צעדים בוני אמון, איזונים עדינים, מסלולי הידברות.

ולמעשה לא יכול להיות לעם ישראל שום מסר, שום בשורה, שום משקל בעמים, כאשר הוא בונד בעצמו. החזון והמוסריות הופכים לקריקטורה. בהעדר ההכרה ביחוד, בזהות, פועלת מדינת ישראל כסומא בארובה, מכשילה את עצמה ועושה את עצמה לחוכא ואיטלולא על כל צעד ובכל פינה.

בירור

ושוב, ההגיון הפנימי של ההתפתחות הזאת.

התופעה נקראת במקורותינו בשם "בירור", הפרדה בין יסודות בריאים ליסודות מזיקים, אימוץ יסודות בונים ודחיית יסודות הורסים.

בבדיחה הידועה אמר הרופא: "בהצטננות איני יודע לטפל. לך תישן בחוץ, תקבל דלקת ריאות; לזה כבר יש לי אנטיביוטיקה". בנטיות שליליות והרסניות אי־אפשר לטפל כשהן רק פוטנציאליות, גולמיות, מעורבות, כאב־רקע עמום. תהליך ההבראה דורש שיתפתחו ויופיעו במלוא חומרתן; תוך כדי כך יופרשו גורמים מזיקים ויופיעו כוחות הבראה.

וכך בעניין הציונות. הרב קוק הזהיר מפני קווים מסוכנים שבציונות:

> אין כדאי לנו שנחכה... עד שכפי המצב ההרוס והפרוע שהלאומיות העברית נתונה בו, ללא רוח ישראל, ללא טבעו ותכונתו – תלך כך ותתנוון, תלך הלוך וירוד... לאומיות כזאת בישראל... תוכל להצמיח פירות כאלה שלא נוכל לשמוח ולהתפאר בהם, גם לא נוכל להיות כלל בטוחים שנוכל לאמר עליהם "שלנו הם" – עלול וקרוב מאוד הדבר שהבנים של אותם האבות שהם מתפארים הרבה בלאומיות כזאת שאין עמה כי אם שמה הריק בלבד – אותם הבנים צעד אחד יצעדו, צעד יותר קרוב אל העולם הגדול והרחב... חוששני שלא ימצאו את עצמם בנים כאלה הלאה מגבול ישראל, ואולי עוד יסקלו באבנים ויעפר בעפר על אותה הלאומיות הזרה לרוחם... (הראי"ה קוק "אפיקים בנגב"[6]).

כך כתב הר' א"ה בבויסק, לפני תשעים ואחת שנים (אמנם אחר־כך, בעלותו לארץ, בחר להדגיש בעיקר את הקווים החיובים בציונות, אבל האזהרה נשארה בעינה – וראה "קריאות גדולות" שפרסם שוב ושוב בארץ־ישראל).

אבל כל זמן שלא יצאו הנטיות האלה אל הפועל – רק עיני הרא"ה, מבין אוהדי הציונות, ראו אותן; ואילו לעיני היהודים בדרך כלל – נראתה התחיה בסך הכל לא רע; הצבר היה בריא ורענן, חופשי וטבעי, למד תנ"ך בבית־הספר, חגג את חגי ישראל כחגי טבע ומסורת, והרדיו נקרא "קול ישראל מירושלים". הדתיים הלאומיים קנו את הציונות כמות־שהיא, הוסיפו לה מצידם הערות שוליים אחדות, חשובות כשלעצמן, כמו כשרות, שבת וחוקי אישות, ובסך הכל קיבלו את אישורו של הרב קוק לציונות ושכחו את אזהרתו.

אבל הקווים המסוכנים המשיכו לפעול, ולכן, בתהליך הכרחי, עליהם להופיע במלוא פניהם הנוראות, כדי לעורר כוחות הבראה.

מה יהיה?

מה שנאמר כעת אינו מרשם לפעולה מיידית. פעולות מיידיות – לחוד. גם הסברה לחוד, שכן כרגע אפשר (וצריך!) להסביר רק למשוכנעים, שגם הם מבולבלים על־ידי ענן ההטעיות, התרגילים וערבוב המושגים האופף אותנו.

רציתי כאן להפנות את תשומת הלב לתהליכים הגדולים יותר, שבהם צפונה תקווה.

ההיסטוריה (והיד המכוונת אותה) עובדת בדרכים פרדוכסליות.

מי שרצה ללכת בדרך הקלה, ולהתפרק מן המאבק על היהדות, מוצא את עצמו משלם עבור הנוחיות הזאת מחיר, או קנס, הולך ועולה עד לאבסורד.

תחילה, אחרי ההתפרקות מאמונת האבות – הופיע צורך לפקפק בצדקת הציונות. אחרי־כן היה צורך להכיר בצדקת המאבק הפלשתיני. לאחרונה הגיע המחיר הבא: להכיר בארגון הטרור המרכזי. כעת עולה המחיר עוד יותר: לטהר את הטרור, להכיר בו, לתמוך בו ולבנות אותו, ובלבד "להיפרד" מן הערבים. בשלב הבא – גם לא להיפרד מהם, אלא להתערב בהם. תוך כדי כך – להתרגל ל"נרצחי השלום". אם כן – לא יהדות, לא ציונות, לא הפרדה, לא הפסקת ההרג, לבסוף גם לא מדינת ישראל אלא "מדינת כל אזרחיה" – אם כן, מה ההישג!

כמובן – הנורמליזציה!!! (זוכרים את הסיפור "חביתה של עשירים" של שלום עליכם? לא חמאה, לא שמן, לא בצל, לא ביצה – העיקר שתהיה חביתה!).

כך נעשית המציאות יותר בולטת וזועקת, מסבירה את עצמה באופן אור־קולי, גם לאלה שעד כה רצו ורוצים לעצום עיניים.

בוודאי שבכל תחנה, בכל עליית־מחיר, יהיו כאלה שינידו – עד כאן. ועיניהם של אלה תתחלנה להיפקח מאותו רגע.

במקביל יהיו כאלה שעיניהם תיפקחנה לא בשל הנסיגה, הכניעה, פשיטת הרגל הלאומית – אלה לא ידברו אליהם כלל – אלא דווקא בשל ריקנות חיי היחיד בעידן ה"שלום" האשלייתי עצמו, בשל האווירה העכורה של חיי הרווחה העקרים, בשל חוסר השחר, בשל האלימות והכיעור שבהם תהיה כרוכה שמץ הנורמליזציה המטורפת שתושג, אם תושג.

אלה ואלה ירצו לדעת היכן טעו. מי שנחבט אל הקרקעית, עולה בדרך כלל בדילוג.

מתי יקרה כל זה? אין לדעת. לא בידינו הדבר. התמונה היא כל־כך אדירה ומורכבת, התהליכים כל־כך מסובכים, מתואמים ומתווממים, עד שברור לכל מי שמוכן לראות, שלא סתם "תהליכים היסטוריים" לפנינו, כי אם הכוונה עליונה; אדון התולדות בכבודו ובעצמו הוא המחזיק בידו את שרביט הניצוח, והאדם, כל אדם, אינו אפילו החלילן בתזמורת כי אם החליל עצמו או אחד ממנענעיו. לדור שהורגל לראות את עצמו כאדון כל המעשים – גם אם הוא דתי – אין כטיפול הזה לחידוש הענווה.

אם כך – לשכב על הגב ולחכות? לא לעשות דבר?

לעשות ולמחות ולדבר ולזעוק – כל אחד וכל קבוצה לפי יכולתם ולפי נטיותיהם. אבל לדעת, שהעיקר הוא לא הדיבורים אלא האוזניים המקבלות אותם; שהעיקר הוא מהפך לב ותודעה בעם כולו, וזה – לא בכוחנו, אם כי התהליך כולו מצביע בכיוון הזה. בינתיים עלינו להתכונן ולחשוב מה יש ומה יהיה לנו לומר כאשר יהיה מי שירצה לשמוע. מה שצריך לבוא סוף סוף הוא אותה "התחיה" הכוללת שעליה דיבר הרב קוק, בהיקף שאולי לא היה כמוהו מאז ימי עזרא. כמובן – כבוגרי בית־הספר לחוסר יש"ע – גם זה כרגע לא בכוחנו. אבל אין זה פוטר אותנו מלנשש, מלנסות, מלהתחיל, מלרצות, מלחשוב, ומי שענה לאבותינו הוא יענה. ●

הערות:

1. ראה עמוס עוז, "לפנות את שדה המוקשים שבלב", ידיעות אחרונות 5.9.93, מוסף "24 שעות", עמ'

2. ראה נקודה 164, עמ' 14, שיחת פנים, "מלחמת מוסר נגד מוסרי", "ההתמוטטות המוסרית המערבית".

3. וראוי להוסיף, שהמשבר אינו מוגבל לשדה המוסר; אפילו בשטח המדע עצמו אין ודאות בשאלה, מה תוקף הקביעות המדעיות (למשל, בתורת הקוונטים או בקוסמולוגיה) לגבי המציאות "כשלעצמה", היינו מהי "האמת המדעית".

4. ראה שר החקלאות י' צור, בדיון במשרד החקלאות, מעריב, "עסקים", 4.10.93, עמ' 8.

5. בתקופת המקרא: "ראלה הגוים אשר הניח ה' לנסות בם את ישראל... למען דעת דורות בני ישראל ללמדם מלחמה, רק אשר לפנים לא ידעום (טכסיסי מלחמה)" (שופטים, ג, א־ב). כלומר: המלחמה היא כלי ולא ערך. במשנה, שהיא ראי לתקופת בית שני: "לא יצא אדם (בשבת) לא בסיף ולא בקשת... ואם יצא, חייב חטאת. ר' אליעזר אומר: תכשיטין הן לו, שנאמר: 'ויגור חרבך... הודך והדרך'", וחכמים אומרים: אינן אלא לגנאי (שבת פ"ו מ"ד). ויש לומר שרי אליעזר מדבר על נטייתו הטבעית של הגבר, כפי שהיא מתבטאת אצל אומות העולם, וחכמים ותנא קמא מבטאים את דעת התורה. ובנלות – כמובן שלא היתה אופציה צבאית ממש, אבל היתה התאפקות אפילו מיעלייה בחומה", היינו, מהתארגנות פוליטית לשינוי המצב (ראה עניין "שלוש השבועות").

6. מופיע ב"אוצרות הראי"ה", לקט מאמרים, מפתחות וביאורים לכתבי הראי"ה, בעריכת הרב משה צוריאל, חלק ב, עמ' 766.

נשארתם

יהודה

מאה שנים חסר שלוש
מאז אותו קונגרס,
וחמישים חסר חמש
מאז המגילה,
נשארתם רק בשר.

*

קשה היה לָרוח
לאחוז בכם,
כי מלכתחילה היה הסֵלף
בן בית אצלכם:
"מקלט ללילה" אמרתם, ובסכין החלוקה
בצעתם את פתכם.

*

אבל היתה בכל־ זאת
התנופה:
היתה שיבה, היתה בנייה, ובאה עצמאות,
והתקומה הצליחה להסתיר
אל בין קפלי הדגל
את ההתנכרות.

*

"יודעים אתם", אמר אבו־עמר,
"מדוע לנו גם הצדק גם האדמה?
כי אנו לא הסכמנו מעולם
לחלוקה,
ובמשפט שלמה היתה האם האמיתית
זו ש'גזרו' לה גזירה קשה ממוות
ושלמות הארץ — עם שלמות החזון —
טעם החיים".

*

והוא צדק אז, ערפאת,
והלב נחמץ:
אמנם את גבול האלמנה הצבתם
לא בגבולות החלוקה
אלא בגבול תנופת המלחמה,
אבל ההסכמה, ההסכמה...

*

עכשיו גם הוא נסוג מן השלמות שלו,
כנראה, בינתיים,
ולכן נחתם הסכם בין שני מתכחשים לאמיתם,
גלויה היא או נסתרת
מעיני עצמם.

*

אין זאת נחמה, כי יש לומר
את העיקר:
עשיתם יום אחד, בסוף אלול תשנ"ג
ליום שוויון הערך:
שיבת ציון מכאן,
שיבת אל־קודס מכאן.

*

כצל הילכה אחריכם ישות פלשתינית
משדותיכם אכלה
ממדרשכם למדה
לאט־לאט גדלה...
קו ישר עובר מ"ציונות חילונית" שלכם —
אל "המדינה החילונית ודמוקרטית" שלהם.
דרך הגב טיפחתם אותם, עד שרבו
ולעומתכם זקפו קומה — —

*

בו בזמן, אתם שחותם מטה
עייפים, זקנים, שכחי מאין באתם
ולאן אתם הולכים
באין בלבבכם א־לוהים...
ובאשר הפניתם עורפכם הרך
מן החזון, מן הכיוון ההרה,
מהתייחדות ישראל־וארצו המיוחדת לנו,
בתנועת פיתול שלמה, מפנים אחורה —
נפגש מבטכם במבטם:
גור אריה יהודה, שבע ועייף ועל גוו סרוח
מול נחש זקוף גחון, עז מבט ולשון משלח — —

רק בשר

עציון

*

עכשיו אתם שווים: שניכם בגובה העיניים,
חיתמו אתם על ניירות
ככל שרק תרצו,
אך דעו את דעתנו:

*

ביום הזה שמטתם את הייחוד הלאומי
שבביאת עמנו אל ארצו.
ביום הזה בגדתם
בלוז שם־עצם ישראל, זיכרון עבר, חזון עתיד
תכלית כל שיבתנו הנה.
ביום בו באה מסקנה סופית
מאמורכם כי "ככל הגוים בית ישראל"
לשרת אלוהי הנוחות, השקט והאפרקדן,
אשר שם "שלום" לו קראתם
אך עץ ואבן הוא, כסף וזהב, כלכלה וחומר,
ביום הזה
נשארתם רק בשר.

*

ואת הרוח אשר מכם כבר סרה —
יאחז אחר, הטוב מכם,
ובו תבוא:
עוד יינשא דברו
ובוא יבוא — —

*

בינתיים הוא קורא לכם:
אתם כבר לא שלי, ולא בשמי תחתומו
לא מלכות, לא ממשלה בכם כלפי, כי
אם כבר נעלתה מכם
הרוח,
מדוע ייכבל איש־ישראל
למנהיגים פגרים מתים
וחוקיהם?

מה ערך עוד נותר ליישות הציונית
אשר שם "מדינת ישראל" היא נטלה לעצמה
אך לבני ישמעאל היא בצעה נחלתה?

"שמע בקולה", אמר הא־ל לאברהם לדבר האם:
"גרש האמה הזאת ואת בנה,
כי לא יירש בן האמה הזאת,
עם בני, עם יצחק".
ויען כי רק צחוק עשתה המדינה
מן המוסר הזה, וכל תורת אמנו,
לכן —

חופשים הננו, אחים!
כל אשר בא דברנו בקרבו
ובמעיו נספג,
חוקותיהם אינם חוקיו עוד.
חופשים לעבודה:
סרגל ומחוגה, מיתאר, משקולת וגם קו
לבניין חדש, ראוי,
אשר בו תשכון הרוח, החופשית עכשיו.

בוא תבוא לנו הרוח, מארבע רוחות
בוא תבוא, בלבוש חדש,
כלילת לבן וארגמן:

בואי נא, בואי כלה
והיי בתוכנו,
שכינה.

אור לכ"ד באלול תשנ"ג

יש תקוה להתיישבות הציונית ביש"ע

יהודה עמיטל

מניעי התמיכה בהסכם

הרמב"ם כותב (סוף ספר זמנים), כי "גדול השלום, שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם, שנאמר: 'דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום'". דברים אלו, המסכמים את תפיסת העולם היהודית ביחס לערך השלום, תופסים מקום מרכזי בתודעתי הדתית. יחד עם זאת, עלי להודות, כי לא נושא זה הביא אותי לתמוך בהסכם העקרונות עם אש"ף. אני רחוק מלהיסחף אחרי בעלי החזון. תמיכתי בהסכם נובעת מן החשש הכבד מפני אפשרות מלחמה.

כשחז"ל מביאים את הסיפור על קמצא ובר קמצא, כגורם ישיר לחורבן ירושלים (גיטין ע"ה ע"ב), הם פותחים בלשון זו: "אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב 'אשרי אדם מפחד תמיד, ומקשה לב יפול ברעה'? על קמצא ובר קמצא חרוב ירושלים...". כותב שם רש"י: "'מפחד' – דואג תמיד לראות הגולד, שלא תארע תקלה אם אעשה זאת".

ואמנם, אני מן הדואגים והמבקשים לראות את הגולד. המשך המצב הקיים בסכסוך הישראלי־ערבי, ללא התקדמות מדינית משמעותית, עלול היה להביא למלחמה בטווח הבינוני או הארוך. עשרים שנה עברו מאז מלחמת יום־הכיפורים. הלקח המרכזי ממלחמה זו הוא שאל לנו להיות שבויים בקונספציה שלא תהיה מלחמה.

באחרונה, עם עליית הפונדמנטליזם בעולם הערבי בכלל, והשתלטות החמאס על הרחוב הפלשתיני ומאבקו המדיני בפרט, החשש מפני אפשרות של מלחמה הפך להיות ממשי יותר. מעורבות איראנית הולכת וגוברת באוכלוסיה הפלשתינית, טומנת בחובה פוטנציאל של התלקחות חזית מזרחית נגדנו, בקואליציה ערבית זו או אחרת. מלחמה בימינו, גם אם תסתיים בנצחון ישראל, עלולה להיות הרת אסון, ח"ו, אם ניקח בחשבון את כלי הקטל ההמוניים שבידי האויב ואת טווח יעילותם. גם זאת למדנו ממלחמת יום־הכיפורים וממלחמת של"ג – אילו השלכות לאומיות, חברתיות ופוליטיות גובה מחיר הניצחון.

בעקבות מלחמת המפרץ נוכחנו לדעת, שגם מדינות שאינן גובלות אתנו

אני תומך עקרונית בהסכם, למרות שאינני נמנה על המתלהבים ממנו. יש בו חסרונות, יש בו סכנות, ויש בו גם ויתורים מפליגים. אולם אי אפשר להתעלם מיתרון ברור שיש בו: ההתיישבות היהודית ביש"ע איננה כלולה באוטונומיה, והיא נתונה לחסותם הבלעדית והמלאה של מדינת ישראל וצה"ל.

המשמעות המעשית היא המשך ההתפתחות הטבעית של ההתיישבות ביש"ע מתוך ביטחון וכבוד. לא תעצר הבנייה, כולל בתים ומפעלים.

בשיחה שקיימתי עם ראש הממשלה לאחר חתימת ההסכם, הוא אישר בפניי את המשמעות הזו, והוא עומד מאחוריה. יש לנו אוזניים קשובות אצל ראש הממשלה ומנהלי המו"מ. הציבור בכללותו נמצא במבוכה רוחנית.

מבוכה איננה ואקום והיא עלולה לגרום לבריחה של הנוער לכל הכיוונים האפשריים: לבני־ברק, ולהבדיל – לכיוון דיזנגוף וחוף הים, ואפילו לכיוון ניו־יורק.

מחובתו של כל ציוני דתי נאמן, להתייחס ברצינות רבה לאפשרויות אלו. יש להיזהר מאד מהחדרת הייאוש ללב הציבור

הרב יהודה עמיטל הוא ראש ישיבת הר־עציון שבאלון־שבות וראש תנועת מימד.

לרב עמיטל יש אוזניים קשובות אצל יצחק רבין (ציור על־פי תמונה: משה שמיר, תלמיד ישיבת הר־עציון)

לות לנהל נגדנו מערכה, בנשק ארוך טווח. למדנו גם, שבאותן מדינות ערב בהן ערך החיים אינו חשוב כל־כך, אין בחשש מפני מכת נגד בכדי להרתיע, גם כשבכוחה של אותה מכה להביא לאובדן רבבות חיילים ואזרחים.

כל הסכם מדיני בין ישראל והערבים חייב להיות כרוך בפשרה כואבת. הדיבורים אודות הסדרים מדיניים נוסח "שלום תמורת שלום", ללא פשרה, אין להם כל אחיזה במציאות. במקרה הטוב, הם משקפים תפיסה שלא יכול להיות שלום עד בוא המשיח. ובמקרה אחר, הם מס שפתיים ריק מכל תוכן.

זה שנים רבות שאני נמנה על אלו הסבורים שהזמן איננו פועל אך ורק לטובתנו. החמצנו בעבר הזדמנויות להגיע להסכמים בתנאים טובים יותר. האפשרות שלולא הושג ההסכם הנוכחי היינו חותמים בעוד מספר שנים הסכם גרוע הרבה יותר עם החמאס, אינה מבוטלת בעיני כלל וכלל. להערכתי, עיקרון זה נכון ביחס לכל ממשלה אחראית בישראל, בין בראשות "העבודה" ובין בראשות "הליכוד", והסכמי קמפ־דיוויד יוכיחו.

ובאשר להסכם עצמו.

אני תומך עקרונית בהסכם, למרות שאינני נמנה על המתלהבים ממנו. יש בו חסרונות, יש בו סכנות, ויש בו גם ויתורים מפליגים. אפשר גם לבוא בביקורת על אופן השגתו. אולם אי אפשר להתעלם מיתרון ברור שיש בו: ההתיישבות היהודית ביש"ע איננה כלולה באוטונומיה, והיא נתונה לחסותם הבלעדית והמלאה של מדינת ישראל וצה"ל.

המשמעות המעשית היא המשך ההתפתחות הטבעית של ההתיישבות ביש"ע מתוך ביטחון וכבוד. לא תעצר הבנייה, כולל בתים ומפעלים. בשיחה שקיימתי עם ראש הממשלה לאחר חתימת ההסכם, הוא אישר בפניי את המשמעות הזו, והוא עומד מאחוריה. יש בכך מסר חיובי כלפי מפעל ההתיישבות ביש"ע, שעולה בקנה אחד עם ההסכם עצמו (לתקופת חמש השנים בהן הוא תקף).

אמנם, קיימים בהסכם העקרונות הרבה "חורים" וערפולים אותם יש למלא, ועליהם יש להאבק במשא ומתן. יתרה מזאת, יכולת העמידה והנחישות של ישראל על עניני החוץ וביטחון היישובים באופן המקסימלי, הוא מבחן לכוחה של המדינה ותנאי לסיכוי לשלום. משוכנע אני, כי על אף הקשיים, יש ביכולתם של צה"ל וזרועות הביטחון להבטיח את ביטחון היישובים. ההסכם כולו, ועמו המשך קיומה של הממשלה הנוכחית, מותנים בכך. עלינו לזכור, כי אנו החזקים, השולטים פיזית בשטח. לערבים יש יותר מה להפסיד. לכן יש יסוד לשער שידנו תהיה על העליונה בהשגת התנאים הנחוצים לנו להתבססותנו בשטח ולהצבת גבולות ביטחון. יש לנו גם אזניים קשובות אצל ראש הממשלה ומנהלי המו"מ, ובכך יש מקום רב עוד לפעיל.

לאור כל האמור, ועם כל החששות והסיכונים שיש בהסכם זה, רב בו הסיכוי על הסיכון. כל אלטרנטיבה אחרת (אי השגת הסכם, דחייה או ביטול), מסוכנת למדינת ישראל הרבה יותר מההסכם עצמו. מכאן נובעת תמיכתי העקרונית בהסכם, תוך הבטחת ביטחונה והתפתחותה של ההתיישבות בארץ־ישראל.

ואוסיף הערה:

גם מי שאינו מסכים עם הערכת מצב זו, וסובר שיש בהסכם סיכון רב יותר מאשר סיכוי, חייב לדעת שלמן היום שבו תתם ראש הממשלה על ההסכם, השאלה האם להעניק לו לגיטימציה או לא היא משנית, ונטולת משמעות מעשית. המחשבות על־אודות יכולתו של הציבור המתנגד להסכם להביא לעצירתו הינן חלומות באספמיה ומשאלות לב בלבד.

השאלה החשובה באמת איננה אם לתמוך בו או לא, אלא כיצד להגביר את הסיכוי שבו ולצמצם את סכנותיו. העיסוק המוגזם וחסר התועלת בשאלת הלגיטימציה של ההסכם, מסית את הדעת ומונע מן הציבור לעסוק ברצינות ובדחיפות בשאלה הקריטית והחשובה באמת.

ולבסוף: הממשלה החליטה שלא לדון בשנתיים הקרובות בהסדר הקבע. אך שאלת הסדר הקבע עומדת בפתח. בפגישתנו עם ראש הממשלה, לאחר שהודיע בפנינו שהוא דבק בהתנגדותו למדינה פלשתינית, אמר הוא לנו, כי אופיה וגבולותיה של הישות הפלשתינית ייקבעו במו"מ בבוא הזמן. לדעתי, שאלת גבולותיה של אותה ישות חשובה לא פחות מאופיה. גבולות אלו, להערכתי, תלויים במידה רבה במעמדה ובמצבה של ההתיישבות היהודית ביש"ע בתקופת הסדר הביניים. ככל שיישמרו היציבות, השלווה והחוסן של ההתיישבות ביש"ע, ההשפעה החיובית שתהיה לכך על עמדת הממשלה תהיה רבה יותר. משום כך אני שואל: האם ראוי השחורות, המדברים ללא הרף בגנותו של ההסכם, והזורעים ייאוש בין השורות, תורמים בדרך זו לביסוסו וחיזוקו של מפעל ההתיישבות?

בירור אידיאולוגי בציונות הדתית

כידוע, זה שנים רבות אני נמצא בעימות אידיאולוגי נוקב עם אלה שתפסו הגמוניה על דרכה הרוחנית של הציונות הדתית אתהי מלחמת ששת־הימים, וחינכו לאורה את מיטב הנוער בבני־עקיבא, בישיבות ובאולפנות. הוויכוח התמקד בשלושה תחומים: בתחום ההלכתי, בתחום ההשקפתי ובתחום הערכי:

א. בתחום ההלכתי – התפיסה שרווחה בחוגי הציונות הדתית היתה זו שטענה שמצוות יישוב ארץ־ישראל שונה מיתר המצוות, בכך שאינה נדחית ←

גבולות ההסדר הסופי תלויים במידה רבה במעמדה ובמצבה של ההתיישבות היהודית ביש"ע בתקופת הסדר הביניים. ככל שיישמרו היציבות, השלווה והחוסן של ההתיישבות ביש"ע, ההשפעה החיובית שתהיה לכך על עמדת הממשלה תהיה רבה יותר. ואני שואל: האם רואי השחורות, המדברים ללא הרף בגנותו של ההסכם, והזורעים ייאוש בין השורות, תורמים בדרך זו לביסוסו וחיזוקו של מפעל ההתיישבות?

מפני סכנת נפשות ושפיכות דמים, בניגוד ליתר המצוות, ולא עוד, אלא שיש מצווה מעשית ליזום מלחמה לכיבוש כל חלקי ארץ־ישראל. מתוך הנחה זו התפתחה תפיסה מפליגה, לפיה אין לוותר על ריבונות מדינת ישראל אפילו בשטח מזערי ביותר, גם כשהדבר נוגד אינטרס קיומי של המדינה, ועלול לגרום, חלילה, לשפיכות דמים של רבים.

מנגד, ניצבת התפיסה הקובעת שאין מצוות יישוב הארץ יוצאת מכלל יתר המצוות, והיא נתונה לשיקול דעת מדוקדק באלו מצבים ובאלו תנאים לקיימה, בפרט כשהמדובר בעניינים הנוגעים לחיי אדם. העיקרון המרכזי שמנחה אותנו הוא שלא ניתן לקבוע הלכה חד משמעית "בעניין השייך להנהגת הכלל, הנוגע לסכנת נפשות" (עיין בדברי הנצי"ב ב"העמק דבר", דברים, יז, יד), ועל כן, טובת הכלל, שקביעתה נתונה להנהגת המדינה, היא האמורה לקבוע מתי יש לקיים את המצווה ומתי לא.

ב. בתחום ההשקפתי – הוויכוח התמקד בין שתי תפיסות בהבנת המושג – "ראשית צמיחת גאולתנו". יש הטוענים, שמכיוון שמדובר בתהליך א־הי של גאולה, הרי על אף שמדובר בתהליך איטי של "קמעא קמעא", בכל זאת התוצאות גזורות מראש, לא רק ביחס לסוף התהליך, אלא ההצלחה מובטחת בכל שלב ושלב שבו. מתוך תפיסה זו, אין חובה להתחשב במציאות הריאלית, בסכנות האפשריות, במצב המדיני, החברתי והכלכלי, ובעיכובים העלולים להתרחש במהלך הדרך. שכן, מדובר בתהליך א־הי הכרחי, ובלתי תלוי בהיענותו של העם לדריישות האי־היות המפורשות בתורה.

אל מול תפיסה זו יש להעמיד תפיסה אחרת, לפיה הדבר המובטח היחיד הוא סוף התהליך, ומשך התהליך – ארוך או קצר – תלוי במעשינו ובהתנהגותנו. כיוון שהמדובר בתהליך טבעי וריאלי, אין לנו כל ביטחון שההצלחה תאיר לנו פנים בכל שלב ושלב. ההצלחות והכשלונות תלויים גם בגורמים טבעיים, במעשים ובמחדלים, שהאחריות עליהם מופקדת בידי ההנהגה הנבחרת של העם. אנו מאמינים שההשגחה העליונה מכוונת את דרכינו על ידי יצירת הסיטואציות והאופציות בכל התחומים, כשהבחירה באופציה הנכונה, כל עוד אין נביא בישראל, תלויה בשיקול דעתה של ההנהגה המדינית.

ג. בתחום הערכי – עיקרו של הוויכוח בתחום זה הוא בשאלה האם במכלול שלושת הערכים – עם ישראל, תורה וארץ־ישראל – אין משקל יתר לערך אחד לעומת האחר, או שיש לקבוע סולם ערכים, כשבראש הסולם עומד עם ישראל (עיין תנא דבי אליהו, פרק טו, י), אחריו – התורה, ואחריה ארץ־ישראל. עצם העיקרון של סידור ערכי הקודש בסולם ערכים זה למעלה מזה הוא יסוד מרכזי בתורה ובהלכה (עיין, למשל, במשנה בתחילת מסכת כלים). בפרט בנושא שלפנינו, הצורך בקביעת סולם הערכים האמור נובע מכך שבמציאות לא תמיד ניתן להגשים את שלושת הערכים בשלמותם, ולעתים יישום ערך אחד מתנגש בחברו, ועל כן יש לקבוע איזה מהערכים גובר. לעומת הטוענים ש"ארץ־ישראל בסכנה", אנו טוענים שעם ישראל בסכנה, והערך של עם ישראל קודם לערך של ארץ־ישראל.

דומה, שלעימות אידיאולוגי זה היו גם השלכות על חילוקי דעות שהיו בינינו ביחס לראיית המציאות, והערכת המצב ביחס לחוסנו הרוחני והלאומי של העם בישראל ושאיפותיו. אלו שסרבו להכיר במורכבות של הגאולה שבדרך הטבע, עצמו עיניהם מלראות ומלהבין את התהליכים שעברה החברה בישראל, ופיזרו סביבם אשליה מדומה כי "העם אתנו", "אנו מובילים" וכד'.

ויכוח זה, כאמור, נמשך זה שנים רבות. אולם כעת אנו ניצבים בפני תופעה מפתיעה. עם חתימת ההסכם, היינו משוכנעים ששוב יעלה הוויכוח האידיאולוגי במלוא חריפותו, וכמו בימי הנסיגה מסיני נשמע שוב דיבורים על ביטחון וודאות ששום דבר שלילי לא יכול לקרות, כיוון שאנו נמצאים בתהליך גאולה, ושוב יעלו הטענות ההלכתיות בגנות ההסכם. והנה, חלפו כבר כמה שבועות מאז החתימה עליו, וטיעונים אידיאולוגיים כמעט שאינם

למנוע קרע בעם

הזכרתי לעיל את העיקרון הבסיסי, שטובת עם ישראל קודמת לכל. אולם דווקא משום כך, אני מודאג מפני תופעה נוספת.

כאשר אנו מדברים על "עם ישראל", הקודם ערכית לארץ־ישראל, אין הכוונה רק להישרדותו הפיסית של העם, אלא גם לדמותו המוסרית, הדתית, החברתית והתרבותית. אני מודאג מן הקרע ההולך ומתרחב בעם בעקבות ההסכם. קרע זה הוא פוליטי בראשיתו, אך הוא עלול, חלילה, להביא, להעלמותה של ה"ציונות" מן הציונות הדתית, עד כדי התנתקות נפשית ורגשית ממדינת ישראל, ראשיה, שריה ויועציה, בדומה לציבור החרדי, וכתוצאה מכך, למוטט את יסודות שיתוף הפעולה בין הציבור הדתי והלא־דתי, דבר שתוצאותיו ההרסניות למדינת ישראל ולזהותה היהודית מי ישורן. אנו עדים להתפתחות תהליך של דה־לגיטימציה משני הצדדים. מתיישבי יש"ע נתפסים כרודפי מלחמה, אשר כל העולם הערכי והרוחני שלהם מצטמצם בדבקות פנטית בכל גבעה בארץ־ישראל, ומנגד, כבר הזכרנו את תופעת ראיית הציבור החילוני התומך במהלכי השלום כציבור נטול ערכים, אשר רק הנהנתנות בראש מעייניו.

תהליכים אלו מחריפים במידה ניכרת כתוצאה מתחושת הייאוש המקננת בחלק מן הציבור. הדמוניזציה של ההסכם מצד השוללים אותו, זורעת בהכרח ייאוש, שכן היא מבוססת על תיאורים מעוררי חלחלה על החיים שלאחר ההסכם. באורח פרדוכסלי, הייאוש הפך להיות סימן לציונות אמיתית. אולם, קיים גם גורם נוסף, המשמש זרז לתהליך ערעור הקשר למדינה ולציונות. בקרב ציבור גדול, שאיננו שותף לשלילה הטוטלית של ההסכם, והחי בתחושה כנה של חרדה – הן לביטחון האישי, והן לגורל היישובים, נשמעים באחרונה קולות המביעים חוסר אמון בסיסי בהבטחות הניתנות מפי דוברי הממשלה. חוסר אמון זה עלול להביא, בסופו של דבר, למשבר אמון במדינה ובציונות בכלל.

אחריות כבדה מוטלת על שני הצדדים, ובידם להקטין את הקרע, או, חלילה, להעמיקו.

מחובתה של הממשלה, עם חתירתה ליישום ההסכם, למצוא ערוצי הידברות עם המתיישבים, להחדיר לתודעתם שאין הממשלה זונחת אותם, ושאין היא מתייחסת אליהם כאזרחים סוג ב'. על הממשלה להבהיר, שלדיבורים על האחריות לביטחון המתיישבים יש כיסוי בשטח. הממשלה, שהוציאה את היישובים מכלל האוטונומיה, חייבת לשכנע את המתיישבים שפירושו הממשי של סעיף זה הוא הבטחת קיומם והתפתחותם הטבעית של היישובים בכבוד. בדרך זו תוכל הממשלה לתרום רבות לעידוד רוחם של המתיישבים, ולהוציאם מעמק עכור לפתח תקווה. אם תחושות הייאוש ילכו ויתגברו, עלול הדבר להיות מסוכן לחברה במדינה כולה.

הממשלה יכולה לעשות הרבה, אך לא הכל. גם על מנהיגי המתיישבים מוטלת האחריות לפעול באומץ לב ובתבונה למניעת הקרע בעם:

ראשית, מוטלת החובה לערוך חשבון נפש אמיץ ונוקב, למניעת המשבר הרוחני שעליו דיברנו לעיל. זכורני, שלאחר הנסיגה מסיני הוזמנתי להשתתף באחד הכינוסים של חשבון נפש מצד מנהיגי המאבק נגד הנסיגה. הוזמנתי לשם לא בגלל השתתפותי במאבק, אלא דווקא בגלל עמדתי השונה. התרשמתי אז עמוקות מן הכנות בה התנהלו הדיונים. לדעתי, אותו כינוס חייב להיות מודל לימינו. הציבור נדרש לחשבון נפש כללי ביחס לדרך כולה, בנקודות שהזכרתי לעיל, וביחס לנתק שכבר קיים בין הציבור הדתי ובין הציבור החילוני בארץ.

שנית, גם על ציבור זה להפסיק את הדה־לגיטימציה כלפי הצד שכנגד. אין להכחיש, בעם ישראל קיימת תופעה מדאיגה של חילון מוחלט וניכור לערכי יהדות ומוסר בכלל. אולם, דווקא משום כך, יש להיזהר מלערוך חפיפה מלאה בין תופעה זו ובין ההשקפה הפוליטית. קל מאד להציג את הדעה המנוגדת כדעה "מתיוונת", שהרי כך נפטרים ללא מאמץ מכל צורך להתמודד באופן ענייני עם אותה דעה. האמנם כל מי שרואה בהסכם את המוצא היחיד מהאינתיפאדה ומהסכסוך הארוך והמתמשך על כל השלכותיו הוא חסר ערכים? האם באמת כל מי שחרד משפיכות דמים ומאמין שזו הדרך בה יש פחות סיכונים מכל דרך אחרת הוא אכן מתיוון? האם ראשי הליכוד מגלמים ערכי יהדות ומוסר יותר מראשי העבודה?

נשמעים. כל שאנו שומעים הוא טענות של רבנים המדברים על הסכנות הביטחוניות בלבד. אם תופעה זו מעידה על שינוי כיוון אידיאולוגי, הרי שהדבר יהיה לברכה מבחינה רוחנית. אולם עלינו להיות ערים גם לכך, שיתכן שאנו ניצבים בפתחו של משבר רוחני.

עם ערעור התפיסה הקיצונית השלטת, קיימים כבר כעת סימנים של אובדן הציונות הדתית בכלל. אנו עדים לדיבורים על כשלון הציונות, ובערוץ 7 נשמעים קולות על קץ הציונות בכלל. מכאן קצרה הדרך להתחפרות הרמטית והתרחקות נפשית מהציבור החילוני, סביב הטענה כי "המחלוקת היא לא על ארץ־ישראל, אלא זו מחלוקת בין יהדות והתיוונות", והקביעה ש"תמיכה בהסכם נובעת מחיים ללא ערכים". ובינתיים, הציבור בכללותו נמצא במבוכה רוחנית. מבוכה איננה ואקום, וממילא היא עלולה לגרום להיסחפות ובריחה של הנוער לכל הכיוונים האפשריים: לבני־ברק, ולהבדיל – לכיוון דיזנגוף וחוף הים, ואפילו לכיוון הערוץ. מחובתו של כל ציוני דתי נאמן, להתייחס ברצינות רבה להתפשרויות אלו.

> *עם חתימת ההסכם, היינו משוכנעים ששוב יעלה הוויכוח האידיאולוגי במלוא חריפותו, וכמו בימי הנסיגה מסיני יישמעו שוב דיבורים שאנו נמצאים בתהליך גאולה. והנה, הלפו כבר כמה שבועות מאז החתימה עליו, וטיעונים אידיאולוגיים כמעט שאינם נשמעים. אם תופעה זו מעידה על שינוי כיוון אידיאולוגי, הרי שהדבר יהיה לברכה מבחינה רוחנית. אולם עלינו להיות ערים גם לכך, שיתכן שאנו ניצבים בפתחו של משבר רוחני*

מפליא הדבר, שחזון הגאולה של מרן הראי"ה קוק זצ"ל, שעיקרו היה תחייה רוחנית של עם ישראל עם השיבה לארץ, נצטמצם בשנים האחרונות אצל אלה הרואים את עצמם כתלמידיו וכממשיכי דרכו, למצוות יישוב ארץ־ישראל בלבד, וגם זה רק בכיבוש שטחים חדשים. יעיין כל אחד בספר "אורות" ויבחן כמה מקום תופס הנושא של "ארץ־ישראל" (שלא לדבר על גבולות הארץ), לעומת נושא "התחייה הרוחנית של עם ישראל". והנה, עובדת תהליך נסיגתו של העם מבחינה מוסרית ורוחנית מאז מלחמת ששת־הימים לא יצרה כל משבר אצל אלה שחיו באופוריה משיחית, ורק אפשרות נסיגה טריטוריאלית יוצרת משבר ומבוכה שכזו? אתמהה!

בעליית עזרא, שמנתה – "כל הקהל כאחד ארבע רבוא אלפים שלש מאות וששים", נמנו גם הסוסים, ועל כך אומר המדרש (ילקוט שמעוני, תתרס"ז) – "בא וראה כמה חיבב הקב"ה ביאתה של ארץ־ישראל, להלן (רות א'): 'וילך איש מבית לחם יהודה' – גרדום ['־ לבדו]; ברם הכא – סוסיהם, חמוריהם וגמליהם". הניתן להתעלם מכך שכיום מדובר על למעלה מארבעה מיליון ושלוש מאות אלף יהודים ששבו לארץ? האם אין בעובדה משמעותית זו בלבד כדי להסיר סימני שאלה על עצם קיומה של הציונות והמדינה, ואולי גם למנוע את המשבר כולו? הלא מאת ה' היתה כל זאת, היא נפלאת בעינינו.

לאור כל זאת, עלינו להכריז שהציונות הדתית הקלסית לא קרסה. מה שקרס הוא אותה תפיסה שטחית ומסולפת שהשתלטה על הציונות הדתית בעשרים השנים האחרונות. יש תקווה לציונות הדתית. יש תקווה גם להתיישבות הציונית ביש"ע!

לא היתה עוד תקופה שבה הציונות הדתית היתה כל כך נחוצה למדינה כמו היום, כשזהותה היהודית נמצאת בסכנה. מדינת ישראל אינה יכולה לוותר בשום פנים על הציונות הדתית, שפניה כלפי העם באהבת ישראל ובדרכי נועם. אולם, כדי שהציונות הדתית תוסיף להתקיים, עלינו להכריז על קיומה של ציונות דתית אחרת, שבה יש סדר מדויק יותר של סולם ערכים ושבה יש יותר אחריות ושיקול דעת. עלינו לשדר תפיסת עולם המשלבת תקווה וביטחון, עם אחריות ואמונה.

ולבסוף, יש להיזהר מאוד מהחדרת הייאוש ללב הציבור. יש לחדד את האמונה בהשגחה העליונה, המצמיחה את ראשית צמיחת גאולתנו בדרכים שלא תמיד מובנות לנו. "כי גבהו שמים מארץ, כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם. כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב, כי אם הרווה את הארץ והולידה והצמיחה, ונתן זרע לזורע ולחם לאוכל, כן יהיה דברי אשר יצא מפי, לא ישוב אלי ריקם, כי אם עשה את אשר חפצתי והצליח אשר שלחתיו" (ישעיהו נה). ●

בצל ההסכם

מיכאל שפרנסקי

להקדים את הממשלה

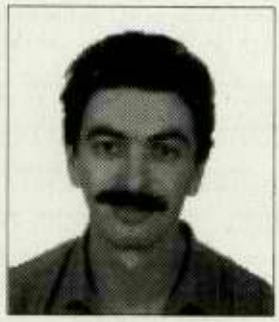

ההסכם של רבין וערפאת גרם לי להרגשה עצובה. עם ישראל מוותר על שטח השייך לו היסטורית, כדי שתקום עליו מדינת אויב. זה אינו הסכם, זהו ויתור. שלום אמיתי לא משיגים דרך ויתורים חד־צדדיים, אלא דרך משא ומתן אמיתי.

ובכל זאת אין אצלי הרגשה של פחד, כי, בלי מלים גבוהות, כל מי שגר כאן עובר כל יום במקומות שאנשים במרכז פוחדים אפילו לשמוע את שמם. וזה מוכיח שאפשר לחיות כאן ולהתקיים. ברור שעכשיו זה יהיה מאבק אמיתי, ואני מקווה שהוא לא יהיה כרוך בשפיכות דמים.

הטעות העקרונית שלנו היא שאין לנו תכנית שמקדימה את הממשלה. אנחנו כל הזמן רק רודפים אחרי מה שהם עושים, והממשלה הזאת הוכיחה שהיא יודעת להסתדר מהר. אנחנו צריכים לנקוט בפעולות ובסיסמאות שיקדימו את הצעדים של הממשלה. והרי די ידוע מה הם עומדים לעשות. מצד הימין שומעים רק "לא". צריך לחשוב מה כן. למשל, כעת, בזמן מסע התעמולה לבחירות המקומיות, כאשר כל המפלגות פועלות בשטח, ניתן לצאת בסיסמא, בעיקר בקרב עולים חדשים, האומרת – הנה, העבודה הציעה לנו סדר עדיפויות חדש, והבטיחה לקדם את העולים על פני המתנחלים. ומה במציאות? לא נעשה צעד אחד לטובת העולים, ואחוז המובטלים בקרבם הוא הגדול ביותר, וכל זה בזמן שהסוכנות היהודית ופרס אוספים כסף למען הפלשתינים, על־מנת לפתח מקומות עבודה ולהבטיח להם תעסוקה. סדר העדיפויות השתנה – במקום עולים – פלשתינים.

יש עכשיו המון משפחות של עולים חדשים החיים ברמת חיים מאוד נמוכה ומשלמים הרבה כסף לשכר דירה. אפשר לעשות מבצע למכירת יחידות הדיור הריקות ביש"ע לעולים חדשים, ביחד עם הסברה של פעילים מעולי רוסיה, שיספרו כיצד נקלטים עולים חדשים בישי"ע בקלות ובהצלחה רבים יותר מבכל מקום אחר. ברגע שהראשונים יבואו, הם ימשכו אחריהם את הקרובים והחברים.

כל זאת ניתן לעשות רק אם הימין יהיה מאוחד ויפסיק את הסכסוכים. רק כך ניתן יהיה לבנות תכנית אסטרטגית שתקדים את הממשלה ותזרז את התהליך שממילא יתרחש: התפוגגות האופוריה שהתפשטה בישראל.

תושב אלון מורה, עלה ב־1990, מרצה לחשמל במכללת יו"ש באריאל.

וכתתו חרבותם לעטים

יעקב מדן

א

הסכם השלום מעורר מספר לא קטן של תמיהות מן הבחינה המדינית והצבאית. אינני מכיר אומה ולשון, שהיו נוטלים עליהם סיכון כה גדול לקיומם, ומרימים מאשפתות ארגון מושחת ומזוהם, ועושים אותו לחיל שלום שעיני הכל נשואות אליו לביטחונם ולשלומם. בעיה זו קשורה למוחו ולשכלו של "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה".

הבעיה הקשורה ללבו של עם סגולתנו חמורה לא פחות. הסכמה למסירתם של יהודים כה רבים לשלטון רשע בהסדר הקבע, נוגדת את כל שידענו עד כה על אי הפקרת פצוע בשדה, על דאגה לשחרור כל חייל משביו ועל המאמצים להעלות יהודים מארצות מצוקה. הבעיה קיימת לא רק לגבי "קומץ מתנחלים" כהגדרתם, אלא גם לגבי רבבות מתושבי ירושלים, שבעייתם, מבחינה זו, חמורה משל תושבי יש"ע, והם יחושו בה ויתעוררו, בעת שהבית הראשון בשכנותם יימכר, בעת מצוקה, לתושב ערבי מן השכונה הסמוכה. כלום טחו עיניהם של תומכי הממשלה מראות? כלום נאטמו אוזניהם משמוע את הכרזותיהם של הערבים על כוונותיהם האמיתיות?

ב

יתכן לתלות את מעשי הממשלה ותומכיה בכוונותיהם של כמה יהודים תמימים, המאמינים באמת ובתמים שהמהלך הנוכחי יביא שלום ושקט על אזורנו, והפריחה הכלכלית תביא להגברת העלייה, והתושבים היהודים ביש"ע יוכלו להמשיך את חייהם בשלווה במקומותיהם. יתכן לצרף לכך את אדישותו וקהות חושיו של ציבור גדול, הסומך על ממשלתו בעיניים עיוורות, והולך אחריה כצאן אחרי הרועה לכל אשר יובל. נוסיף לאלו ציבור מסוים של שומרי מצוות, שבכל מפה ובכל גבול, לעולם תהא בעיניו צורת המדינה כצורתו של מטבע כסף. לכך נוסיף מיעוט ערבי ניכר, והרי לך סדן נרחב, שפטישה של ממשלה, המעוניינת בראש ובראשונה לפרוע את שטר השינוי המיוחל שהבטיחה ולהיכנס להיסטוריה ללא חשבון של מחיר, יכול להכות עליו בלא שהסדן יחוש את כאבו.

ועדיין, דומה, אין בכוחם של רפיון שכל וקהות חושים להעמיד על רגליו מהלך כה דרמטי של ריכוז כל האמצעים הכלכליים, הצבאיים והמדיניים של העם היהודי, כדי לייסד בלבה של ארץ־ישראל את המדינה הפלשתינית, שמטרתה למחות את הישות הציונית ולעוקרה מכאן. צירוף מקרי של קבוצות חלשות, יכול לכל היותר להיכנע למהלך היסטורי חזק, אך אין בכוחו ליצור מהלך כזה יש מאין. והרי הקמת הישות הפלשתינית מקברה, רגע לפני התפוררותו של אש"ף, לא נעשתה בלחץ המעצמות, ולא מחשש חמור ספציפי לביטחון המדינה ולקיומה. כל כולה מרצון ומיוזמה שלנו. מהלך כזה לא היה קם בשום פנים בלא כוח רוחני חזק שהניע אותו, כשבצען החיוור של הקבוצות שהוזכרו לעיל, לא היה לו אלא תפאורת רקע עלובה.

הרב יעקב מדן, תושב אלון־שבות, מלמד בישיבת הר־עציון.

כבר לא עם חכם ונבון הגוי הזה. וגם לא אכפת לו להשאיר 130,000 פצועים בשדה כדי לרוץ ולשמוע (ובעיקר לראות) את מדונה. כמו בימי המתיוונים, רק מתוכנו יכולים לצמוח מתתיהו ויהודה. החרבות של אז אינן הנשק האפקטיבי של היום. לא רובים, לא טנקים, גם לא מטוסים.

תקשורת.

רק נשק זה יכול להשיב לנו את העם ואת הארץ.

הטובים לתקשורת.

התקשורת, היא שניצחה במלחמת וייטנאם, הפילה מלכים מכסאותיהם והקימה אחרים תחתם. בניסיון ההפיכה האחרון במוסקבה, היתה רשות השידור יעד אסטרטגי ראשון במעלה. הציבור שלנו ניצח בארץ הזאת במלחמות רבות, אך הפסיד בגדול את המלחמה על התקשורת

ג

שני כוחות רוחניים (שיש קירבה ביניהם) היו, לדעתי, הצילינדרים של המנוע שדרדר את האומה אל סף התהום, אם לא למטה מזה. אלו כוחות המייצגים דעת מיעוט חזק, אליטיסטי, אינטיליגנטי ומיליטנטי, שמטרתו ברורה לו, והוא אינו בוחל בשום אמצעים כדי להשיגה. צירופו של זה עם ממשלה רעועה, החייבת להראות הישגים ולנוע מהר כדי להישרד, ועם ציבור אפרורי תמים, עייף ואדיש או בלתי ציוני, נתן למנוע זה את ההגה ואת הגלגלים, ועמם גם את צרור המפתחות. עם רשיון מזויף למחצה, הושב, כמעט נאנס, הנהג שלא עמד בלחץ, מאחורי ההגה, כאשר מפת הדרכים מוחזקת בידי כמה אלמונים במושב האחורי, והעגלה דוהרת.

את הכוח האחד נכנה בשם "הדור השני". דור זה לא נולד עדיין בעת השואה ובעת התקומה. בששת־הי[illegible] היה ילד, וביום־הכיפורים נער בלבד. כדור השני להתנחלות בארץ בימי השופטים, גם עליו נאמר "ויקם דור אחר אחריהם אשר לא ידעו את ה' וגם את המעשה אשר עשה לישראל" (שופטים ב, י). ובעקבות זאת "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם" (תהילים קו, לה). כך היה גם בדור השני לשיבת ציון מגלות בבל, ובמידה רבה גם בדור השני למלכות ישראל.

דור שלא הכיר את מאבק הקיום, המבטא ייחוד והבדלה, חותר, בדרך הטבע, אל המשותף ואל המאחד בינו לבין שכניו. הוא שואף להשתלב ולהתמזג. שאיפה זו אינה פסולה כשהיא באה באופן מבוקר, אך היא חמורה מאין

כמותה כשהיא באה ללא גבולות וסייגים. בדור שאחרי יהושע היא התבטאה בעבודה זרה, ובדור השני לשיבת ציון (מבבל) – בנישואי תערובת.

הדור השני לתקומת המדינה מדבר היום בגדול על התמזגות במרחב והיותו חלק מן העולם הגדול. לאחר מספר חודשי טיולים במזרח הרחוק או בדרום אמריקה, כמה שנות לימודים באירופה, וספיגת התרבות האמריקנית; לאחר עירוב שבעים לשון בשפה העברית, בדור שלא [illegible] את בן־יהודה ומאבקיו, התעלמות בת עשרות שנים ממסורת ישראל, רוצים חוגגי הסילבסטר, שאינם בוחלים בשמות כמו הלנה וכריסטין, לתרגם תרבות זו למהלך פוליטי רשמי, שיכתיב את צעדיה של המדינה כולה, לטוב ולרע, לחיים ולמוות.

התיאוריה הביטחונית שעליה עומדים מהלכי השלום המסוכנים, מניחה שבעת שלום תהפוך מדינת ישראל לגשר בין שלוש היבשות השכנות, כפי שהיתה כמה פעמים במשך ההיסטוריה. רכבות יובילו מטעמים מדמשק לקהיר, ומשאיות תדהרנה בין [illegible] לסודן. ציונורות [illegible] נפט מעיראק לים התיכון, ומים מתורכיה למדבריות ערב. ישראל תהפוך להונג־קונג של המזרח התיכון, ולפונדק דרכים אחד גדול בין אירופה, אסיה ואפריקה.

את בחינת מידת הריאליה או הפנטזיה בתיאוריות של פרס, אשאיר לחכמים ממני. רק אציין שלשמעון פרס קדם שלמה המלך – הדור השני למלכות ישראל, הדור שלאחר המלחמות הגדולות. הוא שילב את הפיכתה של ממלכת ישראל למרכז סחר ותרבות בינלאומי, עם נישואין לאלף נשים נוכריות, והסוף ידוע. ואם כך לגבי שלמה, עם כל חכמתו ועוצמתו, ועם כוונתו שהיתה (לפחות להכרעה ההלכתית) לשם שמים, לקרב גוים תחת כנפי השכינה, לגבינו – על אחת כמה וכמה. בשעה שנשא שלמה את בת פרעה נוסדה (על פי המדרש) רומי, שהגלתנו מארצנו לאלפיים שנה, וכשבאה יורשתה של בת פרעה (מדונה שליט"א) אל פארק הירקון – נוסדה מדינת פלשתין. פרס היטיב להביע את הזיקה שבין יריחו תחילה לבין פארק הירקון תחילה, בדבריו על עדיפותם המספרית (כביכול!) של באי פארק הירקון, על פני מפגיני שלמות הארץ!

הדור שאחרי יהושע שונה מדורנו בנקודה חשובה. בדור ההוא היתה השחיקה מדורגת ומתמשכת, והקיפה את כלל העם. בדורנו היא נחלת רבים – אך בשום פנים ואופן לא רוב העם. היו לדורנו סיבות רבות לאי־התערבות בגוים: סכסוך הדמים המתמשך עם הערבים, והזיכרון הלאומי הטרי יחסית מן השואה. אלה היו עשוים למנוע תהליך של טמיעה גם בקרב חילונים. אך האליטה המיליטנטית של סופרים, עיתונאים, אמנים ועסקנים פוליטיים, כופה בכוח כיוון זה, ומעמידה עליו את גורלנו הלאומי.

ד

כוח שני, מיליטנטי ואלים שבעתיים מקודמו, שואב את יסודותיו הרוחניים מתנועת ה"בונד" שגוועה באירופה, בשילוב מוזר עם כמה יסודות במשנת ההשכלה והציונות הסוציאליסטית, ועוד כמה זרמים עכורים משני היובלות האחרונים. ניטול לדוגמה כמה ציטוטים מ"הדרשה" לחיים הזז:

"אני רוצה להודיע, נגער בו יודקה ואמר בקול נמוך, שאני מתנגד להיסטוריה היהודית... איני מכבד את ההיסטוריה היהודית!".

"דבר אחד ברור. הציונות לא המשך, לא רפואה למכה. שטויות! היא עקירה והריסה. היא ההיפך ממה שהיה... אני מאמין, שארץ־ישראל זה כבר לא יהדות".

וכו' וכו'.

כוונתו של יודקה – הזז, היא בעיקר להיסטוריה של הגלות. אך הללו הרחיבו את

←

הקמת הישות הפלשתינית מקברה, רגע לפני התפוררותו של אש"ף, לא נעשתה בלחץ המעצמות, ולא מחשש חמור וספציפי לביטחון המדינה ולקיומה. כל כולה מרצון ומיוזמה שלנו. מהלך כזה לא היה קם בשום פנים בלא כוח רוחני חזק שהניע אותו

דבריו, ודברי שכמותו, אף אל ההיסטוריה של האבות ושל הנביאים, של החשמונאים ושל לוחמי בר־כוכבא. כדי לעקור את אלו מתודעתה של האומה, וקוקים יורשי ה"בונד" אף לעקור מתוכנו את ההרים שבהם נטועה היסטוריה זו. הם אינם משלימים עם כך שהעם הזה מתעורר בבוקר על אדמה שבה דרכו האבות, הנביאים ולוחמי ההיסטוריה הרחוקה. לדידים, העם כולו צריך לקום על נופיה של קיסריה ותרבותה, לצלילי של פסטיבל עכו – פטולומאוס היוונית והמתיוונת, ועל המולתו של נמל התעופה בלוד – השער לעולם הגדול. זוהי הסיבה שהם מבלבלים בין רחל אמנו לרחב הזונה, ובין יוסף הצדיק ל"שייח' יוסוף", והופכים את יריחו – עירם של אלישע הנביא ושל הלל הזקן, למקום שבו גרה רק משת"פית זונה (רחב) – מקום האסור (לדבריו של פרס) במגורים "על פי ההלכה".

ה

השלטון הנוכחי – גם אלו מתוכו שמגמתם פוליטית טהורה – אינו יכול לנקות עצמו משותפות לכוחות הרוחניים המזינים אותו. הוא מודע להם, מנצל אותם לצרכיו, ושותף, על כן, באופן מלא לפשע עקירת תוכנה של היהדות על ידם. לפשע זה של עקירת ארץ־ישראל, תורה ועם ישראל מתוכנו – שם אחד בלבד – התיוונות. ובמקום שמתיוונים כופים את דרכם על עם עייף, חייבים לקום מתתיהו החשמונאי ובנו יהודה המקבי ולהכריז: "מי לה' אלי".

חילוקים כאלו או אחרים ישנם בין כל שתי תקופות היסטוריות, ולעולם אין הדמיון מוחלט.

התקשורת מריצה דעה של מיעוט חזק, אליטיסטי, אינטיליגנטי ומיליטנטי, שמטרתו ברורה לו, והוא אינו בוחל בשום אמצעים כדי להשיגה. צירופו של זה עם ממשלה רעועה, החייבת להראות הישגים ולנוע מהר כדי להישרד, ועם ציבור אפרורי תמים, עייף ואדיש או בלתי ציוני, נתן למנוע זה את ההגה ואת הגלגלים, ועמם גם את צרור המפתחות. עם רשיון מזויף למחצה, הושב, כמעט נאנס, הנהג שלא עמד בלחץ, מאחורי ההגה, כאשר מפת הדרכים מוחזקת בידי כמה אלמונים במושב האחורי, והעגלה דוהרת

אך לא מצאתי חילוקים מהותיים המרוספים את ההקבלה בין השכבה השלטת היום, לבין המתיוונים של אז, שניסו לשלב את העם היהודי במרחבי האימפריה התרבותית ההלניסטית, ולעקור כל שריד מתוכנו הדתי וההיסטורי של העם היהודי. ואם חייבים לקום מחר מתתיהו ויהודה של ימינו – מן הציבור שלנו הם יקומו. הציבור החרדי, הנתון, מכיוון אחר אמנם, במצוקה דומה, העדיף (אולי מחוסר ברירה) את דרכם של החסידים הקדמונים, שברחו למדבריות על־מנת להציל את תורתם שלהם. החשמונאים, לעומתם, נטלו אחריות לגורלה של האומה כולה. הם שמו נפשם בכפם ולחמו במתיוונים, ואחר־כך באימפריה שהיתה להם לבסיס. ולמלחמה זו אנו קרואים היום.

ו

בדברנו על מלחמה, עלינו לדבר על נשק. האמנם נקום ונהרוג במתיוונים כדרך שעשו החשמונאים? חזקים עלינו דבריו של אחד מענקי הדורות האחרונים בהלכה – החזון איש זי"ע שפסק (יורה דעה, הלכות שחיטה, סימן ב, ס"ק טז) שהיום אין דין "מורידין ואין מעלין". כיוון שנכרתה האמונה מדלת העם, ייראו הדברים בעיניהם כהשחתה ואלימות ח"ו, וכיוון שכל עצמנו לתקן, אין הדין נוהג בשעה שאין בו תיקון. ואף לענייננו – כל אלימות לא תתקבל כפי שהתקבלה בימי החשמונאים. היא לא תבודד קבוצות אלו מן העם, אלא תבודד אותנו מן העם, ותביא חלילה לקלקול גדול יותר.

ועדיין אין ידינו קשורות, ואיננו פטורים ממלחמה חריפה וקשה באלו הזוממים לשנות שם ישראל ולהופכו על פניו. לא השתנו אלא כלי הנשק. החשמונאים לחמו בחרבות, אך בדורנו כלי הנשק המנצחים במלחמות רבות הם כלי התקשורת. התקשורת מנצחת לעתים יותר מפגזים ומטילים. היא שניצחה במלחמת וייטנאם, והיא שהפילה מלכים מכסאותיהם והקימה אחרים תחתם. בניסיון ההפיכה האחרון במוסקבה, היתה רשות השידור יעד אסטרטגי ראשון במעלה. הציבור שלנו ניצח בארץ הזאת במלחמות רבות, אך הפסיד בגדול את המלחמה על התקשורת. לא רצינו ללכלך ידינו בחטטנות ובלשון הרע, ונהגנו כאותם חסידים שלא רצו ללכלך ידיהם בדם, ובוודאי שלא לחלל שבת על כך. הם מתו בתומתם, אך לא הצילו את אומתם. כאשר הגיעה שעתנו, קמנו והתגייסנו. מאוחר יותר שלחנו לצבא את בנינו, ואלה הגיעו ליחידות המובחרות ביותר ואף לקומנדו הימי, אך ליחידה הקרבית הקובעת ביותר היום – גלי צה"ל – הם לא הלכו.

מלחמה אינה חייבת להיות דבר מלוכלך, אך גם אינה יכולה להיות סטרילית לחלוטין. ואם לא נפשיל שרווילינו, ולא נלמד לעבוד בכלים אלו וכאלו בכל תולדות הציונות – תמיד דור אחד אחרי השמאל החילוני), אנו עלולים להפסיד את המלחמה על העם. והעם, הארץ והתורה במלחמה זו – חד המה.

השלטון הנוכחי – גם אלו מתוכו שמגמתם פוליטית טהורה – אינו יכול לנקות עצמו משותפות לכוחות הרוחניים המזינים אותו. הוא מודע להם, מנצל אותם לצרכיו, ושותף, על כן, באופן מלא לפשע עקירת תוכנה של היהדות על ידם. לפשע זה של עקירת ארץ־ישראל, תורה ועם ישראל מתוכנו – שם אחד בלבד – התיוונות. ובמקום שמתיוונים כופים את דרכם על עם עייף, חייבים לקום מתתיהו החשמונאי ובנו יהודה המקבי ולהכריז: "מי לה' אלי"

אני מאמין שיש לנו תשתית כלשהי. כרגיל, אנו עושים מעט מדי ומאוחר מדי. אך אם כל מי מאתנו שאילו חי לפני שני דורות והיה בר־הכי היה מתפנה מעיסוקיו ומתגייס לפלמ"ח או לאצ"ל – יתגייס היום למלחמה זו – נצליח. נקים אנטנה על כל גבעה, ונפעיל רדיו וטלוויזיה. נצטרך להכשיר עצמנו גם לעיתונות הניתנת לקריאה חופשית לפשוטי עם, ולא רק ללימוד מעמיק נוסח עיתון "נקודה". על מלחמת החורמה שהכריזה עלינו התקשורת נשיב במלחמה רבתי.

בנוסף למלחמה זו, נתגייס כולנו גם למלחמה פסיבית בתקשורת. לא נוכל עוד לפרנס את מבקשי נפשנו מן העיתונות, בקנייתנו את עיתוניהם ובקוראנו את פרסומותיהם. נקים את ארגון צרכני תקשורת, שיקבע מדי פעם לציבור שילך בעקבותיו איזה עיתון נחרים בעקבות מאמריו. רושמי קריקטורות המציירים אותנו כמפלצות, או סוגרים אותנו בכלובי גן חיות, כפי שהיה לאחרונה, יצטרכו לדעת שהם מסכנים את פרנסתם. ואם ניתן לתבוע מחברות מזון הקפדה על כשרות, נוכל אף אנו לתבוע יצוג הולם לדעותנו ואף את הוצאת הפורנוגרפיה למוסף מיוחד, שיימכר בנפרד מן העיתון. הקמת ארגון כזה חשובה עתה, בעת שהערוץ השני עורך ליטושים אחרונים לקראת יציאתו לתחרות נגד הערוץ הראשון.

מלחמה מפנים ומאחור, כדרך שנלחמים בנו, היתה בזמנו ליואב, לאבישי ולצבאם, כשכותרו ליד שער רבת בני עמון. כמוהם נאמר אף אנו: "חזק ונתחזק בעד עמנו... וה' יעשה הטוב בעיניו". ●

בחירות
מעניקות סמכות

הלל וייס

ה גיעה שעה גדולה וחמורה ליש"ע. כל מה שאגרנו במיצוי העליון של הניסיון הלאומי, האמוני וההיסטורי, ניתן לקטיף פרי הילולים.

המתנחל ביש"ע ובגולן הוא הביטוי העליון של משאת הנפש של גוי וא"היו, תקוות העם היהודי לדורותיו. הוא העברי, הוא היהודי, הוא איש ההלכה ואיש האגדה, איש ישראל. הוא האדם עתיק היומין, הוא האדם המתחדש, צנוע וענו, יהי חלקי עמו.

בל ניתן להכרת יחודנו הלאומי להתמסמס כי עיני כל ישראל אלינו, יחד עם זאת בל נחזיק טובה לעצמנו, כי אם לא נדע לנצל את שעת הבהלה הגדולה, רווח והצלה יעמדו ליהודים ממקום אחר.

ביצור תודעת השייכות של יש"ע לכלל ישראל, ואהבת ישראל הכללית שלה, הוא המסר המורכב שאותו עלינו להבהיר, קודם כל לעצמנו ויחד עם זאת לעם, כדי לגלות כי התנחלנו זה מכבר בלבבות של כלל ישראל, גם בלבבותיהם של הנראים לנו היום כרחוקים ביותר. אלה אנשים שגחלת ישראל עדיין עוממת בלבם, אך אוטמים פניהם כי איננו מזיזים את הגדרות המפרידים בינינו לבינם.

מנהיגי יש"ע וראשי מועצות, בזאת תדעו אם ככל העסקנים אתם או טובים אתם מאבותיכם הפוליטיקאים התככנים, שמלתם בפרוטה וקנייתם בסלע, או שאתם שבעת טובי העדה, רועיה ונשיאיה.

אל תעמידו מחיצה בין נהמת הלב של כלל הציבור, הצמא להגדרת זהותו באמצעות נציגיו הנבחרים, לבין כפיית מנהיגות שרואה את עיקר תיפקודה במשא ומתן עם שלטונות. זו ממילא תפיסה מיגננתית, הנובעת מן הפסיכולוגיה המעוקמת "בואו נציל את אשר ניתן להציל". אם בדרך זו תלכו, עד מהרה תמצאו עצמכם ללא גיבוי ציבורי. סמכותכם המוסרית והמשפטית להחליט כל החלטה קשה שתחייב את ציבור יש"ע על כל כלליו ופרטיו, יכולה לנבוע אך ורק מהסכמתו של הציבור לתת בידכם את זכות ההחלטה. והדרך שבה ניתן ליתן את הזכות, היא דרך הבחירות.

איני כפוי טובה כלפי מנהיגים נוכחיים, העושים לילות כימים, מוסרים נפשם חלבם ודמם על הנהגת הציבור, כולם אנשי אמת. אך כיוון שהם הולכים לדון בדיני נפשות ובדיני עם ישראל, חשוב שכל אדם יחוש שהוא מיוצג, שיש לו השפעה, שעניינו נבחן, שישנה אופוזיציה וישנה ביקורת. כך נהיה חסונים לאין ערוך מתחושה שבעצם המנהיגים אולי טובים, אבל

פרופ' הלל וייס, תושב אלקנה, מלמד באוניברסיטת בר-אילן.

ראשי המועצות ומנהיגי יש"ע: אם אתם רוצים להנהיג את כלל הציבור, העמידו עצמכם לבחירות. אל תעמידו מחיצה בין נהמת הלב של כלל הציבור, הצמא להגדרת זהותו באמצעות נציגים נבחרים, לבין כפיית מנהיגות שרואה את עיקר תיפקודה במשא ומתן עם שלטונות. זו ממילא תפיסה מיגננתית, הנובעת מן הפסיכולוגיה המעוקמת "בואו נציל את אשר ניתן להציל". אם בדרך זו תמשיכו ללכת עד מהרה תמצאו עצמכם ללא גיבוי ציבורי

העסקים כרגיל. הבחירות הן ביטוי נעלה ותגיבי, הנעשה גם בהתרסה כנגד שלטון העשוי להסגירנו וכנגד אופוזיציה פרלמנטרית עלובה, שמעולם לא הצליחה לארגן ציבור של ממש, אך תמיד תפסה הסעים על גבם של מתנחלים מבלי לתת להם תמורה פוליטית הולמת.

אנחנו שבט לוי, אנחנו הגדעונים. כולנו בני־עקיבא לא רק כתנועת נוער אלא במלוא הכרתנו וישותנו. קידוש השם הוא חלבנו ודמנו. קידוש השם בחיים. לא רק בזמן נטילת נשמה.

לכן: התועלת שבבחירות היא:

1. הפגנת יכולתו המרשימה של כלל הציבור ביש"ע לבחור לו הנהגה מתוך שקט, ביטחון, אמון וסדר.
2. מימוש זהותו ובעיותיו של ציבור יש"ע.
3. ניטרול לחצים ופיתויים של אנשי שלטון המבטיחים לשתדלנים כל אשר יחפצו*.
4. ארגון אופוזיציה מסודרת ומוסכמת להנהגה, הוא עניין שחייב להיות אינטרס של כל הנהגה נאורה וחכמה, כדי שלא לשמוט את כל מעשיה מתחתיה.
5. חלוקה באחריות התוצאות עם כלל הציבור. עניין החינוך לדמוקרטיה איננו רק סיסמה שמאלנית ארורה, הוא אינטרס עמוק של כל הציבור.

יש להבין שבמימוש ההצעה אנו בוחרים את מנהלת יש"ע, מעין ממשלה, שיש בידה כל התיקים הנחוצים, משפט (הרשות להכתיב נורמות כהוראת שעה), ביטחון, התיישבות, חינוך, כלכלה, הסברה, ענייני חוץ וענייני פנים. איננו מקימים, לפחות לא בינתיים, את מדינת יהודה וגם לא אוטונומיה.

אנו מבצרים את בניינו, בניין עדי־עד, ובכך אנו מבצרים את תקומת ישראל בארצו. אם יהיה צורך, נוכל לנהל משא ומתן עם כל גורם יהודי ושאינו יהודי לטובתנו, לטובת העם בישראל, מדינת ישראל וכלל תושבי האזור. מטרתנו לחיות באופן ריבוני בארץ־ישראל, ובאחווה עם שכנים שוחרי שלום.

אין חשיבות מרובה לשיטת הבחירות, ותהליך ההכנה יכול להיות פשוט ומקוצר. ניתן להושיב חבורת משפטנים תושבי יש"ע יחד עם נציגי ראשי המועצות והללו יקבעו את השיטה.

בחירות נוספות תקבענה לפי הצורך, אך לא יאוחר משנתיים מהבחירות הנוכחיות. יש לשקול בכובד ראש הצעותיו של יואל בן־נון וכל הצעה הקשורת את תהליך הבחירות ביש"ע לכלל הציבור במדינת ישראל והמאפשרת ביטוי של נאמני ארץ־ישראל כגוף מלווה ותומך של הגוף הנבחר ביש"ע. ●

* כיום ישנן עשרות קבוצות בעלות כוונות טובות העוסקות בשידול. כשמנהיגות אינה נבחרת היא אינה יכולה להתנער או למזער את פעילות השתדלנים, כי אזי כל שתדלן הוא מנהיג, כי בעיניו סמכותו היא כסמכות המנהיג.

החלה התקופה הכנענית־פלשתינית

יאיר דרייפוס

מה יכול היחיד לעשות, בעת אשר הקול־קטיב הלאומי צועד לקראת התאבדותו, כלהקת לוויתנים שעולה מן הים אל החוף לקראת סופה? בעניין זה יש מחלוקת בין משה רבינו לבין ר׳ נחמן מברסלב. כאשר ירד משה מן ההר וצפה בבעתה בריקודים מסביב לעגל – שבר את הלוחות, גייס את נאמניו בני לוי שיהרגו בפורעים, ניתץ את העגל והשתלט על העם. לעומתו, מספר ר׳ נחמן מברסלב מעשה במלך שחלם חלום, ובחלום הראו לו, שכל מי שיאכל מתבואת המדינה בשנה הבאה יהיה למשוגע. קרא המלך ליועצו לטכס עצה. אמר היועץ: היות שהחלום איננו חל על התבואה שתגדל בגינת המלך, נזרע לעצמנו תבואה בגינת המלך. ענה המלך: יועץ שוטה, אם כולם יאכלו מהתבואה המשגעת, ורק אנחנו נאכל מתבואת המלך, אנחנו הלא נהיה המשוגעים. לכן, אין ברירה אלא לאכול את התבואה עם כולם. רק נעשה, אתה ואני, סימן על מצחנו, שכאשר נסתכל איש על מצח רעהו, נזכור שאנחנו משוגעים.

* * *

התנגדותי להסכם עם אש״ף איננה התנגדות לתכנית שלום עם הערבים. (זאת אמרתי כבר לפני למעלה משנה), צריך לחתור לשלום עם הערבים, בידיעה שהדבר יהיה כרוך בוויתורים, שום צד לא יצא מהסכסוך הזה כשכל תאוותו בידו. הצעתי לתמוך בפתרון של אוטונומיה נוסח הליכוד, או קנטוניזציה, כשהעקרון הוא שאנו לא נשלוט על ענייניהם של הפלשתינים, ונשמור על זכותנו להגביר את האינטרס היהודי בכל המרחב שבין הירדן לים. לצערי, גברה ידם של אנשי ״אף שעל״, והריסוק בימין הוליד את הממשלה הנוכחית.

אך כל זאת, שוב אינו רלוונטי, כי ב־13 באוקטובר 1993 נכנס לתוקפו ההסכם עם אש״ף, שטורף את כל הקלפים ומפר את כל האיזונים. ישראל נכנסה להתחייבות בינלאומית שאין ממנה נסיגה – גם אם השלטון יתחלף.

ביום כניסת ההסכם עם אש״ף לתוקף – תמה התקופה היהודית־ציונית בתולדות ארץ־ישראל. רושמי ההיסטוריה ירשמו זאת כך:

1948־1993 – התקופה היהודית־ציונית

1993 – התקופה הכנענית־פלשתינית;

* * *

כי יש להבין שני מישורים: האחד – את ההסכם עצמו ואת השלכותיו המדיניות.

השני – את שורשיו התרבותיים־רוחניים של ההסכם ואת השלכותיהם על מגמות החברה הישראלית בכלל, ועל הציבור הדתי הציוני בפרט.

ולשני אלה יש להקדים דברים על השחתת דרכו של השלטון. מה שברור הוא שהנורמות של המשטר הנוכחי – ההונאה שבדרך קבלת ההחלטות; תוסר הנאמנות להבטחות לבוחר; תעמולה שקרית על־אודות תוכן ההסכם; השתלטות ברוטלית על אמצעי התקשורת; הפגיעה והביזוי של מערכת המשפט ע״י ראש הממשלה; התעלמות יהירה וגסה מעמדת מחצית העם – כל אלה הביאו את השלטון הלגיטימי בישראל לסוף הדרך.

אין מדובר בהסכם כללי־אמורפי שהכל בו פתוח לדיונים. מדובר בהקמת תשתית למדינה פלשתינית, שבידה יהיו, כבר בתקופת הביניים, שליטה מלאה על כל השטחים שמעבר לקו הירוק (למעט ביטחון ישראלים והתיישבות); שליטה על כל עתודות הקרקע באמצעות מינהל הקרקעות של שלטונות האוטונומיה; אחריות על כל מקורות המים באזורים אלה; סמכות חקיקה; אחריות על ביטחון פנים, כולל טיפול בטירור. כמו כן, סוכם שירושלים היא נושא למו״מ במסגרת דיוני הקבע. כל זאת, בנוסף להיתר שיבתם של בורחי 1967 כבר בהסכם הביניים, ודיון ומו״מ על שיבתם של בורחי 1948 במסגרת הסדר הקבע.

המסקנה היא, שזו איננה תכנית שבאה לפתור את תנאי קיומם של ערביי ארץ־ישראל במסגרת מדינה יהודית־ציונית, אלא תשתית לישות מדינית פלשתינית, ששטחה הריבוני יהיה כל המרחב שמעבר לקו הירוק, אבל השפעתה וחותמה יורגש בכל פינה במדינת ישראל הריבונית. כי אין ספק שהמחשבה המדינית, כמו גם התרבותית־חינוכית, תעבור ערביזציה מואצת: השמאל ימשיך במשנה מרץ במאבקו לאייש משרות מפתח באישים ערביים – בממשלה, ברשות השידור, במינהל מקרקעי ישראל־פלשתין, במערכות העיתונים, בדירק טורים כלכליים, בהנהלות האוניברסיטאות, בצמרות המוזיאונים וכיו״ב.

ביום כניסת ההסכם עם אש״ף לתוקף – תמה התקופה היהודית־ציונית בתולדות ארץ־ישראל. רושמי ההיסטוריה ירשמו זאת כך: 1948־1993 – התקופה היהודית־ציונית 1993 – התקופה הכנענית־פלשתינית

אין ספק, שבקרוב, תעסוק צמרת משרד החינוך בהגברת מפגשים בין יהודים לערבים כחלק אורגני של צמיחתם החינוכית של נערים ונערים בישראל. מכאן ועד להתבוללות ולאמור של זהות יהודית – המרחק אינו גדול.

רק פתי יאמין, שמגמות אלה הן ביטוי לרצון לשכך איבה ולהגביר פיוס בין הרוב היהודי למיעוט הערבי. בית־המדרש ה״מרצי״ רוצה לבנות את הטיפוס הישראלי־כנעני החדש, על חורבותיה של המוטיבציה היהודית־ציונית.

באופן סוריאליסטי, חברו יחדיו התכנית המדינית של חד״ש עם הדלק התרבותי של מרצ. הזיווג ביניהם הוליד את הגרעין לישות מזרח תיכונית חדשה – כנענית־פלשתינית. לישות זו אין קו ירוק. היהודים, שירצו לחיות כיהודים, יאלצו להסגר בגיטאות, בתוך אקלים תרבותי עוין ומכוער.

* * *

רק נס יוכל לשנות את הכיוון. אינני משוכנע שניתן להציל משהו. אבל חייבים לנסות. הבעיה

הרב יאיר דרייפוס, תושב בית־אל, מלמד בישיבת ההסדר במעלה־אדומים.

העיקרית היא, שחלק גדול מהציבור כלל אינו מודע באופן ממשי למה שמתרחש. גם אצל חלק מהמתיישבים ניתן לזהות את וחיתות הדעת שהורגלו אליה כחלק מהטבע הדתי שלהם – "לא יתכן שהריבונו של עולם לא אתנו"; "אלה הם רק סיבוכים (במלעיל) במהלך הגאולה", וכיו"ב. מאידך, חלק אחר, וגדול, של הציבור, לא מכיר את ההסכם. וטענותיהם: "למה לא לתת צ'אנס", שהרי בלאו הכי, "שום דבר אינו סגור". כן נשמעים אלה האומרים ש"אם הערבים יפרו את ההסכם – נילחם בהם וננצח".

דיבורים אלה מקורם באי הבנה ריאלית ממשית של התהליך. ההתפכחות, שבוודאי תבוא, תהיה קשה במיוחד לציבור הדתי־לאומי. אחד מיסודות הציונות הדתית היה הברית ההיסטורית עם הציונות המגשימה, החילונית. ועל כל פשעים כיסתה אהבת ישראל גדולה, ולעתים נאיבית. כל זאת קיבל משנה תוקף ככל גדלה השפעת "מרכז הרב" על החשיבה הדתית־לאומית: "מדינת ישראל – יסוד כסא ה' בעולם", "כלל ישראליות" כביסוס רוחני להגן על הרחוקים וכיו"ב.

צריך להבין שנפל דבר, וצריך עיון מחודש בכל אלה: כי המדינה החדשה, הכנענית־פלשתינית, שעתידה לקום על חורבותיה של המדינה היהודית־ציונית – איננה יסוד כסא ה' בעולם, ואולי מלחמה לה' בכסא זה. אלה שמובילים את המהלך הזה אינם ראויים יותר להגנה, ויש להאבק באלה שמוציאים את עצמם מכלל ישראל ומכריזים עלינו מלחמה.

המנהיגות שלנו תעבור דרך יסורים קשה עד

מה שברור הוא שהנורמות של המשטר הנוכחי – ההונאה שבדרך קבלת ההחלטות; חוסר הנאמנות להבטחות לבוחר; תעמולה שקרית על־אודות תוכן ההסכם; השתלטות ברוטלית על אמצעי התקשורת; הפגיעה והביזוי של מערכת המשפט ע"י ראש הממשלה; התעלמות יהירה וגסה מעמדת מחצית העם – כל אלה הביאו את השלטון הלגיטימי בישראל לסוף הדרך

שתבין שאנחנו אופוזיציה למדינה (לא רק לממשלה) החדשה, ושיתוף הפעולה אתה ועם מוסדותיה יהיה כרוך באמנה חדשה: לא עוד נכנעות מובנת מאליה לממלכתיות, אלא מאבק קשוח בישות הכנענית־פלשתינית החדשה.

לשינוי הכיוון של המחשבה הדתית־ציונית יש השלכות מרחיקות לכת, הן בשידוד מערכות מחודש בין כותלי בתי־המדרש שלנו, והן במעשים, כי צריך לנקוט בשורה של מעשים שמטרתם לשבש את החיים במדינה: העדרות המונית מעבודה / השבתה של מערכת החינוך / סרבנות מיסים, במידה שיוכח שהכספים זורמים לפלשתינים, ועוד כיו"ב, וכל זה רק ההתחלה.

בנוסף, נפעל להקמת תנועה לזכויות העם היהודי ולזכויות האזרח היהודי, במטרה להיאבק בכל אפליה לרעה או גילוי אנטישמי של יהודים כנגד בני עמם.

* * *

מה שאני קולט בכינוסים "על המצב" בחוגים שונים, הוא חוסר אונים, וממילא חוסר מעש. אפילו א.ב. יהושע אמר שאיננו מבין את חוסר ההתנגדות לתכנית בקרב המתיישבים.

המבחן המיידי שבפנינו אנו ניצבים הוא הבחירות המוניציפליות. ראש הממשלה הצהיר כמה פעמים שהוא רואה בבחירות אלה מבחן לכוחו בעם. נצחון של העבודה־מרצ בכלל, ובערים הגדולות בפרט, יהיה חיזוק גם לדרכם המדינית.

חייבים להתעלות מעל לשיקולים מפלגתיים צרים, ולפעול תחת הסיסמא: רק לא עבודה־מרצ. לצערנו, בעיר כדוגמת ירושלים, שנתונה בסכנה של ממש לשינוי צביונה – הימין והדתיים מתפצלים ומתכתשים, והשמאל מתאחד. הפרסומת של מרצ אינה מותירה מקום לספק על כוונותיה – להעביר כל זכר ושם ושארית ליהדות ולקדושה, לטובת עיר חדשה, שתהיה משהו בין איליה קפיטולינה לניו־יורק. הם יאבקו על יתר עירוב של ערבים בכל צומת מוניציפלית, חינוכית ותרבותית, ייזמו חילול שבת המוני ודורסני, יציפו את העיר במזון לא כשר וכיו"ב.

* * *

עוד לא מאוחר, ואולי ניתן לשנות כיוון. רק שצריך להתעשת, להיות מודעים לחומרת המצב ולפעול ב"גדול". ●

בצל ההסכם

דליה נחום

סמכות עליונה

ממשלת ישראל לקחה אוכלוסיה מסוימת ואמרה לה: "אתם מעניינים, אתם לא שייכים לנו, אתם לא מזיזים לאף אחד", ולכן חלק מאתנו חשים נטושים ומופקרים, והתחושה הזאת הולכת ומתחזקת עם כל שפן חדש שהממשלה שולפת. המגמה הזו החלה כבר בתעמולת הבחירות של מפלגת העבודה, שהפנתה כלפינו אצבע והאשימה אותנו בכל בעיה מבעיות המדינה: אנו אשמים שיש אבטלה, שהכבישים משובשים – הכל בגללנו. תעמולה זו היוותה את הבסיס למצב בו יהיה ניתן, מאוחר יותר, למכור אותנו בלי להניד עפעף. אנשים ממרכז הארץ שאתם אני משוחחת אומרים היום: "אתם שעשקתם וגזלתם את המדינה כל השנים, איזה זכות יש לכם לבוא בטענות?!"

והיום, כשאנשים רבים באלפי מנשה חוגגים, יחד עם העשור ליישוב, את סוף תשלומי המשכנתאות, אני מרגישה שהממשלה שלי הפקירה אותי. אני מרגישה לא שייכת, ומעבר לכל זה – מזולזלת ומושפלת.

עצם העניין הכואב הוא שמדינת ישראל מפקירה אזרחים שלה. היום זה אני, מחרתיים זו תהיה אוכלוסיה אחרת. יושבי השרון אינם מבינים שמדינת ישראל תעמוד מעתה ואילך מול כיתת יורים. כאנשי החזית, אנחנו היינו הנפגעים הראשונים, אלו שסופגים את מרבית המהלומות. והם אינם מבינים שבעוד הם נותנים יד להפקיר את דמי, אין איש ערב להם שהם אינם הבאים בתור.

ההיסטוריה אומרת שמדינה חזקה תמיד צודקת. ואנחנו, בנושא הטרור, הפגנו חולשה, ולכן יכלו לנו. אם נמשיך באותה דרך ויתורים מתוך חולשה – נצטרך מחר לוותר על חלקים אחרים.

הקמנו באלפי מנשה "מטה אזרחים מודאגים", שעוסק בריכוז הפגנות והבאת מרצים. הגוף הזה קם כדי לעורר תגובה ביישוב. לאנשים קשה לקבל את המציאות וצריך לעורר אותם. יש שגורסים "אנחנו לא ניפגע. יבוצעו רק תיקוני גבול, ולנו לא יקרה דבר", אחדים סומכים על הפיצויים, ויש המאמינים שההסכם לא יחזיק מעמד ואין מה לדאוג. את האופוריה הזאת צריך לנער.

בכל יישוב מתחילות התארגנויות כאלה וקמים מטות שונים. ציפינו שהמפלגות הקיימות יקחו את היוזמה, מפני שלהם יש האנשים והמשאבים, התאים והפעילים, אך הן כנראה עסוקות במלחמות יוקרה פנימיות ומהן לא תבוא הישועה. ההתארגנויות הקטנות, המקומיות – שוחקות. כמה כבר אפשר לצאת לרחוב, להשתתף במפגשים? יהיה קל יותר להיאבק תחת סמכותו של גוף עליון, משהו כמו צבאות ישראל בתקופת התנ"ך, שיוריד הוראות מלמעלה. אך בעייתנו העיקרית היא שאין לנו מנהיג בכל המחנה הלאומי.

תושבת אלפי מנשה, מורה ומנהלת סוכנות הדואר ביישוב.

ללכת ביחד

(עם עולמו הרוחני של השמאל)

מנחם פרומן

ימי בראשית אלו – לאחר הימים הנוראים – אנו עומדים כנראה לפני תקופה חדשה בתנאי הקיום של ההתיישבות ביש"ע. אם לא יחול מהפך, נצטרך להתקיים בתוך יישות פלשתינית הולכת ומתגבשת, שתעמיד בפנינו אתגר קיומי כלל לא קל.

הפסדנו במערכה אחת, אבל המלחמה תימשך. עלינו לשאת את ידינו באמונה, כמו משה רבנו על ראש הגבעה, ולהתפלל לזכות לחכמה ולגבורה הנדרשות כדי להתרפא מנשיכת הנחש, ולהתגבר על עמלק, שהוא כידוע בגימטריה: ספק. מטרת המלחמה: למנוע קרע ושבר, ולחבר את לב העם אל לב הארץ.

יש למלחמה זירות שונות: פוליטיות, הסברתיות, חינוכיות, רעיוניות ועוד. בכל אחת מהן דרושים כוחות גדולים של מסירות נפש, ויש להתפלל בכל לב שהפעילויות השונות לא תסתורנה זו את זו אלא תבננה זו את זו, ושהרעיונות השונים יהיו בבחינת תזמורת רבת כלים המנגנת את זמרת הארץ ואת שירת העתיד של האומה.

לפי מצב דורנו, נראה לי להציע שאת תפקיד המנצח על התזמורת נשאיר ביד ריבון כל המעשים, שהוא גם בעל המלחמות ומצמיח הישועות, ואליו נישא לבבנו אל כפינו, שכל אחד מאתנו "יתן את הנשמה" בנגינה בכלי הקרוב ללבו, ובשטח הקרוב להבנתו.

מתוך הבנה כזאת, אני מציע את ההערכה שלבו של המאבק יהיה ב"שטח". כלומר: נמשיך לחיות בלב ארצנו – היינו, בלב ההוויה הפלשתינית. ובנוסח בוטה יותר ומזהיב אישית: מי ימשיך לחיות בלב ארצנו – בלב היישות הפלשתינית? מי ידבק במצווה "שנצטווינו לרשת את הארץ אשר נתן הא' יתעלה לאבותינו לאברהם ליצחק וליעקב", ומי "יעזבנה ביד זולתנו מן האומות או לשממה" (לשון הרמב"ן, שהוא היסוד ההלכתי לעמדתנו). שאלת ה"מי" קשורה בכמה אופנים וכיוונים לשאלת ה"איך". למשל: רוב האנשים שאני משוחח אתם אומרים שהשאלה אם הם ימשיכו לחיות ביישוב קשורה בשאלה איך יהיו החיים ביישוב. מה יהיה מבחינה ביטחונית, מבחינה כלכלית ומבחינה חברתית. וגם זאת: מה תהיה האווירה הרוחנית ביישוב. יתכן שיהיו אידיאליסטים שיגידו על המחשבות האלו שהן "בעל־בתיות", ואפילו אופורטוניסטיות. הם יתבעו שהאהבה לארץ־ישראל צריכה להיות אהבה שאינה תלויה בשום דבר. אבל כנגדם אפשר לטעון שהאידיאל של אהבת הארץ אינו דווקא הרעיון של ההתבצרות מאחורי החומות בנוסח נטורי־קרתא, אלא ממש ההיפך: הרעיון של הארץ הוא דווקא ההיפתחות אל המרחבים. כמדומה לי שמקובל למדי במקומותינו לפרש

לפני כשבע שנים, לא הבין בני קצובר (נקודה 106, "למפלגים אל תהי תקווה") מדוע מתאמצים כל־כך הרבנים פרומן ובן־נון לקיים קשר עם אנשי השמאל שהם, בסך הכל, כחמישה אחוזים מן הציבור. ההתפתחויות מוכיחות כי חמשת האחוזים הללו הצליחו להוביל את כל המערכת הפוליטית לכיוון שלהם. אולי עכשיו אין לנו ברירה אלא לנסות להיפתח וללכת ביחד עם עולמו הרוחני של השמאל? הרי ראינו לאן הובילה אותנו התחיה. היפתחות אין פירושה התבטלות. יש לי לא מעט סימנים מן השטח, שאלה שבאו להתיישבות מתוך תודעה שהם חלוצי צבא הכיבוש – הם הראשונים שיישברו מן המצב החדש. באופן הגיוני יישארו בשטח אלה שיצליחו מבחינה תודעתית להעמיד את מצוות יישוב ארץ־ישראל על עיקרה: אהבת הארץ, שורשים בארץ, דבקות בארץ, חיים בארץ

בכיוון זה את הגדרת ארץ־ישראל לעומת ארץ מצרים בדברים (יא, י־יב). לעומת מצרים, שהיא סמל הציביליזציה האנושית המבקשת להתבצר ולשלוט על מיצריה, עומדת הארץ, התלויה בגשמים היורדים מן השמים והפתוחה לחידושים שיוצר בראשית מחדש בה מראשית השנה ועד אחרית השנה.

החידושים שירדו עלינו באחרית השנה שעברה ובראשית השנה הזאת, הבאה עלינו לטובה, היו מהירים מאוד ומדהימים. איך נקבל אותם? איך נעמוד בהם?

כאשר נוחתת על הציבור הפצצה עזה, רק טבעי הוא שהתגובה הראשונית היא מידה כזאת או אחרת של הלם קרב. השאלה היא איך נצא מן התגובה ההתחלתית שלנו, או ליתר דיוק: איך נצא מן התדהמה עזים ומחוזקים יותר לקראת המשך המלחמה. איך יעוררו בנו החידושים במציאות דווקא כוחות מחודשים למאבק על לב הארץ ולב העם?

לעניות דעתי, יצטרך הציבור שלנו לעבור תהליך רוחני־נפשי ארוך ומרחיק לכת. צעד הפתיחה בדרך שעלינו ללכת הוא לפתוח עיניים למה שמתחדש סביבנו, ולפתוח את הלבבות להבנת משמעות הדברים. יתכן שבמידה מסוימת מתאים למציאותנו הסיפור החסידי הידוע על היהודי שתעה ביער. לשמחתו הוא מוצא יהודי אחר בא מולו בדרך. "האם יודע אתה את הדרך לצאת מפה?" שואל התועה את היהודי שמצא. ועונה השני: "את זאת אין אני יודע. אבל בדבר אחד אוכל בכל זאת לעזור לך: בדרך הזאת שהלכתי בה אל תמשיך, היא אינה מובילה למה שאנחנו מחפשים".

התודעה העצמית שאנחנו, כביכול, רוב יהודי שבתוכו גר מיעוט ערבי בן 93%, מובילה אותנו למה שאנו מחפשים. ואם אנו רוצים לשנות את ראיית האחוזים על־ידי כך שנראה את עצמנו כשליחים של הציבור המאסיבי החי (בינתיים) מעבר לקו הירוק – עלינו להקים ולקיים עמו קשר. היתכן קשר בלי פתיחות? היתכן קשר בלי התעניינות במרכיבים השונים של עולמו הרוחני, הכלכלי והחברתי של הציבור הכללי?

ההתפתחויות ההיסטוריות הפכו את מצוות יישוב ארץ־ישראל לצו חיים לעם היהודי, אם חפץ חיים הוא. גם המחשבה שמצווה על ההתיישבות ביש"ע להיפתח לעולמו הרוחני של השמאל, לא היתה מעולם רק עניין תיאורטי. עכשיו – לאחר המהפך השלטוני לפני כשנה וחצי, ובמיוחד לאחר ההסכם לפני כחודש – היא צו חיים עבור ההתיישבות ביש"ע, אם חפצת חיים היא

לפני כשבע שנים כתב בני קצובר, במאמר שבו התפלמס אתי ב"נקודה" (גיליון 106, "למפלגים אל תהי תקווה"), ברוח כזאת: מה העניין?! אינני מבין מדוע טורחים כל־כך הרבנים פרומן ובן־נון לקיים קשר עם השמאל – הרי כל השמאלנים הם רק חמישה עד עשרה אחוזים מן הציבור. במשך השנים הלך והתברר שאת ענייני הרוח קשה לשקול באחוזים. התפיסה השמאלנית, שאי־אפשר לשלוט על ציבור מאסיבי כמו הציבור הערבי בארץ, הלכה וקנתה יותר ויותר מקום בלב הציבור. לעניות דעתי, למען המשך המאבק, חשוב להבין שלמפלה שספגנו בקרב המדיני האחרון, קדמה מפלה בקרב הממושך על התודעה הכללית: לא טרחנו, ועל כל פנים לא הצלחנו, לשכנע אותה שאהבת מרחבי הארץ יכולה לתת מקום מתקבל על הדעת גם לציבור הערבי. התודעה הכללית, היא שהביאה אפילו את ממשלת הימין להוליך אותנו למדריד, מושג הנאמנות לארץ־ישראל, שהיה למפלגת התחיה, חייב אותה להתנגד לתכנית מדריד. ההבנה של התחיה היתה שאהבת ארץ־ישראל אינה יכולה בשום פנים ללכת ביחד עם תכנית האוטונומיה לפלשתינים. ומתוך כוונה טובה זאת, הביאה התחיה להקדמת הבחירות (ולהפסקת תנופת הבנייה האדירה של אריק שרון ביש"ע) – שהביאו למהפך האחרון (ולחיסול התחיה). את הפירות אנחנו אוכלים עכשיו בגדול.

זהו המצב עכשיו. ומה הלאה? אולי בתנאים שהשתנו בצורה קיצונית כל־כך צריך לשנות את ההבנה למה מחייבת אהבת הארץ? אולי הכוונה היתה טובה אבל ההבנה טעונה שיפור? אולי עכשיו אין לנו ברירה אלא לנסות וללכת ביחד עם עולמו הרוחני של השמאל?

מחשבה זאת הרי העליתי בהרחבה מעל דפי "נקודה" (וגם מעל גבי במות אחרות) בצורות שונות במשך השנים שעברו. אפשר להציג אותה כעניין עיוני טהור, שמקורותיו בהררי קודש נישאים. הרי אפשר להציג את האחדות הכוללת כרעיון המרכזי של משנת הראי"ה לגבי ראיית דורנו. בעיני הרוא"ה

←

בצל ההסכם

שרה חפר

עקשנות תמימה

הרגשות משתנים כל הזמן. את מקום ההלם והחרדה הראשוניים תפסה ההבנה שאנחנו ממשיכים, מתוך שלווה ועקשנות גדולה. השינוי הזה בא בעקבות המון שיחות ושיעורי אמונה שניתנו על־ידי תלמידי־חכמים מהיישוב ומחוצה לו, שהביאו לידיעה שמה שצריך לעשות זה לחזק את האמונה אצלנו פנימה, בין המתיישבים עצמם, יחד עם הצד המעשי – חיזוק ההתיישבות ופיתוחה.

מתוך חיזוק האמונה הפנימית שלנו, ממילא תחזוק האמונה בשאר חלקי העם. הרי באלימות לא נוכל לכוף את לב העם שלא מסכים לדרכנו מפני שאינו מבין את מהות הקשר בין העם לארצו. הבירור הזה יקח הרבה זמן, ומה שיעזור לכך זה חיזוק האמונה שלנו.

האמונה שלנו תתבטא בשקט נפשי, בשלווה, בעקשנות, בהמשך חיי היום־יום. אני יודעת שאני צריכה לחזק את האמונה הזאת אצלי ואצל האנשים שסביבי, ואחר־כך בין היישובים. השנים הבאות יכולות להיות מאוד קשות וארוכות, אבל מקור הבעיה הוא המצב הרוחני של העם.

תושבת עצמונה, אם ל־5, עובדת במשתלה.

וזה כולל גם חלקים שיותר קרובים וקשורים אלינו. גם בקרב חברים מההתיישבות אני שומעת משפטים כמו: "מי צריך את עזה?". אם גם בחלקים האלה נשמעים כאלה משפטים, אז כנראה שהבעיה שלנו מאוד עמוקה.

אני רואה את העם שלנו כשתי כליות שביניהן יש מעבר כל הזמן, וההשפעה היא דו־צדדית, גם אם אין זה תמיד נראה כך. וכשצד אחד בריא והאחר לא כל כך, הבריא מחזק ומבריא את השאר.

יתכן ואני נשמעת מתנשאת, יתכן ויש מי שיכעס למשמע מלים כאלה, אבל כך אני מאמינה וזוהי הדרישה שלי מעצמי. עלי להתחזק כדי שהעם יתחזק. התחושה אצלנו במצפה עצמונה היא של שלווה יחסית, על אף החששות, וזה מקרין החוצה.

כמו שתנופת ההתיישבות הגדולה ביש"ע החלה מהייאוש הגדול שלאחר מלחמת יום־הכיפורים, כך אני מקווה שגם עכשיו, דווקא מתוך הייאוש שחשים לעתים, ובוודאי עוד נחוש, נזכה לתנופה גדולה. ברור לי שיהיה לנו מאוד קשה, ועדיין לא נתקלנו בפועל בכל הדברים שאנו חוששים מהם, אבל יש לנו כוחות להתגבר. אם זכינו להיוולד בדור הזה – סימן שיש לנו את הכוחות להתמודד עם הקשיים.

האמונה הזאת לא באה אצלי יש מאין. היא נובעת מלימוד מתמיד, מהבנת הנושא מצידו הרוחני, בנוסף לצדדים המעשיים. צריך שבכל מקום יחזקו אנשי הרוח את המתיישבים, והחיזוק הרוחני הוא שיתן כוח לעקשנות ולשלווה. בלי הרוח לא היינו מחזיקים כאן מעמד 6 שנים.

אני יודעת שאולי יש בכך תמימות. אך מה אני כפרט יכולה לעשות יותר מעקשנות תמימה? את מה שרבין ופרס עשו אי אפשר לשנות. אבל העקשנות התמימה והחזקה הזאת תשפיע על התהליך הרוחני של העם לטווח ארוך. גם אם זה יקח עשרות שנים – אנחנו את שלנו צריכים לעשות.

חיכינו לחידוש הברית אתכם, אמר עמוס עוז (מימין) בתקוע, וא"ב יהושע העלה אפשרות לעבור לתקוע כדי לכתוב את ספרו הבא

התהליכים ההיסטוריים המציאותיים של שיבת ציון בדורנו הם אתחלא דגאולה, קודם כל משום שהם האתחלתא של אחדות האידאות השונות בעם ישראל (ומקורותיו של הרב בחכמת הקודש, בנגלה ובנסתר). "נס השלום של האידאות האלה, אשר בהריסותנו הגדולה מתגלות הן כל אחת בצורה בודדת במפלגות שונות, מוכרח להיות מורם סוף סוף. ובארץ התחיה ייפגשו הכוחות ונושאיהם וכל אחד ימצא בשכנגדו את השלמת פגם נשמתו" (למהלך האידאות בישראל, אורות, עמ' קטז). אבל זה עניינה של משנה עיונית בכלל, ועיון בתהליך הגאולה בפרט, שהמשנה התיאורטית צריכה לתת הסבר משכנע לתהליכים המציאותיים.

האם לא זה הוא עניינה של משנת הרב, שנכתבה בעיקרה בשלבים העוברים של המפעל הציוני? האם לא זה הוא עניינה של הציונות בכלל? דברי תורה ודברי נבואה ותפילות על שיבת ציון, שהיו במשך דורות עניין תיאורטי – הפכו בתנאים חדשים שנוצרו באירופה (היווצרות המדינות הלאומיות שדחו את היהודים וכו') לעניין קיומי? ההתפתחויות ההיסטוריות הפכו את מצוות יישוב ארץ־ישראל (השגה ד' של הרמב"ן על מצוות עשה של הרמב"ם) לצו חיים לעם היהודי, אם חפץ חיים הוא. גם המחשבה שמצווה על ההתיישבות ביש"ע להיפתח לעולמו הרוחני של השמאל, לא היתה מעולם רק עניין תיאורטי. עכשיו – לאחר המהפך השלטוני לפני כשנה וחצי, ובמיוחד לאחר ההסכם לפני כחודש – היא צו חיים עבור ההתיישבות ביש"ע, אם חפצת חיים היא.

היפתחות אין פירושה בשום פנים התבטלות. להיפך: היפתחות עשויה להיות ביטוי לאי־חרדיות, לביטחון, לעוצמה של העמדה עצמית. בתהליך של היישום למעשה של ההסכם עם אש"ף, איננו צריכים להסכים שזה הסכם טוב. להיפך: ההסכם שנעשה עם אש"ף הוא הסכם רע, הוא הגשמה רעה של הרצון הטוב לשלום, ואת דעתי אינני נדרש להסתיר. מה שנדרש מאתנו הוא לחשוב איך לנצל גם אותו לטובה, לחיזוק הקשר בין לב הארץ ללב העם. הן כך כותב הרב במאמרו על הרעה הגדולה, על המלחמה: אנו שואפים לתקופה שבה "יהיה אפשר לנהל ממלכה בלא רשעה וברבריות. זהו הזמן שאנו מקווים. מובן הדבר, שכדי להגשימו אנו צריכים להתעורר בכוחותינו כולם, להשתמש בכל האמצעים שהזמן מביא, הכל יד א' בורא כל עולמים מנהלת" (אורות, עמ' יד).

בתנאים החדשים לא תוכל מצוות יישוב ארץ־ישראל שאנו מקיימים להיות ראש גשר לכיבוש ולשלטון. יש לי לא מעט סימנים מן השטח, שאלה באו להתיישבות מתוך תודעה שהם חלוצי צבא הכיבוש – הם הראשונים שישברו מן המצב החדש. באופן הגיוני ישארו בשטח אלה שיצליחו מבחינה תודעתית להעמיד את מצוות יישוב ארץ־ישראל על עיקרה: אהבת הארץ, שורשים בארץ, דבקות בארץ, חיים בארץ. "לך קל יותר", אמר לי חנן פורת, "משום שאתה מדבר בכיוון זה כבר שנים". אבל אינני בטוח כלל שהשנה הבאה תהיה קלה כל־כך גם לי. לאחרונה אני מרבה להיזכר ולהזכיר את התפילה: "יהצל נפשנו מן השעות הרעות". האם נעמוד באתגר הכבד של השעה הקשה הזאת (עד שיחול מהפך פוליטי או מהפך ביחסים בין יהודים לערבים)? בשעה זאת אני נזכר בדברי הסיכום (החריפים הרבה משלי) במאמרו של אורי אליצור מלפני שנים: אנו צריכים לבחור בין אהבת ארץ־ישראל לשנאת הערבים. אם נבחר בחיים, אם נבחר בארץ, יתכן שתתקיים אמירתו של גוי אחד במקום אחר ובתנאים אחרים: זאת תהיה שעתנו היפה ביותר.

מתוך שיחותי הרבות עם אנשי שמאל בחודש האחרון, אני יכול לספק עוד נתון: המציאות מורכבת ויש בה נתונים סותרים. השעה הקשה הזאת היא גם שעת כושר גדולה ליחסים חדשים עם השמאל. השמאל התנגד להתיישבות שלנו משום שראה בה "מכשול לשלום", כלומר: להסכם מסוג זה שנעשה. מאחר שפתאום התברר לו (קצת להפתעתו) שההסכם בכל זאת נעשה (למרות קיומנו), יש בו עכשיו ביטויים מפתיעים של פתיחות כלפינו. פתאום אני שומע את שני הרבנים הראשיים של השמאל (עמוס עוז וא"ב יהושע) מתנבאים כמעט בסגנון אחד: שנים רבות חיכינו לחידוש הברית אתכם. אנו צריכים אתכם בשביל המאבק שלנו נגד ההתיוונות המתגברת בציבור הישראלי (ביטוי של עוז). אתם בעלי בריתנו במאבק נגד הפורנוגרפיה, נגד מדונה, בעד איכותה הסוציאלית של החברה, בעד אופיה של השבת בחברה הישראלית (ביטויים של א"ב יהושע בשיחה בתקוע). מי היה מאמין אתמול שא"ב יהושע יעלה אפשרות לעבור לתקוע כדי לכתוב את ספרו הבא?

בחודש האחרון הודיעו לי שני אישים חשובים, שיש להם עניין בטיפוח יחסי שלום עם הערבים בארץ, שהם מעוניינים לעבור לתקוע. הם רואים אפשרות שההתנחלויות יהיו עכשיו ראש הגשר של העם היהודי לשלום. גם שותפות הגורל שיצר ההסכם עם מתיישבי בקעת הירדן הוא נתון חדש. התנאים החדשים פותחים אפשרויות חדשות למתיישבים מסוג חדש.

יש סיפור על הרבי שייסד את כפר הולדתי, כפר חסידים, שראוי לו להרעיד את הנפש. החסידים שהקימו את הכפר חיו בתנאים קשים מאוד, ובזה אחר זה התחילו לעזוב. אמר הרבי לחסידיו: אם נעזוב ישארו הם (יהודי הגלות) בגלות. אבל אם נישאר פה – יצטרפו הם אלינו. "ימות המשיח הגיעו", הגיב ראש המועצה האזורית שלנו כששחתי לו על כמה משיחותי עם אנשי השמאל. אינני בטוח שתמו חבלי משיח הקשים. בשל יסורים קשים אלו אמרו כמה מחז"ל "ייתי ולא אחמינה" (יבוא המשיח, אבל אני אינני רוצה לראות בעיני בביאתו). לא רצינו שיבוא השלום בצורה שאנו רואים בעינינו. איננו מאמינים שההסכם של "שמונים אחוז פרצות" הוא "פריצת דרך לשלום", באופן שמשתבחים בו יוצריו, אבל אם תתגלה בנו העוצמה היהודית ולא נישבר – אולי נמלא את הריקנות שבו בתוכן יהודי, שיוצריו אינם משערים כעת. כעת היא שעת המבחן שלנו, המבחן של נאמנות לארץ־ישראל אינו בדיבורים רמים. לא בפה בלבד, אלא בכל גופו (מצוות ארץ־ישראל מקיימים בכל הגוף, למד הגר"א). יאמר כל אחד מאתנו: אני מאמין בביאת המשיח השלמה. אף על פי שיתמהמה – בוא יבוא הטוב לארץ. ●

השמאל התנגד להתיישבות שלנו משום שראה בה "מכשול לשלום. מאחר שפתאום התברר לו (קצת להפתעתו) שההסכם בכל זאת נעשה (למרות קיומנו), יש בו עכשיו ביטויים מפתיעים של פתיחות כלפינו. פתאום אני שומע את שני הרבנים הראשיים של השמאל (עמוס עוז וא"ב יהושע) מתנבאים כמעט בסגנון אחד: שנים רבות חיכינו לחידוש הברית אתכם. אנו צריכים אתכם בשביל המאבק שלנו נגד ההתיוונות המתגברת בציבור הישראלי (ביטוי של עוז). אתם בעלי בריתנו במאבק נגד הפורנוגרפיה, נגד מדונה, בעד איכותה הסוציאלית של החברה, בעד אופיה של השבת בחברה הישראלית (ביטויים של א"ב יהושע בשיחה בתקוע). מי היה מאמין אתמול שא"ב יהושע יעלה אפשרות לעבור לתקוע כדי לכתוב את ספרו הבא?

הפקרת האתרים הארכיאולוגיים

אדם זרטל

המזבח מימי יהושע בהר עיבל: מסירת האתרים הארכיאולוגיים היהודיים לידי הערבים, תפגע ללא תקנה בחקר קדמוניות היהודים

פתח מגילת העצמאות כתוב שהעם היהודי נוצר והתגבש בארץ־ישראל. והתגבשות זו לא נוצרה בשפלת החוף, בגליל או בנגב, אלא על גב ההר. גם המצדדים הנלהבים ביותר של האוטונומיה הפלסטינית מסכימים כי ערכם ההיסטורי של יהודה ושומרון (ויש להבדיל כאן בין חבלים אלו של ארץ־ישראל לבין חבל עזה) לגבי העם היהודי, אינו ניתן כמעט להפרזה. יהודה ושומרון שמחוץ לקו הירוק מהווים כ־22% משטחה של ארץ־ישראל הערבית (6,000 קמ"ר מתוך 27,000 קמ"ר), אך מבחינה היסטורית וארכיאולוגית, כמעט שאין להם תחליף. אפשר להתווכח על הקשר שבין שליטה בשטחים אלה לבין חקירתם או הקשר הרגשי אליהם – אך דומה שצריך קודם כל להסכים על ערכם.

והרי גם מוקדו של הוויכוח על ירושלים נעוץ ביחס הרגשי וההיסטורי של העם היהודי, ושל אחרים, לעיר הזאת. לא שיקולים אסטרטגיים או כלכליים העמידו את ירושלים כמוקד החריף ביותר של הסכסוך, אלא הקשר ההיסטורי והדתי אליה. האם דין שונה ננהג לגבי שטחים אחרים?

הציבור הרחב אינו יודע שבמשך 25 שנות שלטונה של ישראל ביהודה ושומרון חלה מהפכה גמורה בידע שלנו על תולדות עמנו ועל השטחים הללו. מאז ימיהם של אדר וקיצ'נר, הסוקרים האגדיים כמעט כל הסקר הבריטי לפני 120 שנה, לא נערכו כמעט סקרים היסטוריים וארכיאולוגיים של יהודה ושומרון. השטח החשוב הזה, המורכב בעיקרו מרכסי הרים וטרשים, היה כתם לבן במפת המחקר. הן השלטון הבריטי והן זה הירדני לא היו מעוניינים ביותר בעבודות מחקר כאלה, מסיבות פוליטיות מובנות. עם השלטון הישראלי החלה פעולה מגוונת ורחבה של מחקרים היסטוריים, ארכיאולוגיים, גיאולוגיים ואחרים, ששינו מן היסוד את תפיסת השטח שלנו.

בתחום הארכיאולוגיה וההיסטוריה בלבד – נתגלו כ־2,500 אתרי יישוב מכל התקופות, שרובם המכריע לא היו ידועים קודם לכן. מתוכם נחפר מספר לא קטן של אתרים, חפירות שהוסיפו הרבה לידע שלנו. בין האתרים שחשיפתם החלה יש אחדים העשויים לשמש מוקד לתיירות מפותחת (הרודיון, ארמונות החשמונאים ביריחו, קומראן), תיירות דתית ועלייה לרגל (הר גריזים והר עיבל, שילה) וכן אתרים רבים שיש בהם עניין רב למחקר המקצועי.

דומה שדווקא התגליות בתחום תחילתו וגיבושו של העם הישראלי הן אלו שיש בהן עניין מיוחד. מאות האתרים שנחשפו, הן מן התקופה הישראלית הקדומה והן מתקופת המלוכה, שיבת ציון ולאחריהן – מהווים ישות מחקרית ולאומית חדשה, שכבר עתה נוסכת אור רב על תולדות עמנו. לאותה ירושלים, שהמלחמה על עתידה נטושה עתה, קדמו אתרים ועירם חשובים לא פחות – והרי ירושלים חדשה יחסית בתולדות העם הישראלי.

בתחום הארכיאולוגיה וההיסטוריה בלבד – נתגלו ביש"ע כ־2,500 אתרי יישוב מכל התקופות, שרובם המכריע לא היו ידועים קודם לכן. האתרים שנחשפו, הן מן התקופה הישראלית הקדומה והן מתקופת המלוכה, שיבת ציון ולאחריהן – מהווים ישות מחקרית ולאומית חדשה, שכבר עתה נוסכת אור רב על תולדות עמנו. לחברות של העולם השלישי – וכזאת תהיה הישות הפלשתינית, אם נרצה או לא – רקורד ידוע לשמצה בתחום חופש המחקר. קשה להעלות על הדעת שהישות הפלשתינית תתיר לחוקרים ישראלים לחקור את האתרים ולשמור עליהם

מחקרים אלה נמשכו, ונמשכים גם עתה, במלוא התנופה. האם האוטונומיה תפסיק אותם, כפי שהפסיקו המצרים את המחקרים במרחב סיני?

לחברות של העולם השלישי – וכזאת תהיה הישות הפלשתינית, אם נרצה או לא – רקורד ידוע לשמצה בתחום חופש המחקר. אחת מצורות ה"לחימה" של האינתיפאדה היתה הרס של אתרים ארכיאולוגיים, הרס שבא יחד עם שריפת יערות וכריתת עצים. ה"לוחם" של העולם השלישי, שמתקשה לפגוע בבעל העוצמה, פוגע בטבע, הנחשב לפי מושגיו ל"חלש". קשה להעלות על הדעת שהישות הפלשתינית תתיר לחוקרים ישראלים לחקור את האתרים ולשמור עליהם. וכיוון שהדברים עדיין בשלב התהוות – מה טבעי יותר מתביעה ישראלית לניהול משותף של האתרים ולחופש גמור של המחקר? 2,500 האתרים מהווים כבר עתה גוש חשוב בפני עצמו, שעל־פי חוקי העתיקות הוא אקסטריטוריאלי (אינו ניתן לבנייה או לשינוי ללא רשיון). שיוכם של האתרים הללו צריך להיות למדע הבינלאומי ולא למסגרת לאומית צרה זו או אחרת. ניהול ומחקר משותף של האתרים ההיסטוריים יבטיח את הערכתם הנכונה, חקירתם, שימורם והעמדתם לקהל הרחב, המקומי והבינלאומי כאחד. ●

ד"ר אדם זרטל, חבר קיבוץ עין־שמר, הוא מרצה לארכיאולוגיה של ארץ־ישראל והמזרח הקדום באוניברסיטת חיפה. בחפירותיו בשומרון גילה אתר פולחני קדום על הר עיבל, המזוהה עם מזבח יהושע (דברים כז).

ריבית רצחנית

העיתונאי והסופר דוד הלברשטם חיבר ספר בשם "הטובים והחכמים", העוסק בקבוצה שהקיפה את הנשיא ג'ון קנדי. בניגוד למיתולוגיה שקשרה את ההסתבכות האמריקנית בוויטנאם לנשיא ג'ונסון, הוכיח הלברשטם שהמבריקים והשאפתנים שסבבו את חצר קנדי, הם שהובילו את ארה"ב לבוץ, כמו במפרץ החזירים בקובה.

בישראל פועלת עתה מהדורה מקומית של טובים ומוכשרים, שהובילו להסכם חסר העקרונות עם אש"ף. התיזה הכפולה העומדת מאחורי ההסכם, מזכירה במידה רבה את ההסתבכות האמריקנית בוויטנאם. ראשית אנו נתקלים בגישה האנטי־מרכסיסטית של פיתוח כלכלי. התחרנות הקומוניסטית בימיו של קנדי, יוחסה לתנאי עוני מחפירים, המזינים את התחרנות והמתיחות העולמית. סיוע כלכלי ומעשיי התנדבות, כמו חיל השלום, היו אמורים להשמיט את הקרקע לתחרנות כזאת. אולם, חרף הפיתוח הכלכלי המואץ ושפיכת המיליארדים, לא יכלו האמריקנים לעצור את התחרנות. שמעון פרס סבור שבתחרות עם החמאס יכריעו הדולרים את ספרי הקוראן, והמרצדסים את המסגדים. סיסמתו של הנביא פרס תהיה "עמי כל הארצות (המוסלמיות העניות) התאחדו", כי יש לכם הרבה מה להפסיד.

ראשית, כפי שמזהיר נגיד בנק ישראל, פרופסור יעקב פרנקל, לא ברור שהכסף יגיע (המגבית למען אש"ף מזכירה את השירושנור, שבו הפער בין הכספים המובטחים לאלו שמגיעים בפועל הינו גדול ביותר). הציפיות לסיוע חייבות להיבדק עכשיו לאור ההתפתחויות ברוסיה. ילצין, החולש על מכונה להשמדת העולם, נהנה, על כן, מעדיפות באשר למגבית ההצלה לעניי עירנו בעזה. שנית, על־מנת להבטיח את שליטתו של אש"ף ולהבטיח לו רוב צנוע של תשעים אחוז נוסח הנשיא מובארך, הכסף יצטרך לעבור דרכו. לפני שהקימה ממשלת ישראל את ערפאת מאשפות והושיבה אותו עם נדיבים על מדשאת הבית הלבן, היו"ר היה נתון באש צולבת. אחת ההאשמות הכבדות שהוטחו נגדו היתה שחיתות כספית ובזבוזים. ההסכם לא יבטיח נקיון כפיים בתוך הארגון. אדרבא, יצטרך לקום פואד אש"פי שיסלול כבישים לקלוט את המרצדסים שיירכשו בכספי הסיוע. התקוות לקרן שפע עלולות להרבות את התסיסה. במצרים, איראן ואלג'יריה למדו שהכסף לא יענה את הכל. השאה הפרסי השקיע מיליארדים ב"מהפכה לבנה" שנועדה להפוך את איראן למדינה מערבית לכל דבר ולמגר את ההשפעה הדתית. הסוף הרי ידוע.

הנדבך השני המשותף לאנשי קנדי ונערי פרס הוא הרצון לרתום כוחות לאומיים "אותנטיים" לעגלת השלום, על־מנת להבטיח יציבות. בוויטנאם בנו האמריקנים לכתחילה על הנשיא נגו דיין זיאם, שהיה, כביכול, מנהיג לאומי פטריוטי. כעבור זמן, כאשר סר חינו, יזמו החכמים מוושינגטון הפיכה צבאית שבה נרצח, על־מנת להתייצב, שוב, מאחורי מנהיג פופולרי. כל החילופים והתמרונים לא הועילו. אדרבא, הם פגעו בתדמית השליט שהאמריקנים ביקשו להמליך וסימנו אותו כבובה אמריקנית. הקומוניסטים נותרו הגורם האותנטי הלאומי שניצח.

על־מנת שאש"ף יוכל לספק את הסחורה, הוא יצטרך להפגין אי־תלות בישראל. כל דבר שיתפרש כ"דיל" עם הישראלים, כגון תיאום ביטחוני עם השב"כ, יחזק את יריביו. הפנקסנות הכפולה של השמאל גורסת, שברגע שיבוצע ההסכם, כל מה שיתרחש באזורים שיפונו אינו באחריותנו. מצד שני, אנו כן לוקחים אחריות על שלומו ובריאותו של אש"ף. שירותי המודיעין שלנו מוסרים לערפאת אזהרות על ניסיונות התנקשות בחייו; בכירי שרינו עורכים לו מגבית בינלאומית כדי לפרנס את שחיתותו, ומטהרים אותו מכל אשמה של מעורבות בטרור. ממשלת ישראל תתמה ערבות לאש"ף, אך הוא לא ישלם את דמי המשכנתא, כי הוא יטען, בצדק, שאסור לו להופיע כממושכן לישראל. החובה לתשלום המשכנתא תיפול, בסופו של דבר, על הערב הישראלי, והריבית תהיה רצחנית. •

הטובים והחכמים של קנדי סיבכו אותו בפלישת הנפל למפרץ החזירים (למעלה) ולמעורבות במלחמת וייטנאם. אלה שמתיימרים אצלנו להיות כאלה, מסבכים היום את רבין בהסכם יריחו ועזה.

אנו אוהבים את יפו

המקומון "העיר" (תל־אביב) סקר את תגובתם של ערביי יפו לשלום העומד בפתח. בעוד עם ישראל מוצף בשירי שלום, גם בצד הערבי מתנ[illegible] שירים. רדיו ירדן (גם לאחר לחיצת היד ההיסטורית בין הנסיך חסן לשמעון פרס) משמיע שוב ושוב להיט אודות השיבה הצפויה לחיפה, עכו ויפו. הרי עדיף שהפליטים יתגוררו שם, ולא ברבת־עמון או בא־סאלט. דגלי אש"ף מעטרים את דירות ערביי יפו, והם מוצנעים רק במקרה שאורחים בעלי קשיי הבנה פוקדים את הבית.

אבל אין טוב ללא רע. חרף כל פרץ השמחה וההתרגשות, חיים ערביי יפו בפחד. הסיוט המדיר שינה מעיניהם הוא שממשלת ישראל תלך על הסכם טרנספר הדדי. תמורת גירוש ערביי יפו, עכו וחיפה, יבוצע טרנספר של המתנחלים. כמה פאתטי שהישמעאלים הללו חושבים עדיין במונחים של הדדיות. הם לא מבינים שמדינת ישראל שוחרת הקידמה ויתרה מזמן על עקרון ההדדיות. שטח מסוים בריבונות ערבית יכול להיות נקי מיהודים, בעוד שהיהודים חייבים לגלות יחס של סובלנות לאוכלוסיה בעלת נאמנות מפוקפקת. הצורך להפריד בין שני העמים תקף לגבי שכם ועזה. הוא אינו תקף לגבי נחל עירון ושכונת עג'מי.

פה נוצר אולי גשר של הבנה בין תושבי יש"ע היהודיים לערביי הקו הירוק. אנו לא כל־כך מתקדמים בהשוואה ליתר האוכלוסיה היהודית, וחושבים דווקא שעיקרון ההדדיות עודנו תקף. אם נתחבר להיגיון של

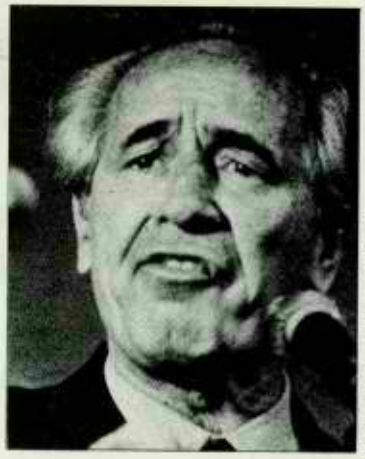

התהליך שבו החל יחזיר את הפליטים ליפו

הערבים, אולי נצליח סוף סוף להוציא את תושבי צפון תל־אביב משלוותם. הרי מה יקרה אם יפנו את ערביי יפו ובמקומם יכניסו את מפוני ההתיישבות היהודית. הדבר עשוי לסכן את אספקת הפיתות בחג הפסח. ישיבות ואולפנות יקומו על חורבות מסעדות המגישות את מיטב פירות הים. זו תהיה גזירה שגם השפויים והנאורים ביותר לא יוכלו להשלים אתה. עדיף שיישארו בעפרה ובאריאל.

ברית החרד"לים

אחת ההתפתחויות המעטות שניתן לברך עליהן כתוצאה מהמצב הנוכחי, היא ההתקרבות המסוימת שחלה בין הציבור הדתי הלאומי לבין החרדי. אחד הביטויים להתקרבות החדשה היתה ההפגנה המשותפת לציבור הדתי־לאומי והחרדי בנושא השליטה היהודית בהר הזיתים. הציבור החרדי, למעט אינטרסנטים בש"ס, מבין היטב, שמי שמתכחש לארץ־ישראל, סופו שיפנה נגד ערכי דת ישראל. הם כבר יכולים לראות סימנים לכך בשטח. שמעון פרס, שלפני מספר שנים השקיע רבות בטיפוח הציבור החרדי, ביחוד בתקופת כהונתו כשר האוצר, החליט לצאת במתקפה (דווקא בניו־יורק) נגד היהדות הדתית. גם אם ישנם בציבור החרדי גורמים המוכנים לוויתורים, ואפילו מפליגים, הם לא יכולים לעכל אדם שמשווה את יהודה ושומרון לאלג'יריה. בולט בתוכם ח"כ הרב מנחם פורוש, שהעיד שפעם היה לו אמון בהנהגת מפלגת העבודה, אך עתה הוא ריאה מפלגה שאיבדה את כל הבלמים ומטהרת את השרץ של מרצ.

המפולת המדינית הוכיחה שבשעת משבר ולקוי מאורות, הציבור שניתן לבנות עליו הוא זה שקיבל חינוך דתי. נאמנות לקדושת הארץ והחיסון נגד הפיתיון למכור את הכל על־מנת להתחבב על אחרים, נמצאים הכי חזק אצל הציבור הדתי.

מכאיבה למדי היא ההערכה מחדש העוברת על הציבור הדתי־לאומי, לגבי הזיקה לממלכתיות. קשה להזדהות עם מדינה הרומסת בגסות את הערכים שעליהם גדלנו. ביחסנו לממשלה הנוכחית אנו הופכים לחרדים. אנו מבקשים בעיקר לדעת מה הם התנאים הצפויים לנו, ומשותפים הפכנו לשתדלנים.

אם יש לברך על התמיכה של חוגים חרדיים, ואף לעשות את החושבים מחדש במשנה הציונית הדתית, אין פירושו של דבר שעלינו לאמץ את הקו החרדי לאורך כל הדרך. הרעיון של המדינה הציונית הדתית נשאר מקובל עלינו, כשם שרעיון מלכות ישראל לא שבק חיים רק משום שלמלכות עלה איזה אחז או עתליה. רעיון הממלכתיות לא גווע גם אם הקו של מרצ השתלט על המדינה. התפקיד המוטל על הציונות הדתית הוא לכבוש בחזרה את המדינה מבחינה רוחנית. הדבר לא יוכל להתבצע על־ידי גישה בדלנית הנהוגה אצל הציבור החרדי. משימה כזו מחייבת דווקא מעורבות יתר.

בשנים הקרובות ייקבע מי יאייש את תפקידי הקצונה הבכירים, כאשר תגיע שעת המאבק ותסתיים עונת הפסטיבלים. כאשר עזר וייצמן היה מפקד חיל האוויר הוא פנה לקיבוץ מסוים בבקשה להסכים להמשך שירותו של

מנחם פורוש אומר שפרס מטהר את השרץ של מרצ

קצין מבריק, בן הקיבוץ, בחיל. הוא פנה לגורמים המחליטים בשאלה: האם אתם רוצים שפני חיל האוויר יהיו כמוני או כמו של הבחור הזה. מקבלי ההחלטות בקיבוץ השתכנעו. שאלתו של וייצמן היא אקטואלית היום, אלא שאת מקום הקיבוץ הולכת וכובשת הקהילה הציונית־דתית במדינה. והתשובה, לעומת זאת, חייבת להיות אותה תשובה. ●

אנו נקבע את גבולות המדינה

תרגיל הסתה בדוק ונאלח הוא ליצור סימטריה בינינו לבין החמאס. כאשר רבין נושך שפתיים אחרי הרצח הכפול בוואדי קלט, הוא מתריס שהרצח הוא ניסיון של מתנגדי השלום ב"שני הצדדים". כדאי, אם כן, לעמוד על נקודות משותפות בין רבין לבין החמאס.

החמאס הכריז על תחרות דמוקרטית עם אש"ף, שלא תחרוג ממיטב התחרויות הדמוקרטיות הנהוגות בעולם הערבי. את הנהלים הדמוקרטיים אצל ניצי הפת"ח, שאימצו מישראל את הנוהל לעצירת חשוד (יורים בהתחלה לרגליים ורק לאחר מכן ליתר חלקי הגוף) יכולנו לראות לאחרונה בתצלומים חיים בעיתון. החמאס, מצידו, יסתפק רק בטרור חיובי, המיועד נגד חיילים ומתנחלים. ממשלת ישראל גם שומרת על דירוג של טרור. לאחר הפיגוע של מכונית התופת באוטובוס הנוסע לשילה, התנחם ראש הממשלה ואמר, שמאז שהוטל הסגר לא אירעו פיגועים בארץ־ישראל הריבונית. משמע שגם אצל רבין טרור המופעל בבית־אל ובצומת גוש־עציון הוא פחות משמעותי מטרור המופעל בגוש דן.

במקרה הזה צדק אריה דרעי בנאומו בכנסת במסגרת הוויכוח על ההסכם. על פי ההסכם, הופכים היישובים שלנו להיות יישובי עימות. סביר להניח שגם אש"ף המתון והרודף שלום, לא רק שלא יפריע לטרור החיובי של החמאס, אלא יצטרף לחגיגה. אבל בניגוד ליישובי עימות אחרים, יישובי

אחרי הרצח בוואדי קלט יצא נגד מתנגדי השלום מ"שני הצדדים"

יצטרכו לעמוד לא רק מול הערבים, אלא גם מול הממשלה. מצד אחד, מודה הממשלה שהיישובים הפכו לקו עימות, ומצד שני, היא מתייחסת אליהם כאל אזורים מבוססים, או אפילו, בלשונו של רבין, בכיניים.

אנו בוודאי נהיה שבעי־רצון אם ממשלת ישראל תעמוד מאחורי הבטחותיה לערוב לביטחון תושבי יש"ע, ותפקיד בידי צה"ל את הסמכות והאפשרות לבצע את החובה האלמנטרית כלפי אזרחי המדינה. אולם היישובים חייבים לצאת משיגרות מסוימות ולהכין את עצמם לתנאים החדשים. במצב החדש יידרש כל יישוב וכל תושב לשפר את יכולת

(המשך בעמוד 72)

העם איבד את המצפן

שלמה ריסקין

שנם החושבים שיש שני מחנות היום במדינת ישראל: רוב האזרחים, המעדיפים שלום על שטחים, ולכן תומכים בהסכם השלום, ומיעוט של מתנחלים קיצונים, שמעדיפים שטחים על שלום.

כמובן, שהתיאור הזה הוא רחוק מלהיות אמיתי. המורשת שלנו מבכרת את השלום מעל כל מצוות אחרות: השיא של ברכת הכהנים מבקש: "ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום" (במדבר ו, כו); החזון המשיחי מעמיד כיעד עיקרי: "לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה" (ישעיהו ב, ד), "והאמת והשלום אהבו" (זכריה ח, יט); המערכת המשפטית דורשת בראש ובראשונה לא "יקוב הדין את ההר", אלא מעודד דרכי שלום ביחסי אנוש, באמצעות ביצוע לפנים משורת הדין (מסכת סנהדרין ו). כל הגדרתה של תורתנו הקדושה היא "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום" (עי' במהרש"א בסוף מסכת יבמות).

כשאנו באים לבדוק את הגישה של המתיישבים לשלום, עלינו להבין בראש ובראשונה את המניעים של הציונות הדתית:

מניע רוחני – קדושת הארץ;

ההתם סופר (תשובה רל"ד יו"ד סימן כח) מדגיש את הקדושה הנצחית של כל חלק של ארץ־ישראל, "ארץ אשר ה' א־היך דורש אותה, תמיד עיני ה' א־היך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה" (דברים יא, יב), אשר לפחות לפי הרמב"ן יש מצווה בכל דור לכבוש אותה ולהתיישב עליה, כמו שכתוב "והורשתם את הארץ וישבתם בה" (במדבר לג, נג).

הרמב"ם מחלק בין קדושת ירושלים, שהיא "מפני השכינה והשכינה אינה בטלה", ושאר ארץ־ישראל, שקדושתה היתה תלויה בכיבושה על־ידי ישראל "וכיוון שנלקח הארץ מידיהם בטל הכיבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ־ישראל". במלים אחרות, בטלה ממשלת ישראל על השטחים האלה, בטלה קדושת הארץ על השטחים האלה, לפחות בפועל אם לא בכוח. אבל הרמב"ם מוסיף שכל המקומות שחזרו אליהם בימי עזרא נתקדשו בקדושה נצחית, והיא קדושת החזקה (הרמב"ם, משנה תורה, הלכות בית הבחירה פרק ו). הרמב"ם מחדש כאן, בצורה הגיונית ביותר, שעם ישראל בחזרתו לארץ־ישראל, קידש את האדמה בהיותו עליה. אין קדושת הארץ עומדת בחלל ריק: היא מחכה לעם ישראל לשחרר אותה, להוציא אותה מהכוח אל הפועל. ולכן, רבינו יעקב בעל הטורים (הלכות ארץ־ישראל, הלכות חלה, פסקה י) פוסק, שכל עיר הנמצאת בתוך גבולות עולי מצרים ושמאוכלסת על־ידי יהודים, מתקדשת קדושה נצחית (ולזה מסכים הרש"ש בפירושו למשנה עדויות פ"ח מ"ו, והרב אליעזר וולדנברג, ציץ אליעזר ח"י סימן א). יש כאן הצדקה הלכתית לכל תנועת ההתנחלות: כל יישוב קדוש הוא, כל יהודי שחוזר לארצו, משחרר אותה ומתגורר עליה מקדש אותה קדושה נצחית.

מניע היסטורי ותרבותי;

באמצע המאה ה־18 התחילה תקופת האמנסיפציה, ובעקבותיה התפוררות חומות הגיטו. כתוצאה מכך, החילון וההתבוללות הוחדרו בתוך עם ישראל, ובו זמנית הביאו עמן התנועות הלאומניות לאנטישמיות אכזרית. פתאום אפילו אלה שדגלו ב"תן לי יבנה והכמיה" של רבן יוחנן בן־זכאי כהצדקה לחיים גלותיים שיאפשרו לפחות קיום אם לא גאולה (וזה בוודאי ניתן לוויכוח), הבינו שהסכנות התאומות של התבוללות מבפנים ואנטישמיות מבחוץ, מחייבת ממשלה יהודית בארץ־ישראל כדי שנוכל להתקיים. בצורה הטרגית ביותר, השואה אישרה את ההבנה ההיסטורית הזאת.

אני קורא למניע השני מניע היסטורי ותרבותי, מפני שהקומוניזם גם ניסה לפתור את עניני החילון והאנטישמיות, אבל בדרך שנתעלמה מתרבות ישראל כתרבות מיוחדת וחשובה כדי להדריך את עתידנו. הקומוניזם הרים את דגל הבינלאומיות כאידיאל, וכאנטיתיזה ללאומיות הצרה, המוציאה את עם ישראל מלהרגיש בבית בארץ שלא היתה שלו. בלי שום צל של ספק, יהודים בהמוניהם נהרו למגדל של קארל מרכס. אלו שבחרו בסוג לאומיות משלנו, במדינת ישראל, ראו באדמת ישראל קשר הדוק להיסטוריה של עמנו, וגשר לתקופת המשנה והמקרא, הגשמת חלום הדורות: לשנה הבאה בירושלים.

המניע השני, ההיסטורי והתרבותי, שיתף גם את הציונים הדתיים וגם את הציונים החילוניים. התנחלות בארץ ישראל, איכלוס שטחי אדמה כמה שיותר על־ידי המספר הגדול ביותר של יהודים, היה אידיאל משותף של ציונים דתיים וחילוניים גם יחד.

ולמרות המחלוקת הקשורה בדבר, רוב הציונים החילוניים בחרו בארץ־ישראל ולא באוגנדה, מפני שהבינו שרק הדגל של ארץ־ישראל יהיה מסוגל לאחד ולכנס את היהודים מארבע כנפות הארץ כעם אחד. מסופר שכאשר הציעו הבריטים אחת מתכניות החלוקה בשנות השלושים, דוד בן־גוריון היסס אם לקבלה ושאל לדעתו של יצחק טבנקין. טבנקין ביקש לילה לחשוב, מפני שרצה להתייעץ עם שני אנשים. למחרת שאל אותו בן־גוריון: עם מי התייעצת? ענה לו טבנקין: התייעצתי עם סבי, שנפטר לפני עשר שנים, והתייעצתי עם נכדי שטרם נולד. לכן אני דוחה את החלוקה.

יש קיטוב בתוך העם.
הולכים ונוצרים מעין שני עמים, אבל לא על הבסיס של רודפי שלום נגד רודפי שטחים.
עלינו להביא את יהדות ארץ־ישראל לעם ישראל במדינת ישראל, להראות להם איך אנחנו חיים. עלינו לשמוע היטב את השאלות ואת הבעיות שלהם, ולנסות להבין אותם ולשתף אותם בחוויות שלנו.
אם ננהל מאבק למען נפש האומה כמו שניהלנו מאבק למען אדמת ארצנו – לא רק נתקיים אלא נתגבר

הכותב הוא רב היישוב אפרת וראש מוסדות אור תורה.

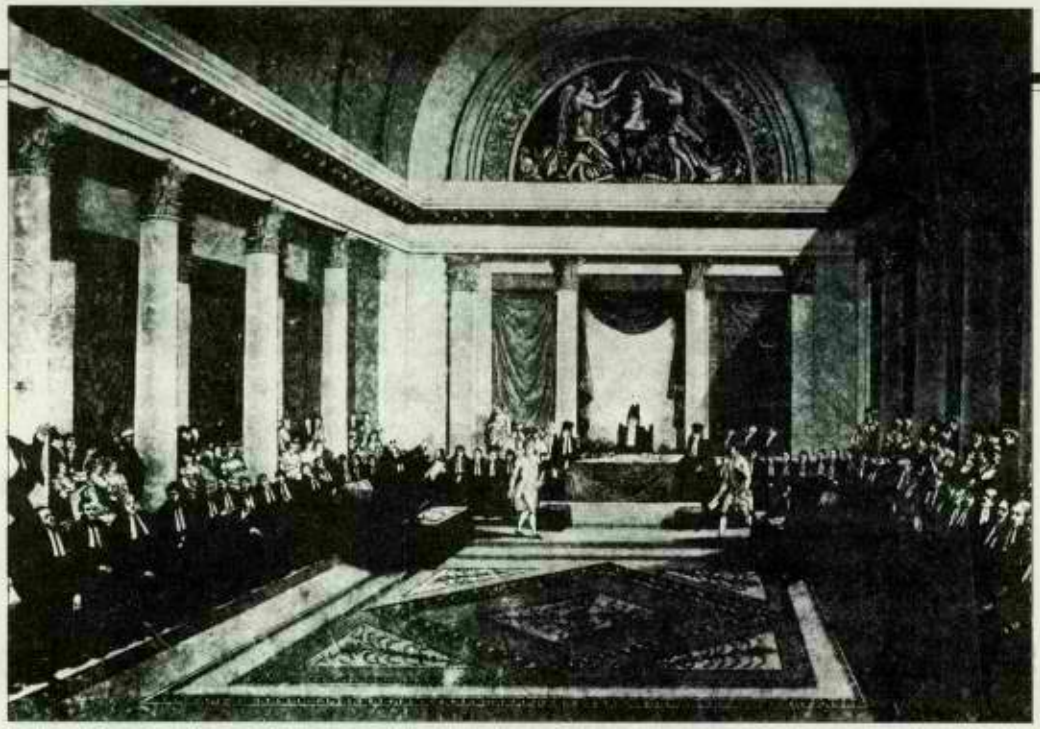

בצד פתיחת שערי הגיטו, האמנציפציה (בתמונה: ישיבה חגיגית של "הסנהדרין הגדולה" שהתכנסה בפאריס בשנת 1807) הביאה גם להתבוללות, להתפשטות האנטישמיות ובסופו של דבר ל...ציונות

ההתנחלות בארץ־ישראל היתה כרוכה בסכנה, מחלות ומלחמות. אבל הדתיים, מבחינה הלכתית; והחילונים, מבחינה טבעית־נפשית, הבינו שיש ערך של פיקוח הנפש של היחיד ויש ערך של פיקוח הנפש של העם: השני מבטל את הראשון. ובמיוחד אחרי מלחמת העולם השנייה, כל מי שעיניו בראשו, הבין שאין לעם ישראל ברירה: קיומו הפיסי מותנה במדינת ישראל ובצבא הגנה לישראל.

ברור לי, שאם היה אפשרי להוכיח הוכחה חותכת כי במסירת שטחי ארץ־ישראל נביא שלום מוחלט, הרבה מהמתנחלים היו עוברים למחנה השמאל למען אותו שלום. לא היו מוותרים – משום שבלתי אפשרי הוא לוותר על ארץ־ישראל, אבל היו מתפשרים – למען השלום! הצרה היא שאותו הסכם עם טרוריסט רוצח, שספק אפילו אם הוא דובר אמת, אם הוא מסוגל למסור את השלום, רק מגביר את הסכנה, סולל את הדרך למדינה פלשתינית (שכ"ה שנות עדינות של ממשלות ישראל התנגדו לה בלית ההתנגדות), מחזירה פליטים רוצחים, מגדילה אצל הפלשתינים ציפיות שבלתי אפשרי למלא אותן – וכגודל הציפיות יהיה גודל האכזבה. ואם כן, איך אפשר להבין ויתור על כל שטחי יהודה, שומרון ועזה (למעט התנחלויות וירושלים, שבהן ידונו בעוד שנתיים), מבלי לקבל בתמורה אפילו ביטול החרם הכלכלי נגד מדינת ישראל על־ידי ארצות ערב? היות והרבה משטחי ארץ־ישראל אלו מהווים מוקדים אסטרטגיים ומספקים מים חיוניים למדינת ישראל, המרכיב של פיקוח נפש למדינת ישראל דורש החזקת השטחים, ולא ויתור עליהם!

נראה לי שיש קיטוב בתוך העם, הולכים ונוצרים מעין שני עמים, אבל לא על הבסיס של רודפי שלום נגד רודפי שטחים. דוד בן־גוריון וסיעתו לא היו דתיים, שומרי הלכות ומאמינים בא־ים – אבל התרבות העיקרית שלהם היתה תרבות ההיסטוריה והחגים של עמנו. הספרות האהובה והמכובדת ביותר עליהם היתה ספרות התנ"ך, ולימוד גמרא – אפילו כשעשוע אינטלקטואלי – היה בשבילם אירוע משפחתי מהנה. בן־גוריון התנגד להכנסת טלוויזיה בישראל; הוא רצה שיקראו, ילמדו, שהעם יהיה מושרש בתרבות ישראלית.

לא כן היורשים שלהם. התנ"ך הפך להיות להרבה מהם סיפורים של הסבתא, ומייקל ג'קסון ומדונה נהיו גיבורי העם. על פי רוב יש להם נתק מן המסורת – וגם מן האדמה שממנה ינקה אותה מסורת.

אחרי מלחמת ששת־הימים, ובמיוחד מאז עלה הליכוד לשלטון, התגבר בארץ דור הכיפות הסרוגות. הציונות הדתית, עם תנועת בני־עקיבא, ישיבות ההסדר וההתנחלות בכל פינה ופינה, ובמיוחד הערכים הנשגבים הלא תומרניים שהם הציגו, כאילו גנבו מהם את הבמה. ורק על־ידי רקע כזה, והרצון שלהם שוב לכבוש את הנהגת המדינה, הן במודע והן בתת־ההכרה, תפסו את ההזדמנות להתפטר מה"מתנחלים ותרבותם הזרה" כמה שיותר מהר.

ואם כן, מה עלינו לעשות לקראת מצב כה עגום? החטא הגדול ביותר בתקופת המקרא היה חטא המרגלים, אי־רצון של העם לעלות לארץ ולכבוש אותה. מהם השורשים של אותו חטא? נדמה לי שנמצא אותם בפרשת בהעלותך: "ויהי העם כמתאוננים רע באוזני ה'". העם בוכה לבשר, זוכר את הדגה, את האבטיחים ואת השומים של מצרים. הקב"ה שולח את השלו, אבל לפני כן תגובתו לקיטורים של העם הוא: "אספה לי שבעים איש... ואצלתי מן הרוח אשר עליך..." (במדבר יא). העם רוצה אוכל מיוחד וה' מעניק לו רבנים ודיינים?

אלא הפירוש האמיתי הוא שהעם לא ידע מה הוא רוצה; הוא כמתאונן (הנציב"ב: הולך אנה ואנה), מבקש בשר, אבטיח, דג, שום, חסר לו ואינו מבין מה חסר לו! והאמת היא שחסר לו אידיאל, תכלית, יעוד, משמעות! יפה פירש ויקטור פרנקל, המחולל של לוגותרפיה בפסיכואנליזה, שלא החיפוש אחר התענוגים, או אחר הכוח והשלטון הם הקובעים החשובים בבני אדם, אלא החיפוש למשמעות. העם הצועק בסיני נעשה ונשמע, העם שהבין שהוא עם סגולה וגוי קדוש וממלכת כהנים, איבד את המצפן שלו. זה היה הכישלון הכי גדול של משה רבנו: הוא לא הצליח להעלות את העם להבין את יעודו לתקופה ממושכת במדבר – ולכן לא היה לעם הזה הרצון והגבורה לכבוש את ארץ־ישראל.

זה בדיוק המצב היום. אנחנו לא הצלחנו להכניס בתוך העם הרחב, היושב בגוש דן ובגליל, בדימונה ובכפר־סבא, את גודל המסר וחשיבות האחריות המוטלת עלינו, האתגר להיות אור לעמים. יצרנו יישובים למופת (למרות בעיותיהם), אבל מבודדים מיתר ארץ־ישראל, לא הצלחנו לשתף פעולה עם יתר יהודי ארץ־ישראל, להסביר להם שיש לנו תרבות משותפת עם ערכים נשגבים, ואפילו אם חלוקים אנחנו בגושא האמונה בא־ים, תרבות ישראל כוללת ערכים מוסריים בינלאומיים, השבת עם ליקוחה של כבוד לכל חי וגיבוש משפחתי. הסוכה עם המטרה של יציאה מחומרנות והערכה לעולם הטבע.

אינני מאמין שזה מאוחר מדי. עלינו להביא את יהדות ארץ־ישראל לעם ישראל במדינת ישראל, להראות להם איך אנחנו חיים. עלינו לשמוע היטב את השאלות ואת הבעיות שלהם, ולנסות להבין אותם ולשתף אותם בחוויות שלנו. עלינו לנסות להגיע לכל אלו מחוץ להתנחלויות שארץ־ישראל ותרבות ישראל יקרה להם – ויש הרבה כאלה – ולקשור אותם למאבק שלנו למען עתידנו. ואם ננהל מאבק למען נפש האומה כמו שניהלנו מאבק למען אדמת ארצנו – לא רק נתקיים אלא נתגבר. ●

"על יהודה ושומרון תהיה מלחמה"

כתב לפני כ־20 שנה מו"ר הרב צבי יהודה זצ"ל, אל אחד מראשי המערכת הפוליטית כיום. סתם רבנו ולא פירש לאיזו מלחמה כוונתו: למלחמת אחים כפשוטה, בנשק? למלחמה באמצעים של מרי אזרחי, לדה־לגיטימציה של השלטון? להפרת כל החוקים הרלוונטיים למאבק, עד לקו האדום של שפיכות דמים? או, אולי, הכוונה למלחמה במסגרת החוק (עד גבולו), ולמיצוי כל הדרכים הלגיטימיות האפשריות להפלת הממשלה ולהעברת רוע גזירותיה? ושמא המלחמה שמדובר בה היא "מלחמה על רוח העם"?

יצחק שילת

שרי פירושים לא נגעלו, ואין טעם לנסות ולדייק מדבריו הנ"ל של רבנו, ולפרש למה בדיוק התכוון. אפשר אפילו לטעון שהאמירה "על יהודה ושומרון תהיה מלחמה" איננה כלל אמירה נורמטיבית, אלא היא אמירה של חיזוי, כלומר: אין הכוונה להדריך ולצוות על עשיית מלחמה, אלא זוהי תחזית למה שעתיד לקרות אם תחליט הממשלה להפקיר את יש"ע, והזהרת המערכת הפוליטית מסכנה זו.

השאלה, אם כן, תוזרת אלינו בכל כובד משקלה: באיזו מלחמה אנו חפצים?

זה שצריך עכשיו להיאבק ולהילחם – הוא מושכל ראשון, לעניות דעתי. אדם, וכל שכן ציבור, ששום דבר אינו מוציא אותו למלחמה – הוא יצור חסר חוט־שדרה, ואין שמו אדם. ישנם ערכים ושאלות־חיים שחייבים להילחם עליהם, ועניין אחיזתנו בארצנו, ביישובינו ובבתינו, היא מן העניינים הללו. לא אתיימר במאמר זה לתת לשאלה זו תשובה מקיפה וקונקרטית, באיזה סוג של מלחמה עלינו לנקוט. לא משום שאין לי מה לומר בנדון, אלא משום שסבורני כי התשובה לשאלה כזו צריכה להינתן על ידי הנהגה רוחנית מוסמכת, ולא בדרך של כתיבת מאמר, או באמצעות "תפיסת מנהיגות" ספונטנית אחרת.

אשר על כן, מטרתם הראשונה של דבריי, היא לקרוא להקמת הנהגת חירום מוסמכת לציבור תושבי יש"ע, אשר זקוקים בשעת מבחן זו בדחיפות למנהיגות מאוחדת, מוכרת וסמכותית, שתכלול את טובי הכוחות הרוחניים והציבוריים החיים בשטח, ושתוכל לקבל הכרעות בשאלות הקשות העומדות, ושיעמדו, על הפרק. מובן שהנהגה זו תתייעץ במידת הצורך עם אישים וגורמים שמחוץ ליש"ע, אך דומני שחשיבותה של מנהיגות מקומית בעלת שיעור־קומה, אינה מוטלת כיום בספק.

באשר לאופן בחירתה של הנהגת החירום, ברצוני להציע, לשם מניעת סרבול ודרך ארוכה מדי מחד־גיסא, ולשם מתן ייצוג הולם למיגוון הדעות והמיגזרים מאידך־גיסא, להזמין לאסיפה בוחרת את כל אנשי הציבור הנבחרים ביש"ע, ובראשם את חברי מועצת יש"ע, ואת כל הרבנים והמחנכים החיים ביש"ע (רבני היישובים, ראשי ישיבות, אולפנות וכו', פרופסורים ומרצים באוניברסיטאות), על מנת שאסיפה זו תבחר מתוכה הנהגה עליונה, שהחלטותיה יחייבו את מועצת יש"ע, ואת כל הגופים הציבוריים ביש"ע, וממילא תהיה לה השפעה מכרעת גם על דרכי פעולתו של ציבור התושבים בכללו.

מובן שדרך הבחירה הנ"ל אינה אלא הצעה, וכל הצעה סבירה אחרת – תתקבל ברצון, ובלבד שייעשה הדבר בהקדם. באין הנהגה מרכזית בעלת סמכות רוחנית וציבורית, צומחות כל מיני יוזמות פרטיות, או "אווריות", שעל אף הרצון הטוב העומד מאחוריהן, הן עלולות להביא יותר נזק מאשר תועלת, הן בגלל עצם היותן

הרב יצחק שילת, תושב מעלה־אדומים, הוא ר"מ בישיבת ההסדר במקום.

בלתי מייצגות את כלל הציבור, והן בגלל החשש מפני שיטת "הפרד ומשול", שממשלתנו החביבה, המגלה נטיות בולשביקיות מובהקות, לא תהסס מלנקוט בה.

* * *

ללא קשר ישיר לסיטואציה הפוליטית שנוצרה, חושבני שהגיעה השעה לפתוח במלחמת תרבות בישראל. סיבה סמלית לפתיחת מלחמה כזאת, יכולה להיות נהירת הרבבות אל פארק הירקון, בדיוק ביום שבו עמד עם ישראל בפני הכרעות גורליות, ובדיוק בליל הושענא רבה, שבו ותיקין ניעורים כל הלילה ועוסקים בתורה בהתרוממות רוח של חג ניסוך המים, התחברות אל מי התהום, שיתי ההוויה.

סיבה כללית יותר לפתיחת מלחמת תרבות, היא מה שכל בר־דעת יודע, שהמשבר בחברה הישראלית ביסודו איננו פוליטי, אלא רוחני. השבר המדיני הוא רק אחד הסימפטומים של [illegible] הנתונה במשבר ערכים עמוק, המתבטא בחומרנות, עכשוויזם, חוסר הכוונה חינוכית לנוער, וכו'.

בערב הושענא רבה עמדו אשתי, שתי בנותי, ועוד מספר חברות, ב"הפגנת יחידות" מול אחד משערי פארק הירקון, והחזיקו בידיהן שלטים: "מדונה – ביזיון לכל נשות העולם". בין מיגוון התגובות הספונטניות שקיבלו מן הנוהרים – חלק לא מבוטל מהן היו חיוביות ("אתן צודקות") – בלטה תגובה אחת, של שביעיסטית, שבדרכה אל מדונה אמרה לבתי, שביעיסטית אף היא: "חבל שלא קיבלתי חינוך כמו שלך", והמשיכה ללכת.

את ההליכה הזאת אפשר לעצור. אנחנו צנועים מדי, נחבאים אל הכלים, והציבור הרחב, "הרוב הדומם" – לא המיעוט הקטן של ה"מומרים להכעיס" – אינו מכיר אותנו די הצורך, והיה רוצה להכיר. היה רוצה להכיר את קדושת השבת והחג בישיבות ההסדר, עם החולצות הלבנות, הדיבורים הערכיים והשירה המרוממת. היה רוצה להכיר אנשים דתיים בעלי עומק נפשי, יושר אינטלקטואלי, פתיחות אמיתית, יחס חיובי להשכלה רחבה, למדע ולאמנות נקייה. היה רוצה להכיר אנשים המקבלים חינוך לענווה ולמידות טובות. הציבור הרחב היה רוצה לקבל מאתנו ערכים ותכנים. חלקו גם היה מגיע, אולי, גם לשינוי דרך טוטלי בחייו.

איפה אנחנו? צריך לפרוץ אל תודעת הציבור, בחוגים, במפגשים, בחוגי בית, בתקשורת, בכל דרך אפשרית. צריך להתבטא, לתאר את המצב הרוחני והערכי, להציע אלטרנטיבה. ל"מלחמת התרבות" הזאת לא יהיו – למי שלא הבין – שום סממנים של אלימות וכפייה: לא התנפלות, לא השחתת סמלי תרבות, לא השתלטות באמצעים ממסדיים, וכד'. המלחמה הזאת חייבת להיות מספיק אקטיבית, יוזמת ועיזוזה, כדי לזעזע את החברה הישראלית, אך יחד עם זאת מספיק אצילית כדי לעורר כבוד והערכה.

וכאן מגיע תור הקשר העקיף בין האיסטרטגיה של המלחמה הפוליטית העכשווית, לבין האיסטרטגיה של מלחמת התרבות, שהיא ארוכת הטווח מבין השתיים. צריך להיזהר שהראשונה לא תפגע אנושות במטרותיה של השנייה. צריך לנהל מלחמה שאכן תהיה מלחמת אחים, מתוך אמונה בעתידנו ובייעודנו המשותף כעם ה'. הקב"ה לא התייאש אף פעם מעמו ישראל, ואף אנו לא נעיז להתייאש. "חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי א־להינו". ●

בצל ההסכם

שלמה קטן

רבע מיליון עד לבחירות

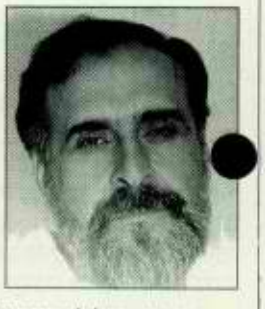

לפני כחודש הופיע נשיא המדינה בפני פורום של אנשי תיירות, ודיבר על התכלית החדשה של הציונות. בעצב שמעתי שיעדה המרכזי של הציונות היום הוא "ציונות של כלכלה". שמעתי וכאבתי.

כאבתי, אבל לא הופתעתי, כי לפני כחודש פנשתי בנשיא (יחד עם עמיתי, ראשי המועצות בישי"ע), ושמעתי מפיו שיר הלל להסכמי השלום, שכתוצאה מהם תוכל "דלתא" למכור גרביים ותחתונים לערבים.

וכששמעתי את דבריו, הבנתי את מצבה העגום של הציונות הרשמית, ולאיזה מעמקים היא ירדה. הבנתי, אבל לא ניחשתי, שסופה ההכרחי של צורת מחשבה זו יהיה ההסכם המביש למסירת מרכז ארץ־ישראל לידי אש"ף, שעל־אודותיו הכריז שמעון פרס כעבור ימים אחדים.

ראש המועצה המקומית אלפי־מנשה.

בימים שחורים אלה, שבהם, בלי משים, נשיא וממשלה הופכים אותנו מחדש ליהודים גלותיים, סוחרים וספסרי בורסה, ומול נימוקי החלוציות שלנו, סופרים את המעות ממכירת עור "דוב" כלכלי שטרם ניצוד, נותרה נקודת אור אחת – הציונות המעשית של 150 אלפי מתיישבי יש"ע והגולן, שעצם קיומם יכול למנוע את הקמתה של מדינת אש"ף.

לפני שנתיים כתבתי מאמר ב"נקודה" שכותרתו היתה: "חייכו חברה חייכו", ובו אמרתי שהשגנו שלב אחד במעשה ההתיישבות שלנו – שאיש לא יוכל לעקור אותנו בצורה רשמית, ושעלינו לעבור לשלב השני – שלב הבטחת הריבונות. תהפוכות הגורל הביאו לכך שיעד הריבונות נדחה בשלב זה, ובמקום ממשלה מגבה ותומכת, יש לנו ממשלה העוינת למעשה הציוני שלנו. אולם, האם עלינו לשקוע במרה שחורה? לא! זו שעת הכושר שלנו לחזור ללב הקונצנזוס, לשכנע את מעט השרים, הרבה ח"כים מהעבודה ומרבית העם, שאי־חיזוקנו והפקרתנו, פירושם חיסול המעט הציוני בלב ארץ־ישראל, ודחיקת היישוב היהודי מערבה, לגיטו לחופו של הים.

זו שעת כושר בשבילנו להגביר חיל, לשדר עוצמה ואופטימיות ולהציב לעצמנו יעד של רבע מיליון יהודים בישי"ע ובגולן.

לא כל הבתים מאוכלסים, לא כל הבתים נמכרו, לא כל החלקות בבני־ביתך הושלמו, לא כל הקרוואנים אוכלסו וניתן לפנות כאלה שהפכו למבני ציבור, להעתיק את מבני הציבור למקלטים ולפנות כל מקום. יש להביא לכך שכל בוקר יהיו עוד 100 יהודים בישי"ע ובגולן, בכל שנה עוד 36 אלף, ובתום 3 השנים, עד לסוכות התשנ"ז (הבחירות הבאות במקרה הגרוע ותחילת השיחות על הסדר הקבע), נהיה רבע מיליון יהודים בישי"ע. רבותי, בידינו הדבר, זה פחות מתוספת של יהודי אחד ליום ביישוב (ואם החברה מתעקשים, ניתן להוסיף על כך את הריבוי הטבעי).

היעד אינו קשה. באלפי־מנשה (875 משפחות, 3,850 נפש), נוכל לקיימו בתשנ"ד. עד חנוכה נקלוט 30 משפחות (150 נפש), ועד לפסח עוד 30 משפחות (150 נפש), וביחד עם ריבוי טבעי של כ־70 נפש לשנה, נעמוד ביעד לתשנ"ד.

אחי התושבים, אזרו אומץ והיו הסכר של עם ישראל מול השטפון.

לא עוד חזית סירוב

אם נאמץ את תכנית שלושת הגושים (תמונה: גינות שומרון, חלק מגוש מבוא־דן), ניתן יהיה לקדם את הסדר הקבע לטובתנו.

גב"י בוטבול

כל דבר ב"ספטמבר השחור", שממנו לא נוכל להתחמק: נחתם הסכם עקרונות בין ישראל והפלשתינים, הסכם המתקרא משום מה גם "הסכם שלום". וגם אם בטווח הקרוב יהיו בחירות, והליכוד יאחוז שוב את מושכות השלטון, הוא לא יוכל לבטלו, ויצטרך להתמודד עם יישום סעיפיו הקטנים והפרובלמטיים.

במצב נתון זה, מה צריך ואפשר לעשות?

שורות אלה נכתבות בכאב גדול, ומטרתן להתמודד עם המצב החדש שנוצר. ברצוני להציע בפני הקורא תכנית חדשה־ישנה, שזכתה לכינוי התקשורתי: תכנית "הכיסים", או תכנית "סיפוח שלושת הגושים", המבוססת בחלקה על תכניתו של ד"ר יצחק בילי, ותכנית הקנטונים והמובלעות שנזרקה לפני זמן רב לחלל יש"ע על־ידי אנשי ציבור רבים.

זהו פתרון חלופי, שונה מהמקובל, שזכה לתמיכה של חלקים ונציגים מארבעת המפלגות: המערך, המפד"ל, ש"ס והליכוד. גם חלק מאנשי הציבור ביש"ע ובהתיישבות מוכנים לדון בה, כשבמקביל קיימתי התייעצויות עם רבנים ואנשי רוח. תכנית זו אינה כולית, ואינה עוסקת בהורדת יישובים ח"ו. עיקרה: שיפור מעמדם של הרוב הגדול של היישובים, על־ידי סיפוחם למדינת ישראל. במקביל, מקבעת תכנית זו מעשים שיובילו להסדר קבע טוב ונוח יותר ליישובים הקטנים וליישובי גב ההר, על־ידי הרחבת שטחם המוניצפלי ויצירת אשכולות של יישובים קטנים, שישפרו את רווחת התושבים, וימנעו הקמת מדינה פלשתינית:

* * *

ההנחה הבסיסית של התכנית היא שאנו נמצאים בארבעה צירים מקבילים שחייבים לתת להם פתרון: א. ציר הזמן. ב. ציר הביטחון. ג. הציר הערכי־רוחני. ד. ציר ההתיישבות.

מספר הנחות יסוד בבסיס התכנית:

1. על מדינת ישראל, כמדינה יהודית וציונית, לחתור לשלום ולמצות את כל האפשרויות להשגתו, כמו גם לחיזוק ולהשתרשות אחיזתנו בכל שטחי ארץ־ישראל.
2. קיומה של מדינת ישראל בסביבה ערבית עוינת, מחייבת הגדרות יסוד ביטחוניות רחבות והכרחיות, כשהקמת מדינה פלשתינית מתבלת בעיקרון זה.
3. הענקת אוטונומיה לערביי יש"ע, בשטחים המאוכלסים בצפיפות, הינו פתרון ההולם את התפיסה היהודית ואת צורכי הביטחון כאחד.
4. רעיון האוטונומיה, כפי שנחתם בהסכם העקרונות, לבש צורה מסוכנת אף מרעיון הפשרה הטריטוריאלית, ולכן, חייבים לתחום אותו בקווים אדומים. תכנית סיפוח שלושת הגושים, שאותה אני מציע, עולה בקנה אחד עם תפיסת הביטחון והשלום של חלקים גדולים מהציבור. ועתה לעיקרי התכנית:

א. ציר הזמן

"הסכם אוסלו" מדבר על חודשיים בלבד להכנת תכניות עבודה של צה"ל. אחרי ארבעה חודשים מחתימת ההסכם (ועד תשעה חודשים), מיושם ההסכם, הלכה למעשה, ביציאת צה"ל מכל מרכזי הערים ביש"ע, ונפרס מחדש לקראת הסדרי הקבע.

משמעות הדבר, שאם אנו לא נציג בפני הגורמים המדיניים חלופות סבירות ליישום ההסכם, נישאר מחוץ למשחק, ואחרים יחליטו על גורלנו. הצבא, למשל, הקים 14 ועדות שעובדות על־פי הלו"ז הבא:

אוקטובר־נובמבר – תחילת העברת הסמכויות בתחומי חינוך, בריאות, מיסוי ורווחה; הוצאת פקודת התראה ופקודה לנסיגות הבאות מיריחו ועזה, והכנה להיערכות חדשה.
דצמבר – פרסום הסכם נסיגה מיריחו.
ינואר – יישום הפקודה והיערכות בשטח.
יוני – חיסול התיקים של המינהל האזרחי.
יולי – קיום בחירות לאוטונומיה וסיום ההיערכות המחודשת של צה"ל.

בקיצור: הרכבת נוסעת במהירות ואנו מאחור.

הכותב הוא ראש המועצה המקומית קרני שומרון.

ניתן לגייס תמיכה רחבה סביב תכנית שבסיסה סיפוח שלושה גושי יישובים:
1. גוש ירושלים רבתי – הכולל בתוכו את יישובי גוש עציון ואפרת, מעלה אדומים ופסגת זאב עם כל השכונות היהודיות סביב ירושלים.
2. גוש מבוא דן – הכולל רכסים השולטים על רצועת חוף של 50 ק"מ "מחדרה עד גדרה". בגוש זה מתגוררת 70% מאוכלוסית המדינה. יישובי גוש זה נמצאים בין שני הצירים המרכזיים של השומרון: חוצה שומרון ומבוא השרון (כביש קלקיליה – שכם), כשבתוכם יישובים עירוניים גדולים כאורנית, אלקנה, אלפי מנשה, אריאל, קדומים, קרני שומרון ויישובים קהילתיים קטנים יותר.
3. גוש יישובי בקעת הירדן – כשאליהם מוביל הכביש האסטרטגי־ביטחוני – כביש חוצה שומרון, דרך צומת תפוח ומעלה אפרים.
סגנון העבודה של מנהיגות יש"ע חייב להשתנות. לא עוד "חזית סירוב" ואמירת לא לכל הצעה ממשלתית, אלא הליכה בדרך המפא"יניקית הישנה: "עוד עז ועוד דונם", כשפרגמטיזם אידיאולוגי לאומי מנחה אותנו

ב. ציר הביטחון

ציר זה מבוסס על ההנחה, שעל נושא הביטחון ניתן עדיין לסמוך על מקבלי ההחלטות, ואותו צריך להדגיש. תפיסת הביטחון השונה תגרום ללקיחת סף סיכון גבוה – בגלל ההסכם – אך עם תיחום של מספר קווים אדומים. בתוך הקווים האלה ניתן להעלות סיפוח שלושה גושים מרכזיים, שניתן למצוא עליהם קונצנזוס רחב מההיבט הביטחוני אסטרטגי.

1. גוש ירושלים רבתי – הכולל בתוכו את יישובי גוש עציון ואפרת, מעלה אדומים ופסגת זאב עם כל השכונות היהודיות סביב ירושלים.
2. גוש מבוא דן – הכולל רכסים השולטים על רצועת חוף של 50 ק"מ "מחדרה עד גדרה". גוש זה מתגוררת 70% מאוכלוסית המדינה. ברור לכל שהאחזות בשיפולי רכסי השומרון נותנת חיזוק רציני לביטחון מבוא דן. יישובי גוש זה נמצאים בין שני הצירים המרכזיים של השומרון: חוצה שומרון ומבוא השרון (כביש קלקיליה־שכם), כשבתוכם יישובים עירוניים גדולים כאורנית, אלקנה, אלפי מנשה, אריאל, קדומים, קרני שומרון ויישובים קהילתיים קטנים יותר.
3. גוש יישובי בקעת הירדן – כשאליהם מוביל הכביש האסטרטגי־ביטחוני היכול למנוע הקמת מדינה פלשתינית – כביש חוצה שומרון, דרך צומת תפוח ומעלה אפרים. המרחק בין תל־אביב ובקעת הירדן הוא בסך־הכל כ־70 ק"מ.

בגוש ירושלים רבתי מתגוררים כ־50,000 תושבים, ועליהם יש להוסיף כ־170,000 תושבים הגרים בשכונות רמות, גילה, פסגת־זאב, נוה־יעקב ועוד. בגוש מבוא דן מתגוררים כ־45,000 תושבים, ובבקעת הירדן כ־8,000 תושבים.

בשלושת הגושים הללו חיים רובם המכריע של תושבי יש"ע. הם גם מנותקים למדי מאוכלוסיה ערבית, ומהווים בתוכם גם רוב יהודי, דבר המונע חיכוך עם תושבים ערבים. בתכנית זו ניתן להכניס גם את גוש קטיף, שניתן לספחו למרחב הנגב.

נראה לי שאם נגיש תכנית כוללת שכזו, שאליה ניתן לגייס הסכמה ממספר מפלגות, ניתן כבר עתה לקדם את הסדר הקבע לטובתנו, בכדי שבמרכזי אוכלוסין אלה לא תוחל האוטונומיה, ובעתיד יסופחו למדינת ישראל. הכביש האסטרטגי, חוצה שומרון, על שיפוליו ויישוביו הצדדיים (כתפוח ומגדלים), ימנע בפועל הקמת מדינה פלשתינית.

ג. הציר הערכי־רוחני

בחתימת הסכם העקרונות עם אש"ף יש קריאת תיגר נגד שלושה מגזרים: הדתי־ציוני, החרדי והמתנחלים. קשה להתעלם מכך שהאידאה הערכית, הציונית והדתית במשבר. הזלזול המופגן של ראש הממשלה בגישה ערכית זו, והפיכתה לאי־רלוונטית, תגרום עוד ועוזעים רבים בעתיד. הפיכת שטחי ארץ־ישראל מארץ מכורה, ארץ הקודש ונחלת אבות, לקלף מיקוח פוליטי, תגביר את השסע בין דתיים וחילוניים. האם זו הפרה של הברית ההיסטורית או זריקת גט כריתות? ימים יגידו. מאידך, פנימה צריך להיערך לבדק בית. איך מתמודדים מבחינה חינוכית וערכית עם דור שגדל על ברכי אהבת ארץ־ישראל השלמה, עם חלום ושברו.

גם המגזר החרדי לא נמלט משבט מעשיו של רבין. ידועה אמרתו של הרב שך על ההסכם: "הם לא רוצים את השלום בגלל השלום, אלא רוצים את השלום בכדי לוותר על ארץ־ישראל". זוהי פראפרזה על דברי ר' שמעון שקופ, שאמר על "הציונים": "הם לא מחללים את השבת כיוון שבונים מדינה, אלא בונים מדינה בכדי לחלל את השבת". פתיחת המאבק על מהות היהדות הרבנית האמיתית, כדברי שמעון פרס, מאששת את ההנחה שאנו בפתחו של עידן חדש על מקומו וחלקו של ציבור דתי וחרדי בהנהגת המדינה ובקביעת ציביונה. לא בכדי נשמעים היום קולות בקרב אנשי השמאל: "יש"ע תחילה..." ודי לחכימא.

העמדתה בצד של השותפה הקואליציונית הדתית היחידה – ש"ס, אומרת דרשני, עד כמה רבין סומך על שיקול דעתה המדיני, או שהוא רואה במפלגה זו פרטנר לעת מצוא, כדי לקדם אינטרסים של מפגלת העבודה. מה שהוא עושה בלי משים זה החזרת המפלגות הדתיות לתקופה הא־ציונית שלהן, כשהמסר הוא "בהלכות מדינה אנו המומחים, ובהלכות שולחן־ערוך אתם המומחים, ואין מלכות נוגעת בחברתה". בלשון אחרת, ראש הממשלה אומר שלא יהיה שוויון בחלוקת נטל האחריות. הציבור הדתי, על כל גווניו, יהיה רק נושא כלים למדיניות הרוב החילוני. בעברית פשוטה זה נקרא: הפרדה, דה־פקטו, של הדת מהמדינה.

זאת ועוד, העמדת המתנחלים בצד, שילוח קריאות גנאי לעברם, ואי התחשבות בדעתם, תגרום בעתיד למהפכה ביחסם של הציבור הדתי הלאומי והמתיישבים, למדינה ולמוסדותיה, וזה בהכרח יתחום אותם מבחינה אידיאית לציונות ←

על תנאי, כשהזיקה שלהם למדינה תהיה פועל יוצא מהתנהגות השלטון. הדים לכך הם הוויכוחים שכבר החלו בקרב הציבור הדתי־ציוני על אמירת, או אי אמירת, התפילה לשלום המדינה. יש בכך משום התחלת ההתקרבות בין המתנחלים לבין הציבור החרדי האנטי־ציוני, כשיחסי הגומלין ביניהם, אינם כיחסי שותפים שווים, אלא כבין אינטרסנטים.

ד. ציר ההתיישבות

הדאגה הקיומית הפשוטה ביותר, ורגשות האכזבה של אנשים שבנו בתים, נטעו מטעים והקימו יישובים, צריכה להיות בראש דאגותינו. גם הדאגה לרכושם היחיד – בית – צריכה להדיר שינה מעינינו. תחושתנו הקשה "שגונבים לנו את המדינה", אפילו שהיא נכונה, חייבת להיפסק. יש להקרין אופטימיות ותקווה לעתיד ורוד יותר. אם נמכרה דירה יפה ברובע גינות שומרון ב־56,000 דולר, במקום ב־100,000, לכולנו יש בעיה.

במצב קשה זה, ניתן אף לחזק את ההתיישבות על־ידי מאבק לביטול דו"ח שבס, החזרת ההטבות לאיכלוס והרחבת המרחבים המוניציפליים, שיכללו גם את אדמות המדינה שאינן מסופחות. נאבק לקליטת מחנות הצבא והמשטרה המתפנים ממרכזי הערים, ולסלילת כבישים עוקפים שימנעו חיכוכים בין ערבים

גישתנו צריכה להיות שתדלנות והצלת כל דבר הניתן להציל מחד גיסא, והיערכות מעשית למאבק מאידך גיסא. אין לפסול כל דו־שיח ענייני עם השלטון המרכזי. זהו שדה הקרב האמיתי שלנו בזמן הקרוב. משה דיין הגדיר זאת בהקשר אחר: "הקרב על הקרב". זהו הקרב לקראת הסדרי הקבע, ובו חייבים לנצח!

ליהודים. גישה זו מקובלת גם על חלק מאנשי העבודה והליכוד כאחד, ולהערכתי תזכה אף לתמיכה רחבה של תושבי יש"ע. אנו נכס אסטרטגי לכל שלטון, ועל זה לא נוותר בקלות.

* * *

ארבעת הצירים האלה מהווים את מסד התכנית, כשהבעיות העיקריות שאנו חייבים להתמודד אתן הן: החששות להחלת תחום השיפוט של האוטונומיה על כל טריטוריית יש"ע, קרי: חזרה לקווי '67, עם יצירת בוסניה מזרח תיכונית, כשקיימת אפשרות סבירה ליצירת מדינה פלשתינית. רק בהרחבת הרצף הטריטוריאלי המוניציפלי האזורי והמקומי בגושים ובאשכולות, בין היישובים הקטנים בגב ההר – יכולים להציל אותנו מהקמת מדינה פלשתינית.

אנו, המיתרס האחרון בפני הקמת מדינה פלשתינית, זקוקים לאהדת תושבי ראשון־לציון וכפר־סבא. לכן אנו מצווים להראות את הפן היפה שלנו, רק בעזרתם נצליח במאבקנו. אם הללו לא יעמדו לצידנו ביום פקודה, אם נמשיך רק במאבק ציבורי בסגנון "רבין בוגד", כשהם לא לצידינו, נפסיד את המערכה.

סגנון העבודה של מנהיגות יש"ע חייב להשתנות. לא עוד "חזית סירוב" ואמירת לא לכל הצעה ממשלתית, אלא הליכה בדרך המפא"ניקית הישנה: "עוד עז ועוד דונם", כשפרגמטיזם אידיאולוגי לאומי מנחה אותנו.

גישתנו צריכה להיות שתדלנות והצלת כל דבר הניתן להציל מחד גיסא, והיערכות מעשית למאבק מאידך גיסא. אין לפסול כל דו־שיח ענייני עם השלטון המרכזי. זהו שדה הקרב האמיתי שלנו בזמן הקרוב. משה דיין הגדיר זאת בהקשר אחר: "הקרב על הקרב". זהו הקרב לקראת הסדרי הקבע, ובו חייבים לנצח.

רק בנחישות וביכולת אמיתית למדוד ולמצות את כוחנו ולזכות באהדת העם נעשה ונצליח. וכבר אמרו חכמים מאתנו: "בעורמה תעשה מלחמה". עורמה זו היא חכמת "הקרב שאחרי הקרב", ויפה שנדע זאת שעה אחת קודם. ●

בצל ההסכם

חיה מאיר

המשכה של הגלות

התחושה הראשונית שליוותה את ההסכם היתה מעין מחנק, עלבון, בושה ואי יכולת להבין כיצד יכול עם לוותר על מולדתו. זו הנקודה הכואבת לי ביותר. קשה לי, על כן, לשמוע דוברים שונים שמייצגים את "הצד שלנו", מתמקדים דווקא בנושא הביטחון. הבעיה הביטחונית מדאיגה מאוד גם אותי, אבל היא לא המהותית.

זהו, כנראה, המשכה של הגלות, שדבקה בנו ומלווה אותנו גם כאן. הורגלנו לחיות ללא קרקע תחת רגלינו, וכנראה איננו חשים מספיק את נחיצותה.

אין עם נורמלי שמוותר על ארצו, על מולדתו, והדוגמא הטובה ביותר לכך היא הערבים שחיים כאן, ואינם מוכנים לוותר על אף שעל. כאן מדובר במחוזות הילדות של העם, במקומות התהוותו. כאן צמח האילן, פה בקעו שורשיו. איך אפשר לוותר על זה?

המשמעות של ארץ היא מעבר לנוחות ול"מה יהיה עם הילד שלי". גם אני רוצה שילדיי יגדלו בשלום, אבל לא בכל מחיר, לא במחיר הדברים המהותיים לי.

הגישה הזאת, הדוגלת בטובת הפרט בכל מחיר, אופיינית לרבע האחרון של המאה שלנו. "זכויות הפרטי", "חירות הפרטי", "הגשמת האני", וכשהפרט במרכז לא רואים את חשיבות ערכי הכלל. כל אחד רוצה את הגשמת החזון "תחת גפנו ותחת תאנתו" אצלו בבית, ומיד.

התגובה המאוחרת יותר, לאחר המחנק הראשוני, ה התעשתות. מהתבוננות אחורנית על ההיסטוריה של ה שלנו, אני יודעת שזו לא המצוקה הראשונה בתולדותנו. אני מרגישה הזדהות עם יהושע בן־נון וכלב בן־יפונה, שעמדו כנראה במצב דומה, שבו העם מואס בארץ, ולא נואשו. התהליך של התקשרות לארץ יקח כנראה יותר זמן, עוד 40 שנה של הליכה במדבר, אבל צריך להישאר יחד עם העם במקום שבו הוא נמצא, ולצעוד יחד. החיבור אל העם צריך להתקיים גם עכשיו. אני מאמינה בנצח ישראל, והדברים יצמחו בע"ה גם אם העכשיו לא נראה מבטיח.

את מירב הפעילות יש להשקיע בחינוך, באמונה ובביטחון, תוך ניסיון להגיע אל כל העם, על־מנת שהדברים לא יהיו נחלתנו בלבד, אלא נחלת הציבור הרחב. אני חשה סביבי רצון חזק מצידנו להתחברות כזאת, בצד התמיהות כיצד ניתן לעשות זאת. עדיין אין לנו מספיק כלים לכך. המסגרות שלנו די אוטונומיות, אבל צריך לפרוץ אותן.

אינני פוליטיקאית, ואינני טיפוס פרגמטי, כך שלא אוכל לתת עצות טובות מה לעשות עכשיו. אני מקווה שיש טובים ממני בשטח זה. אני מאמינה שצריך להשקיע בחינוך, השקעה לטווח ארוך, כי רק השקעות מעמיקות נושאות פירות של ממש. העמקת הקשר עם הארץ, עם קדושת הארץ, חינוך לאמונה ועשייה אישית, וביטחון בנצח ישראל.

תושבת כוכב השחר, מורה ומרכזת חטיבת הביניים באולפנת עפרה.

ה"שלום" שיביא למלחמה

המוצא היחיד מהסבך של ההסכם הוא באמצעות מלחמה. וזו תפרוץ, במוקדם או במאוחר, בגלל ההסכם. רצוי שממשלת השמאל, ולא ממשלה לאומית, תוביל את העם למלחמה זו. אז גם תיפתר "הבעיה הדמוגרפית"

דניאל קאסוטו

צ'י מוזס (נקודה 171) רואה בתהליך המדיני "הישג נכבד לדרכה של תנועת העבודה", וקורא, על־כן, "להתעלות ולברך את רבין ופרס". הסיבה העיקרית למסקנה מרחיקת לכת זאת היא ש"ההסדר כולל פתחי מילוט", "פתיל השהיה סביר למקרה של שריפה וסכנה", ו"הוויתורים... אינם אי־רוורסיביליים", היינו, הפיכים.

מאחר ומוזס חוזר על אותה אמירה שלוש פעמים בצורות שונות, אני מסיק שכל התיזה שלו מתבססת על אותה ההנחה, שאם רק נרצה – התהליך הינו הפיך. זו אכן נקודה קריטית, שאם לא כן, קורסת כל התיזה של לקיחת סיכונים מחושבים.

הנחה זו שביסוד דבריו, אין לה על מה לסמוך. ביום שפורסמו עיקרי ההסדר עם א"ף, רואיין זאב שיף ב"ערב חדש" ואמר: "הנקודה החלשה בכל ההסדר היא שאין בו רוורסיביליות". כזו היא גם דעתו של הנרי קיסינג'ר: "אין ממנה חזרה, והיא תביא ללא ספק להקמת מדינה פלשתינית בכל שטחי הגדה המערבית".

למרות כל זאת, בשורה התחתונה, אני מגיע למסקנה זהה לזו של מוזס, וסבור שיש לאפשר לממשלת ישראל הנוכחית להמשיך בתהליך שבו התחילה. אפרט את הסיבות:

יחסי גומלין בין שני גופים ריבוניים שונים יכולים להתקיים בשלום אם, ורק אם, כל אחד מהצדדים משוכנע שהשלום טוב לו ומשרת את מטרותיו. כאשר מגיעים מאורעות הגורמים סבל בלתי נסבל לחלק גדול מהאזרחים, כגון פיגועי טרור, מטחי קטיושות, לחצים כלכליים בלתי סבירים, הרגשה עמוקה של צד אחד שקופחו זכויותיו באופן קיצוני וכד', וכאשר השלטון לא מצליח יותר לרמות את עצמו ואת האזרחים שמקור הטרור הוא בקבוצות שוליים בלבד, יגברו הלחצים להגיב באמצעים אלימים. לכן נראה לי שהתחנה הסופית אליה נוסעת בדהרה רכבת האקספרס שעליה אנחנו יושבים, היא מלחמה כוללת, וזאת מכמה סיבות:

א. פליטי 1948 ידחפו, באווירת הוויתורים הקיצוניים שנוצרה, לזכות השיבה. לכך לא יוכלו ישראלים רבים, להוציא את אנשי מרצ והערבים הישראלים, להסכים.

ב. להבטחות המפוזרות כיום, על־ידי פוליטיקאים חסרי אחריות, על פריחה כלכלית באזור עם "פרוץ השלום", אין שום כיסוי. אין אפשרות ליצור כלכלה משותפת, או אפילו מתואמת, בין שני משקים, שבאחד התוצר לנפש 1,350 דולר (לשנה) ובשני 11,000 דולר (מוסף "ממון", ידיעות אחרונות, ערה"ש תשנ"ד), כלומר פי שמונה. כלכלה משותפת (מעבר חופשי של אנשים וסחורות) תגרום תוך זמן קצר להרס מוחלט של החקלאות והתעשייה הזעירה הישראלית. אין אפשרות ליצור מכנה משותף בין משק שבו יש שכר מינימום, זכויות סוציאליות, מע"מ בשיעור 17%, מס שולי גבוה וכו', לבין משק שבו כל אלה אינם קיימים.

ההבטחות על פריחת התיירות הן כולן עורבא פרח. כמה מאות טרוריסטים הספיקו להקפיא כליל את התיירות למצרים. כמה פלשתינים בלתי מרוצים יידרשו כדי למוטט את התיירות לישראל?

ג. כאשר מצד אחד של הגבול ישנה אוכלוסיה שבעה ודשנה, ומצדו השני אוכלוסיה דלה וחסרת כל, וכאשר העני משוכנע בעמקי לבו שדלותו נובעת ישירות ובאופן בלעדי מכך שהוא נשדד ונושל מנחלתו, אין שום סיכוי שבעולם שהוא יוותר על "זכויותיו הלגיטימיות" (ובמיוחד שתמיד יימצאו יהודים שיפעלו להשיב זכויות אלו).

ד. השלטון באוטונומיה לא יהיה דמוקרטי. לא יהיו בחירות חופשיות, לא יקוימו זכויות אזרח, שאם לא כן, ישנו סיכוי סביר שהתנועה האיסלאמית תנצח כבר בסבב הבחירות הראשון. אין שום סיכוי שהיא תשב בחיבוק ידיים. היעד לפיגועים לא יהיה רק שלטון אש"ף, אלא גם ישראל.

ה. ההליך המדיני יצר, גם באש"ף עצמו, רמת ציפיות כה גבוהה, שבכל מקרה תגיע נקודת מחלוקת שתצית את המלחמה הבאה. כבר למחרת חתימת ההסכם בבית הלבן, הרגיע ערפאת את תושבי מחנה עין־חילווה שעזה ויריחו הם רק השלב הראשון, לפני ייסוד מדינת פלשתין מן הירדן ועד הים. ידיעה זו לא שודרה באף אחד מכלי התקשורת הממלכתיים, אלא רק ביומן החדשות של ערוץ 7.

ו. במלחמת ה"אין ברירה" הבאה, אם היא תתבצע על־ידי ממשלה בראשות השמאל, יש סיכוי שתיפתר גם הבעיה הדמוגרפית באזורי יש"ע, באותה צורה שבה נפתרה בעיית הגרמנים הסודטים עם תום מלחמת העולם השנייה, ובאותה צורה שבן־גוריון פתר חלק מהבעיה אצלנו ב־48'. אם באותו זמן תהיה התקוממות של ערבים בתוך הקו הירוק, יש סיכוי שגם הם ימצאו עצמם, יחד עם אחיהם, מעבר לירדן. שיחות עם הרבה אנשי שמאל מחזקות אצלי הנחה זו. לעומת זאת, מהלך כזה, שיתבצע לפני שדעת הקהל בבית ובעולם תשוכנע שממשלת ישראל עשתה את כל הוויתורים האפשריים, עלול להביא עלינו מבצע בנוסח "סופה במדבר".

לכן, נשאלת השאלה אם יש בכלל טעם בהפגנות ובמחאות של נאמני ארץ־ישראל. אם המשך התהליך בראשות הליכוד רק עלול להזיק, אולי יש לשבת בחיבוק ידיים ולא לעשות כלום? נראה לי שיש ערך רב בהפגנות ובמחאות. ראשית, ככל שירבה לחץ העם שלא לוותר, יש סיכוי, גם אם קלוש, שהמלחמה תתחיל בעמדות פחות נחותות, מאשר אם ניתן לממשלה שטר פתוח לוויתורים גורפים לפי שיטת מרצ.

לאחר שיתברר שהתהליך נעשה בחוסר שיקול דעת קיצוני, ושאחריתו הביאה עלינו מלחמה, כל האחראים לתהליך זה יעמדו למשפט (כולל כל אלה בתקשורת האחראים לשטיפת המוח המסיבית של הציבור), כמו שעמד המרשל פטאן למשפט בצרפת, על חלקו בשיתוף הפעולה עם הנאצים בימי ממשלת וישי. או אז, לא יוכל נשיא המדינה להגיד שוב "כולנו אשמים", ואילו התביעה תוכל להאשים בבירור, "הוזהרתם ולא שעיתם לאזהרות", ו"פעולתכם היתה מחטף פוליטי נגד רצון העם". ●

הכותב, תושב עפרה, הוא אמן וגנטיקאי.

רבין שבר את כל ההגה שמאלה

גם המרכז זקוק לקנאים

אלי שני

מרכז הפוליטי בישראל פנוי. מפלגת העבודה הומרצה שמאלה. כדי להסיט את הספינה מן הימין של הליכוד, שבר רבין, הקברניט, את כל ההגה שמאלה. אך בינתיים נראה כי שכח להחזיר את ההגה למרכז ולייצב את הספינה. המדינה כולה דוהרת עתה שמאלה, תחת לחצים מתמשכים של מרצ וחוג משוב – ואולי גם תחת לחץ פסיכולוגי של הקברניטים – לסיים את התהליך שבו החלו.

הליכוד, כמו גם רוב חברינו בהתיישבות, טרם התעשת. מסורת עשייה נלהבת של התיישבות בכל רחבי יש"ע, מתוך מסירות ונוקשות רעיונית, הגיעה למבוי סתום. מסירות זו הפריחה הרים שוממים, ותקעה יתד ברוכה בכל רחבי יש"ע. לכך היו ויהיו השלכות רבות וחיוביות על כל תהליך בהווה ובעתיד.

אולם, בלהט המעשה, נשתכח הצד שכנגד. נסתרה מן העין בעייתם של הנשלטים. לו טרחנו לראות את סבלם, להתריע מפני עוולות, לחתור למציאת פתרונות הולמים ולשאוף באמת ליישומם – יתכן שהעם לא היה עומד היום מנגד. לו טרח המרכז ביש"ע, ובארץ כולה, להרים את קולו, העם היה עמנו.

הפתרון הנכון לבעיה הפלשתינית־ישראלית הוא, בעיני, החלה של אוטונומיה (ולו גם חד־צדדית) על ריכוזי

ד"ר אלי שני, רופא, הוא תושב אלון־שבות.

המדינה כולה דוהרת שמאלה. מנהיגי הליכוד, כמו גם רוב תושבי ההתנחלויות, טרם התאוששו. רק מרכז פוליטי שיציג תכנית חדשה, יכול להציל את ההתיישבות ביש"ע, בלי לפגוע בהסכם אוסלו, שהוא עובדה קיימת.

ואלה פרטי התכנית המוצעת:

א. אי־חזרה לגבולות 67'.

ב. קביעת קווי גבול חדשים, תוך התחשבות בגושי ההתיישבות ביש"ע.

ג. ירושלים שלמה בריבונות ישראלית, ללא כל פשרה פונקציונלית בתוכה.

ד. החלת ריבונות ישראלית גם על היישובים שמחוץ לגושי ההתיישבות, תוך מחויבות מלאה לביטחונם.

ה. האוטונומיה תוחל גם על יישובים ערביים שיימצאו באזורי הריבונות הישראלית ביש"ע

אם ציבור המתיישבים ביש"ע יאמץ תכנית פרגמטית ויגייס למענה תמיכה רחבה, ניתן לשנות את ההתייחסות שיש כיום בציבור לעניינה של ההתיישבות ואת הזיקה הכלל ישראלית לעתיד יש"ע. גישה רציונלית כזו, יכולה ליפול על אוזניים קשובות

בצל ההסכם

ד"ר מייקל בנימין

ליצור דעת קהל, לא להשתעבד לה

עם חתימת ההסכם מאוד התרגשתי. חשבתי לעצמי שבוודאי אפשר יהיה לסמוך על רבין ופרס. שניהם היו ראשי ממשלות, שניהם היו שרי ביטחון. הרי לכולנו יש שאיפה לשלום, ואי אפשר לטעון שיש לימין או לשמאל מונופול על השאיפה הזאת.

אך לאחר שהשכל החל לפעול, פינתה ההתרגשות את מקומה לדאגה רבה – גם לתוכן וגם לצורת הדברים.

ההסכם הזה מוכיח עד כמה הממשלה מנותקת מהמציאות. הרי הקהילה הפלשתינית, המחולקת בכמה מדינות, וחלקה גם במדינתנו, הוכיחה כבר שהיא אינה מסוגלת לקבל אחריות למעשיה, שאין היא שולטת בעצמה, ובכל פעם שמרפים מעט את הרסן שלה – אנשיה משתוללים. כך בלבנון, כך קם ארגון ספטמבר השחור בירדן. על כן גם אי אפשר להאשים את ערפאת ואש"ף בחוסר שליטה – מפני שהם אינם אמורים ומסוגלים לשלוט, ומי שחושב שהם ישלטו באזור עזה – חולם חלומות מסוכנים. לכל קהילה ניתנות זכויות בהתאם לכל הנורמות של ניהול תקין. הפלשתינים רחוקים מאוד מכך.

מסגרת ההסכם הזה משקפת את דרישות שני הצדדים בצורה מעורפלת, אך הקרה הזה אין זה כדי לתת אפשרויות להתקדם, אלא מתוך שטחיות מובהקת סר הבנת ההתרחשויות. וההוכחה – אפילו לאחר הרצח בוואדי קלט, לא חשב הפושע הגדול מתוניס אפילו לשלם מס שפתיים.

ועדה של אנשי מקצוע בפסיכיאטריה ובפסיכולוגיה, שפועלת במסגרת יש"ע, הוזמנה לשיחה עם מוטה גור, שיחה שבעקבותיה הוזמנה הוועדה שוב. תיארנו לו את המצב בקרב האוכלוסיה ביש"ע: מצד אחד, הרגשת ניכור מובהקת ועוינות, תחושת שעיר לעזאזל, חוסר התייחסות מצד הממשלה ודאגה שאין על מי לסמוך, בעוד הבית והחלומות עלולים לרדת לטמיון. בתחום משני – המנהיגות המקומית, בגלל מדיניות הייבוש, אינה יכולה לתפקד כראוי, והמוניטין שלה יורד. הדבר גורם נסיגה למסגרת הפרטית – המשפחה והשכונה.

במצב של בהלה, אנשים מחפשים אבן בוחן למה שקורה. והתמונה המיידית: בואו של ערפאת מזה, ואי ביטול האמנה הפלשתינית מזה. בואו של ערפאת, בדומה לשחרור מנדלה מהכלא בדרום אפריקה, ילווה בתגיגה תקשורתית, הפגנות ערבים, יציאה מהכפרים. משהו חמור עלול לקרות. אנשים שיהיו בלחץ יכולים לאבד שליטה, ותוך יום-יומיים תהיה פה בוסניה, והממשלה כולה תישא באחריות. כל זה יקרה בגלל מדיניות שלומיאלית של ממשלה שלא מסוגלת לעמוד על דרישות מינימליות, כמו ביטול האמנה כהוכחה ראשונה ליכולת.

כעת עלינו לפעול בכמה רמות. הימין לא צריך להתייאש במערכה המדינית, ואסור לו לאבד את היוזמה. יש לנו לעתים הרגשה שאין לנו מה להגיד, אך עלינו להיות נאמנים לעמדתנו, ליצור דעת קהל ולא להשתעבד לה. הליכוד צריך להפסיק להשתדל לטשטש גבולות עם המערך.

ומלבד המערכה המדינית עלינו לנסות להרגיע את הרוחות, ולהכין את עצמנו למלחמה של התשת עצבים ולמאבק פיסי, ולכל מיני תרגילים שממשלת השמאל תנסה להפיל עלינו. לשם כך יש להקים תשתית חברתית תמיכתית מאורגנת ומאוחדת, תוך שיתוף פעולה מלא בין הרשויות המקומיות והאזוריות.

תושב אורנית, פסיכיאטר ומאבחן כוח-אדם.

האוכלוסיה הערבית ביש"ע. אולם עתה, משנחתם הסכם אוסלו, אין לנו יכולת לפעול לביטולו. לא מפני שיש סיכוי גדול שהערבים אכן יצליחו לעמוד בתקוות השלום שלנו, אף לא בשל היעדר הבנה לסכנות המרובות הטמונות בו. העם בישראל בחר, אמנם תוך היסוסים לא מעטים, להתקדם בדרך זו ולבחון אותה.

חשוב מאוד שנתעשת ונעמוד מאחורי תכנית רצינית, המתחשבת במציאות החדשה, שרק לה יש סיכוי להישמע ולהתקבל על דעתו של רוב הציבור. עיקריה של התכנית הם: א. אי־חזרה לגבולות 67'. ב. קביעת קווי גבול חדשים, התחשבות בגושי ההתיישבות ביש"ע. ג. ירושלים שלמה בריבונות ישראלית, ללא כל פשרה פונקציונלית בתוכה. ד. החלת ריבונות ישראלית גם על היישובים שמחוץ לגושי ההתיישבות, תוך מחויבות מלאה לביטחונם. ה. האוטונומיה תוחל גם על יישובים ערביים שיימצאו באזורי הריבונות הישראלית ביש"ע.

על עקרונותיה של תכנית כזו כבר דובר רבות, והיא אף הוצעה על־ידי חלק מאנשי הליכוד, כמו גם על־ידי אנשי ציבור אחרים, בהם ראשי מועצות ביש"ע. עקרונות אלו יכולים להתנחל בלבבות (כמאמרו של יואל בן־נון). ניתן ליישבם, אמנם בדוחק, עם הסכם אוסלו, כך שהם אינם כרוכים בהכרח בהפרת ההסכם. אם יהיה רצון פוליטי מצד הממשלה ומנהלי המו"מ, יש לעיקרי תכנית כזו סיכוי. את הרצון הפוליטי הזה יש לעודד, ולכך עומדים לרשותנו מגוון רחב של אמצעים – פגישות ישירות, ביטת הכנסת, הסברה כלפי הציבור הישראלי הרחב, וכדומה. מה שברור הוא, שלא נוכל להצליח אם נמשיך לפעול על בסיס של תכנית הנובעת מתפיסות רעיוניות מאתמול, שאינן תואמות את המציאות של היום.

אם ציבור המתיישבים ביש"ע יאמץ את התכנית הפרגמטית הזו, ויגייס למענה תמיכה רחבה, ניתן לדעתי לשנות את ההתייחסות שיש כיום בציבור לעניינה של ההתיישבות ואת הזיקה הכלל ישראלית לעתיד יש"ע. גישה רציונלית כזו, שתציג תמיכה בתהליך השלום מחד גיסא, תוך הצגת דרישות בסיסיות של ההתיישבות מאידך גיסא, יכולה ליפול על אוזניים קשובות. עמדה שכזו תוציא את העוקץ מעיקר טיעוניו של השמאל, תוך יצירה של אטמוספירה נוחה, שתאפשר לכוון את תהליך השלום לאפיקים נכונים, וסבירים מבחינה ביטחונית.

בסיסה של התרדה הניכרת כיום בין תושבי יש"ע היא אי־וודאות ובדידות גוברת והולכת. הצגה נחושה ועקבית של אלטרנטיבה, שתהיה טבועה בחותם ערכים אוניברסליים של זכות השלטון העצמי, יכולה להעניק לנו תחושה מחודשת של שליחות חלוצית – ולכך נידרש בשנים הקרובות.

הניסיון להתחשב בערכים ובמאוויים העיקריים של שני הצדדים לוויכוח הפוליטי בארץ, זו דרכו של מרכז. לעתים הוא נתפש בשל כך כפשרן, אמורפי וחסר חוט שידרה. נכון, עמוד השידרה של המרכז גמיש, אבל כרופא אני יודע, שדווקא עמוד שידרה כזה, חזק שבעתיים מכל עמדה נוקשה. כן, אני קנאי למרכז, לא פחות, ואולי אף יותר, מקנאתם של אנשי השמאל והימין לעמדותיהם. קנאות לעמדה מרכזית, נחישות שתתמודד עם קיצוניותם של אנשי הקצוות, לכך אנו זקוקים היום. ●

הניסיון להתחשב בערכים ובמאוויים העיקריים של שני הצדדים לוויכוח הפוליטי בארץ, זו דרכו של מרכז. נכון, עמוד השידרה של המרכז גמיש, אבל כרופא אני יודע, שדווקא עמוד שידרה כזה, חזק שבעתיים מכל עמדה נוקשה

מדיניות האיוולת של רבין

שלומית גבירצמן

מדוע הכניסו שליטי טרויה את סוס העץ החשוד לתוך עירם, למרות שהיו להם סיבות רבות לחשוש שהיוונים טומנים להם פח? או: מדוע פלשו קארל ה־12, נפוליאון והיטלר לרוסיה, למרות שכל פולש ידע כיצד הסתיימו הפלישות הקודמות? כמו במלחמת יום־הכיפורים, או כמו במקרה הסוס בטרויה, קיים חשש שממשלת רבין נוקטת, בעיניים פקוחות, במדיניות שתביא לטעות היסטורית גורלית שאין ממנה חזרה. למדיניות האיוולת, לפי טוכמן, שלושה מאפיינים: א. תוצאותיה השליליות נראות בעליל כבר בזמנה ולא בראייה שלאחר מעשה. ב. היתה קיימת דרך חלופית שבה אפשר היה לנקוט, אך לא נקטו בה. ג. המדיניות היא של קבוצה ולא של שליט יחיד

אחד הבזיונות הגדולים ביותר של הנשיא ג'ון קנדי, בתקופת נשיאותו הקצרה, היה כשלון הפלישה לקובה בשנת 1961. כוח של גולים קובנים, שאורגן על־ידי ה־C.I.A. ושהונחת במפרץ החזירים, נהדף תוך 72 שעות על־ידי כוח הגנה קובני וגרם לערעור ממשי באמון העם האמריקני בנשיא הצעיר ובאדמיניסטרציה שלו, שנתפסה קודם לכן כמבריקה.

האנשים אשר קיבלו את ההחלטה על ביצוע התכנית היו דמויות בעלות כישורים מוכחים, רובם אנשי אקדמיה והנהגה תעשייתית, והכישלון הנוראי איים לנפץ את התדמית שרכשו בעמל רב. כפי הנראה היו טעויות רבות בתהליך קבלת ההחלטות בתוך הקבוצה, תופעה המכונה בפסיכולוגיה חברתית בשם "כשל החשיבה הקולקטיבית".

גם שליחת מעבורת החלל צ'לנג'ר, שנתרסקה ב־1986, גם ההחרפה במלחמת וייטנאם, הם כנראה תוצאות מהחלטות קבוצתיות בלתי נכונות. הפסיכולוג אירווינג ג'ניס, בחן (1982) באלו מצבים קבוצה מגיעה למסקנה שגויה, למרות שכבר מלכתחילה ניתן היה לצפות שזו החלטה שגויה. הוא מצביע על מספר תנאים אשר מגדילים את הסיכוי לתהליך לא נכון בקבלת החלטות: 1. מצב של משבר. 2. כשהקבוצה מלוכדת. 3. בידוד חברתי משיפוט או מביקורת של גורמי חוץ. 4. מנהיג דומיננטי שדוחף את הפתרון שנראה לו.

ג'ניס מצביע על מאפיינים נוספים של החשיבה הקולקטיבית. למשל: כשקיימת אשליה של חסינות, נוצרת תחושה של אופטימיות יתר, וזו מביאה לתעוזה בנטילת סיכונים קיצוניים; כשקיימת אמונה ומשוכנעות במוסריות הפנימית של הקבוצה, נוצר מצב שעשוי לגרום להתעלמותה של הקבוצה מהתוצאות הבלתי אתיות של החלטותיה; נוצרת חשיבה סטראוטיפית או מזלזלת במנהיגי היריב, דבר שעלול להביא לשאננות ולגרום לכשלון.

בחשיבה קולקטיבית קיים מצב של סתימת פיות על־ידי צנזורה עצמית. קיימת גם תחושה או אשליה שישנה הסכמה עם חשיבת הקבוצה והדברים מקובלים על דעת הרוב. קיים גם לחץ ישיר על כל חברי הקבוצה שכל אחד צריך לנהוג ולחשוב לפי הנורמה. ג'ניס מתאר תופעה של קבוצת מחליטים אשר יש בתוכה "שומרי מוחות" (Mind Guards). שומרים אלו חוסמים זרימת מידע מבחוץ שסותר את המידע הקיים שעלול לנפץ את תחושת השאננות והביטחון של הקבוצה המחליטה.

מצבים של קונפורמיות, של צנזורה ושל אופטימיות־יתר גורמים ליחידים להתיישר ולחשוב כמו כולם ולהביע טיעונים התומכים בהלך הרוח של הקבוצה. גם הלא משוכנעים מוצאים עצמם משוכנעים ומשכנעים.

אחת הדוגמאות המובהקות לתופעת החשיבה הקולקטיבית המוטעית הינה מלחמת יום־הכיפורים. המצב שקדם למלחמה הוא אשליית חסינות ואופטימיות יתר, מצב של שאננות כתוצאה מצהלת הניצחון של מלחמת ששת־הימים, תחושה של ביטחון וישיבה לבטח. מדוע לא פירשו נכון את הידיעות המודיעיניות החד־משמעיות שצפויה מלחמה? יש אומרים מתוך שאננות וזלזול באויב, ויש אומרים מתוך הערכה גבוהה מדי כלפי המודיעין שאינו טועה בהערכותיו. השאננות, החשיבה הסטראוטיפית כלפי המחנה הערבי, אי־התחשבות במידע שיכול לסתור הנחה נורמטיבית, לחץ חברתי קונפורמי המלווה בצנזורה עצמית, כל הגורמים הללו ביחד – ועוד רבים אחרים – הביאו להערכה לא נכונה ולהחלטה שגויה אשר גבתה מחיר דמים גבוה במלחמה, ולמפולת מדינית מתמשכת שלא הסתיימה עד היום הזה.

בספרה "מצעד האיוולת" מנתחת ההיסטוריונית ברברה טוכמן תופעה החוזרת ונשנית בהיסטוריה, כאשר ממשלות נוקטות מדיניות העומדת בניגוד לאינטרסים שלהן עצמן.

היא מגדירה תופעה היסטורית הקרויה בפיה "מדיניות האיוולת". תופעה זו, אומרת טוכמן, אינה תלויה בתקופה ובמקום. היא קיימת בכל זמן ואתר ואינה קשורה בצורה זו או אחרת של מימשל. היא מבחינה בין מדיניות האיוולת לבין צורות אחרות של מעשי כשל ממשלתיים. סימנה המובהק של מדיניות האיוולת הינו צעד של עצמי שנעשה למרות שהיתה אפשרות ללכת בדרך אחרת.

למדיניות האיוולת, לפי טוכמן, שלושה מאפיינים: א. תוצאותיה השליליות נראות בעליל כבר בזמנה ולא בראייה שלאחר מעשה. ב. היתה קיימת דרך חלופית שבה אפשר היה לנקוט, אך לא נקטו בה. ג. המדיניות היא של קבוצה ולא של שליט יחיד.

הדוגמה הקלסית למדיניות של איוולת היא פרשת הסוס הטרויאני. מדוע הכניסו שליטי טרויה את סוס העץ החשוד לתוך עירם, למרות שהיו להם סיבות רבות לחשוש שהיוונים טומנים להם פח? או: מדוע פלשו קארל ה־12, נפוליאון והיטלר לרוסיה, למרות האסון שבו הסתיימו הפלישות הקודמות?

כמו במלחמת יום־הכיפורים, או כמו במקרה

הכותבת לומדת לתואר שני בחוג לקומוניקציה באוניברסיטה העברית.

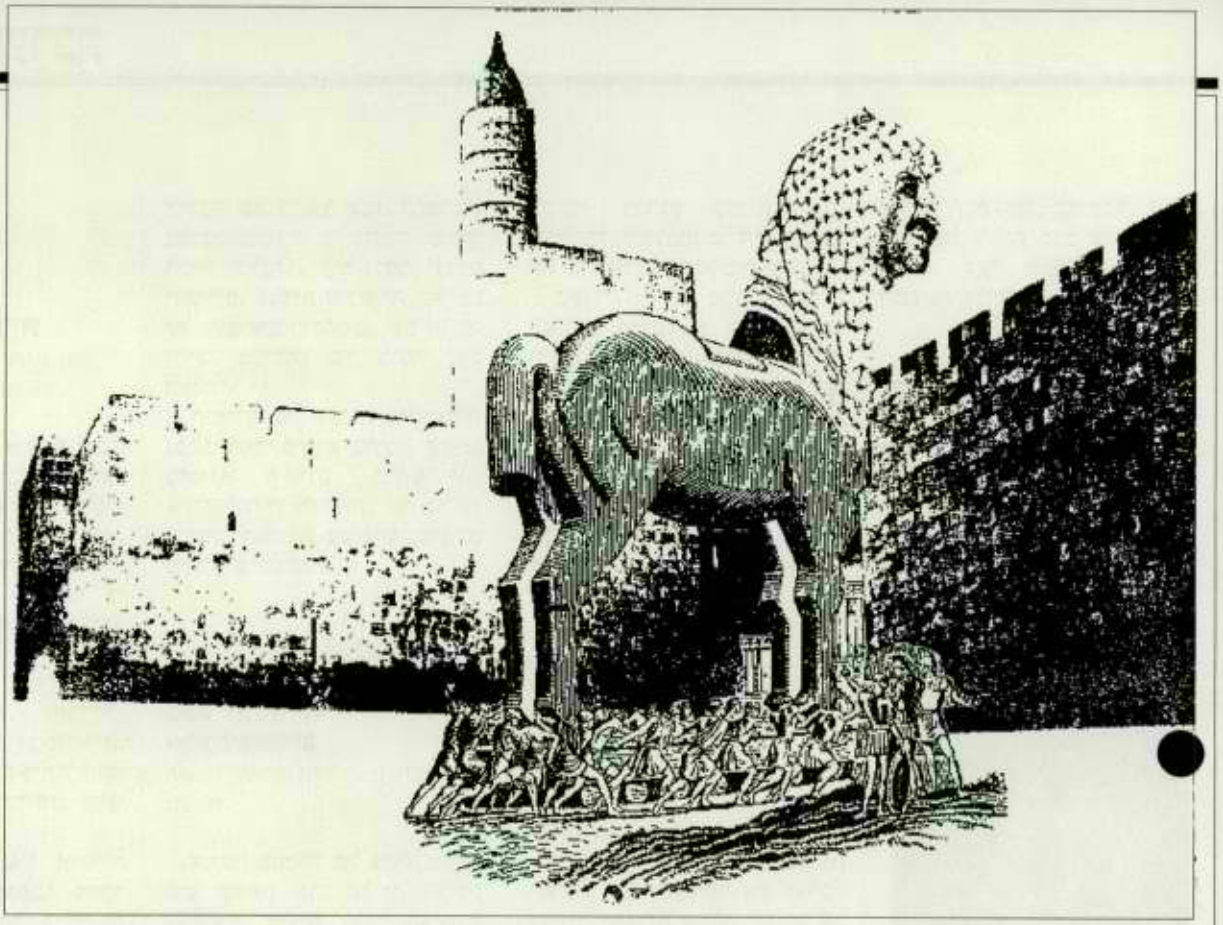

הם יכניסו את הסוס הערפאתי לירושלים

הסוס בטרויה, קיים חשש שממשלת רבין נוקטת, בעיניים פקוחות, במדיניות שגויה שתביא לטעות היסטורית גורלית שאין ממנה חזרה. בקואליציה אכן יושבות דמויות בעלות כישורים גבוהים מבחינה מדינית, וההחלטות מתקבלות בהליך דמוקרטי ובצורה קבוצתית. אך יש מקום לחשש שצורת החשיבה שם הינה קולקטיבית, לפי הקריטריונים הבאים: המצב הוא של משבר – משבר האינתיפאדה, והקבוצה מלוכדת בנחישותה לשלום. היא מתקשה, על כן, להאזין לביקורות השונות מתפיסתה ומונעת בידי מנהיג שקיבל על עצמו את משימת השלום. רבין נתון בתחושה חריפה של הישג בכל מחיר, כמשימה אישית שנטל על עצמו. מצב זה הוא, בין השאר, הסיבה של ציפייה שתולה בו מפלגתו, בסיסמה הכל כך מחייבת, "ישראל מחכה לרבין". הסימפטום למדיניות תוקפנית שכזו הם לבטח הביטויים: "אני אחליט", "אני אמנה", "אני אנווט", ו"הם לא מזיזים לי". רבין הולך למטרה ישר קדימה ומהר, וחברי הקבינט כולם מיישרים קו פה־אחד לדעה הדומיננטית. כלי התקשורת מתגייסים אף הם ומשרים אווירת אופוריה ומקהים כל פליטת פה של הרמטכ"ל או סגנו על קשיי הביטחון הצפוים. אשליית החסינות הצבאית הצה"לית, שמזכירה כל כך את ההתרברבות שהיתה לפני מלחמת יום־הכיפורים, מביאה לתעוזה בנטילת סיכונים קיצוניים. מקבלי ההחלטות משוכנעים בצדקת דרכם ובמוסריותם ואולי מתעלמים מתוצאות בלתי אתיות אפשריות של מעשיהם, כלפי המתנחלים למשל. חלקם מזלזלים במנהיגי היריב באופוזיציה, בתואנה כי הימין במיעוט, מפוצל, היסטרי וכו', וקיימת אצלם התחושה שהרוב אתם.

מדיניות האיוולת קיימת בכל זמן ואתר ואינה קשורה בצורה זו או אחרת של מימשל. טוכמן מבחינה בין מדיניות האיוולת לבין צורות אחרות של מעשי כשל ממשלתיים. סימנה המובהק של מדיניות האיוולת הינו צעד של הרס עצמי שנעשה למרות שהיתה אפשרות ללכת בדרך אחרת

הביטחון העצמי, אופטימיות היתר והשאפתנות, מסנוורים ועלולים להביא את הקבוצה למלכוד. אם אכן הממשלה טועה, הרי שזו "מדיניות איוולת", בכך שתוצאותיה השליליות נראות כבר מראש (הקמת מדינה פלשתינית), בכך שקיימת דרך חלופית ובכך שהמדיניות היא של קבוצה ולא של שליט יחיד.

לצערי, לא מוצגת דרך חלופית שבה אפשר לנקוט. מלבד התחושה הברורה של הימין, שיודע מה לא, הציבור לא השתכנע מה כן. לו המחנה הלאומי היה מציע דרך אלטרנטיבית, יתכן והמשא ומתן של השמאל עם אש"ף היה יותר קשוח וכולל פחות ויתורים. איוולת היא מדיניות שתוצאותיה שליליות במונחים של אינטרס עצמי. אינטרס עצמי הוא כל מה שתורם לרווחתו או לקידומו של גוף. רבים רואים בהסכם עם אש"ף תהליך שיביא לרווחה, ועל כן תהליך ההולך בד בבד עם האינטרס העצמי של מדינת ישראל. רבים אחרים רואים בהשבת הפלשתינים לבתיהם הכנסת הסוס לטרויה, כשתוצאותיה של האיוולת נראות מראש והינה צעד של הרס עצמי.

לסיום, יכול להיות שהממשלה בראשותו של רבין שקולה וקשובה לגורמי חוץ ולגורמי פנים ומעשיה אתראים ולא פזיזים, ודווקא בעת שכזאת יש לפעול במהירות. ויכול להיות שלא. לרבין קשה לשמוע לדעות אחרות, הוא אף עוין את המתנגדים לו וחברי מפלגתו חושבים בעיקרון כמותו. ההסתברות להליך שגוי בקבלת ההחלטות גבוהה מאוד. מי יודע אם לא בעיניים פקוחות מכניסים את הסוס הקטלני אל תוך טרויה. ●

רבין הולך ישר למטרה, וחברי הקבינט מיישרים קו פה־אחד. כלי התקשורת מתגייסים אף הם, משרים אווירה של אופוריה ומקהים כל ביקורת, גם של הרמטכ"ל וסגנו, על קשיי הביטחון הצפוים. אשליית החסינות הצבאית הצה"לית, שמזכירה כל כך את ההתרברבות שהיתה לפני מלחמת יום־הכיפורים, מביאה לתעוזה בנטילת סיכונים קיצוניים

עיון

דניאל סיון
דקדוק לשון אוגרית
הוצ' מוסד ביאליק, ירושלים, ואוני בן־גוריון בנגב, תשנ"ג, 213 עמ'.

עיר הנמל הקדומה אוגרית שכנה במקום אשר שמו הערבי הוא "ראס א־שמרה", בצפון סוריה. באביב 1929 החלה משלחת צרפתית, בראשות קלוד שפר, בחפירות ארכיאולוגיות בתל, וחשפה בו ממצאים מן המאות הי"ד־י"ב לפנה"ס.

בין השאר נתגלו לוחות חומר כתובים באוגריתית, באכדית, בחורית, בחיתית ובשומרית. בלוחות נכללו טקסטים מיתולוגיים, סיפורים, תעודות מנהליות, קטעי מילונים, ועוד.

התגליות של לשון אוגרית וספרותה הביאו למהפכה בחקר לשון המקרא וספרותו. בספר זה מתוארת בשיטתיות לשון אוגרית על דקדוקה, תוך תשומת לב לקורא העברי ותחומי התעניינותו.

חנוך רביב
החברה בממלכות ישראל ויהודה
הוצ' מוסד ביאליק, ירושלים, תשנ"ג, 247 עמ'.

"עם הארץ" היה כינוי לשדרה חברתית רחבה בהרכבה, בהיקפה ובתפוצתה, שהרי רכיבו הראשון – "עם" – מורה על כוללנות ועל ריבוי, ובעת ובעונה אחת על מכנה משותף רחב; הרכיב האחר – "הארץ" – מצביע על הזיקה למסגרת הטריטוריאלית, או לפחות על קשר לענף הכלכלי הבסיסי של מרבית האוכלוסיה – החקלאות. אם כך, הכוונה היא לשדרה הרחבה של קבוצות ביניים. ואילו חסרי הרכוש, השכירים והפועלים – לא נכללו במושג זה, בניגוד גמור למשמעותו בימינו.

זהו אחד החידושים העולים מספרו של חנוך רביב, המתאר את החברה הישראלית הקדומה בתקופת ממלכת ישראל ויהודה, תקופה של כ־350 שנה. הספר דן במבנה המסורתי של החברה, ביחסי חברה וכלכלה, עיר וכפר, עניים ועשירים, עמדות פוליטיות, מקומם של הנביאים והכהנים, וגם מהותו ודרכי פעולתו של מוסד "עם הארץ".

תיאורה של החברה הישראלית נכתב תוך שימוש בחומר משווה מהמזרח הקדום, ובתאוריות אידיאולוגיות חדישות, אך בלשון מובנת, הנמנעת משימוש במונחים מקצועיים מסובכים.

אהרן נחלון
בעט ובטוריה
אסופת מאמרים
הוצ' יד שפירא, אלון שבות, תשנ"ג, 192 עמ'.

אסופת מאמריו של אהרן נחלון, איש קבוצת שדה אליהו, העוסק בנושאים שונים סביב הציונות הדתית: מדינת ישראל, הקיבוץ הדתי, בעיות התיישבותנו, דת והלכה, חינוך ונוער.

אהרן נחלון, מוותיקי הקיבוץ הדתי, נולד בעיירה היהודית־החרדית טרנסילבניה, בה למד ב"חדר" מגיל שלוש. לאחר לימודיו בישיבה הציונית של הרב ד"ר יעקב

הופמן בפרנקפורט, עלה לארץ בשנת תרצ"ג (1933).

הודות להשכלתו התורנית, תרם גם בפעילות תורנית עם הצטרפותו לקיבוץ רודגס בפתח־תקוה, ואחר־כך ל"קבוצת אריה" שהקימה את שדה אליהו בעמק בית שאן.

בשדה אליהו, מלבד עבודתו בפלחה, במוסך או בלול, לימד תורה לחברים ועורר בעיות הלכתיות הקשורות באורח החיים הקיבוצי־דתי.

את הספר, שיצא במלאת שישים לעלייתו ארצה, וסמוך למלאת 20 לנפילת בנו אלעזר במלחמת יום־הכיפורים, הקדיש אהרן נחלון לזיכרו.

אודית איכילוב
חינוך לאזרחות בחברה מתהווה
הוצ' ספרית פועלים, תל־אביב, תשנ"ג, 148 עמ'.

עוד בטרם הוכרזה מדינת ישראל, כבר העסיקה את מערכת החינוך העברית שאלת חינוכם של אזרחי העתיד. מה היו המגמות המרכזיות בהתפתחותם של דפוסי החינוך לאזרחות בתקופת היישוב ובתקופת המדינה? מה היתה המדיניות שניווטה את המעשה החינוכי? מי היו המורים וכיצד פעלו בנושא החינוך לאזרחות? אילו מסרים ערכיים שידרו חומרי הלימוד? הספר מנסה לבחון שאלות אלו בהתבססו על מחקרים שערכה המתברת, ראש החוג למדעי החינוך באוניברסיטת תל־אביב, במשך שנים, וחלקם רואה עתה אור לראשונה.

אברהם בן עזרא
קונים דירה
המדריך השלם לרכישת דירה
הוצ' כתר, ירושלים, 1993, 120 עמ'.

אצל רוב האנשים, רכישת דירה היא העסקה הגדולה ביותר בחיים. המחבר, מהנדס בניין ומתכנן עירוני, מביא במדריך זה שפע עצות חיוניות שיכולות לחסוך ממון רב ועגמת נפש, עבור מי שמתכונן לקנות דירה, וגם למי שכבר רכש דירה ומצא בה ליקויים. הספר סוקר את כל תהליך הרכישה, למן חיפוש הדירה המתאימה, בדיקתה, ניהול נכון של עסקת הרכישה וחתימת החוזה, ועד לקבלת המפתח והכניסה לדירה.

ז'קלין דה רומיי
הומרוס
הוצ' מוסד ביאליק, ירושלים, תשנ"ג, 110 עמ'.

גם מאות שנים לאחר שהועלתה השירה ההומרית על הכתב, יכול הקורא המשכיל ליהנות מן העלילה השזורה בה, מאופיים ומהתנהגותם של הגיבורים, ומתיאורם של מעשי הגבורה בחיי יום־יום. בתרגום מעולה, כמו תרגומו של טשרניחובסקי, ניתן גם לטעום מקצת טעמו של סגנון השירה האפית העתיקה. אף על פי כן, כך כותב במבוא יוחנן גליקר, שי את הספר, יש ביצירות אלו צדדים שהקורא המודרני שוב אינו יכול לעמוד עליהם ולהבינם ללא מידה מסוימת של סיוע, הדרכה ופרשנות. העלילות מתרחשות בעולם, שעם כל קרבתו האנושית אלינו, רחוק הוא מעולמנו גם בצדדיו החומריים והחיצוניים, וגם בהלך הרוחות, במנהגים ובדרכי החיים המשתקפים בו.

ז'קלין דה רומיי, מגדולי החוקרים של ספרות יוון העתיקה בשני הדורות האחרונים, מביאה ניתוח מעמיק על עולמו של הומרוס, מבנה יצירתו, גיבוריו והפרשנות העניפה שהתפתחה סביב שירתו.

ספרות יפה

אניטה ברוקנר
ידידה מאנגליה
הוצ' הקיבוץ המאוחד / ספרי סימן קריאה, תשנ"ג, 169 עמ'.

המספרת בספר זה, רייצ'ל קנדי, רצופת תודעה של ילדות עשוקה, מאומצת על־ידי משפחת ליוונגסטון, ספק כבת, ספק כבת לוויה ומדריכה לבתם הת'ר. מהימנותה כמספרת מועמדת בספק החל מהעמודים הראשונים. היא נמשכת בעל כורחה אל החמימות של המשפחה, וזאת בניגוד קוטבי להשקפתה, הגורסת שהחיים אינם ראויים להמציא לאדם אושר שלו, ועל כן עליו להתאזר בקשיחות, לאמץ לו התנהגות קרה ומחושבת, ולהימנע בכל מחיר מהסתבכות רגשית.

יחסה להת'ר רצוף סתירות פנימיות שאין היא מודעת להן. אי מודעות זו שזורה לאורך כל הספר, למרות הסיטואציות החוזרות ונשנות האמורות לפקוח את עיניה.

אניטה ברוקנר הינה כלת פרס "בוקר" לשנת 1984, אף כי ספרה הראשון יצא רק ב־1981. מאז פירסמה ספר כמעט מידי שנה.

ש' גיורא שוהם
אוהל המצורעים
הוצ' עם עובד, תל־אביב, תשנ"ג, 204 עמ'.

[illegible]שנות העשרה המאוחרות שלו [illegible] המתבר בשבי הלגיון הערבי, לאחר שלחם בגוש עציון. מחנה השבויים משמש לו זירה לכל המאבקים שהיו אז ביישוב היהודי: דתיים נגד חילוניים, מרקסיסטים נגד רביזיוניסטים, ועוד. ובכל זאת האירועים המתוארים בספר הם ברובם המכריע דמויניים ואין קשר בינם לבין המציאות. לא היה "אוהל מצורעים" במחנה השבויים היהודים באום־אל־ג'מאל, ולוחמי גוש עציון והרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים, אשר נכנעו ללגיון הערבי הירדני במלחמת השחרור במחצית הראשונה של 1948, ונכלאו בו – אינם קשורים לדמויות שבספר זה.

יהדות

יהושע הגר־לאו
העוז והענווה
ביטחון, צבא ומלחמה בהשקפת הרמב"ם
הוצ' המכינה הקדם־צבאית־ישיבתית, בית יתיר, תשנ"ג, 363 עמ'.

כהמשך לספרו הקודם של המחבר, "החיל והחוסן", שבירר ענייני צבא ומלחמה ב"העמק דבר" וב"משך חכמה", עוסק ספר זה בתפיסתו הביטחונית של הרמב"ם.

הרמב"ם, כיחיד בין פוסקים, התייחס בחיבוריו השונים, ובמיוחד בספרו ההלכתי הגדול "היד החזקה", גם לעניינים הנוגעים לכלל ישראל, ובתוכם דברים הקשורים בקיומו ושלומו של עם ישראל בארצו, מבחינה מדינית, ביטחונית וצבאית. בין הפרקים הנדונים בספר: מלחמות לסוגיהן, משוח מלחמה והכרזותיו, המשרתים במלחמה והמשוחררים, קריאה לשלום ותנאיו, מצור, היתרים במלחמה ועוד.

דניאל סטטמן, אברהם שגיא
דת ומוסר
הוצ' מוסד ביאליק, ירושלים, תשנ"ג, 274 עמ'.

בשאלת היחס בין הדת למוסר נחלקו רבים בתולדות ההגות האנושית מראשיתה ועד ימינו. היו שטענו (ככאנט) כי הנחות דתיות חיוניות לפעילות המוסרית, וכי הדת היא, באופן זה או אחר, תנאי למוסריות. היו שדחו תלות זו וניסו להוכיח את האוטונומיה של המוסר, ואף היו שטענו (כניטשה) כי הדת מפריעה ומנוגדת למוסריות. ספר זה הוא ניסיון ראשון לערוך דיון מקיף, שיטתי וביקורתי, בשאלות היסוד הנוגעות ליחס זה, ולהניח תשתית עיונית מקיפה לבחינה רציונלית של היחסים בין דת למוסר.

המחברים, ד"ר דניאל סטטמן וד"ר אברהם שגיא, מרצים בכירים במחלקה לפילוסופיה באוניברסיטת בר־אילן.

על מדין
הוצ' אריאל, ירושלים, תשנ"ב, 270 עמ'.

קובץ המכיל מגוון הרצאות ודיונים שהתקיימו בכינוס הבוגרים, שנערך בבית אריאל בקץ תשנ"א, במלאת 20 שנה ליסודה של "המדרשה הגבוהה לתורה", שליד מוסדות אריאל.

לכנס הוזמנו בוגרים מהארץ ומחוצה לה, ובמשך שלושה ימים דנו הרבנים הצעירים עם מוריהם בבעיות ההלכתיות המעסיקות את עולם היהדות בשנה זו: סמכות הרבנות הראשית והרבנים בימינו; קליטת עולי אתיופיה ועולי רוסיה; בעיות חברה בימינו, ועוד.

הקובץ מהווה בבואה של בעיות הלכתיות המטרידות כיום את האדם הדתי, והוא מרחיב את הדעת בניתוח הבעיות ובהארתן, גם אם לא תמיד מובאים בו פתרונות לכל הבעיות.

שירה

משה לייב הלפרן
המתופף בחוצות
הוצ' מוסד ביאליק, ירושלים, תשנ"ג, 274 עמ'.

"מוישה־לייב", כפי שכונה בפי מעריציו, היה אחד המשוררים האהובים ביותר על קהל קוראי היידיש. שפתו העממית, חרוזיו הקלילים ודמותו – דמות לא יוצלח ארוך ומגושם, גס רוח וחביב, שנתערבבה לרבים עם דמות הליצן העצוב שבשיריו – יצרו רושם של פשטות מטעה. הוא נולד ב־1886 בגליציה המזרחית, וב־1908 הגיע לניו־יורק. במשך שנים אחדות חי בקשיי על סף הרעב, כרוב יהודי ניו־יורק. לימים סופר איך כאשר ביקש לעצמו עבודה כמגהץ מכנסיים, היה עומד המשורר הדגול עם מגהץ כבד ולוהט בידו הענקית ומדקלם לעצמו שיר חדש.

בניו־יורק הרבה לכתוב בשביל שבועוני הומור וסאטירה, עד שייסד את העיתון הקומוניסטי היומי "פרייהייט" (= החופש).

הלפרן היה למשורר המחאה החברתית, הנלחם נגד אפליה גזעית, ניצול עובדים, ניוון ההמונים וניכור האדם בכרך הגדול.

גבריאל פריל
אספן סתווים
הוצ' מוסד ביאליק, ירושלים, תשנ"ג, 380 עמ'.

שני עשורים לאחר הופעת "מתוך זמן ונוף" – כרך שיריו המקובצים הקודם של המשורר, שהוכתר על־ידי משוררים ומבקרים ישראליים כאחד מאבות המודרניזם בשירה העברית, כונסו לכרך נוסף השירים שכתב מאז. בהקדמה לכרך הקודם כתב גבריאל פריל כי הוא מהווה מעין סיכום ופרידה, סופו של חשבון. בינתיים, כך הוא חש, התארך החשבון, ועתה מגיעה שעתו של סיכום נוסף – סיכום שלאחר סיכום.

השירים ערוכים פחות או יותר בסדר כתיבתם, החל משנת 1973 ועד היום, מלבד שירי "הלקט והשכחה" שבסוף הספר, המחזירים אותו מן המאוחר אל המוקדם. אלו הם שירים מוקדמים, שנכתבו ברובם בשנות ה"נערות" הספרותית של המשורר, בראשית דרכו, בשנות ה־30־40, בהם מפעמת רומנטיות תמימה, אשר מוצגת אל מול הפיכחון של השירים המאוחרים.

לספר נוספה מסה מקיפה מאת דן מירון על כלל שירתו של פריל.

ההתגוננות שלו. נכון שזה ייצור לחץ ואווירה לא כך כך סימפטית, אולם נכנסנו למלחמה על גבולות המדינה, ועלינו להיות ערוכים למלחמה הזאת על הצד הטוב ביותר. •

העולים מרגישים כמו תושבי הגולן והבקעה

תחי התחרות. התחרות עם הכבלים, ועתה עם הערוץ השני, כופה התייעלות על מערכת החדשות של הערוצים הממלכתיים. לפירות הראשונים זכינו בסיקור הרציני והמקיף של כשלון הקשר במוסקבה נגד ילצין.

בסיקור האירועים חל אמנם שיפור, אולם בנושא הפרשנות והמגמתיות המצב קשה מבעבר (וראה הגיבוי של התקשורת לתהליך אוסלו). השאלה שהטרידה כמה שדרים לאחר דיכוי הפוטש המוסקבאי היתה: האם הימין הישראלי מסוגל לבצע תעלול דומה? יוסי שריד ושולמית אלוני התבקשו לחוות את דעתם על התפתחות מצמררת זאת. שוב נוצר העיוות, שמי שהיה מיודד עד לאחרונה עם חבורת הפטיש והמגל, הוצב בתפקיד מגן הדמוקרטיה. מפ"ם הקימה לאחרונה קשרים תנועתיים רשמיים עם אש"ף, והיא שקיימה קשרים עם המפלגה הקומוניסטית של ברית המועצות בזמנים האפלים ביותר. ובא השמש וזרח השמש. גם בזמנים שברית־המועצות היתה חסומה לישראלים, פעילי "שלום" ישראלים זכו לטיפול מיוחד מצד השלטונות הסובייטיים. בשידור ההוא לא היה מי שיגיד, שכאשר מדובר על מלחמת אחים, הצד שלנו אינו מיומן בהפעלת תותחים קדושים או בהלשנות לנוכרים, כפי שרבין, למשל, יודע לעשות. זו חולשתנו וזו גם גדולתנו.

בהקבלה לגבי מלחמת האחים לקו השדרנים ביתר, אבל החסר לגבי שאלות שפשוט לא נשאלו, בלט עוד יותר. מדוע לא עמדו פרשנינו על הקושי להחדיר ערכים דמוקרטיים לתוך חברה שלא התנסתה בהם? עד כמה בלתי הפיכים הם אותם תהליכים "בלתי הפיכים"? מה קורה כאשר מזרימים כספים למנגנון שעדיין לא התרגל, וגם אינו רוצה להתרגל, למציאות חדשה? השאלות הללו ואחרות נדחקו הצידה, היות והן היו מסוגלות ליצור אסוציאציות נוגות לגבי תהליכים המתרחשים אצלנו.

המעידה הגדולה היתה, כמובן, בנושא העלייה. המרד חשף שוב את החוית האנטישמית האדומה־חומה. גם אם היא הובסה, השנאה תמשיך לפעפע מתחת לשטח. בתקופה מסוימת דווח על פאניקה אצל יהודי לנינגרד, אולם ממדי העלייה לא תפחו. השר צבן מסביר שיהודי חבר העמים מושפעים יותר מתנאי הקליטה בארץ מאשר מהתנאים הפוליטיים בחבר העמים. יופי של הסבר משר הקליטה של ממשלת ישראל.

לא ניתן היה לברר את עמדתו של מנכ"ל משרד הקליטה, היות שראובן מרחב פרש, מתוך יאוש, ונחלץ לעזרת טדי קולק. כספים שהיו מיועדים להכשרת מורים עולים בתחומי המדע והתרבות, הוסטו לסקטור הערבי. לפני מספר חודשים חילקה הממשלה כספים שהיו מיועדים לעלייה למשרדים אחרים, דבר שהעלה את חמתם של ארגוני העולים. אם תושבי עזה הם עניי עירך בשביל שמעון פרס, אין הדבר נכון לגבי יהודות מוסקבה, טביליסי וקייב. שהם ישארו שם, כי יש לנו ממשלה הדואגת לאיחוד משפחות בשכם.

אולם אי אפשר להאשים אך ורק את הממשלה והתקשורת במחדל. חלק מהמחדל הוא באשמת האופוזיציה, כולל תנועות שפעלו בעבר במסירות למען העלייה. ההלם המדיני והצורך להתארגן לקרבות בלימה והצלה, טיקדו את רוב תשומת הלב בפעילות הפוליטית. זאת טעות. חובה לבקר את הממשלה בנושאים שבהם היא פגיעה. נושא העלייה מקפל בתוכו את הנושאים שהתגלו בנושא המדיני, כגון הונאת הבוחר וסדר עדיפויות משובש, שדואג למגבית הפלשתינית המאוחדת, במקום למאמץ הצלה לטובת קהילות יהודיות הנמצאות בסכנה.

ממשלת העבודה רימתה את העולים ואת תושבי הגולן והבקעה

הממשלה ערה לכך שלא תצליח להונות שוב את העולים. בבחירות האחרונות העניקו עולי חבר העמים ארבעה מנדטים לעבודה. הם כבשו את הסנטימנטים הלאומיים שלהם מתוך תקווה שגם רבין מספיק לאומי, והוא, בניגוד לממשלת שמיר, יקח סוף סוף את נושא העלייה בידיים. עכשיו מרגישים העולים כמו תושבי הגולן והבקעה. יתכן והלך רוחות זה מהווה אחת מהסיבות לאדישות שמגלה הממשלה בנושא. במסורת של תנועת העבודה נרשמה רתיעה מהעלאתם של גורמים בעלי השקפות שליליות בתחום הכלכלי והפוליטי. האחריות שהעבודה תישא בגין מחדל הקליטה הוא שווה ערך לאחריות שהיא נושאת בגין ההסכם עם אש"ף. •

מועצה מקומית אריאל

ליוסף קאפח,
ראש מועצת קדומים
ובני המשפחה היקרים,

איתכם באבלכם הכבד
על מותו הטראגי של יקירכם

אמיתי הי"ד
בבנין הארץ תנוחמו

ח"כ רון נחמן
ראש מועצת אריאל
וחברי המועצה

לראש המועצה המקומית קדומים
מר יוסף קאפח נ"י
ומשפחתו קבלו נא את תנחומינו
על פטירת בנכם יקירכם

אמיתי הי"ד
בדמי ימיו
יהי רצון שיבלע המוות לנצח
ימחה ה' דמעה מעל כל פניו
ולא תוסיפו לדאבה עוד

תושבי העיר

ראש המועצה-עמנואל
הרב שמואל זיבלד

פרסום מודעות מלים בלוח נקודה!

מודעות מלים יפורסמו תמורת 3.50 ש"ח למלה.
נא לשלוח את תוכן המודעה (מינימום 10 מלים)
בצירוף המחאה, לפי הכתובת:
מערכת "נקודה" עפרה, ד"נ מזרח בנימין, 90906

למכירה, מיצובישי לנסר סטיישן, 1988, יד ראשונה, ממוגנת:
02-973927, בערב (לא בשבת)

מעוניין ברכב ממוגן, מינימום 1,300 סמ"ק,
עד 13,000 ש"ח. טל': **02-511008**

נמצא שעון זהב שאבד בהפגנה מול משרד רוה"מ בכ"א באלול.
טל': **02-963051** (איילת)

מתנ"ס בנימין

למתנ"ס בנימין רכזי קהילה

לישובים: **אדם, ענתות, חדשה, נילי, נעלה, שילה, עלי, מעלה לבונה**

תאור התפקיד:
אחריות לפיתוח והפעלת מערכת חברתית וטיפוח הקהילה בישובים.

התפקיד כולל:
איתור והגדרת צרכים בקהילה.
תכנון תקצוב והפעלת מערך חינוכי קהילתי.
חברות בצוות המתנ"ס.

כישורים נוספים:
יכולת תקשורת ארגונית ובינאישית טובה.
השכלה אקדמאית או על תיכונית בתחומי החברה והחינוך ו/או נסיון מוכח בעיסוק דומה.
נסיון מוכח בתפקידי ריכוז בתחומי חברה וחינוך.
רשיון נהיגה יתרון.

דרישות נוספות:
נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות.

תנאי העסקה:
משרה מלאה. שכר עפ"י המקובל לגבי רכזים במתנ"ס, עפ"י דרוג עובדי הוראה

הצעות יש להגיש בכתב, כולל קורות חיים, השכלה, נסיון קודם והמלצות לידי שי בן יוסף, מתנ"ס בנימין

הצעת עבודה דרושים

איך להרוויח 1000 ש"ח ויותר ביום עבודה?

"עשה לאת בעצמך"!

לייגו" – יריעת גומי לאיטום הגג ליישום עצמי ב **קלי קלות!**

הובלה עד הבית | **הנחה מיוחדת לתושבי יש"ע**

סניף השומרון:
03-9367439
להזמנה בטלפון:
03-9328580

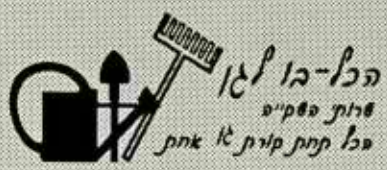

חברת פיוניר קונקריט (ישראל) בע"מ

המלווה מקרוב את הבניה ביש"ע

לפיוניר מפעלי בטון מובא
בקרני שומרון, במתתיהו
ובעתיד באזור אפרת
(במקום המפעל שפעל ונסגר).
אלה שלושה מתוך שלושים
מפעלי הבטון שלנו,הפרוסים
בכל רחבי ארץ ישראל!

גרעין נמ"ר

עברו שבועיים ואנחנו עדיין פה. כן, באמצע המו"מ המדיני (מתן ומתן), ולמרות הפיגועים, ארזנו את חפצינו, אמרנו שלום למרכז והגענו לכאן. יישוב קטן בסוף העולם שמאלה (והרי זה המקום של הלב). הרי יהודה לב הארץ.

אז בעצם למה אנחנו כאן? ומי אנחנו בכלל? אנחנו קבוצה – גרעין של 15 איש מתנועת בית"ר על סף גיוס, העונים לשם גרעין נמ"ר (גרעין נח"ל ע"ש מיכה רייסר).

וכן, אנחנו אנשים שפויים ולא השתגענו בכלל. למרות שאנחנו כאן, אולי בגלל שאנחנו כאן. כשהארץ בוערת והממשלה מפקירה את אנשיה, תושבי יש"ע, ואת המולדת, הרגשנו חובה להגיע.

אנחנו מיועדים להישאר כאן לתקופה של כ־3 חודשים עד לגיוס, כאשר במהלכו ישנם פרקים של מספר חודשים שנשוב ליישוב. כוונתנו לעזור ליישוב להתבסס ולהתחזק. בינתיים – אנו עובדים בעבודות שונות: בבציר, בפטריות, בגננות ובמתפרה, והשאר – ניתן למעשינו לדבר עבורנו.

תקוע — גרעין נמ"ר
קרן תקוע

איכות הסביבה

על מה אתם חושבים כשאומרים לכם איכות הסביבה? על העשן מרידינג? על דגים מתים בירקון? אולי על הפגנת תמהונים להגנת הלוויתנים בנורבגיה? או שמא על השר יוסי שריד?

נסחפתם. בואו נדבר על איכות הסביבה כאן, בחשמונאים, ב"לב יערות בן שמן". הסתכלו לכיוון הירוק שממזרח ליישוב, עיצמו עיניים והגו את המלים "אזור תעשייה": מבני תעשייה, עשן, רעש, אבק, רכבים כבדים, שפכים – כאן, על סף ביתנו.

רוב הציבור אינו יודע על הרעיון להקים כאן את "אזור התעשייה מתתיהו". קשה להפריז בתיאור המשמעויות של הקמתו על סף היישוב, וקשה גם להישאר אדישים להתפתחויות מעין אלה. מה ניתן לעשות? יש להפציץ את הגורמים השונים במכתבים ובטלפונים, ולצרף העתקים אל נציבות תלונות הציבור.

חשמונאים — יוסף ויזל
מודיעין

מעשה האדם או הטבע

האם ידעתם שבקרבת מטעי הזית שבצפון היישוב נמצאים סלעים האופיניים לבית הבד העתיק שלפני 3,000 שנה?

צפונה מהיישוב נילי ודרומה מנחל נטוף ישנה מערה ובה נמצאו כלי עבודה מהתקופה הנטופית (בערך לפני 4,000 שנה). זו התקופה בה עבר האדם מציד לעבודת השדה והחקלאות.

בסיקול האדמה במגרש שליד ביתי מצאתי אבנים בצורות שונות ומעניינות. התעניינתי במוזיאון הארץ, והמדריך שם בדק את האבנים והסביר את תפקידו של כל כלי – דקרים ליצירת מכתשים בקערות, מקדחות, כלים זעירים המורכבים לחיצים ורמחים, מגרדים לעבוד עור וכלי כתישה.

האם בחצרות בתינו נמצאים שרידי תרבות האדם הקדמון?

חשמונאים — דניאל רוזנברג
מודיעין

תערוכת בולים בינלאומית

בהיכל התרבות בתל־אביב התקיימה בסוף אוגוסט תערוכת בולים בינלאומית. לקתוע היה ייצוג הולם באירוע חשוב זה: מיכאל נודלר השתתף בתערוכה עם שתי תצוגות: "בולים רוסיים סטנדרטיים" ו"יודאיקה על מעטפות דואר רוסיות". גם בתו סימה הציגה באגף הנוער: "ספורט בבולי רומניה". כל התערוכות זכו בפרסים: מיכאל קיבל מדליון כסף וארד, וגם סימה קיבלה מדליית ארד. ברכותינו למשפחת נודלר.

תקוע — קרן תקוע

משמעת מים

מספר פעמים אנו רואים כי אין מקפידים על שעות ההשקיה אשר נקבעו (בין 10:00 בלילה ל־6:00 בבוקר). והתוצאה: המשפחות הגרות במבני הקרוואנים סובלות, ואינן זוכות אף למקלחת לאחר יום עבודה, במשך שבוע ויותר. הבעיה איננה של כמות המים הנצרכת, אלא של שעות הצריכה.

לכן רצוי שכולנו נעמוד על המשמר, ובמקום לחפש עוד משפחה שאינה שומרת על השעות שנקבעו, כדי שגם אנו נוכל לפתוח את המים, כדאי להסתכל על השכנים למעלה, הסובלים כל יום מבעיות מים רציניות.

כוכב יעקב — יישוב כוכב יעקב

חוות החיות

אינני יודע מאיפה שאבתם, חברי המזכירות, את הסמכות לפטור את עצמכם משמירה. נראה לי שרק ועדת ביטחון יכולה לפטור את עצמה משמירה. חברי המזכירות יפטרו עצמם ממיסים, חברי ועדת חינוך יהיו פטורים מתשלום קרן חינוך, חברי ועדת קליטה מדמי קליטה, והגבאים – כמובן מתפילה ומדמי חבר לבית־הכנסת. נראה לי גם שצריך להפעיל את השיטה רטרואקטיבית ולפטור את כל העוסקים בצרכי ציבור באמונה לפי מספר השנים בו הם היו חברים במזכירות או בוועדה. ובכלל, שיטה זו כבר פותחה ושוכללה בשנות ה־40 על־ידי ג'ורג' אורוול בספרו "חוות החיות", ושבקה חיים סופית עם התמוטטות הקומוניזם.

בית־אל — דב הר־שפי
ידיעון בית־אל

נוסח תקוע

בימים הנוראים והטרופים האלה ברצוני לזעוק חמס על "האפרטהייד" השורה בתקוע בתחום התפילה: ספרדים לחוד ואשכנזים לחוד. מפני מה עושה כל קבוצה שבת לעצמה? מפני שכל אחת "מכורה" ללחנים ולזמירות שהיא מורגלת בהם. לפי ההיגיון הזה צריך להעמיד בתקוע גם רב ספרדי, המעדיף חמינדוס על פני טשולנט, וחייבים גם ליצור איזון בוועדות השונות בין ספרדים לאשכנזים, דתיים לחילוניים, זבים למצורעים וכיוצא בהם.

הפיצול והפלגנות בתפילה ובמנהגים הם חטוטרת גלותית שהשתלטה עלינו, רחמנא ליצלן. סבורני שמן הראוי כי ק"ק תקוע תשמש מופת לא רק ליישוב מעורב, אלא גם לתפילה מעורבת, ובאשר הזמן יש לחתור לגיבוש תפילה אחיד, נוסח תקוע, אשר בדומה לסימפוניה, יהיה מורכב מפסיפס של סגנונות ולחנים.

תקוע — דוד רוקח
קרן תקוע

סיכום שנתי

היישוב שלנו רשאי להתגאות בגידול משמעותי של הפונים והמתקבלים ליישוב, אף בשנה קשה זאת, ועל אף המדיניות העוינת של הממשלה, שנועדה בין השאר למנוע גידול היישובים.

ועדת הקליטה של היישוב,

כארז בלבנון ישגה

ר' יחזקאל היה הרב של רמת מנשימים, מנהל מחלק הכשרות במועצה הדתית גולן ורבה של תנובה. והמשמעות — לא לשבת במגדל השן ולקבל החלטות בלבד, אלא לרוץ ל"פירות גולן", וליקב, ולמפעל בתורכיה — כי קונים ממנו תאנים מיובשות, ובאירופה לארגן אבקת חלב כשרה, ובהיפרשוק בנהריה שיהיה משגיח כשרות...

זה להניע את הרכב ב־3:40 לפנות בוקר, להיכנס למשרד ב־7:00, וב־8:30 להתחיל להתרוצץ במפעלים ובמשקים. ובערבו של יום, לאסוף את הטרמפיסטים שצריכים להגיע לגולן, לנחות במשק, ולתת שיעור גמרא.

כפי שאמר אחד הרבנים: "לא איש של עשייה, אלא בית חרושת של עשייה".

רמת הגולן — **הרב שוקי הרשקוביץ**
ארץ הגולן

והוועדה המשותפת עם התנועה המיישבת "אמנה", עבדו השנה שעות נוספות כדי לראיין את עשרות המשפחות שפנו וביקשו להתקבל ליישוב.

הנקלטים הוותיקים איכלסו כבר ברובם (כ־30 משפחות) את גבעת "נאות עדן", משפחות ראשונות כבר נכנסו לבתי "מאילבו" למרות אי השלמת התשתיות שם, ו־5 משפחות ראשונות עומדות לפני חתימה על בנייה בפרויקט החדש "ניאוליט".

רק בחודש האחרון נקלטו 8 משפחות ביישוב. אנו מברכים אותן ומאחלים להן קליטה נעימה.

יקיר ועדת קליטה
יקירתון

"יד ביד"

בתחרות הזמר שהתקיימה בי"ב בתמוז תשנ"ג בפארק הלאומי ברמת־גן זכה השיר "חיוך של אושר" במקום הראשון בארץ, כשיר הנבחר ביותר בביצוע המוסיקלי. השיר בוצע על־ידי מועדון "יד ביד", המונה כ־15 ילדות מכיתות א'־ו', המקבלות בו ארוחת צהריים, סיוע לימודי וחוגים שונים.

בתום התחרות ניגשה המפקחת על המועדוניות בארץ ואמרה: "אני שמחה שזכיתם במקום הראשון בתחרות הזמר, וכן היה ראוי שתזכו במקום הראשון על עבודתכם החינוכית המסורה".

השיר ישתתף בתחרות זמר טלוויזיונית "כוכב נולד", ונראה שצפויה לו הצלחה.

[illegible] ארבע קריאת ארבע

הסליקים

25 שנה מלאו להתיישבות החדשה בבעקת הירדן, ו־45 שנה לנטישת בית־הערבה, שנאחזו בקרקע בשנת 1939.

על אף 45 השנים שעברו מאז הנטישה, עדיין מעבירה בית־הערבה "גלים" חדשים של התרגשות. מסתבר כי בליל הנטישה, 19־20 במאי 1948, הטמינו אחרוני אנשי הקבוצה יומנים אישיים, חלק מארכיון הקיבוץ ומאווררים – שהיו אז חפצים יקרי ערך, באחד מארבעת הסליקים שחפרו לוחמי הפלמ"ח באותה תקופה. בי"ס שדה בקעת הירדן, בעזרת הצבא ויוצאי בית־הערבה מהקיבוצים גניגר, כברי וגשר הזיו, החלו בניסיון לאיתור הסליק וחפירתו.

מעלה אפרים דודו זכאי.
המשקפיים של אפרים

הוועדה לשלום ומשפט

האסיפה החליטה על הקמת ועדה קבועה שתכונה "הוועדה לשלום ומשפט". מטרת הוועדה תהיה להרחיק את המחלוקת, לתת כתובת ומענה לכל חבר הרואה את עצמו נפגע, ולהרבות שלום ביישוב.

הוועדה תורכב מחמישה חברים שיהיו מקובלים על הציבור, ואשר ביניהם יהיו אנשי תורה ומידות, ואנשי מקצוע בתחום יחסי אנוש, ככל האפשר.

שילה דפי שילה

אף על פי כן

בחודש האחרון אירעו מספר הצתות על רקע לאומני במושב השיתופי, ונשרפו כ־150 דונם חיטה. בשבוע שעבר נפגעה סככת הטרמפיאדה בצומת לטרון, ותושב היישוב שהמתין בה לטרמפ ניצל בנס.

עגלה בעדר בקר שרעה במרעה טבעי נורתה. ולמרות כל אלו, גדלה מבוא חורון במשך השנה וחצי האחרונות מ־50 ל־75 משפחות, וכיום מתגוררות במושב 460 נפשות. הממוצע למשפחה – מעל 8 נפשות.

ביטאון מא"ז מטה בנימין בנימין

דואר נא

ברצוני לשתף את חברי היישוב בחלק מתוויוון החודש הראשון לעבודתי במזכירות היישוב. והנושא: הדואר.

החברים מתחלקים לשלוש קבוצות:

1. חברים המוציאים את הדואר מהתיבות במפתח המיועד.
2. חברים שנכנסים בשקט למשרד, מודיעים שהם יודעים שזה מאוד מפריע, ובכל זאת מוציאים את הדואר דרך המשרד.
3. הקבוצה השלישית היא המעניינת ביותר: חברים שמשתפים אותי בקריאת הדואר. מוציאים את המכתבים, מתיישבים על הכסא, ומתחילים למיין את המכתבים בקול רם: "את המכתב הזה אני לא צריך"; "למה קיבלתי את הנייר הזה?"; "למה שולחים לי פרוספקט למכסחת דשא?"... ואחר־כך מספרים לי על החברה שמתחתנת, הדודה שילדה בן... ומבקשים שאם יגיע צו־גיוס, לא לשים בתיבה אלא מיד להשמיד...

תמשיכו להיות נחמדים!

יקיר נחמה שועלי
יקירתון

מכתב למזכירות היישוב

הנני כותבת אליכם לספר בשבחם של שני נערים מרשימים מיישובכם – גרא ואלי, שניהם יוצאי פרו. בדרכי היום בירושלים נפל ארנקי ליד תא טלפון על־יד תחנת האוטובוסים לשומרון.

בשובי לחפשו, הם באו לקראתי ושאלו אם הארנק שמצאו הוא שלי. הם זיהו אותי בעזרת התמונה בתעודת הזהות. יושרם, יוזמתם וצניעותם הרשימו אותי מאוד. אשריכם שאלו יושבים בתוככם.

אלון מורה אלישבע וגנברג,
ירושלים
קשר אמיץ

עם הצפון

התגייסו תושבי מרכז ישראל מיני אז / לקליטת תושבי הצפון הרחוק, האפור והמופגז, / שפע של אהבה, חום וצעצועים הרעיפו כולם / ועל כך יש לברך בכל ברכה שבעולם.

אך תושבי קרני שומרון המבינים דבר לאמיתו / יודעים שאת עיקר העזרה יש להעניק לאדם בביתו. / שני נהגי אמבולנס חיש לנהריה עלו / לתגבר תחנת מד"א בתקווה ובתפילה שלא יופעלו. / כ־15 בני נוער הובלו במהלך זריז לקרית־שמונה / לפעול בתוך המקלטים בעידוד ובעזרה לילדי השכונה, / יחם חם משחקים והרבה אהבה / מבלי להתחשב בסכנות לכאורה, שטומנת הסביבה / כך דרכו של ציבור אשר אצלו זה ברור למדי / אהבת ארץ־ישראל והמסירות לעם הינם ללא גבול ותנאי.

קרני שומרון גינת הקרן

עשור לסוסיא

לפני עשר שנים עלו אנשים לסוסיא והקימו בה יישוב. זה היה על גבעה צחיחה, חשופה לרוחות עזות, כשמסביב פזורות פה ושם מערות מגורים של בדואים שהקידמה לא פגשה אותם ב־50 השנים האחרונות.

השנה הם הציגו מאזן ביניים בטקס לציון עשור לעלייתם. יישוב רחב ידיים של עשרות בתים פרטיים נאים, אם כי צנועים, מוקפים גינות, מטעים וחממות. כשתתקרב, תבחין באנשים העובדים קשה להוצאת הלחם מן הארץ, והכל בעבודה עברית טהורה.

רק בחממות של סוסיא תמצא תות שדה עסיסי כזה בתחילת החורף, ורק שם פרחים אוסטרליים חצובים במורדות הגבעות ונקטפים לייצוא. אם תמשיך בדרך אחר היישוב, בין מטעי זיתים צעירים מובילה דרך סלולה לאתר תיירות יחודי, מגונן לתפארת – העיר הקדומה סוסיא, על מערותיה ובתיה החפורים. גם שם, בעיר היהודית מלפני 1,300 שנה, כבר שבו לגור משפחות יהודים.

עלון מא"ז הר חברון אמיר קיטרון
דרומא

צל"ש

ברצוני לפתוח מדור חדש "צל"ש ל...". תמיד אפשר לקטר על חברים ושכנים. אבל מתי מציינים מעשים טובים שלהם?

המדור מיועד לציין מעשים קטנים של חברים עשו לנו טוב, או יותר קל. לדוגמה: החודש, הצל"ש הולך לחברה, שכשראתה שהשכנים שלה חוזרים מנופש באילת, ביום שישי בשעה 17:00 – הידיים עמוסות במזוודות, הגב מתקלף משיזוף, הנעליים מלאות בחול – שלחה להם עוגה לשבת. ככה, סתם, ללא כל סיבה. לך, שכנתי, מגיע צל"ש ותודה!

כפר־עציון סוזי פם
הדים

יפו תחילה

תסלחו לי על היציאה מהארון, אבל עכשיו הזמן לגלות שגם אני תומך, ובעצם מאז ומתמיד תמכתי, בעניין הפלשתיני. הם עם, אז מגיעה להם מדינה. הפלשתינים גם צודקים בתביעות שלהם בנושא הפליטים. וזה בכלל לא משנה מתי הם עזבו, ברחו מרצונם או שעזרו להם – העיקר שהם נאלצו לעזוב את בתיהם בחוסר כל ולנדוד למחנות פליטים.

אני רק חושב שבמדינה החמה שלנו צריך קצת תרבות, קצת נימוס. הגיע הזמן שאנשים, גם אם הם פליטים, יפסיקו להידחף בתור. הרי ברור שאחד שהגיע רק עכשיו לא יכול להיכנס לפני זה שמחכה כבר משש בבוקר. לכן, מי שהפך ראשון לפליט, הוא זה שצריך לקבל שיכון ושיקום תחילה. זאת אומרת שצריך להחזיר תחילה את פליטי 48', שמחכים כבר מעל ארבעים שנה, לבתיהם בקיבוצים, ביפו, ברמלה ובחיפה. ואחר־כך, כשהניסוי יעבור בשלום, להפיק לקחים ולהיערך לקליטת פליטי 67'. הגיוני, לא?

בקרוב יציב משרד השיכון שלטים חדשים בכניסות ליריחו ולעזה:

ממשלת ישראל – הארגון לשחרור פלשתין
כאן תיסלל, תוך כמה שנים, הדרך אל
השלום
בעלות של עשרים מיליארד דולר ובמי יודע כמה אלפי הרוגים יהודים וסליחה על אי הנוחות

(טיוטה) להכרזת המדינה הפלשתינית

בפלשתין קם העם הערבי הפלשתיני על צד שמאל, ומאז הוא נראה ככה. בה עוצבה דמותו הרוחנית בידי קופירייטרים משינקין, דמותו הדתית בידי הג'יהאד האיסלאמי והמדינית באמצעות אש"ף. בה חיי קוממיות ממלכתית (באמצעות ועדות ההלם) ובה יצר נכסי תרבות לאומיים (הסכין, האבן והרימון) והוריש לעולם כולו את שיטות המאבק המזוין והטרור...

לפיכך נתכנסנו, בלימוזינות ובמטוסינו הפרטיים, מרחבי העולם, אנו, חברי מועצת P.L.O. נציגי העם הפלשתיני, ביום נסיגת ישראל מיריחו ומעזה, ובתוקף זכותנו הטבעית על־פי חוקי הג'ונגל וההיסטוריה ועל יסוד החלטת ממשלת ישראל ההיסטרית בראשות רבין, אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה פלשתינית – היא פלשתין.

(הפסקה קצרה למטח יריות שמחה באוויר).

פלשתין תהיה פתוחה לקליטת פליטים ולבריחת יהודים; תשקוד על פיתוח הארץ; תהא מושתתת על יסודות החירות, סליחה, מר"צ, לאור חזונו של השייח' יאסין; תקיים שוויון זכויות מלא לכל אזרחיה המוסלמים, עם הבדלי דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, חינוך ומצפון ולא תקיים; תשמור על המקומות הקדושים של כל הזרמים באיסלאם; ותהיה נאמנה לעקרונות האמנה הפלשתינית...

אנו קוראים – גם בתוך התקפת הדמים שאנו ממשיכים לערוך – לבני העם הערבי, אזרחי מדינת ישראל, להצטרף אלינו וליטול את חלקם בהרס המדינה היהודית. אנו מושיטים יד לתרומות מכל המדינות השכנות ועמיהן. פלשתין תהיה מוכנה לתרום את חלקה במאמץ המשותף להגדלת חשבון הבנק של היו"ר שלה ולקידום הפנטסיות של שמעון פרס על מזרח תיכון חדש...

מתוך ביטחון בשר הביטחון של ישראל ובאמינותו המפורסמת, הננו חותמים בעט פשוט על הכרזה זו...

יאסר ערפאת

אבו	אבו	אבו
אבו	אבו	אבו
אבו	אבו	אבו

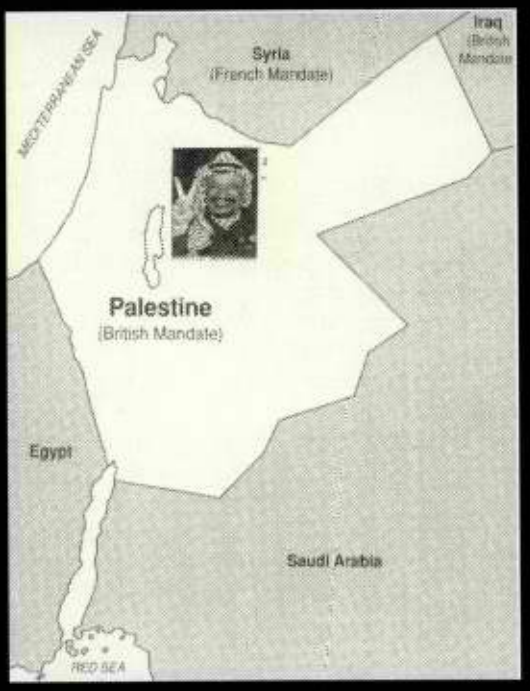

STOP

אנחנו לא אדישים!

הרבה פרשנים ומומחים טוענים שרוב הציבור לא תומך בהסכם עם אש"ף וגם לא מתנגד – פשוט אדיש. זה חלק ממגמת האינדבידואליזם שמתחזקת בארצנו, אומרים הסוציולוגים. אנשים הפסיקו לחשוב על גורל המדינה ועברו לחשוב על עצמם.

שטויות! כתב "ברצינות", המוחזק כיודע דבר, לא מצליח ללכת למכולת מבלי להיתקל בכמה עשרות אנשים שבהחלט איכפת להם. כבר בחדר המדרגות שואל אותו השכן: תגיד, עם השלום הזה, אתה מאמין שהבורסה עוד תעלה גם בשנה הבאה? טרם הספיק להשיב וכבר הגיע חובב מוסיקה מזרחית ובפיו קושיה: האם בעידן השלום יגיעו ארצה אומנים מתוניס ומסוריה להופעות בפארק הירקון? שני טיפוסים חשודים למדי שנסעו ב־ב.מ.וו שחורה עצרו את כתבנו ברחוב והתעניינו בקול נמוך אם יש סיכוי לירידה במחירי החשיש כשיבריחו אותו דרך עזה ויריחו. גם שכן נועז אחד, שעמד מאחורי ברצינות במכולת לא נותר אדיש לנוכח מהלכי השלום. תגיד, הוא תהה, אם לא נעשה מילואים בגלל השלום הזה, באיזה תירוץ נתחמק מהאישה?

בקיצור, האזרח הקטן לא אדיש. הלוואי שצמרת הממשלה היתה מגלה כמוהו כל כך הרבה עניין ודאגה להשלכות ההסכם.

♫ ♪ ♫

היאנון חדש
צאפצאת הצבודה:
שתי צדות
צ'רדן,
לו צא שצנו,
לו צם כן.

סדר תקשורתי חדש

בפגישת עבודה בין חברי ועדת העורכים, מנהלי הרדיו והטלוויזיה ומנכ"ל משרד ראש הממשלה, שמעון שבס, הוחלט כי כדי שלא לפגוע בתהליך השלום, התקשורת תחדל לדווח על פיגועים ביהודים. מתן פרסום לפיגועים הרי ישחק רק לידי המתנגדים לשלום, "יהודים וערבים כאחד".

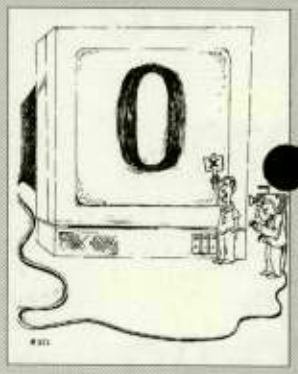

וללא כל קשר לכך, כתבנו הצבאי מוסר כי שני יהודים החליקו היום בבוקר על בננה באזור קלקיליה, מצב בינוני אך יציב. סוכנויות הידיעות מדווחות על חייל ישראלי שנהרג מפגיעת ברק בדרום לבנון ושלושה חיילים שנפצעו כשרכבם התהפך כתוצאה ממטען צד מכני.

הצעת פשרה מצרית:

ירושלים תחולק לשניים — "ירושלים איחוד" לישראל ו"ירושלים מאוחד" לפלשתין.

שיר השנה:

יאסר מחכה לרבין, איי איי איי...

ישראל חיכתה לרבין והוא הגיע, עכשיו הגיע הזמן שהוא ילך

לקוראינו, לרגל שנת איכות הסביבה מכיל מדור זה חומר ממוחזר בלבד

קו הגנה חדש של דרעי:

הוא מתכוון להודות שהעביר את הכספים לקרנות של אש"ף על־מנת להספיק להשתחרר (עוד בטרם ישב) במסגרת המחוות לפלשתינים

בקסבה סודי להסכם עם אש"ף התאייבו פרס ורבין למחוק כלרבים לדרפאת בעת ביקורו בגאו האזף בירחו.

החלמן הבלתי נלאה

בימים האחרונים דולקים האורות במשרד החוץ עד לשעות המאוחרות של הלילה. מקור בכיר המקורב ליוסי ביילין הדליף לי שצמרת המשרד בפאניקה. אחרי שהביא את השלום, ואחרי שישוחח עם שר המים של גינאה החדשה, יסיים מר פרס להיוועד עם אחרוני המנהיגים בעולם שעמם טרם נפגש, והוא חושש שיישאר מובטל.

לומר את האמת (סליחה על ההרגל המגונה), אני דווקא די מאוכזב מפרס ובלייזריו. איפה היצירתיות המפורסמת שלהם? הרי מה יותר טבעי מכך ששר החוץ, שמכונה גם "חלמן בלתי נלאה", יארגן לעצמו פגישות גם עם גיבורים מדומים, גיבורים מהאגדות, מהפנטזיות ומסיפורי הילדים?

הוא יוכל, למשל, להיוועד בחשאי עם עמי ותמי ולשכנע אותם שנוצר מצב חדש עם המכשפה. "אין טעם להתבונן בעבר, פנינו לעתיד", הוא יסביר לילדים המפוחדים. בפגישה לילית עם סינדרלה יבהיר שר החוץ: "אין ברירה, מוכרחים להגיע להסכם עד חצות, אחרת, בדיוק ב־12 בלילה, אש"ף יהפוך לחמאס". ולנסיך יציג את חזונו על מפעל ענק לנעליים בחברון. "תוכל לקבל כמה נעליים שתרצה ובכל מידה שתרצה", הוא ישכנע, "תחשוב רק כמה נסיכות תוכל להשיג!"

את ההורים של הילד הקטן מהאגדה של בגדי המלך החדשים, שצעק "המלך עירום", יזהיר פרס שבפעם הבאה הוא יאסר בתור מפגין בלתי חוקי. וחוץ מזה, גם אם הדברים לא תפורים עד הסוף, צריך לסמוך על הממשלה. "לא יהיה שום אדם עירום מכאן ועד הירדן", יתחייב בפני ההורים.

בביקור אצל עליזה בארץ הפלאות, יבטיח ביילין להמפטי דמפטי שתהליך השלום יביא ליציבות. ובפגישה חפוזה עם השפן, שתמיד ממהר, ישבח אותו על זריזותו ויפציר בו לסיים הכל תוך שלושה חודשים. ולבסוף, כדי שלא ייחשד בחד־צדדיות, יקפוץ למעבה היער כדי להיפגש עם כיפה אדומה. "יש לי סימפטיה לכיפה, אפילו שהיא מתנחלת", יאמר לכיפה, "אבל יש להבין שגם הזאב הוא בן אדם, וגם לו יש זכויות".

אז איך אמר ההוא עם הזקן? אם תרצו אין זו אגדה, זה סתם בלוף.

יוסי ביילין בראיון ל"הארץ לא שלנו":

עשרות מיעוטים ברחבי העולם דורשים עצמאות כדי שיוכלו להכיר רשמית בישראל

באתי, לחצתי, רחצתי

(מתוך יומנו של רבין על הפגישה עם ערפאת בוושינגטון)

שמחה בטלוויזיה:

החמאס החליט להגביר את פעילותו כדי להתאימה למתכונת המורחבת של "מבט"

הממשלה מתכננת לשחרר את האסירים הביטחוניים בשלבים:

⚖

רוצחים בדם קר ישוחררו לקראת החורף ומחבלים שהשתמשו בנשק חם, לקראת הקיץ.

איך יודעים שלהיות פעיל בחמאס נחשב יותר מאשר להיות מחבל בפת"ח?

כי כל מחבל שנהרג מועלה אוטומטית לדרגת איש חמאס.

חזרה לאוניברסיטה

אסור לפספס את

כסא סטודנט
מושב פניאומטי

החל **229** ש"ח

מוביל-סטייל

תיק ג'ימס בונד
דלסי לסטודנט

רק **199** ש"ח

במקום ~~270~~

שולחן שרטוט מעולה
דגם Z ביאפה לסטודנט
כולל לוח 120 x 80

רק **460** ש"ח

bieffe

תיק מהנדס כפול מיוחד לסטודנט
"קליפ פייל"

רק **6.90** ש"ח

מחשבון גרפי לתלמידי הנדסה
"טקסס אינסטרומנט" TI-85

רק **559** ש"ח

במקום ~~597~~

מנורה שולחנית לסטודנט ולשרטט
דגם PL - של אפיק 11W

3 שנים אחריות

רק **89** ש"ח

לוח שרטוט A4
תוצרת רוטרינג גרמניה

rotring
STATE OF THE ART

רק **99** ש"ח

שוק

על כל קנית
מחברות 5 נושאים פליק
מחברת חינם

יותר זול מזה לא יכול להיות

* המחירים מחירי נטו. * המבצע בתוקף עד 31/11/93 * מסלול התשלומים רק לבעלי כרטיסי אשראי.

בחזרה לאוניברסיטה

המבצעים בקרביץ!

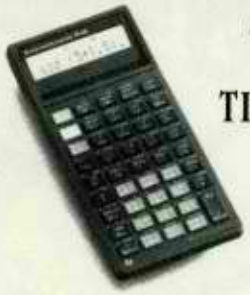

מחשבון מדעי לסטודנט
"טקסס אינסטרומנט" TI-68

169 ש"ח

במקום ~~185~~ ש"ח

על כל קנית
יומן ארגונית
יומן יומי תוספת חינם

גליל נייר שרטוט
קנסון אורגינל +

CANSON

החל מ **29.90** ש"ח

על כל קנית
עט נובע פליקן M-200
עט נובע מהפכני סופר פירט
חינם

Pelikan

על כל קנית
5 שפורפרות צבע
1 שפורפרת
חינם

5+1

לתלמידי כלכלה
ומנהל עסקים
מחשבון פיננסי
"טקסס אינסטרומנט"

BA II PLUS

במקום ~~178~~ ש"ח

רק **159** ש"ח

קרביץ
KRAVITZ

הרשת המובילה בעולם מכשירי הכתיבה

*עד גמר המלאי

*על כל קניה עד 99ש"ח ניתן לשלם ב-3 תשלומים בכרטיס אשראי.

*על כל קניה מעל 100ש"ח ניתן לשלם ב-5 תשלומים בכרטיס אשראי.

סוף שנת הכספים מתקרב. רואה החשבון כבר נתן לך המלצה להגדיל הוצאות,
אך הגדלת ההוצאות מקשה מאוד על תזרים המזומנים.

נכון שלא כדאי להראות רווחים במאזן, אבל מצד שני לא לכל הוצאה מוגדלת בסוף השנה
יש הגיון כלכלי.

אנו מציעים לך להשקיע בחוכמה!
למה?

א. כי השקעה בפרסום היא הוצאה מ וּפָ ֶ ת ב- 100%!

ב. כי השקעה בפרסום היא הוצאה מ וֹכָ ֶ ת ב- 100%!

כלומר: מלבד רווח במאזנים תשיג גם רווח במזומנים!
נכון שרווחים מוגברים בשנה הבאה יגרמו לך ל"בעיות"
קשות עם המאזן הבא,
אך דיה ל"צרה" בשעתה...

ובכן, אל תמתין!
צלצל מיד אלינו, לפרסום "תמורה", ונתכנן לך ביחד את הוצאותיך לפרסום מוכר
ומרוויח.

תמורה פרסום יעיל מן הגדל

קדומים: טל. 09-921032, פקס. 09-921885 פתח-תקוה: טל. 03-9347-357, פקס. 03-9347-358

לב הארץ

יחון לאומי לחדשות 3

ירושלים, 7 בדצמבר 1992, י"ב בכסלו תשנ"ג

ועדת הבחירות קבעה :

הפריימריס בליכוד 25.3.93

בישיבת ועדת הבחירות לקראת הפריימריס בליכוד, הוחלט על לוח זמנים להתמודדות על ראשות הליכוד, על בחירת מוסדות הליכוד וכינון ועידה חדשה. פרטים בעמוד 3

בראיון ל"לב הארץ" אמר ח"כ בני בגין:

"מאמין שאנהיג את הליכוד"

ח"כ בגין אמר כי עם הבחרו לראשות הליכוד יפעל מיידית לאיחוד השורות,להחיאת הסניפים ולפתרון הבעיה הכספית בתנועה. על ממשלת רבין אמר: " זו הממשלה הכי פחות פופולארית בזמן הקצר ביותר מיום כינונה". (הראיון המלא בעמוד 4–מאת איתן כהן)

חשיפה – הרב שאר ישוב הכהן על תקופת השבי בירדן ועל תפקיד הרב הראשי לישראל. (עמוד 6)

ח"כ דוד לוי לצעירי הליכוד בירושלים:

"אני הצעיר מקרב הוותיקים והמנוסה ביותר בקרב הצעירים"

(עמוד 5)

בס"ד

כנס תמיכה לבחירת

בני בגין

לראשות הליכוד

בהשתתפות חברי כנסת ואישי ציבור

הכנס יערך ביום שלישי 8.12.92, י"ג כסלו התשנ"ג בשעה 19:30 בהיכל הספורט במלחה (מגרש הכדורסל)

בני בגין

להחזיר את העם לליכוד

דבר העורך

הליכוד יוצא לדרך

קוראות וקוראים יקרים,

מערכת "לב הארץ" קבלה תגובות רבות בעקבות ההוצאה לאור של גליון מס' 2, אנו נמשיך ונשמח לקבל את הערותיכם והארותיכם גם בעתיד.

אכן, נקבעו הכללים בליכוד, נקבעו המועדים לבחירת המנהיגות ולבחירת מוסדותיה של תנועת הליכוד, כעת המועמדים לראשות הליכוד ותומכיהם צריכים, ולמעשה חייבים, לנהל מערכת הסברתית ואירגונית לקראת ההתמודדות בצורה סדירה, תקינה, כנה, הוגנת ופשוטה, כדי שמיד אחריה תתיצב תנועה אחת גדולה ומאוחדת ללא חיכוכים ויריבויות קשות. תנועה עם עקרונות ברזל ומנהיגות מלוכדת.

נכון, זו פוליטיקה, וזה קשה לאמר: "לחפש את היושר והפשטות", אבל זו המסקנה לאחר דרך עקלקלה שהביאה ציבור רחב בעם לאכזבה מרה, ובפרט שאין רואים אלטרנטיבה שלטונית טובה יותר.

התנועה הלאומית הליברלית – הליכוד, יוצאת לדרך, כנראה לדרך חדשה שתוביל את העם, המדינה והמפלגה לימים טובים יותר.

כיום, לאחר אכזבות קשות, רואים בציבור סכנות אמיתיות בעולם ובארץ, רואים את תופעות הגזענות והאנטישמיות בגרמניה, רואים איך השיחות עם אנשי אש"פ הופכות להיות חוקיות, ורואים איך קשה לעצור את הגידול במספר המובטלים מידי יום ביומו.

אני חושב ואומר, אם לא מצליחים לעצור את אש"פ בהשתוללותו בארץ , איך נצליח לעצור את האנטישמיות בחוץ...?

לסיום אדגיש כי בסוף חודש מרץ אזרחים רבים בארץ ירצו לראות איך תנועת הליכוד מבריאה מתחלואיה הפוליטיים ויוצאת לדרך חדשה, על מנת להציב בהנהגת המדינה מנהיגים צעירים, מנהיגות כנה המשלבת בתוכה עקרונות ונסיון שתוביל את מדינת ישראל ואזרחיה לבטחון, להצלחות מדיניות, לכלכלה חזקה ולחברה עם ערכים, מסורת, שורשים ויסודות מוצקים.

לשם כך, דרושה אחריות אישית לכל חבר וחבר ובאותה מידה, אם לא יותר, לאלה אשר יעמדו בראש התנועה הלאומית האדירה.

שלכם,

איתן כהן
עורך ראשי

מכתבים למערכת

אל: איתן כהן – עורך "לב הארץ"

איתן ידידי,

כל עיתון היוצא לאור במסגרת תנועתית ראוי לברכה ולהערכה – וכך גם "לב הארץ". אשר לתוכן – יש בהחלט מקום לשיפורים ואני בטוח כי תשפר מגליון לגליון, הן באיכות החומר והן באיכות העריכה. אני מאחל לך כי תוכל לבשר מעל דפי העיתון את שובו של הליכוד לעצמו ולשלטון.

"לב הארץ" גליון מס' 3

דצמבר 1992

עורך ראשי : איתן כהן ◆ **מנהל :** דורון כהן ◆ **מנהלת מחלקת מכירות ומודעות: הגב'** דורי מטלון ◆ **הפקה:** "מעוף 92" ◆ **מערכת:** 02-244048 **רח' בן יהודה 2, ירושלים.** ◆ **מו"ל : דפוס "מעוף 92" בע"מ** ◆ **משתתפים במערכת :** איתן כהן, עו"ד מנשה כהן, רו"ח אייל הנדלר, דורי מטלון, שלמה מדמון, הרב אברהם גבאי, קובי כהן, נאוה כהן.

אחים שרבט
חברה לבנין בע"מ

מזה 30 שנה, בונה חברת **אחים שרבט בע"מ** ברחבי הארץ, אלפי מ"ר של בניני מגורים, דירות יוקרה, מבני תעשיה ובניני משרדים.

חברת **אחים שרבט בע"מ**, הינה חברה משכנת העומדת בכל הקריטריונים של משרד השיכון. לאחרונה נחנך "בית שרבט", שהינו מבנה משרדים מודרני בעל 21 קומות, הצופה לים.

חברת **אחים שרבט בע"מ** ידועה בחוסנה הכלכלי, יחסה האישי ללקוחותיה ואמינותה.

יקכללית בע"מ
שמירה אבטחה ושרותים

* שרותי אבטחה ושמירה
* שרותי נקיון
* שרותי אחזקה

רח' המלך גיורגי 40 ירושלים 94296 טל' 245332, 02-243225

חדשות התנועה . . .חדשות התנועה . . .

בטאון "לב הארץ" מציג לקוראיו את לו"ז הבחירות הפנימיות בליכוד:

מאת: איתן כהן

ועדת הבחירות קבעה: הפריימריס יתקיימו ב-25.3.93

בישיבת ועדת הבחירות מיום ה' 3.12.92 הציבה ועדת הבחירות העליונה של הליכוד עובדות אשר קובעות כי הפריימריס אכן יתקיימו. הועדה בראשות השופט אברהם פרידמן החליטה על נהלי בחירת ועדות הבחירות המקומיות, קבעה נוהל הפקת ספר הבוחרים, ועדת משנה לשיטת ההצבעה ונבחרה מנהלת ועידה אשר תנהל את העבודה האירגונית המלווה את הועידה.
חברי הועדה ציינו את האוירה החיובית ששוררת בישיבות הועדה אוירה עינייניות אשר תורמת מאד לעבודת הועדה.

לוח זמנים של פעולות לקראת הועידה ה – I של הליכוד

מס'	הפעולה	יום בשבוע	תאריך
1	מועד אחרון להגשת מועמדות ליו"ר התנועה	ג'	15.12.92
2	מועד אחרון לבחירת ועדת בחירות מקומית	א'	20.12.92
3	הגשת עירעורים על בחירת הועדה המקומית	א'	24.12.92
4	המועד האחרון לאישור או מינוי הועדה	ה'	31.12.92
5	פרסום ראשון של בעלי זכות בחירה על לוחות	א'	20.12.92
6	הגשת עירעורים על בעלי זכות בחירה, ספר 1	ו'	10.1.93
7	סיום מפקד החברים שעה 13:00 מצודת זאב	ו'	15.1.93
8	פרסום ספר בוחרים מס' 2	א'	28.2.93
9	המועד האחרון לעירעור על ספר הבוחרים	א'	7.3.93
10	פרסום ספר הבוחרים וחלוקתו לקלפיות	ב'	15.3.93
11	מועד אחרון להחלטה בדבר מספר המנדטים	ב'	15.3.93
12	המועד האחרון להגשת מועמדות לועידה במועצות הסניפים	ה'	11.2.93
13	פרסום שמות המועמדים ע"י ועדות הבחירות המקומיות על לוח המודעות בסניפים	א'	14.2.93
14	המועד האחרון להגשת עירעורים בקשר למועמדים לועדת בחירות מקומית	ג'	16.2.93
15	המועד האחרון להחלטות ועדות הבחירות המקומית בדבר עירעורים והעברת רשימת המועמדים לועדת הבחירות המרכזית	ה'	18.2.93
16	מועד אחרון להגשת עיעורים לועדת הבחירות המרכזית על החלטות ועדות מקומיות בקשר למועמדים	א'	21.2.93
17	מועד אחרון לפרסום רשימת המועמדים ע"י ועדת הבחירות המרכזית. פרסום 2 על לוחות המודעות בסניפים	א'	28.2.93
18	יום הבחירות הארצי	ה'	25.3.93
19	פרסום תוצאות הבחירות (פרסום 3) על לוחות המודעות בסניפים	ג'	30.3.93
20	המועד האחרון להגשת העיעורים בבחירות (ועידה + מועצות + יו"ר)	ה'	1.4.93
21	פתיחת הועידה הארצית	ד'	28.4.93
22	סיבוב שני לבחירת יו"ר התנועה (במקרה הצורך)	ה'	1.4.93

ברגר משולם
קבלן לעבודות צורת וקונסטרוקציות
רח' ההגנה 6, קרית ים.

*השכרת מחפרונים * חציבה*
*חפירה * הנחת קוים*

טל' 04-754741

בס"ד

תושבי ירושלים והסביבה

הנכם מוזמנים
לכנס תמיכה ב־
בני בגין
לראשות הליכוד
בהשתתפות חברי כנסת ואישי ציבור

הכנס יערך ביום שלישי
8.12.92 יג' כסלו תשנ"ג
בשעה 19:30
בהיכל הספורט במלחה
(מגרש הכדורסל)

בני בגין
להחזיר את העם לליכוד

בראיון בלעדי לעורך "לב הארץ" אמר ח"כ בני בגין:

"אי אפשר לנהל את מדינת ישראל בעזרת סיסמאות ומומחים ממשרדי פרסום"

"ממשלת רבין - זו אחת הממשלות הבלתי פופולאריות בתוך הזמן הקצר ביותר"

בראיון זה ברצוני שתתיחס למספר שאלות מרכזיות: האחת – לגבי תפקוד ממשלת רבין, השניה לגבי הנושא המדיני והשלישית לגבי – הליכוד והמועמדות שלך לראשות התנועה.

ראשית לנושא המדיני, איך אתה רואה את ההתפתחות של המשא ומתן עם מדינות ערב או בכלל איך אתה רואה את תיפקוד ממשלת רבין בנושא המדיני?

אני רוצה להרחיב מעט מעבר לנושא המדיני, ולציין כי הבעיה של ממשלת רבין היא הרבה יותר עמוקה ורחבה מזה, וזאת עובדה ש-4 חודשים אחרי כינון הממשלה הזאת יותר ויותר אנשים שהיו תומכים במפלגת העבודה מאוכזבים ממנה וערים לפער העצום שנוצר בין האשליות שהעבודה בראשות רבין יצרה בציבור, לבין מעשיה של הממשלה הזו.

לפני הבחירות ראשי מפלגת העבודה הבטיחו הסכם עם הערבים בתוך שישה עד תשעה חודשים, הבטיחו הפסקת פעולות הטרור הערבי נגד יהודים, הבטיחו תעסוקה לכל בתוך זמן קצר, הבטיחו בניית מחלפים במישור החוף בתוך זמן קצר, ואפילו הבטיחו ממשלה קטנה הבנויה משרים שמינויים איננו מפלגתי אלא על בסיס כישורים, ובכל השטחים האלה המציאות מאכזבת אפילו את תומכי הממשלה. לנו שלא היו אשליות לגביה, זה לא פלא, אבל זו אחת הממשלות הבלתי פופולאריות ביותר בתוך זמן מאוד קצר אחרי כינונה – ומספר האנשים שתולים בה איזה שהיא תקווה הולך וקטן.

חשוב לציין את העובדות האלה לא רק מבחינת היחסים בין הליכוד לבין מפלגת העבודה, אלא גם לראות את התופעה הפוליטית של מסע הבחירות של "ישראל מחכה לרבין". עד שרבין יקיים את הבטחותיו, ישראל תצטרך לחכות עוד שנים רבות. יש מסקנה חשובה שעולה מתוך מסע הבחירות הזה, והיא שאי אפשר לנהל את מדינת ישראל בעזרת סיסמאות, ואי אפשר לפתור את בעיותיה של מדינת ישראל על ידי מומחים ממשרדי פירסום. זה דורש יחס רציני לבעיות, שהן מורכבות, ושאין להן פתרונות פשוטים.

הלקח מהאכזבה שממשלת רבין מנחילה לתומכיה, הוא לקח פוליטי כללי גם לגבי מפלגות אחרות.

ש. אני מבקש שתתיחס לנושא המדיני.

ת. בנושא המדיני ברור היום שההתלהבות וההזיה על פיה אסד שואף לקיים שלום עם ישראל בקרוב, גם היא היתה חלק ממסע תעמולה שמנותק מן המציאות במזרח התיכון.

זאת עובדה שאפילו ראש הממשלה תובע היום מאסד להודיע על כוונתו לחתום על חוזה שלום עם ישראל, וראש הממשלה אומר לנו שאסד לא מסר לו הודעה כזאת.

רק בימים האחרונים החל ראש הממשלה לתקוף את אסד כמכשול לשלום. אנחנו בנושאים אלה הרבה יותר מציאותיים, ושוב רואים את ההבדל בין אנשים שמוכנים לטפח אשליות ובין אנשים שמתייחסים יותר ברצינות לקשיים במזרח התיכון.

עובדה היא שהיום לאחר שמר רבין הבטיח עובד הסכם תוך שישה עד תשעה חודשים, הוא כבר מדבר על תאריך יעד של שנתיים, הוא אומר שכעבור שנה רק ידע מהו הסיכוי להסכם, ולגבי שלום עם סוריה אמר בשבוע שעבר בראיון לעתון "טיים" שהוא לא בטוח שיהיה הסכם בימי חייו.

אנחנו מאחלים למר רבין אריכות ימים ושנים, אבל קשה שלא לתמוה על השינויים התכופים בהערכתו את הסיכוי להסדר בעת שהוא היה אמור לדעת היטב מהי המציאות באזורנו.

ש. נעבור לנושאים מפלגתיים: שאלה קצרה לגבי העבר, איך אתה מתייחס לתופעות שהיו בליכוד, בעבר הלא רחוק, ואיך היית מסביר את תופעת המחנאות בליכוד שנמשכת כבר שנים?

ת. בשנים האחרונות, המונח "מחנות" בליכוד מתאים למעשה למה שבמפלגות אחרות קרוי "סיעות", ובדרך כלל משטר של סיעות פוגע במפלגות בצורה קשה.

התארגנות של קבוצות במפלגה לעניינים מסויימים היא דבר טבעי ואין בו פגם. הבעיה נוצרת כאשר קבוצה כזאת מקימה סביבה מחיצות והקבוצה פועלת כסיעה לכל דבר, והעניין המובא לדיון תנועתי.

כאשר מאות חברי מרכז מצביעים בכל דבר על פי הנחיה של ראשי הקבוצות – אני ראיתי בכך תמיד תופעה חמורה. אנשים צריכים להצביע בנושאים שונים על פי שיקול דעתם. פעם ישכנע אותם ראובן, פעם ישכנע אותם שמעון, ופעם ישכנעו הם את שמעון ואת ראובן. ברור היום שמשטר הסיעות הקרויים מחנות, פגע קשות ביכולת הליכוד להרחיב את השורות, לגייס אנשים חדשים ולתת לרבים תחושה של בית בליכוד.

"בקרוב נעמוד בפני הזדמנות שתאפשר את הריסת המחיצות ותאפשר לחברים להביע את דעתם בחופשיות, ולהצביע בהתאם לשיקול דעתם בנושאים שונים"

לדעתי, זהו התנאי ליכולת לאחד את השורות ולהביא להגדלת התמיכה בליכוד בקרב הציבור הרחב.

ש. לאחר ישיבת המרכז האחרונה מנסים לצייר בתקשורת מצב שכאילו נתניהו עומד לנצח ואתה נשאר במקומך. כיצד אתה מתכוון לפעול בהתמודדות על ראשות הליכוד?

ת. לפנינו יש כ-4 חודשים עד ליום הבחירות. כל המועמדים בודאי ישקיעו מאמץ כדי לשכנע את חברי הליכוד לתמוך בהם, וגם החברים התומכים במועמדותי יעשו זאת.

ראינו כבר בעבר, גם בארץ וגם בחוץ לארץ גלים של פופולאריות שעולים ויורדים. הגלים באים וחולפים. אני מצפה שחברי הליכוד ישפטו את המועמדים השונים לא על פי שטח המודעות שהם מפרסמים אלא על פי עומק הדעות שבהן הם מחזיקים.

עמדותי בשאלות שונות שעלו בשנים האחרונות הן ידועות, הבעתי אותן בלי לבדוק האם הן פופולאריות ואני חושב שזו התנהגות ראויה לאנשי ציבור.

ש. האם אתה רוצה להתייחס במה אתה נבדל, במה אתה טוב ביחס למועמדים אחרים? שאלה שאתה בודאי לא תאהב אבל בכל זאת הציבור צריך לדעת.

ת. אני חוזר למה שאמרתי. צריל לבדוק את העמדות של המועמדים השונים בשטח המדיני, בשטח החברתי, בשטח הכלכלי, בשטח של תקינות החיים הציבוריים, ובסוגיות יסוד של המשטר הדמוקרטי ביחס למסורת ישראל.

יש מועמדים בעלי נסיון עשיר וזה מה שמקנה ש. להם אולי את העדיפות, האם יש לזה השפעה לדעתך?

ת. כן, אני בדרך כלל מייחס בהחלט חשיבות לנסיון המכשיר לתפקיד אבל איש מהמועמדים לא היה עדיין יושב ראש הליכוד ולא ראש הממשלה. מבחנו של ראש הממשלה איננו מבחן של הסברה אלא מבחן של הכרעה. ההכרעות צריכות ליפול לגופו של עניין על יסוד הכרת המציאות לפרטיה, עם יכולת להציג פתרונות בלי לפזול לתוצאות של סקרי דעת קהל.

את מדינת ישראל מנהלת היום ממשלה, שאחדים מחבריה הם בעלי נסיון רב, ואף על פי כן היא ממשלה גרועה, גם לדעת תומכיה. לעיתים אני שומע שמגדירים את גישתי לפוליטיקה כגישה תמימה, וכדאי להזכיר שאת הליכוד הביאה למצבו הנוכחי קבוצת הנהגה שאיש מחבריה לא היה תמים – את הליכוד הובילו ל-32 מנדטים שועלים פוליטיים ותיקים בעלי מטות, פלאפונים, דוברים, והדלפות, ולכן הגיע הזמן ללכת בגישה שונה, פשוטה, ישרה והוגנת הן כלפי חברי הליכוד והן כלפי אזרחי המדינה.

ש. האם לדעתך חברים בליכוד נפגעו על בסיס עדתי?

ת. אני שולל לחלוטין את הטענות על קיפוח עדתי כביכול בליכוד, ובודאי שאינני שופט אנשים אלא על פי ערכם בלבד. אני עושה כמיטב יכולתי בשנים האחרונות כדי להביא לליכוד השורות מעבר למחיצות ומחנות, ואני משוכנע שכיו"ר התנועה אוכל להביא במהירות לריפוי הפצעים בה, ולמתן תחושה טובה לכל חברי התנועה.

ש. איך את מתייחס להצטרפות רבים לליכוד כיום?

ת. ככלל, תופעת הצטרפות חברים למפלגה באופוזיציה היא תופעה חיובית, חשובה ומעודדת את ציבור הליכוד, שיש סיכוי מצויין שיחזור השלטון לליכוד בבחירות של הכנסת ה-14, בתמיכה רחבה של הציבור. ללא תמיכה כזאת, קשה יהיה להגן על הישובים היהודים ביש"ע.

ש. מה הדבר הראשון שתעשה במידה ותבחר כיו"ר הליכוד?

ת. כשאבחר כיו"ר הליכוד, אפעל מיד בשטחים הבאים: אחדות השורות, החיאת הסניפים ופתרון הבעיה הכספית הקשה של הליכוד.

ש. האם אתה מעריך שאתה תזכה בהתמודדות על ראשות הליכוד?

ת. בודאי, אנו פועלים על יסוד ההנחה שמועמדותי תזכה לאמונם של רוב חברי הליכוד. אנו מציעים גישה רצינית, שקולה ואחראית לבעיות הציבור על יסוד דבקות בעקרונות הליכוד.

אני מאמין שגישה כזו תזכה לתמיכת רוב החברים.

בגין, נפגש עם חברים

חדשות מהסניפים . . .חדשות מהסניפים

ח"כ דוד לוי, מ"מ יו"ר הליכוד: "האם אנו לוקחים מנהיג לנסיון או מנהיג עם נסיון

מאת: נאוה כהן

ח"כ דוד לוי הוזמן לנאום ע"י חוג "תנופה" בירושלים, חוג צעירים אקדמאים חברי הליכוד. בכנס נכחו חברי החוג ועשרות חברי ליכוד אחרים. את הערב פתח והנחה איתן כהן, יו"ר חוג "תנופה", וכמו כן ברכו הח"כ לשעבר רובי ריבלין

לוי, נציג עשיה

בנצי מימון והרב גבאי, ראש ישיבת אוהל יוסף.
יש להדגיש כי המסר העיקרי בדבריו של לוי הוא העשייה, לדבריו יש להאמין במשהו ולהלחם למענו וע"י כך ניתן להצליח "בדברים מהותיים – שקט הוא רפש", בהמשך לדבריו אלה, לוי מתקומם כלפי המתרחש בתנועה – לדעתו יש ללמוד מחולשות התקופה האחרונה ע"מ לחזור לשלטון.
לוי הסביר שעם סיום תקופתו של בגין ז"ל, התנועה נכנסה לעידן שונה, לאורך שנים הליכוד לא קיים את הדמוקרטיה בתנועה, לא נבחר מרכז חדש מאז 86', רק צורפו חברים, לא היתה ועידה, לא היו מוסדות, לא היתה דמוקרטיה פנימית, ונוצר מצב מביש שביה"מ התערב וקבע כי המרכז אינו חוקי וכי יש לפזרו. לוי טוען שהעיוותים בתנועה היו ידועים לחבריה, אך חלק היה ניטראלי, חלק היה בעד השיטה וחלק אחר, שלו היה שותף לוי – התקומם.
לוי מדגיש כי יש ללכד את הכוחות ולצערו עד שהגיעו למסקנה שיש לשנות את שיטת הבחירות הפנימיות, היה על הליכוד לשלם מחיר כבד מנשוא. לוי הדגיש כי הממשלה המכהנת כיום לא מעוררת תקוות, יש אכזבה רבה מתפקודה בתחום המדיני, הכלכלי והחברתי, אין תוכניות של ממש הבאות להתמודד עם הבעיות בהן שרויה ישראל.
לוי מסכים עם כך שהליכוד שבר את האימון בו ולכן יש להקפיד על מסר אמין. ב-77' הליכוד נלחם למען השכבות החלשות והחזיר את האימון והתקווה לאנשים החלשים, ואילו כיום הליכוד התרחק מהעם "התרחקנו מבעיות חברתיות", יש לתקן זאת ע"י עבודה קשה ומשותפת.
לח"כ לוי הופנו מספר שאלות, הועלתה השאלה שעסקה בנושא העדתיות ולוי בתשובתו הדגיש כי לאורך כל הדרך סבר וחינך כי המוצא אינו מזכה אותך בשום דבר, הכל תלוי במאמץ, ביכולת ובכישורים של האדם עצמו. בחברה שלנו בעיית העדתיות עדינה, ולצערו, אם אתה מוקיע תופעה שלילית זו, יהיו כאלה שיאשימו אותך כאחד המשתמש ב"נשק" זה. לוי חזר והדגיש שהמוצא מצד אחד לא צריך לפגוע באדם, ומאידך אין להשתמש במוצא כ"כלי". לעניין תופעת המחנאות בליכוד השיב לוי כי כאשר לא מקיימים את התנאים הדמוקרטיים, קבוצה אחת משתלטת על עמדות מפתח וכל מי שמתנגד לגישה זו הוא מחוץ לתחום והתוצאה ידועה. לדבריו עד כה היו מחנות, משום שהיה צורך להתגונן, כיום הוא מקווה שעקב הבחירה הדמוקרטית לא יהיה הצורך במחנאות. לסיכומו של הערב לוי הדגיש שיש לבנות "חומת מגן" ולשאוף להיות אלטרנטיבה הולמת לממשלה המכהנת כיום, לכן "יש להתלכד ולהתארגן מהר". לאורך כל הערב ניסה לוי להבהיר, מבלי לתקוף את מתחריו בליכוד, כי יש לפעול יחד והוסיף כי "כולם טובים". המסר החשוב שלו – העשייה. אין ספק שלוי הוכיח כי הצליח בעשייה מרובה והזמן הוכיח זאת. השאלה, אם כן, שצריכה לעמוד בפני כל אחד היא "האם אתה לוקח מנהיג לנסיון או מנהיג עם נסיון?".

אריה בר לעיריית ב"ש

מאת: כתב "לב הארץ"

סניף הליכוד בב"ש גועש כיום סביב ההתמודדות על ראשות העיר וכן סביב ההתמודדות על ראשות הליכוד. יו"ר ועד עובדי "בזק" בעיר, יוסי בננו, ממשיך לפקוד מאות חברי ליכוד חדשים ועד כה פקד כ – 1500 חברים. כמו כן נודע כי מר בננו יתמודד על ראשות הסניף בבאר-שבע.
ממקורות בכירים בעיר נמסר כי דוד בונפלד המכהן כיו"ר ועדת כספים בעיריה מתכוון להתמודד על תפקיד סגן ראש העיר, וכי הוא נמצא בסכסוך עם סגן ראש העיר הנוכחי, מר אלי בוקר.נודע כי אריה בר, מנכ"ל משב"ש, מתכוון אף הוא להתמודד על ראשות העיר מטעם רשימה עצמאית כדי לזכות, עפ"י מקורביו, בתמיכה מכל הקצוות הפוליטיים בבאר שבע הן מהליכוד והן מהמערך.

יוסי אלבוים, יו"ר סיעת הליכוד בירושלים: "שמוליק פרסבורגר עזב את תנועת הליכוד מסיבות אישיות"

מאת: כתב "לב הארץ"

השבוע הודיע חבר מועצת העיר בירושלים מטעם הליכוד, מר שמוליק פרסבורגר ליו"ר סניף הליכוד בירושלים, מר אהרון סגיר, כי הוא מתפטר מתנועת הליכוד.
נודע למערכת "לב הארץ" כי מר פרסבורגר אמר כי התנועה איבדה את ערכיה ולכן הוא פורש ממנה.
ראש סיעת הליכוד בעיר, מר יוסי אלבויים, אמר ש"שמוליק פרסבורגר התפטר כי לא מצא את מקומו במועצת העיר בירושלים, וכי לאורך כל דרכו הפוליטית 'קפץ' מתנועה לתנועה כאשר בראש מעייניו היה רק דבר אחד והוא – שמוליק פרסבורגר".
מר אלבויים הוסיף ואמר " לא אתפלא אם בבוא היום אמצא את פרסבורגר במפלגה אחרת, משום שהכדאיות האישית אצלו קודמת לאידיאולוגיה".
מר אלבויים טען בתגובה לצעדו של פרסבורגר כי הרווח כולו של הליכוד וגם של סיעתה בעירייה.
כמו כן אמר מר אלבויים, יו"ר הסיעה, כי על שמוליק פרסבורגר להתפטר מכהונתו בעירייה מאחר והוא נבחר בשמה הטוב של תנועת הליכוד, וכמובן לפנות את מקומו לבא אחריו למר בנדה מימון וזאת מטעמים ציבוריים, ענייניים ומוסריים.
כמו כן נמסר ל"לב הארץ" כי יו"ר חוג "תנופה" בעיר אמר כי אינו מבין את צעדו זה של מר פרסבורגר משום שדוקא ימים אלה שהליכוד פונה לדרך חדשה שתסלול את דרכו להנהגת המדינה, הליכוד זקוק לכוחות מאוחדים ולאנשים בעלי ערכים אידיאולוגיים. אני מקוה שיחזור בו מהחלטתו לפרוש מתוך אינטרסים תנועתיים בלבד.

אלבוים, רוצה שפרסבורגר יתפטר

ב"מעוף"
השמיים הם הגבול !

מעוף 92

- כאה פמאים הצאנת פרסום ונשארת עם האופנה ב'יד?
- כאה פמאים רצית להפיק תוצרת וקיבלת פאוד?

* הפקות דפוס, עלונים וחוברות.
* הוצאה אור למקומונים.
* פרסום, יחסי ציבור ודוברות (עם נסיון רב).
* שרותי שווק וייעוץ פוליטי
* הרצת "קמפיין" לאישי ציבור בכל שיטות הבחירה!

איתן כהן
מנהל כללי

טלפון: 02-244048
בן יהודה 2, ירושלים

בראיון בלעדי ל"לב הארץ" אמר המועמד העיקרי לכהונת הרב הראשי לישראל הרב שאר-ישוב הכהן:

"אמת ומשפט שלום שפטו בשערכם" (זכריה, ה')

בראיון בלעדי ל"לב הארץ" –

המועמד העיקרי לכהונת הרב הראשי לישראל – הרב שאר ישוב הכהן:"אמת ומשפט שלום – שפטו בשעריכם" (זכריה, ח')

הרב שאר ישוב הכהן, יליד ירושלים, גדל בשכונת נחלאות.

את הילדות עבר בשכונת "נחלת אחים", והיה מתפלל בבתי כנסת שלהעדות השונות בעיר. הוא אומר : "אני מרגיש רב של כל העדות".

כבוד הרב, שלום רב, הגליון יוצא לקראת חג החנוכה.

הרב : "היתה בירושלים תנועה דתית לאומית בשם ברית-החשמונאים. אנחנו חונכנו על מורשת החשמונאים. אני זוכר שמגילת בית חשמונאי שכתב המנוח יבין, היתה חומר ההדרכה שלנו. אני ערכתי את העתון של התנועה במשך תקופה מסויימת, והשילוב הזה ש ל"רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם", היה שילוב שעליו חונכנו, ודמותם של הכהנים הגדולים ושל החשמונאים סימלו את המסירות באמונה, בדת ובעבודת המקדש מצד אחד, ומצד שני היו סמל המרד נגד השלטון הזר, שאז באותם הימים, היה נושא שעסקנו ובו. חג חנוכה מעורר אצלי את כל הזכרונות הללו של חבריי שהלכו לעולמם, והיו מראשי הפעילים באצ"ל בלח"י ובהגנה. כפי שידוע, חלק מאנשי ברית החשמונאים עזב את האצ"ל והצטרף ללח"י, ואחרי כן כשנולדה תנועת המרי העברי שהיתה איחוד – הם עברו להגנה כחטיבה מאורגנת. בימים אלה סיפר לי יושב ראש הקרן הקיימת, משה ריבלין, שהיה ממונה על הש"י של ההגנה, שהוא קרא את התיק שלי בארכיון ההגנה, ושם דנו האם היתה לי נאמנות כפולה או לא. בסוף הדיון הוחלט לקבל אותי היות ואני התכוונתי באמת לאחדות לוחמת אמיתית מיסודה של בנימין לובובסקי המנוח, שעמד בראש התנועה הזאת. בשלב האחרון במלחמת השחרור הייתי כבר איש ההגנה, לחמתי בקרבות ירושלים, הייתי בגוש עציון. במהלך הקרבות בתוך הרובע היהודי של העיר העתיקה אף נפצעתי. שני תפקידים עיקריים היו לי באותה תקופה : תפקיד אחד כמפקד היחידה באיזור פורת יוסף-בית תורג'מן, ותפקיד שני כממונה על ענייני חינוך תורה ותרבות של היחידות הלוחמות, שהיו מאוחדות תחת פיקוד אחד : ההגנה האצ"ל והלח"י.

ש.נודע לי כי נפצעת ונפלת בשבי באחד הקרבות. האם יש לך חוויות מיוחדות מתקופת השבי?

ת.אני הייתי אומר שזה היה הנסיון הראשון בתולדות צה"ל ליצור ישיבה לוחמת. היום קוראים לזה ישיבת-הסדר. אז היינו קבוצתתלמידי ישיבות שלמדו במרכז-הרב, בישיבת חברון ובישיבותאחרות, והיו גם חברים בהגנה על ירושלים. אני רואה את עצמי כאחד מהמייסדים של הרעיון הזה לשלב תורהומלחמה יחד, ואני מאוד גאה על כך שהיתה לי הזכות הזאת לגבי השבי אצל האויב הירדני – אני הייתי במשך שבועיים ברבת עמון,כדי לקבל "כביכול" טיפול רפואי ע"י הרופאים של מלך־ירדן. אני אומר "כביכול" כי כל מה שהם רצו היה לקטוע לי אתהרגל. כמובן שאני סירבתי, וברוך השם שעשיתי כך – אחר כךהייתי במחנה השבויים, שם היו כמה מאות שבויים שהפסיפס האנושי והחברתי שלהם היה מאוד מעניין: היו שם חסידי ברסלב של העיר העתיקה, חסידי קרלין חרדים, אנשי "בני עקיבא", אנשי הפועל המזרחי, חברי השומר הצעיר וחברי הקיבוץ המאוחד. באופן טבעי,למרות שהייתי רק בן 20 בערך, הפכתי יחד עם הרב שלמה מן ההר, שעכשיו חוגג את יובל ה-80 שלו בישיבת בית-וגן, לכתובת לכל הבעיות הרוחניות. תפקידנו היה לנסות לפתור את הבעיות הללו כדי לשמור על אחדות והרמוניה, שהיו חיוניים לעצם קיומנו. באותה תקופה התיידדתי עם מר יוסף בלושטיין, שהיה מפקד המחנה שנבחר על ידי השבויים ועל ידי שלטונות ירדן להיות המתווך ביניהם. הקשרים העמוקים שנוצרו בינינו גרמו לכך, שבהיותו סגן ראש העיר של חיפה וראש הגוף הבוחר את הרב הראשי שם, הוא פנה אלי בבקשה להיות רבה הראשי של העיר חיפה. כמובן שהסכמתי, וקרוב ל-18 שנה שאני מכהן בתפקיד זה. אני חושב שהנסיון הזה לשלב יחד גופים, שהם כביכול עויינים זה לזה לחפש את המשותף ולהרחיק את המפריד, עמד לי בתפקידי זה בזכות אבות.

ש.היום מנסים לתת למאבק על כהונת הרב הראשי, צביון פוליטי. מהדעתך על כך שמנסים לקשור את זה למפלגות?

ת. כדי להשיב לך על כך אולי אספר איך נבחרתי לרבה הראשי שלחיפה.

ש. בבקשה.

ת. ראשית, מועצת סניף המפד"ל בחיפה הצביעה עבור בחירתי, אינייודע אם פה אחד או עפ"י רוב. אחרי כן הם באו בדברים עם מפלגות אחרות כי רב ראשי של עיר נבחר על ידי גוף בוחר שמהווה 11 נציגים של העיריה, כך זה היה אז – 11 או 12 נציגים שלהמועצה הדתית ושל בתי הכנסת. מאיר כהן אבידור סיפר לילאחר בחירתי, וחזר על זה במסיבה שהייתה במלון "ציון" עם מאות אנשים בחיפה, שידידי מנחם בגין ז"ל צלצל אליו ואמר : "שאר ישוב הכהן מועמד לרבה הראשי של חיפה, הוא מהמשפחה הלוחמת ואתם תבחרו בו". אז נוצר הדבר המוזר שבציבור "החילוני" – לא במפלגות החרדיות – היתה לי תמיכה של חרות, הליכוד, ושל מפלגת העבודה, המערך, באותו הזמן, ושני הצדדים תמכו בי. אחרי כן נוצר מצב שגם אגודת ישראל ברובה הצטרפה לתמוך בי, וזאת מנימוקים אחרים ,נימוקים שהתחשבו ברקורד שלי בעולם התורה. כך הייתי מועמד לא רק של חוג אחד. הייתי רוצה להגיע למצב כזה שרב ראש ייסמל אחדות, ולא פלגנות, כמו הנשיא, אלא שהנשיא אמנם יוצא ממפלגה מסוימת אבל אחרי שהוא נבחר הוא צריך להיות של כל העם. הרב הראשי צריך לאחד את העם בארץ ובגולה, הוא צריך להיות קרוב לליבם של כל הציבור. הנאמנות הלאומית שלי טבעית, בתוזה גדלתי, והרצון שלי לחיות בשלום עם חוגי העבודה כבר הוכח בחיפה. ש.אומרים, שהקשר שלך עם רבין יכול לסייע לך וכן גם עם ראשי הליכוד.

ת.כן, נכון. אני מקורב לשני אנשים שהם היום בשני מחנות נפרדים, יצחק רבין מצד אחד ואריאל שרון מצד שני מתקופת השירות הצבאי. אני רואה את עצמי כחבר טוב של שניהם, בנסיבות של מלחמה, ובנסיבות של עבודה משותפת ההיכרות עם רבין, שהיה המפקד של חטיבת הראל ומוביל השיירות לירושלים, ואחרי כן השרות בצה"ל – עם אריאל שרון. הזכרונות החזקים והטובים שלנו, אני חושב שהם מתקופת כיבוש עבר התעלה, שזה היה התפקיד האחרון שלי שמילאתי במסגרת צה"ל ואני מאוד גאה על כך שאני יכול היום לשאת את אות הקוממיות, אות ירושלים, אות יוסהכיפורים, אות סיני ואות מלחמת ששת הימים. (הרב שאר ישוב הוא כנראה מהרבנים הבודדים, נושא האותות הללו).

תמיכה רחבה במועמדות לכהונת רב ראשי חוגים שתומכים ברב לכהונת הרב הראשי

אמרו לי השבוע :

האמת שאנחנו תומכים ברב, משום שהרב הוא דמות שמאחדת קצוות באופן מהותי ומבחינת התוכן הרעיוני, התורני והמחשבתי, מחשבת היהדות והציונות. וזה בניגוד למועמדים אחרים. אין פה עניין של יחסי ציבור, זה מהות. כך אמרו לי אישים שונים שציינו את יתרונותיו של הרב : הרב מייצג תורה וארץ ישראל, דרך התורה ודרך ארץ ישראל. במובן זה הוא יכול לאחד את כל המחנות סביב הדמות שלו, כי כולם בסופו של דבר מאמינים שצריכים לבנות את מדינת ישראל, לחזק את העם היהודי – והקשרים של הרב עם התפוצות גם הם חזקים. לרביש קשרים אמיצים, הוא מבקר בקביעות בקהילות ישראל בשליחות הבונדס והמגבית היהדית המאוחדת, הוא מחנך רבנים לתפוצות, לקהילות. מוסדות אריאל בנשיאותו הכשירו עד היום מאות רבנים ודיינים במשך שנים רבות, לא מהיום ולא מאתמול, והפירות האלה הם מכל החוגים. אין מוסד בארץ שמאחד את הקצוות גם במובן זה. יש מאנשי הציונות הדתית, יש שם מישיבות גדולות ליטאיות, ויש מעדות המזרח, ומחצרות החסידים. ספרדים ואשכנזים. אין עוד מכון להכשרת רבנים ודיינים שמכשיר מכל העדות. וכיום אנחנו רואים אותם מתגייסים להצלחת הרב בבחירות לרבנות הראשית. מדוע? מפני שהם מבינים שזו שעה שצריכה לציין אחדות בישראל,זו שעה שצריך לגשר על כל הפערים הבין עדתיים והבין קהילתיים- ביחוד היום כשיש הקצנה בעולם החרדי מצד אחד ובעולם הפוליט ימצד שני.

והרוח הזו יכולה לבוא רק ממקור שיש נסיון כזה. המכונים של הרב גם במובן הכתובים, המחשבה התורנית ציוני תדתית, הם מאוד בולטים מבחינה זאת, ואין עוד מוסד כזה. כל אחד עוסק במשהו, אך משהו שמאחד את כולם, שיש בו את מה שקרוי חיי הרוח בעם ישראל במדינת ישראל ובעם היהודי, זה מתאפיין במוסדות של הרב שאר ישוב כהן שעומד בראשם. ולכן אלה הם נכסים שבעצם אף מועמד לא יכול להביא איתו לכהונה הרמה של רב ראשי בישראל. כמו כן יש לציין את ההשכלה הכללית של הרב, מוסמך למשפטים, שזה בהחלט יכול לסייע היום לתקנתם של בתי הדין הרבניים, פסקי דין ושל סידרי משפט. יתרה מזה, אנחנו היום בבעיה. בתי הדין לא כל כך מקובלים בעמהיום. יש איזה נתק ודחיה בעם מבחינת יחסו לבתי הדין הרבניים- ודמות כמו הרב שאר ישוב הכהן יכולה לגרום לכך שבתי הדין יהיו מקובלים יותר על הציבור ולא רק כפויים עליו מתוקף החוק.

ש. אילו מסרים שהם מעבר לאחדות היית רוצה להעביר לציבור?
ת. ראשית, אני רוצה להעביר את המסר של אהבת ישראל. הדגל של אהבת ישראל זה תמצית שיטתו של הרב י. א. הכהן קוק ז"ל, רבה הראשי של ארץ ישראל, שהיה נערץ על-ידי התנועה הלאומית וכן על ידי חבריו בקיבוצים. המסר הזה שאתה רב של כלל ישראל, ולא רק של פלג מסויים ועליך לקרב את כולם זה לזה – הוא מסר חשוב ועיקרי. דבר שני, אני חושב שיש לבטל את הנתק שישנו בין עולם התורהובין עולם המדע. יש אוניברסיטאות, יש אנשי רוח, יש סופרים, יש ישיבות ויש עולם התורה, נאמר : "ולא קרב זה אל זה כלהלילה", צריך לקרב בין אלה ואלה.

מורי ורבי הרב הרצוג זצ"ל טען כי אין סתירה בין שני הדברים, אין שום סיבה שזה יהיה גם היום. זה איננו אומר שזה מטשטש את הנאמנות היסודית למורשת הרב קוק, אדרבא, אתה יכול להיות מה שאתה אבל לא מתוך ראיה כיתתית צרת אופק אלא מתוך ראיה של כלל ישראל. אני רוצה לספר סיפור : כשהייתי תלמיד בישיבת מרכז הרב התחלתי ללמוד בחברותה עם שניים מחברי. אחד היה הרב יוסף נדב ז"ל, ממשפחה תימנית ידועה בירושלים, והשני היה יעקב רוזנפלד ז"ל מאנשי לח"י. כשהגיעה מלחמת השחרור, התנדבתי והשתתפתי בקרבות ברובע בירושלים. כשחזרתי, חבריי כבר לא היו, שניהם נהרגו. אני רק נפצעתי ולא נהרגתי. זו היתה החבורה שממנה באתי אז. כמעט כל חבריי חוץ ממני, נהרגו במלחמת השחרור. ואז הלכתי לרב הרצוג זצ"ל לקבל את הסמיכה. הוא חן אותי בחינה קשה ויסודיתושלח אותי הביתה. כעבור שתי בחינות נוספות הוא ישב וכתב אתהסמיכה לרבנית שלי בכתב ידו. (הדבר שמור אצלי עד היום הזה). קם פתאום, ניגש אלי לחבק אותי והתחיל לבכות. ממש לבכות. נבהלתי, ושאלתי מה קרה. ואז הוא סיפר לי : "שבת כ' באייר תש"ח אתה היית בשבי, כי העיר העתיקה נכבשה ביום שישי יט' באייר תש"ח. הגיעה אלי ידיעה שאתה נמצא בבית החולים במנזר הארמני, ושועדה של רופאים, אנשי הצלב האדום, צריכה לעשות סלקציה – מי ילך לשבי ומי יועבר לירושלים. אני חיללתי שבת בשבילך – הרמתי טלפון, דיברתי עם הד"ר, שהיה אז יושב ראש משקיפי האו"ם בירושלים, וביקשתי שיוציאו אותך. הם סרבו וחשבתי שאיבדתי אותך. עכשיו שאתה חזרת וזכית להיות רב – איך אני לא אבכה? זה מעשה מאוד מרגש.

ש. האם לדעתך צריך רב ראשי אחד בישראל?
ת. שאלה טובה. אנחנו מכהנים בחיפה שני רבנים ראשיים וברוך השמעובדים יחד בהרמוניה. יש בינינו חלוקת תפקידים. כל אחד יודע לא להיכנס לתחומו של חברו. יכול להיות מצב כזה גם ברבנותה ראשית, למרות שלצערי זה לא תמיד כך כי הדבר תלוי יותר בציבור מאשר ברבנים. כל זמן שאנחנו חיים בתקופה של קיבוץ גלויות, ועדות שונות באות עם מנהגים שונים – וביחוד כאשר הציבור הספרדי והתימני מרגיש איזה שהוא קיפוח מצד הציבור האשכנזי, כאילו שהם חס וחלילה פחות חשובים – כל איחוד של המשרות האלה בשטח הדתי, עלול לגרום למתח מיותר. לכן, אני חושב שהתהליך של מיזוג גלויות או קיבוץ גלויות, נישואים בין עדות שונות – צריך להימשך ורק בסופו יכול לבוא מצב שאפשר לוותר על השניות, אם כי יכול להיות שצריך לעשות את זה בשלביהחל מעכשיו במשך כמה עשרות שנים כדי שנגיע לבסוף לאיחוד מלאשל העדות. הייתי רוצה לתת משל : כשנמצאים בגן יפה, מה שקובע זה לא שישסוג אחד של פרחים אלא שלל צבעים של צמחים שונים שיוצרים הרמוניה. צבע אחד הוא משעמם. גם במסורת וגם בדת זה כך, כלאחד צריך לשמור על המסורת והמנהגים שלו. כמו שהאדריכל או הגנן צריך לשמור על הרמוניה, כך גם המנהיג הרוחני צריך למזג את העדות השונות שיחיו בהרמוניה...

ש. האם היעד שלך הוא לאחד לגרום לכך שיהיה רב אחד בישראל ?
ת. אני חושב שזה לא היעד שלי, זה לא יהיה כנראה בתקופת כהונת יאבל יש לחנך לקראת הרמוניה יותר גדולה : שבראש הפירמידה ישנו אחד ולא שניים. בסופו של דבר זה אידיאל, והפער בין האידיאל ובין המציאות הוא גדול. עכשיו אני בפירוש לא מציע לבטל את הכפילות כי זה יגרום רק להגברת המתח והמחלוקת שבין העדות. מה שכן צריך לדאוג, שאלה שיבחרו יחיו בהרמוניה כזאת שהם יהיו סמל לאחדות ושלום. ש. איך אתה מתייחס ליריבות בין הרב שך לרב עובדיה יוסף?

ת.מי אני שאכניס את ראשי בין הרים גדולים?
אני רוחש הערצה וכבוד לשני האישים הגדולים.
ש. היתה מחלוקת בנושא של הנישואים האזרחיים – מה דעתך בנושא זה?
ת. אני הבהרתי דברים שללא ספק הוצאו מהקשרם. שום רב בישראל, רב ששומר מצוות, לא יעלה על דעתו להתיר נישואים אזרחיים. הבסיס הזה, שהקדוש ברוך הוא מקדש את עמו ישראל על ידי חופה וקידושין, הוא העיקר. כל הפירסומת הזאת כאילו שאני התרתי נישואים אזרחיים כמובן רחוקה מן האמת, ולדעתי התפרסמה על ידי אחרים. מה שאמרתי, ואני בעניין זה עומד על דעתי, כי במידה והציבור החילוני ירצה לשנות את הסטטוס קוו – דבר שאני לא רוצה אותו ואני מקוה שלא יקרה – בסיטואציה פוליטית מסוימת היא יכולה להתרחש, צריכים לדעת שהם אחראים לא רק לעצמם אלא גם לילדיהם. אני פוגש ילדים ונכדים של חילוניים קיצוניים, ילדים קטנים שהלכו להיות בעלי תשובה. זו תהיה טרגדיה אם הם לא יוכלו להתחתן עם יהודים אחרים שומרי תורה ומצוות, ולכ ולמען הדורות הבאים צריך לומר איפה "הקו האדום". ראיתי לנכון לומר זאת למרות שזה דבר תיאורטי והיפותטי היום. אמרתי שגירושים כהלכה וגיור כהלכה זה "הקו האדום". אם איש המתחתנת בנישואים אזרחיים אז היא עוברת עבירה דתית, אבל ילדי הלא נפסלים על ידי כך, אולם אם אישה נשואה שלא התגרשה כהלכה, התחתנה עם מישהו אחר וילדה ילדים – הרי שהם פסולי חיתון ולא יוכלו להתחתן עם יהודים אחרים. המסר העיקרי שלי היה להזהיר מפני מה שאסור לעשות. שמעתי על הפירוש המוטעה שניתן לדברי והגבתי על כך במכתב לרבני ישראל. אני מניח שבזה הפרשה הסתיימה משום שמי שמכיר אותי יודע שאי אפשר לתלות בי האשמות שווא.

ש.איך אתה מעריך את הסיכויים שלך להיבחר כרב ראשי?
ת.אילו חשבתי שהסיכויים אינם טובים לא הייתי מציג את מועמדותי .אני מאמין שבסופו של דבר יבחרו אלה שיבחרו, על פי הרקורד האישי של האדם, הכשרתו, נסיונו, מטענו התורני ואמינותוהרוחנית.

ש. מה לדעתך תפקידו של הרב הראשי?
ת. הרב הראשי צריך להיות אחראי על כמה דברים: על מערכת הכשרותשל המדינה, על מערכת בתי הדין והפסיקה, על היחסים בין חלקי הציבור השונים,ועל הפצת התורה. צריך לקחת את הרקורד ואת הכישורים של המועמדים השונים, ואני מאמין שמבין המועמדים ששמם נזכר, הרקורד שלי הוא הרבה יותר רציני. מערכת הכשרות בחיפה היא למופת, אין במדינה דבר כזה. בחיפה אני חותם על כל הכשר שניתן למסעדה, למלון או למשחטה –באופן אישי, לאחר שאני בודק של כל תיק יש שלוש חתימות: של המשגיח במקום, של ראש המדור ושל מנהל המחלקה. כשבאתי לחיפה מצאתי את מלון דן כרמל לא כשר. תוך שנתיים אני הכשרתי אותו. זה הצריך משא ומתן עם ההנהלה. אולם לא יתכן שאצלי יהיה איזה מקום ציבורי לא כשר. לענין זה אמרו מקורביו של הרב שאר ישוב הכהן, כי בתל אביב התהליך הוא הפוך, כי שם יש פחות ופחות הכשרים בגלל הקלסתר החילוני שלה. חיפה האדומה, לדברי המקורבים, כבר שינתה את צבעה, לפחות בכל הקשור לתחום הדתי, מבחינה דתית יש בה שיפור אדיר ויש הסכמה בין כל החוגים בעניין הזה. כמו כן ציינו המקורבים כי הרב הראשי של תל אביב הוא מקל יותר בכוונה להתקרב יותר לחילוניים כדי שיהיה להם עתה יותר השפעה בבחירות האישיות. "אין אנו מבינים את חישובי של הרב הראשי של ת"א", אמרו, אבל אין ספק שרבנות אינה עניין **של יחסי ציבור ושל פרסומת תקשורתית.** רבנות היא עשייה יומיומית בתחומים חיוניים כמוכשרות, בתי דין רבניים.

ש. עם איזה קבלות צריך לבוא כדי להבחר לתפקיד זה?
ת. מי שהולך להבחר כרב ראשי, עליו להוכיח מה הוא עשה בימי חייו. והוא צריך לכהן 10 שנים ויותר כרב עיר. **לענין זה אומרים חוגים שונים כי לרב התל אביבי ראוי לחכותעוד כמה שנים, כדי לעמוד במבחן הרוחני העליון של כהונת רבראשי לישראל.** לסיום אמרו לי השבוע חוגים דתיים כי המבחן שהרב הראשי לחיפה עומד בו הוא קשה, שהרי זו עיר מעורבת, ויש בה הרבה ערבים, דתות שונות, ובכל זאת היחסים ביניהם למופת.

ש. מה התייחסותך לנושא המדיני?
ת. אני מאמין שהדתות האחרות במזה"ת צריכות להכיר, מתוך אמונה דתית, בזכותו של עם ישראל על ארץ ישראל, ואני משוכנע שנוכל להגיע לזה כי נזכר שעם ישראל הוא הבעלים על ארץ ישראל וירושלים היא עיר הקודש היהודית. כל אמונתם מבוססת על זה שהם כאילו ממשיכים את היהדות, צריך למצוא את הדרך שהם צריכים להשלים עם זכותנו הדתית וההיסטורית ואני מאמין שאפשר להגיע לכך. אני סיימתי את הנאום שלי באותו מעמד בינדתי בנבואותיו ש לישעיהו הנביא : "והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית השם בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגויים. והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר השם אל בית אלוהי יעקב ויורנומד רכיו ונלכה באורחותיו, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". ש.אתה גם מסיים את הראיון במשפט הזה?
ת. כן. זוהי שליחות הסטורית, ואני רוצה להדגיש, מבלי ויתור עלזכותנו על ארץ ישראל ועל ירושלים, אלא מתוך מבט רוחני כלל עולמי, שעם ישראל מביא מסר של אמונה באל אחד ומוסר הנביאים לכל העולם. ניתן לעשות זאת אם מדברים שלום איש לרעהו

ולא מוותרים על המגיע לנו ועל האמת שלנו.
ולסיום אני אומר לקוראים ולעם ישראל : "אמת ומשפט שלום שילחו בשעריכם".
תודה רבה ובהצלחה.

חדשות הכנסת . . . חדשות הכנסת . . .

ח"כ רון נחמן: "הליכוד לא יוכל לתמוך בחוק יסוד זכויות האזרח ללא שני תיקונים עיקריים".

מאת: נאוה כהן

השבוע נדחה הדיון בכנסת בענין חוק יסוד זכויות האדם.
הצעת החוק באה להגדיר את זכויות היסוד של האזרח במדינה, זכות התנועה, הזכות להפגין ולגור בכל מקום וכד'.
החידוש בחוק זה יבוא לידי ביטוי בכך שיהיה אפשר לבטל חוקים שיתקבלו בכנסת ואשר יסתרו את חוק היסוד, באמצעות ביהמ"ש לעניינים חוקתיים, חוק זה מובא לדיון באמצעות וביוזמת ועדת חוק חוקה ומשפט של הכנסת, בראשותו של ח"כ דדי צוקר.
בסעיף חופש התנועה בחוק יאמר כי כל אזרח זכאי לבחור את מקום מגוריו בישראל. ח"כ נחמן תובע לשנות סעיף זה ולציין כי יכתב "בארץ ישראל", משום שמבחינה משפטית אם יאמר "ישראל", הרי שהחוק לא יחול על אזורי יהודה שומרון ועזה, דבר שיגרום לכך כי לאותם 120,000 תושבי יש"ע לא יהיו זכויות יסוד.
לטענתו של ח"כ רון נחמן, החוק החדש ייצור מצב לפיו לצבא תהא סמכות חקיקה רחבה יותר מזו של הכנסת באזורים אלה, ולכן הוא תובע לקבוע שינוי ולציין כי "כל המגבלות שחלות על הכנסת יחולו גם על הצווים מטעם צה"ל בענין ההתישבות הישראלית".
ח"כ נחמן מסר כי הוא תובע מסיעת הליכוד לקיים משמעת סיעתית אשר לפיה לא יתמכו בחוק זה ללא שני השינויים שאותם הוא מציע.

ח"כ סילבן שלום: "יש לשפר את הקשר של חברת החשמל עם הצרכנים ומיד"

מאת: נאוה כהן

בשבוע החולף תבע ח"כ סילבן שלום (ליכוד) מחברת "בזק" לחבר קו חיוג מקוצר לחברת החשמל, כפי שניתן לכוחות ההצלה, למשטרה, למד"א ולמכבי אש, על מנת שחברת החשמל תשפר את השרות לצרכנים בעיתות חרום ומצוקה, וכי לאזרח ינתן פתרון לבעיות שתווצרנה בכל עת.
נמסר לכתבנו שחברת "בזק" טענה בהתחלה שהדבר אינו ניתן לביצוע, ואולם בעקבות פנייתו של ח"כ סילבן לשר התקשורת, הורה השר למנכ"ל חברת "בזק" לחבר קוי חיוג מיוחדים לחברת החשמל. בימים אלה בודקים מהנדסים ב"בזק" את האפשרות לחבור מיידי.
ח"כ סילבן שלום אמר לכתבנו כי "בעקבות החורפים הקשים שפקדו את הארץ בשנים האחרונות יש לצפות לשפור דרסטי בשירותי חברת החשמל לאזרחי המדינה".

ח"כ דן תיכון: "לא נאפשר לפטר אנשים שמועסקים במשך שנים"

מאת: כתב "לב הארץ"

שמאי, יו"ר הועדה בליכוד

יו"ר הועדה לביקורת המדינה, ח"כ דן תיכון, אמר השבוע כי הועדה שהוא עומד בראשה בכנסת דנה בנושא ההדחות הפוליטיות כבר פעמיים, וכי לצערו "האפקטיביות שבדיונים הינה קטנה משום שמפלגת העבודה הדיחה גם את נציב שרות המדינה, ומינתה במקומו נציג מטעם המפלגה".
ח"כ תיכון אמר כי נותר לליכוד כרגע רק לפנות בשנית ליועץ המשפטי לממשלה, שהרי הם פנו אליו בעבר, אולם התהליך הנדרש לקבלת החלטות הוא ארוך ומייגע, והתוצאות, אם בכלל, יהיו רק לאחר תקופה ארוכה, כמו כן אמר כי מרבית המפוטרים קמים והולכים בשתיקה, "כי כנראה נרמז להם שהפיצוי הכספי יהא רב יותר ולכן אינם מסיבים את תשומת ליבנו לפיטוריהם".
למרות כל זה, אמר ח"כ דן תיכון, "לא נאפשר לפטר אנשים שמועסקים במשך שנים, ושהסטטוס שלהם קבוע, ובכל מקרה אנו הח"כים מצפים כי המפוטרים ידווחו ללנו על פיטוריהם במהרה". לשם כך הוקמה ועדה בליכוד בראשותו של ח"כ יעקב שמאי.
ח"כ תיכון אמר כי הוא מצטער מאוד על הנורמה של הדחת עובדים, נורמה שנוצרת כאן בהתחלף השלטון, שהרי הוא מדבר "כאחד שהיה מפוטר משירות המדינה ב-1974 מתפקיד של יועץ שר התעשיה והמסחר לאזורי פיתוח".

ח"כ דב שילנסקי: "אין גרמניה אחרת, זוהי אותה גרמניה - גרמניה של גזענות"

מאת: כתב "לב הארץ"

בדיון שהתקיים השבוע בכנסת בענין תופעת הניאו נאציזם, הגזענות והאנטישמיות בגרמניה, אמר ח"כ דב שילנסקי כי הוא "ינסה להיות לפה לשישה מליון שילדי אחים, נשים וגברים, זקנים ופעוטות, שהוכו, עונו והושמדו ע"י המרצחים הגרמנים ועוזריהם".
ח"כ שילנסקי אמר כי מזה זמן הוא חזה את אשר מתרחש בגרמניה, ובכלל הוא טען כי "אין גרמניה אחרת, זוהי אותה גרמניה, גרמניה של גזענות, השפלות ורצח".
הוא הוסיף ואמר כי החמור מכל כיום בגרמניה הוא שהמוני הגרמנים עומדים בצד, וכי נוכחותם ומראה פניהם מעידים על הסכמתם ותמיכתם בתופעות הללו.
לסיום נאומו בכנסת ציטט דב שילנסקי את הבעל שם טוב : "השיכחה היא הגלות, הזכרון הוא הגאולה, אנו מצווים היום כבכל יום, ובפרט היום לזכור ולא לשכוח, לזכור ולא לסלוח".

יו"ר ועדת הפנים של הכנסת, ח"כ מצא: העברת חוק המפגשים עם אש"ף הוא יום שחור למדינה

מאת: כתב "לב הארץ"

מצא, נאמן למלאכתו

מצא ישב כאשר לצידו הימני מונחת קופסת מגבוני אף, לשמאלו חפיסת כדורים נגד שפעת, כדורים שעזרו לו להעביר את השעות הרבות שעברו מתחילת הדיון ועד ההצבעה. מצא נראה מטיח האשמות כלפי שולחן הממשלה "זהו יום שחור לכנסת, זהו יום שחור לעם ישראל".
כאשר פגשתי בו ביציאה מבנין הכנסת, עומד בקור הירושלמי, ביקש מצא להבהיר כי ההחלטה שנתקבלה הלילה בקריאה ראשונה לביטול איסור המפגשים עם אנשי אש"פ, היא יום שחור לכנסת ויום שחור לעם ישראל וזאת משום שיותר מהעובדה שיתאפשר מגע עם סוכני טרור במפגשים חוקיים, יש בתוצאות הצבעה זו נצחון למיעוט השמאלני קיצוני בכנסת ובממשלה, התובע והמוביל להקמתה של מדינה פלשתינאית שהיא כשלעצמה אסון לקיומה של מדינת ישראל.
לדעתו של מצא, תוצאות ההצבעה מבהירות כי ממשלת רבין נשענת על רוב של ח"כים קומוניסטים ואנטי ציוניים ורק כך התאפשרה העברת החוק בקריאה הראשונה.
ח"כ מצא הוסיף כי יחד עם הסיעה בכנסת יעשו להכשלת החוק בקריאה שניה ושלישית.

סיעת הליכוד בכנסת: אי אמון בממשלה על רקע העברת כספים לקופ"ח הכללית

מאת: נאוה כהן

ח"כ קצב, יו"ר הסיעה, אמר כי בפני הממשלה עומד האינטרס המפלגתי על-פני האינטרס הממלכתי. לדברי הח"כ קצב, הממשלה החדשה מכריזה כי "אין מובטלים" אך הנתונים מראים כי יש 10.5% ויותר מובטלים. הממשלה הזו מתעלמת מהסלמת הטרור ומכנה את מעשי החבלה "תגובה על הצעדים המדיניים". ח"כ קצב הוסיף ואמר כי ניתן להביא עוד עשרות דוגמאות לליקויים וכשלונות.
ח"כ קצב האשים את הממשלה שהינה עסוקה לא רק במאבקים פנימיים, וניגודים רעיוניים אלא גם בשינויי סידרי בראשית. הממשלה החליטה להעביר 340 מליון ש"ח מכספי משלם המיסים לטובת ההסתדרות הכללית וקופ"ח. ח"כ קצב מדגיש כי השיטה הסוציאליסטית פשטה את הרגל בכל ארצות מזרח אירופה, אך השיטה הזו קיימת בממשלה הישראלית וניתן לראות זאת ביחסי הגומלין שבין הממשלה להסתדרות.
בהעברת 340 מליון השקלים לטובת קופ"ח, ח"כ קצב מאשים את שר הבריאות "בנתינת יד למעשי שחיתות" ומגדיר זאת כאחת השערוריות הגדולות ביותר שפקדו את מדינת ישראל בנושא זה.
ח"כ קצב מאשים את שר הבריאות שהינו קושר את נושא הבריאות עם הענין המפלגתי, דבר המאופיין במדינות הטוטאליטריות. הממשלה מסרבת להפריד בין בריאות ופוליטיקה.
ח"כ קצב מאשים את הממשלה בלקיחת 25% מכספי המס האחיד לטובת ההסתדרות הכללית, ולאו דוקא לטובת שיפור השירותים הרפואיים.

חדשות מהכנסת . . .חדשות מהכנסת . .

ח"כ קצב הצביע על כך כי הגרעון בקופ"ח הגיע להיקפים ענקיים. הכנסת והממשלה חייבים להקים ועדת חקירה כדי לבדוק מהם הסיבות והגורמים שהביאו לגירעון בהיקף של למעלה משני מליארד שקלים. ח"כ קצב מאשים את הממשלה בראייה אינטרסנטית צרה ובהתעלמות מהאינטרס הממלכתי. לדבריו, אין פה יושר ציבורי, כי הממשלה נותנת יד למעשי שחיתות, ועל כן, היא ראויה לאי-אימון.

יו"ר ועדת הפנים ח"כ יהושע מצא: "ייקור הלחם, אטימות מוחין חברתית של ממשלת ישראל"

מאת כתב "לב הארץ"

"העלאת מחיר הלחם מעידה על אטימות מוחין מוחלטת של ממשלה זו. ממשלה שלא רואה את העוני הרב ההולך ומתרחב בישראל". ממשלה שפסקה לשמוע את הזעקה של המובטלים חסרי היכולת לפרנס את משפחותיהם. כך פתח בדבריו מעל בימת הכנסת יו"ר ועדת הפנים יהושע מצא אשר המשיך והוסיף:

"רק עוורון וחרשות הם היכולים להסביר את התעלמותה של ממשלה זו מזעקתם האילמת של ילדים רעבים - שכל תזונתם - לחם, ועוד לחם, ושוב פעם לחם וגם זאת בתנאי שהלחם יהיה מצוי בבית, יהיה בהישג יד אבי המשפחה. רק ממשלת דמה, כזו שאינה קיימת, כזו שאינה שומעת ואף לא רואה, יכולה להחליט על העלאת מחיר הלחם ולהקשות על אותן משפחות עוד יותר מלהביא הביתה מזון לילדיהם".

"הפיצוי באמצעות ביטוח לאומי מפגר אחרי ההתיקרות, הטיח מצא כלפי שר האוצר ומה עד שפיצוי זה ינתן?! ומדוע להמשיך וליצור תלות מבישה של מערכת אנושית נזקקת יותר ויותר" הוסיף ח"כ מצא.

"והעיתוי, העיתוי האומלל. בדיוק בימים בו מתפרסמים בישראל הנתונים על מימדי העוני בישראל, בימים בהם מצולמים וניראים ילדים רעבים בישראל. בדיוק בשבוע זה אתם מחליטים על יקור הלחם. יקור המצרך המשמש סמל ואות ברכה לבית בישראל, עליו כל בית יהודי מברך את ברכת המוציא לחם מן הארץ. אם זו לא אטימות חושים, מהי אטימות חושים???

אחרת לא קיימת! אם זה לא חושך מוחלט בחשיבתכם, מהי חשיכה?

ח"כ מצא שאל את מפלגת העבודה "היכן הלובי החברתי שלכם? נאלמתם דום?! גם עליכם נחתה אטימות המוחין, או שמלכתחילה לא נתכוונתם אלא להוליך שולל את העולים והן את אנשי השכונות אשר הבטחתם להם סדר עדיפות חדש, סדר לאומי חדש?

העלאת מחיר הלחם היא כה סימלית בחוסר הרגישות החברתית שלכם.

נשארתם אותה מפלגת עבודה מתנשאת, אותה מפלגת עבודה מתנכרת לעמך ישראל".

ח"כ מצא סיים דבריו כנגד החלטת ממשלת ישראל ליקור מוצרים בסיסיים, ובעיקר הלחם.

טכנו מיקרו בע"מ
תכנון, ייצור וביצוע כל עבודות מתכת
ישראל וישניצר
רח' העבודה 43 א.ת. בת-ים
טל' 5516188 -03, 5524226-03 פקס: 5511031-03
*מסגרות כלליות
*עבודות קבלניות
CNC
עבוד שבבי מדויק
מאושר לשלב 12 בתעשיה האווירית

מעבדים יפה!
ירושלים
רח' קרן היסוד 38 טל. 611382
רח' ש"ץ 8 טל. 243771

מה ומי בצומת . . . מה ומי בצומת . . .

ח"כ פיני בדש תובע משרת החינוך "להקציב את כל הסכומים הדרושים כדי לשפץ את מבני החינוך בב"ש

מאת: כתב "לב הארץ" בכנסת

בשבוע החולף הגיש ח"כ פיני בדש מצומת שאילתא דחופה בענין השבתת מערכת החינוך בבאר שבע, עקב המצב הקשה בו שרויים מוסדות החינוך בעיר. ח"כ בדש תבע משרת החינוך להקציב את כל הסכומים לשפוץ מוסדות החינוך בבאר שבע שחלקם הגדול מוגדר כמבנים מסוכנים, כמו כן טען כי שרת החינוך ממשיכה לנהל מלחמות תקציב על גבה של בירת הנגב.

לפתרון הבעיה דרש ח"כ בדש הקצבת סכום של 40 מליון ש"ח לשיפוץ מבני החינוך. בירת הנגב לדבריו, איננה יכולה לסבול השבתת חינוך בנוסף לצרות הכספיות האחרות שלה.

הוא סיים ואמר : "הגיע הזמן כי ממשלת ישראל תתקצב את עיריית באר שבע על פי המגיע לה ועפ"י חשיבותה במפה הארצית של פיזור האוכלוסיה". נודע ל"לב הארץ" כי ח"כ בדש העלה גם הצעה דחופה בכנסת בענין סיוע לעיריית באר שבע, בה תבע מהאוצר "לעמוד בתנאי ההבראה שנקבעו, לדאוג לאלתר לבטחונות כדי לקבל את ההלוואות עבור באר שבע, ולהעמיד את עיר האבות על רגליה בדחיפות".

ח"כ משה פלד: "יש לפסול מידית את מועמדותו של עמוס מר-חיים לראשות העיר ירושלים"

מאת: איתן כהן

השבוע פנה ח"כ משה פלד ליו"ר הכנסת, ח"כ שבח וייס, בבקשה לאשר בדחיפות במליאה את הנושא : חלוקת ירושלים לרבעים עצמאיים.

היחידה לחשיבה אסטרטגית בעיריית ירושלים, בראשות המועמד לראשות העיר, מר עמוס מר חיים, הכינה הצעה לחלוקת העיר ל-46 מינהלות שחלקן ערביות.

הכוונה היא כי בכל שכונה יוקמו גופים למינהל עצמאי כמו ועדי שכונות, ומנהלים קהילתיים והתושבים יערכו בחירות לכל חלק בעיר, שבראשו יהיה מנהל קהילתי. תוכנית כזו, לדעת ח"כ פלד, עלולה לגרום לחלוקתה של ירושלים לשניים: "ירושלים פלשתינאית וירושלים יהודית".

העיריה טוענת שזו חלוקה טכנית בלבד לצורך גינון ופינוי אשפה, וח"כ פלד חושש שזה יכול לתת פתח לכך שמזרח העיר תקבל אוטונומיה.

לדבריו יש להזהר מנבואות המגשימות עצמן.

ח"כ פלד ביקש לפסול מיידית את מועמדותו של עמוס מר חיים לראשות העיר, לדבריו מר חיים מבטא את הלך רוחם של סיעת העבודה במועצת העיר, כמו כן הוסיף ואמר "אם זו השקפת עולמם - אסור להם להגיע לראשות העיר".

ח"כ פלד הדגיש בדבריו כי ירושלים היא הקונצנזוס הרחב ביותר בארץ ישראל, ואין לדבר על חזרה לימי טרום 67' ולחלוקה מחודשת של העיר.

ח"כ פלד הצביע על הסלמה בכל הקשור לבעיות הביטחון הסבוכות והמורכבות בעיר העתיקה ולדעתו, להסלמה זו יהיה ביטוי מיידי בכמות הנפגעים, בשיבוש מרקם החיים העדין של תושבי העיר, בהפחתה משמעותית בתנועת היהודים ברחובות העיר העתיקה ובירידה משמעותית בתיירות.

ח"כ פלד הדגיש כי "ירושלים היא מעבר לכל מחלוקת פוליטית", ולכן אין לקבל הסלמה זו וארועים אלה כמצב נתון. "אנו נתונים במערכה, אם לא על קיומנו הפיזי, הרי על חיינו כעם הבוטח בעצמו והמכבד את עצמו".

ח"כ פלד קרא לשר הביטחון, מר יצחק רבין, ולשר המשטרה, מר משה שחל, לגלות הבנה ולדאוג להגברת בטחונם של תושבי העיר העתיקה ע"י הגברת נוכחותם של כוחות הבטחון.

ח"כ פלד, בנאומו השבוע בכנסת הזהיר כי "אל לנו להתפס להזיות של שלום חד צדדי", ישראל צריכה לעשות הכל למען הגנת הטריטוריה שלה, להגנת שלמותה ותושביה.

ח"כ פלד הדגיש כי אם לא יהיה בטחון לירושלים ולתושביה, לא יהיה בטחון בשום מקום אחר בארץ הזאת, "ירושלים היא החיישן הרגיש ביותר, היא, היא אבן הראשה".

הקרב על הרשויות . . הקרב על הרשויות

גבי קדוש יו"ר סיעת הליכוד באילת: "הליכוד הפעם ינצח באילת"

מאת: נאוה כהן

קדוש, ראש העיר?

גבי קדוש הודיע השבוע על הצגת מועמדותו לראשות העיר באילת.
נמסר לכתבנו כי ראש העיר, רפי הופמן, לא מתכוון להציג את מועמדותו לקדנציה נוספת.
גבי קדוש, המכהן כיו"ר סיעת הליכוד בעיריה, שומר על קשר הדוק עם תושבי אילת במשך שלוש השנים האחרונות, ומסייע בפתרונות בעיות רבות של אזרחים הפונים אליו.
נמסר כי מייד עם הודעת דבר אי התמודדותו של רפי הופמן לראשות העיר, הוקם צוות לבחירת ראש העיריה החדש לאילת ע"י גבי קדוש.
בעיר אמרו שלגבי קדוש ישנם סיכויים טובים להביא לנצחון הליכוד באילת.

יריבות בין ריבלין לאולמרט בירושלים

מאת: כתב "לב הארץ"

לאחרונה הודיע ח"כ רובי ריבלין על כוונתו להתמודד על ראשות העיר בירושלים במסגרתה של רשימה עצמאית על-מפלגתית.
לא מזמן נודע כי ח"כ אהוד אולמרט עומד לעשות כן בתמיכה רחבה של מוסדות סניף הליכוד בירושלים. פעילים מסניף ירושלים אמרו השבוע כי ריבלין ינהל את ירושלים, כפי שניהל בעבר את קבוצת הכדורגל של בית"ר ואת סניף הליכוד בעיר.
לאחרונה צצה שוב המחלוקת הותיקה בין ח"כ מצא והח"כ לשעבר רובי ריבלין, כאשר זה תקף את ריבלין על כוונתו להתמודד על ראשות העיר בירושלים.
בירושלים שולטת ההערכה כי אהוד אולמרט מתחיל להערך ל"קמפיין" שלו ולהתמודדות שלו, וזה מסביר את נסיעתו לחו"ל בשבועות האחרונים.

יו"ר סניף הליכוד בכ"ס שלמה מדמון: "אנצח בבחירות לראשות העיר.

מאת: כתב "לב הארץ"

לאחרונה פורסם סקר בעיתונות המקומית בכפ"ס – "קול הכפר", בו נמסר כי שלמה מדמון, יו"ר סניף הליכוד בעיר, זכה ב – 23% תמיכה, זאת בשאלות שהוצגו לתושבי העיר ובסקר בין ראש העיר הנוכחי מר יצחק ולד וחברי מועצת העיר האחרים שמתמודדים לראשות העיר.

מדמון , מאמין

מדמון הינו היחידי אשר אינו מכהן בתפקיד ציבורי בעיריה פרט להיותו חבר הועד המנהל באגודה לתרבות הדיור.
מקורביו אמרו כי "פעילותו הציבורית והאישית מהווה דוגמא לאישי ציבור אשר מקדישים את כל הלב לטובת האזרח", וכי בעבודה קשה "יהיה אפשרי לנצח בעיר".

ח"כים בליכוד תוקפים את סיווג שבס

מאת: כתב "לב הארץ"

ועדה בראשותו של מנכ"ל משרד רוה"מ, שמעון שבס, הכינה מסקנות שיוגשו לראש הממשלה, על-פיהן דורגו מחדש וסווגו קבוצות חדשות כערי פיתוח.

ח"כים בליכוד אמרו השבוע שהחלטות ועדת שבס הן החלטות פוליטיות ומפלגתיות. הועדה קבעה שתי דרגות סווג : איזור עדיפות לאומית א' ואזור עדיפות לאומית ב'. כמו כן הוצאו הישובים ביהודה שומרון ועזה ממעגל ההטבות, אם כי ההתישבות בבקעת הירדן ובירושלים רבתי הושארו.
ח"כ דן תיכון שאל מדוע הוצאו מאזורי הפיתוח ישובים מיהודה שומרון ועזה, וטען כי מדובר כאן בצעד פוליטי.

נודע למערכת "לב הארץ" כי מסקנות אלה נבעו בעיקרן ממסגרת שנוי סדר העדיפויות עליה הצביעה מפלגת העבודה. כן נודע כי 337 ישובים נכללים באיזור עדיפות א' ו-210 ישובים באיזור עדיפות ב'.

לחצים בסניף הליכוד בירושלים: לבחור את יגאל עמדי כמועמד הליכוד כסגן ראש העיר

יגאל עמדי: "תנו לטדי ללכת"

מאת : כתב "לב הארץ"

עמדי, מקובל בעיר

יגאל עמדי חבר בתנועת בית"ר, דמות מרכזית בסניף הליכוד בירושלים, מתמודד על תפקיד סגן ראש העיר בירושלים.
יגאל זוכה לתמיכה רחבה מכל גווני הקבוצות הפוליטיות בעיר וכמו כן מרכז קבוצה גדולה בסניף.

ידוע כי בעבר הביעו תמיכה במועמדותו בכירים בירושלים ובכללם ח"כים: אולמרט, מרידור, מצא ואף חברים מהסניף המזוהים כאנשיו של ריבלין.
לשאלת כתבנו על המשך כהונתו של ראש העיר לקדנציה נוספת אמר עמדי: "לאחר שבשנים האחרונות טדי קולק, ראש העיר רק איים כי יפרוש. הפעם הודעתו על הפרישה חייבת להתממש. ריצה שלו לקדנציה נוספת תפגוש אותו בגיל 83. אפילו מקורביו מסכימים כי הוא כבר תשוש".

יגאל עמדי הביא השבוע ציטוט מהמאמר שפורסם ע"י חיים ברעם (ב-4.9.92) תחת הכותרת "קולק לך הביתה" – " . . . אבל קולק של היום הוא בזיון מהלך במפלגתו, לעירו ובעיקר לעצמו. הוא לא ידע מתי ללכת, איחר כבר מזמן את המועד, מנע את בנייתו הציבורית והאישית של יורש אמין ופופולארי, . . . ובהמשך . . . קולק צריך להתפטר מיד, היום, השבוע, או למצער במהלך חודש ספטמבר, הוא יזכה בכל המסיבות, הנשפים, אותות הכבוד ואפילו להפגנת אהדה אמיתיות של אזרחי העיר, אבל כל איחור יגרע מדמותו ואפילו משמו הטוב בהיסטוריה העירונית שלנו". סוף ציטוט.

עמדי אמר השבוע כי "דברים אלה המובאים לעיל ככתבם וכלשונם כואבים ככל שיהיו משקפים נאמנה מציאות מסויימת, על כן שוגים כל אותם אנשים הפועלים ודורשים את ריצתו של טדי לקדנציה נוספת. ירושלים זקוקה לראש עיר צעיר, נמרץ וחדש, תנו לטדי ללכת".
כמו כן נודע לכתבנו כי עלו שמות של מועמדים נוספים לחברות במועצת העיר ובניהם יוסי כהן, תושב שכונת גילה ויו"ר המתנ"ס – איש המעורה בחיי הקהילה בעיר, איש העסקים בירושלים – יוסי אפוטה והרב אברהם גבאי, ראש ישיבת אוהל יוסף בירושלים.

שיש רמון בנגב

אספקת שיש ואבן נסורה
עבודות מיוחדות
ניסיון עם משרדי ממשלה ומוסדות ציבור

א.תעשיה מצפה רמון. טל' 057-438008 פלאפון 050-248859

. . . חדשות מהסניפים . . .

גבי קדוש מאילת: "צעדו של ח"כ שרון היה צפוי"

מאת: כתב "לב הארץ"

גבי קדוש, דמות מרכזית בתנועה, שהיה מקורב לאריק שרון אמר השבוע : "היה לי ברור שבישיבת המרכז תהיה לשרון 'הברקה נוספת' וזאת עוד לפני ששמעתי את הדברים שנאמרו מפיו".
לטענת קדוש, הברקה זו לא נקלטה ע"י צבור חברי המרכז כבפעמים הקודמות, וגם לא הייתה לה השפעה.
קדוש אמר כי "כוונותיו של אריק הן אמיתיות בכל הקשור לשיקום הליכוד" אולם היה ברור לו שאריק לא יתמודד על ראשות הליכוד שהרי הוא לא נקט בכל צעד ארגוני כלשהוא. עם זאת, סבור יו"ר הסניף באילת, כי שרון אינו הולך ל"מדבר פוליטי". לטענתו, הולך ח"כ שרון להיות "הסמן" הימני והאידיאולוגי בליכוד בכל הקשור לשלמות ארץ ישראל ולדבריו:
"יוטוב שיש אחד כזה בליכוד, אחד שיכול לעמוד כנגד כל פשרה אפשרית שתוצע בעתיד".

לדעתו, צבור חברי המרכז רוצה בפוליטיקה נקייה, וההוכחה לכך היא תוצאות ישיבת המרכז האחרונה, שהרי ביבי מייצג מגמה זו ובעצם אין מדובר בנצחון איש זה או אחר אלא בנצחונה של התנועה.

הליכוד, לדבריו, צריך לחלק הנחיות לסניפיו ברחבי הארץ, ולהערך לבחירת המוסדות ולמערכות הבחירות הקרובות ברשויות המקומיות.

מועצת הסניף בבת-ים: פרישה מהקואליציה העירונית

מאת: כתב "לב הארץ"

יו"ר הסיעה, הח"כ לשעבר יהושע שגיא, יזם את הפרישה שנבעה מהתעלמות מוחלטת של ראש העיר מסיעת הליכוד, דבר שיקשה את ההתמודדות מולו.
נודע כי הח"כ לשעבר יהושע שגיא, יתמודד על ראשות העיר בת ים פעם נוספת, לאחר שכשל בבחירות הקודמות.
חברים ממועצת הסניף בליכוד שלחו מכתב לבית הדין התנועתי כדי לחייב את בן עטיה, המכהן כסגן ראש העיר, לפרוש מהקואליציה, שאם לא יעשה כן ידרשו לסלקו מהתנועה.
אורי בן עטיה ידוע כמקורב לביבי נתניהו, ועל כן יש טענות כנגד כל קבוצה שמזוהה עם נתניהו.

ארגמן שווק והפצה

שווק צבעים, מדללים
וציוד עזר לצביעה
באיכות מעולה, במחירים נוחים

שווק מוצרי ניקיון

נסיון בעבודה עם מוסדות ציבור
שירות אמין ומהיר

טל' 714098 , 02-352055
המיצדים 68, מעלה אדומים 90610

מטה בני בגין מתארגן בכל הארץ

מאת: כתב "לב הארץ"

הירשנזון, ראש מטה

מזה כחודשיים פועל המטה של ח"כ בני בגין, ובכל הארץ נפרשה רשת ארצית של פעילים במגזר העירוני והכפרי וכן במגזרים האחרים. לראש המטה הארצי נתמנה ח"כ אברהם הירשזון, שהוא הדמות הדומיננטית בהסתדרות העובדים הלאומיים ובעל השפעה רבה בכל סניפי התנועה. יחד עימו פועל מטה פעילים רחב שכולל את עמוס אונגר, יגאל עמדי ויוסי אפוטה מירושלים. תוכנית העבודה המתבצעת מזה כחודש – ושתימשך עד ליום הבחירות – תכלול עשרות כנסים ברחבי הארץ, מפגשים בכל הסניפים ופגישות אישיות של ח"כ בני בגין עם חברי התנועה. היום המטה פועל באופן ממוחשב, כאשר הפעילות כולה מכוונת לקראת יום הבחירות. נודע כי המטרה של המטה, בראש ובראשונה, הוא להביא להצטרפות חברים רבים חדשים לליכוד, ולהשתתפות ערה שלהם ביום הבחירות.לאחרונה נודע כי הח"כים שכבר הזדהו עימו הינם : מיכאל איתן, עובדיה עלי, אברהם הירשזון, דן מרידור, אהוד אולמרט ואלי בן אלישר.
כמו כן נודע כי חברי הכנסת דוד מגן, גדעון פת ונעמי בלומנטל שוקלים לתמוך בח"כ בני בגין.

ראש עירית ק. אתא, דמות מרכזית במטה לוי

מאת: קובי כהן

בשבוע החולף נפגש ח"כ דוד לוי עם פעילים מרכזיים באיזור הקריות וחיפה, חברי מועצות העיר וראשי רשויות באיזור הצפון.
את המפגש המרכזי יזם דוד ראם, ראש העיר של קרית אתא, אשר הודיע על תמיכתו המוחלטת במועמדותו של ח"כ דוד לוי לראשות הליכוד.
דוד ראם,אשר הינו ראש עיר בעל השפעה רבה בצפון, ירכז ויטול כנראה תפקיד מרכזי במטה לוי.
ממקורות בכירים המקורבים לו נמסר כי כנראה ינהל את יום הבחירות של לוי. פעילים מרכזיים בצפון אמרו כי לצעד זה ישנה משמעות רבה בכל הקשור להתארגנות במטה לוי.
לכתבנו נמסר כי נוצר שיתוף פעולה הדוק בין ראשי הערים באיזור ובפרט עם ראש העיר בקרית ים – עו"ד שמואל סיסו.
מקורבים לראש העיר בקרית אתא אמרו השבוע כי "לביבי מחכה עבודה קשה מאד בצפון, מסע קשה ולא טיול קל". כידוע, ללוי נוצרה תמיכה חזקה בצפון הארץ: בנהריה, עכו, קרית אתא, ביאליק, קרית ים, נשר, טבריה, נצרת עילית ועוד, שכמובן תהיה בעלת משקל רב ב"פריימריס".

נתניהו, צריך לעבוד חזק בצפון

מי בצומת . .

צומת בוחרת את מוסדותיה

מאת: איתן כהן

לאחרונה נערכים בתנועת צומת לבחירות דמוקרטיות של מוסדות המפלגה. לפני כחודש, כזכור, נבחרו חברי מרכז המפלגה, ועתה נערכים לבחירות שיתקיימו במלון "אשל השומרון" שבאריאל, כדי לבחור את מוסדות המפלגה ובכללן את מזכירות התנועה.
נודע למערכת "לב הארץ" כי תנועת צומת הקימה צוותי חשיבה בנושאים שונים ובחרה ח"כ אחראי לכל צוות. את הצוות הכלכלי ירכז ח"כ גנן שגב, את צוות הבחירות המוניציפאליות ירכז ח"כ פיני בדש, את צוות החינוך תרכז ח"כ סלמוביץ ואת צוות היגוי לנוער ירכז ח"כ משה פלד.
ההערכה בצומת כי בראשות מוסדות המפלגה ימשיך ויעמוד ראש התנועה ח"כ רפאל איתן.

ח"כים בצומת: "המשטרה לא עשתה די לדיכוי התפרעויות החרדים"

מאת: איתן כהן

בדיון שנתקיים בועדת הפנים של הכנסת בנושא התפרעויות החרדים בגבעה הצרפתית, טען ח"כ בדש כי המשטרה לא עשתה די לדיכוי ההתפרעויות הללו. ח"כ בדש תקף נמרצות את התנהגותם האלימה של החרדים, וטען כי הבלגת המשטרה ומוסדות הממשלה מעודדת את החרדים להתנהג כך. אמר ח"כ בדש כי הוא נדהם מהעלמת העין של מפקד המרחב וכוחות המשטרה בכלל, מבריונות ועבירות רכוש. ח"כ בדש הוסיף כי הוא רואה בכך מתן לגיטימציה להישנותם של מקרי בריונות ועבירה על החוק.

לחבר הכנסת

ביבי נתניהו

מברך אותך
על הישגך
במרכז הליכוד
ומאחל לך הצלחה
גם בהמשך!

תמיד לעזרתך

סמי ניזרי

"פינת הים"

כוכב הצפון באשקלון

ההשקעה החכמה ביותר

קוטג' + גינה צמודה

4 חדרים + מרפסות + אפשרויות הרחבה

מ- 71,900 $

+ מענק $14,000 לזכאים

כולל מע"מ, חניה, תשתית וסיתות, עמלת ערבות בנקאית

דירות 2, 3, 4 חדרים מ-$42,850

+מענק לזכאים

משרד מכירות של החברה באתר וצמוד לחאן טל' 07- 751668

פתוח בימים א'-ה' בשעות 09:00-18:00. בשבת בשעות 10:00-16:00

חברה לבנין ופתוח בע"מ

רח' ברזילי 10, קרית ים. טל' 714415 פקס. 710813

דירות יוקרה, קוטג'ים ופנטהאוזים

עבודות בניה ציבוריות

בניה לזוגות צעירים ועולים חדשים
במסגרת פוגרמת משב"ש

הבניה היפה בקריות

" מוסך הבירה " בע"מ

שירות פיז'ו מוסמך

מכונאות * פחחות * צבע * חשמל * מחסן חלקי חילוף

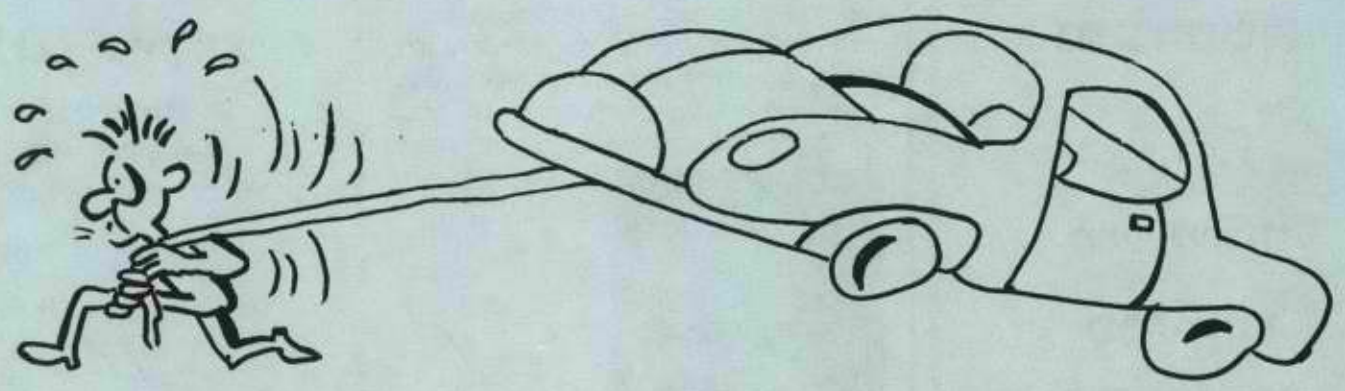

רח' בעלי המלאכה 1 , תלפיות ירושלים טל' 783770,783209

שלושים ומשהו - צעירים!

אורח הליכוד: יו"ר הדור הצעיר באירופה

כתב "לב הארץ"

ביקור ראשון של היו"ר האירופאי של המשמרות הצעירות של מפלגות המרכז והימין (ליברלים, שמרנים, נוצרים, דמוקרטיים), נערך בתחילת דצמבר בישראל.
ד"ר חיים פרלוק וגיל סמסונוב קיבלו הודעה ממטה הארגון באירופה כי היו"ר, קלאוס ה'ל, יגיע לביקור מיוחד אשר נועד למחות על תופעת הגזענות בגרמניה ולסמן את התייצבות הדור הצעיר באירופה כנגד כל תופעה של אנטישמיות.
האורח נועד עם השרים לשעבר רוני מילוא וגדעון פת, והתארח ע"י סיעת הליכוד בעירית ירושלים, אגודת הסטודנטים באוניברסיטה העברית, הליכוד העולמי (מר עדי הלפרין ומר רודני סונדרס), עירית ת"א (ע"י מ"מ ראש העיר, מר יגאל גריפל), הנהלת הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים (ע"י מר ראובן שלום), מוזיאון יד ושם ועתון "לב הארץ" (ע"י העורך איתן כהן). מר יהושע לנדנר ארח בהתנדבות את מר קלאוס ה'ל במלון "רון" בירושלים, והוכיח שוב שהוא נכון תמיד לסייע לתנועה ברוחב לב ובנועם.
האורח גם התארח בתל-אביב בביתו של ד"ר חיים פרלוק. בסיום הביקור נערכה קבלת פנים במצודת זאב בארגונו של דובר הליכוד, גיל סמסונוב ובסיוע של מנכ"ל הליכוד העולמי, מר עדי הלפרין.

סמסונוב, קשרים באירופה

צעירי רמלה בתנופה

כתב: דניאל נרסרו

100 צעירים הגיעו לכנס צעירים ברמלה. הכנס אורגן ע"י היו"ר הדינמי מאד של צעירי רמלה, יאיר אנקרי.
בדברי הפתיחה ציין ראש העיר משה פרץ, כי צעירי הליכוד ברמלה הם מהמובילים את המאבק האופוזיציוני המתגבש, ומהווים יסוד חיובי ביותר באיחוד וקידום הליכוד ברמלה.
יו"ר מטה הדור הצעיר בליכוד, גיל סמסונוב, שהיה אורח הערב קרא לצעירים להוות את חוד החנית של הבראת הליכוד.
"בעת משבר, קבע זאב ז'בוטינסקי עוד לפני חמישים שנה, מהווה הנוער את גלגל התקופה של הדור, עכשיו מוטל עלינו להיות גלגל התנופה של ניקוי, טיהור, פתיחת והבראת הליכוד. זהו השלב הראשון וההכרחי לקראת מאבק אופוזיציוני שסופו גירוש השלטון הסוציאליסטי המושחת והוותרן מהשלטון".

מחאה נגד הגזענות הנאצית ע"י תא גלעד באוניברסיטת ת"א

כתב: דודו יהלומי

תא הסטודנטים באונברסיטת ת"א החל בשורת פעולות המוחות נגד האנטישמיות בגרמניה. הצעד הראשון נעשה לפני שבוע כאשר חברי התא ערכו משמרות מחאה בשטח האוניברסיטה בהן קראו להפסקה מיידית של התפרעות הגזענות בגרמניה. "ממשלה גרמנית אשר לא קוטעת אנטישמיות וגזענות - שותפה לכך!".

נוער ליכוד חדש

אנא צלצל והמלץ על בני נוער היכולים והמעוניינים להצטרף לפעילות המתחדשת של נוער הליכוד.

העתיד של הליכוד

טל' 03-5405152 דור סקולר - יו"ר
טל' 03-768766 גלעד פולישוק - סיו"ר
טל' 03-5630648 משרד יו"ר מטה הדור הצעיר

תרמו - גל
(ש.מ.) תעשיות ושרותים, 1988 בע"מ

ייצור, שרות, אחזקה ותיקונים
דורי קיטור, הסקה, מיכלים, מחליפי חום.
מבערים, רדיאטורים, תנורי יציקה.
משאבות חום, עבודות צנרת.

תעשיות ושרותים תרמו-גל

ת.ד. 24, אזור טל. 03-800452 טל/פקס. 03-806309
איתורית 03-6750750 מנוי 277

אבי אייל - שמאים

כל מה שרצית לשאול על שמאות ולא ידעת את מיך

על .... תביעות כלפי ביטוח !
על .... תאונות !
על .... כתבי אישום תעבורתי !

* שמאות רכב , ציוד הנדסי חקלאי ותעשייתי
* הערכת נזקים
* הערכת שווי רכב קניה ומכירה
* חוות דעת טכנית משפטית

תל אביב: רח' לח"י 98 , מיקוד 67654 (דרך לוד לשעבר על-יד המשטרה)
טל. 373571, 03 - 370858 , פקס: 03 - 5373846

אולמי סמדר (אולמי ארמון לעבר)
בהנהלה חדשה של יוסי סלמן

בריתות
חתונות
בר מצוה

שמחות, ארועים וכנסים

רח' שלומציון המלכה 18 טל' 255612
לחברי התנועה כל מביא מודעה זו יקבל 10% הנחה

ה א י נ י ם

* יגאל עמדי אירגן מפגש מרשים באולמי "סמדר" לח"כ בני בגין. יוסי אפוטה שמתמודד למועצת העיר,היה שם. הוא גם יהיה הקמב"ץ של הכנס המרכזי.

* נעדרו מן הארץ המתמודדים המרכזיים : ח"כ בני בגין וח"כ ביבי נתניהו.

* מה לא עושים בשביל דוד לוי? דוד ראם, ראש עיריית קרית אתא ועו"ד שמואל סיסו, ראש עיריית קרית ים, הפכו להיות חברים טובים רק למען נצחונו של לוי.

* מוריס אבגי, מ"מ ראש העיר בקרית ים (איש נתניהו) פורש מתפקידו ומתמנה למנכ"ל עיריית קרית ים. עזב גם את תפקידו ב"עמידר".

* דוד אבן צור, מראשי הצעירים בקרית ים, כנראה יתמנה לעוזר ראש העיר בקרית ים.

* תמונתו של יצחק שמיר, רוה"מ לשעבר, שניתנה בהקדשה לאורי שני, יו"ר "עמידר" לשעבר, הועברה מחדרו של היו"ר החדש והתגלגלה לידי אנשי מפלגת העבודה עד שהגיעה לבסוף לאנשי הליכוד בצפון.

* נמסר כי עובדי רשות הנמלים בחיפה נראים לאחרונה מוטרדים בקשר להמשך העסקתם – כמובן אלה המזוהים עם הליכוד.

* ברכות מסניף הליכוד באילת על חזרתה של גאולה כהן תמונה–גאולה כהן לליכוד, לדבריהם הליכוד הוא האכסניה הקבועה שלה ולכן ציפו לחזרתה.

* ח"כ יהושע מצא, יו"ר ועדת הפנים של הכנסת הצטרף רשמית למטהו של ח"כ ביבי נתניהו, כנראה שגם אביעד ואבי כנראה ילכו בעקבותיו....

* ח"כ משה קצב התארח בסניף הליכוד בירושלים. ח"כ מנע אירגן ערב בג'ראר בכר. מארגנת הערב הייתה הגב' דנה אוסטרובסקה.

* השבוע נראו ביחד בכנסת עו"ד פלג, חבר מועצת עיריית ירושלים וח"כ נתניהו. אלישע הגיע לשם פצוע ברגלו.

* הרב אברהם גבאי, ראש ישיבת "אוהל יוסף" בירושלים, ומראשי חוג "תנופה" מתכונן לרוץ למועצת העיר בירושלים.
ברכות לרגל הולדת בנו.

* למי שלא יודע, מהו ה"פריימריס" בליכוד, שיפנה לעו"ד אברהם ציון. עו"ד ציון הכין פרוספקט על ה"פריימריס" וחילקו במרכז הליכוד האחרון.

* אפרופו המרכז האחרון, נאמר כי אורי שני לא נראה שם.

* אומרים שאריה בר, מנכ"ל משב"ש, מתכוון או חושב להתמודד מטעמה של רשימה עצמאית לראשות עיריית באר שבע. צריך לזכור כי בר היה יד ימינו של שרון במשרד השיכון.

* גיל סמסונוב, יו"ר מטה הדור הצעיר בליכוד ארח השבוע את קלאוס וול, יו"ר הדור הצעיר באירופה.

* יש שאומרים כי אשר קדוש, מנכ"ל הליכוד, כנראה יתמודד מול אריק שרון על תפקיד מזכ"ל המפלגה.

* הח"כ לשעבר רובי ריבלין, מתכוון לרוץ לראשות העיר בירושלים מטעם רשימה עצמאית. האם למד על כך מאהוד אולמרט? רובי לא רצה להתיחס לשאלת מועמדותו בכנס הצעירים בירושלים.

* אילן חדד, מנכ"ל "ערים", יו"ר סניף הליכוד ברמת השרון, החליט לסייע לביבי נתניהו.

* דרור פוגל, ראש מועצת רמת ישי, החליט שלא להתמודד לקדנציה נוספת לראשות המועצה, ולצאת ללימודים.

* ישי קייסי, חבר מועצת העיר ברחובות ומשנה למנכ"ל ב"חלמיש" חוגג השבוע בר מצווה לבנו – ברכות !

* בשבוע החולף נפגשו לעבודת מטה הח"כים של נתניהו: יהושע מצא, צחי הנגבי, לימור ליבנת, אסעד אסעד, רון נחמן, חיים קופמן וגם המועמד לח"כ הבא בתור – אריאל ויינשטיין, מקורבו לשעבר של ח"כ ניסים. שמאי, שגם הוא תומך בנתניהו, שהה בחו"ל.

* בכנס שערך חוג "תנופה" של צעירי הליכוד בירושלים, נראו יחדיו, אוחזים את ידיו של דוד לוי, כדורגלני המהוללים של בית"ר י–ם, אלי אוחנה ואודי אשש.

* לא ברור עדיין אם איז'ו רגר, ראש העיר בבאר שבע יתמודד לקדנציה נוספת.

* ח"כ אריאל שרון, יו"ר מרכז הליכוד, ניהל את ישיבת המרכז האחרונה של הליכוד,– בראשותו!

* אומרים בליכוד, כי הח"כ לשעבר, הרב אליעזר מזרחי שהצטרף לא מזמן לליכוד תומך בביבי נתניהו.

* גם אמיל אוחנה מבת ים, איש מחנה שרון לשעבר, ואהרון גרינשטיין מבני ברק נראו בכנוסו של ביבי נתניהו.

* ברכות לדודי יהלומי, יו"ר תא "גלעד" באוניברסיטת ת"א, על הולדת הבת. הוא המשיך לפעול גם מבית החולים למען תא הליכוד.

* במצודה נערך טכס הנפקת מדליית מנחם בגין ז"ל, ובו השתתף ח"כ דן מרידור.

* ברכות לאיציק מחלי, חבר תנועת הליכוד בחולון, ובעל סוכנות בטוח גדולה, לרגל חגיגת בר המצווה של בנו קובי. השתתפו בשמחה ח"כ משה קצב, דובר הליכוד גיל סמסונוב ואריה שאשא מנאמני התנועה.

* בחגיגת הנצחון של אוהדי קלינטון בארץ במלון הילטון בתל–אביב נכחו שם הכמעט ח"כים יוסי אחימאיר וגיל סמסונוב. הם התהלכו עם סטיקרים של קלינטון ושמחו על כשלונו של הנשיא לשעבר ג'ורג' בוש.

* תנחומים לאהרון גרינשטיין, יו"ר סניף הליכוד בבני ברק, על פטירת אביו.

מזרחי חזר הביתה

חוצ-פה

מדור סטירי מאת גיל סמסונוב / גבריאל ששוני

בדרכה לארץ מגרמניה . . .
קראה אלוני להחרים את גרמניה

בר לב . . . שגריר במוסקבה
כץ עוז . . . שגריר מיוחד
נמרוד נוביק . . . שגריר מיוחד
גד יעקובי . . . שגרירי באו"ם

הודיע שיטפל בבעיות המדינה:
לפני הבחירות . . . **תוך ימים**
אחרי הבחירות . . . **תוך שבועות**
10 ימים מהבחירות . . . **תוך חודשיים**
חודשיים מהבחירות . . . **"בשנת התקציב הבאה"**
. . . לפני בחירות 96' . . . **בקדנציה הבאה**

על יום החופש ב–26 ביוני 1992:
חשבון ראשון – 340,000,000 ש"ח לקופ"ח
חשבון שני – 2,000,000,000 ש"ח לקופ"ח
חשבון שלישי – 10,000,000,000 ש"ח לקיבוצים
חשבון רביעי – 28,000,000,000 ש"ח לקרנות הפנסיה

לכל נאום של ראש הממשלה – יוצמד מראש נוסח התנצלות על פליטות הפה הצפויות.

החלה הגשת החשבון למר ישראלי ישראל

לפני הפריימריס

מבצע . . . מבצע . . . מבצע . . . מבצ

סוף שבוע זוגי במלון "חוף התמרים" בעכו

איך יהיה אנחנו הליכוד?

1. מי לדעתך יתפקד בצורה הטובה ביותר כראש ממשלה?
לוי , שרון , בגין, נתניהו, קצב שיטרית, אחר.

2. למי לדעתך קיים סיכוי טוב יותר להבחר כראש ממשלה בבחירות אישיות בעם?
לוי , שרון , בגין, נתניהו, קצב שיטרית, אחר.

3. מי לדעתך יכול לשקם את הליכוד מבחינה אירגונית–מפלגתית?
לוי , שרון , בגין, נתניהו, קצב שיטרית, אחר.

הקף העיגול את השם המתאים לדעתך.

את התשובות יש לשלוח :
ל –"מעוף 92'"
רח' בן יהודה 2, ירושלים.

לפני הפריימריס.....למלון חוף התמרים בעכו!

סופ–שבוע זוגי – חצי פנסיון – בין השולחים תערך הגרלה !!!
וכן – כרטיס כניסה זוגי חינם למרכז קנדה במטולה !!!
* לזוכים תשלח הודעה בכתב.

תודה על שיתוף הפעולה !

מפגש השיחי

אפיה בתנור אבן

איתכם 365* יום בשנה

24 שעות ביממה

*פתוח 24 שעות ביממה מלבד שבתות וחגים

רח' צרת 7 (פינת רח' פייר קינג, מול כיתן) א.ת. תלפיות טל. 783547

"אנחנו יודעים ומוקירים ורצינו שגם אתם תדעו"

כמעט מידי יום מגיעים למשרדי מרכז קופ"ח לאומית מכתבי תודה ושבח על הטיפול והשירות הרפואי שמעניקה קופ"ח לאומית מקרית שמונה בצפון ועד אילת בדרום.

לפני ימים אחדים הגיע מכתבה של משפחת מלכה מהישוב "עטרת". בסיומו נאמר: "אנחנו יודעים ומוקירים ורצינו שגם אתם תדעו".

מאחר שאנחנו במרכז קופ"ח לאומית יודעים, רצינו שגם אתם תדעו.

... "אנו מודים לקופה שמעסיקה רופאים מצויינים כמו ד"ר ל."

(משפ' בולוצקי, ירושלים)

... "כאנשים טובים באמצע הדרך אשר דאגו, טיפלו והבינו בחום, השתתפו בציפיה ובדאגה הממושכת להולדת בננו לאחר 16 שנים ..."

(חיים ורותי הירש, רחובות).

"אנו משפחת עולים חדשים מבריה"מ, מבקשים בזה להודות לצוות הרופאים האחיות והעובדים בסניף נהריה על השירות והטיפול הרפואי המעולה לו אנו זוכים ועל כך שתמיד הם מוצאים את הזמן להסביר ולהעניק תשומת לב אישית".

(תורגם מרוסית – משפ' פדונה מנהריה).

... "רגש חם, השתתפות במעמד הבלתי נודע, טפיחה על השכם, ליווי אישי עד לאמבולנס, הרצון להתיידע במצב בהמשך, כל זה תורם לחולה ולסובבים אותו ונוסך במשפחה בטחון כי איננו לבד ברגעים הקשים. ראו חייל בעבודתכם ותבורכו בעובדים שכאלה".

(משפ' איבן, אריאל)

... "הטיפול שקיבלתי היה אחראי ומסור בצורה עקבית לכל אורך הדרך. הרופא בדק, שאל והתעניין ונתן לי הרגשה של טיפול בן באמו ולא רופא בחולה" ...

(שושנה אמסלם, אשדוד)

"מקובל בחברתנו לכתוב מכתבי תלונה ומכתבי תודה. הם תופעה נדירה ובאמת ברצוננו לכתוב על תופעה נדירה והיא, תפקודה של האחות ברוריה בישוב "עטרת". האחות שזיהתה שמדובר בהרעלה, לא איבדה את עשתונותיה, התייעצה עם מרכז ההרעלות ברמב"ם ולאור פעולותיה השקולות והמהירות ניצלו חייה של בתנו.

אנחנו יודעים ומוקירים ורצינו שגם אתם תדעו".

(בועז וגלי מלכה, עטרת)

בריאות עם שירות

קופ"ח לאומית, בריאות עם שירות,
זו אינה סיסמה זו עובדה !

קופת חולים לאומית

של הסתדרות העובדים הלאומית בארץ ישראל.